C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Herriot_James-Zverolekar_mezi_nebem_a_zemi.pdb

PDB Name: Herriot, James - Zvěrolékař mez
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 3.6.2007
Modification Date: 3.6.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

James Herriot
Zvěrolékař mezl nebem a zemí

KAPITOLA PRVNÍ

„Hněte sebou!“ hulákal kaprál. „Tempo, tempo. přidat, přidat!“ Bez jakékoli zjevné námahy svižně docválal dozadu za funící a hekající řadu vojínů a z tohoto stanoviště nás povzbuzoval.
Já byl někde uprostřed, úporně jsem klusal s ostatními a přemítal jsem, jak dlouho to ještě mohu vydržet. Hrudník se mi bolestně rozpínal a lýtkové svaly se bouřily a já se pokoušel spočítat kolik kilometrů jsme již uběhli.
Netušil jsem nic zlého, když jsme nastoupili do ubikace. Nebyli jsme navlečeni do cvičebního úboru, měli jsme vlněné svetry a štrapáční kalhoty a zdálo se nepravděpodobné, že by bezprostředně hrozil jakýkoli teror. Desátník, veseloučký, miloučký londýnský štráfek, nás očividně miloval, bratrsky a něhyplně. Měl laskavý výraz ve tváři.
„Tak fajn, klucí,“ provolával usmívaje se na všech padesát novopečených letců, „proběhneme se trochu po parku, tak za mnou. Vléé-vo v bok! Ve dvojicích poklusem klus. Ráz dva, ráz dva, ráz dva!“
Tohle se odehrávalo dávno, velice dávno a my jsme ještě pořád kolotali po londýnských ulicích a nikde nebylo vidět ani kousíček parku. Vždycky jsem se domníval, že jsem v dobré tělesné kondici. Venkovský veterinář, a navíc z vorkshirské vrchoviny, vůbec neměl možnost nebýt v kondici. Byl v neustálém pohybu, zápolil s mohutnými zvířaty, chodil dlouhé kilometry ke stájím rozesetým po skalnatých útesech byl muž tvrdý a otužilý. To jsem si myslel.

Ale teď se vtíraly připomínky i jiných skutečností. Několik měsíců, které jsem strávil v manželském soužití s Helenou, bylo přemírou ambrózie a nektaru. Helena vynikala v kulinárním umění a já jsem příliš oddaně vzdával hold jejímu talentu. Odpočinek u krbu v naší mansardové garsoniéře byl vůbec ze všeho nejlepší. Snažil jsem se nevšímat si uvolňujícího se břišního svalstva, ochablého hrudníku, ale teď se mi to všechno vrací.
„Už to není daleko, chlapci," zacvrlikal kaprál zezadu, ale v utýrané skupině nezazvučela žádná struna odezvy. Řekl to už několikrát a přestali jsme mu věřit.
Teď to zřejmě myslel doopravdy, protože jsme zabočili do další ulice a na jejím konci jsem zahlédl stromy a kovové zábradlí. Úleva byla nepopsatelná. Tak tak seberu sílu, abych proběhl brankou, odpočinul si a zakouřil. Setsakra jsem to potřeboval, protože mi nohy začaly vypovídat službu.
Proklusali jsme pod klenbou větví, které ještě nesly zbytky podzimního listí, a zastavili jsme se jako jeden muž, náš kaprál však mával rukama a hnal nás dál.
„Pojďte, chlapci, poběhnem po cestičce!" halekal a ukazoval na širokou udusanou cestu vinoucí se kolem parku.
Civěli jsme na něj. To nemyslel vážně! Vybouchla bouře protestů.
„Ale ne, pane veliteli…!" „Mějte srdce…!"
Z tváře toho drobného človíčka zmizel úsměv. „Povídal jsem, abyste sebou hodili! Rychle přidat, tempo, tempo… ráz dva, ráz dva."
Klopýtal jsem vpřed po černé hlíně mezi začouzenými rododendrony a ovadlou trávou a nemohl jsem tomu uvěřit. Všechno bylo tak náhlé. Před třemi dny jsem byl v Darrowby a polovina mé bytosti stále ještě prodlévala doma u Heleny. A další ždibec mé duše se ohlížel zadním okénkem taxíku na zelené kopce ubíhající za prejzovými střechami do ranního slunce. A pořád ještě jsem stál v, chodbičce vlaku míjejícího nížinu jižní Anglie a srdce jsem měl čím dál tím těžší.
Do Královského letectva jsem byl uveden na kriketovém hřišti. Kupa formulářů na vyplňování, lékařské prohlídky a výsledek ve formě obrovské hromady výstroje. Ubytovali mě v." činžovním domě v St. John's Wood v bytech, které bývaly přepychové předtím, než odmontovali ozdobná kování a jiné serepetičky. Nemohli však odstranit masívní zařízení koupelen a jedna z našich rozkoší bylo neomezené množství horké vody crčící z kohoutků do báječných van a umyvadel.
Na konci toho prvního hektického dne jsem si zalezl do jedné takové zeleně kachlíčkované svatyně a namydlil se zbrusu novým a hrozně drahým toaletním mýdlem, které mi Helena přibalila. Nikdy potom jsem se už nedokázal tímhle mýdlem umývat. Vůně přivolává vzpomínky na minulé děje a její sebenepatrnější závan mě vracel k té první noci daleko od manželky a k tomu, jak mi tehdy bylo. K tupé, bolavé prázdnotě, která vlastně nikdy nevymizela.
Celý druhý den jsme setrvale pochodovali - na přednášky, k jídlu, k očkování. Já jsem byl na injekční stříkačky zvyklý, ale pro mnoho mých druhů byl pouhý pohled na ně víc, než snesli. Zvlášť když lékař odebíral vzorky krve, jediné mrknutí na tmavou tekutinu plynoucí z jejich žil, a junáci se měkce káceli ze židle, často čtyři až pět v řadě, a pobaveně se culící lapiduchové je odnášeli.
Najedli jsme se v londýnské zoo a pokrmy byly zpestřeny repetěním opic a lvy řvoucími v pozadí. Ale mezi tím byl pochod, pochod, pochod a nové boty týraly přímo pekelně.
A tenhle třetí den to celé pořád ještě vypadalo jako zlý sen. Právě tak jako první ráno mě v šest hodin vzbudil odporný rachot vík z popelnic. Nečekal jsem sice zrovna lesní rohy, ale tenhle kravál byl nesnesitelný. Momentálně jsem však měl jediný zájem, a to abychom oběhli park. Brána byla jen pár metrů před námi a já jsem k ní doklopýtal a zastavil se mezi sténajícími kamarády.
„Ještě jednou dokola, klucí!" zaječel kaprál, a když jsme na něj bez dechu zírali, líbezně se usmál. „Tak vy si teda myslíte, že todle je dřina. Jen počkejte, až si vás podaj' u výcvikovýho leteckýho pluku! Já vás jen tak trochu jako volochtávám. Pozdějc mi pěkně poděkujete. V pořádku, poklusem klus. Ráz dva, ráz dva!"
Propadl jsem velké trpkosti a znovu jsem se rozpotácel vpřed. Další runda kolem parku mě zabije - o tom nemohl být ani stí'n pochyb. Člověk opustí milující ženu a šťastný domov, aby sloužil králi a vlasti, a takhle s vámi zacházejí. To nebylo fér.
Minulou noc se mi zdálo o Darrowby. Byl jsem zase zpátky, ve chlévě starého pana Dakina. Farmářovy

trpělivé oči v podlouhlé, oknírované tváři ke mně shlížely z výšky, z níž se ke mně skláněl.
Tak to teda vypadá, že je holt s Kytičkou konec," pravil a krátce spočinul dlaní na zádech staré krávy. Byla to ruka velikánská, naběhlá prací. Na vychrtlé postavě pana Dakina nebylo moc masa, a zhrublé, silné prsty nesly svědectví lopotného života.
Osušil jsem jehlu a vhodil ji do kovové krabice, v níž jsem nosil šití, skalpely a nože. „Inu, záleží na vás, pane Dakine, ale šil jsem ty struky už potřetí a obávám se, že se to bude opakovat."
„Jo jo, holt je v takovym špatnym stavu."' Farmář se sklonil a se zájmem prohlížel řadu uzlíčků podél deset centimetrů dlouhé jizvy. „Saprlot, člověk by nevěřil, že to udělá takovejhle sajrajt - jenom dyž jí na to stoupne jiná kráva."'
Kravský pazneht je ostrý," řekl jsem. „Je to skoro, jako kdyby jí na struk padl nůž."
Tohle bylo u starého skotu to nejhorší. Vemeno pokleslo a struky se zvětšily a kinklaly se, takže když si krávy ve svých stáních uhly, odsunuly mlékotvorný organ stranou, do cesty sousedních dobytčat. Jestliže na něm nestála zprava Mabel, přišlápla ho z druhé strany Červenka.
„Tady v tom malém, kamenném chlévě s nízkou střechou a dřevěným pažením bylo jen šest krav a všechny se nějak jmenovaly. Dnes už nenajdete krávy, které mají vlastní jména, a už vůbec neexistují hospodáři, jako byl pan Dakin, který dokázal uškudlit na živobytí ze stáda šesti dojnic a pár telat, vepříků a slepic.
„Jo jo," pravil. „Jistý je, že mi tadle holka nezůstala nic dlužná. Pamatuju se na tu noc, co se narodila, už je to dvanáct let. Vylítla ze starý Dalsy a já jsem ji vynes na pytli z tohodle chlíva a hustě sněžilo. Moc nerad bych byl nucenej spočítat, kolik tisíc litrů mlíka mi dala - dojila osmnáct litrů denně. Depak, ta mi nezůstala vopravdu dlužná vůbec nic."
Jako kdyby Kytička věděla, že je o ní řeč, otočila hlavu a podívala se na něj. Klasický obraz starého zvířete c', a kostnatá jako její pán, s vystupující pánví, sešikmenýma, přerostlýma nohama, rohy pokryté po celé obloukovité délce spoustou vrubů. A vemeno, kdysi vznosné a pevné , se pod ní zmařeně couralo skoro až po zemi.
A právě tak jako její pán byla i ona klidná a trpělivá. Než jsem se pustil do šití, napíchal jsem jí do struků místní ! umrtvení, ale myslím, že by se nehnula, ani kdybych byl anestézii neaplikoval. Při šití struků se veterinář ocitne , v pozici ideální pro nakopnutí - má hlavu skloněnou přímo před zadníma nohama zvířete. Ale u Kytičky nehrozilo žádné nebezpečí. V životě nikoho nenakopla.
Pan Dakin zhluboka vzdychl. „Tak teda, co se dá dělat, bude muset jít. Zavolám Jacka Dodsona, aby si ji vodvez ve čtvrtek na dobytčí trh. Bude krapet tuhá na kousnutí. ale na dobrou fašírku vydá."
Pokoušel se vtipkovat, ale nedokázal se usmát, když pohlédl na starou krávu. Za ním a za otevřenými dveřmi sbíhala zelená stráň dolů k řece a paprsky ranního slunce se dotýkaly široce zvlněné mělčiny v miliónu tančících přeblesků. Vyprahlé oblázky břehu oslňovaly pronikavou bělostí a odrážely se od táhlého pruhu travnatých strání zdvihajících se nahoru k pastvinám v lemu údolí.
Často mi přišlo na mysl, že by tahle malá usedlost byla ideální místo k bydlení - jenom něco kolem dvou kilometrů za Darrowby, ale na samotě a s okouzlujícím, čarokrásným rozhledem na řeku a na skály. Jednou jsem to řekl panu Dakinovi a starý pán se ke mně obrátil s unaveným úsměvem.
„Jo jo, ale vyhlídka člověka nenakrmí," pravil.
Náhodou mě sem na hospodářství zavolali hned následující úterý, abych vyčistil krávu a byl jsem v chlévě, když se tam zastavil Dodson pro Kytičku. Sehnal už z ostatních hospodářství malá stáda tlustých býčků a krav a ty stály nahoře na silnici pod dozorem jednoho z jeho pomocníků.
„Tak teda, pane Dakin," - vstupoval hlučně a ryčně. „Snadno uhádnu, kterou si mám vodvízt. Támdle tu starou vocílku."
Ukázal na Kytičku a popravdě řečeno, nelaskavé označení se na kostnaté stvoření, stojící mezi úhlednými sousedkami, docela hodilo.
Hospodář chvíli neodpovídal, pak prošel mezi kravami a láskyplně podrbal Kytičku na čele. „Jo, Jacku, je to vona." Zaváhal, a pak uvolnil řetěz na krku krávy. „Tak běž, děvenko," zamumlal a staré zvíře se obrátilo a pomalu a klidně vyšlo ze stání.
„Hni sebou," křikl obchodník a namířil holí krávě na zadek.
Nemlať ji!" zaburácel pan Dakin.

Dodson se na něj překvapeně podíval. „Dyť já zvířata nikdy nemlátím, šak to víte. Jenom je připostrčim.“
„Já vim, já vim, Jacku, ale na tudle nepotřebuješ žádnou hůl. Pude, kam budeš chtít - dycky byla taková.“
Kytička potvrdila jeho slova, prokolébala se dveřmi a na farmářův pokyn se vydala po cestě.
Stál jsem vedle starého hospodáře a společně jsme pozorovali, jak kráva beze spěchu stoupá do kopce. Jack Dodson v dlouhém pracovním plášti barvy khaki capkal za ní. Cestička se zatočila za porost řídkých stromů a zvíře nám zmizelo z očí, ale pan Dakin stále hleděl a naslouchal 'klip klap klapání paznehtů na tvrdé půdě. Když už nebylo nic slyšet, rychle se ke mně obrátil. „Je to v pořádku, pane Herriote, dáme se do práce. Přinesu vám horkou vodu.“ Hospodář byl zamlklý. Mlčel, když jsem si mydlil paži a pak jsem hmátl do krávy. Jestliže vůbec existuje něco nepříjemnějšího než odstraňovat kravské očistky, tak to je přihlížet, jak to dělá někdo jiný, a vždycky se snažím udržovat konverzaci, když vnitřek ohledávám. Tentokrát to ale byla svízel. Na mé konverzační výpady o počasí, kriketu a ceně mléka pan Dakin převážně mručel v různých tóninách. Držel krávě ocas, opíral se o chlupatý zadek a s nevidomýma očima bafal z fajfky, kterou si prozíravě zapálil hned na začátku, jak obvykle farmáři při čistění krav činívali. A samosebou, protože to byl těžký porod, zrovna tentokrát mi to trvalo déle než jindy. Někdy placenta prostě vyběhla, ale tuhle jsem musel loupat z dělohy po kouskách a každých pár minut jsem se vracel k horké vodě a dezinfekci a znovu a znovu jsem si mydlil obolené paže. Konečně jsem byl hotov. Vsunul jsem dovnitř pár čípků, odvázal jsem si z pasu pytel a přetáhl košili přes hlavu.
Když jsme otevírali dveře chléva, rozprava už zcela odumřela a ticho bylo skličující. Pan Dakin se zastavil s rukou na závoře. „Copak je todle?“ pravil tiše. Odněkud ze stráně jsem zaslechl klapání kravských paznehtů. Do hospodářství vedly dvě cesty a zvuk přicházel z úzké vozovky, která se napojovala na hlavní silnici za druhým vchodem. Jak jsme tak naslouchali, objevila se za skalnatým výběžkem kráva a zamířila k nám. Byla to Kytička v energickém cvalu s rozkolébaným velikým vemenem a se zrakem cílevědomě upřeným na otevřené dveře za námi.
„Co pro pánajána…“ vyrazil ze sebe pan Dakin, ale stará kráva kolem nás prošla a bez zaváhání zamířila do stání, které tolik let obývala. Tázavě očichala prázdné jesle a ohlédla. se po pánovi.
Pan Dakin ji upřeně pozoroval, oči v ošlehaném obličeji bez výrazu, ale kouř z fajfku se odvíjel v rychlých kotoučích.
V tom zadusaly venku těžké boty a dveřmi profuněl Jack Dodson.
„Tady si, ty stará mrcho,“ sípěl. „Už sem myslel, že sem té ztratil.“
Obrátil se k farmáři. „Moc mě to mrzí, pane Dakin. Musela vodbočit nahoře u vaší pěšiny. Vůbec sem si nevšim, že utíká.“
Hospodář pokrčil rameny. „To je v pořádku, Jacku. Nejni to tvoje vina, měl sem ti vo tom povědít“
„Šak to hnedka spravíme.“ Obchodník se usmál a nakročil ke Kytičce. „Tak poď, holka, zase si tě vodtud vodvedu.“ Zůstal však stát, když před ním pan Dakin napřáhl paži. Nastalo ticho a já s Dodsonem jsme překvapeně hleděli na hospodáře, který upíral zrak na krávu. Ve starém zvířeti byla jakási jímavá důstojnost, jak tam trpělivě a skromně vyčkávalo u zahnědlého dřeva pažení. Byla to důstojnost a vážnost, která triumfovala nad nevzhledností dlouhých ošlapaných kopyt, vystouplých žeber, propadajícího se vemene, jež se téměř dotýkalo kamenné podlahy.
Potom, stále ještě beze slova a beze spěchu, prošel pan Dakin mezi kravami a ozvalo se tiché kovové cinknutí, jak upevnil řetěz na krk Kytičky. Poté zamířil na druhou stranu chléva a vrátil se s podávkami sena, které odborně hodil do krmelce.
Přesně na to Kytička čekala. Vytáhla mezi dřevěnými žebry plnou hubu sena a začala spokojeně přežvykovatCo má bejt, pane Dakine?“ vykřikl užaslý obchodník. „Dyť mě čekaj na trhu!“
Farmář si vyklepal fajfku o dřevěnou hráď a začal ji cpát černým tabákem z oprýskané plechovky. „Mrzí mě, že tě připravuju vo čas, Jacku, ale budeš se muset vobejít bez ní.“'
„Bez ní…?Ale…?“ „Jo, asi si myslíš, že sem trouba, ale už to tak bude. Tadle holka se vrátila domů a doma zvostane.“ Pohlédl Jackovi přímo do očí s výrazem konečného rozhodnutí.
Dodson několikrát pokývl hlavou a pak se vyšoural z chléva. Pan Dakin ho následoval a zavolal za ním. „Zaplatím ti za ztracenej čas, Jacku, připiš mi to na oučet.“'

Vrátil se, zapálil si fajfku a zhluboka zabafal.
„Pane Herriot, pravil, .když mu kouř táhl kolem uší,
„taky někdy cejtíte, dyž se něco stane, že to tak mělo bejt a že je to tak nejlepší?“
„Ano, pane Dakine, často. Znám tenhle pocit.“
„Víte, to jsem já cejtil, dyž běžela Kytička dólu z toho kopce.“ Napřáhl ruku a podrbal kořen ocasu krávy. „Dycky sem ji měl moc rád a sem vopravdu potěšenej, že se vrátila.“
„A co ty struky? Milerád je budu zašívat, ale… „ „Ne, chlapče, mám nápad. Přišlo to na mě, dyž jste čistil tu krávu, ale myslel jsem, že už je pozdě.“ ‚Nápad?“
„Jo.“ Starý pán přikývl a palcem zatlačil tabák do fajfky. „Můžu pod ni dát dvě nebo tři telata, namísto abych ji dojil. Ta stará stáj je prázdná - může bejt tam a nikdo jí na cecky šlapat nebude.“
Zasmál jsem se. „Máte pravdu, pane Dakine. Tam bude v bezpečí a tři telata uživí snadno. Vydělá si na živobytí.“ „Ale už jsem vám pověděl, že na tom nezáleží. Za všechny ty léta mi nezůstala vůbec nic dlužná.“ Po vrásčité tváři se rozlil něžný úsměv. „Hlavní věc je, že přišla domů.“
Potácel jsem se kolem dokola parku a měl jsem skoro pořád zavřené oči, a když jsem je otevřel, kroužil jsem v červené mlze. Je však neuvěřitelné, co všechno vydrží lidská schránka, a užasle jsem zamrkal, když se pod klenbou začouzených větvi vynořila železná brána.
Přežil jsem druhé kolo, ale obyčejný odpočinek by mi teď nestačil. Tentokrát si musím lehnout. Zvedal se mi žaludek.
„Hodní chlapci!“ hulákal setrvale bujarý kaprál. „De vám to príma. A teď si jenom krapet zaskáčeme na místě.“ Demoralizovaný houfec vyrazil nevěřícné zakvílení, ale s desátníkem nehnulo vůbec nic.
„Stoj spatný. Vzhůru, vzhůru, cop, hop, hop. Špatně, takhle to nestačí, pusťte se do toho, ať to chytne nějakou vejšku. Hop, hop, hop.“
To byla čistá a definitivní absurdita. Hrudník se mi proměnil v bolavou a hořící kavernu. Tihle chlapíci nás měli vytrénovat k dobré tělesné kondici, a místo toho mi nenapravitelně ničili srdce a plíce.
„Jednou mi za tohle, chlapci, poděkujete. Vsadím na to krk. Vodlepte se vod tý země. Nahoru. Hop. Hop.“
Oparem své bolesti a utrpení jsem viděl frajtrovu rozesmátou tvář. Ten člověk byl evidentní sadista. Nemělo cenu doprošovat se ho.
A když jsem se posledním zbytečkem sil odrazil a vyskočil, přišel jsem zčista jasna na to, proč se mi včera v noci zdálo o Kytičce.
Taky jsem chtěl zpátky domů.

KAPITOLA DRUHÁ

Mlha ovíjela hlavy pochodujících mužů, londýnská mlha, hustá, žlutá, zanechávající na jazyku chuť kovu. Nedohlédl jsem do čela útvaru, viděl jsem jenom rozhoupanou svítilnu, kterou nesl velitel.
Tahle procházka na snídani v půl sedmé ráno byla snad nejhorší část dne, býval jsem s morálkou na dně a bolestně ve mně vzlínaly vzpomínky na domov.
V Darrowby jsme také mívali mlhy, ale to byly venkovské mlhy, jiné než tahle. Jednou ráno jsem se vydal na obvyklou objížďku s reflektory oslnivě zářícími do šedivé záclony přede mnou a ze svého uzavřeného sedadla řidiče jsem neviděl vůbec nic. Ale mířil jsem daleským údolím vzhůru a vytrvale jsem stoupal. Auto zmáhalo strmou cestu a pak znenadání mlha prořídla, proměnila se v mrholivý, třpytně stříbřitý opar a ztratila se.
A tam nahoře, nad mlžným příkrovem, svítilo ostře a oslnivě slunce a přede mnou se tyčila dlouhá, zelená linie skal, rozpínajících se jásavě až k letní modři oblohy.
Zmámeně a okouzleně jsem jel vzhůru do jiskřivé nádhery a hleděl jsem oknem, jako bych to nikdy předtím neviděl. Ten bronz mrtvého kapradí, roztroušeného po travnatých úbočích kopců, tmavé čmouhy stromů, šedivá venkovská stavení s nekonečnou šachovnicí zídek plazících se nahoru do vřesu.
Jako obvykle jsem hrozně pospíchal, ale musel jsem zastavit. Zajel jsem k polní brance, Sam vyskočil a vešli jsme do pole. Beagle běhal a hopsal po orosené trávě a já stál v teplých slunečních paprscích uprostřed tající ledové pokrývky a hleděl na vlhký, tmavý příkrov, pod nímž kraj dole v nížině vymizel, a

jen tady nahoře existoval tenhle svět posetý drahokamy.
Plnými doušky jsem polykal sladký vzduch a vděčně se rozhlížel po nedotčené zeleni kraje, v němž jsem pracoval a vydělával si na živobytí.
Byl bych tam zůstal, procházel se, pozoroval Sama, jak s rozmávanou oháňkou zkoumá a očichává stinné kouty kam nedosáhlo slunce a kde byla půda tvrdá jako železo a vysoká jinovatka na trávě chrupala pod nohama. Musel jsem na návštěvu k pacientovi. A nebyla to návštěva ledajaká - byla to návštěva u šlechtice. Neochotně jsem nastoupil do auta.
S tuberkulinací u lorda Hultona jsem měl začít v půl desáté, a když jsem projížděl kolem alžbětinského zámku a mířil k hospodářským budovám, ucítil jsem bodnutí pochyb. V dohledu nebyla žádná zvířata. Jen nějaký člověk v potrhaných modrácích pilně a usilovně bušil do jakési provizorní závory před ovčí ohradou.
Když mě zahlédl, obrátil se a zamával kladivem. Blížil jsem se k němu a zvědavě jsem si prohlížel štíhlou postavu s měkkými, světlými vlasy, hozenými přes čelo, děravý svetr a holínky s nánosem hnoje. Člověk by čekal, že řekne.“ „Tak co, pane Herriot, jakpak se cejtíte dneska po ránu?“
Tohle neřekl, ale pravil.“ „Herriote můj milý, strašlivě lituji a omlouvám se, ale obávám se, že jsme se na vaši návštěvu prozatím nepřipravili.“ A začal se probírat sáčkem na tabák.
William George Henry Augustus, jedenáctý markýz z Hultonu, měl neustále v ústech lulku a setrvale ji buď plnil, nebo čistil kovovým dloubátkem, nebo se ji pokoušel zapálit. Nikdy jsem nezažil, že by skutečně kouřil. A ve chvílích stresu se pokoušel zvládnout všechno najednou. Byl zřejmě v rozpacích nad neuspokojivým stavem příprav, a když postřehl, že jsem se mimoděk podíval na hodinky, znervózněl ještě víc, vytahoval faječku z úst a zase ji do úst vkládal, strkal si kladivo pod paži a přehraboval se ve velké krabici se zápalkami.
Pátravě jsem pozoroval stráň za hospodářskými budovami. Daleko na obzoru jsem rozpoznal malinké postavičky, cválající zvířata, uspěchané pomocníky, a doléhaly ke mně slabé zvuky štěkotu psů, povzbuzující výkřiky a ječivé halekání.“ „Hej hej!“ „Vobejdi je!“ „Lehni!“
Vzdychl jsem si. Byl to stále stejný problém. Dokonce i vorkshirská aristokracie zřejmě sdílela bezstarostný vztah k času. Lordstvo vytušilo mé pocity a jeho rozpaky vzrůstaly. „Je to ode mne opravdu hrozné, milý chlapče,“ pravil a rozsypal pár zápalek a rozesel po kamenných dlaždicích vločky tabáku. „Skutečně jsem přislíbil, že budeme připraveni v půl desáté, ale ta zatracená zvířata prostě člověku nevyhoví.“
Dokázal jsem se usmát. Ale to nevadí, lorde Hultone, myslím, že už sbíhají ze svahu, a dneska ráno nějak mimořádně nepospíchám.“
„Výborně, výborně.“ Pokoušel se zapálit přečnívající kus černého tabáku, který slabě prskl a překotil se přes okraj lulky. „A pojďte se podívat na tohle! Pokusil jsem se narychlo vyrobit záchyt. Semhle je zaženeme a vyzrajeme na ně. Pamatujete se, že jsme minule měli malé nesnáze, viďte“
Přikývl jsem. Ovšemže jsem se pamatoval. Lord Hulton neměl víc než třicet cucajících.“ telat, ale než jsme je naočkovali, bylo z toho tříhodinové rodeo. S pochybnostmi jsem prohlížel vratkou soustavu latěk a vlnitého plechu. Bude zajímavé, jak odolá dobytku sehnanému z vřesovišť.
Nechtěl jsem být nepříjemný, ale znovu jsem mimoděk pohlédl na hodinky a drobná postava sebou škubla, jako bych ji udeřil.
Sakra!“ vybuchl. „Co to tam provádějí! Víte co, zaběhnu tam a pomohu jim!“ Roztržitě začal přehazovat kladivo, tabák, lulku a zápalky z ruky do ruky, pouštěl to na zem a zase to zvedal, až se posléze rozhodl položit kladivo na zem a všechno ostatní si nacpat do kapes. Odcválal a mě napadlo, tak jako již několikrát předtím. že v Anglii existuje asi málo jemu podobných šlechticů.
Měl jsem pocit, že kdybych já byl markýzem. Ležel bych ještě v posteli nebo bych možná právě roztahoval záclony a jen tak letmo mrkl, jaké je počasí. Lord Hulton však neustále pracoval právě tak těžce a namáhavě jako kterýkoli z jeho zaměstnanců. Jednou ráno jsem přijel a zastihl ‚jsem ho při nanejvýš zemitém úkolu - stál na hromadě hnoje a házel na bryčku naložené podávky, z nichž se kouřilo. A pokaždé byl oděn v cárech. Předpokládám, že musel mít v šatníku nějaké normální šatstvo, ale nikdy jsem je nespatřil. Dokonce i jeho tabák byla oblíbená značka obyčejných zemědělců - Redbreast Flake.
Moje úvahy byly přerušeny hřměním kopyt a divokými výkřiky. Hultonovo stádo se blížilo. Během

několika. minut byl dvůr zaplněný zpěněnými zvířaty. Z jejich těl stoupaly kučeravé obláčky páry
Zpoza rohu budovy vycválal markýz. „V pořádku, Charlie!“ ječel. „Zažeň první do záchytu!“
Rychle oddechoval v očekávání věcí příštích a stál u přitlučených prken, když pomocníci uvnitř otevřeli branku. Nemusel dlouho čekat. Z branky vyrazila chlupatá červená příšera, krátce se objevila v úzké chodbičce a pak vyletěla rychlostí padesáti mil za hodinu na druhé straně s částí výtvoru Jeho Lordstva třepotající se kolem krku a na hlavě. Zbytek stáda utíkal těsně za ní.
Zastavte je! Zastavte je!“ řval malinký šlechtic, ale bez jakéhokoli výsledku. Chlupatá lavina se řítila otevřeným prostorem a vmžiku se celé stádo hnalo zpátky vzhůru na kopec a dunělo pravidelnými údery kopyt. Muži běželi za stádem a my s lordem Hultonem jsme stáli přesně jako předtím, pozorovali jsme drobné postavičky na obzoru a poslouchali vzdálené „Hej! Hej!“ „Vobejděte je!“
Tak tedy,“ zamumlal utrápeně. „Tohle nedopadlo nijak zvlášť dobře, řekl bych.“
Markýz ale nebyl žádná bábovka - nenechal se zlomit. Popadl kladivo a začal mlátit s nezmenšeným úsilím, a když se zvířata vrátila, byl záchyt přepažený železnou závorou, aby se zabránilo dalším průšvihům.
Zdálo se, že je problém vyřešen, protože první kráva postavená před závorou tiše stála a já jsem mohl ustřihnout chlupy na krku otvorem mezi plaňkami. Výborně naladěný lord Hulton se usadil na staré plechovce od oleje a na kolenou držel moje tuberkulinační záznamy. „Budu vám to psát,“ křičel. „Tak se do toho pusťte, příteli!“
Nastavil jsem své kaliperky. „Osm, osm.“ Zapsal to a vstoupila další kráva. „Osm, osm,“ řekl jsem a markýz znovu sklonil hlavu.
Dorazila třetí kráva.“ „Osm, osm.“ A čtvrtá.“ „Osm, osm.“ Jeho Lordstvo vzhlédlo od sešitu a unavenou rukou si přejelo po čele.
„Herriote, chlapče milý, nemůžete to nějak pozměnit? Přestává mě to bavit.“
Všechno postupovalo•dobře, dokud jsme nespatřili tu krávu, která prve prorazila záchyt. Zůstalo jí na krku škrábnutí.
„Jářku, podívejte se na to!“ volal markýz. „Bude to v pořádku? Není to nic vážného?“
„Ale ne, není. Jenom povrchní škrábnutí.“
„To je dobře, ale nepřipadá vám, že bychom jí na to mohli něco dát? Trochu toho…“
Vyčkával jsem. Lord Hulton byl oddaným stoupencem propamidinové masti značky May a Baker a používal ho na všechny sebemenší oděrky a řezné rány svého dobytka. Miloval tuhle mast.“ Ke své smůle ale neuměl vyslovit propamidin. Popravdě řečeno to neuměl vyslovit vůbec nikdo z hospodářství kromě předáka Charlieho, a ten si jenom myslel, že to umí vyslovit. Říkal tomu propopamid, ale Jeho Lordstvo k němu chovalo hlubokou důvěru.
„Charlie!“ zvolal markýz. „Jste tady, Charlie?“
Předák se vynořil z hloučku na dvoře a dotkl se prstem čapky. „Ano, mylorde.“
„Charlie, ta báječná mastička, co máme od pana Herriota, víte, na pořezané struky…Pro…pero . Krucifix, jak se to vlastně jmenuje?“
Charlie se odmlčel. Nadcházela jeho velká chvíle. „Propopamid, mylorde.“
Navýsost uspokojený markýz se plácl do kolen. „To je ono, propopamid! K ďasu, na tom by se člověku zlomil jazyk. Výborně, Charlie!“
Charlie se mírně a skromně uklonil.
Celá tuberkulinace se vyznačovala mnohem vyšší úrovní ve srovnání s minulou tuberkulinací a skončili jsme za půl druhé hodiny. Došlo pouze k jediné tragédii. Asi v polovině akce padla jedna jalovice na zem v záchvatu hypomagnesinemie, což byl stav, který se u telat často vyskytoval. Zhroutila se náhle a bez bolesti a neměl jsem možnost jakkoli zasáhnout, byla mrtvá.
Lord Hulton pohlédl na zvíře, které právě dodýchalo. „Myslíte, že bychom ji mohli zachovat - myslíte, že by se dalo maso použít k jídlu, kdybychom ji vykrváceli?“
„Inu, je to typická hypomagnesinemie. To nemůže nikomu ublížit…Mohli bychom to zkusit. Záleží na tom, co řekne inspektor.“
Krávu jsme vykrváceli, pak jsme ji hodili na nákladní vůz a markýz ji odvezl na jatky. Vrátil se právě, když jsme končili tuberkulinaci.

„Jak jste pochodil?“ zeptal jsem se ho. „Vzali ji?“ Zaváhal. „Kdepak, kdepak, milý chlapče,“ pravil smutně. „Obávám se, že ji nepřijali.“
„Proč? Cožpak ji inspektor považoval za zdechlinu?“ „Tedy…vlastně jsem se k inspektorovi ani nedostal…mluvil jsem jen s jedním řezníkem, s tím, co poráží dobytek.“
„A co řekl?“
„Jenom tři slova, pane Herriote.“ „Tři slova… ?“
„Ano…Jděte do hajzlu!“
Přikývl jsem. „Aha.“ Bylo snadné představit si tu scénu. Statný řezník hledí na malou, nijak valně nepůsobící postavičku a dochází k názoru, že mu žádný otrhaný farmář nemá co vykládat a že kvůli něčemu takhle nicotnému nezmění zavedený postup.
„Nedá se nic dělat, sire,“ řekl jsem. „Snažili jsme se.“ „Pravda…pravda, příteli.“ Upustil několik zápalek, když smutně zápolil se svým kuřáckým náčiním. Nastupoval jsem do auta a vtom jsem si vzpomněl na propamidin. „Nezapomeňte mi zatelefonovat kvůli té masti, prosím vás.“
„Hrome ano, ano! Zastavím se pro ni po obědě. Hrozně tomu věřím, tomu orim…pram…Charlie! Prach a broky, jak se tomu říká?“
Charlie se hrdě vytáhl na špičky. „Propopamid, mylorde. „Ano, ano, propopamid!“ Drobná postava se zasmála - markýzova dobrá nálada se vrátila. „Hodný chlapec, Charlie, jsi úplný zázrak! , Děkuji, mylorde.“ Předák měl ve tváři hrdý výraz odborníka a hnal stádo zpátky na pastviny.
Je to zajímavá věc, ale když navštívíte některého zákazníka v jedné záležitosti, často se stává, že ho. brzy vidíte znovu, kvůli něčemu jinému. Bylo to jenom o týden později, krajina stále spočívala v železném sevření zimy, když na mém nočním stolku zařičel telefon a probudil mě ze sladkého spánku.
Po prvním rozbušení srdce, které podle mého názoru veterinářům neprospívá, jsem. sáhl ospalou rukou zpod přikrývek po telefonu.
„Prosím?“ zamručel jsem.
„Herriote…Haló, Herriote…Jste to vy, Herriote?“ Hlas byl ztěžklý úzkostí.
„Ano, jsem to já, lorde Hultone.“
„To je dobře…To je dobře…Já se vám omlouvám.“ Je to příšerné, takhle vás probudit…Ale mám tu něco hrozně divného.“ Následovalo šustění, o němž jsem předpokládal, že to jsou zápalky rozsypávající se kolem sluchátka.
„Skutečně?“ Zívl jsem a oči se mi samy od sebe zavřely. „Mohl byste mi upřesnit v jakém smyslu?“
„Tedy, seděl jsem u jedné své nejlepší prasnice, která se oprasila a měla dvanáct roztomilých podsvinčátek, ale něco je hrozné zvláštní.“
„Jak to myslíte?“
„Těžko vám to popíšu, milý příteli…Ale víte… Ehm…U toho spodního otvoru…visí z něj dlouhá, hrozně dlouhá červená věc.“
Vytřeštil jsem oči a ústa se mi otevřela v nezvučném zaječení. Vyhřezlá děloha! To znamená těžkou práci u krav, příjemné procvičení u ovcí a holou nemožnost u prasnic.
„Dlouhá červená…! Kdy…? Jak…?“ Nesmyslně jsem blekotal. Nepotřeboval jsem se vůbec na nic ptát. Všechno bylo jasné.
„Prostě to vylítlo, milý příteli. Čekal jsem na další podsvinčátko a hopla, bylo to venku. Ošklivě mě to polekalo.“ Pod přikrývkou se mi hrůzou protáčely prsty na nohou.
Asi nebylo účelné vysvětlovat mu, že jsem během své omezené, krátké praxe ošetřoval pět vyhřezlých děloh u prasnic .a že se mi to ani v jednom případě nepovedlo. Došel jsem k názoru, že se to prostě nedá, že neexistuje žádný způsob, jak vyhřezlé dělohy vrátit na původní místo, tam, kam patří.
Bylo však mou povinností pokusit se o to. „Přijedu hned,“ zašeptal jsem.
Podíval jsem se na budík. Bylo půl šesté. Příšerná hodina a musel jsem přerušit noční odpočinek bez útěšné naděje, že se alespoň na hodinku vrátím ještě do postele, než se pustím do každodenních povinností. Po'svatbě jsem nenáviděl tyhle noční návštěvy ještě víc než před svatbou. Bylo báječné vracet se k Heleně, ale o to zoufalejší bylo odcházet z její teploučké přítomnosti a padnout do nehostinného světa venku.
Cestě na Hultonovu farmu nedodaly větší přitažlivosti připomínky těch dalších pěti prasnic. Vyzkoušel

jsem všechno, úplně jsem je uspal, zdvihl jsem je pomocí lana zadkem vzhůru, namířil na vyhřezlý orgán proud vody z hadice a celou tu dobu jsem tahal, strkal a zápolil, zpocený a k smrti unavený, s obrovskou masitou hmotou, která odmítala vlézt zpátky skrze tu absurdně malou dírku. Výsledek ve všech případech byla metamorfóza mé pacientky na vepřovou sekanou a tvrdá rána pod pás mého sebevědomí.

Měsíc nesvítil a v temnotě mezi černými siluetami budov se rýsovalo tlumené světlo zpod dvířek prasečích chlívků. Lord Hulton čekal u vchodu a měl jsem pocit, že bych ho měl varovat.

„Musím vám sdělit, sire, že tento stav je velmi vážný. Měl byste samozřejmě vědět, že prasnice musí být velmi často utracena."

Oči malého markýze se rozšířily a koutky jeho úst poklesly.

„Ale bože! To je dost nepříjemné…Je to jedno z mých nejlepších zvířat. Já…jsem k téhle prasnici dost přilnul." Měl na sobě rolák v tak pokročilém stavu rozkladu, že mu okraj svetru visel ve vlněných volánech téměř až ke kolenům, a jak se pokoušel roztřesenými prsty zapálit lulku, vypadal uboze a zranitelně.

„Udělám všechno, co bude v mých silách," dodal jsem spěšně. „Vždycky je trochu naděje."

„Jste hrozně hodný!" Ve své úlevě upustil sáček na tabák, a když se naklonil, rozházel zápalky z otevřené krabičky. Chvilku nám trvalo, než jsme je posbírali, a pak jsme šli k prasečím chlívkům.

Skutečnost byla právě tak špatná jako moje představy. Pod jedinou slabou žárovkou ležela nehybně na boku mohutná bílá prasnice a od zadku se jí táhla neuvěřitelně dlouhá a velice solidně vypadající červená hmota. Dvanáct růžových podsvinčátek zápolilo a úzkostlivě běhalo kolem řady cecíků. Vypadalo to, že moc potravy nemají.

Když jsem si svlékl košili a ponořil paže do horké vody v kbelíku, přál jsem si z hloubi srdce, aby děloha byla malá a krátká a neměla tenhle odporný tvar. Zneklidňovalo mě také vědomí, že nemám po ruce žádný pomocný nástroj. Lidé užívali všemožné triky a nejroztodivnější zařízení, ale tady, v téhle tiché budově, bylo jenom prase, lord Hulton a já. Věděl jsem, že Jeho Lordstvo je ochotné a přímo dychtí pomoci, a často mi pomáhal, když jsem u něj pracoval, ale jeho užitečnost byla umenšena skutečností, že měl vždycky ruce plné svého kuřáckého náčiní a že mu pořád všecko padalo na zem.

Klekl jsem si za prasnici s vědomím, že jsem odkázán sám na sebe. A jakmile jsem uchopil do náruče celou tu hmotu, zaplavilo mě přesvědčení, že to bude totéž, co s těmi předchozími. Pouhá myšlenka, že bych to vsunul, kam to patřilo, byla směšná a můj dojem se stvrdil, když jsem začal strkat. Nestalo se nic.

Podal jsem prasnici silná sedativa a nijak zvlášť se mému úsilí nebránila, vadilo jenom to, že ta věc byla tak ohromná. S nadlidskou námahou jsem to dostal pár centimetrů do vaginálního otvoru, ale jakmile jsem povolil, zase to potichounku vyklouzlo. Ze všeho nejvíc se mi chtělo to celé skrečovat, a to bez meškání. Konečný výsledek bude stejný, a já se necítil zvlášť při síle. Po pravdě řečeno bylo celé mé jáství prodchnuto ztěžklou olověnou slabostí, která na člověka padá"když musí pracovat v časně ranních hodinách.

Zkusím to ještě naposled. Ležel jsem na břiše, nahý hrudník na studeném cementu, a bojoval jsem s tou věcí, až mi oči vylézaly z důlků a nemohl jsem dýchat, ale nemělo to ani nejmenší úspěch a musil jsem se rozhodnout - povím mu to.

Překulil jsem se na záda a podíval jsem se na něj, těžce jsem oddychoval a čekal, až naberu dech, abych mohl promluvit. Potom řeknu." „Lorde Hultone, oba tady maříme čas. Je to beznadějný případ. Vrátím,se domů a hned ráno první, co udělám, bude, že zatelefonuji na jatka." Naděje na únik byla tak svůdná. Mohl bych ještě na hodinku dokonce skočit do postele k Heleně. Ale když jsem už otevíral ústa, podíval se malý markýz dolů na mne s tak prosebným výrazem, jako kdyby věděl, co se chystám povědět. Pokoušel se usmát, ale úzkostlivé oči poletovaly ze mě na prase a zase zpátky. Z druhého konce zvířete mě tiché a důvěřivé mručení upozornilo, že nejsem sám, koho se tahle záležitost týká.

Neřekl jsem nic. Otočil jsem se zpátky na prsa, zapřel jsem se nohama proti zdi chlívce a začal jsem znovu. Nevím, jak dlouho jsem tam ležel, strkal, odpočíval, zase strkal, lapal po dechu a sténal, zatímco mi po zádech stékaly čůrky potu. Markýz byl zticha, ale věděl jsem, že sleduje můj postup s účastným. zájmem, protože jsem každou chvíli musil smést z povrchu dělohy zápalky. A potom bez jakéhokoli

důvodu se hromada v mé náruči najednou zmenšila. Zoufale jsem se na to díval. Ale byl to fakt. Zmenšilo se to na polovic. Musil jsem se zhluboka nadýchnout a z hrdla se mi vydralo chraptivé zakdákání. „Panebože, připadá mi, jako by to lezlo zpátky!“ Zřejmě jsem lorda Hultona polekal a překvapil jsem ho uprostřed cpaní lulky, protože jsem zaslechl přidušené „ Co…- Cože…Ale to je úplně báječné!“ a pokryla mě něžná sprška tabáku. A bylo to. Sebral jsem poslední energii k jedinému obrovskému rozmachu, sfoukl jsem z dělohy deset dekagramů lulkového tabáku a zatlačil jsem. Stal se zázrak. Děloha nekladla skoro žádný odpor a já jsem nevěřícně hleděl, jak ohromný orgán jakoby kouzlem zmizel z dohledu. Okamžitě jsem se pustil za ním a celou paží jsem horečnatě obkružoval oba cípy dělohy, aby úplně zapadly. Když jsem byl naprosto přesvědčený, že je všechno na svém místě, zůstal jsem ještě chvíli ležet s paží stále uvnitř prasnice a s čelem na podlaze. Jakoby v mlze jsem ve svém vyčerpání slyšel výkřiky lorda Hultona. Vy jste ale chlapák! Panečku, to bylo ohromné! Vy jste chlapák!“ Tancoval radostí. Zmocnil se mě poslední děs. Co když to zase vyleze? Rychle jsem chytl jehlu a šití a začal jsem vpichovat do vulvy několik stehů. „Tady, podržte to!“ vyštěkl jsem a podal jsem mu nůžky. Šít s pomocí lorda Hultona nebylo snadné. Strkal jsem mu do ruky jehlu nebo nůžky a pak jsem to na něm zase chtěl zpátky a vznikala panika. Dvakrát mi k přestřihnutí nití podál lulku a jednou jsem v šeru zjistil, že se pokouším protáhnout hedvábí skrze jeho dloubátko. Jeho lordstvo trpělo také, protože jsem zaslechl občasné tlumené zaklení, když nabodl prst na jehlu. Ale konečně to bylo hotové. Unaveně jsem se postavil a opřel se o zeď, ústa otevřená, a pot mi tekl do očí. Oči malého markýze přetékaly soucitem, když patřil na mé bezvládně visící paže a na zaschlou krev a špínu na mých prsou.
„Herriote, chlapče drahý, vy jste úplně vyřízený. A docela určitě chytnete zápal plic nebo jinou nemoc, když tady takhle budete stát skoro nahý. Potřebujete se napít něčeho teplého. Řeknu vám, co uděláme - opláchněte se a oblékněte a já zatím doběhnu pro jídlo.“
Mé bolavé svaly mě poslouchaly jen pomalu a zvolna jsem se mydlil a otíral ručníkem a navlékal jsem si košili. Když jsem si zapínal řemínek hodinek, všiml jsem si, že je sedm pryč, a slyšel jsem, jak venku na dvoře rachotí dělníci, kteří se pouštěli do svých ranních povinností.
Soukal jsem se do saka, když se malý markýz vrátil. Nesl podnos s půllitrovým kafáčem kouřící kávy a dva tlusté krajíce chleba s medem. Položil to na otýpku slámy a přitáhl převrácené vědro místo židle a sám si vyskočil na žlab a schoulil se tam jako skřítek s rukama kolem kolen. Pozoroval mě v laskavém vyčkávání.
„Personál je ještě v posteli, můj milý příteli. A tak jsem vám připravil něco k zakousnutí já sám.“
Padl jsem na vědro a upíjel jsem dychtivě doušky kávy. Byla černá a silná, jako gallowayský býček, a projela mou unavenou kostrou jako oheň. Pak jsem zakousl do krajíce chleba - domácího chleba štědře namazaného domácím máslem a politého vrstvou vřesového medu z dlouhé řady úlů, které jsem tak. často vídal nahoře na kraji vřesoviště. V úctě jsem zavřel oči, když jsem žvýkal, a pak jsem znovu sáhl po půllitráku a podíval se na drobnou postavu na žlabu.
„Dovolte, sire, musím vám říct, že tohle není zakousnutí, že to jsou hody. Všechno to je ukrutně dobré.“
Tvář se mu rozzářila chlapeckým úsměvem. „Fakt…opravdu si to myslíte? To mě hrozně těší. Protože vy jste byl dokonalý, milý příteli. Nemohu vám povědět, jak jsem vám vděčný“
Pokračoval jsem blaženě v hodech a cítil jsem, jak znovu nabývám sil. Markýz se ale rozpačitě ohlížel po chlívci.
„Herriote…ty stehy. Nerad se na ně dívám.“
„Ach to,“ řekl jsem, to je jenom pro jistotu. Za pár dní je můžeme vytáhnout“
„Báječné! Ale nezbyde po nich poranění? Měli bychom to něčím natřít“
Zarazil jsem se uprostřed žvýknutí. Už v tom zase jede. K úplnému štěstí potřeboval svůj propamidin.
„Ano, můj milý příteli, musíme to natřít tím prip…prom…Hromy a blesky, já si na to nevzpomenu!“
Zaklonil se a zaúpěl.“ „Charlie!“
Předák se objevil u vchodu a zdvořile sáhl po čapce. Dobré jitro, mylorde.“
„Dobré jitro, Charlie,'dohlédněte na to, aby tahle prasnice dostala tu báječnou mast. Řekněte mi k čertu, jak tomu říkáte?“
Charlie polkl a napřímil ramena. „Propopamid, mylorde.“
Malý markýz nadšeně rozhodil ruce. „Samozřejmě! Propopamid! To bych rád věděl, jestli tohle slovo

někdy zvládnu?“ S obdivem si prohlížel svého předáka. „Charlie, vy nikdy nezklamete, vy se nikdy nemýlíte - nechápu, jak to dokážete.“
Charlie se vážně uklonil, jako že mu ve vší skromnosti dává za pravdu.
Lord Hulton. se ke mně obrátil. „Necháte nám tady ještě nějaký propopamid, viďte, Herriote?“
„Zajisté,“ odpověděl jsem. „Myslím, e ho mám ve voze.“ Seděl jsem tam na kbelíku uprostřed smíšené vůně a zápachu ze šrotu a kávy a cítil jsem, jak mě zalévají vlny libosti a potěšení. Jeho Lordstvo bylo celou záležitostí nadšeno a Charlie nesl ve tváři nadřazený úsměv, jímž vždycky provázel exhibici svého lingvistického ostrovtipu, a co se mě týkalo, já jsem byl čím dál tím blaženější.
Viděl jsem do chlívce a byl to radostný pohled. Malinká podsvinčátka, která jsme během operace ukryli ve veliké bedně, se vrátila k matce a ležela v dlouhé růžové řadě, jedno vedle druhého, malinké hubičky přisáté k cecíkům. Prasnice zřejmě spustila mléko, protože mláďátka byla uchváceně soustředěná a nešplhala už úzkostně přes sebe. Bylo to krásné zvíře s rodokmenem, a namísto aby teď ležela ve žlabu u řezníka, začne se starat o svoji rodinu. Jako kdyby mi četla myšlenky, vyrazila pár spokojených chrochtů a ve mně vybublával ten starý známý pocit, hluboký pocit uspokojení a zadostiučinění, který následuje po každém sebemenším vítězství a pro který stojí za to žít.
A ještě něco. Do vědomí se mi vkrádal nový nápad, malé a čerstvé potěšeníčko. Kdo v téhle chvíli v celé daleké a široké Británii pojídá snídani osobně připravenou a naservírovanou čistokrevným markýzem?

KAPITOLA TŘETÍ

Bojím se zubařů.
A mimořádně se bojím cizích zubařů, mně neznámých zubařů, a než jsem vstoupil do letectva, ujistil jsem se, že mám zuby v pořádku. Každý mi říkal, že na chrup leteckých posádek je armáda přísná a náročná, a nechtěl jsem, aby se mi někdo neznámý hrabal v ústech. V zubech nesmí být ani nejmenší dírka, protože by to nahoře při létáni začalo bolet, říkali mi.
A tak jsem před svým předvoláním zašel k starému panu Groverovi v Darrowby a pan Grover si dal záležet, aby mě dal do pořádku a aby vykonal všechno, co se slušelo a patřilo. Uměl to, byl vždycky jemný a pozorný a nenaháněl mi takový strach jako jiní zubaři. Když jsem vstupoval do ordinace, měl jsem jenom sucho v ústech a třásla se mi kolena, ale vzhledem k tomu, že jsem měl po celou dobu oči pevně zavřené, zvládl jsem návštěvu u něj docela dobře.
Můj strach ze zubařů se datuje od mých docela prvních zkušeností z dvacátých let. Jako dítě mě vzali v Glasgowě k děsivému Hektorovi McDarrochovi, a ten se mi staral o chrup až do doby mého dospívání. Přátelé z mládí mi sdělili, že do nich zašel také tak setrvalý děs, a jsem přesvědčený, že musí existovat celá jedna generace Glasgowanů se stejnými pocity.
Samo sebou, že to člověk nemůže svádět jenom na Hektora. Zařízení a nástroje byly tehdy primitivní a návštěva u kteréhokoli zubaře byla utrpením. Ale Hektor se svým bučivým smíchem byl tak obrovský a příšerně silný, že to bylo všechno ještě horší. Ve skutečnosti to byl velice příjemný člověk, veselý a laskavý, ale profesionální stránka jeho osobnosti to celé vymazala.
Elektrická vrtačka tehdy ještě nebyla vynalezena, nebo jestli byla, nedorazila do Skotska, a Hektor vrtal díry v zubech obávaným strojem na nožní pohon. Stroj sestával z velkého kola s koženým řemenem, a to hnalo vrtačku, a když člověk ležel v křesle, viděl před sebou dvě věci, kolo, které vrčelo do ucha, a Hektorovo obrovské koleno vystřelující vám skoro až do obličeje, jak zuřivě šlapal.
Pocházel z nejsevernějšího severu a při krajských sportovních hrách se odíval do skotského kiltu a házel oštěpem, jako by to byla sirka. Byl tak velikánský a silný, když se nade mnou tyčil masív jeho postavy a kolo vrčelo a pedál duněl, že jsem si připadal v zubařském křesle jako v bezvýchodné pasti. Sice mi nestoupl na hrudník po vzoru vítězných zápasníků, ale jako by se stalo.
Když zajel vrtačkou do citlivější části zubu, bylo mu to jedno. Mé tlumené výkřiky nenašly odezvu a vytrval nemilosrdně až do konce. Měl jsem dojem, že Hektor považuje bolest za změkčilost, nebo byl možná toho názoru, že utrpení prospívá duši.
Ať to bylo jak to bylo, ona doba mě poznamenala natolik, že jsem pak vždycky dával přednost malým,

křehkým a tiše hovořícím zubařům, jako byl pan Grover. Hřeje mě pocit, že kdyby došlo k boji muže proti muži, mám naději na vítězství a únik. Pan Grover také chápal, že lidé mají strach, a to pomáhalo. Vzpomínám si, jak se smál, když mi vyprávěl o zdatných a statných farmářích, kteří si přišli dát vytrhnout zub. Mnohokrát se stalo, říkával, že přešel na druhou stranu ordinace pro nějaký nástroj, a když se obrátil, bylo křeslo prázdné.
Stále ještě nechodím rád k zubařům ale připouštím, že ti moderní jsou výborní. Toho svého skoro nevidím. Krátce zahlédnu kousek bílého pláště, a pak se' všechno děje zezadu. Vynoří se prsty, věci vstupují a vystupují z mých úst a do mých úst, ale i když se odvážím otevřít oči, nevidím nic.
Naopak Hektor McDarroch jako by byl čerpal radost a potěšení, když předváděl své hrůzné náčiní. Když plnil stříkačku s dlouhou jehlou, vystřelil několikrát kokain ke stropu, přímo před mýma očima, než se do mě pustil. A co bylo vůbec nejhorší - před vytrhnutím zubu se přehraboval v plechové krabici, vytahoval spoustu ohavných kleští, zkoumal je a tiše si pískal, dokud nenašel ty správné.
Na to na všechno jsem myslel, když jsem seděl v dlouhé řadě nováčků, čekajících na kontrolní prohlídku, a byl jsem vděčný, že jsem si nechal zrekonstruovat chrup od pana Grovera. Zubař stál vedle křesla na konci dlouhé ordinace, vyšetřoval jednoho mladíka v modré uniformě za druhým a volal svá zjištění na asistentku, která seděla za stolem. Dost jsem se bavil při pohledu na obličeje chlapců, když dentista halekal.“ „Tři plomby, jedna extrakce!“ „Osm plomb!“ Většina se tvářila ohromeně, někteří byli v šoku, jiní téměř v slzách. Znovu a znovu se snažili domluvit s bíle oděným mužem, ale nebylo to k ničemu. Nikdo je neposlouchal. Občas bych se byl zasmál nahlas.“ Nemyslete si, připadal jsem si trochu padoušsky, že se takhle veselím, ale koneckonců si tím byli sami vini. Kdyby byli bývali tak prozíraví jako já, nemuselo je teď nic trápit.
Když vyvolali moje jméno, překráčel jsem zvolna a ledabyle přes ordinaci, bzuče si drobnou melodii, a nonšalantně jsem klesl do křesla. Tomu člověku to netrvalo dlouho. Rychle se mi prodloubal ve všech zubech a chraptivě vykřikl.“ „Pět plomb a jedna extrakce!'
Vymrštil jsem se do sedu vzpříma a ohromeně jsem na něj civěl.
„Ale…Ale … začal jsem kňučet, „byl jsem u svého…“Další, prosím, zabručel zubař.
„Ale pan Grover povídal…“
„Další! Hněte sebou, postupujte!“ křikla asistentka. Pomalu jsem vycouvával a prosebně jsem hleděl na postavu v bílém plášti. Ale ta recitovala seznam mých stoliček a řezáků a nejevila zájem.
Ještě jsem se chvěl, když mi předali detaily mého budoucího údělu.
„Hlaste se zítra ráno v Regent Lodge na extrakci,“ instruovala mě Waafka.
Zítra ráno! Panebože, ti se tedy nelajdali! A vůbec, co to má ksakru znamenat? Měl jsem zuby dokonale zdravé. Jenom jeden měl krapátko odštíplou sklovinu. Pan Grover mě na to upozornil, ale říkal, že s tím zubem nebudou žádné potíže, že mě to nemůže zlobit. Byl to zub, kterým jsem svíral lulku - ten snad proboha nechtějí vytáhnout.
Vtírala se mi ale zneklidňující myšlenka, že jim na mém názoru vůbec nezáleží. Když tak zcela ignorovali mé chabé protesty, uvědomil jsem si v plném rozsahu, že už nejsem civil.
Nazítří ráno, sotva utichl kravál z popelnicových vík, na mě padlo chmurné poznání. Dneska mi vytrhnou zub! A to hodně brzy. Se vzrůstajícím neklidem jsem prožíval hodiny, které předcházely kritické chvíli, ranní nástup, pochod tmou na snídani. Sušená vejce a osmažený chléb byly méně atraktivní než jindy a šedivé rozednívání se ještě pořádně neprobralo k životu, když jsem se už blížil k odpuzujícímu průčelí Regent Lodge. Stoupal jsem vzhůru po schodech a začaly se mi potit dlaně. Vrtání zubů jsem nemiloval, ale extrakce byly mnohem horší. Něco ve mně se vzpouzelo představě, že ze mě kousek něčeho násilím utrhnou, i kdyby to nemělo bolet. Samo sebou, přesvědčoval jsem se, když jsem kráčel po ozvěnou dunící chodbě, dneska jsou tyhle zákroky bezbolestné. Jenom malé píchnutí a je to.
Laskal jsem se tou utěšlivou nadějí, když jsem vkročil do veliké čekárny, z níž vedlo několik očíslovaných dveří. Sedělo tam dokola asi třiceti letců s nejrozmanitější škálou výrazů ve tváři - od bolestínských úsměvů k chlapácké frajeřině. Ve vzduchu visel zápach dezinfekce nahánějící strach.
Vybral jsem si židli a v očekávání jsem se usadil. Byl jsem v armádě už dost dlouho na to, abych věděl, že se na všechno musí dlouho čekat, a neviděl jsem důvod, proč by se zubařské ošetření mělo něčím lišit.
Sedl jsem si a muž po mé levici mi kývl na pozdrav. Byl tlustý a přes uhříkovaté čelo mu padaly mastné

černé vlasy. Ačkoli se soustředěně dloubal zápalkou v zubech, prohlídl si mě dlouze a kriticky a pak mě oslovil šťavnatým cockney.
Do kterýho čísla to máš, kamaráde?“
Podíval jsem se na svou kartičku. „Do čísla čtyři.“
„Kruci, kamaráde, tak to v tom teda lítáš!“ Odhodil zápalku a lišácky se křenil.
„Že v tom lítám…? Jak to myslíš?“
„No copak si to neslyšel? Tam je přece Ras.“
„Ra…Ra…Ras…?“ zakoktal jsem skřehotavě.“
„Jo, tak říkaj tomu vojenskýmu zubaři, co tam pracuje.“ Řehonil se od ucha k uchu. „Ten .chlap je vopravdickej zabiják, to ti teda povim.“
Polkl jsem. „Ras…zabiják…? Ale nepovídej. Určitě jsou všichni stejní.“
„Tomu nevěřkamaráde. Některej je dobrej, a některej je špatnej, a tendle chlap je vrahoun. To by nemělo bejt dovolený“
A jakpak to vlastně víš?“
„Rozmáchl se v širokém gestu.
„Sem tady teprve pár minut a slyšel sem už z tý místnosti příšerný řvaní. A taky jsem s ňákejma klukama potom mluvil. Všichni mu říkali Ras.“
Utřel jsem si dlaně o hrubou modř kalhot. „Ale člověk vždycky slyší různé báchorky. Jsem přesvědčený, že je to přehnané“
„Dyť to poznáš, kamaráde.“ Znovu se pustil do dloubání zubů. „Ale nestěžuj si, že sem tě na to neupozornil.“
Přešel pak v konverzaci na jiné téma, ale já jsem ho skoro neposlouchal. Jmenoval se nějak jako Simkin a nebyl letecký záložník jako my ostatní, ale vojín z povolání a člen pozemních služeb. Pracoval v kuchyni. S pohrdáním mluvil o nás novopečených rekrutech a zdůrazňoval, že bychom měli dostat „do těla“, než budeme schopni se družit se skutečnými členy Královského letectva. Postřehl jsem však, že navzdory dlouhým létům vojenské praxe byl stále ještě obyčejné ucho jako já.
Uplynula hodina a mně se rozbušilo srdce pokaždé, když se otevřely dveře čísla čtyři. Byl jsem nucen připustit, že chlapci tamodtud vycházející vypadali dost otřeseně, a jeden skoro vypadl a držel si ústa oběma rukama.
Kruci! Koukni se na toho chudáka!“ zachrochtal Simkin se špatně utajovaným zadostiučiněním. „Ať se dou bodnout. Ale má to za sebou, mrzák jeden mizerná. To mě teda těší, že nejsem v tvý kůži, kamaráde.“
Cítil jsem, jak se mě zmocňuje stále větší nervozita. „Do které ordinace jdeš ty?“ tázal jsem se ho.
„Do dvojky, kamaráde, do dvojky. Už jsem tam byl předtím. Tam je vohromnej chlap, jeden z nejprímovějších. Vod toho to vůbec nebolí.“
To máš štěstí, viď?“
Depak štěstí, kamaráde.“ Odmlčel se a namířil na mě svou dloubací zápalku. „Umim v tom chodit, to je vono. Člověk si halt musí umět pomoct.“ Znalecky přimhouřil na vteřinu jedno oko.
Naše konverzace byla zprudka přerušena, protože se otevřely hrůzné dveře a vyšla z nich Waafka.
„Vojín Herriot!“ zvolala
Zdvihl jsem se, kolena mi podklesávala a zhluboka jsem se nadýchl. Když jsem odcházel, zahlédl jsem letmo blaženě se culící Simkinovu tvář. Výborně se bavil.
Prošel, jsem dveřmi a tušení katastrofy se zvýšilo. Ras byl další Hektor McDarroch, vysoký kolem metru devadesát, pod bílým pláštěm se rozpínala atletická ramena. Bodře se zasmál a pokynul mi, abych se posadil, a mně naskočila husí kůže.
Sedal jsem si a odhodlal jsem se k poslednímu pokusu. „Je to tenhle zub?“ zeptal jsem se, poklepávaje na jediného podezřelého.
„Ano, ten!“ zahalasil Ras. „Přesně.“
„Ach tak,“ pravil jsem s lehkým zasmáním. „Jsem přesvědčený, že vám to vysvětlím. Je to jen malé nedorozumění…“
„Ano… ano … bručel a natahoval stříkačku mně před očima a pak z ní špásovně vystříkl do vzduchu

„Odprýskl mi jenom kousek skloviny a pan Grover říkal…“
Waafka zničehonic naklonila křeslo dozadu a já jsem zjistil, že se nacházím v poloze pololežmo a nade mnou se tyčí bílý masív.
„Víte,“ zoufale jsem hekal. „Já tenhle zub potřebuju. Ten zub mi drží“
Mohutný tlustý prst mi přejížděl po dásni a ucítil jsem bodnutí jehly. Odevzdal jsem se osudu.
Když mi vpíchl místní umrtvení, odložil mohutný lékař stříkačku. „Počkáme si minutku nebo dvě,“ oznámil a odešel z místnosti. Jakmile se za ním zavřely dveře, přicupitala ke mně po špičkách Waafka.
„Ten chlap je cvok!“ zašeptala.
Civěl jsem na ni z položeného křesla. „Cvok…Jak to myslíte?“
„Cvok! Blázen! Nemá ani ponětí,jak se trhají zuby!“ , Ale…ale…je to dentista, ne… ?“
Zatvářila se otráveně. „Myslí si, že je, ale nemá o tom ani ponětí!“
Neměl jsem čas, abych probádal tuto povzbuzující informaci, protože se dveře otevřely a obrovský zubař se vrátil. Uchopil hrozivý pár kleští, a já jsem zavřel oči a on se do toho pustil celou silou svého mohutného svalstva. Musím přiznat, že jsem necítil vůbec nic. Věděl jsem, že kroutí a tahá. ale milosrdné místní umrtvení plnilo svůj účel. Přesvědčoval jsem se, ž to bude brzy hotové, a vtom jsem uslyšel ostré prasknutí. Otevřel jsem oči. Ras si zklamaně prohlížel ulomený zub, který držel v kleštích. Kořen zůstal v mé dásni. Waafka stojící za ním na mě významně pokývla, jako že „Dyť sem vám to říkala.“ Bylo to půvabné stvořeníčko, ale obávám se, že libido mladých mužů, s nimiž se tu setkávala, bývalo v hlubokém útlumu.“ „Jejda!“ zabručel Ras a začal se hrabat v kovové krabici. Zase mi to připomnělo McDarrocha, jak lovil jedny kleště za druhými vždycky je několikrát otevřel a zavřel a pak je na mně vyzkoušel.
Nedalo se nic dělat, a jak čas plynul, byl jsem nedobrovolným svědkem postupné proměny od bodrosti k tichu a potom k něčemu, co se podobalo panice. Ten člověk byl evidentně vyřízený. Neměl tušení, jak kořen vytáhne. Vrtal se v tom alespoň půl hodiny, když zřejmě dostal nápad. Odsunul všechny kleště na jednu stranu, skoro vyběhl z místnosti a ve chvíli se vrátil s podnosem, na kterém spočívalo dlouhé dlátko a. kovové kladívko. Na znamení stočila Waafka křeslo tak, že jsem úplně ležel. Waafka vypadala, že postup dobře zná, vzala mou hlavu do dlaní odborným hmatem, a pak stála a čekala. To přece nemůže být pravda, myslel jsem si, když mi ten chlap strčil do úst dlátko a namířil kladívko. Ale veškeré pochyby zmizely, když kovová tyč bušila do pozůstatků zubu a moje hlava v odezvě mlátila do ňader malinké Waafky. A tak to pokračovalo. Ztratil jsem pojem času a Ras bušil a dívenka visela na mé poskakující lebce. Napadlo mě, že jsem vždycky přemítal, jaký pocit mají mladí koně, když jsem jim vyrážel vlčí zub. Teď jsem to věděl.
Když to konečně přestalo mlátit, otevřel jsem oči, a ačkoli jsem už byl připravený na všechno, přesto mě trochu překvapilo. když jsem viděl, že Ras navléká do jehly hedvábí. Potil se a vypadal dost zoufale.
„Jenom pár stehů,“ zachraptěl a já jsem zase zavřel oči. Když jsem vstával z křesla, cítil jsem se doopravdy podivně. Po náporu na sanice jsem byl jako omámený a dlouhé konce stehů šimrající mě na jazyku mě vysloveně znervózňovaly. Určitě jsem se potácel, když jsem vycházel ze dveří a instinktivně jsem si ohmatával ústa.
První, koho jsem spatřil, byl Simkin. Seděl pořád na stejném místě, ale vypadal nějak jinak a vzrušeně, rozčileně na mě mával, abych šel k němu.
Chytil mě za sako.
„Co si vo tom myslíš, kamaráde?“ hekl. „Přehodili mi kartu a mám jít do čtyrky,“ polkl. „Vypadal jsi dost blbě, když jsi vycházel. Jaký to bylo?“
Pohlédl jsem na něj. Možná že do chmur dnešního rána přece svitne paprsek jasu. Klesl jsem do židle vedle něho a zasténal.
„Panebože, vůbec jsi nepřeháněl. Něco takového jsem ještě neviděl - skoro mě zabil, Nadarmo mu neříkají Ras!“
Co…co…co ti dělal?“
„Nic kór moc. Jenom mi vyrazil zub kladivem a dlátem, to je všechno.“
„Di ty, děláš si ze mě šoufky!“ Simkin se s neúspěchem snažil usmívat.
„Čestné slovo,“ řekl jsem. „Kromě toho zrovna odnášejí nástroje, podívej se sám.“
Díval se na Waafku odnášející děsivé nářadí a zesinal. „Ježíšmarjá! A co…co ještě dělal?“

Na chvilku jsem si přidržel sanici. „Dělal něco, co jsem ještě nikdy neviděl. Vysekl mi v dásni díru, kterou mi potom zase zašil.“
Simkin vrtěl hlavou. „Ne, ne, to ti nevěřim. To nemůže bejt pravda.“ „Tak dobře,“ řekl jsem. „A co si myslíš o tomhle?“ Předklonil jsem se a palcem jsem si zdvihl ret a zakřenil se na něj, aby viděl dobře a zblízka dlouhou jizvu a vyčuhující zakrvácené konce stehů. Odskočil ode mne s vytřeštěnýma očima a třesoucími se rty. „Bože!“ zakvílel. „Můj milej bože!“ Bohužel si Waafka zvolila právě tuhle chvíli, aby z veřejí ordinace zavolala „Vojín Simkin!“, a ubožák vyskočil , jako by jím proběhl elektrický proud. A pak se vlekl se skloněnou hlavou přes místnost. Ve dveřích se obrátil, vrhl na mě poslední zoufalý pohled a zmizel mi z očí.
Tento zážitek prohloubil můj děs z pěti dalších plomb, které mě čekaly. Ale nemusil jsem se strachovat, byly to jen drobnosti a vojenští zubaři je vyřídili bez bolesti a úspěšně. Byli úplně jiní než Ras.
Mnoho let po válce se mě dotkla ještě jednou dlouhatánská paže minulosti, paže z ordinace číslo čtyři, a poklepala mi na rameno. Cítil jsem nahoře v dásni něco ostrého a zašel jsem za panem Groverem. Zrentgenoval mě a pak mi ukázal pěkný snímek onoho osudného kořenu, který tam ještě stále vězel, navzdory kladivu a dlátu.
Pan Grover ho vytáhl a sága skončila.“
Ras se mi vryl nesmazatelně do paměti, protože kromě otřesného zážitku mi ho setrvale připomínala nebezpečně nejistá lulka, špatně skousnutá kvůli zbytečné mezeře v ústech.
Malé satisfakce se mi ale přece jen dostalo. Návštěvu v ordinaci číslo čtyři jsem ukončil rozloučením, které mi vrátilo špetku nálady.
Když jsem klopýtal ven, zastavil jsem se a oslovil jsem záda svalovce, který se připravoval na další oběť. „Mimochodem, řekl jsem, „taky jsem vyrazil pár zubů přesně tak, jako vy.“
Obrátil se a hleděl na mě. „Opravdu? Jste také dentista?“
„Ne,“ odpověděl jsem přes rameno, když jsem vycházel. „Zvěrolékař!“

KAPITOLA ČTVRTÁ

Mám raději ženy než muže.
Nemyslete si, nemám nic proti mužským - koneckonců jsem vlastně taky mužský - ale v letectvu jich bylo příliš mnoho. Byly jich tam doslova tisíce. Řvali, kleli, běhali sem tam, člověk se jich nemohl zbavit. Někteří se stali mými přáteli a jsou jimi dodnes, ale ta širošírá mužská masa mě donutila uvědomit si, jak mnoho jsem se změnil za pár měsíců manželského života.
Ženy jsou jemnější, měkčí, čistší, vcelku příjemnější bytosti a já, který jsem se považoval za klukovského kluka, za stoupence všeho maskulinního, jsem došel k překvapujícímu závěru, že ze všeho nejvíc si žádám a potřebuji společnost ženy.
Pocit, že jsem byl vržen do hrubozrnnějšího světa, se zvyšoval na počátku každého dne, zejména jednou ráno, když jsem měl službu a dostalo se mi sadistického potěšení rachotit víky od popelnic a řvát po chodbách „Budíčéééék, budíčéééék!“
Nejhorší nebyly nadávky a proklínání a nejrůznější sprosťárny, ale prapodivné břišní zvuky vycházející z tmavých místností. Připomněly mi mého pacienta Cedrika a ve vteřině ,jsem byl zpátky v Darrowby a zdvihal jsem telefon. Hlas na druhém konci byl zvláštním způsobem rozpačitý.
„Pane Herriote, byla bych vám vděčná, kdybyste mě navštívil a podíval se na mého psa.“ Byla to žena, zřejmě z lepších kruhů Samozřejmě. Jaké má potíže?“ , „Tedy…on…ehm…zdá se, že trpí…určitým množstvím flatulence.“ , Prosím?“ , Nastala delší pauza. „Má…mimořádnou flatulenci.“ „Mohla byste mi to upřesnit?“ „Tedy…myslím, že by se to mohlo popsat jako…plynatost“ Roztřásl se jí hlas. Domníval jsem se, že mi začíná svítat. „Myslíte jako v břiše…?“ „Ne, ne v břiše. Vychází…ehm, ehm…mimořádné množství…plynu z…z…“ Do hlasu se jí vkrádalo zoufalství. Ach tak!“ Najednou bylo všechno jasné. „Úplně vás „ chápu. To ale není žádná tragédie. Nemocný tedy není?“ „Ne, jinak je v báječném pořádku.“' A myslíte, že je nutné, abych ho prohlížel?“ „ Ale ano, opravdu ano, pane Herriote. Přála bych si, I“ abyste přišel co nejdřív. Je to skutečně…skutečně vážný problém.“ , Dobře,“ řekl jsem. „Zastavím se tam ráno. Jak se jmenujete a kde bydlíte, prosím?“ „Jsem paní Rumneyová a bydlíme U

vavřínu.“
Dům U vavřínu byla velice pěkná usedlost na kraji města, ve velké zahradě, příjemně vzdálená od silnice. Paní Rumneyová mi otevřela a já jsem byl upřímně překvapen, když jsem ji poprvé spatřil. Nejenom proto, že byla nápadně krásná, bylo v ní něco nadzemského, neskutečného. Bylo jí kolem čtyřiceti let a vypadala jako hrdinka viktoriánských románů - vysoká, éterická, vílovitá. A já jsem okamžitě pochopil její váhavou konverzaci po telefonu. Všechno na ní a kolem ní bylo jemné a něžné. „Cedrik je v kuchyni řekla. „Odvedu vás tam.“'
Cedrik bylo moje druhé překvapení. Obrovský boxer se na mě rozjařeně vrhl a položil mi na prsa dvě nejobrovitější tlapy, které jsem v poslední době viděl. S námahou jsem ho shodil, ale skákal na mě znovu a znovu, nadšeně mi funěl do obličeje a zprudka vrtěl celou zadní polovinou těla.
„Sedni si, Cedriku!“ napomenula ho paní Rumneyová přísně. a potom, když si jí Cedrik ani nevšiml, se ke mně nervózně otočila.“ „Je to hrozně přátelský pes.“
„Ano,“ pravil jsem udýchaně, „to vidím.“
Konečně se mi podařilo odstrčit obrovské zvíře a zacouvat pro jistotu do kouta. „Jak .často se u něj tahle…nadměrná flatulence objevuje?“
Jakoby v odpověď se od psa zdvihla téměř hmatatelná sirovodíková vlna a obklíčila mě. Vzrušení z návštěvy zřejmě zaktivizovalo Cedrikovu slabost. Stál jsem zády opřený o zeď, takže jsem nemohl uposlechnout prvního instinktivního popudu, abych se běžel někam schovat, a tak jsem si několik vteřin kryl obličej rukou, než jsem promluvil.“
„Tohle jste měla na mysli?“
Paní Rumneyová se ovívala krajkovým kapesníčkem a do bledých tváří se vkradl přejemný ruměnec. „Ano,“ odpověděla téměř neslyšně, „ano…to je ono.“ „Ale bože,“ pravil jsem energicky. „S tím si nedělejte vůbec žádné starosti.“ Pojďme do jiné místnosti a promluvíme si o dietě a dalších maličkostech.“
Ukázalo se, že Cedrik dostává příliš mnoho masa, a já jsem nakreslil malé schéma a ubral jsem proteiny a přidal uhlohydráty. Předepsal jsem směs proti překyselení žaludku, měli mu to podávat večer a ráno. Poté jsem vcelku spokojeně odešel domů.
Byla to bezvýznamná maličkost, jedna z mnoha, a už jsem na to úplné zapomněl, když paní Rumneyová znovu zatelefonovala.
„Pane Herriote, obávám se, že se Cedrikův stav nezlepšil.“
„Ale to mě mrzí. Pořád ještě…pořád ještě…ano, ano … chvilku jsem přemýšlel. „Víte co - myslím si, že by mu nijak zvlášť neprospělo, kdybych se na něj znovu zajel podívat, ale asi byste mu měla přestat dávat maso alespoň na týden nebo na dva. Dávejte mu sušenky a hnědý chléb usušený na kamnech. K tomu přidejte nějakou zeleninu a já vám ještě předepíšu prášek, který mu zamícháte do potravy. Snad byste se tady mohla zastavit pro předpis.“
Prášek byla silně působící absorbující směs a byl jsem přesvědčený, že to zabere, ale za týden telefonovala paní Rumneyová znovu.
„Pane Herriote, nezlepšilo se to ani trochu.“' Hlas jí už zase tremoloval. „Já…já…moc bych si přála, abyste se na něj přišel podívat“
Neviděl jsem nic rozumného ani užitečného v opětovném vyšetřování zdravého zvířete, ale slíbil jsem, že se tam zastavím.
Měl jsem celý den hodně práce a k Vavřínu jsem se dostal až po šesté hodině. Na příjezdové cestě stálo několik aut, a když jsem vešel do domu, zjistil jsem, že má paní Rumneyová společnost. Byli to lidé jejího druhu - lepší společenská třída, všechno očividně distingované. Popravdě řečeno jsem si mezi tou elegancí připadal ve svých pracovních šatech dost nevhodně.
Pani Rumneyová se mě chystala zavést do kuchyně, když v tom se dveře zprudka otevřely a do společnosti vrazil nadšený Cedrik. V několika vteřinách se velice úhledný džentlmen úporně bránil útoku velkých psích tlap drápajících mu vestu. Unikl za cenu několika knoflíků a boxer obrátil svou pozornost k jedné z dam. Jelikož jí hrozilo bezprostřední nebezpečí, že přijde o šaty, zasáhl jsem a odtáhl psa stranou.
V elegantním pokoji vypuklo inferno. Hostitelčiny úpěnlivé příkazy zněly nad poděšenými výkřiky a

veliký pes skákal kolem dokola, ale velmi brzo jsem si uvědomil, že se do situace vkládá nový činitel. Atmosféra v místnosti byla prodchnuta neomylným oparem a bylo mi jasné, že se znovu projevila Cedrikova nešťastná choroba.
Dělal jsem, co jsem mohl, tužil jsem se, seč mi síly stačily, abych vypudil zvíře z místnosti, ale pes vůbec neznal význam pojmu poslušnost a honil jsem ho zbytečně. Trapné minuty plynuly a teprve nyní jsem začal chápat rozsah problému, před nímž stála paní Rumneyová.
Většina psů má občas větry, a!e Cedrik je měl neustále. A zatímco tiché plyny byly možná zrádnější, byly ty hlasité v takové společnosti nepochybně nesmírně trapné.
Cedrik to ještě dorazil, protože po každém hromovém výbuchu se tázavě ohlédl na svůj zadek a potom se honil po místnosti, jako by prchající zefír byl jemu jasně viditelný a jako by se rozhodl, že ho zažene do kouta.
Připadalo mi jako celá věčnost, než jsem ho dostal ven. Paní Rumneyová držela dveře dokořán a já jsem konečně vykormidloval, ale mohutný pes s námi ještě neskoncoval. Cestou ven přikrčil rychle nohu a zamířil mohutným proudem na neposkvrněnou nohavici mých kalhot.
Po tomto večeru jsem se vrhl do boje na pomoc paní Rumneyové. Cítil jsem, že mě zoufale potřebuje, a navštěvoval jsem ji velice často a vyzkoušel nesčetné terapie. Radil jsem se o tomto problému se svým kolegou Siegfriedem, který mi navrhl dietu ze sušenek z živočišného uhlí. Cedrik jich sežral obrovské spousty a strašlivě mu chutnaly, ale právě tak jako všechno ostatní na jeho stavu pranic nezměnily.
A celou tu dobu jsem přemítal o paní Rumneyové. Žila v Darrowby několik let, ale lidé z města ji skoro neznali a dohadovali se, jestli je vdova, nebo jestli, je rozvedená. Mě to ale nezajímalo. Pro mě byla největší záhada, jak se vlastně zapletla s Cedrikem.
Člověk by si těžko vymyslel jiné zvíře, které by se tolik nehodilo k její osobnosti. Nejen tímto politováníhodným nedostatkem, ale pes byl v každém smyslu a každým coulem jejím opakem. Velký, tupohlavý, halasný extrovert, absolutně v rozporu s jejím a jí vytvořeným graciézním prostředím. Nikdy jsem nezjistil, jak se našli, ale při svých návštěvách jsem shledal, že Cedrik má alespoň jednoho obdivovatele.
Byl to Con Fenton, starý zemědělský dělník na penzi, který U vavřínu trochu zahradničil ,a trávil tam v průměru tři dny týdně. Boxer za mrou uháněl po cestě, když jsem odcházel, a stařec na něj hleděl s netajeným obdivem.
„Panečku," pravil, „to je ale krásnej pes!"
„Máte pravdu, Cone, je to opravdu príma kluk."
Říkal jsem to upřímně. Cedrika musel člověk mít rád, když ho poznal. Byl ohromně přátelský, bez jakékoli záludnosti, a setrvale dštil atmosféru plnou nejenom otravných plynů, ale také radosti a životního nadšení. Když trhal lidem knoflíky nebo jim čural na kalhoty, konal to v nejčistší láskyplnosti.
„Jenom se koukněte, jaký má nohy!" vydechl Con a uchváceně hleděl na svalnaté psí kýty. „Kruci, umí přeskočit tu bránu, jako by tam vůbec nebyla. Tomu teda říkám pan pes!" Když hovořil, napadlo mě, že se mu Cedrik musí líbit, protože si jsou podobni." nezatížení přemírou mozkovna, s býčí konstrukcí, s mohutnými rameny a s velkou, neustále se usmívající tváří - byli stejného druhu.
„jo, já se na něj dycky moc rád koukám, když ho paní pustí do zahrady," pokračoval Con. Vždycky hovořil zvláštním nosovým hlasem. „Je to muj kámoš."
Zkoumavě jsem se na něj podíval. Ne, nebylo pravděpodobné, že by byl postřehl Cedrikův nedostatek vzhledem k tomu, že se s ním vídal vždycky venku. Vracel jsem se zpátky do ordinace a cestou jsem mrzutě přemýšlel, že mé léčení nemá vůbec žádný úspěch. A ačkoli se zdálo směšné trápit se nad takovýmhle případem, nedalo se nic dělat a trápil jsem se. Dokonce jsem sdělil své obavy Siegfriedovi.
A když jsem vystupoval z auta, přicházel Siegfried dolů po schodech Skeldalu.
„Byl jsi U vavřínu, Jamesi? Prosím tě," tázal se starostlivě, „jakpak se daří tvému prdlavému boxerovi?"
„Pořád stejně, obávám se," odvětil jsem a můj kolega potřásl soucitně hlavou.
Byli ,jsme oba poraženi. Možná že by byly pomohly chlorofylové tablety, kdyby byly k dostání, ale v tehdejší situaci jsem vyzkoušel všechno. Vypadalo to, že se už nic nedá dělat. Bylo by to tak příliš nevadilo, kdyby majitelkou psa nebyla paní Rumneyová. Nedokázal jsem s ní o palčivém problému už ani diskutovat. Bylo to prostě nesnesitelné.

Nepomohl nám ani Siegfriedův studující bratr Tristan. Když u nás praktikoval, .pečlivě si vybíral případy, které chtěl sledovat, a Cedrikovy symptomy ho okamžitě zaujaly a trval na tom, že tam se mnou zajde. Vzal jsem ho s sebou - poprvé a naposledy, protože když jsme tam dorazili, vyrazil veliký boxer od boku své paní a vydal mimořádně sonorní pšouk, jakoby na pozdrav.
Tristan okamžitě napřáhl ruku v dramatickém gestu a zarecitoval.“ „Promluvte, vy sladké rty, jež nikdy neřekly jste lež!“ To byla jeho jediná návštěva. Měl jsem dost trápení i bez něj.
Tehdy jsem netušil, že mě čeká ještě větší rána. Za několik dní telefonovala paní Rumneyová znovu.
„Pane Herriote, moje přítelkyně má roztomilou malou boxerku. Chce ji přivést, aby měla štěňata s Cedrikem.“ Eh?“
„Chce připustit mého psa ke své feně.“
„S Cedrikem…'?“ Sevřel jsem hranu stolu. To nemohla být pravda! „A…vy s tím souhlasíte?“
„Ano, samozřejmě.“
Zavrtěl jsem hlavou, abych rozehnal pocit neskutečna. Nedokázal jsem pochopit, že by někdo mohl chtít rozmnožovat Cedrika, a když jsem civěl do sluchátka, měl jsem před očima úděsnou vizi osmi malých Cedriků se stejnými potížemi. Něco takového se ovšem nedědilo. Ovládl jsem se a odkašlal jsem si.
„Dobře, velmi dobře, paní Rumneyová, tak se do toho pusťte.“
Nastala pauza. „Ale pane Herriote, přála bych si, abyste na to dohlédl.“
„Ale skutečně se nedomnívám, že je to nutné.“ Zaryl jsem si nehty do dlaněBude to určitě v pořádku i beze mne.“
„Ale já bych byla mnohem klidnější, kdybyste byl u toho. Prosím vás, přijďte,“ naléhala.
Chtělo se mi zakvílet, ale ovládl jsem se a nabral jsem zhluboka dech.
„Dobře,“ řekl jsem. „Přijdu ráno.“
Celý večer jsem byl posedlý strachem. Čekalo mě další trapné setkání s tou mimořádně půvabnou ženou. Proč mi bylo souzeno sdílet s ní vždycky takovéhle aféry? Upřímně jsem se obával nejhoršího. l ten nejpitomější pes ví instinktivně, co má dělat, když se setká s hárající fenou, ale s tím tupohlavcem Cedrikem jsem si nebyl jist…
A nazítří ráno se naplnily . všechny moje děsy. Fenka Trudinka byla hezounké malé stvořeníčko a jevila ochotu ke spolupráci. Cedrik naopak byl sice evidentně potěšen, že se s ní setkal, ale vůbec ho nenapadlo, aby plnil své povinnosti. Nejdřív ji celou očichal a pak ji několikrát obtančil s vyplazeným jazykem a rozšklebenou tlamou. Potom se pěkně provál po trávníku a vyrazil k ní, těsně u ní se zastavil - všechny čtyři rozhozené a hlavu skloněnou - chtěl si hrát. Vzdychl jsem. Vyšlo to, jak jsem předpokládal. To obrovské tele netušilo, co má dělat.
Pantomima trvala nějakou chvíli a emocionální napětí nevyhnutelně vyvolalo příznaky jeho choroby. Každou chvíli se zastavil, aby si prohlédl svůj ocas, jako by ty zvuky předtím nikdy neslyšel.
Střídal svoji obtancovačku se střemhlavým úprkem kolem trávníku, a když si to takhle rozdal asi desetkrát, zdálo se, že se rozhodl, že by měl něco podniknout s fenkou. Zadržel jsem dech, když k ní přistoupil, ale naneštěstí začal pracovat na nesprávném konci. Trudy snášela jeho pitomosti s velkou dávkou trpělivosti, ale když shledala, že se tuží v oblasti kolem jejího levého ucha, bylo to na ni moc. S pronikavým zaječením ho kousla do zadní nohy a Cedrik vyděšeně odletěl.
Potom na něj cenila zuby, kdykoli se přiblížil. Tenhle ženich se jí jasně zhnusil a já jsem se nedivil.
„Myslím, že toho má dost, paní Rumneyová,“ řekl jsem. V každém případě jsem toho měl dost já a chudák paní Rumneyová taky, soudě podle ‚jejího rychlého dechu, ruměných tváří a mávajícího kapesníku.
„Ano…ano…myslím, že máte pravdu,“ odpověděla. Takže Trudinku odvedli domů a to byl konec Cedrikovy kariéry chovného psa.
Tahle poslední epizoda mě přesvědčila. Musil jsem si promluvit s paní Rumneyovou a za několik dní jsem se zastavil U vavřínu.
„Možná že si myslíte, že mi do toho nic není,' řekl jsem, „ale já si skutečně nemyslím, že Cedrik je pes pro vás. Lépe řečeno, hodí se k vám tak málo, že vám narušuje život“
Oči paní Rumneyové se rozšířily. „Ano…někdy je to problém…ale co navrhujete?“
„Myslím, že byste si měla najít jiného psa. Možná pudla, nebo corgiho - něco malého, něco, co byste

mohla ovládnout“
Ale pane Herriote, v žádném případě bych nemohla „ nechat Cedrika utratit.“ Ve vteřině měla oči plné slz. „Mám ho opravdu ráda, přesto, že…přese všechno.“
„Ne, ne, samozřejmě, že ne!“ řekl jsem. „Mám ho také rád. Je to hrozný dobrák. Ale myslím, že vím, jak na to. Proč by si ho nemohl vzít pan Con Fenton?“
„Con… ?“
„Ano, ohromně Cedrika obdivuje a Cedrik by se u toho starého pána měl dobře. Má za chalupou nějaké pole a kousek louky a chová pár zvířat. Cedrik by mohl běhat“ jak by si přál, a Con by ho vždycky přivedl, až by přišel zahradničit. Viděla byste ho třikrát do týdne.“
Paní Rumneyová na mě mlčky hleděla a pak jsem viděl, jak se její obličej rozjasňuje úlevou a nadějí.
„Víte, pane Herriote, zdá se mi, že by to takhle docela dobře šlo. Ale víte určitě, že by ho Con chtěl?“
„Vsadil bych se, že ano. Starý mládenec jako on musí být opuštěný. Trápí mě jenom jediná věc. Obvykle se setkávali jenom venku a nevím, jaké by to bylo, až by spolu byli uvnitř a Cedrik by začal…s těmi svými potížemi…
„Ale myslím, že tohle by bylo v pořádku,“ skočila mi paní Rumneyová do řeči. „Když odjíždím na dovolenou, Con se o něj vždycky stará týden nebo čtrnáct dní a nikdy se nezmínil o…něčem neobvyklém…v tom smyslu.“
Vstal jsem. „To je tedy výborné. Být vámi promluvím si se staroušem okamžitě“
Paní Rumneyová mi zatelefonovala za několik dní. Con skočil po možnosti vzít si Cedrika a oba dva byli spolu šťastni a spokojeni. Paní Rumneyová si vzala k srdci mou radu a koupila si štěně pudlíčka. S novým psíkem jsem se seznámil, když mu bylo šest měsíců a jeho paní mě požádala, abych mu ošetřil exém. Seděl jsem v krásném pokoji, hleděl jsem na paní Rumneyovou, klidnou, půvabnou, upravenou, s malým tvorečkem odpočívajícím jí na koleně, a nemohl jsem se ubránit pocitu uspokojení nad tím, jak se to k sobě všechno hodí. Vysoký měkký koberec, dlouhé sametové záclony, křehké stolečky obložené vzácným porcelánem a miniaturkami. v rámečcích. Tady nebylo místo pro Cedrika.
Chalupa Cona Fentona byla vzdálena necelý kilometr a cestou zpátky do ordinace mě najednou napadlo zastavit se u jeho dveří. Starý pán mi otevřel, když jsem zaklepal, a jeho velký obličej se rozzářil potěšeným úsměvem, sotva mě zahlídl.
„Pojďte dál, mladý pane!“ volal svým zvláštním nosovým hlasem. „Sem rád, že vás vidím!“
Sotva jsem vstoupil do malého obývacího pokoje, psí chlupatec se na mě vrhl. Cedrik se nezměnil ani o píď a cestu k polámanému křeslu vedle krbu jsem si musel vybojovat. Con si sedl proti mně, a když boxer skočil a začal mu lízat obličej, klepl ho přátelsky pěstí do hlavy.
„Sedni si, ty starej troubo,“ zabručel láskyplně. Cedrik se šťastně a spokojeně položil k jeho nohám na potrhanou krbovou předložku a zbožňujícíma očima pozoroval svého nového pána.
„Víte, pane Herriote,“ hovořil Con, zatímco plnil svou fajfku podezřele vyhlížejícím tabákem, který předtím rozkrájel, „jsem vám vopravdu vděčnej za to, že jste zařídil, abych dostal tohodle krásnýho psa. Je to vopravdu pan pes a neprodal bych ho za žádný peníze. Lepšího kamaráda by si nemoh přát žádnej člověk.“
No to je báječné, Cone,“ řekl jsem. „A vidím, že se tomuhle velikému klukovi daří výborně a že je tu šťastný“ Starý pán si zapálil lulku a k nízkým zčernalým trámům stropu stoupaly mraky ostře páchnoucího kouře. „Jo jo, dyť von je skoro pořád venku. Takovejdle silnej pes si potřebuje vylejt energii“
Ale v tuto chvíli si Cedrik zřejmě vyléval něco jiného, protože do smradu z lulky pronikl známý puch. Con vypadal, že si toho nevšímá, ale mě to v malém, uzavřeném prostoru zcela překonávalo.
„Inu, víte,“ lapal jsem po dechu, „jenom jsem se chtěl na vteřinku podívat, jak se vám tu spolu daří, a musím až jít“ Spěšně jsem vstal a vrávoral ke dveřím, ale aróma mě sledovalo jako vlnobití. Když jsem šel kolem stolu, na kterém ležely zbytky jídla, spatřil jsem pravděpodobně jedinou ozdobu chalupy - popraskanou vázu s nádhernou kyticí karafiátů. Zde se mi naskytl únik a vnořil jsem nos do křehké vůně květin.
Con mě souhlasně pozoroval. „Jo, sou to moc krásný kytky, viďte, že jo? Pani vod Vavřínu mi dovolí, abych si vzal domů, co se mi líbí, a karafiáty mám nejradši“

„Ano, můžete se takovými karafiáty chlubit“ Pořád jsem měl nos mezi květy.
„Jenom jedna věc mi vadí,' pravil starý pán zadumaně. „Že je nemůžu docela vocenit.“'
„A pročpak ne, Cone?“
Několikrát zabafal z faječky. „Slyšíte přece, že mluvim trochu divně, né?“
„Ne…ne…ani ne.“
„Ale jo, samosebou, že jo. Mám to už vod tý doby, co sem byl malej kluk. Voperovali mi v nose polypy a něco se nepovedlo.“
„Ale to mě mrzí, řekl jsem.
„No, nejni to nic vážnýho, ale v jednom mě to poznamenalo.“
Chcete říct…?“ Začalo mi svítat, jak se našel muž a pes a proč byl jejich vzájemný vztah tak dokonalý a v čem tkvěla jistota, že jejich budoucnost je šťastná. Připadalo mi to jako sud.
„Jo,“ pravil starý pán smutně. „Já vůbec nic necejtim.“

KAPITOLA PÁTÁ

Myslím, že to bylo, když jsem zahlédl londýnského policistu káravě hrozícího na rozjíveného uličníka. Vzpomněl jsem si na Wesley Binkse, jak strkával prskavky do poštovní schránky u ordinace. Byla to kapsle zvaná „bengálský oheň“ a explodovala mi u nohou, když jsem utíkal tmavou chodbou, abych otevřel dveře, a zděšeně jsem vyskočil alespoň dva metry do výšky.
Rozrazil jsem domovní dveře a rozhlédl jsem se po ulici. Byla prázdná, ale zdálo se mi, že jsem na rohu osvětleném lampou z Robsonova krámu zahlédl prchající postavičku a zaslechl slabou ozvěnu smíchu. Nemohl jsem s tím nic dělat, ale věděl jsem, že tam někde je Wes.
Unaveně jsem se vlekl zpátky do domu. Proč mě tenhle kluk pronásleduje? Co vůbec proti mně může mít desetiletý chlapec? Nikdy jsem mu neublížil, ale jak se zdá, stal jsem se terčem uvážené a plánovité kampaně.
Ale možná, že to není zaměřené osobně proti mně. Třebas má pocit, že nějakým způsobem reprezentuji řád a autoritu, nebo ho to prostě jen tak napadlo.
Každopádně jsem byl ideální postavou pro jeho rošťárničky sestávající z toho, že zazvonil u domovních dveří a zdrhl. Neodvážil jsem se totiž zvonek ignorovat, protože to mohl být zákazník, a kromě toho byla čekárna, ordinace a operační sál hrozně daleko od průčelí domu. Někdy mě vytáhl až z našeho obývacího pokoje nahoře v přístřešku. Každý takový výlet ke dveřím byla hotová expedice a bylo skutečně k vzteku, když tam člověk dorazil a neviděl nic než v dálavách poskakující postavičku, která se na mě šklebila.
Tuhle praxi někdy zaměnil tak, že házel do schránky různé svinstvo, vytahoval květiny z uzounkého proužku zahrádky, kterou jsme se snažili pěstovat mezi obrubníkem chodníku a naším domem, nebo psal křídou sprosťárny na moje auto.
Věděl jsem, že nejsem jeho jediná oběť, protože jsem slyšel stížnosti i od ostatních.“ zelináři se ztrácela jablka z krabice před krámem, kupec zásoboval chlapce nedobrovolně a bezplatně sušenkami.
Byl to zkrátka uličník jak se sluší a patří a vůbec se k němu nehodilo jeho křestní jméno Wesley. V jeho chování se neodrážela ani špetička přísně metodistických mravů. O jeho rodině jsem nevěděl nic - věděl jsem jenom, že pochází z nejchudší části města, ze čtvrti, kde byly maličké dvorky s baráčky na spadnutí. Často jsem ho viděl bloumat po polích a lukách nebo chytat ryby v mírné zátočině, a to v době, kdy měl sedět ve škole. Při takových příležitostech na mě vždycky křikl nějakou hanlivou poznámku, a jestliže s ním bylo ještě pár kamarádů, dělali si ze mě šoufky všichni. Bylo to k vzteku, ale neustále jsem se přesvědčoval, že si to nesmím brát osobně. Byl jsem jeden z dospělých, a to stačilo.
Mistrovský kousek předvedl nepochybně tehdy, když odnesl mříž od větráku sklepa před Skeldalem. Sklepní mříž byla vlevo od vstupních schodů a pod mříží byl příkrý skluz, do kterého házeli uhlíři pytle s uhlím.
Nevím, jestli to byla mimořádná tvůrčí inspirace, ale štípl tu mříž v den, kdy se v Darrowby konala slavnostní přehlídka. Celá tahle sláva začínala parádním pochodem přes město. V čele průvodu šla Houltonská dechovka. Díval jsem se z okna našeho obývacího pokoje na lidi scházející se na ulici pod

námi.
„Podívej se, Heleno," pravil jsem, „průvod zřejmě vyrazí z Trengatské ulice. Tady dole už čeká kdekdo."
Helena se mi naklonila přes rameno a hleděla na dlouhé řady skautů, chlapců i děvčat, válečných vysloužilců a obyvatel našeho městečka, kteří se tlačili na chodníku. „Máš pravdu, je to docela hezké. Pojďme dolů, podíváme se, jak budou vycházet, a zamáváme jim."
Seběhli jsme po dlouhém schodišti a já jsem vyšel za Helenou z domovních dveří. Když jsem se objevil ve vchodu, zjistil jsem, že jsem se stal středem pozornosti. Zástup, který čekal trpělivě na chodníku na začátek parády, měl teď pro změnu v zorném úhlu něco jiného. Skautíci na mě mávali ze svých stanovišť a naproti z ulice a ze všech stran mi kynuli a usmívali se sousedé a ostatní občané.
Vytušil jsem, co si myslí. „Támdle je ten náš mladej veterinář. Nedávínko se ženil. Ta vedle něj, to je ta jeho mladá panička."
Naplnil mě pocit blahosklonnosti. Nevim, jestli takovéto pocity sdílejí všichni novomanželé, ale já jsem si tehdy uvědomoval, jak jsem spokojený a šťastný. A byl jsem hrdý, že jsem „jejich mladej veterinář", že jsem součástí města, že jim patřím. Na zdi vedle mě visela tabulka s mým jménem, symbol mé solidní důležitosti. Něco jsem tady znamenal.
Rozhlížel jsem se a odpovídal jsem na pozdravy laskavým pousmáním a občas jsem ladně pokynul na způsob královské blahovůle. Pak jsem si povšiml, že Helena po mém boku má málo místa, a couvl jsem doleva, kde měla být mříž - a elegantně jsem sjel dolů do sklepa
Mé vyprávění by vyznělo dramaticky, kdybych řekl, že jsem zmizel z očí. Upřímně řečeno, byl bych si přál, abych byl zmizel, protože bych byl mohl zůstat tam dole a byl bych se vyhnul dalším trapasům. Ve skutečnosti však jsem sjel po skluzu a zasekl se, takže mi na ulici čouhala hlava a ramena.
Moje exhibice vyvolala mezi diváky senzační ohlas. Na tohle byla galaparáda krátká - tomu se vyrovnat nemohla. jedna nebo dvě tváře vyjadřovaly úzkost a leknutí, ale všeobecná reakce byl hlasitý chechtot. Dospělí se ještě jakž takž ovládali, ale skautíci reagovali vděčně. Přímo padali smíchy, bujaré veselí rozprášilo jejich řady, bezmocně se motali po ulici a vedoucí se marně snažili znovu nastolit pořádek.
Vyvolal jsem zmatek i v Houltonské dechovce, která si ladila nástroje. Chtěli právě zanotovat melodii ,ale museli to vzdát, protože se nikomu z nich nedostávalo dechu k hudebnímu výkonu.
A byli to dokonce dva z nich, dva hudebníci, kteří mě tahali ven, popadnuvše mě pod rameny. Moje manželka se v této krizi vůbec neosvědčila a mohl jsem na ni vrhat jen významné a vyčítavé pohledy, když se hroutila na veřeje a utírala si smíchem slzící oči. Vytáhli mě na úroveň chodníku a bylo mi všechno jasné. Oklepával jsem si z kalhot uhelný prach a snažil jsem se vypadat lhostejně a vyrovnaně, když jsem spatřil Wesley Binkse zkrouceného v záchvatu hurónského řehotu a vítězoslavně ukazujícího na mě a na díru nad sklepem.
Byl blízko mě, poskakoval mezi přihlížejícími a já jsem poprvé zblízka viděl .toho malého raráška s divokýma očima, který mě tak sužoval. Možná že jsem se mimovolně pohnul směrem k němu, protože se na mě ještě naposledy škodolibě zaculil a zmizel v davu.
Později jsem se na W j zeptal Heleny. Pověděla mi jenom, že Wesleyův otec odešel z domova, když bylo chlapci kolem šesti let, že se jeho matka znovu vdala a chlapec teď bydlel s ní a s otčímem.
Kupodivu se mi dost brzy naskytla příležitost, prohlédnout si ho pořádně. Bylo to o týden později a pořád ještě . jsem byl trochu podebraný z toho příběhu se sklepní mříží, . když jsem ho spatřil sedět úplně samotného v čekárně. Ne tak docela samotného, seděl mu na klíně vychrtlý černý pes.
Nemohl jsem tomu uvěřit. Často jsem si zkoušel souvětí" jichž použiji pří takovéto příležitosti, ale zarazil mě pohled na zvíře na jeho klíně. Jestliže přišel, aby se se mnou , odborně poradil, nemohl jsem se do něj rovnou pustit. Až později.
Oblékl jsem si bílý plášť a vstoupil jsem
„Co si přeješ?" zeptal jsem se mrazivě.
Chlapec se postavil a z jeho zoufalého a ustrašeného výrazu jsem poznal, že vstoupit k nám do domu nebylo pro něj vůbec snadné
„Můj pes ňák nejni v pořádku," zabručel."
„Dobře, přiveď ho sem." Vedl jsem ho chodbou do ordinace.
„Zvedni ho, ‚prosím tě, na stůl," pravil jsem, a když bral' zvířátko do náruče rozhodl jsem se, že nesmím

propást příležitost. Až budu prohlížet psa, začnu s nim jakoby nic rozprávět o nedávných událostech. Nijak ve zlém, žádné zvláštní chytáky, jenom to s ním trochu, rozeberu…“ Zrovna . jsem se chystal říct něco jako „A jaký smysl vlastně mají ty rošťárny, které mi provádíš?“, když jsem se poprvé podíval na psá a na všechno jsem zapomněl.
Bylo to sotva odrostlé štěně, dokonale promíchaný podvraťák. Lesklá černá srst mohla pocházet od labradora, špičatý nos trochu připomínal teriéra, pravě tak jako postavení uší, ale dlouhý tenký ocas a kloubnaté přední nohy, jsem nedokázal zaboha otypovat. Vcelku to bylo pěkné malé stvoření s roztomilou výraznou tlamičkou.
Co mě ale zcela zaujalo, byly krůpěje žlutého hnisu v koutcích očí, zapáchající hlenovitý výtok z čenichu a světloplachost, která nutila psa bolestivě mrkat do jasu ordinačních oken.
Diagnóza klasické psinky je snadná, ale z téhle snadnosti nemá člověk nikdy radost.
Nevěděl jsem, že máš psa,“ řekl jsem. „Jak dlouho ho máš?“ „Měsíc. Kamarád si ho vzal z psího útulku v Hartingtonu a prodal mi ho.“
„Aha, tak to je.“ Změřil jsem psíkovi teplotu a nepřekvapilo mě, že měl čtyřicítku.
„Jak je starý?“ „Devět měsíců.“
Přikývl jsem. Přesně v tom nejhorším věku. Pokračoval jsem v prohlídce a kladl otázky, ale odpovědi jsem znal. Ano, ano, pes byl asi týden nebo dva nesvůj, nebyl ve své kůži. Ne, nebyl vysloveně nemocný, ale bez nálady a občas kašlal. A teprve když mu začalo téct z očí a z nosu, dostal chlapec strach a přivedl ho ke mně. Tak se k nám obvykle tyhle případy dostávají - když je už pozdě.
Wesley mi podával informace ustrašeně, pokukoval po mně kradmo, jako by čekal, že ho každou chvíli vytahám za uši. Ale pokud jsem vůči němu choval agresivní pocity, rychle vyprchaly, když jsem si ho teď prohlížel. Ten pekelný rarášek nebyl zblízka nic jiného než zanedbané dítě. Lokty mu čouhaly z děr špinavého svetru, krátké kalhoty se třepily, a nemyté drobné tělíčko páchlo kysele a odpudivě. Netušil jsem, že v Darrowby žijí takovéhle děti.
Když odpověděl na moje otázky, dodal si odvahy a uspěchaně se otázal.“
Co mu je?“
Chvilku jsem váhal. „Má psinku, Wesi“
„Co to je?“
„To je taková ošklivá nakažlivá nemoc. Musel ji dostat od jiného nemocného psa.“
„Uzdraví se?“
„Doufám. Udělám pro něj, co bude v mých silách.“ Ne, dokázal jsem se donutit, abych tomu malému chlapci sdělil, že jeho štěňátko pravděpodobně zemře.
Natáhl jsem do stříkačky podpůrnou směs léků, které jsme tehdy užívali proti sekundárním příznakům psinky. Moc to nepomáhalo a ani dnes, se všemi našimi antibiotiky, nedokážeme příliš ovlivnit konečný výsledek. Když podchytíte případ v počáteční virové fázi, pak může být injekce hyperimunního séra účinná, ale lidé přinášejí psy většinou až po této fázi.
Dal jsem zvířátku injekci, štěně zakňučelo a chlapec natáhl ruku a pohladil ho.
To bude dobrý, Duku,“ řekl. Takhle mu říkáš - Duku?“
„Jo.“ Hladil mu uši a pes se obrátil, mrskl dlouhou oháňkou a rychle mu olízl ruku. Wes se usmál a vzhlédl ke mně a na okamžik spadla zhrublá maska z jeho špinavé tvářičky a v rošťáckých očích jsem viděl prostou a čistou radost. Tiše jsem zaklel. Stálo to za bačkoru.
Vhodil jsem do krabičky trochu krystalů kyseliny borité a podal jsem mu to. „Tohle rozpusť ve vodě a vymývej mu tím oči a nos. Vidíš, jak má ucpaný a špinavý čenich když mu to vyčistíš, bude mu mnohem líp.“
Beze slova vzal krabici a téměř stejným pohybem přitom pustil na stůl tři šilinky a sixpenci. Byla to naše obvyklá taxa a v tomto směru rozptýlil mé pochybnosti.
„Kdy sem s ním mám zase přijít?“.zeptal se.
Váhavě jsem na něj chvíli hleděl. Nemohu dělat nic jiného, než opakovat injekce, ale bude to k něčemu dobré? Chlapec si moje zaváhání vysvětlil nesprávně.
„Já můžu zaplatit!“ vyhrkl. „Já mám peníze!“
„O tomhle jsem neuvažoval. Jenom jsem přemýšlel, kdy bude nejvhodnější, abys přišel. Co kdybys ho

přivedl ve čtvrtek?“
Dychtivě přikývl a odešel.
Čistil jsem stůl dezinfekcí, skleslý pocitem bezmoci. Moderní veterinář se zdaleka nesetkává s tolika případy psinky jako kdysi my, a to z prostých důvodů - většina lidí očkuje štěňata co možná nejdřív. Ale tehdy ve třicátých létech bývalo očkováno jenom několik šťastných psů. Psince se dá snadno předejít, ale je téměř nemožné ji vyléčit.
V nás,ledujících třech týdnech došlo k neuvěřitelné proměně osobnosti , Wesleye Binkse. Doposavad se těšil pověsti líného povaleče, ale teď se proměnil ve vzor píle.“ roznášel ráno noviny, okopával lidem zahrádky, pomáhal s odvozem dobytka na trh. Byl jsem snad jediný, kdo věděl, že to všechno dělá pro Duka.
Vodil ke mně psa každé dva nebo tři dny a platil hotově. Samozřejmě jsem mu účtoval tak málo, jak jen to bylo možné, ale peníze, které si vydělal, šly na jiné věci - na čerstvé maso, které kupoval .u řezníka, na mléko a na sušenky.
Dneska vypadá Duke moc pěkně,“ řekl jsem mu při jedné návštěvě. „Koupil , jsi mu nový obojek a vodítko, vid“
Chlapec ostýchavě přikývl a potom se na mě podíval naléhavým pohledem tmavých očí. „Je mu už líp?“
„Je mu asi tak stejně, Wesi. Takhle to chodívá - táhne se to bez velkých změn.“
„Kdy…kdy to poznáte?“
Chvilku sem přemýšlel. Možná že by se méně trápil, kdyby to celé lépe pochopil. „To je takhle. Duke se uzdraví, jestli se mu podaří vyhnout se nervovým komplikacím psinky.“
„Á co to je?“
„Záchvaty, ochrnutí a něco, co se jmenuje chorea a vyvolává to záškuby svalů.“
Á co když, to dostane?“
„Potom by to s ním vypadalo špatně. Ale to nemusí dostat každý pes.“ Snažil jsem se ho uklidnit úsměvem. Duke má ještě jednu výhodu - není čistokrevný. Křížení psi mají v sobě to, čemu se říká síla hybridu a co jim pomáhá zdolávat nemoc. Vždyť přece docela dobře žere a je dost veselý, ne?“
„Jo, nevypadá špatně.“
„Tak tedy pokračuj. Teď mu dám ještě jednu injekci.“ Chlapec se vrátil za tři dny a podle obličeje jsem poznal, že má dobré zprávy.
Duke je vo moc lepší - voči i nos má suchý a žere jako kůň!“ Chlapec byl vzrušením zadýchaný
Zvedl jsem psa na stůl. Nedalo se pochybovat, že byl o mnoho lepší, a ze všech sil jsem se snažil radovat se s Wesem.
„To je báječné, Wesi,“ řekl jsem, ale v malém mozku mi cvrlikal varovný zvonek. Jestliže se mají objevit nervové příznaky, objeví se teď - právě když se pes zdánlivě uzdravuje.
Nutil jsem se k optimismu. „Víš co, nemusíš sem s ním už chodit, ale dávej na něj dobrý pozor, a kdyby sis všiml čehokoli neobvyklého, přiveď mi ho.“
Otrhaná malá postavička byla radostí bez sebe. Skoro tančil po chodbě s milovaným štěnětem v náruči a já jsem si přál, abych se nimi už v ordinaci nesetkal.
To bylo v pátek večer a v pondělí jsem to celé už pustil z hlavy a uložil k uspokojujícím vzpomínkám, když vešel chlapec s Dukem na vodítku. Vzhlédl jsem od stolu, kde jsem zapisoval do našeho deníku.
„Co je, Wesi?“
„Von sebou cuká“
Nenamáhal jsem se, abych je odvedl do ordinace, vyletěl jsem od stolu a dřepl si na zem a pečlivě jsem psa prohlížel. Nejdříve jsem neviděl nic, ale když jsem na něj upřeně hleděl, rozpoznal jsem slabé záškuby hlavy. Položil jsem mu ruku na lebku a čekal jsem. Bylo to ono - slabé, ale pravidelné křeče spánkových svalů, kterých jsem se tolik děsil.
Bojím se, Wesi, že má choreu.“ Co to je?“
„Jedna z těch nemocí, o kterých jsme spolu už hovořili. Někdy se tomu také říká ‚tanec svatého Víta. Doufal jsem, že k tomu nedojde.“
Chlapec vypadal náhle drobně a ztraceně a stál mlčky a v dlani žmoulal nové vodítko. Musil vynaložit tolik síly na to, aby promluvil, že skoro zavřel oči.

„Von umře?“
Někteří psi se z toho dostanou.“ Neřekl jsem mu, že jsem to zažil jen jedenkrát.
„Mám tablety, které by mu mohly pomoct. Dám ti je.“
Dal jsem mu, několik arsenových tablet, které se mi osvědčily v onom jediném úspěšném případě. Ani jsem nevěděl, jestli vůbec k uzdravení přispěly, ale nic jiného jsem neměl.
V následujících dvou týdnech postupovala Dukova chorea přesně podle učebnice. Všechny příznaky a komplikace, kterých jsem se obával, se dostavily rychle po sobě bez velkého meškání. Třes se rozšířil od hlavy na všechny údy a pak mu při chůzi začal podklesávat zadek.
Jeho mladý pán ho ke mně vodil znovu a znovu a já jsem postupoval tak, jak bylo obvyklé, a současně jsem se mu snažil vysvětlit, že to je beznadějné. Chlapec trval zarputile na své péči o psíka, ve volných chvílích se štval za roznáškou novin a jinými příležitostnými výdělky a trval na tom, že mi bude platit, ačkoli jsem jeho peníze nechtěl. Pak se u mne jednou odpoledne zastavil.
Nemoh jsem Duka přivect,“ šeptal. „Nemůže už chodit. Přídete se na něj kouknout?“
Nasedli jsme spolu do mého vozu. Bylo to v neděli, kolem třetí odpoledne, a ulice byly tiché. Zavedl mě do kamením dlážděného dvorku a otevřel dveře domku.
Zápach mě udeřil hned, jak jsem vstoupil. Venkovští veterináři mají otrlý žaludek, ale teď jsem cítil, že se mi obrací. Paní Binksová byla hrozně tlustá, v ukrutně špinavých šatech, které na ní neforemně visely. Rozvalovala se na kuchyňském stole s cigaretou v koutku úst. Byla zabořená do časopisu, který se tísnil mezi hromadami špinavého nádobí, a když na nás krátce pohlédla, zatřepotaly se jí na hlavě natáčky.
Na gauči pod oknem spal s otevřenými ústy její manžel a vychrápával pivní odér. Ve dřezu se vršila další nálož mastného nádobí pokrytého odpornou vrstvou nazelenalého kalu. Šatstvo, noviny a všemožné krámy se válely po podlaze a vůbec všude a rádio řvalo naplno.
Jediné čisté místečko byl psí pelíšek v koutě místnosti. Přistoupil jsem k němu a sklonil se nad malým zvířátkem. Duke ležel bezvládně a bezmocně - vychrtlé a nekontrolovatelně se cukající tělíčko. Zapadlé oči byly zase plné hnisu a hleděly apaticky před sebe.
„Wesi, musíš mi dovolit, abych ho utratil.“
Neodpověděl, a když jsem se mu to snažil vysvětlit, zanikala moje slova v řevu rádia. Podíval jsem se na jeho matku.
„Nemohla byste zavřít to rádio?“ otázal jsem se.
Trhla hlavou směrem k chlapci a ten šel a otočil knoflíkem. V tichu, které následovalo, jsem znovu začal hovořit. „Věř mi, že to je jediné, co můžeme udělat. Přece ne chceš, aby umíral takhle kousek po kousku.“
Nepodíval se na mě. Veškerá jeho pozornost se zoufale soustřeďovala na psíka. Potom zvedl ruku a zaslechl jsem, že zašeptal.“
„Tak jo.“
Utíkal jsem do vozu pro Nembutal.
„Slibuji ti, že neucítí vůbec nic, žádnou bolest,“ říkal jsem, když jsem natahoval stříkačku. A malé zvířátko opravdu jen vzdychlo, a pak zůstalo ležet bez hnutí. Osudový třes se konečně zklidnil.
Zasunul jsem stříkačku do kapsy. „Chceš, abych ho odvezl, Wesi?“
Nechápavě se na mě podíval a jeho matka se do toho vložila.
„Jen ho vodvezte. Nikdá sem tu mrchu nechtěla do kvartýru, nikdá“ A znovu se zahloubala do čtení.
Rychle jsem zvedl malé tělíčko a vyšel jsem z místnosti. Wes mě následoval a hleděl na mě, když jsem otevíral kufr auta a opatrně ukládal Duka na svůj černý pracovní plášť.
Zaklapl jsem kufr a chlapec si přikryl oči sevřenými pěstičkami a celá drobná postavička se roztřásla vzlyky. Objal jsem mu paží ramena a on se o mne na okamžik opřel a plakal a já jsem přemítal, jestli se mohl vůbec někdy takhle vyplakat, a jestli existoval někdo, kdo ho utěšil.
Ale brzy ustoupil a rozmazal si slzy špinavou šmouhou po obličeji.
„Půjdeš zpátky domů, Wesi?“ zeptal jsem se ho.
V očích mu mžiklo, přivřel je, a pak se na mne podíval a jeho tvář byla znovu tvrdá a zlá.
„Ne!“ řekl a obrátil se a odešel. Neotočil se a já jsem za ním hleděl, jak přeběhl silnici, přelezl zídku a pomalu a těžce se vlekl přes pole směrem k řece. A vždycky, když jsem o tom přemýšlel, připadalo mi,

že se v tu chvíli Wes vrátil do svého starého života. Pak už nikdy nevyhledával drobná zaměstnání a žádnou užitečnou činnost. Mně už rošťárny neprováděl, ale jak plynul čas, zaplétal se do vážnějších nepříjemností… Zapaloval stodoly, předvedli ho kvůli krádežím, a když mu bylo třináct, kradl auta. Nakonec ho poslali do polepšovny a potom zmizel z našeho kraje. Nikdo nevěděl, kam se poděl, a většina lidí na něj zapomněla. Jeden z těch, kdo nezapomněli, byl policejní seržant.
„Ten malý Wesley Binks," řekl jednou zamyšleně, „to byl uličník jako vystřižený. Většího lumpa jsem nepoznal. Víte, myslím si, že mu nikdy na nikom a na ničem ani za mák nezáleželo. Že k ničemu v životě nepřilnul."
„Chápu, seržante, váš názor," odpověděl jsem, „ale nemáte tak docela pravdu. Vím, že dokázal mít moc rád …

KAPITOLA ŠESTÁ

Tristan by byl nikdy nedokázal získat titul „vzorného kuchaře".
Ve službách Královského letectva jsme dostávali lepší jídlo než většina obyvatel válčící Británie, ale s darrowbyskou kuchyní se to srovnávat nemohlo. Asi jsem byl rozmazlený - nejdřív paní Hallovou a pak Helenou. Na Skeldalu byla jen krátká údobí, kdy jsme nehodovali vpravdě královsky, a za jednoho takového intermezza byl instalován Tristan jako zastupující kuchař.
Začalo to jednou ráno při snídani, když jsem byl ještě starý mládenec a zasedali jsme spolu s Tristanem k mahagonovému jídelnímu stolu. Siegfried všuměl do místnosti, zahučel dobrejtro a začal si nalévat kávu. Byl mimořádně roztržitý. Mazal si topinku a krájel plátek slaniny a pak asi po minutě soustředěného žvýkání praštil do stolu tak náhle, že jsem nadskočil.
„Už to mám!" vykřikl.
„Co máš?" tázal jsem se.
Siegfried položil vidličku a nůž a rozkolébal proti mně ukazováček. „Je to vlastně hloupost, ale seděl jsem tu a trápil si mozek, jak to zařídím, a najednou mi to došlo a je to jasné."
„A jaký jsi měl problém?"
„Kvůli paní Hallové," vysvětloval. „Zrovna mi sdělila, že jí onemocněla sestra a že k ní musí zajet a postarat se o ni. Myslí, že bude pryč asi týden, a já jsem uvažoval, kde najdu někoho, kdo by nám uvařil a uklidil."
„Tak tohle tě trápilo?"
A pak mě to napadlo." Odřízl cípek smaženého vejce. „Zastane to Tristan."
„Eh?"
Jeho bratr polekaně vzhlédl od svého Dally Mirroru.
„Já?"
„Ano, ty! Už sis válel šunky dost dlouho. Trocha užitečné činnosti ti jenom poslouží."
Tristan se na něj otráveně podíval. „Co tím myslíš - tou užitečnou činností?"
„Budeš to tu držet v pořádku," pravil Siegfried. „Nečekám od tebe perfektní výkon, ale jistě dokážeš každý den poklidit a samozřejmě připravit jídlo."
„Jídlo?" „Ano, jídlo!" Siegfried mu pohleděl z očí do očí. „Umíš přece vařit?"
„Ano, ehm, ano…umím vařit klobásy a štouchané brambory." Siegfried pokynul knížecím gestem. „No tak vidíš, žádný problém. Přisunul bys mi sem ty smažené brambory, Jamesi?"
V průběhu stolování jsem seděl mlčky. Konverzaci jsem slyšel jen zpola, protože jsem byl duchem jen málo přítomný. Právě před snídaní mě volal Ken Billings, jeden z našich nejlepších farmářů, a jeho slova mi stále ještě zvonila v hlavě.
„Pane Herriote, to tele, u kterého jste včera byl, je mrtvý. Je to už třetí, co jsem ztratil v týdnu, a jsem naprosto bezradný. Chtěl bych, abyste se tu dnes dopoledne zastavil a znovu všechno prohlédl."
Zamyšleně jsem pil kávu. Ken Billings nebyl sám naprosto bezradný. Tři pěkná telata měla příznaky akutních žaludečních bolestí, ošetřil jsem je a ona pošla. To bylo dost zlé, ale horší bylo, že jsem neměl nejmenší ponětí, co jim chybělo.
Otřel jsem si rty a rychle jsem vstal. „Siegfriede, chtěl bych zajít nejdříve k Billingsovům. Potom obejdu

všechny ostatní návštěvy podle tvého rozpisu.“
„Výborně, Jamesi, samozřejmě.“ Můj šéf mi věnoval sladký a povzbuzující úsměv, navršil si kopeček hub na kousek osmaženého chleba a vsunul sousto do úst. Nebyl velký jedlík, ale snídaně bylá jeho milovanou rozkoší.
Cestou na farmu jsem trýznil bezmocný mozek. Co víc bych mohl ještě udělat než to, co jsem už vyzkoušel? V takovýchto nejasných případech došel většinou člověk k závěru, že zvíře snědlo něco škodlivého. Občas jsem trávil dlouhé hodiny pátráním po pastvinách a hledal jsem jedovaté bylinky, ale v případě Billingsových telat to nepřicházelo v úvahu, protože ještě nebyla venku, byla měsíc stará.
Provedl jsem vyšetření post mortem u pošlých zvířat, ale zjistil jsem pouze nespecifickou gastroenteritidu.
Poslal jsem ledviny do laboratoře k vyšetření na přítomnost olova s negativním výsledkem, byl jsem úplně bezradný právě tak jako majitel telat.
Pan Billings na mě čekal na dvoře.
„Ještě že jsem vám zatelefonoval!“ volal bez dechuZase jedno začíná.“
Vběhl jsem do hospodářských budov a spatřil to, co jsem čekal a čeho jsem se děsil, malé telátko se kopalo do břicha, vstávalo a lehalo si, občas se převalilo po nastlané slámě. Typické bolesti v břiše. Ale proč?
Pečlivě jsem je prohlédl, zrovna tak, jako jsem prohlížel ta předtím. Teplota normální, plíce čisté, pouze zástava bachorové činnosti a mimořádná citlivost podbřišku. Ukládal jsem teploměr zpátky do pouzdra, když se tele najednou převalilo a začalo se křečovitě svíjet. Spěšně a se zlou předtuchou jsem mu vpíchl sedativa, kalcium, magnézium. To všechno jsem už dělal třikrát.
„Co to jenom ksakru je?“ tázal se farmář a mluvil mi z duše.
Pokrčil jsem rameny. „Je to akutní gastritida, pane Billingsi, ale moc bych si přál, abych znal její příčinu. Mohl bych odpřisáhnout, že tohle tele sežralo nějaký jed, buď leptadlo, nebo dráždidlo.“
„Ale proboha, vždyť nedostávají nic než mlíko a trochu granuli.“
Farmář rozhodil ruce. „Nedostávají vůbec nic, co by jim mohlo uškodit.“
Znovu jsem unaveně zopakoval celý starý postup, pečlivě jsem pátral po teletníku ve snaze najít jakékoli vodítko.
Starou plechovku od laku, prasklý sáček ovčího lizu. Bylo neuvěřitelné, co všechno se sešlo v hospodářské budově.
Ale ne u pana Billingse. Byl úzkostlivě pořádný, zvlášť na telata. Předprsně oken a poličky byly čisté, nikde se nic neválelo. Totéž platilo o vědrech na mléko, vydrhnutých a bez poskvrny po každém krmení.
Pan Billings si na telata potrpěl. Jeho dva dospívající synové byli zamilovaní do farmaření a on jim pomáhal a podporoval je ve všem. Telata ale krmil sám.
„Krmení telat je vůbec to nejdůležitější v chovatelství skotu,“ říkával. „Když je člověk dostane přes první měsíc, má půlku práce za sebou.“
Pan Billings věděl, o čem mluví. Jeho svěřenci nikdy netrpěli chorobami mláďat. Často jsem se tomu divil, a tím nesnesitelnější byla tahle rána.
„V pořádku,“ řekl jsem s falešnou lehkostí v hlase, když jsem odcházel. „Možná že tenhle případ nebude tak zlý. zazvoňte mi ráno.“
Zbytek obchůzky jsem dokončil v chmurném zamyšlení a během oběda jsem pořád ještě tolik přemýšlel o svém problému, že jsem se podivil, co se stalo, když Tristan začal nosit na stůl. Úplně jsem zapomněl, že tu není paní Hallová. Nicméně klobásy a šťouchané brambory nebyly vůbec špatné a Tristan nám bohatýrsky nakládal na talíře. Všichni tři jsme spořádali své porce, protože dopoledne bývalo vždycky nejvíc práce a před obědem jsem už umíral hlady.
O problému pana Billingse jsem uvažoval i při odpoledních návštěvách, a když jsme zasedali k večeři, byl jsem mírně překvapen, když jsem spatřil další mísy s klobásami a šťouchanými bramborami.
„Znovu totéž, eh?“ zamručel Siegfried, ale zvládl svůj talíř a odešel bez dalšího komentáře.
Následující den začal špatně. Vstoupil jsem do jídelny a našel jsem tam prázdný stůl a Siegfrieda dusajícího kolem. „Ksakru, kde je snídaně?“ vybuchl. „A kde je ksakru Tristan?“ Vtrhl do chodby a slyšel jsem ho, jak provolává do kuchyně.“ „Tristan! Tristane!“
Věděl jsem, že maří čas. Jeho bratr často zaspal a dneska ráno to bylo jenom trochu patrnější.“

Můj šéf se vracel chodbou zuřivým cvalem a já jsem se obrnil proti nepříjemnostem, které nastanou, až bude tahat svého bratra z postele. Ale Tristan zůstal jako obvykle pánem situace. Siegfried začal zrovna brát schody po třech, když jeho bratr sestupoval po schodišti a s naprostým klidem si zavazoval kravatu. Bylo to záhadné. Vždycky si přispal, ale jen výjimečně byl přistižen pod přikrývkou. „Lituji, chlapci, řekl tiše a distingovaně. „Obávám se, že jsem trochu zaspal."
„Ano, zcela správně, v tom se tedy nemýlíš!" zařval Siegfried. „Ale co bude s naší zatracenou snídaní? Dal jsem ti to za úkol!"
Tristan byl vyrovnaně zdvořilý. „Skutečně se velmi omlouvám, ale byl jsem včera večer dlouho vzhůru, protože jsem loupal brambory."
Tvář jeho bratra zbrunátněla. „To je mi známo!" vyštěkl. „Ale taky jsi s tím začal, teprve když u Droversů zavřeli!" „Máš pravdu." Tristan polkl a do tváře se mu vkradl známý výraz uražené důstojnosti. „Skutečně mi včera večer trochu vyschlo v hrdle. Domnívám se, že poté, co jsem utíral prach a luxoval koberce."
Siegfried neodpověděl. Střelil po mladém muži zhnuseným pohledem a pak se obrátil ke mně. „Budeme se dneska ráno musit spokojit s chlebem a marmeládou, Jamesi. Pojďme do kuchyně a…
Řinčení telefonu přerušilo jeho slova. Zvedl jsem sluchátko a poslouchal a výraz mé tváře zřejmě způsobil, že se Siegfried zastavil mezi dveřmi.
„Co se stalo, Jamesi?" zeptal se, když jsem položil telefon. „Vypadáš, jako by tě nakopli do břicha."
Přikývl jsem. „A taky se tak cítím. To tele u Billingsů už skoro pošlo a další onemocnělo. Přál bych si, abys tam šel se mnou, Siegfriede."
Můj šéf stál tiše a nehnutě a hleděl přes hráď na malého tvorečka. Zvířátko nevědělo, co si má se sebou počít, vstávalo a lehalo si, kopalo do neznámé vnitřní bolesti, křečovitě . stahovalo zadek ze strany na stranu. Když jsem ho pozoroval, padlo na bok a začalo hrabat všema čtyřma.
„Jamesi," řekl Siegfried tiše. „To tele je otrávené" „To jsem si také myslel, ale čím a jak?"
Pan Billings nám skočil do řeči. „Tyhle řeči nemají cenu, pane Farnone. Znova a znova jsme to tady všechno prohlídli a vodnikuď se k nim žádnej jed nemoh dostat."
„Tak to tedy prohlédneme všechno znova." Siegfried bloudil a pátral po teletníku tak, jako jsem bloudil a pátral já, a když se vrátil, byl jeho obličej bezvýrazný.
„Odkud berete granule?" bručel a mnul je mezi prsty. Pan Billings rozhodil paže. „Z místního mlýna. Jsou to Rydersovy nejlepší granule. V těch nemůže rozhodně být nic špatného."
Siegfried mlčel. Rydersovi byli známi bezvadnou přípravou krmiva pro skot. Siegfried vyšetřil nemocné tele stetoskopem a teploměrem, vtlačil mu prsty do chlupaté břišní stěny, upřeně mu pozoroval hlavu, aby postřehl reakce. Totéž opakoval s mým včerejším pacientem, jehož skelný zrak a studené údy sdělovaly zkázyplný konec. Potom ošetřil telata podobně jako já a odešli jsme.
Prvních pár set metrů mlčel, a potom najednou praštil rukou do volantu. „Je tam někde dráždidlo, Jamesi! Jako že se Siegfried jmenuju - je tam nějaký jed. Ale a mě čert vezme, jestli vím, v čem je a kde se tam bere."
Naše návštěva trvala dlouho a vrátili jsme se na Skeldale k obědu. Právě tak jako já i Siegfried zápolil s problémem pana Billingse a skoro nepostřehl, že před něj Tristan položil kouřící mísu klobás a šťouchaných brambor. Když zabodl vidličku do brambor,zjevně pochopil,co se děje.
„Bože všemohoucí!" vykřikl. „Už zase?"
Tristan se líbezně usmál. „Ano, zase. Pan Johnson mě informoval, že dnes přišly mimořádně chutné klobásy. Tvrdil, že jsou vskutku výborné."
„To že říkal?" jeho bratr se na něj kysele podíval. „Mně tedy připadají pořád stejně pitomé. Zrovna tak, jako včera večer a včera v poledne." Hlas mu začal nabývat na síle, ale potom ztichl.
„Ale k čertu s tím vším," zabručel a nenaloženě se rýpal v pokrmu. Telata mu dávala zabrat a já jsem chápal, jak mu je.
Já jsem svůj podíl spořádal bez potíží - klobásy a šťouchané brambory jsem měl vždycky rád.
Ale můj šéf je houževnatec, a když jsme se znovu sešli pozdě odpoledne, sršel svou starou jiskrou.
„Ta návštěva u Billingsů mě vzala, to ti tedy řeknu" , pravil. „Ale potom jsem byl u několika svých případů a všechny se pěkně uzdravují. Úspěch člověku ohromně zvedne morálku. Pojď, nalejem si

skleničku.“
Sáhl do příborníku nad krbovou římsou pro láhev ginu, a když jsme si zavdali, dobrotivě pohlédl na svého bratra, který uklízel obývací pokoj.
Tristan se ukrutně předváděl, jezdil s luxem po koberci sem a tam, rovnal polštáře a mrskal prachovkou po všem, co bylo v dohledu.
Vzdychal a hekal námahou, jak tu šukal coby vzorná pomocnice v domácnosti. Chyběl mu jenom čepeček a zástěrka a obraz by byl dokonalý.
Dopili jsme, Siegfried se ponořil do Veterinárního zpravodaje a z kuchyně se počala linout vábná vůně.
Bylo sedm hodin a Tristan strčil hlavu do dveří.
„Večeře je na stole,“ řekl.
Můj šéf položil zpravodaj, vstal a protáhl se. „To jsem rád, mám už hlad.“
Následoval jsem ho do jídelny a málem jsem mu narazil do zad, když zprudka zastavil. Nevěřícně zíral na mísu uprostřed stolu.
Snad to už nejsou zase ty zatracené klobásy a šťouchané brambory!“ křičel.
Tristan se přišoural zpoza stolu. „Tedy, ehm, ano - je to ale skutečně chutné.“
„Chutné! Začíná se mi o tomhle proklatém žrádle v noci , zdát. Copak neumíš vařit nic jiného?“
Ale vždyť jsem ti to říkal,“ Tristan vypadal zarmouceně. „Říkal jsem ti, že umím vařit klobásy a šťouchané brambory.“
„Ano, to jsi říkal!“ řval jeho bratr. „Ale neříkal jsi, že neumíš vařit nic než klobásy a odporné brambory!“
Tristan se zatvářil neutrálně a Siegfried padl znaveně a vyčerpaně do židle za stolem. „Tak dělej,“ hekl, „nalož to na talíře. Bůh s námi.“
Nabral si menší sousto a pak se popadl za břicho a vyrazil ston. „Mě to zničí Na tenhle týden dlouho nezapomenu.“
Zahájení následujícího dne bylo dramatické. Právě jsem vylezl z postele a sahal po županu, když domem otřásla exploze. Bylo to ohromné žuchnutí, které prorazilo chodbami a místnostmi jako vichřice, roztříslo okna a zanechalo za sebou zlověstné ticho.
Vyletěl jsem na chodbu a srazil se se Siegfriedem, který na mě chvíli civěl široce rozevřenýma očima a pak odklusal po schodech.
V kuchyni ležel Tristan na zádech uprostřed hromady rozbitých talířů a mis. Na dlaždicích spočívala hromádka plátků slaniny a pár rozbitých vajec.
„Ksakru, co to tady provádíš?“ hulákal Siegfried.
Jeho bratr se po něm podíval jen s nepatrným zájmem. „Namouduši, že nevím. Podpaloval jsem v kamnech a najednou to bouchlo.“
„Podpaloval jsi v kamnech… ?“ „Ano, už dva dny jsem měl trochu potíže. Nechtělo to chytnout. Asi je zapotřebí vyčistit komín. Tyhle staré domy…!“
„Ano, ano!“ skočil mu Siegfried do řeči. „To už známe, ale co se tedy ke všem čertům stalo?“
Tristan se posadil. l v této pozici, mezi troskami a střepy a s čmouhami po celém obličeji, si zachoval tvář a noblesu. Inu, napadlo mě, že tomu trochu pomohu.“ Jeho bystrý mozek neustále pátral po nových metodách, jak uspořit energii „Namočil jsem kousek vaty do éteru a hodil jsem to do kamen.“
„Do éteru?“
„No ano, ten přece dobře hoří!“
„Dobře hoří!“ jeho bratr měl oči navrch hlavy. „Vždyť je to výbušnina! Jen zázrakem jsi nevyhodil do povětří celý dům.“
Tristan povstal a oprášil se. „No dobře, nechme toho. Připravím snídani. Za chvilku bude hotová“ „Na to zapomeň.“ Siegfried se dlouze a trhaně nadechl a pak šel k plechovce s chlebem, vytáhl bochník a začal ho krájet. „Snídaně se válí na podlaze, a než to uklidíš, budeme pryč. Jamesi, bude ti stačit chléb s marmeládou?“
Vyšli jsme společně. Můj šéf zařídil, aby Ken Billings na nás počkal s krmením telat, chtěli jsme sledovat celý postup.
Náš příchod nebyl veselý. Obě telata pošla a farmář vypadal zoufale.
Siegfried zaťal zuby a kývl na pana Billingse. „Začněte prosím, pane Billingsi. Chci vidět, jak je krmíte.“

Ke granulím měla telátka přístup neustále, ale teď jsme se pozorně dívali, jak farmář naléval mléko do věder a telata začala pít. Chudák pan Billings se zřejmě vzdal veškeré naděje a podle ‚jeho apatických pohybů jsem poznal. že našemu poslednímu výmyslu příliš nevěří.
Nevěřil jsem ani já ale Siegfried chodil sem a tam po teletníku jako tygr J kleci, jako by čaroval, aby se konečně něco stalo. Telata zdvihala tázavě mlékem pobryndané čeníšky když se k nim Siegfried nakláněl, ale mohla vysvětlit záhadu zrovna tak málo jako my všichni.
Hleděl jsem na dlouhou řadu stání. Zbývalo tu ještě víc než třicet telat a ochromila mě hrozná myšlenka, že by se ta nemoc mohla rozšířit na ně na všechna. Vzpamatoval jsem se, když Siegfried namířil ukazováček na jedno vědro.
„Co je tohle?“ vyštěkl.
Přistoupil jsem s farmářem k němu a pátravě jsme civěli na kulatý černý předmět, v průměru asi centimetrový, který plaval na povrchu mléka.
„Spadlo tam trochu nějaké špíny, zabrumlal pan Billings. „Hned to vyndám.“ Sáhl rukou do vědra.
„Ne, dovolte!“ Siegfried zvedl předmět opatrně, setřásl z prstů mléko a se zájmem věc studoval.
„To není žádná špína,“ bručel. „Podívejte se, je to vyhloubené - jako malá mistička.“ Mnul to mezi palcem a ukazováčkem. „Já vám povím, co to je. Je to strup. Kde se to tu sakra vzalo?“
Začal prohlížet teleti krk a hlavu a pak najednou ztuhl a ztichl, když prohmatával maličké hrbolky rohů.
„Tady je zhrublý povrch, vidíte ten strup, patří semhle.“ Polož.“l tmavou mističku na hrbolek rohu a bylo zřejmé, že to perfektně sedí.
Farmář pokrčil rameny. „Ano, už vím. Před čtrnácti dny jsem všechna telata odrohoval.“
„Čím jste to dělal, pane Billingsi?“ hlas mého kolegy byl laskavý a mírný.
„Ale tou novou mastičkou. Prodával to tu nějakej chlápek. Jenom se to natře, je to vo moc snadnější než to staré leptadlo.“
„Máte ještě kelímek od té mastičky?“ „Jo, je někde v domě. Přinesu ho.“
Když se farmář vrátil, přečetl Siegfried jmenovku a podal mi lahvičku.
„Antimonová mast, Jime. Teď to víme. A jsme doma.“ Ale…o čem to mluvíte?“ žasl farmář.
Siegfried se na něj podíval s účastí. „Antimon je smrtelný jed, pane Billingsi. Ano, opálí teleti rohy, to je v pořádku, ale když se vám dostane do krmení, tak to prošvihnete.“
Farmář vyvalil oči. „Ano, samozřejmě, kristepane, a když skloní hlavy, aby se napily, tak jim ty strupy spadnou do mléka!“
„Přesně tak,“ řekl Siegfried. „Nebo si možná otloukla poupata rohů o strany vědra. Ale a je to jak chce, musíme se pojistit, abychom ochránili ostatní teleta.“
Obešli jsme všechna zvířata, odstranili jsme smrtící tvrdou kůži, očistili jsme pupence rohů, a když jsme konečně odjížděli, věděli jsme, že krátká, ale strastiplná epizoda Billingsových telat je u konce.
V autě si můj kolega opřel lokty o volant a jel s bradou položenou v dlaních. Tohle dělával často, když byl v přemítavé náladě, a mně to vždycky a neomylně ničilo nervy.
„Jamesi, řekl, „něco takového jsem ještě neviděl. O tom by se mělo napsat“
Tato jeho slova byla jasnozřivá, protože když teď o tom píši, uvědomuji si, že za těch pětatřicet let, které od té doby uplynuly, jsem to už nikdy nezažil.
Ve Skeldalu jsme se rozešli každý jiným směrem. Tristan, nepochybně aby napravil svůj výbušný počátek dne, měl plné ruce mopu a vědra s vodou a vytíral chodbu s náruživostí plavčíka na Nelsonově korábu.
Když však Siegfried odjel, jeho činorodost zprudka ustala, a když jsem odcházel s kapsami plnými pomůcek a nářadí, které budu potřebovat při své obchůzce, podíval jsem se do obývacího pokoje a spatřil jsem mladého muže nataženého v jeho oblíbeném křesle.
Vešel jsem do místnosti a s překvapením jsem prohlížel pánev s klobásami pečlivě vyváženou na hromadě uhlí.
„Co podnikáš?“ otázal jsem se
Tristan si zapálil woodbinku, nalistoval Dally Mirror a položil nohy na opěradlo křesla. „Právě jsem postavil na oběd, bráško.“
„Tady?“

„Ano, Jime, mám toho rozpáleného sporáku až po krk - je to hrozně nepříjemné. A kromě toho je kuchyň pitomě daleko.“
Hleděl jsem na pohodlně uhnízděnou postavu. „Ptát se na menu by bylo zbytečné, viď!“
„Nemáme na vybranou, milý příteli,“ Tristan vzhlédl od novin s úsměvem cheruba. Obrátil jsem se k odchodu, když mě něco napadlo. „A kde jsou vlastně brambory?“ „V krbu.“
„V krbu?“
„Ano, naházel jsem je tam, aby se trochu opekly. Bude to pochoutka.“
„Jsi si tím jistý?“
„Absolutně, Jime. Říkám ti, určitě se do mého kuchařského umění nakonec zamiluješ.“
Vrátil jsem se domů před jednou hodinou. Tristan nebyl v obývacím pokoji, ale ve vzduchu se vznášel kouřový opar a mé chřípí ucítilo smrad připomínající prskavky ohňostroje.
Mladého gentlemana jsem našel v kuchyni. Jeho savoir faire zmizelo a zoufale se dloubal v hromadě černých sazí. Civěl jsem na něj. „A co je tohle?“
„To jsou ty pitomé brambory, Jime! Trošičku jsem usnul a takhle to dopadlo!“
Pracně rozřízl jeden kulatý předmět. Ve středu zuhelnatělé kuličky jsem dokázal postřehnout malinkou bílou hrudku - zřejmě všechno, co zbylo z původní hlízy.
„Prokristovydrahénohy, Trisi! Co si počneš?“
Zdrceně se na mne podíval. „Vyškrabu všechny prostředky a smíchám je dohromady. Nic jiného se dělat nedá.“
To bylo něco, na co jsem se nedokázal dívat. Odešel jsem nahoru, opláchl jsem se a pak jsem zaujal své místo u ‚jídelního stolu. Siegfried už tam seděl a viděl jsem, že ho ranní vítězství rozjařilo. Halasně mě vítal.
„Že to ale byl setsakramentský případ u toho Kena Billingse! Jsem opravdu šťastný, že jsme to dali do pořádku.“ Jeho úsměv však ztuhl, jakmile se objevil Tristan a předložil krmi. Z jedné mísy vykukovaly nevyhnutelné klobásy a ta druhá obsahovala amorfní tmavošedou hmotu, rozpustile posetou nepatřičnými černými tělísky různých rozměrů.
„Ve jménu božím,“ tázal se se zlověstným klidem, co to
Jeho bratr polkl.Klobásy a šťouchané brambory,“ pravil lehkým tonem.
Siegfried se na něj chladně podíval. „Hovořím o tomhle.“ Píchl do tmavé očoudliny.
„No, ehm, to jsou brambory.“ Tristan si odkašlal. „Obávám se, že se trochu připálily.“
Můj šéf nepřičinil žádnou další poznámku. Nebezpečně klidně vylovil lžicí trochu hmoty na svůj talíř, nabral si na vidličku a začal zvolna žvýkat. Jednou nebo dvakrát přivřel oči, když mu mezi zuby skřípl mimořádně tuhý kousek černého uhlí, pak zaklonil hlavu a polkl.
Chvíli byl zticha, pak se chytil oběma rukama za břicho, zasténal a rovnýma nohama vyskočil.
„Ne, už toho mám dost!“ řval. „Nemám nic proti tomu, abych se zabýval otrávenými zvířaty na farmách, ale zásadně protestuji proti tomu, abych požíval jed ve svém vlastním domě!“ Ráznými kroky odešel od stolu a zastavil se ve dveřích. „Jdu na oběd ke Droversům.“
Znovu ho zkroutila křeč. Sáhl si na břicho a podíval se na nás. „Teď vím, jak bylo těm telatům!“

KAPITOLA SEDMÁ

Připouštím, že to ode mne bylo trochu bezohledné, mávat skalpelem tak blízko knoflíků od poklopce Rory O'Hagana. Na tuhle příhodu jsem si vzpomněl, když jsem seděl ve svém pokoji v St. Johns Wood a četl Blackův veterinární slovník.
Byl to objemný svazek na to, aby ho člověk s sebou nosil, a moji kamarádi z Královského letectva si mě dobírali kvůli jeho „kapesnímu vydání“. ale já jsem se k té knize utíkal v každé volné chvíli, abych si připomněl svůj skutečný život.
Došel jsem k písmenu K, a když na mě ze stránky juklo slovo „kastrace“, ocitl jsem se vmžiku znovu u Roryho.
Kastroval jsem vepře. Měl jsem vykastrovat několik vrhů a pospíchal jsem a nepostřehl vzrůstající nervozitu onoho irského zemědělského dělníka. jeho mladý šéf malé vepříky chytal a podával je Rorymu,

který je přidržel nohama vzhůru, pevně je sevřel mezi stehny tak, aby měli roztažené nohy, a když jsem rychle nařízl šourek a vytáhl varlata, dotýkal se můj nožík hrubé látky v rozkroku jeho kalhot.
„Prokristapána, pane Herriote, buďte opatrný!“ vydechl, když už to nemohl vydržet.
Vzhlédl jsem od své práce. „Co se děje, Rory?“ „Dávejte pozor, co provádíte s tím zatraceným nožem! Mrskáte mi s nim mezi nohama jako pitomej starej Indián. Eště mě přivedete do maléru, než s tim budem hotový!“
„Jo, pane Herriote, buďte opatrný,“ volal mladý farmář. „Nevyřežte Roryho namísto prasete. To by vám jeho panička nikdá nevodpustila.“ Hlasitě se rozchechtal, Ir se zaculil a já jsem se usmál.
A to byl průšvih, protože okamžik nepozornosti způsobil, že ostří skalpelu přejelo po mém levém ukazováčku. Skalpel byl ostrý jako břitva a zajel hluboko a ve vteřině bylo všechno kolem zalité mou krví. Myslel jsem, že ten proud vůbec nezarazím. Červený čůrek tekl a tekl navzdory tomu, že jsem se všemožně ošetřoval náčinky, které jsem měl s sebou v autě, a když jsem konečně odjížděl, byl ukazováček obalený největším a nejneohrabanějším obvazem, který jsem vůbec kdy viděl. Nakonec jsem totiž musel přiložit na ránu velikánský kus vaty a připevnit ho ukrutně dlouhým a deset centimetrů širokým obvazem. Odjížděl jsem ze statku za tmy. Bylo kolem páté hodiny, koncem prosince, slunce zapadalo velmi brzy a na mrazivé obloze se začaly objevovat hvězdy. Jel jsem pomalu, obrovský, gigantický prst se tyčil vzhůru nad volantem a trčel jako směrovka mezi oběma reflektory auta. Byl jsem necelý kilometr před Darrowby, světla městečka po mrkávala holými větvemi stromů na kraji silnice, když vtom se ke mně přiblížilo auto. Minulo mě, pak jsem zaslechl zaskřípění brzd, jak zastavilo a začalo couvat.
Znovu mě minulo, zajelo k příkopu a spatřil jsem zuřivě mávající ruku. Zastavil jsem a z řidičova sedadla vyskočil mladík a utíkal ke mně.
Vsunul hlavu do mého okénka. „Jste veterinář?“ Byl bez dechu a vyděšený.
„Ano, jsem.“
„Díky bohu! Projížděli jsme tudy cestou do Manchesteru a byli jsme ve vaší ordinaci…povídali, že jste tady někde blízko…a popsali vaše auto. Prosím, pomozte nám.
Copak se vám stalo?“
„Našemu psu…leží vzadu v autě. Má v krku míč. Já…myslím, že už je možná mrtvý“
Ještě než domluvil, vyletěl jsem ze sedadla a utíkal po silnici. Auto byla dlouhá bílá limuzína a z temnot zadního sedadla se zdvihal sborový nářek z hrdel malých hlaviček, jejichž siluety se rýsovaly za oknem. Prudce jsem otevřel dveře a rozpoznal slova nářku. „Benny, Beníčku, Benny…!“
Stěží jsem v šeru rozeznal velkého psa položeného na kolenou čtyř dětí. „Tatínku, už umřel, už umřel!“
„Pojďte, vyndáme ho,“ zašeptal jsem a mladý muž tahal přední nohy, já jsem zvedl tělo, které sklouzlo a padlo bezvládně na asfalt.
Přejel jsem rukou po chlupatém těle. „Ksakru, nevidím vůbec nic! Pomozte mi ho otočit“ Odtáhli jsme bezvládného velkého psa do záře automobilových reflektorů a konečně jsem ho spatřil. Obrovská nádherná kolie s bohatou srstí, tlamu otevřenou, jazyk visící ven, oči nevidomé a bez života.
Mladý tatínek se na psa podíval a pak se chytl oběma rukama za hlavu. „Panebože, panebože… „ Z hloubi auta jsem slyšel tiché vzlyky jeho manželky a pronikavý křik.“ Benny, Beníčku!“
Popadl jsem muže za rameno a zařval jsem na něj.“ „Co jste říkal o míči?“
„Má ho v krku…Strašně dlouho jsem se mu ho snažil vytáhnout, ale nedokázal jsem s tím pohnout.“ Měl skloněnou hlavu a mluvil téměř neslyšně.
Strčil jsem ruku psovi do tlamy a opravdu jsem to nahmatal. Povrch tvrdého, pevného gumového míče, ne o moc většího než golfový míček, vtěsnaného jako zátka do hltanu a účinně blokujícího průdušnici. Horečnatě jsem škrabal do mokrého a hladkého povrchu, ale nemohl jsem se ničeho chytit. Trvalo mi asi tři vteřiny, abych pochopil, že není v lidských schopnostech tímto způsobem míč vytáhnout, a bez dlouhých úvah jsem vyndal ruce z tlamy, zapřel palce za ohyb spodní čelisti a tlačil.
Míček vystřelil, odrazil se od zmrzlého povrchu silnice a smutně se odkutálel na travnatý okraj. Dotkl jsem se rohovky oka. Bez reflexu. Padl jsem na kolena sklíčený beznadějnou lítostí, že jsem neměl příležitost tohle celé vykonat o chvilku dřív. Jediné, co jsem teď ještě mohl podniknout, bylo odvézt tělo psa zpátky do Skeldalu. Nemohl jsem připustit, aby rodina jela do Manchesteru s mrtvým psem. Ale

horečnatě jsem si přál, abych mohl udělat víc, a když jsem přejížděl rukou po krásně zbarvené srsti na žebrech, tyčil se můj ovázaný prst jako symbol bezmocnosti.
A právě když jsem tupě hleděl na svůj prst a zápěstím spočíval na mezižeberním prostoru, ucítil jsem pod rukou nesmírně slabý záchvěv.
Prudce jsem se zvedl a chraptivě vykřikl.“ „Srdce ještě tluče! Ještě není mrtvý!“ Začal jsem na psu pracovat vším čím jsem mohl, vším, co jsem měl po ruce. A tam v té temnotě opuštěné venkovské cesty toho opravdu nebylo mnoho. Neměl jsem žádné povzbuzující injekce, žádné kyslíkové masky, žádné intratracheální tubusy. Ale stlačil jsem mu hrudník dlaněmi každé tři vteřiny po starém způsobu a veškerou vůlí jsem psa nutil, aby dýchal, zatímco jeho oči stále hleděly do neznáma. Občas jsem mu zoufale foukl do krku nebo jsem ho dloubl mezi žebra, kde byl nepatrně hmatný tlukot.
Nevím, čeho jsem si všiml dřív, jestli slabého zachvění víčka, nebo malého nadzdvihnutí žeber, která natáhla do plic ledový yorkshirský vzduch. Možná že se obojí stalo najednou, ale od té chvíle bylo všechno jako báječný sen. Jak jsem tam seděl, ztratil jsem pojem času. Dýchání se prohlubovalo, nabývalo pravidelnosti a zvíře začalo vnímat okolí. A když se pes rozhlédl a uvážlivě mrskl ocasem, najednou jsem si uvědomil, že jsem téměř ztuhl a přimrzl.
S určitými potížemi jsem vstal a nevěřícně pozoroval, jak se kolie vzchopila na nejistých nohou. Otec strčil psa dozadu do auta, kde ho vítaly nadšené výkřiky.
Muž byl v jakémsi šoku. V průběhu křísení psa neustále šeptal.“ „Vy jste ten míček zkrátka vyrazil…prostě jste ho vyrazil. Proč mě to nenapadlo…?“ A když se ke mně před odjezdem otočil, pořád ještě vypadal trochu nepříčetně.
„Já nevím…nevím, jak vám mám poděkovat,“ pravil ochraptěle. „Je to zázrak.“ Na vteřinu se opřel o auto. „Kolik vám zaplatím? Kolik vám dlužím?“
Mnul jsem si bradu. Neaplikoval jsem žádné léky. Musím účtovat jenom za ztrátu času. „Pět šilasů,“ řekl jsem. „A už mu nikdy nedovolte, aby si hrál s tak malým míčkem.“
Podal mi peníze, potřásl mi rukou a odjeli. Jeho manželka, která z vozu nevystoupila, mi mávala, když odjížděli, ale největší odměnou mi byl poslední pohled do temnot zadního sedadla, kde malé ručičky ovíjely psa, laskaly ho v extázi štěstí a do tmy zněly vděčné a radostné hlásky.
„Benny, Beníčku…Benny!“
Když se pacient uzdraví, uvažují veterináři často, kolik zásluh si mohou připsat k dobru. Možná že by se zvíře uzdravilo i bez léčení - někdy se to stávalo.
Ale když člověk věděl, jistě a nepochybně, že i bez mimořádně rafinovaného zásahu zachránil zvíře od prahu smrti a vrátil ho do živoucího, dýchajícího světa, bylo to zadostiučinění, které vlévalo dlouho působící balzám do nepohodlí a frustrace veterinární praxe, a všechno bylo zase v pořádku.
Na Bennyho případu bylo cosi neskutečného. Vlastně jsem ani neviděl do tváří těch šťastných dětí a nespatřil jsem ani jejich matku, schoulenou na předním sedadle. Tak trochu jsem tušil jejich otce, ale ten strávil většinu času s hlavou v dlaních. Nepoznal bych ho, kdybych ho potkal na ulici. A dokonce i ten pes se v nepřirozené záři automobilových reflektorů stal jen zamlženou vzpomínkou.
Stejný pocit měla asi ona rodinka, protože za týden jsem dostal milý dopis od matky. Omluvila se, že mě tak bezohledně vyrušili na mé cestě, a děkovala mi, že jsem zachránil život jejich psa, který se právě teď honil s dětmi, jako by se nic nebylo stalo, a končila politováním, že se mě vlastně ani nezeptali, jak se jmenuji.
Ano, byl to zvláštní příběh, nejenom proto, že ti lidé nevěděli, jak se jmenuji, ale vsadil bych se, že ani oni by mě nepoznali, kdyby mě potkali.
Když to celé rekapituluji, jediná věc, která byla podstatná a mimořádně nápadná, byl můj obrovský, bíle ovázaný pahýl, v celé té scéně všudypřítomný, jako by osamostatnělý a záhadně významný. Určitě to byl především ten prst, který si rodinka zapamatovala, protože dokonce i dopis té paní začínal slovy.
„Drahý veterináři se zavázaným prstem…“

KAPITOLA OSMÁ

Můj čas vymezený v Londýně se blížil ke konci. Základní výcvik jsme už měli skoro za sebou a čekali

jsme na zprávy, ke kterému výcvikovému pluku nás pošlou.
Vzduch byl hustý zkazkami a pověstmi. Nejprve jsme údajně měli jet do Aberystwythu ve Walesu, což bylo pro mě příliš daleko, já jsem chtěl na sever. Pak jsme měli jet do Newquay v Cornwallu - to bylo ještě horší. Chápal jsem, že nadcházející zrození dítěte vojína Herriota neovlivní válečnou strategii, ale přesto jsem chtěl být Heleně tak blízko, jak jen bylo možné, až nadejde její čas.
Celá londýnská etapa je v mých vzpomínkách nejasná. Možná proto, že všechno bylo tak nové a jiné, a že jsem nebyl schopen plně vnímat všechny dojmy, ale možná také proto, že jsem byl většinu času unavený. Myslím, že jsme byli všichni unavení. Jen málokteří byli zvyklí na to, aby byli vytrženi ze spánku každé ráno v šest hodin a aby trávili den v nepřetržité fyzické aktivitě. Když jsme nepodstupovali pěší výcvik, honili nás na jídlo, na přednášky, na diskuse. Několik let jsem prožil v autě, a když jsem zase objevil, že mám nohy a k čemu jsou, tak to setsakra bolelo.
Často byly chvíle, kdy jsem přemítal, co se to vlastně děje. Tak jako ostatní mládenci jsem si i já představoval, že po krátké, stručné přípravě usednu do letadla a budu se učit létat, ale ukázalo se, že to je záležitost tak vzdálené budoucnosti, že zatím nemělo cenu o ní hovořit. V průběhu vojančení u výcvikového pluku strávíme mnoho měsíců výukou navigace, budeme muset pochopit základy létání, morseovku a plno jiných věcí.
Zvlášť vděčný jsem byl za to, že jsem složil zkoušku z matematiky. Pokládal jsem to za velký úspěch. Vždycky jsem počítal na prstech a dosud na prstech počítám, a byl jsem z počtů tak nervózní, že jsem před odjezdem na vojnu chodil v Darrowby na předvojenskou výchovu a namáhavě jsem luštil příšerné příklady z dob svých školních let o tom, kdy se minou vlaky, které jedou různou rychlostí, a. jak nateče a vyteče voda z vany. Ale povedlo se mi prolézt, a pak jsem cítil, že mohu čelit všemu.
V Londýně mě čekala také nehorázná překvapení. V žádném případě jsem nepředpokládal, že strávím několik dní vyvážením hnoje z nejšpinavějšího vepřína, který jsem v životě viděl. Někoho zřejmě napadlo, že promění všechnu zbylou potravu Královského letectva na vepřové a slaninu, a samozřejmě že byla po ruce spousta pomocníků. Měl jsem dojem neskutečnosti, když jsem ještě s dalšími piloty házel hodinu za hodinou hnůj a močůvku.
A ještě jednou jsem měl stejný pocit. Kteréhosi večera se tři z nás rozhodli, že půjdeme do biografu. Hrozně jsme se namáhali, abychom se dostali dopředu do fronty na večeři, abychom stihli začátek filmu. Když se rozletěly obrovské dveře jídelny v ZOO - kde jsme sídlili - vletěli jsme dovnitř první, ale ve vchodu jsme se setkali s vedoucím kuchařem, který pravil.“ „Potřebuju tři dobrovolníky na mytí nádobí - vy, vy a vy,“ a odpochodoval s námi.
Pravděpodobně měl laskavé ‚srdce, protože nám poplácal po ramenou, když jsme zbědovaně navlékali mastné pracovní kombinézy.
„Nevadí, chlapci, nic si z toho nedělejte,“ pravil. „Dohlédnu na to, abyste pak dostali prímovou večeři.“
Oba moje kamarády někam odvedli a já jsem se ocitl sám v jakési cele na konci kovového skluzu. Velice brzy začaly po skluzu padat špinavé talíře a mým úkolem bylo smést z nich zbytky jídla a narovnat je do automatické myčky nádobí. l večeři byla tehdy sekaná a smažené brambůrky, kombinace, která se mi vryla do paměti. Víc než dvě hodiny jsem stál u koryta a padal na mě nepřetržitý proud porcelánového nádobí. Tisíce a tisíce talířů, na každém zbyteček sekané, skvrna studené šťávy a pár přilepených brambor.
Když jsem se motal v mastné páře, znovu a znovu mi v hlavě zvonila melodie písně, kterou jsme vždycky zpívali se Siegfriedem, když jsme ještě čekali na povolání do Královského letectva, populární písnička,kterou jsme ve své nevinnosti ztotožňovali s novým životem.“
Přál bych si mít křídla, přál bych si létat, jako pták, zrovna tak, kroužil bych oblohou, nestál bych na nohou, stále bych se vznášel a vznášel a zpíval.
Ale v téhle smradlavé díře, s rukama, s obličejem, vlasy a každým pórem kůže impregnovaným sekanou a pečenými bramborami, mi ti ptáci připadali dost absurdně.
Nakonec talíře přece jen zpomalily své tempo a pak úplně ustaly. Vstoupil seržant, culil se od ucha k uchu a blahopřál mi k dobře splněnému úkolu. Odvedl mě zpátky do jídelny, obrovské a liduprázdné - kromě mých dvou kamarádů. Oba měli v tváři trochu pobavený, trochu ohromený výraz a já jsem určitě vypadal zrovna tak.

„Tak si tady sedněte, chlapci," pravil seržant." Zaujali jsme místa vedle sebe v koutě u prkenného stolu, který se táhl do nedohledna. „Slíbil jsem vám vopravdu prímovou večeři. že jo? Tak tady ji máte." Položil před nás tři vrchovaté talíře.
„Tady to máte," opakoval. „Sekaná a brambůrky, pro každého dvojitá porce!"
Následující den bych se byl možná cítil ještě frustrovaněji než jindy, ale zprávy o našem, přidělení překonaly všechno očekávání. Vypadalo to tak dobře, že to snad ani nemohla být pravda - měl jsem nastoupit do Scarborough. Kdysi jsem tam byl a znal jsem to jako krásné letovisko u moře, ale v tom netkvěl pramen mého potěšení. Bylo to v Yorkshiru.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Když jsme vypochodovali z nádraží do scarboroughských ulic, nemohl jsem ani věřit, že jsem zpátky v Yorkshiru. Ale i kdybych byl sebevíc pochyboval, bylo by mě přesvědčilo první nadechnutí křehkého, líbezného vánku. l teď v zimě to byl nesrovnatelný rozdíl po neslaném nemastném londýnském vzduchu a já jsem přivřel oči a vychutnával doušek vtékající mi hluboko do plic.
Samozřejmě, byla zima. Yorkshire je studený kraj a já jsem si ještě pamatoval, jak jsem byl překvapený, doslova otřesený na počátku té první zimy v Darrowby.
Bylo to brzy potom, co napadl první sníh, a já jsem jel zmrzlou a chřupající plužnou brázdou nahoru do Dalu. Nadskakoval jsem v hlubokých bílých kolejích, až jsem konečně dorazil k vratům starého pana Stokilla. S rukou na klice dveří jsem se podíval oknem na nový svět pode mnou. Bílá přikrývka se vlnila po stráni a ovíjela střechu obytného stavení a hospodářských budov malé farmy. Pak se rozprostřela a přikryla známé obrysy kamenných zídek lemujících pole, pramen říčky tekoucí dole v údolí a kouzlem proměnila celou scénu v cosi neznámého a vzrušujícího.
Ale rozechvění, které jsem pocítil nad tou zvláštní krásou, bylo smeteno, když jsem vystoupil a opřel se do mě vítr. Přímo arktický fukéř, který přiječel od východu a nabral pěkných pár stupňů mrazu navíc, když se hnal přes zmrzlý bílý povrch. Měl jsem na sobě tmavý převlečník a vlněné rukavice, ale závan větru mi pronikl až do kostí. Zalapal jsem po dechu, hekl jsem a opřel jsem se zády o auto, zapnul jsem si plášť až pod bradu a pak jsem se rval o každý krok vpřed, směrem, kde se třásla a rachotila branka. S námahou jsem ji otevřel a prošel po praskajícím ledu. Zahnul jsem za roh stáje a spatřil jsem pana Stokilla, jak hází na hromadu hnůj a kreslí na bílý povrch sněhu špinavou tmavou stopu.
„Tak teda," zahuhlal ústy, v nichž svíral půlčíka cigarety.
Bylo mu přes sedmdesát, ale stále ještě hospodařil na malé farmě úplně sám. Jednou mi vyprávěl, že předtím pracoval třicet let jako zemědělský dělník za šest šilinků denně, ale přesto si dokázal ušetřit na vlastní malé hospodářství. Možná že právě proto se nechtěl nikým dělit.
„Jak se vám daří, pane Stokille?" řekl jsem, ale v tom profučel dvorkem vítr, zmrazil mi obličej a vyrval ze mne dech, takže jsem se mimovolně otočil na druhou stranu a táhle jsem zaržál." „Áááh."
Starý farmář se na mě překvapeně podíval a pak se rozhlédl, jako by si zrovna všiml počasí. „Jo, dneska ráno to krapet fouká, chlapče." Na chvilku se opřel o vidle a z cigarety mu létaly jiskřičky. Zdálo se, že nepotřebuje příliš důkladnou ochranu před chladem. Lehký khaki plášť se rozevíral nad otrhanou modrou vestou, jež byla zřejmě kdysi součástí svátečního obleku, a jeho košile neměla ani límeček, ani knoflíky. Bílé strnisko na hubených tvářích se vysmívalo mým čtyřiadvaceti létům a já jsem si najednou připadal jako nedomrlá městská bábovka.
Děda zabodl vidle do hromady hnoje a obrátil se k hospodářským budovám. „Mám tady pro vás dneska pár pěknejch případů. Nejdřív pojte semdle." Otevřel dveře a já jsem vděčně vklopýtal do sladkého tepla, v němž stálo hluboko zabořeno do podestlání několik chlupatých malých býčků.
„Tady ho máme, toho kluka." Ukázal na tmavě grošované zvíře, které stálo se zadní nohou nadlehčenou. „Už několik dní chodí vo třech. Řek bych, že má hnilobu paznehtu."
Šel jsem k drobnému zvířeti, ale to uskočilo rychlostí, na které nebyl žádný neduh patrný.
„Budeme ho musit zahnat do chodby, pane Stokille," řekl jsem. „Otevřete, prosím vás, branku."
Pan Stokill odstrčil hrubě tesané klády a já jsem se dostal za býčka a hnal jsem ho ven. Zdálo se, že míří do branky, ale u vchodu se zastavil, nakoukl do chodby a vyrazil na druhou stranu. Párkrát jsem za ním

oběhl dvorek, a pak jsme to zkusili znovu. Výsledek byl tentýž. Po půl tuctu pokusů mi už nebyla zima. Vsadil bych se s celým světem, že vůbec nejlepší prostředek pro zpocení je chytat mladý dobytek, a vmžiku jsem zapomněl na nelítostné počasí. A viděl jsem, že se zahřeju ještě víc, protože býčkovi se tahle hra začala líbit, vyhazoval zadníma nohama a vesele poskakoval po každé nové léči.
Založil jsem ruce do boků, počkal, až chytím dech, a obrátil jsem se k farmáři.
„Je to beznadějné, nevleze tam nikdy," řekl jsem. „Měli bychom to raději zkusit provazem."
„Ale kdepak, chlapče, žádnej provaz nepotřebujeme. Do tý branky ho dostaneme." Děda se odkolébal na konec dvorku a vrátil se s na,fučí čisté slámy. Rozházel ji do otvoru branky a dozadu do chodby a pak se ke mně obrátil. „A teď ho sem strčte."
Zabodl jsem prst do zadku zvířete a býček odcválal bez váhání mezi sloupky branky a do chodby.
Pan Stokill zřejmě postřehl můj údiv.
„Jo jo, von se jenom nerad kouká na tu kamennou dlažbu. Dyž se ty kameny přikrejou, tak mu to nevadí."
„Ano…rozumím." Kráčel jsem pomalu za býčkem. Skutečně měl „hnilobu", termín pravděpodobně inspirovaný zápachem nekrotické tkáně mezi paznehty, a já jsem tehdy neměl ani antibiotika, ani sulfonamidy. Dnes je to snadné a líbivé na pohled, když člověk vpíchne injekci a ví, že za den nebo za dva bude zvíře zdravé. Tehdy jsem nemohl dělat nic jiného, než zápolit s kopající zadní nohou, ošetřoval infikovanou trhlinu obyčejnou mixturou síranu měďnatého a Stockholmské černé masti a nakonec jsem to přikryl mulem a ovázal pevně obvazem. Když jsem skončil, svlékl jsem si kabát a pověsil ho na hřebík. Už jsem ho nepotřeboval - bylo mi horko.
Pan Stokill si souhlasně prohlížel hotovou práci. „Moc pěkný, moc pěkný, brumlal. „A teď tady mám v tomdle chlívku pár malejch prasátek, maji tak trochu koliku. Chtěl bych, abyste jim tou vaší stříkačkou něco píchnul."
Měli jsme různé vakcíny Ey coli, které v těchto případech někdy trochu pomohly, a já jsem optimisticky vstoupil do chlívku. Ale spěšně jsem zase chlívek opustil, jelikož prasečí matce se znechutil cizák motající se mezi mláďaty i zaútočila na mě s otevřenou hubou a štěkala, jako když kanonu střílí. Byla veliká jako medvěd, a když se mi doširoka otevřené sanice s velkými zažloutlými zuby otře!y o moje stehno, pochopil jsem, že nastal čas k odchodu. Kvapně jsem uskočil na dvorek a přirazil za sebou dveře.
Přemítavě jsem se podíval zpátky do chlívce. „Musíme jí dostat ven, jinak to nezvládnu, pane Stokille."
„Jo, máte pravdu, mladej pane, já ji vytáhnu." Začal se šourat na dvorek.
Zdvihl jsem ruku. „Ne, to je v pořádku, nechte to na mně" Nemohl jsem dovalit, aby tam tenhle vetchý stařík vstoupil a prasnice ho třebas porazila a ublížila mu. Rozhlížel jsem se po nějakém obranném prostředku. U zdi stála opřená otlučená lopata a já ji popadl…
„Otevřete dveře, prosím," řekl jsem. „Hned bude venku."
A znovu jsem byl v chlívci a přidržoval jsem lopatu před sebou a pokoušel se dostrkat obrovskou prasnici ke .dveřím. Ale marně jsem ji šťouchal do zadku, veškeré moje pokusy byly bezvýsledné. Neustále na mě útočila s otevřenou hubou a vrčela, když jsem kolem ní kroužil. Nakonec chytla hranu lopaty mezi zuby a začala mít vrch a já jsem odtroubil na ústup.
Když jsem vyšel z chlívce, spatřil jsem pana Stokilla, jak táhne po kamenné dtažbě něco velikánského.
„Copak to máte?" otázal jsem se.
„Popelnici, zabručel starý pán. „Popelnici! Co propánajána …?"
Nic mi nevysvětloval a vešel do chlívce. Když na něj prasnice vyrazila, nastavil jí otevřenou popelnici a potom ji pozadu sunul a směroval k otevřeným dveřím. Zvíře bylo jako omráčené. Zničeho nic se ocitlo v podivné tmě a pochopitelně se snažilo vycouvat a farmáři stačilo, aby ji řídil, jak potřeboval.
Než pochopila, co se děje, byla venku na dvorku. Děda í klidně sundal plechovku z hlavy a kývl na mě.
„Tak, pane Herriote, už je to dobrý, můžete dovnitř."
Netrvalo to celé víc než dvacet vteřin. To tedy byla velká pomoc a další postup už byl jasný. Zdvihl jsem obdélník vlnitého plechu, který mi farmář nachystal, a vběhl jsem mezi malá prasátka. Chtěl jsem je zahradit v koutě, a pak už budu mít práci hotovou v momentě.
Ale matčino podráždění a nervozita se přenesla na její rodinu. Byl to velký vrh a šestnáct malých prasátek pobíhalo kolem mě jako růžoví dostihoví koníci. Dost dlouho jsem se za nimi honil, zahradil

jsem je plechem, ale polovina jich vyběhla druhou stranou a bylo by to trvalo donekonečna, kdyby se mé paže nedotkla konejšivá ruka.
„Jenom počkejte, mladý pane, počkejte," starý farmář se na mě díval laskavě. „Dyž se za nima přestanete honit, tak se uklidněj. Jenom jim dejte minutku na čas."
Trochu bez dechu jsem ustoupil a poslouchal, jak promlouval na malé tvorečky.
„Giss-giss, giss-giss," šeptal pan Stokill a stál nehnutě. „Giss-giss, giss-giss."
Prasátka zpomalila ze střemhlavého cvalu do klusu a pak, jakoby ovládána telepatií, se všechna najednou zastavila a stála v koutě jako růžové družičky.
„Giss-giss," šeptal pan Stokill a pomaloučku, sotva postřehnutelně, postupoval kupředu s plechem v ruce. „Gissgiss."
Beze spěchu položil vlnitý plech napříč přes kout a nohou ho dole přidupl.
„A teď si gumovkou stoupněte na druhej konec a máme je," radil mi klidně.
Napíchání injekcí bylo záležitostí několika ,minut. Pan
Stokill neřekl." „Tak sem vás naučil pár kumštů," v jeho laskavých starých očích nebylo ani stopy triumfu nebo ješitnosti. Podotkl pouze." „Já vás dneska ráno ale proháním, mladej pane. Potřeboval bych ještě, abyste se mi teď kouknul na jednu krávu. Má hrášek v cecíku."
„Hrášky" a jiná tělíska ve struku byly velmi běžné v době, kdy se dojilo ručně. Někdy ta byly plovoucí sražené kousky mléka, jindy drobounké nádory, poraněné sliznice struku, všechno možné. Byla to vlastně jakási specializace, oblast sama pro sebe, a proto jsem ke krávě přistupoval se zájmem.
Nebyl jsem ještě příliš blízko u ní, když mi pan Stokill položil ruku na rameno.
„Počkejte, pane Herriote, eště jí na ten cecek nesahejte, nebo vás kopne. Je to stará mrcha. Počkejte chvilku a já ji svážu."
„Ano, správně," řekl jsem, „ale svážu jí sám."
Pan Stokill zaváhal. „jsem přesvědčenej, že bych měl…"
„Ne ne, pane Stokille, opravdu to není nutné. Vím dobře, jak zajistit krávu, aby nekopala," pravil jsem upjatě. „Podejte mi laskavě ten provaz."
„Ale…je to mrcha…kope jako kůň. je to vopravdu dobrá dojnice, ale…"
„Nestarejte se," usmál jsem se. „Já jí zarazím ty její skopičinky."
Začal jsem natahovat provaz. Bylo namístě, abych předvedl, že vím něco o tom, jak zacházet se zvířaty, ačkoli jsem teprve několik měsíců po promoci. A bylo s výhodou vědět, že kráva kope, ještě než jsem se pustil do práce, a ne až potom. Jednou mě kráva dokopala skoro až na druhou stranu chléva, a když jsem se pak zvedal, pravil farmář lhostejně."
„Jo jo, na todle si vona potrpí"
Ano, dobře, že jsem byl,varován. Obtáčel jsem provaz kolem trupu před vemenem a utáhl ho do smyčky. Přesně tak nás to učili ve škole. Kráva byla kostnatá červená šorthornka s chlupatou bezrohou hlavou a pozorovala mé zadumaným okem, když jsem se k ní skláněl.
„Hodná, malá," promlouval jsem laskavě, sáhl jsem pod ni a lehce uchopil struk. Vystřelil jsem pár čůrků mléka a pak něco ucpalo konec struku. Ano, tady to bylo, dost velké a volně se pohybující. Byl jsem přesvědčený, že to dostanu ven otvorem a že nebudu musit nařízнout kruhový svěrač.
Chytil jsem struk, zmáčkl jsem ho pevněji a okamžitě vystřelila rozeklaná noha jako prásknutí bičem a solidně mě praštila do kolena. Je to obzvlášť bolestivé místo k nakopnutí a chvilku jsem poskakoval po chlévě a klel jsem šeptmo, ale vydatně.
Farmář za mnou ustrašeně chodil po chlévě. „To je mi hrozně líto, pane Herriote, na mou duši je to stará mrcha. Rači mě nechte …
Zdvihl jsem ruku." „Ne, pane Stokille, už jsem ji uvázal, jenom jsem to dost neutáhl, to je všechno."
Dohopsal jsem zpátky k zvířeti, uvolnil jsem uzel a pak jsem ho utáhl, až mi oči vylézaly z důlků." Když jsem skončil, měla kráva podbřišek vyvázaný a sešněrovaný jako vosa a podobala se viktoriánské mondéně.
„A už se ani nehneš," zabručel jsem a znovu jsem se , sklonil ke své práci. Pár čůrků mléka a zas byl ten předmět na konci struku - růžovobílá věcička vykukující z otvoru. Ještě trochu zatlačím, stisknu a vylovím to podkožní jehlou, kterou už jsem držel připravenou. Nadechl jsem se a hodně stiskl.

Tentokrát mě praštila nahoru do holenní kosti. Nedokázala mě nakopnout příliš rozmáchle, ale i tak to bylo bolestné. Posadil jsem se na dojačku, vyroloval nohavici a prohlížel svitek kůže, který visel jako diplom na konci dlouhé tržné rány v místě, kudy projel ostrý pazneht.
„Teď už toho ale máte dovopravdy dost, mladej pane."
Pan Stokill rozvázal můj provaz a soucitně si mě prohlížel. „Na tudle žádný vobyčejný metody neplatěj. Dojim ji dvakrát denně a vim to."
Přinesl kus špinavého lana, které toho už zřejmě hodně vidělo, a upevnil ho krávě kolem zadku a podkolení. Na druhém konci byl hák a ten zasekl do kruhu zapuštěného ve zdi chléva. Délka lana stačila na to, aby táhla .krávě nohy dozadu.
Starý pán na mne kývl. „A teďka to zkuste."
Sáhl jsem znovu po struku odevzdán osudu. Ale kráva jako by věděla, že je poražena. Už se ani nehnula, když jsem jí mačkal struk a vytahoval překážku. Byla namydlená, nemohla dělat vůbec nic.
Tak vám moc pěkně děkuju, mladej pane," pravil far" mář. „Jste pašák. Todle mě dost trápilo, protože jsem nevěděl, co to vlastně je." Zdvihl ukazováček. „A ještě poslední prácičku. Mladá jalovice se zkaženým žaludkem, řek bych. Koukal jsem na ni včera večer a byla trochu nafouklá. Mám ji venku."
Oblékl jsem si kabát a šli jsme ven, kde nás přivítal prudký a mrazivý vítr. Projel mnou jako břitva, zapískal mi v nose a rozplakal oči a já couvl pod ochranu zdi chléva.
„Kdepak je ta jalovice?" vydechl jsem.
Pan Stokill neodpověděl hned. Zapaloval si další cigaretu, zřejmě nevnímal neřádné počasí. Zaklapl víčko staromódního mosazného zapalovače a pak ukázal palcem přes rameno.
„Na druhý straně silnice. Támdle nahoře."
Sledoval jsem zrakem gesto mířící na zasněžené zídky, přes úzkou silnici mezi sněhovými závějemi až tam, kde se příkře tyčila skála v neposkvrněné bělobě sněhu, splývající na obzoru s olověnou oblohou. Běloba sněhu byla vskutku neposkvrněná, s výjimkou drobounké stodoly, šedivé kamenné tečky stěží viditelné vysoko na stráni, stovky metrů nad námi, kde pastvina přecházela ve vřesoviště.
„Promiňte," řekl jsem a stále ještě jsem se tiskl ke zdi. „Nevidím vůbec nic."
Starý pán hovící si ve spárech vichřice se na mě překvapeně zadíval. „Že nevidíte? Ale dyť je ta stodola dost velká, abyste ji rozeznal, nebo né?"
„Ta stodola?" Namířil jsem rozechvělý prst k výšinám. „Myslíte tamhle tu budovu? Přece není možné, aby tam nahoře byla jalovice!"
„Ale jo, je. Mám tam nahoře plno mladejch zvířat."
„Ale…ale … teď už jsem blekotal. „Tam se přece nemůžeme dostat! Leží tu na metr sněhu!"
Přívětivě vyfoukl nosem kouř. „Ale jo, nebojte se, však se tam dostaneme. Jenom chvilku posečkejte."
Zmizel ve stáji a já jsem za ním za chvilku nakoukl. Sedlal tlustého hnědého malého koně a já jsem s otevřenými ústy přihlížel, jak ho vyvádí ze stáje a jak se starýma, ztuhlýma nohama škrabe do sedla. Podíval se dolů na mě a vesele zamával. „Tak a vyrazíme. Máte všechny ty svoje věcičky?"
Ohromeně jsem si naplnil kapsy. Skleničku se směsí proti nadmutí, trochar a hadici, balíček genciánky a užívací sodu. Všechno jsem to činil s tupou jistotou, že neexistuje způsob, jak bych se dostal na ten kopec.
Na druhé straně silnice byla vykopaná průrva, skrze kterou pan Stokill projel. Já jsem se motal v jeho stopách a hleděl jsem beznadějně na nekonečný, hladký povrch panenské divočiny tyčící se nad námi.
Pan Stokill se otočil ve svém sedlé. „Chytněte se za vocas."
„Prosím?"
„Chytněte se za vocas."
Jako ve snu jsem sevřel nepoddajné žíně.
„Né, vobouma rukama," trpělivě hovořil farmář. Takhle?"
„Tak je to dobrý, mladej pane. A teď se pevně držte." Zamlaskal, kůň odhodlaně vyrazil a já také.
A bylo to tak snadné! Pod námi se ztrácel celý svět a my jsme se vznášeli vzhůru, já opřený v pohodlném záklonu a moc se mi to líbilo a hleděl jsem, jak se tam dole vine a kroutí údolí, a pak už jsem viděl celý Dale zarámovaný vysokými vrcholy dotýkajícími se čelem tmavých mraků.
U stodoly slezl farmář z koně. „Jste v pořádku, mladej pane?"

V pořádku, pane Stokille.“ Když jsem ho následoval do malého stavení, usmíval jsem se sám pro sebe. Tenhle starý člověk mi kdysi vypravoval, že chodil do školy do svých dvanácti let, zatímco já jsem strávil studiem valnou většinu svých čtyřiadvaceti roků. lví“„ když jsem teď hleděl zpátky na tu poslední hodinu, mohl jsem dojít k jedinému závěru.
Znal mnohem víc než já.

KAPITOLA DESÁTÁ

Ten rok jsem trávil vánoce ve veliké společnosti. Byli jsme ubytováni v Grandhotelu, což byl viktoriánský masív, tyčící se ve své ověžičkované nádheře nad Scarborough, vysoko nad mořem, a veliká jídelna byla zahuštěná několika stovkami hlučných letců. Železná kázeň na pár hodin povolila a sváteční nálada se rozlévala proudem.“
Bylo to tak úplně jiné než všechny vánoce, které jsem kdy poznal, že by se mi vzpomínka na ně měla vrýt nesmazatelně v paměť, ale já vím, že o vánocích si vždycky vzpomenu na jednu malou kočičku.
Poprvé jsem ji spatřil, když mě zavolali, abych ošetřil jednoho ze psů paní Ainsworthové, a já jsem se s určitým překvapením zahleděl na chlupaté černé stvoření, sedící před krbem.
„Nevěděl jsem, že máte kočku,“ řekl jsem.
Paní Ainsworthová se usmála. „Nemáme kočku, tohle je Debinka.“
Debinka?“ „ „Ano, alespoň tak jí u nás říkáme. Nepatří nikomu, je to toulavá kočka. Chodí sem dvakrát nebo třikrát týdně a my ji krmíme. Ani nevím, kde bydlí, ale domnívám se, že většinou se potuluje kolem některé z farem dole u silnice.“
„A měla jste někdy pocit, že by chtěla zůstat u vás?“ Ne.“ Paní Ainsworthová zavrtěla hlavou. „Je to plaché stvoreníčko. Vplíží se do domu, trochu se nají a uteče. Je v ní něco, co vzbuzuje soucit, ale zřejmě si nepřeje, aby se jí někdo pletl do života.“
Znovu jsem se podíval na malou kočku. „Ale dnes si přišla pro víc než pro potravu.“
„Je to zvláštní, ale občas proklouzne sem do pokoje a na chvilku se posadí před krb. Jako kdyby si udělala svátek.“ „Ano…přesně tak vypadá.“ V chování zvířátka bylo opravdu něco neobvyklého. Sedělo vzpřímené na tlustém koberci položeném před krbem, ve kterém jiskřilo a hřálo žhavé uhlí. Kočka se ani nestočila do klubíčka, ani se neumývala nebo cokoli jiného, co kočky dělávají, jenom hleděla tiše a upřeně před sebe. A něco v tom zaprášeném černém kožíšku, v jejím polodivokém vyhublém tělíčku mi prozrazovalo, že tohle jsou mimořádné chvíle jejího života, krásné a vzácné okamžiky. Nasávala do sebe pohodlí, o němž se jí v jejím každodenním životě ani nesnilo.
Když jsem se na ni tak díval, obrátila se a nehlučně vyšla z pokoje a zmizela.
Takhle to dělá Debinka pokaždé, smála se paní Ainsworthová. „Zůstane deset minut nebo tak nějak, ale nikdy déle, a zase jde po svých.“
Paní Ainsworthová byla kulatá paní kolem čtyřicítky, s příjemným obličejem, a zákazník, o němž každý veterinář sní.“ bohatá, laskavá a majitelka tří hýčkaných basetů. Stačilo, aby se některý ze tří psů trošičku zaškaredil o něco víc, než bylo jejich přirozeností - a už se po mně paní Ainsworthová sháněla. Dneska jeden baset zdvihl tlapku a několikrát za sebou se poškrabal na uchu a jeho paní mě nervózně burcovala telefonem.
Moje návštěvy u Ainsworthů byly tedy časté a nenáročné a měl jsem dost příležitostí vídat kočičku, která mě zajímala. Jednou jsem ji zastihl, jak opatrně a jemňounce pije z talířku u dveří kuchyně. Pozoroval jsem ji a ona se otočila a téměř odplynula lehounkými krůčky do haly a dál do pokoje.
Tři baseti tu už odpočívali, chrupali nařaseni na krbové předložce, ale zřejmě byli na Debinku zvyklí, protože dva ji znuděně očichali a třetí po ní hodil ospalým okem a znovu klesl na měkký polštář.
Debinka mezi nimi seděla ve své obvyklé póze.“ vzpřímená, pozorná, soustředěně pozorující žhnoucí uhlíky. Tentokrát jsem se s ní pokoušel spřátelit. Opatrně jsem se k ní přiblížil, ale ona couvla, když jsem napřáhl ruku. Trpělivě jsem k ní promlouval a konejšil ji a podařilo se mi dotknout se jí a jemně pohladit prstem tlamičku. Na vteřinku se poddala, naklonila hlavičku a polaskala se s mou dlaní, ale okamžitě se zase chystala odejít. Vyběhla před . dům a potom zamířila jako šipka podél silnic.“ a mezerou v živém plotě a pak už ‚jsem viděl drobounkou černou postavičku míhající se nad zmoklou trávou pastviny.

Kampak asi běží, řekl jsem si sám pro sebe.
Paní Ainsworthová se objevila za mým ramenem. „To se nám nikdy nepodařilo vypátrat“
Asi tři měsíce jsem o paní Ainsworthové neslyšel a už k mě začalo překvapovat dlouhé bezchorobné údobí basetů, když se jejich majitelka ozvala po telefonu.
Bylo to ráno na Boží hod a paní Ainsworthová se omlouvala. „Pane Herriote, moc mě mrzí, že vás musím obtěžovat zrovna dnes. Určitě si chcete o vánocích odpočinout jako každý.“ Zdvořilost nezastřela nervozitu v jejím hlase.
„Prosím, neomlouvejte se, to je v pořádku,“ řekl jsemKterýpak to je tentokrát?“
Není to žádný pes. Je to…Debinka…Debinka? Je u vás v domě?“
„Ano…ale není v, pořádku. Přijďte, prosím vás, rychle.
Projížděl jsem tržištěm a znovu mě napadlo že Darrowby o vánocích vypadá jako obrázek z Dickense.“ prázdné náměstí se sněhem hustě pokrývajícím kočičí hlavy dláždění a v převisech zdobící okapy střech. Obchody byly zavřené a barevná světla vánočních stromů mrkala za okny malých a k sobě schoulených domků, přátelsky vábících a útulných s kulisou bílého chladu polí táhnoucích se do dálky. Dům paní Ainsworthové byl bohatě ozdobený jmelím a barevnými řetězy, na příborníku stála řada lahví a z kuchyně se táhla bohatá, laskominy vzbuzující vůně krocana a ořechové nádivky. Ale oči paní Ainsworthové byly neveselé, když mě vedla do pokoje.
Debinka tam sice byla, ale všechno vypadalo jinak. Neseděla vzpřímeně na svém obvyklém místě, ležela nehybně natažená na boku, a k ní se tisklo drobounké černé koťátko.
Užasle jsem se díval na oba tvorečky. „Co se to tu stalo?“
„Něco prapodivného,“ odpověděla paní Ainsworthová. „Neviděla jsem Debinku už několik týdnů a pak přišla asi před dvěma hodinami - vpotácela se do kuchyně a nesla v tlamičce tohle koťátko. Šla s ním do pokoje a položila je na koberec a já jsem z toho nejdřív měla radost. Ale pak jsem si všimla, že něco není v pořádku, protože Debinka seděla tak jako obvykle, ale dlouho, víc než hodinu, a potom se položila a od té chvíle se vůbec nepohnula“
Klekl jsem si na předložku a přejel jsem dlaní Debinčin krk a žebra. Byla hubenější než jindy, srst měla špinavou a zablácenou. Nebránila se, když jsem jí jemně otevřel tlamičku. Jazyk a sliznice měla mimořádně bledé a čumáček dotýkající se mých prstů studený jako led. Když jsem jí odtáhl víčko a spatřil smrtelně bílou spojivku, slyšel jsem cinkat umíráček.
Prohmatal jsem podbřišek s chmurnou jistotou, že najdu to, co předpokládám, a proto mě nepřekvapilo, jenom rozesmutnělo, když jsem prsty sevřel tvrdou laločnatou hmotu hluboko ve vnitřnostech. Rozsáhlý lymfosarkom. Smrtelný a beznadějný. Přiložil jsem jí stetoskop na srdce a naslouchal slábnoucím rychlým úderům a pak jsem se narovnal a posadil se na koberec a nevidoucíma očima sem hleděl do ohně, sálajícího mi do obličeje.
Hlas paní Ainsworthové se ozval kdesi v dálce. „Je nemocná, pane Herriote?“
Váhal jsem. „Ano …ano, obávám se, že ano. Má zhoubný nádor.“ Vstal jsem. „Nemohu dělat vůbec nic. Je mi to , lto.“
„Bože!“ zvedla ruku k ústům a vyděšeně na mě hleděla. Když konečně promluvila, třásl se jí hlas. „Ale to jí musíte dát okamžitě injekci. Nesmí trpět!“ „Paní Ainsworthová,“ řekl jsem. „To není třeba. Umírá… je v bezvědomí - necítí už vůbec nic.“
Prudce se ode mne odvrátila a stála úplně tiše. Pak se přestala ovládat a klekla si vedle Debinky. „Ty moje chudinko!“ vzlykala a hladila znovu a znovu hlavu kočičky a slzy jí padaly na zablácený kožíšek. „Co všechno musela asi zkusit, měla jsem se o ni lépe starat“
Několik minut jsem mlčel a cítil jsem, jak je zarmoucena, jak neharmonický je to smutek uprostřed jásavého svátečního třpytu slavnostně vyzdobeného pokoje. Pak $ sem tiše promluvil.
Nikdo nemohl udělat víc než vy,“ řekl jsem. „Nikdo by nemohl být laskavější.“
„Ale měla jsem ji tu nechat - v pohodlí. Muselo to být ! pro ni strašné, venku v zimě, když byla tak strašlivě ne. mocná - nedokážu na to ani pomyslet. A ještě k tomu měla koťata - kolik…kolikpak jich asi měla?“
Pokrčil jsem rameny. „To se asi nikdy nedozvíme. Možná že jenom tohle. Někdy se to stává. A přinesla vám je, Viďte?“

„Ano…máte pravdu…přinesla mi je. Schválně mi je .přinesla.“ Paní Ainsworthová natáhla ruku a zdvihla zubožené černé koťátko. Prstem laskala špinavý kožíšek a maličká tlamička se otevřela v tichounkém zamňoukání.
„Není to zvláštní? Umírala a přinesla mi sem svoje koťátko. A ještě k tomu o vánocích.“
Sklonil jsem se a položil jsem ruku na Debinčino srdce. Bylo ztichlé.“
Vzhlédl jsem. „Obávám se, že umřela.“ Zdvihl jsem malé tělíčko, lehounké jako pírko, zabalil je do přikrývky, která ležela na koberci, a odnesl do auta.
Když jsem se vrátil, hladila paní Ainsworthová ještě stále koťátko. Slzy jí uschly na tvářích a podívala se na mě jasnýma očima.
„Ještě nikdy jsem neměla kočičku,“ řekla.
Usmál jsem se. „Ale vypadá to, že ji teď budete mít“
A skutečně ji měla. Kotě rychle vyrostlo ve štíhlého, pěkného kocourka, plného jarého temperamentu, a proto ho pojmenovali Blesk. Každým coulem byl opakem své plaché, malé maminky. Strasti života v přírodě pro něj nebyly - procházel se sebevědomě po hustých kobercích domu Ainsworthových, pyšný jako král, a zdobený oboječek, který neustále,nosil, mu dodával důstojnosti.
Kdykoli jsem paní Ainsworthovou navštívil, s potěšením jsem pozoroval, jak kocour roste a jak se vyvíjí, a na následující vánoce, rok po jeho příchodu, vzpomínám, jako by to bylo dnes.
Jako obvykle jsem jezdil po návštěvách. Vůbec se nepamatuji, že bych kdy nemusel pracovat o vánočních svátcích, protože se zvířata nenaučila rozpoznávat a uznávat vánoce coby dobu mimořádnou.
Ale jak plynula léta, proměnila se mírná trpkost, kterou jsem zpočátku pociťoval, ve filozofickou a moudrou rezignaci. Koneckonců, když jsem bloudil mrazivým vzduchem po stráních mezi hospodářskými budovami, pohyboval jsem se na vzduchu, pořádně mi vytrávilo a měl jsem pak na krocana větší chuť než ty miliony lidstva lenošící v posteli nebo rozvalené u krbu. Kromě toho byl můj apetit povzbuzován nesčetnými aperitivy, které jsem od pohostinných farmářů dostával.
Vracel jsem se domů, lépe řečeno - plul jsem na růžovém obláčku. Vypil jsem mnoho sklenek whisky. nezkušení Yorkshiřané nalévají whisky stejnou měrou jako pivo , a závěrem jsem ochutnal rebarborové víno paní Eanshawaové a projelo mi přímo ar do palců u nohou.
Míjel jsem dům paní Answorthové, když jsem ji zaslechl volat.“ „Šťastné a veselé vánoce, pane Herriote!“ Vy…“ provázela nějakého návštěvníka před domovní dveře a vesele na mě mávala. „Pojďte dál a napijte se pro zahřátí Zahřát jsem se nepotřeboval, ale bez váhání jsem zastavil před její brankou.
Dům byl stejně slavnostní jako před rokem a stejně voňavý nádivkou a krocanem, až se mi sbíhaly sliny. Ale nebyl tu žádný smutek - byl tady Blesk.
Lítal vskutku jako blesk mezi psisky - uši postavené , oči divoce rozsvícené, mlátil je packou a hbitě před nimi uskakoval.
Paní Ainsworthová se smála. „Víte, utrápí je k smrti. Nedá jim ani vteřinu pokoj.“
Měla pravdu. Pro basety byl příchod Bleska jako vpád • nectného outsidera do exkluzívního londýnského klubu. Dlouho vedli život plný pohody a uměřených způsobů.“ pravidelné a klidné vycházky s paní, přemíra výtečné potravy a dlouhá schrupnutí na koberci a v křeslech. jejich . dny plynuly jeden za druhým, mírumilovně a nevzrušeně. A pak přišel Blesk.
Znovu přitančil k nejmladšímu psu, tentokrát se k němu natočil bokem, hlavičku na straně, a útočně ho vyzýval k boji. A když začal boxovat oběma tlapkami, bylo to příliš i na baseta. Odložil svou důstojnost a kutálel se s, kočkou v krátkém zápase ve volném stylu.
Něco vám předvedu.“ Paní Ainsworthová zdvihla z příborníku tvrdý gumový míč a vyšla ven do zahrady, sledována Bleskem. Hodila míč přes zahradu a kocour se za ním vrhl po zmrzlé trávě, pod černým kožíškem kmitaly pevné svaly. Popadl míč do zubů, přinesl ho zpátky ke své paní, položil jí ho k nohám a čekal. Znovu mu hodila míč a kocour ho znovu přinesl.
Nevěřícně jsem přihlížel. Kocouří aport!
Baseti se tvářili znechuceně. Nikdo by je nepřinutil, aby se honili za míčkem, ale Blesk aportoval znovu a znovu a neúnavně. Paní Ainsworthová se ke mně obrátila. „Viděl jste někdy něco takového?“
„Ne,“ odpověděl jsem, „nikdy. Ten kocour je frajer.“ Přestali jsme si hrát s Bleskem a vrátili jsme se do domu a paní Ainsworthová přitiskla obličej ke kočičce a rozesmála se, protože veliký kocour začal

hlasitě příst a v extázi blaženosti se jí hrbil kolem tváří. Hleděl jsem na něj, na obraz zdraví a spokojenosti, a v duchu jsem zase zabloudil k jeho matce. Bylo by přehnané domnívat se, že to umírající malé stvoření odneslo posledním zbytkem sil své koťátko do jediného přístavu pohodlí a tepla, které kdy poznalo, s nadějí, že se o něj postarají? Možná že to nebyla pouhá fantazie.
Ale zdálo se, že jsem nebyl sám, kdo fantazíroval. Paní Ainsworthová se ke mně obrátila, a ačkoli se usmívala, měla zamyšlené, oči. „Debinka by měla radost," pravila.
Přikývl jsem. „Ano, měla…. je to dneska přesně rok, kdy vám ho přinesla, viďte?"
„Ano." Znovu k sobě přitiskla Bleska. „Nejhezčí vánoční dárek, který jsem dostala."

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Nevěřícně jsem civěl na ručičku váhy. Šedesát kilogramů, třicet deka! Od té doby, co jsem vstoupil ke Královskému letectvu, jsem ztratil dvanáct kilo. Lelkoval jsem ve svém obvyklém koutku drogérie ve Scarborough, kde jsem si zvykl se pravidelně každý týden vážit a morbidním zrakem sledovat postupující tělesné chátrání. Bylo to neuvěřitelné a příčinou nebyl pouze přísný výcvik.
Po našem příjezdu do Scarborough si s námi pohovořil velitel výcviku kapitán Barnes. Prohlížel si nás zadumanýma očima a prohlásil." „Až odtud půjdete, tak se nepoznáte."„ Myslel to doslova, nebyly to žádné srandičky.
Nedopřáli nám chvilku klidu. Výcvik stíhal výcvik, pořád dokola. Dlouhé hodiny přemetů a kliků a dřepů v trenýrkách a v tričku a vítr vanoucí od studeného moře nás nemilosrdně bičoval. Hodiny pochodů pod dozorem hulákajícího seržanta." poklus, pochod, čelem vzad. Pochodovali jsme dokonce i na přednášky do tříd s rukama rozhoupanýma až k ramenům.
Pravidelně jsme museli, pochodovat až nahoru na zámecký vrch, kde jsme stříleli nejroztodivnějšími typy zbraní." z brokovnic, z pušek, z revolverů, z kulometů. Dokonce jsme píchali bajonetem do figurín. A mezi tím nás nutili plavat, hrát fotbal či ragby nebo běhat dlouhé kilometry podél pobřeží a nahoru na útesy směrem k Filey. Nejdřív jsem byl v takovém kole, že jsem neměl ani čas postřehnout svou proměnu. Po několika týdnech ‚jednou ráno končil náš útvar pětimílový běh. Cválali jsme dolů od lázní na dlouhou prázdnou pláž a seržant křikl." A teď si to rozdáme támhle k těm skalám! Kdo tam bude první!"
Všichni jsme vyrazili na těch posledních sto metrů a já byl mírně překvapený, když jsem zjistil, že jsem to já, kdo dorazil k cíli první - a že jsem vlastně ani nebyl udýchaný. A tehdy jsem to pochopil. Pan Barnes mluvil pravdu. Nepoznával jsem se.
Když jsem opouštěl Helenu, byl jsem rozmazlený novo, manžel s dvojitou bradou a s pomalu se rýsující pneumatikou kolem pasu, a teď jsem byl štíhlý, pružný chrt. Byl jsem docela určitě ve formě, ale něco tu nehrálo. Takhle hubený bych neměl být. Působil tu ještě další činitel.
Když v Yorkshiru začne manžel chátrat v průběhu těhotenství své ženy, culí se jeho přátelé pod vousy a tvrdí, že „nosí" mimino. Já se těmhle poznámkám nikdy nesměji, protože jsem přesvědčený, že jsem si svého syna „odnosil".
Závěry vyvozuji z různých příznaků." Přeháněl bych, kdybych tvrdil, že jsem trpěl ranní nevolností, ale když jsem míval na začátku dne žaludek tak trochu na vodě, bylo mi to nápadné. Jak se Helenin čas blížil, bylo mi čím dál tím hůř, a navzdory dobré fyzické kondici jsem se cítil mizerně a vyčerpaně. Neomylné svíravé bolesti v podbřišku rozehnaly veškeré moje pochybnosti, a věděl jsem, že to musím řešit.
Musel jsem vidět Helenu. Koneckonců byla jenom za kopcemkterý jsem viděl z hořejších oken Grandu. Možná že ne tak docela přesně, ale byl jsem v Yorkshiru a autobus mě k ní doveze za tři hodiny. Zádrhel byl v tom, že v době výcviku neexistovala dovolená. To nám vysvětlili naprosto jasně a nepochybně. Řekli nám, že pro nás platí kázeň tak tvrdá, jako u gardového pluku, a právě tak přísná omezení. Až se dítě narodí, dostanu mimořádné volno. ale do té doby musím čekat. Jakýkoli pokus zmizet neoficiálně by se rovnal"menší dezerci a měl by vážné důsledky, dokonce vězení - to bylo sice nepříjemné, ale pro mě nepodstatné.
Můj kamarád mi to vysvětlil takhle." „Jeden kluk to zkusil a skončil v báni v Glasshousu. Dej si pohov,

bráško.“
Ale bylo to marné. Normálně jsem zákon respektující občan, ale teď jsem neměl ani tu nejmenší zábranu. Musel jsem vidět Helenu. Podrobné prostudování jízdního řádu odhalilo, že ve dvě hodiny jede autobus, který je v Darrowby v pět hodin, a zpáteční odjíždí v šest z Darrowby a ve Scarborough ,je v devět. Šest hodin cesty pro jednu hodinu s Helenou. Stálo mi to za to.
Nejdřív jsem nedokázal vymyslet, jakým způsobem se dostanu na autobusové nádraží, ještě k tomu ve dvě hodiny odpoledne, protože v tu dobu jsme nikdy neměli volno, ale nečekaně jsem dostal šanci. Jednou v pátek při obědě jsme se dozvěděli, že ten den se nebudou konat žádné přednášky a že máme setrvat v Grandu až do večera. Většina mých přátel se vděčně zhroutila na lůžka, ale já jsem seběhl po dlouhém kamenném schodišti a zaujal postavení ve foyeru, odkud jsem mohl pozorovat vstupní dveře. Na jedné straně vchodu byla kancelář se skleněnou přední stěnou a v té seděl strážný a dával pozor na odcházející. Ten den měl službu jenom jeden a já jsem čekal, až se obrátila zašel dozadu do místnosti, a tiše jsem proběhl kolem něj a ven na náměstí.
Tahle část byla až příliš snadná, ale když jsem přecházel prázdný prostor mezi Grandem a hotely na druhé straně, připadal jsem si jako nahatý. Když jsem se dostal za roh, bylo to už lepší a vyrazil jsem rychlým krokem směrem k západu. Nepotřeboval jsem nic než kousek štístka. S vyschlými ústy jsem pokračoval v cestě a zdálo se mi, že štěstí mám. Když jsem zahlédl ty dva statné příslušníky vojenské policie, kteří ke mně zvolna mířili, byl to šok rána pod pás, ale vzápětí na mě padl zvláštní klid.
Zeptají se mě na propustku, kterou jsem neměl, a pak budou chtít vědět, co tu dělám. Pravděpodobně by nemělo cenu .“vykládat jim, že jsem si jen odskočil nadýchat se čerstvého vzduchu - tahle ulice vedla k autobusovému i normálnímu nádraží a nebylo zapotřebí velké geniality k tomu, aby mě prokoukli. Kromě toho nebylo kam se schovat, kam utéct, a nevzrušeně jsem uvažoval, jestli v tom glasshouském kriminále někdy seděl veterinář
Možná že svým způsobem budu zakladatelem nové tradice.
Pak jsem za sebou uslyšel rytmický dupot pochodujících nohou a vřískavé „Levá pravá, levá pravá“. Otočil jsem se a spatřil dlouhý modrý zástup, který se ke mně blížil v čele s desátníkem. Když mě míjeli, podíval jsem se znovu na vojenské policisty a srdce se mi rozbušilo. Bavili se spolu a smáli se nějakému vtipu. Vůbec mě neviděli. Bez přemýšlení jsem se zařadil na konec pochodujících mužů a během několika vteřin jsem nepozorován prošel kolem strážných.
Přemýšleje s usilovností a rychlostí desperáta jsem přišel na to, že nejbezpečnější jsem tam, kde jsem, dokud nebudu muset odbočit k autobusovému nádraží. Na chvíli jsem si lebedil v nádherném pocitu anonymity, když vtom se ohlédl desátník, stále ještě udávající tempo. Otočil hlavu zase kupředu, ale pak se ohlédl znovu, pomaleji. Zřejmě ho něco zaujalo, protože zkrátil krok, až posléze pochodoval přímo vedle mne.
Měřil si mě od hlavy až k patě a já jsem po něm pokukoval po očku. Byl drobný, rázný, s pronikavýma očima jiskřícíma pod bledým hubeným čelem. Chvilku to trvalo, než promluvil.
„Kdo, k čertu, jste?“ tázal se mě konverzačním tonem. Byla to nepříjemná otázka číslo jedna, ale mně svitl slabý paprsek naděje - hovořil neomylným chraptivým hrdelním přízvukem mého domova.
„Herriot, desátníku. Druhá letka, čtvrtá četa,“ odpověděl jsem svou nejširší glasgowštinou.
„Druhá letka, čtvrtá četa! Tohle je první letka, třetí četa, tak co t sakra děláte?“
Střihal jsem pažemi zvysoka až k ramenům, jak se slušelo, hleděl jsem nehnutě před sebe a zhluboka jsem se nadechl. Teď už bylo zbytečné a marné něco skrývat.
„Chtěl jsem se podívat za manželkou, desátníku. Bude rodit.“
Rychle jsem po něm koukl. Jeho tvář nebyla z těch, které snadno projeví slabost a obnaží překvapené nitro, ale na zlomek vteřiny vykulil oči. „Že si skočíte za manželkou? Jste - blbec, nebo blázen?“
„Nemám to k ní daleko, desátníku, bydlí v Darrowby. Tři hodiny autobusem. Večer budu zpátky.“
„Večer zpátky! Měl byste si zajít na ošetřovnu. Asi jste praštěnej do hlavy.“
„Ale já za ní musím jet!“
„Přímo hleď!“ zaječel náhle na muže před námi. „Levá pravá, levá pravá!“ Potom se obrátil a prohlédl si mě, jako bych byl neuvěřitelný přízrak. On mě zajímal také představoval typického Glasgowana ze zlých dob mezi oběma světovými válkami. Drobný, podvyživený, ale tvrdý a výbojný jako fretka.

„Copak nevíte, řekl konečně, „že dostanete propustku, až vaše žena slehne?“
„Ale já nemůžu čekat tak dlouho. Pusťte mě, desátníku.“ „Že vás mám - pustit.“ Chcete, aby mě zastřelili?“
„Ne, desátníku. Chci se jenom dostat na autobusové nádraží.“
„Kristepane! A to je teda všechno, co chcete?“ Naposled se na mě nevěřícně podíval a potom zrychlil krok do čela útvaru. Když se vrátil, znovu si mě prohlédl.
„Z které části Glasgowa pocházíte?“
„Ze Scotstounhillu,“ odpověděl jsem. „A odkud vy?“ Z Govanu.“
„Trochu jsem k němu otočil hlavu.“ „To fandíte Rangeru, co ?“
Výraz jeho tváře se nezměnil ale víčka mu zamžikala a já jsem věděl, že se chytl.
„Však to je taky mužstvo!“ zahučel jsem s úctou. „Ani bych nemoh spočítat“ kolikrát jsem stál na stadionu v Ibroxu.“
Neodpovídal a já jsem začal recitovat jména slavného rangerského mužstva třicátých let. „Dawson, Gray, McDonald, Meiklejohn, Simpson, Brown.“ Jeho zrak se zasnil a zamžil, a když jsem došel k. závěrečnému „Archibald, Marshall, English, McPhall a Morton“, chvělo se mu na rtech něco, co se blížilo líbeznému úsměvu.
Ale pak se zřejmě setřásl do normálu.
„Levá pravá, levá pravá!“ zařval.“ „Přímo hleď, vyrovnejte řady!“ A pak na mě zahučel koutkem úst.
„Tamdle je autobusový nádraží.“ Až budeme pochodovat okolo - zahněte tam, ale rychle!“
A zase odešel, pokřikuje do čela zástupu. Po své levici jsem viděl autobusy a okna čekárny a vrhl jsem se přes ulici a do dveří. Strhl jsem z hlavy čepici a roztřeseně jsem se usadil mezi skupinu postarších farmářů a jejich mánie lek. Oknem jsem zahlédl dlouhé modré řady ztrácející se dole v ulici a ještě stále jsem slyšel volání desátníka.
Ale neotočil se, viděl jsem jeho vzdalující se záda, napřímená úzká ramena, bočité nohy pochodující ve stejném tempu jako jeho muži. Nikdy jsem ho pak už nepotkal, ale dodneška bych si přál zajít s ním do Ibroxu na Rangery a pozvat ho na půllitr piva do některé z govanských hospod. V onom rozhodném okamžiku by nebylo vadilo, ani kdyby se ukázalo, že fandí Celtiku, protože jsem měl na jazyku připravené i, celtické družstvo a mohl jsem hned začít s Kennawayem, Cookem, McGoniglem. Nebylo to poprvé ani naposled, kdy mně prospěla má dokonalá znalost fotbalu.
Seděl jsem tedy v autobuse, s vojenskou čapkou na klíněabych nevzbuzoval pozornost, a hleděl jsem, jak se hned kilometr nebo dva za městem celý svět proměnil. Tam ve městě byla všude válka. Lidé jí měli plné hlavy a oči, nemysleli na nic jiného a nic jiného také nebylo ve městě vidět.“ tisíce uniformovaných mužů, vozy Královského letectva a pěší armády a nade vším téměř hmatatelná atmosféra stísněnosti a nejistoty. Nic z toho tady neexistovalo.
Zmizelo to v okamžik, kdy se pod vysočinou za městem objevila křivka šedomodrého moře, a jak autobus hrčel a nadskakoval směrem k západu, patřil jsem na krajinu plnou míru. Dlouhé vlhké brázdy čerstvě zorané půdy se leskly pod bledým únorovým sluncem v kontrastu se zlatavým strništěm polí a travnatými pastvinami, na nichž se houfovaly ovce kolem krmelců. Bylo bezvětří a , kouř z venkovských stavení stoupal přímo vzhůru a holé větve stromů podle cest se nehybně vzpínaly ke studenému nebi.
Díval jsem se na spoustu věcí, které mě vracely mému minulému životu. Muž v jezdeckých kalhotách a ovinovačkách nesoucí na rameni otýpku sena někam venku ustájenému dobytku. Skupina farmářů spalujících větve z ostříhaného živého plotu a jemná vůně dřeva, která našla cestu až k nám do autobusu. S ubíhajícím časem ve mně narůstala touha a pak se za oknem rýsovala mně tak známá domácí krajina. Možná že bylo dobře, že jsem neviděl Darrowby. Helena bydlela blízko autobusové trati a já jsem vystoupil hned na kraji města.
Byla sama doma a obrátila se, když jsem vstoupil do v kuchyně. Radost v tváři se jí mísila s úlekem. Dnes už vím, že jsme se lekli oba, Helena proto, že jsem byl tak vychrtlý, a já, protože ona byla tak tlustá. Helena, která měla za čtrnáct dní rodit, byla skutečně obrovská, ale ne zase tak, abych ji nemohl obejmout, a dlouho jsme tam stáli, ani jsme moc nemluvili a jen jsme se drželi za ruce. Uvařila mi vejce a osmažila brambůrky a seděla u mě, když jsem jedl. Povídali jsme si tak nějak zdrženlivě a já jsem si uvědomil, na jak odlišné věci jsem byl nucen myslet od té doby, kdy jsem od ní odešel. V těch několika

měsících byl můj mozek přeplňován záležitostmi mého nového života, a dokonce ústa jsem měl plná leteckého žargonu. V našem malém pokoji jsme si vždycky povídali o mých případech, o legračních příhodách, se kterými jsem se setkal na svých objížďkách, ale teď jsem si bezmocně uvědomoval, že by asi nemělo valný smysl sdělit jí, že vojín Phillips měl zase kasárníka, že vektorové trojúhelníky stojí za starou bačkoru a že Don McGregor si myslí, že vypátral tajemství mimořádně se lesknoucích bot seržanta Hynda.
Vlastně to ale zas tak moc nevadilo. Všechny moje starosti se rozplynuly, když jsem se na ni podíval. Bál jsem se, jak se jí daří, a teď tu seděla, překypovala energií, oči jí zářily, měla červené tváře a byla krásná. V našem setkání skřípalo jen jediné zrníčko písku, a to úplně zvláštní. Helena měla na sobě mateřské šaty, které se podle potřeby povolovaly. A mně se strašně nelíbily. Byly modré s vysokým červeným límcem a mně připadaly laciné a ošklivé. Chápal jsem, že Anglie je trpce chudá a že spousta věcí. je mizerní, ale zoufale jsem si přál, aby moje manželka měla něco lepšího na sebe. V celém mém životě bylo velmi málo okamžiků, kdy jsem toužil, abych měl víc peněz, ale tohle byl jeden z nich, protože za svou mzdu tři šilinky na den jsem ji já, prostý vojín, skutečně nemohl ovinout nákladnou robou.
Hodina utekla jako sen a připadalo mi, že jsem za vteřinu zase znovu stál v soumraku na silnici a čekal na, autobus do Scarborough. Zpáteční cesta byla trochu únavná, protože zatemnělé vozidlo hrkotalo a nadskakovalo zatemněnými vesnicemi a dlouhými úseky zešeřelé, anonymní krajiny.“ Byla také zima, ale já seděl šťastný, vzpomínka na Helenu mě hřála jako teplá vlněná deka.
Celý tenhle den byl vítězný. Podařilo se mi zmizet z kasáren a dostat se zpátky do Grandu nebyl problém, protože jeden z mých kamarádů měl službu a pustí mě bez potíží. Přivřel jsem v šeru oči a znovu jsem cítil v náručí Helenu a usmál jsem se nad tím, jak kypěla zdravím. Vypadala báječně, vajíčko a brambůrky byly výborné, všechno bylo prima.
Kromě jediného kazu, a ten mě setsakra hryzl. Kristepane, ty šaty byly ohavné!

KAPITOLA DVANÁCTÁ

„Hej vy! Kam myslíte, že asi dete?“
Tenhle výkřik z úst speciální policie Královského letectva byl typickým způsobem oslovení a muž, který takto vyštěkl, se tvářil sveřepě jako obvykle.
„Mimořádný návigátorský výcvik, desátníku,“ odpověděl jsem.
„Ukažte propustku!“
Vytrhl mi ji z ruky, přečetl ji a vrátil, aniž by se na mé podíval. Vyplížil jsem se na ulici a připadal jsem si jako podmíněně propuštěný vězeň.
Nedalo by se říct, že takoví byli úplně všichni příslušníci speciální policie, ale shledával jsem, že se jim většinou „ nedostávalo šarmu. A s konečnou platností jsem konstatoval to, co mi docházelo od té chvíle, kdy jsem vstoupil do Královského letectva.“ že jsem byl pořádně rozmazlený. Rozmazlený tím, že se mnou každý jednal s respektem, protože jsem byl veterinář, člen vážené profese. A já jsem to přijímal jako samozřejmost.
Ale teď jsem byl vojín, nejnižší forma života Královského letectva, a v onom „Hej, vy!“ se obráželo moje postave ní. Yorkshirští farmáři se na vás nevrhají, aby vás zulíbali, ale jejich ostýchavé přátelství a zdvořilost je něco, čeho e sem si vážil ještě víc od chvíle, kdy jsem vstoupil do armády. Protože tehdy jsem to přestal chápat jako samo zrejmost.
Ve většině zaměstnání musí člověk počítat s určitou dávkou nepříjemností a hrubostí a veterinární praxe není výjimkou. Dodneška vidím před očima rudolící obličej Ralpha Beamishe, dostihového trenéra, když mě viděl vystupovat z auta. ‚Kde je pan Farnon?“ zachrchlal.
Naskočila mi husí kůže. Slýchal jsem to tak často, zvlášť mezi koňáckým bratrstvem kolem Darrowby.
„Lituji, pane Beamishi, ale odjel na celý den a myslel sem, že bude lepší, když sem zajdu já, než abychom to nechávali na zítřek.“
Nepokoušel se zakrývat své znechucení. Odfoukl si z tlustých nachových tváří, zabodl ruce do kapes jezdeckých kalhot a s výrazem mučedníka obrátil zrak k nebesům.
„No tak teda pojte.“ Obrátil se a dusal přede mnou na svých krátkých tlustých nohou směrem k jednomu

z boxů obklopujících dvůr. Já jsem tiše vzdychl a kráčel za ním. Být nekoňáckým veterinářem v Yorkshiru bylo občas utrpení, zejména v dostihových stájích, jako byla tahle, vypadala jako koňská svatyně. Siegfried kromě svého génia intuice uměl mluvit po koňsku. Dokázal rozprávět bez námahy a do široka o chovu a vlastnostech svých pacientů.
Sám jezdil na koni, účastnil se honů, a dokonce koňsky i vypadal se svou dlouhou aristokratickou tváří, zastřihnutým knírkem a štíhlou postavou.
Trenéři ho milovali a někteří, jako Beamish, pokládali za smrtelnou urážku, jestliže se nedostavil osobně, aby posloužil je,jich vzácným požadavkům.
Pan Beamish zavolal na jednoho pomocníka, aby otevřel dveře boxu.
„Tady je," zabručel. „Vrátil se ráno z tréninku ochromlý." Pomocník vyvedl béžového hřebce a k diagnóze postižené nohy nebylo ani zapotřebí, aby zvíře provedl. Viditelně kulhal na přední levou nohu.
„Myslím, že má zchromlé rameno, pravil Beamish. Obešel jsem koně a zdvihl přední nohu. Vyčistil jsem kopytním nožem spodinu kopyta - nebyla tam ani známka po poranění a při poklepu držátkem nože na rohovinu ani zvýšená citlivost.
Prohmatával jsem korunku k nadprstí a po chvíli jsem lokalizoval postižené místo blízko dolního konce nadprstí, které bylo bolestivé na stisk.
Vzhlédl jsem ze svého podřepu. „Tohle ho asi trápí, pane Beamishi. Myslím, že se uhodil zadní nohou."
„Kam?" Trenér se nade mě naklonil a pozoroval nohu. „Nevidím vůbec nic."
„Ne, kůže není proražená, ale trhne sebou, když mu to stisknu."
Beamish dloubl do označeného místa ukazovákem. „Máte pravdu, trhne sebou, zabručel. „Ale trhnul by sebou stejně, kdybyste ho takhle zmáčkl na jiných místech."
Jeho tón mě začínal pořádně štvát, ale ovládl jsem hlas, abych mluvil klidně. „Jsem přesvědčený, že bolavé místo je tady. Doporučuji horký obklad nad kopyto a dvakrát denně vystřídat se studeným zábalem."
„A já jsem zrovna tak přesvědčený, že se mýlíte. Tam dole to vůbec není." Podle toho, jak kůň nadlehčuje nohu, musí mít poraněné rameno." Kývl na chlapce. „Harry, dohlédni, aby okamžitě dostal něco teplého na rameno."
Kdyby mě ten člověk byl udeřil, nemohlo by mi být hůř. Otevíral jsem ústa, abych mu odporoval, ale on už odcházel.
„Potřebuji, abyste se podíval ještě na jednoho koně," řekl. Vedl mě do boxu o kousek dál a ukázal mi veliké hnědé zvíře se zřejmými příznaky poraněného vaziva na přední noze.
„Pan Farnon mu dal na tu nohu před šesti měsíci červený blistr. A od té doby tady ten kůň odpočívá. Teď se už uzdravil, myslíte, že už může ven?"
Šel jsem ke koni a přejel jsem prsty podél šlach ohýbačů, abych našel stopy ztluštění. Nenahmatal jsem nic. Pak sem zvedl nohu, a když jsem pátral dál, našel jsem citlivou oblast na povrchovém ohýbači.
Narovnal jsem se. „Pořád ještě ho to trochu bolí," řekl sem. „Myslím, že by bylo jistější nechat ho zatím v klidu." „Nesouhlasím s vámi," vyjel Beamish. Obrátil se k chlapci. „Vyveď ho, Harry."
Hleděl jsem na něj. Mělo to být plánovité tažení, aby mě znemožnil? Snažil se dát mi najevo, že o mně nemá valné mínění? Každopádně mi šel pořádně na nervy a doufal sem, že můj zrudlý obličej není příliš nápadný.
A ještě něco," řekl Beamish. „Mám tady jednoho koně, který kašlal. Podívejte se na něj, než odejdete."
Prošli jsme úzkou chodbou do malého dvorku a Harry , vstoupil do boxu a chytil koně za ohlávku. Já jsem ho následoval a lovil jsem z kapsy teploměr.
Když jsem se přiblížil k zadku zvířete, kůň položil uši, f, zaržál a začal přešlapovat. Zaváhal jsem a pak jsem kývl na chlapce.
„Zvedněte mu přední nohu a já ho změřím," řekl jsem.
Chlapec se sklonil a popadl nohu, ale Beamish ho přerušil. „Nenamáhej se, Harry, je to zbytečné. Je klidný jako ovečka."
Chvilku jsem mlčel. Cítil jsem, že mám pravdu, ale v tomhle prostředí mi to nebylo nic platné. Pokrčil jsem rameny, zdvihl jsem ocas a vsunul jsem teploměr do rekta. Obě zadní nohy mě uhodily téměř najednou, ale pamatuji se, že když jsem plul vzduchem ke dveřím, uvažoval jsem docela jasně, ž ta, co

mě kopla do prsou, byla o vteřinku rychlejší než ta, co mě kopla do podbřišku. Tyhle myšlenky ale rychle zastřela skutečnost, že mi ta druhá přistála na solaru plexu.
Ležel jsem na betonu dvorku, lapal jsem po dechu a sténal jsem v zoufalé snaze chytit dech. V jednu chvíli jsem byl přesvědčený, že zemřu, ale konečně se mi podařilo nabrat vzduch do plic a bolestně jsem se pokoušel posadit. Otevřenými dveřmi jsem viděl Harryho, který visel koni na hlavě a vyděšeně mě pozoroval. Na rozdíl od něj pan Beamish nejevil zájem o mé nesnáze. Úzkostně prohlížel obě zadní nohy koně. Očividně ho trápilo pomyšlení, že by se byly mohly poškodit střetem s mými ošklivými tvrdými žebry.
Pomalu jsem vstal a několikrát jsem se zhluboka nadechl. Byl jsem otřesený. ale ne skutečně poraněný a pravděpodobně instinktivně jsem stále ještě držel v ruce delikátní tubičku teploměru.
Vracel jsem se do boxu a necítil jsem nic jiného než ledový vztek.
„Zvedněte tu zatracenou nohu, jak jsem vám řek!“ zařval jsem na nešťastného Harryho.
„Hned to bude, pane Herriote! Promiňte, pane Herriote!“ Sehnul se, zvedl nohu a sevřel ji pevně v dlaních. Ohlédl jsem se na Beamishe, abych zjistil, jestli má nějaké připomínky, ale trenér mlčel a bezvýrazně pozoroval velké zvíře.
Tentokrát jsem změřil teplotu bez nehody. Měl devětatřicet. Přešel jsem mu k hlavě a palcem a ukazováčkem jsem mu roztáhl nozdry a objevil se mírný hnisavý výtok. Podčelistní a hltanové uzliny byly normální, bez nálezu.
„Je trochu nastydlý,“ řekl jsem. „Píchnu mu injekci a nechám vám tu nějaký sulfonamid - přesně tak postupuje v takových případech pan Farnon.“ Nebylo na něm vidět zda ho moje závěrečná věta přesvědčila, a s nepohnutým obličejem mě pozoroval, když jsem vpichoval deset kubíků prontosilu.
Než jsem odešel, vzal jsem z auta půlkilový balíček sulfonamidu. „Dejte mu teď tři unce do půllitru vody a potom mu budete podávat vždycky ráno a večer půl druhé unce.
Kdyby se to podstatně nezlepšilo do dvou dnů, zavolejte nám.“
Pan Beamish převzal lék bez úsměvu, a když jsem otevíral dvířka auta, cítil jsem, jak se mi ulevilo, že nepříjemná návštěva skončila. Připadalo mi, že trvala celou věčnost, a nepřidala mi valně na sebevědomí.
Startoval jsem vůz, , .když k trenérovi přiběhl mladičký pomocník, celý udýchaný „Pane Beamishi, utíkám sem kvůli Almiře. Almira se dusí!“ „Cože se - dusí?“ Beamish se chvíli díval na chlapce a pak se prudce obrátil ke mně. „Almira je nejlepší klisna, kterou mám. Radši pojďte se mnou!“ , Tak to ještě neskončilo. S nepříjemnými pocity jsem spěchal za podsaditou postavou zpátky do dvora, kde stál další chlapec po boku nádherné kaštanové klisny. A když sem ji spatřil, jako by mi srdce sevřela studená ruka. Všechny tři předchozí případy nebyly nijak vážné, ale tohle bylo jiné. Klisna stála nehybně, hleděla před sebe se zvláštní soustředěností. Žebra se jí zdvihala s chraptivým, bublavým pískáním a při každém nadechnutí rozevřela široce nozdry Ještě nikdy jsem neviděl takhle dýchat koně. A byly tu , další příznaky.“ z pysků jí odkapávaly sliny a každých několik vteřin dávivě kašlala. Obrátil jsem se na pomocníka.“ „Kdy to začalo?“ „Před chvílí, pane. Když jsem u ní byl před hodinou, byla jako křepelička.“ „Jste si tím jistý?“ . „Jo, dával jsem jí trochu sena. To ji ještě vůbec nic nebolelo.“ „Krucifix, co to s ní je?“ vykřikl Beamish.
Tahle otázka byla na místě, ale mě nenapadla vůbec žádná odpověď. Zamyšleně jsem obcházel zvíře, hleděl jsem na třesoucí se údy a polekané oči a v mozku jsem měl zmatek. Viděl jsem už dusící se koně - suché dušení, kdy se hrtan ucpal potravou - ale takhle to nevypadalo. Prohmatával jsem krk a byl úplně čistý. Také dýchání bylo úplně jiné. Ta klisna vypadala, jako by jí něco bránilo nasávat vzduch. Ale co…? A jak…? Mohlo by tam někde být cizí těleso? Možná, ale to bylo něco, co jsem nikdy neviděl.
„Tak sakra, něco jsem se vás ptal! Co to je? Co si o ní myslíte?“ Pan Beamish ztrácet trpělivost a já jsem se mu nedivil.
Uvědomoval jsem si, že jsem sám celý udýchaný. „Ještě moment, poslechnu jí plíce.“
„Moment, moment!“ vybuchl trenér. „Panebože, člověče, na moc momentů nemáme! Ten kůň může umřít!“ Nemusel mi to povídat. Vnímal jsem zlověstný třes údů, který jsem tak dobře znal, a teď se klisna dokonce začala trochu potácet. Čas se krátil.
S vyschlými ústy jsem vyšetřoval hrudník. Věděl jsem, že to na plíce nevypadá - potíž zřejmě tkvěla v oblasti hrdla - ale poskytovalo mi to víc času na přemýšlení. l se stetoskopem v uších jsem slyšel

Beamishův hlas.
„A zrovna takhle! Sir Eric Horrocks za ni dal vloni pět tisíc liber. Je to nejcennější zvíře v mých stájích. Proč jenom se to muselo stát?“
S tlukoucím srdcem jsem postupoval podél žeber a ze srdce jsem mu dával za .pravdu. Proč jenom jsem pro smilování boží musel padnout do téhle hrůzy? A ještě k tomu s člověkem, jako byl Beamish, který mi vůbec nevěřil.
Postoupil až ke mně a sevřel mi paži. „Víte jistě, že pan Farnon není k dosažení?“
„Lituji,“ odpověděl jsem chraplavě. „Je odtud asi padesát kilometrů.“
Trenér jako by se scvrkl. „Tak to v tom lítáme. Jsme vyřízeni. Umírá.“ A měl pravdu. Klisna se začala motat. Dýchání bylo hlasitější a namáhavější a já jsem jen s obtížemi přidržoval u hrudníku stetoskop. A když jsem jí položil ruku na bok, abych ji podepřel, postřehl jsem malý otok pod kůží. Bylo to kulaté, jako by jí do tkáně někdo vsunul minci. Ostře jsem se na to podíval. Pak jsem se k tomu naklonil. Ano, bylo to jasně viditelné. A tamhle kousek výš bylo další…a další a další. Srdce se mi rozbušilo…tak tedy tohle to bylo.
Co já jenom povím siru Ericovi?“ naříkal trenér. „Že jeho klisna je mrtvá a že veterinář nevěděl, co se s ní stalo?“ Zoufale se rozhlížel, jako kdyby doufal, že se Siegfried zázrakem někde zjeví.
Utíkal jsem k autu a přes rameno jsem závolal. „Neříkal jsem, že nevím. Vím to. Má urtikarii“
Rozběhl se za mnou. „Urti…co je ke všem hromům zase tohle?“
„Kopřivka,“ odpověděl jsem a hrabal jsem v kufru hledaje adrenalin.
„Kopřivka!“ oči se mu rozšířily. „Ale to by přece nemohlo způsobit tohle všechno!“
Natáhl jsem do stříkačky pět kubíků adrenalinu a rozběhl jsem se zpátky. „S kopřivami to nemá nic společného. Je to alergie, obvykle docela neškodná, ale v některých ojedinělých případech vyvolává otok hrdla - a to je přesně tohle.“
Bylo obtížné nahmatat žílu, protože se klisna motala kolem dokola, ale když se na okamžik zklidnila, zaryl jsem palec do jugulárky. Žíla vystoupla, napjatá a naběhlá, a já jsem do ní zabodl jehlu a vstříkl adrenalin. Potom jsem couvl a postavil se vedle trenéra.
Ani jeden z nás nepromluvil. Pohled na zmučené zvíře a zoufalý zvuk dýchání soustředil na sebe celou naši pozornost.
Věděl jsem, že jí chybí málo do úplného udušení, a strašlivě jsem se bál. Když klopýtla a téměř padla, sevřela se mi v kapse ruka na skalpelu, který jsem přinesl z auta spolu s adrenalinem. Velmi dobře jsem také věděl, že zde byla indikována tracheotomie, ale neměl jsem s sebou tracheotubus. Kdyby klisna padla, měl bych jí nařínout průdušnici, ale takovou úděsnou představu jsem zaplašil. Pro tuto chvíli jsem musel spoléhat na adrenalin.
Beamish napřáhl ruku v gestu bezmoci. „Je to beznadějné, viďte?“ zašeptal.
Pokrčil jsem rameny. „Malou naději máme - jestliže injekce dokáže včas zmenšit otok hrdla…musíme počkat“
Přikývl a ve výrazu jeho tváře jsem četl různorodé emoce. Nejenom hrůzu, jak oznámí svému proslavenému pánovi a majiteli koně, že kůň zemřel, ale také žal a smutek milovníka koní, jenž je svědkem utrpení nádherného zvířete.
Nejdřív jsem myslel, že se mi jen zdá, že dýchání už není tak namáhavé. Potom jsem ve své trýznivé nejistotě postřehl, že ubývá slinění - klisna mohla polykat.
A od toho okamžiku se všechno odehrávalo neuvěřitelně rychle. Příznaky alergie se objevují dramaticky nečekaně a náhle, ale naštěstí po zákroku právě tak rychle mizí. Během patnácti minut vypadala klisna téměř normálně. Dýchala stále ještě trochu hvízdavě, ale rozhlížela se kolem sebe a nejevila naprosto žádnou nevolnost.
Beamish, který to všechno pozoroval jako v snách, vytáhl z otýpky hrst sena a podal jí ho. Dychtivě mu chňapla po ruce a s chutí se pustila do žrádla.
„Nemůžu tomu uvěřit,“ zamumlal trenér skoro jen sám sobě. „Ještě jsem nezažil, aby něco působilo tak rychle, jako tahle injekce.“
Bylo mi, jako bych se projížděl na růžovém obláčku, a všechna ta bída napětí a zoufalství ze mě odplývaly v praménčích radosti. Bohudíky, že se v těžkém životě veterináře vyskytovaly takovéhle chvíle,

chvíle náhlé proměny od prohry k vítězství, od hanby k pýše.
Odvznášel jsem se k autu, a když jsem se usadil za volantem, strčil do otevřeného okna hlavu Beamish.
Pane Herriote … Nebyl to člověk, který by slova vděčnosti a uznání vyslovil snadno, a jeho tvář, zhrublá a ošlehaná léty strávenými na hřbetu koní venku na vřesovišti, se kabonila námahou, jak hledal slova.
„Pane Herriote, tak mě napadlo…člověk vlastně nemusí být odborník na koně, aby léčil koně, viďte?“
V jeho zraku byla jakási prosba a hleděli jsme si do očí. Pak jsem se zasmál a napětí se uvolnilo.
„Máte úplně pravdu, řekl jsem a nastartoval.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Mají psi smysl pro humor?
Stál jsem na stráži před Grandem a uvědomoval jsem si, že musím jít do kořenů svého vlastního smyslu pro humor. Bylo po půlnoci, po prázdném náměstí kroužil severák a mně byla taková zima a byl jsem tak otrávený, že se mi ulevilo, když jsem mohl alespoň zasalutovat na pozdrav mne míjejícímu důstojníkovi.
Mrzutě jsem dumal, kterak jsem se po romantických iluzích, že se stanu pilotem, propracoval k tomu, že bráním •Grandhotel ve Scarborough. Nepochybně to byla poněkud komická situace, a asi proto se mi myšlenky zatoulaly k Shepovi, což byl pes farmáře Bailese.
Malá farma pana Bailese ležela v polovině cesty do Highburn Village, a aby se člověk dostal na dvůr, musel ujít pěšky asi dvacet metrů mezi půldruhého metru vysokými zídkami. Vlevo byl dům sousedů, vpravo zahrada patřící k farmě. A v téhle zahradě trávil většinu dne Shep.
Byl to velikánský pes, mnohem větší než kolie. Upřímně řečeno jsem přesvědčený, že to byl zpola ovčák, protože sice měl krásnou černobílou srst, ale v masívních nohách a ve vznešené, hrdé, nahnědlé hlavě s odstálýma ušima bylo něco dvojznačného.“ Byl úplně jiný než vyhublá zvířata, která jsem vídal při svých obchůzkách.
Kráčel jsem mezi zídkami, v duchu jsem byl už ve chlévě, rýsujícím se na vzdáleném konci dvora. Jedna z krav pana Bailese, jmenovala se Roza, měla bolestivé zažívací potíže, které dovedou veterináře pořádně potrápit. Diagnóza je totiž velmi obtížná. Zvíře začalo před dvěma dny naříkat a ztrácet mléko, a když jsem krávu včera viděl, probíral jsem jednu možnost po druhé.“ mohl to být drát. Ale čtvrtý žaludek se stahoval dobře a bylo slyšet správné zažívací škroukání. Také žrala trochu sena, jako by se jí chtělo i nechtělo.
Že by to bylo vsunutí… ? Nebo natržení střeva…? Nepochybně měla bolest v podbřišku a ta trapná teplota devětatřicet! Všechno se zatraceně podobalo drátu. Samozřejmě bych to celé mohl vyřešit tím, že bych krávu otevřel, ale pan Bailes byl staromódní a nebylo by mu po chuti, abych se mu hrabal ve zvířeti, dokud bych si nebyl jistý diagnózou. A to jsem nebyl - to se nedalo popřít.
Postavil jsem ji tak, aby měla předek zvednutý, spočívala předníma nohama na nízkém plůtku a dostala silné olejovité projímadlo. „Prožeň jí střeva a doufej v boha,“ říkal mi kdysi jeden starší kolega. Mělo to svůj hluboký význam.
Byl jsem v půli cesty mezi zídkami a utěšoval jsem se, že se mé pacientce povede lépe, když mi do pravého ucha zničehonic vybuchla ryčná exploze. Zase ten Shep.
Zídka byla přesně tak vysoká, aby pes skočil a zaštěkal kolemjdoucímu do ucha. Byla to Shepova oblíbená hra a mě už nachytal. Ale nikdy s takovým úspěchem jako teď. Moje myšlenky se toulaly úplně jinde a pes si časoval skok na zlomek vteřiny takže když vyštěkl, měl zuby jen pár centimetrů od mého obličeje. A jeho hlas byl uměřený jeho velikosti - hromové zařvání až ode dna mohutného hrudníku, znásobené rezonující tlamou.
Vyskočil jsem půl metru do vzduchu, a když jsem dopadl zpátky na zem s bušícím srdcem a brnící hlavou, podíval jsem se přes zeď. Ale jako obvykle jsem neviděl nic než chlupatou postavu ubíhající z dohledu za roh domu.
Tohle mě vždycky mátlo. Proč to dělá? Bylo to zlé zvíře a měl na mě vztek, nebo šprýmoval? Nikdy jsem se mu nepřiblížil natolik, abych to zjistil.
Nebyl jsem v nejlepší kondici na špatné zprávy, ale přesně takové na mě čekaly v chlévě. Stačil jediný pohled do farmářova obličeje a věděl jsem, že krávě je hůř.

„Řek bych, že má zástavu," huhlal smutně pan Bailes.
Zaskřípal jsem zuby. Stará generace farmářů si stmelila celé spektrum břišních potíží do termínu „zástava". Cožpak ten olej nezabral?"
„Depak, dou z ní jenom malý tvrdý kousky. Povídám vám, že je to pořádná zástava!"
„Dobře, pane Bailesi," pravil jsem s pokřiveným úsměvem. „Budeme musit vyzkoušet něco silnějšího."
Přinesl jsem z auta přístroj k výplachu žaludku"který jsem tak miloval a který k mému žalu zmizel z mého života. Dlouhá gumová žaludeční trubička, dřevěný náčinek s koženými popruhy, které se nasazovaly za rohy. Když jsem do ní pumpoval deset litrů teplé vody s formalínem a se solí, připadal jsem si jako Napoleon, který posílá do boje svou starou gardu u Waterloo. Jestli nepomůže tohle, nepomůže už nic.
Ale přesto jsem necítil obvyklou sebejistotu. Tady bylo ve hře něco jiného. Musel jsem to však vyzkoušet. Musel jsem udělat něco, aby vnitřnosti téhle krávy začaly fungovat, protože se mi dneska nelíbila. Pořád ještě se ozývalo to tiché sténání a oči jí začaly zapadat do hlavy, což je u skotu nejhorší znamení. A přestala žrát.
Nazítří ráno jsem jel vozem po jediné ulici ve vesnici, když jsem spatřil paní Bailesovou, vycházející z obchodu. Zajel jsem k ní a vystrčil jsem hlavu z okénka.
„Jakpak se dařilo dneska ráno Roze, paní Bailesová?" Položila košík na zem a vážně se na mě podívala.
„Je jí špatně, pane Herriote. Můj manžel si myslí, že to s ní jde rychle ke konci. Jestli s ním potřebujete mluvit, musíte jít za nim támhle přes to pole. Spravuje dveře u tý malý stodoly."
Když jsem zajížděl k brance vedoucí na pole, propadl jsem náhlému pocitu neštěstí. Nechal jsem auto na silnici a zdvihl jsem závoru.
„Kruci! Kruci! Kruci!" klel jsem, jak jsem se táhl zeleným polem. Měl jsem ošklivý pocit, že se tu připravuje malá tragédie. Kdyby to zvíře pošlo, byla by to těžká rána pro drobného farmáře s deseti kravkami a několika prasátky. Měl bych mu pomoci, ale nevěděl jsem jak, a to mě deprimovalo.
Ale přes to všechno se mi do duše vkrádal klid a mír. Bylo to veliké pole, a když jsem kráčel vysokou travou otírající se mi o kolena, viděl jsem na vzdáleném konci malou stodolu. Šel jsem loukou, zralou na posekání, a náhle jsem si uvědomil, že je léto, že slunce pálí a každičký krok voní jetelem a vůně teplé trávy stoupá do křišťálové čistoty vzduchu. Někde blízko kvetlo pole fazolí a e mně se nesla jejich exotická vůně a já ji vdechoval s přivřenýma očima, jako kdybych se snažil rozpoznat ingredience přepychového parfému. A všude ticho, které uklidňovalo ze všeho nejvíc. Ticho a samota. Omámeně jsem se rozhlížel po pustotě zeleného prostoru, dřímajícího v záři slunce. Nikde ani pohyb, nikde ani zvuk.
Potom mi bez varování u nohou vybuchlo neuvěřitelné peklo. Na jeden strašlivý moment se modrá obloha zatáhla, potemněla. obrovskou chlupatou siluetou, a rudá tlama mi hafla do obličeje. Skoro jsem zavřískl a zapotácel se, zdivočele se rozhlédl a spatřil jsem Shepa, mizícího z dohledu směrem k brance. Byl schovaný v trávě uprostřed pole a čekal, až dojdu těsně k němu, aby zaútočil.
Jestli tam byl náhodou, nebo jestli mě zahlédl, jak přicházím, a zaujal tohle postavení, to se nikdy nedozvím, ale z jeho hlediska to byl mimořádně uspokojující výsledek, protože jsem se polekal jako snad ještě nikdy. Můj života běh měl docela pěknou nálož děsů a poplachů a úzkostí, ale tenhle obrovský pes, který se vynořil a zařval v té prázdné krajině, to byl děs dosud nepoznaný. Slýchal jsem o případech, kdy náhlé leknutí a strach přivodily mimoděčné vyprázdnění stře, a vím přesně, že tohle byla příležitost, kdy jsem neblahému osudu unikl jen o vlásek. „Ještě jsem se třásl, když jsem došel ke stodole, a nemusel jsem ani promluvit, protože mě pan Bailes hned zavedl přes cestu k farmě. Při pohledu na pacientku jako by mi někdo drásal živou , ránu solí. Maso na ní přímo tálo a hleděla před sebe na ‚zeď apaticky a zapadlýma očima. Zlověstné sténání bylo hlasitější. „Určitě má drát!" huhlal jsem. „Pusťte ji na chvilku, prosím vás!" Pan Bailes ji odvázal a Roza prošla chlévem. Na konci se obrátila a skoro běžela zpátky na své stání a docela bez … potíží přeskočila odpadový žlab. Mou biblí byla v oněch dnech Udallova Praxe veterinární medicíny, v níž ten velikán prohlašoval, že jestliže se kráva pohybuje bez potíží, není pravděpodobné, že by měla v retikulu cizí těleso.
Štípl jsem ji do kohoutku a nezdálo se, že by něco namítala, muselo to být něco jiného. „Je to nejhorší zástava, co sem za hodně dlouho viděl," řekl pan Bailes. „Dal jsem jí dneska ráno hodně účinnej prostředek, ale nebylo to k ničemu dobrý." Přejel jsem si unavenou rukou po čele. „A copak to ."…

bylo pane Bailesi?“ Vždycky bylo špatné znamení, když začal zákazník aplikovat vlastní léky. Farmář sáhl na otlučenou předprseň okna a podal mi lahvičku. „Žaludeční elixír doktora Hornibrooka. Nejúčinnější lék na všechny choroby dobytka.“ Doktor, v cylindru a ve fraku, na mě sebevědomě shlížel z jmenovky, když jsem vytahoval zátku a čichl si. Zamrkal jsem a odcouval se slzícíma očima. Smrdělo to jako čistý čpavek, ale neměl jsem pražádný důvod k povýšenosti. A to škrundání!“ farmář nahrbil ramena. „Vod čeho to může bejt?“

Nemělo cenu, abych vysvětloval, že to znělo jako zánět pobřišnice, protože jsem nevěděl, co bylo za tím. Rozhodl jsem se, že si ještě naposled zopakuji výplach. Pořád ještě to byla nejsilnější zbraň v mém arzenálu, ale tentokrát jsem přidal do směsi kilogram černé melasy. Skoro každý farmář měl tehdy v chlévě sud melasy a stačilo enom zajít do kouta a otočit kohoutkem.

Často truchlím pro sudy s melasou, protože to byl dobrý lék pro skot, ale tentokrát jsem neměl valnou naději. Klinický instinkt, který ve mně začal pučet, mi říkal, že v tom zvířeti je někde zásadní závada.

Do Highburnu jsem jel teprve druhý den odpoledne. Vůz jsem nechal před farmou a chystal se projít mezi zídkami, když jsem se zarazil a zadíval,se na krávu na poli za silnicí. Byla to pastvina sousedící s včerejší loukou a ta kráva byla Roza. Nemohl jsem se zmýlit - byla to pěkná červenka, na levém boku s bílou skvrnou ve tvaru fotbalového míče.

Otevřel jsem branku a v několika vteřinách ze mě spadly všechny starosti. Její stav se zlepšil přímo zázračně, vlastně vypadala jako normální zdravé zvíře. Šel jsem k ní a poškrabal jsem ji na kořeni ocasu. Bylo to mírné stvoření, přežvykovala trávu a jenom se po mně ohlédla. Její oči už nebyly zapadlé, ale jasné a kulaté.

Zřejmě ji zaujala zelená loučka na druhé straně pole a pomalu se k ní kolébala. Já za ní jako v transu. Kráčela a netrpělivě třásla hlavou na obranu proti mouchám a zjevně se těšila na chutnou trávu. Škrundání zmizelo a těžké, plné vemeno se jí houpalo mezi nohama. Rozdíl mezi včerejškem a dneškem byl neuvěřitelný.

Zalila mě vlna štěstí a úlevy a vtom jsem zahlédl pana Ballese, jak přelézá zídku ze sousedního pole. Asi tam ještě spravoval dveře stodoly

Když se ke mně blížil, pocítil jsem k němu soucit. Musil jsem skrýt svůj triumf. Asi je mu trapné, že mi včera projevil tak trochu nedůvěru tou svou domáckou medicínou a vůbec celkovým chováním. Ale koneckonců měl, chudák, starosti, nemohl jsem mu to zazlívat. Ne, nebudu se před ním holedbat.

„Dobré jitro vám přeji, pane Bailesi,“ pravil jsem žoviálně. „Roza dnes vypadá pěkně, viďte?“

Farmář smekl čápku a otřel si čelo. „Jo, dneska je to už úplně jiná kráva.“

„Myslím. že už nebude potřebovat žádné ošetření,“ zaváhal jsem. Jedno malé dloubnutí by nemuselo škodit.Bylo ale na místě. že jsem jí včera přidal ten výplach.“ jo, to vaše pumpování?“ zdvihl pan Bailes obočí. „To s tim nemá nic společnýho.“

„Co…jak to myslíte? Přece jsem ji vyléčil.“ „Depak, chlapče, depak, pomoh jí Jim Oakley.“ „Jim…co to. prosím vás…?“

„Jo“včera večer se tu zastavil Jim. Často sem chodívá navečír, a jen se na tu krávu kouk, pověděl mi, co s ní. A povídám vám, že měla smrt !!.“ jazyku a že to pumpování pro ni vůbec nebylo dobrý. Řek mi, že ji mám setsakra prohnat na poli.“

„Cože!“ „Jo, to mi řek. Takovejch von už viděl, a dobrý proběhnutí je uzdravilo. Tak sme Rozu vytáhli a já sem ji prohnal, jak von řek, a setsakra to sedlo. Hned v tu chvílí vypadala lip.“

Vzpamatoal jsem se. „A kdo,“ pravil jsem mrazivě, „je Jim Oakley?“

„No pošťák, samo sebou.“ „Pošťák!“

Ale před pár rokama měl ňáký zvířata. Je na dobytek moc šikovnej, to teda je, Jim.“

„Nepochybuji o tom, ale ujišťuji vás, pane Bailesi…“ Farmář zdvihl ruku. „Už ani slovo, chlapče. Jim ji uzdravil, to je jistý. Přál bych vám, abyste viděl, jak ji prohánět kolem dokola. Je starej jako já, ale kruci, tomu to šlo. Von umí běhat jako hrom, to teda umí, Jim.“ Při vzpomínce se uchechtl.

Měl jsem toho právě dost. Během farmářovy promluvy jsem bezmyšlenkovitě škrabal krávě ocas a ušpinil jsem si ruku. Sbíraje trosky své důstojnosti, kývl jsem na pana Bailese.

„Musím už jít. Směl bych si zajít k vám do domu opláchnout ruce?“

„Jenom děte, odpověděl. „Panička vám dá trochu teplý vody…

Vracel jsem se zpátky polem a nespravedlnost celé záležitosti mě hluboce skličovala. Jako ve snu jsem prošel brankou a přes cestu. Než jsem vstoupil do uličky mezi zídkami, mrkl jsem do zahrady. Byla prázdná. Nedalo se pochybovat o tom, že jsem v tomhle příběhu vypadal jako úplný pitomec. Ať jsem hleděl kam jsem hleděl, nikde ani jiskřička radosti.
Připadalo mi to jako hrozně dlouhá doba, než jsem dorazil ke konci zídky, a když jsem se chystal zabočit doprava do vrat kuchyně, uslyšel jsem vlevo zachrastění řetězu a vtom se na mě vrhlo řvoucí stvoření, zaštěkalo mi do obličeje a zmizelo.
Tentokrát jsem myslel, že se mi zastaví srdce. Mé obranné schopnosti klesly na bod mrazu a nebyl jsem schopný čelit Shepovi. Úplně jsem zapomněl, že ho paní Bailesová občas zavírá do výběhu u vchodu na ochranu proti nevítaným návštěvníkům, a když jsem se opíral o zeď a krev mi bušila v uších, hleděl jsem tupě na dlouhou smyčku řetězu na kamenném dláždění.
Opovrhuji lidmi, kteří se vztekají na zvířata, ale tehdy jsem byl blízký tomu, abych je pochopil. Všechno soužení ze mě vyletělo ve změti nesouvislých výkřiků a popadl jsem ten řetěz a jako pominutý jsem za něj začal tahat. Pes, který mě tak trýznil, byl v boudě. Konečně jsem jednou věděl, kde se na něj dostanu, a tentokrát mu to vytmavím. Celý výběh byl dlouhý asi tři metry a zpočátku jsem neviděl nic. Jenom jsem cítil mrtvou váhu na konci řetězu. Pak, když jsem nepřestával táhnout, se objevil nos, pak hlava a pak celé to velké zvíře bezvládně visící na obojku. Nevypadalo to, že by se se mnou chtělo přivítat, ale já sem byl nemilosrdný a táhl jsem ho centimetr za centimetrem po dlažbě, až mi ležel u nohou. Vzteky bez sebe jsem si dřepl, mával jsem mu před čumákem pěstí a řval jsem na. něj ze vzdálenosti několika centimetrů.
„Ty jedna veliká potvoro! Jestli mi to ještě jednou provedeš, vytřískám z tebe poslední kapku krve! Slyšel jsi, zlámu ti ten tvůj blbej krk!“
Shep koulel poděšenýma očima a omluvně vrtěl ocasem staženým mezi nohama. Když jsem na něj nepřestával ječet, skrčil horní pysk v lísavém úsměvu a nakonec se překulil na záda a zůstal ležet nehybně s přivřenýma očima.
A tak jsem to poznal. Byl padavka. Ty jeho zuřivé útoky, to byla jenom hra. Začal jsem se uklidňovat, ale chtěl jsem to celé přivést na správnou míru, chtěl jsem, aby si to vštípil do hlavy.
„Dobře, kamaráde,“ řval jsem výhružně. „Pamatuj si, co jsem řekl!“ Pustil jsem řetěz a naposled sem křikl… Ať už jsi pryč!“
Shep, skoro na kolenou, s ocasem pod břichem, zapadl zpátky do boudy a já jsem zamířil do obytného stavení , abych si opláchl ruce.
Ještě dlouho jsem nemohl pustit z hlavy vzpomínku na svou pohanu. Tehdy jsem nepochyboval, že mi bylo nespravedlivě ukřivděno, ale dnes jsem starší a moudřejší a myslím si, že jsem se mýlil.
Symptomy krávy pana Bailese byly typické příznaky dislokace abomasu (když čtvrtý žaludek sklouzne z pravé strany na levou) a byl to stav, který za oněch starších dnů prostě nebyl známý.
V současné době opravujeme poruchu chirurgicky zasuneme dislokovaný orgán zpátky na pravou stranu a přišijeme ho. Někdy ale můžeme dosáhnout podobného výsledku tak, že krávu položíme a přetáčíme ji, a proč tedy ne také tak, že ji donutíme běhat…? Přiznávám se, že jsem mnohokrát převzal doporučení Jima Oakleye a „pořádně jsem krávu prohnal“, často s pozoruhodnými výsledky. A do dnešního dne se velice často u farmářů přiučím tamto však byl jediný případ, kdy mě poučil pošťák.
Překvapilo mě, když mě asi za měsíc znovu zavolali k jedné krávě pana Bailese. Domníval jsem se, že po tom co jsem předvedl s Rozou, si bude žádat výhradně služeb Jima Oakleye, pokud by se opět ocitl v nějakých nesnázích. Ale ne, jeho hlas v telefonu byl zdvořilý a přátelský jako vždycky, ani v nejmenším nevypadal na to, že by ve mě byl ztratil víru. Zvláštní…
Nechal jsem vůz před farmou a předtím, než jsem se odvážil vstoupit mezi zídky, jsem se obezřetně podíval do zahrady. Slabé zacinkání kovu mi prozradilo, že Shep číhá v boudě, a zpomalil jsem krok - nehodlal jsem se dát znovu chytit. Na konci uličky jsem se zastavil a chvilku jsem počkal, ale všechno, co jsem zahlédl, byla jenom špička čumáku, která se tiše stáhla zpátky, když jsem tam tak stál. Takže ten velký pes správně pochopil můj výbuch vzteku, pochopil, že už si od něj nenechám líbit žádné nesmysly. Přesto ale když jsem po návštěvě odjížděl, necítil jsem se docela dobře. Vítězství nad zvířetem je chabé vítězství a měl jsem nepříjemné tušení, že jsem ho připravil o veliké potěšení. Koneckonců každý tvor má

právo na nějaký způsob osvěžení, a ačkoli Shepova kratochvíle byla poněkud infarktozní, byla to jeho věc a součást jeho života. Pomyšlení, že jsem mu zkazil tenhle kousek radosti, mě znervózňovalo. Vůbec jsem na to nebyl pyšný.
Takže když jsem později toho léta projížděl Highburnem, zvědavě jsem zastavil před farmou Bailesových. Bílá a prašná vesnická silnička se líně provalovala v odpoledním slunci. Pod příkrovem ticha se nic nehýbalo - kromě jakéhosi drobného muže, který se volným krokem blížil k uličce mezi zídkami. Byl tlustý a osmahlý a černovlasý jeden z kotlářů z tábora před vesnicí - a nesl náruč hrnců a pánví. Ze svého výhodného místa jsem viděl mřížemi plotu do zahrady, v níž se Shep nehlučně plížil na své postavení . mezi kameny. Fascinovaně jsem pozoroval, jak ten muž beze spěchu zahnul do uličky a pes sledoval dráhu jeho hlavy - tělo neviděl - nahoře podél zdi.
Přihodilo se to v půli cesty, tak, jak jsem předpokládal. Dokonale načasovaný skok, chvilka vyčkávání a potom to příšerné bafnutí do nic netušícího ucha.
Zapůsobilo to jako obvykle. Krátce jsem zahlédl rozhozené paže a následoval kovový rachot padajícího nádobí, pak se znovu objevil ten člověk, letěl jako střela, zahnul doprava a prchal nahoru ulicí. V poměru ke své téměř kulaté postavě projevil obdivuhodnou rychlost, krátké nohy se jen míhaly a nezastavil se, až zmizel v obchodě na druhém konci vsi.
Nevím, proč tam zašel, protože tam nemohl nalézt žádný silnější životabudič než zázvorové pivo.
Shep, zjevně velmi spokojený, se pomalu vracel přes trávu a padl do stinného místa pod jabloň. Hlavu v packách, v pohodlí vyčkával další obě.
Usmíval jsem se, když jsem nasedal do auta a odjížděl. Zastavím se v tom obchodě a poradím kotláři, že si může jít sebrat nádobíčko bez nejmenšího strachu. Pes mu neutrhne ruce ani nohy. Ale především jsem cítil velikou úlevu, že jsem neuhasil jiskru veselí v životě velikánského zvířete.
Shep si pořád ještě přišel na svou legraci.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Došel jsem k názoru, že když se člověk jednou dá na cestu zločinu, jde to čím dál líp. Jenom ten začátek je těžký.
Každopádně mi to tak připadalo, když jsem znovu seděl v autobuse a znovu bez propustky. Tentokrát jsem zdrhl z Grandu bez potíží. Vojenská policie se ve scarboroughských ulicích nevyskytovala a vůbec nikomu jsem nestál za povšimnutí. Šel jsem na autobusové nádraží zcela ležérně.
Byla sobota, třináctého února. Helena čekala dítě tento víkend. Mohlo to přijít každou chvíli a já jsem si prostě nedokázal představit, že bych měl sedět tady, pár kilometrů od ní, a nedělat vůbec nic. Ani dnes, ani zítra jsem neměl přednášky, takže jsem o nic nepřišel a nikdo mě nebude postrádat. Byl to, jak jsem si říkal, pouze formální přestupek a stejně jsem neměl na vybranou. Zrovna tak jako poprvé jsem zkrátka musel vidět Helenu.
A teď už to nebude dlouho trvat a uvidím ji, pomyslel jsem si, když jsem spěchal ke známým dveřím. Vstoupil jsem a zklamaně se rozhlédl po prázdné kuchyni - byl jsem přesvědčený, že tam bude stát a čekat na mě s otevřenou náručí. Zavolal jsem ji, ale v domě se nic nehýbalo. Ještě stále jsem tam stál a poslouchal, když odněkud z pokoje přišel Helenin otec.
„Máš syna," řekl.
Položil jsem ruku na opěradlo židle. „Cože…?" „Máš syna." Byl tak klidný.
„Kdy… ?"
„Před několika minutami. Zrovna telefonovala sestra Brownová. To je zvláštní, že jsi přišel zrovna teď."
Opřel jsem se o židli a on se na mě laskavě podíval…Chceš kapku whisky?"
„Whisky? Ne - proč"
„Jenom že jsi trochu pobledl, chlapče, jen tak. A měl by ses něčeho najíst"
Ne ne ne, děkuji, musím tam zajet."
Usmál se. „Není žádný spěch, chlapče. Kromě toho tam takhle brzy nebudou o nikoho stát. Raději si něco sněz." „Promiň, ale nedokázal bych něco spolknout. Vadilo by ti, kdybych si půjčil tvůj vůz?"
Třásl jsem se, ještě kdy• jsem odjížděl. Kdyby mi to byl jenom pan Alderson předložil trochu pomaleji -

mohl třebas říct.“ „Mám pro tebe novinku, nebo tak podobně, ale tenhle přímý přístup mnou otřásl. Když jsem zastavil před domem sestry Brownové, nebyl jsem pořád ještě v stavu pochopit, že ‚jsem se stal otcem.

„Sanatorium na Zeleném návrší“ znělo působivě, ale v podstatě to byl rodinný domek sestry Brownové. Byla státně registrovaná porodní asistentka a obvykle u ní ležely dvě nebo tři místní ženy.

Přišla sama otevřít a spráskla ruce. „Pan Herriot! Vám to teď netrvalo dlouho! Kde jste se tu vzal?“ Byla to veselá a temperamentní ženička s rozpustilýma očima. Lišácky jsem se usmál. „Náhodou jsem se zastavil u pana Aldersona a dozvěděl jsem se to.“

„Mohl jste počkat, až toho mrňouse pořádně opláchneme,“ pravila. „Ale nevadí, pojďte dál a podívejte se na něj. Je to pěkný kousek - čtyři a půl kila.“

Jako ve snu jsem ji následoval nahoru po schodech malého domku, do malé ložničky. Tam v posteli ležela Helena, zrůžovělá jako v horečce.

„Ahoj , „ řekla.

Naklonil jsem se k ní a políbil jsem ji. „Jaké to bylo?“ ptal jsem se nervózně.

„Hrozné,“ odvětila Helena bez nadšení. Pak ukázala k malé postýlce vedle sebe.

Poprvé jsem spatřil svého syna. Malý Jimmy byl červený jako cihla a obličej měl nafouklý a prostopášný. Když jsem se k němu nakláněl, zkroutil malé pěstičky pod bradu a zřejmě procházel jakýmsi mocným vnitřním zápasem.“

Tvářička mu naběhla a ztmavla, křečovitě se kroutila a pak na mě zpod polštářků tváří upřel žlučovitý pohled a koutkem pusinky vyplázl jazyk.

„Panebože!“ vykřikl jsem.

Ošetřovatelka se lekla a podívala se na mě. „Copak se stalo?“

„Ten ale vypadá dost divně, ten mrňousek, viďte!“ „Cože!“ zuřivě si mě měřila. „Pane Herriote, jak můžete říct něco takového? Je to nádherné dítě!“

Znovu jsem mrkl do postýlky. Jimmy se na mě zašklebil, zašilhal, zpurpurověl a vyfoukl několik bublinek.

„Víte určitě, že je v pořádku?“ řekl jsem.

Z postele se ozval unavený smích, ale sestra Brownová se nebavila.

„V pořádku! Co tím vlastně chcete říct?“ ztuhle se postavila.

Přešlápl jsem,No, tedy - nemá nějakou vadu?“ Myslel jsem, že mě praští. „Nějakou…jak si dovolujete! O čem to vlastně mluvíte? Takový nesmysl jsem jakživa neslyšela!“ Obrátila se prosebně k posteli, ale Helena s unaveným úsměvem zavřela oči.

Odtáhl jsem rozkacenou ženu stranou. „Podívejte, sestro, nemáte tu náhodou nějaké jiné?“ „Jiné - co?“ tázala se ledově.

„Mimino - čerstvé mimino. Chtěl bych Jimmyho srovnat s nějakým jiným.“

Rozevřela oči. „Srovnat ho! Pane Herriote, já už vás nehodlám poslouchat.“

„Ale já se vás ptám, sestro,“ opakoval jsem. „Máte tu ještě nějaké?“

Nastala dlouhá pauza a ošetřovatelka na mě hleděla, jako kdybych byl něco nevídaného a neuvěřitelného. No, v sousedním pokoji leží paní Dewburnová. Malý Sydney se narodil skoro ve stejnou chvíli jako Jimmy.“

„Mohu se na něj podívat?“ vzhlížel jsem k ní prosebně. Váhala a pak se jí do tváře vkradl soucitný úsměv. „Vy…vy…tak chvilku počkejte.“

Zašla do sousedního pokoje a slyšel jsem mumlání hlasů. Pak se zase objevila a kývla na mě.

Paní Dewburnová byla manželka řezníka a dobře jsem ji znal. Obličej na polštáři měla horký a unavený jako Helena.

„Jejej, pan Herriot, vás bych tedy nečekala. Myslela jsem, že jste v armádě.“

„Ano, paní Dewburnová, jsem u letectva. Momentálně - mám - jaksi dovolenou.“

Podíval jsem se do postýlky. Sydney byl tmavě červený a také nadmutý a zřejmě rovněž zápolil sám se sebou. Bitva v jeho nitru se projevovala v sérii groteskních křečí obličeje, které vyvrcholily vyceněním bezzubých dásní.

Mimoděk jsem couvl. „To je ale krásné dítě,“ pravil jsem.

„Viďte, že je roztomilý,“ řekla jeho matka pyšně. „Opravdu krásný.“ leště jednou jsem nevěřícně pohlédl

do postýlky. „Tak vám moc děkuju, paní Dewburnová. Bylo to od vás laskavé, že jste mi dovolila, abych se na Sydneyho podíval."
„Nemáte zač, pane Herriote, jste hodný, že se o nás zajímáte."
Venku přede dveřmi jsem se zhluboka nadechl a otřel si čelo. Nepopsatelně se mi ulevilo. Sydney byl ještě divnější než Jimmy.
Když jsem se vrátil do Helenina pokoje, seděla sestra Brownová na posteli a obě se mi zřejmě smály. A samozřejmě, když se dneska dívám zpátky, musel jsem vypadat pitomě. Sydney Dewburn i můj syn jsou dnes velcí, silní, pozoruhodně pěkní mládenci, takže mé obavy byly bezpředmětné.
Sestra se na mě škádlivě podívala. Asi mi odpustila.
„Vy si myslíte, že vaše telátka a hříbátka jsou krásná hned v tu chvíli, kdy se narodí, viďte?"
„Ano," odpověděl jsem, „musím přiznat - myslím, že jsou."
Jak už jsem řekl dříve, nápady se ve mně nerodí rychle ani často, ale cestou autobusem zpátky do Scarborough se mi v mysli začal líhnout ďábelský plán.
Měl jsem nárok na dovolenou z rodinných důvodů, ale proč bych si ji měl brát teď? Helena bude čtrnáct dní v sanatoriu a nemělo smysl, abych lajdal kolem Darrowby úplně sám. Musím ‚si poslat telegram ode dneška za čtrnáct dní a oznámit narození „Jimmyho, a pak bychom trávili dovolenou společně.
Bylo zajímavé, jak pod vlivem lákavé představy mizely mé mravní zábrany. Ale, říkal jsem si, komu vlastně bych způsobil nějakou škodu? Nepřivlastním si něco, co mi nepatří, jenom posunuji čas. Válečné úsilí Královského letectva neutrpí žádnou smrtelnou ránu. Dávno před tím, než vjelo zatemnělé vozidlo do města, jsem se rozhodl a druhý den jsem napsal jednomu kamarádovi v Darrowby a zařídil odeslání telegramu. Nebyl jsem tak otrlý zločinec, jak jsem se domníval, protože s ubíhajícím časem se mě začaly zmocňovat pochybnosti. Naše předpisy byly nekompromisně přísné. Kdyby se na to přišlo, mohl bych se dostat do maléru. Představa dovolené s Helenou však přehlušila všechny ostatní úvahy.
Když nadešel osudný den, ležel jsem po obědě s ostatními kamarády na posteli, když vtom na chodbě zahalasil mohutný hlas.
„Vojín Herriot! Tak kdepak vás máme, Herriote!" Žaludek se mi sevřel. Nějak jsem nepočítal, že by se do toho zapletl rotný Blackett. Vždycky jsem si myslel, že to bude svobodník nebo desátník, možná že i seržant, ale ne sám tenhle velikán.
Rotný Blackett byl neúsměvný představitel vojenské kázně, osobnost s velikou přirozenou autoritou, obr zvící metr devadesát. Když jsme se nechovali tak, jak jsme měli, obvykle si to s námi vyřídil některý z mladších poddůstojníků, a v případě, že se člověk dostal do ruky rotnému Blackettovi, byl to sžíravý zážitek.
Znovu jsem to slyšel. Stejné býčí zaržání, rozléhající se nám nad hlavami při každodenním ranním nástupu.
„Herriot! Kde vás máme, Herriote!"
Rychlým cvalem jsem vyběhl z místnosti po vyleštěném povrchu chodby. Postavil jsem se před jeho vysokou postavu do pozoru.
„Rozkaz, pane rotný." Vy jste Herriot?"
„Rozkaz, pane rotný."
Telegram v jeho prstech měkce šustil o modrý serž jeho kalhot, jak mával rukou sem a tam. Puls se mi bolestně zrychlil a čekal jsem.
Milý chlapče, těší mě, že vám mohu sdělit, že vaše manželka v pořádku porodila a je zdravá." Zdvihl si telegram k očím. „Tady je napsáno, že je to chlapec a oba jsou zdrávi. Podepsána sestra Brownová. Dovolte, abych byl první, kdo vám blahopřeje." Podával mi ruku, a když jsem ji uchopil, usmál se. Najednou vypadal jako Gary Cooper.
„A teď se budete chtít sebrat a okamžitě se na ně jet podívat, co?"
Tupě jsem přikývl. Určitě si musel myslet, že jsem tvrdá povaha.
Položil mi ruku na rameno a zavedl mě do místnosti dozorčího.
„Tak honem, chlapci, hoďte sebou!" Hlas podobný burácení varhan se nesl nad hlavami letců sedících u stolů. „Tohle je důležité. Máme tu zbrusu nového tatínka. Propustku, jízdenku, plat, a rychle!" „Rozkaz, pane rotný, hned to bude."

Velikán přistoupil k jízdnímu řádu pověšenému na zdi. „Nepojedete daleko. Podíváme se - Darrowby, Darrowby…ano, z Yorku jede vlak ve tři dvacet.“ Podíval se na hodinky. „Měl byste to stihnout“
Styděl jsem se čím dál tím víc, úplně jsem se propadal hanbou, když znova promluvil.
„Poklusem klus na ubikaci a zabalte si. My vám zatím připravíme doklady.“
Převlékl jsem se do vycházkové modři, zabalil tornu, hodil si ji přes rameno a znovu odspěchal do kanceláře. Rotný tam čekal. Podal mi dlouhou obálku. „Máte tam všechno, synku, a taky máte spoustu času.“ Prohlédl si mě odshora dolů, obešel mě a narovnal bílý pruh na čapce
„Ano, vypadáte pěkně. Musíme si vás vyparádit, abyste se líbil manželce.“ Zase se na mě usmál a la Gary Cooper. Byl to hezký člověk s laskavýma očima a já jsem si toho nikdy nevšiml.
Kráčel se mnou po chodbě. „To je váš prvorozený?“ Ano, pane rotný.“
Přikývl. „Tohle je tedy váš velký den. Já mám už tři. jsou to velcí kluci, ale strašně se mi po nich stýská. Zatracená válka. Upřímně vám závidím. Dnes večer otevřete dveře, vejdete domů a poprvé spatříte svého syna.“
Tonul jsem v hlubokém pocitu viny, a když jsme se zastavili u schodů, byl jsem přesvědčený, že m prozradí nejisté oči a provinilý pohled. Ale rotný se na mě nedíval.
„Víte, chlapče,“ hovořil tiše a hleděl kamsi nad mou hlavu. „Teď vás čekají nejlepší chvíle vašeho života.“
Nesměli jsme užívat hlavního schodiště, a když jsem rachotil dolů po úzkých kamenných schodech pro služebnictvo, znovu jsem uslyšel ten znělý hlas.
„Oba je ode mne pozdravujte.“ Prožil jsem s Helenou nádherný čas, chodili jsme na dlouhé procházky, objevovali radost z tlačení kočárku s malým Jimmym, který se co do vzhledu zázračně vylepšil. Všechno bylo o mnoho lepší, než kdybych si byl vzal dovolenou v úředním termínu, a nebylo pochyb, že můj plán měl úspěch.
Ale já jsem se z toho nedokázal nezřízeně radovat. Moje vítězství se jaksi pokazilo a dodnes chovám k celému podniku určité výhrady.
Rotný Blackett mi to zkrátka zkazil.

KAPITOLA PATNÁCTÁ

„Na to, aby člověk dělal venkovskýho veterináře, musí bejt padlej na hlavu.“
Mladý letec se smál, ale já cítil, že v jeho slovech je kus pravdy. Vyprávěl mi o svém civilním zaměstnání, a když jsem mu popisoval svou pracovní dobu a pracovní prostředí, nevěřícně vrtěl hlavou. Připomněl jsem si ale, že jednou, před několika lety, bych s ním byl souhlasil z plného srdce. Bylo devět hodin večer, ošklivo a mokro, a já jsem ještě stále pracoval. Stiskl jsem volant pevněji, narovnal si záda a tiše zakňučel, jak mě zabolely unavené svaly.
Pro jsem se vůbec dal na tohle povolání? Mohl jsem si zvolit něco snazšího a jemnějšího - jako třeba hornictví nebo dřevorubectví. Začal jsem se litovat už před třemi hodinami, když jsem projížděl po darrowbyském tržišti. Zavolali mě k telení. Obchody bylý zavřené a i v tom mrazivém mrholení vládla atmosféra klidu, hotové práce, křesel u krbu. knih a voňavého lulkového dýmu. Všechno tohle plus Helenu ‚jsem nechal tam vzadu v našem pokoji.
Myslím, že ta první krůpěj hořkosti dopadla, když jsem zahlédl skupinku mladých lidí nasedajících do auta před hostincem u Droversů. Tři děvčata a tři chlapci, všichni pěkné oblečení a rozesmátí a zřejmě na cestě na tancovačku nebo někam do společnosti. Každý měl před sebou perspektivu pohodlí a dobré nálady, každý kromě Herriota. nadskakujícího po silnici směrem ke studeným, mokrým končinám a k nepochybné perspektivě úmorné a těžké práce.
Případ, ke kterému jsem dorazil, mi náladu nezlepšil. V chatrné kůlně, která měla celou přední stěnu otevřenou, na zemi poseté starými plechovkami, půlkami cihel a jiným harampádím, ležela malá, kostnatá jalovička. Nerozpoznal jsem, přes co klopýtám, protože jediné světlo vydávala rezavá petrolejová lampa, jejíž plamínek se mihotal a ztrácel v závanech větru.
V té kůlně jsem strávil dvě hodiny a vytahoval jsem tele centimetr po centimetru. Nebyla to obrácená poloha, jenom trochu málo prostoru, ale jalovice se vůbec nepostavila a já jsem spočíval celou tu dobu na podlaze, převaloval jsem se mezi cihlami a plechovkami a vstal jsem pouze, abych se roztřeseně vydal

k vědru vody, zatímco mi po husí kůži prsou a zad stékal ledový déšť.
A teď jsem byl na zpáteční cestě, zmrzlý a s kůží pod oblekem poškrabanou a pálící, jako by do mě valnou část večera s nadšením kopala parta hodně silných mužů od hlavy až k patě. Když jsem vjížděl do malé vesnice jménem Copton, téměř jsem se utápěl v sebelítosti. Za teplých letních dnů to zde vypadalo idylicky a vždycky m.“ě to připomínalo Perthshire - s tou jedinou uličkou stulenou pod svahem zelené stráně a s tmavými stromy rozesetými až k vřesem porostlé vysočině na hřebenech…
Ale dnes tu bylo mrtvo, reflektory auta ozařovaly déšť bičující pevně zavřené dveře domků, jen uprostřed vesnice padalo na cestu světlo místního hostince. Zastavil jsem vůz pod rozhoupanou návěstní tabulí U lišky a veden náhlým impulsem jsem otevřel dveře. Pivo mi zvedne náladu.
Vstoupil jsem do hostince a uvítalo mě příjemné teplo. Neměli tu žádný výčepní pult, jenom sedátka s vysokými opěradly a dubové stoly, postavené u obílených zdí. Místnost nebyla nic jiného než upravená venkovská kuchyně. Ve starém černém kuchyňském sporáku v koutě praskalo dřevo a nástěnné hodiny tikaly do šumu hlasů.
Tak co, pane Herriot, vracíte se z práce pravil můj soused, když jsem padl na židli.
„Ano, Tede, jak jste to poznal?“
Muž si změřil můj špinavý plášť do deště a gumovky, které jsem se nenamáhal na farmě přezout. „No, tohle není váš nedělní oblek, na nose máte krev a za uchem kus kravince.“ Ted Dobson byl třicátník a statný chovatel skotu a jeho bílé zuby se zaleskly v širokém úsměvu.
Usmál jsem se také a vytáhl jsem kapesník. Je to zajímavé, že se člověk při přemýšlení a při obtížné práci vždycky škrabe na nose. Rozhlédl jsem se po místnosti. Asi tucet mužů tady upíjelo z půllitrů a někteří hráli domino. Byli to zemědělští dělníci, lidé, které jsem vídal, když mě povinnost vytáhla z postele za tmy před ranním rozbřeskem jejich shrbené postavy, zahalené v beztvarých starých kabátech, jezdívaly na kolech k farmám, hlavy skloněné proti větru a dešti, přijímajíce realitu svého těžkého života. V takových chvílích jsem si vždycky myslíval, že já se tu vyskytuji jenom občas, ale oni každé ráno. A dělali to za třicet šilinků týdně. Jen při pouhém pohledu na ně jsem se styděl. Hostinský pan Waters zdvihl profesionálním gestem veliký džbán a z výšky mi naléval do půllitru.“ „Tak tady by to bylo, pane Herriot, a je to za šest pencí. Pro vás za polovic.“ Každou krůpěj toho piva nosil ve džbánu z dřevěných sudů dole ve sklepě. V rušném podniku by to bylo úplně nemožné a nepraktické, ale U lišky nebylo nikdy nabito a pan Waters nevypadal, že by zbohatl coby majitel restaurace. Choval však v malém chlévě hned vedle téhle místnosti čtyři krávy, padesát slepic hrabalo v dlouhé zahradě vzadu za domem a každý rok mu jeho dvě prasnice daly několik vrhů prasátek. „Děkuji vám, pane Watersi,“ zhluboka jsem se napil. Ačkoli byla zima, pořádně jsem se při práci zapotil a doušek „piva, které mělo říz, mi přišel vhod. Byl jsem tady už několikrát a obličeje kolem se dívaly přátelsky. Zvlášť dobře jsem znal starého Alberta Close, bývalého pastevce, který sedával každý večer na stejném místě na konci lavice až u kamen. Seděl jako vždycky, s prázdným pohledem, s rukama a bradou položenou na vysoké holi, kterou s sebou nosíval, když ještě pracoval. Způli pod lavicí a způli pod stolem ležel jeho pes, Mick, starý a vysloužilý jako jeho pán. Zvířeti se zřejmě něco zajímavého zdálo, packy se vzrušeně pohybovaly ve vzduchu, tlama a uši sebou cukaly a občas tlumeně zaštěkal. Ted Dobson mě dloubl a zasmál se.“ „Starej Mick asi zase honí svoje vovce.“ Přikývl jsem. Ten pes docela určitě znovu prožíval velké dny, lehal si a kroužil ve velkých obloucích po poli, poslušný píšťalky svého pána. A Albert? Co asi leželo za těma prázdnýma očima Dovedl jsem si představit jaký ? Jak vypadal, když byl mladý, když chodíval nekonečné kilometry ve větru nahoře po vysočině, přes bažiny a skály! a vřesoviště, a při každém kroku zabodl do trávy tuhle svou hůl. Neexistovali schopnější a statnější muži, než byli daleští pastevci, kteří žili za každého počasí pod. širým nebem, a když padal sníh nebo pršelo, hodili si přes hlavu a přes ramena „jenom pytel. A teď tady Albert seděl, zlomený, artrický stařec, apaticky hledící zpod otrhaného kšiltu staré tvídové čepice. Všiml jsem si, že dopil půllitr, a přešel jsem k němu. Dobrý večer, pane Closi, řekl jsem. Přiložil si k uchu dlaň a zamrkal na mě. „Cože?“ Zvýšil jsem hlas, takže jsem křičel. „Jak .“se vám daří pane Closi?“ „De to, mladej pane, de to,“ zabručel. „Nestěžuju si.“ „Napijete se se mnou?“ „Jo, děkuju vám.“ Namířil třaslavý prst na svou sklenici. jen mi sem krapet nalejte, mladej pane.“ , Věděl jsem, že krapet znamená půllitr, a kývl. jsem na hostinského, který znalecky naklonil džbán. Starý pastevec zdvihl naplněnou sklenici a podíval se na mě Na zdraví,“ zabručel.“ , Ať slouží,“ pravil jsem a už

jsem se chystal vrátit ke s,vé židli, když se ten starý pes posadil. Moje pokřikování ho asi probudilo ze spaní, protože se ospale protáhl, potřásl několikrát hlavou a rozhlédl se. A když se obrátil ke mně ,jako bych dostal ránu palicí Měl strašlivé oči. Vlastně jsem ty oči ani neviděl, protože na mě bolestně zamrkaly zpod špinavé clony zhnisalých víček. Potůčky hnisu vytvářely tmavé a ošklivé cestičky v bílé srsti po obou stranách čenichu.
Napřáhl jsem k němu ruku a pes krátce zavrtěl ocasem a potom zavřel oči a už je neotevřel. Zřejmě mu tak bylo lépe.
Polczil jsem ruku Albertovi na rameno. „Pane Closi, jak dlouho už to má?“
„Cože?“ Zvýšil jsem hlas. „Mickovy oči. Jsou moc špatné.“
„Jo jo.“ Starý muž přikývl s porozuměním. „Trochu na ně nastyd. Byl na ně vodjakživa háklivej, už jako štěně.“ „To není jenom nastydnutí, má bolavá víčka.“
„Cože?“
Zhluboka jsem se nadechl a zařval, jak jsem mohl. „Má obrácená víčka. To je vážná nemoc.“
Starý muž zase přikývl. „Jo, von porád líhá s hlavou u dveří. A tam to táhne.“
„Kdepak, pane Closi“ hulákal jsem. „S tím to nemá nic společného. To, co má, se jmenuje entropium a potřebuje to operovat, aby se to spravilo.“ „Jo, tak to je, mladej pane.“ Upil doušek piva. „Je trochu nachladlej. Už jako štěně bejval háklivej …“
Unaveně jsem se odvrátil a šel zpět ke svému místu. Ted Dobson se na mě tázavě podíval.
„Copak se stalo?“
„Ale jé to taková ošklivá záležitost, Tede. Entropium znamená, že se víčka otáčejí dovnitř a řasy se třou o oko. Je to hodně bolestivé a, někdy to vyvolává vřídky, dokonce i slepotu. t mírné onemocnění je pro psa zatraceně nepříjemné.“
„Tak proto,“ pravil Ted zamyšleně. „Všiml jsem si, že starej Mick má už dlouho zalepený voči, ale teď se mu to zhoršilo.“
„Ano, někdy se to časem zhoršuje, ale často je to vrozené. Řekl bych, že Mick to měl vždycky, ale z nějakého důvodu se to teď dostalo do takhle hrozného stavu.“
Znovu jsem se obrátil ke starému psu sedícímu trpělivě pod stolem s očima pevně zavřenýma.
„Tak vono ho to hodně bolí?“
Pokrčil jsem rameny. „Však si dovedete představit, jaké to je, když máte v oku malý prach nebo když se vám otočí jedna řasa. Určitě mu bývá hodně zle.“
„Chudák stará. Nikdá sem nevěděl, že něco takovýho existuje.“ Zatáhl z cigarety. „A operací by se to vyléčilo?“ „Ano, Tede, je to zákrok, který veterináře těší. Když takovou operaci skončím, mám radost, že jsem dokázal kus užitečné práce.“
„jo jo, to si dovedu představit. To musí bejt moc pěknej pocit. Ale to je asi drahá operace, viďte!“
Unaveně jsem se usmál. „Záleží, jak se na to díváte. Je to pracné a trvá to dlouho. Obvykle za to počítáme libru-“ Humánní lékař by se takovéhle částce vysmál, ale pro starého Alberta to bylo jistě příliš mnoho.
Chvíli jsme byli oba zticha, hleděli jsme přes místnost na starce v prodřeném plášti a otrhaných nohavicích, které padaly přes rozbité boty. Libra znamenala dva týdny starobního důchodu. Byl to velký majetek.
Ted se prudce narovnal. „Každopádně by mu to měl někdo vysvětlit. Já mu to povim.“
Přešel na druhou stranu místnosti. „Dáš si ještě jedno, Alberte?“
Starý pastevec se na něj nepřítomně podíval a pak ukázal na svou sklenici, která byla znovu prázdná.
„Jo, můžeš mi krapet nalejt, Tede.“
Honák mávl na pana Waterse a potom se sklonil. „Jestlipak si rozuměl, co ti povídal tady pan Herriot, Alberte?“ zakřičel.
„Jo…jo…Mick je trochu nastydlej na voči.“
„Ale depak! Nic takovýho! Je to en… en…je to něco úplně jinýho.“ „Von je má porád nastydlý,“ hučel Albert s nosem ve sklenici.
Ted zoufale zaječel. „Ty starej pitomče! Poslouchej, co ti povídám - musíme se vo něj postarat a …
Ale stařec byl kdesi daleko. „Už dyž byl štěně…dycky byl náchylnej…

Mick mě zaujal tak, že jsem zapomněl na své osobní starosti. Vzpomínka na ty oči mě pronásledovala celé dlouhé dny. Toužil jsem se do nich pustit. Věděl jsem, že hodina práce by toho starého psa přenesla do světa, který už možná několik let nezná, a každá žilka mě nutila běžet zpátky do Coptonu, hodit psa do vozu a odvézt ho do Darrowby na operaci. Peníze mě nijak zvlášť netrápily, ale člověk prostě, nesmí provozovat praxi takovýmhle způsobem.
Denně jsem potkával na farmách zchromlé psy, vídal jsem na ulicích na kost vyhublé kočky a bylo by bývalo překrásné ke každému se sklonit a každému z nich pomoci. Popravdě řečeno jsem to i zkusil, ale nemělo to cenu.
Trápení mě zbavil Ted Dobson. Jednou večer přijel do města na návštěvu ke své sestře a stál u dveří ordinace opřený o své kolo s veselým, čistě vyholeným obličejem, zářícím tak, že rozsvítil celou ulici. Bez okolků šel k věci. „Budete voperovat starýho Micka, pane Herriote?“
„Ano, samozřejmě, ale…ale jak… ?“
„Jo, bude to v pořádku. Chlapci vod Lišky se postaraj. Vemem to z klubovních peněz.“
„Z klubovních peněz?“
„Jo, každej tejden si dáváme něco stranou na léto na vejlet. Jako že bysme se koukli k moři, nebo podobně.“
„To je od vás nesmírně laskavé, Tede, ale jste si jistý, že je to v pořádku? Nebude to nikomu vadit?“
Ted se smál. „Depak, ta libra nedělá žádnej rozdíl. Stejně moc pijeme.“ Odmlčel se. „Všichni mládenci si přejou, abyste se do toho pustil, de nám na nervy koukat se na toho chudáka psa vod tý doby, co ste nám vo něm pověděl.“
„To je ohromné,“ řekl jsem. „A jak ho sem přivezete?“ „Můj šéf mi půjčí dodávku. Hodí se vám to ve středu večer?“
„Prima.“ Hleděl jsem za ním, když odjížděl. Dnes je možná nepochopitelné, že jsme kvůli jedné libře nadělali spoustu zmatku, ale tehdy to byl velký obnos. Ke srovnání může posloužit skutečnost, že jsem jako veterinář začínal se čtyřmi librami týdně.
Nadešel středeční večer a bylo jasné, že se Mickova operace stala slavnostní událostí. V malé dodávce přijeli namačkáni pravidelní návštěvníci Lišky a ti, kteří se tam nevešli, cestovali za vozem na kolech. Starý pes se ustrašeně plížil chodbou k operačnímu stolu, nozdry se mu svíraly z neznámého zápachu éteru a dezinfekce. Za ním pochodoval halasný zástup zemědělců a jejich těžké boty duněly po dlaždicích.
Tristan psa uspával. Položil ho na stůl a já jsem se rozhlédl po řadách tváří pozorujících mě s přátelským zájmem. Obvykle nejsem stoupencem toho, aby operaci byli přítomni laici, ale vzhledem k tomu, že tihle si celou záležitost vzali pod ochranu, patřilo se, aby tu zůstali.
Pod lampou jsem si poprvé Micka dobře prohlédl. Bylo to pěkné zvíře, až na ty příšerné oči. Na zlomek vteřiny je otevřel, v bolestivém okamžiku se na mě podíval, a pak je zase zavřel před jasným světlem. Takhle asi trávil dosavadní život.“ jenom opatrně a krátce se vždycky podíval kolem sebe. Určitě mu prokazujeme laskavost už tím, že mu intravenozně vstřikujeme barbiturát a na chvíli ho zbavujeme utrpení.
A když se v bezvědomí natáhl na bok, mohl jsem ho poprvé vyšetřit. Roztáhl jsem víčka a málem jsem couvl při pohledu na zaneřáděné okraje přeplněné slzami a výtokem. Byla to zastaralá keratitida a zánět spojivek, ale s úlevou jsem zjistil, že na rohovce nejsou vřídky.
„Je to sice hodně špatné, řekl jsem, „ale myslím, že nenastalo ještě žádné trvalé poškození.“
Zemědělci nezačali sice hlasitě jásat, ale měli velikou radost. Žvatlali a smáli se a karnevalové veselí nabývalo na intenzitě. Nasadil jsem skalpel, ještě nikdy jsem neoperoval v tak zvučném prostředí.
Po prvním řezu mi bylo do zpěvu. Tolik jsem se na tuhle chvíli těšil. Začal jsem s levým okem a nařízl jsem podélně celé víčko, a pak jsem dalším poloobloučkem nařízl sedm milimetrů kůže nad okem. Kůži jsem pak peánkem odoperoval, a když jsem sešíval okraje krvácející rány, všiml jsem si s nesmírným zadostiučiněním, jak se řasy obrátily směrem vzhůru od povrchu rohovky, kterou dráždily pravděpodobně celá dlouhá léta.
Ze spodního víčka jsem, odřízl méně kůže, tam odtud se nikdy neodebírá příliš mnoho - a pak jsem se pustil do pravého oka. Šťastně jsem řezal a stříhal, když jsem si uvědomil, že hluk utichl, ozývalo se

šuškání, ale žvanění a smích odumřel. Vzhlédl jsem a spatřil jsem velkého Kena Appletona, koňáka z Laurel Grove. Bylo pochopitelné, že mi padl do oka právě on, protože měřil skoro dva metry a byl mohutný jako valaši, o které pečoval.
„Pánové, tady je ale horko," zašeptal a zřejmě mu také horko bylo, protože mu po obličeji stékaly čůrky potu.
Byl jsem zabrán do své práce, protože bych si byl jinak všiml, že se nejenom potil, ale byl smrtelně bledý. Preparoval jsem kůži z víčka, když jsem zaslechl Tristanův výkřik. „Chyťte ho"
Přátelé stojící kolem statného koňáka ho podepřeli, když tiše padal k zemi, kde zůstal ležet v poklidném odpočinku až do mého posledního stehu. Teprve když jsme s Tristanem uklízeli ordinaci a ukládali nástroje, Ken otevřel oči a kamarádi mu pomohli na nohy. Řezání a stříhání skončilo a společnost se znovu rozjařila a tropili si šoufky z Kena. Nebyl však jediný, kdo pobledl.
Bodla by kapka whisky, co říkáš, Kene," pravil Tristan. Odešel a vrátil se s lahví, ze které štědře všem naléval s pohostinností sobě vlastní." Posloužily nám kádinky, odměrky a zkumavky a brzy se kolem spícího psa rozproudilo bodré veselí. Konečně se dodávka rozjela nocí k domovu, a ještě když se vzdalovala, bylo slyšet z jejího nitra rozjařený zpěv.
Za deset dní přivezli Micka zpátky, abych mu odstranil stehy. Rány se dobře hojily, ale zánět rohovky ještě nepominul a starý pes bolestivě mrkal. Konečný výsledek své práce jsem spatřil až za další měsíc. Projížděl jsem Coptonem z večerní návštěvy a rozsvícené dveře U lišky mi připomněly drobnou a v návalu nové práce téměř zapomenutou operaci. Vešel jsem dovnitř a posadil se mezi známé tváře. Všechno vypadalo tak jako tehdy. Starý Albert Close seděl na obvyklém místě, Mick byl natažený pod stolem a cukající se nohy svědčily, že se mu něco pěkného zdá. Pozoroval jsem ho trpělivě, ale pak už jsem to nedokázal vydržet." Jako magnetem přitahován jsem přešel přes místnost a dřepl si u psa.
„Micku!" řekl jsem. „Hej, probuď se, ty kluku!"
Nohy se uklidnily a pak nastala chvíle, kdy jsem zadržel dech a chlupatá hlava se obrátila ke mně. Téměř nevěřícně, ale s nesmírnou radostí jsem hleděl do velkých, čistých, jasných očí omládlého psa.
Pes se na mne díval s otevřenou a usmívající se tlamou, ocasem bušil do dlaždic a mými žilami protékalo teplé a silné víno štěstí a spokojenosti. Nikde ani stopa po zánětu, žádný výtok a řasy, čisté a suché, vyrůstaly v měkkém oblouku nad povrchem rohovky, kterou tak dlouho ničily a dřely. Pohladil jsem psí hlavu, a když se Mick začal kolem sebe zvědavě rozhlížet, cítil jsem ještě intenzívnější vzrušení, že jsem tomu starému zvířeti otevřel všechny krásy světa. Ted Dobson a ostatní muži se spiklenecky usmívali, když jsem se napřímil.
„Pane Closi," křikl jsem, „napijete se se mnou?"
„Jo, můžete mi sem krapku přilejt, mladej pane." „Mick má teď mnohem lepší oči."
Stařec zdvihl sklenici. „Na zdraví. Jo, byl jenom trochu nastydlej."
„Ale, pane Closi…!"
„Nastydlý voči, to je moc vošklivý. Von ten pes porád lína u dveří a myslim si, že to zase chytne. Byl na to háklivej už jako štěně…

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

Když jsem se naklonil nad umývadlo a přepadl mě další záchvat kašle, narůstalo ve mně nepříjemné přesvědčení, že tu se mnou mávají jako s hadrem na holi.
Obrovský rozdíl mezi mou současnou existencí a mým starým životem veterináře byl v tom, že jsem byl zvyklý uvažovat a rozhodovat se, jak a co učiním, zatímco v Královském letectvu za mne rozhodovali jiní. Moc se mi nelíbilo, že sloužím jako obyčejné ucho, protože nás, nízké šarže, stíhala spousta směrnic a nápadů vymyšlených osobami, které jsme nikdy nepoznali a které byly zřejmě z jiného těsta.
Spousta těch nápadů mi připadala úplně pitomá. Například kdo rozhodl, že okna v našich ložnicích musí být otevřena dokořán po celou yorkshirskou zimu, aby zdravá mlha mohla kroužit přímo z tmavého oceánu a usazovat se v ledovém povlaku na našich postelích, když jsme spali? Výsledkem byl téměř stoprocentní výskyt bronchitidy v naší letce. Po ránu Grandhotel sborově a chřestivě chrchlal a pískal a mohl konkurovat každému plicnímu sanatoriu.

Znovu mě popadl ten kašel, lomcoval mi celým tělem a hrozil, že mi vyrazí oči z důlků. Svádělo mě pokušení hlásit se jako nemocný, ale zatím jsem to ještě neudělal. Většina chlapců se přemáhala, dokud neměli horečku jako hrom, a teprve pak se hlásili na marodku, a v téhle době, koncem února, měli za sebou už skoro všichni pár dní v nemocnici. Já jsem byl jeden z mála, kdo v nemocnici nebyl. Možná že v mém postoji bylo trochu frajeřiny protože většině chlapců bylo osmnáct nebo devatenáct lét a já, jemuž minula dvacítka, jsem byl vlastně stařec - ale měl jsem ještě dva další důvody. Za prvé mi bývalo špatně, teprve když už jsem se oblékl a nedokázal jsem pozřít snídani, a to už bylo pozdě. Na marodku se člověk musil hlásit před sedmou hodinou ráno, anebo musil trpět zase až do příštího dne.
Druhý důvod byl, že se mi nelíbil pohled na přehlídku marodů. Když jsem vyšel, na chodbu s ručníkem kolem ramen, četl seržant seznam a hulákal z plných plic.“
„Nemocní, seřaďte se! Honem, honem, ať už vás tady máme!“
V různých dveřích se začaly objevovat nešťastné skupinky invalidů, šouraly se po linoleu, každý vyzbrojený malou tornou, v níž měl pyžamo, plátěnky, nůž, vidličku, lžíci a tak dále.
Seržant znovu zaržál. „Seřaďte se a vyrovnejte řadu, vy tam! Honem, chaso, pospěšte si a dejte trochu života do toho umírání!“
Hleděl jsem na schoulené chlapce s bledými tvářemi a celé roztřesené. Většina jich kašlala a posmrkávala a jeden si držel podbřišek, jako kdyby měl prasklé slepé střevo
„Do řady!“ hulákal seržant. „Seřaďte se, po-zor! Pohov! Pozor! Vlevo v bok! Pochodem pochod! Levá pravá, levá pravá, levá pravá, levá pravá!“
Chudáci mrzáci se unaveně odploužili. Čekal je téměř kilometrový pochod. deštěm na marodku, která byla v jiném hotelu, nad lázněmi, a když jsem se vrátil do svého pokoje, byl jsem posílen ve svém rozhodnutí vydržet tak dlouho, jak jen to bude možné.
Pak nás na nějaký čas vyděsil nápad odněkud shora, že nestačí při výcviku pouze klusat kolem Scarborough, že bychom se měli občas zastavit a předvést náznaky boxu jako zápasníci. Příkaz zněl tak nehorázně, že nám připadal nemožný, ale sdělil nám to seržant, který s námi běhával. Údajně to vymyslel nějaký hlavoun - prý v nás box probudí bojovnost. Chvíli jsme se opravdu hodně báli, včetně seržanta, který nijak zvlášť netoužil velet skupině cvoků, kteří by tancovali a poskakovali a bušili do vzduchu. Díkybohu se našel nikdo, kdo měl sílu odolat, a celé to padlo do autu.
Ze všech těch brilantních výmyslů se já osobně nejlépe pamatuji na rozkaz, že na konci každého cvičného úkolu máme zaječet. Kromě toho, že jsme běhali celé dlouhé kilometry široko daleko po kraji, jsme cvičili také dlouhé hodiny na větrem a deštěm bičované promenádě, kde nás vítr vanoucí od moře švihal po údech zdobených husí kůží. Začali jsme být tak výborní, že rozhodli, že nás předvedou u příležitosti návštěvy generála letectva. Neměla cvičit jen naše letka, nýbrž několik perutí - všechny najednou před Grandem.
Na ten velký den nás drezírovali celé měsíce a znovu a znovu jsme švihali stejné pohyby, až jsme byli naprosto dokonalí. Nejdřív na nás seržant - tělocvikář sudovitého hrudníku - řval příkazy, potom - když jsme se zlepšili - jenom křikl.“ „Cvičení tři!“ Nakonec se to celé stalo natolik součástí našich osobností, že stačilo krátké písknutí na počátku každého cviku.
Zjara jsme už byli skutečně báječní. Stovky mužů v trenýrkách a tílcích se na prostranství pohybovaly jako jediný organismus. Seržant-tělocvikář stál nahoře na balkoně nad hlavním vchodem, tam, kde měl stát při slavnosti s generálem. To, co celé scéně dodávalo dramatičnosti, bylo naprosté ticho.“ les mávajících údů a rozhoupaných těl, bez sebemenšího zvuku kromě pískání píšťalky.
Všechno bylo výborné, až někoho napadlo to s tím vřísknutím. Posud jsme na konci představení vždycky tiše odpochodovali z náměstí, ale zřejmě to nestačilo. Naším úkolem teď bylo počítat po posledním cviku do pěti, pak vyskočit do vzduchu, vřísknout z plných plic a úprkem se řítit z náměstí.
Musil jsem přiznat, že to znělo geniálně. Několikrát jsme to vyzkoušeli, pak jsme to začali prožívat, vyskakovali jsme, vříkali jako dervišové a pak jsme pádili po různých cestách a cestičkách kolem hotelů po náměstí.
Z balkonu to muselo vypadat .ohromně. Ta masa bíle oděných mužů předvádějících perfektně secvičený rytmus v chrámovém tichu - několik vteřin naprosté nehybnosti, a pak to všechno vybouchlo v divokém zaječení a zmizelo, a zbyla jen ozvěna na prázdném náměstí. Ten závěr měl ještě další žádoucí efekt. Byl

to důkaz naší latentní dravosti až zvířeckosti. Nepřítel by se z toho řevu určitě počural.
Seržant měl nějaké potíže s jedním chlapcem z mé letky. Byl to vysoký, zrzavý mládenec, jmenoval se Cromarty a stál v řadě přede mnou, pár metrů vpravo. Cromarty se nedokázal vcítit do ducha celé věci. „Pojď sem, chlapče," pravil seržant jednoho dne. „Musíš do toho dát víc ohně." Musíš znít jako zabiják. Ty se vznášíš nahoru a dolů jako víla."
Cromarty se snažil, ale celá ta záležitost ho zřejmě uváděla do rozpaků. Přišlo mu to trapné. Krapátek nadskočil, trochu hopsnul, omluvně trhl pažemi a lehounce křikl.
Seržant si projel rukou vlasy. „Ne, ne, chlapče! Musíš se uvolnit!" Rozhlédl se kolem sebe. „Delvine, poběž a ukaž mu, jak ha to!"
Delvin, usměvavý Ir, vystoupil z řady. Vřeštění bylo zlatým hřebem jeho všedních dnů. Chvíli stál uvolněně, a pak se zčistajasna katapultoval vzhůru do vzduchu, nohy a ruce mu vlály, hlavu měl zvrácenou a ze zejících úst vyrazilo příšerné zvířecí zařvání.
Seržant mimoděk couvl. „Děkuji, Delvine, to bylo moc hezké," řekl trochu rozechvěně a obrátil se ke Cremartymu. „Teď vidíš, jak bych si přál, aby to vypadalo. Přesně takhle. Pracuj na tom."
Croma rty přikývl. Měl dlouhý, vážný obličej a každý viděl, že se snaží, že má dobrou vůli. Pak jsem ho denně pozoroval a bylo nepochybné, že se zlepšuje. Jeho zábrany postupně pomalu mizely.
Vypadalo to, že i příroda se usmívá nad naším úsilím, protože se ten velký den rozzářil modrou oblohou a teplým slunečním svitem. Jednomu každému muži pochodujícímu v tom velkém zástupu na náměstí se dostalo individuální přípravy a péče. Všichni jsme byli vykoupaní, čerstvě ostřihaní a bílé šortky a bílá tílka byly bez poskvrnky. Vyčkávali jsme v nehybných řadách před nalakovanými dveřmi Grandu a nahoře na balkoně se třpytilo zlato na generálově čapce.
Stál ."v hloučku nejvyšších leteckých hodnostářů v Scarborough a v druhém rohu jsem viděl našeho seržanta v dlouhých bílých flanelových kalhotách s hrudníkem vypnutým bohatýrštěji než jindy. Pod námi šumělo moře a křivka zátoky se ztrácela za Fileyskými útesy.
Seržant zdvihl ruku. „Písk," ozvala se píšťalka a my se do toho dali.
Bylo něco opojného v tom, že se člověk stal kolečkem té hladce běžící mašinérie. Měl jsem nádherný pocit sounáležitosti a jedinečnosti se všemi těmi pažemi a nohami, které se kolem mě míhaly v jediném pohybu s mými pažemi a nohami. Šlo to bezvadně. Museli jsme předvést celkem deset cvičných prvků. Na konci prvního jsme deset vteřin nehnutě stáli, pak pípla píšťalka a znovu jsme začali.
Čas ubíhal příliš rychle a mě blažila naše dokonalost. Na konci devátého cviku jsem se postavil do pozoru, čekal na další písknutí a tiše jsem si počítal. Nic se nehýbalo, bylo naprosté a dokonalé ticho. Potom nečekaně jako výbuch pumy v nehybných řadách vyrazil Cromarty stojící přede mnou, vyletěl v jediné změti údů a červených vlasů a zaskřehotal v dlouhém, chraplavém zaržání. Vložil do svého skoku tolik, že připadalo jako celá věčnost, než zase padl dolů, a ještě potom se rozléhal jeho výkřik v ozvěně. Cromarty to konečně dokázal. Zavřeštěl tak pronikavě a válečnicky a vyskočil tak vysoko, že si seržant nemohl víc přát. Jediná chybička byla, že to bylo příliš brzy.
Když se ozvalo písknutí k poslednímu cviku, spousta lidí to nezaslechla kvůli tomu rámusu a mnoho ostatních bylo v šoku a začali pozdě. Ale stejně to už bylo v troskách a konečné zavřeštění a úprk vypadal jako smutný antiklimax. Já osobně jsem se sice dokázal odlepit pár centimetrů od země, ale nepovedlo se mi vydat ani hlásek.
Kdyby Cromarty nesloužil v ozbrojených silách dobrotivé demokracie, pravděpodobně by byl tichounce odveden a zastřelen. Ale že to bylo jak to bylo, nemohlo se mu vlastně nic stát. Naši velitelé nám nesměli nadávat.
Soucítil jsem se seržantem. Muselo toho být hodně, co by byl chtěl povědět, ale bohužel se musel zdržet a omezit ve svém projevu. Zahlédl jsem ho později s Cromartym. Přiblížil obličej až k tváři mládence. „Vy…vy … jeho rysy se křečovitě svíraly, když zápasil se slovy. „Vy jeden VY!"
Obrátil se a kráčel se shrbenými -rameny. V té chvíli si určitě také připadal jako hadr na holi.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

Měl jsem sklon lakovat si vzpomínky na svůj život v Darrowby na růžovo, ale občas jsem si připomněl i

nešťastné chvíle.
Na schodech ordinace lapal po dechu rozrušený člověk. „Není to k ničemu, nemohu ho sem přinést. Je tuhý jako kláda!“
Sevřel se mi žaludek. Už zase! „Myslíte Jaspera?“
„Ano, mám ho tady, leží vzadu v autě.“
Utíkal jsem ven na chodník a otevřel dvířka vozu. Bylo to přesně, jak jsem se obával.“ krásný dalmatinec natažený ve strašné tonické křeči, páteř ohnutou, hlavu zoufale zvrácenou, nohy jako dřevěné tyče trčící do prostoru.“
Nezdržoval jsem se zbytečnými řečmi a vletěl jsem zpátky do domu pro stříkačku a léky.
Naklonil jsem se do auta, svinul jsem psovi pod hlavu nějaké noviny, vpíchl apomorfin a čekal.
Muž na mě hleděl ustrašenýma očima. „Co je to?“ „Otrava strychninem, pane Bartle. Právě jsem mu dal emetikum, aby zvracel.“ Ještě když jsem mluvil, zvrátil pes obsah žaludku na papír.
„Pomůže mu to?“
Záleží na tom, kolik jedu už absorboval.“ Neměl jsem chuť mu vyprávět, že jsem během posledního týdne ošetřoval šest psů ve stejném stavu a že všichni pošli. „Nezbývá nám, než doufat.“ Pozoroval mě, když jsem natahoval do další stříkačky barbiturát“„A co to děláte teď?“
„Uspávám ho.“ Vsunul jsem jehlu do radiálky, a když jsem pomal vstřikoval tekutinu, strnulé svaly se uvolnily a pes upadl do hlubokého spánku.
„Už vypadá líp,“ pravil pan Bartle.
Ano, ale potíž je v tom, že když injekce přestane působit, velmi často se křeč objeví znovu. Jak říkám, všechno to záleží na tom, kolik strychninu se mu už vstřebalo do systému. Uložte ho na klidném místě, kde je co nejméně hluku. Jakýkoli zvuk může vyvolat znovu křeč. Až se bude zdát, že se probouzí, zatelefonujte mi.“
Vrátil jsem se do domu. Sedm případů za jediný týden! Bylo to tragické a téměř neuvěřitelné, ale neměl jsem už žádné pochyby. Tohle byla zlovůle. Nějaký psychopat v našem městečku úmyslně trávil psy. Otrava strychninem se občas vyskytovala. Hajní a jiní lidé užívali smrtící drogu, aby hubili škodnou, ale obvykle s jedem zacházeli velmi opatrně a dávali ho na místa, kde nebyl v dosahu domácích zvířat. K neštěstí docházelo, když se pes zatoulal a náhodou se dostal k jedu. Ale tohle bylo jiné.
Musil jsem varovat majitele domácích zvířat. Zdvihl jsem telefon a zavolal reportéra z darrowbyského zpravodaje. Slíbil, že vytiskne zprávu v příštím čísle i s doporučením, aby psi vycházeli jen na vodítku a aby se majitelé o svá zvířata pečlivě starali.
Potom jsem zatelefonoval na policii. Seržant vyslechl mou informaci. „Dobře, pane Hemiote. Souhlasím s vámi, že se tu potuluje nějaký cvok, a samozřejmě po něm budeme pátrat. Řekněte mi, prosím, jména majitelů psů, kteří byli postiženi…Děkuji vám…děkuji vám. Zajdeme za nimi a poptáme se v místních lékárnách, jestli někdo v poslední době kupoval strychnin. A samozřejmě že budeme dávat pozor na každého, kdo by se choval podezřele.“
Šel jsem od telefonu s pocitem, že jsem možná pomohl zastavit tíživé události, ale nemohl jsem se zbavit chmurné předtuchy, že za rohem číhají další potíže. Náladu mi zvedl pohled na Johnnyho Clifforda, sedícího v čekárně.
Johnny mi vždycky zlepšil náladu, protože byl tak neochvějně optimistický a vesele usměvavý, ačkoli byl slepý. Byl starý asi jako já a seděl ve své obvyklé póze - s jednou rukou na hlavě vodícího psa Ferguse.
„Už jdeš zase na prohlídku, Johnny?“ ptal jsem se.
„Jo jo, je to tak, pane Herriote, zase už přišel náš čas. Těch šest měsíců rychle uteklo.“ Zasmál se a podával mi průkazku.
Přidřepl jsem si a podíval se do očí velkému vlčákovi sedícímu klidně a důstojně u svého pána. „Tak jakpak se daří Fergusovi?“
„Děkujeme, moc pěkně. Dobře žere a má elán.“ Ruka na psí hlavě se posunula k uším a z druhého konce se ozvalo ťukání oháňky do podlahy čekárny.
Hleděl jsem na mladého muže, na jeho obličej, rozsvícený pýchou a láskou, a znovu jsem si uvědomil, co pro něj pes znamená. Vyprávěl mi, jak se mu špatný zrak zhoršil v úplnou slepotu, ještě než mu bylo dvacet let, a jak byl zoufalý dokud ho neposlali, aby se učil chodit se psem a nesetkal se s Fergusem.

Protože našel něco víc než pouhé živoucí stvoření, které mu mělo nahradit oči, našel přítele a společníka, sdílejícího s ním každičkou chvíli.
„Tak se do toho pustíme," řekl jsem. „Musíš se na chvíli postavit, kamaráde, abych ti mohl změřit teplotu." Byla to běžná rutina, poslouchal jsem mohutný psí hrudník stetoskopem a slyšel jsem uspokojující pravidelné údery srdce. Když jsem rozhrnul srst na krku, abych si prohlédl kůži, zasmál jsem se.
„Zbytečně ztrácím čas, Johnny. Ty se o něj staráš dokonale." „To ano, ani jeden den ho nezapomenu vykartáčovat." Vídal jsem ho, když psa kartáčoval a česal bez ohledu na únavu a přímo leštil hladké chlupaté závěje. Nejhezčí věc, kterou. jste mohli Johnnymu říct, bylo." „Vy máte ale krásného psa." Na tuhle krásu byl nesmírně pyšný, ačkoli ji sám nikdy neviděl.
Ošetřovat vodicí psy slepců mi vždycky připadalo jako jeden z nejzáslužnějších úkolů veterináře. Mít příležitost pomáhat a starat se o tahle nádherná zvířata je privilegium nejen proto, že jsou dokonale vycvičena a velice cenná, ale protože představují v nejvytříbenější formě něco, co bylo vždycky blízké mému srdci a smyslu mého života." vzájemnou závislost, vztah plný důvěry a lásky mezi člověkem a zvířetem. Setkání se slepými lidmi byla zkušenost, která mě plnila pokorou, a vždycky jsem se pak pouštěl do práce s vědomím, jak jsem šťastný.
Otevřel jsem psovi tlamu a podíval se na velké a lesklé zuby. U některých vlčáků to bylo nebezpečné, ale Fergusovi jsem mohl rozevřít pevné čelisti a skoro mu vsunout hlavu do huby, a ještě by mi jenom olízl ucho. Vlastně se už do toho dal. Měl mou tvář pěkně na dosah a rychle ji olízl velkým, mokrým jazykem.
„Hej počkej, Fergusi!" Odtáhl jsem se a otřel kapesníkem. „Já jsem se už ráno myl. A kromě toho olizují malí psi - ne velcí, zlí vlčáci."
Johnny zaklonil hlavu a srdečně se rozesmál. „Na Fergusovi není nic zlého. Je to nejhodnější pes, kterého byste mohl poznat."
„Ano, a takové mám rád," řekl jsem. Sáhl jsem po čistítku zubů. „Vzadu na zubech má trochu zubního kamene. Hned mu ho seškrabu."
Skončil jsem a prohlédl jsem mu auroskopem uši. Neměl tam žádný maz, ale trochu jsem mu je vyčistil Pak jsem se mu sklonil k nohám a prohlédl jsem tlapy a drápy. Jeho nohy mě vždycky fascinovaly." široké, obrovské,s velkými, mohutnými prsty. Musely být veliké, když nesly velké tělo a masívní kosti údů.
„Všechno je ,v pořádku, až na ten jeden zvláštní dráp." „Ano, ten mu musíte vždycky stříhat, viďte! Už jsem cítil, že mu zase narostl."
„Ano zřejmě má ten prst trochu nakřivo, protože jinak by se odřel při chůzi tak jako ostatní. Ty se máš, Fergusi, viď, celý den jsi na procházce."
Uhnul jsem dalšímu pokusu o olíznutí a zachytil jsem dráp do kleštiček. Musel jsem mačkat, až mi lezly oči z důlků, než přerostlá špička vystřelila s hlasitým prasknutím.
„Kruci to by se kleštičky měly, kdyby byly všechny psí drápy takové, řekl jsem udýchaně. „Skoro pokaždé je na něm ztupím."
Johnny se zase zasmál a položil ruku na velkou hlavu ve výmluvném gestu.
Vzl jsem průkazku a zapsal zprávu o zdravotní prohlídce a zaznamenal úkony, které jsem provedl. Pak jsem vtiskl razítko s datem a vrátil ji Johnnymu. „Tak to,je pro tentokrát, Johnny. Pes je ve výborné formě a nic už nepotřebuje."
Děkuji vám, pane Herriote. Na shledanou zase při příští prohlídce." Mladý muž uchopil popruhy a já jsem je oba vyprovázel chodbou ven z domovních dveří. Díval jsem se, jak se Fergus zastavil u kraje chodníku a čekal, až přejede auto, než se pustil na druhou stranu.
Neušli daleko, když je zastavila nějaká žena s nákupní taškou. Začala živě štěbetat a znovu a znovu se dívala na velkého psa. Mluvila o Fergusovi a Johnny položil ruku na ušlechtilou hlavu a přikývl a usmál se. Fergus byl jeho oblíbený námět hovoru.
Krátce po poledni telefonoval pan Bartle, aby mi sdělil, že Jasper má příznaky vracejících se křečí, a ještě před obědem jsem rychle běžel k němu domů a opakoval injekci barbiturátů. Pan Bartle byl majitelem místního mlýna a vyráběl krmení pro skot v našem obvodě. Byl to člověk přirozeně inteligentní a bystrý. , , Pane Herriote," řekl, „prosím, pochopte mě dobře. Úplně vám důvěřuji, ale cožpak

neexistuje nic jiného, co byste mohl udělat? Mám toho psa hrozně rád.“
Bezmocně jsem pokrčil rameny. „Lituji, ale skutečně nemohu víc dělat“
„Cožpak neexistuje žádný protijed?“ „Ne, obávám se, že ne.“
„No dobře…“ Se staženým obličejem se podíval dolů na bezvědomé zvíře. „A co to je? Jak to pokračuje? Co se s ním děje, když tak ztuhne? Jsem jenom laik, ale rád věcem rozumím.“
„Pokusím se to vysvětlit,“ řekl jsem. „Strychnin se absorbuje do nervového systému a zvyšuje dráždivost míchy.“ Co to znamená?“
„Že se svaly stanou citlivější na vnější popudy, takže sebemenší dotyk nebo zvuk v nich vyvolá prudké stahy.“ „Ale proč se ten pes takhle napne?“
„Protože svaly natahovače jsou silnější než ohybače, a proto se záda nahrbí a nohy napnou.“ Přikývl
Chápu, ale…podle mého názoru je to obvykle smrtelné. Co tedy je to…co zabíjí?“
„Zvířata umírají na udušení v důsledku ochrnutí dýchacích center nebo stažení bránice.“
Možná že se chtěl ptát ještě dál, ale rozprava byla skličující a raději mlčel.
„Chtěl bych vám něco povědět, pane Bartle,“ řekl jsem
„Téměř jistě ho nic nebolí.“
„Děkuji vám.“ Sklonil se a krátce pohladil spícího psa. „Takže se už vůbec nic nedá dělat?“
Potřásl jsem hlavou. „Dokud je pod vlivem barbiturátu, nedostaví se mu křeč a musíme dál doufat, že neabsorboval příliš mnoho strychninu. Zastavím se tu znovu později nebo mi můžete zatelefonovat, kdyby se jeho stav zhoršil. Byl bych tu během několika minut.“„
Když jsem odjížděl, přemítal jsem o ironii, že Darrowby se stalo rájem psích vrahů, právě tak jako je rájem milovníků psů. Všude kolem byly travnaté porosty, ideální pro procházky se psy.“ cesty podél řeky, pěšinky stoupající vzhůru po skalách nebo zelené a lákavé výběhy na vřesovištích nahoře na hřebenech. Často jsem litoval milovníky a majitele psů ve velkých městech, kde se snažili najít místo na vycházku se svými čtvernožci. Tady v Darrowby jsme si mohli vybrat.
Ale ten vrah také. Mohl položit smrtící nálož nepozorovaně na stovce různých míst, Končil jsem odpolední ordinaci, když zazvonil telefon. Byl to pan Bartle.
Dostavily se křeče?“
Chvíli bylo ticho. „Ne, obávám se, že Jasper umřel.“ Vůbec už nenabyl vědomí.“
„Ach…to je mi velmi líto.“ Zmocnilo se mě tupé zoufalství. To byla sedmá smrt během týdne.
„Děkuji vám za. péči, kterou jste nám věnoval, pane Herriote.“ Jsem přesvědčený, že ho nemohlo zachránit vůbec nič
Smutně jsem položil telefon. Měl pravdu. Nic a nikdo nemohl v tomhle případě nijak prospět, ale ani tohle vědomí nepomáhalo. Když po všem úsilí nezbyde nic než mrtvé zvíře, je to vždycky porážka.
- Nazítří jsem se ubíral na nějakou farmu, když na mě zavolala farmářova manželka. „Mám pro vás vzkaz, že máte zatelefonovat domů do ordinace.“
Na druhém konci drátu jsem uslyšel Helenin hlas. „Právě sem přišel Jack Brimham se svým psem. Myslím, že to je další případ strychninu.“
Omluvil jsem se a řítil se nejvyšší rychlostí do Darrowby.“ Jack Brimham byl zedník. Ať pracoval kde chtěl opravoval střechy, nebo zdi, nebo komíny - chodil s ním jeho malý, bílý, hrubosrstý teriér a tohle zvířátko znal kdekdo. Vídali ho, jak čichá mezi hromadami cihel a pátrá a zkoumá okolní pole.
Jack byl můj kamarád. Často jsem s ním sedal při pivě u Droversů a teď jsem poznal před ordinací jeho dodávku. Proběhl jsem chodbou a spatřil jsem ho, jak se naklání nad stůl v ordinaci. Jeho pes tam ležel natažený v poloze, která mě děsila.
„Je po něm, Jime,“ zašeptal.
Podíval jsem se na malé chlupaté tělíčko. Bylo nehybné, oči hleděly tiše před sebe. Nohy, i po smrti, se napínaly přes hladký povrch stolu. Nemělo to smysl, ale vsunul jsem ruku na vnitřní stranu kyčle a hmatal jsem stehenní tepnu. Neozýval se žádný puls.
„Je mi to líto, Jacku,“ řekl jsem.
Chvíli neodpovídal. „Četl jsem o tom v novinách, Jime, ale nikdy by mě bylo nenapadlo, že to potká mě. Je to dílo nějakého darebáka, vid'?“
Přikývl jsem. Jack byl tvrdý Yorkshiřan s vrásčitým obličejem, se smyslem pro humor, svobodná a

nezávislá osobnost, nikomu a ničemu nepoplatná, s láskyplným srdcem, v němž měl své pevné místo jeho pes. Pro tohle všechno jsem ho měl rád. Nenapadala mě slova, kterými bych ho utěšil.
„Kdo to jenom dělá?“ řekl napůl pro sebe. „Nevím, Jacku. Nikdo to neví.“
„Chtěl bych ho dostat na pět minut do rukou, to b mi stačilo.“ Zvedl tuhé malé tělíčko do náruče a odešel. Moje trápení ten den ale ještě nekončilo. Bylo asi jedenáct hodin večer a zrovna jsem vlezl do postele, když do mne Helena dloubla.
„Myslím, že někdo klepe na domovní dveře, Jime.“ Otevřel jsem okno a vyhlédl jsem ven. Na schodech stál starý Boardman, chromý veterán z první světové války, který nám obstarával různé drobné práce.
„Pare Herriote, volal na mne, „nerad vás ruším takhle pozdě, ale Patch je nemocný.“
Vyklonil jsem se ještě víc z okna. „Co dělá?“
„Je trochu jako dřevěnej - ztuhlej, a leží na boku.“ Nenamáhal jsem se s oblékáním, natáhl jsem si jenom přes pyžamo manšestráky a běžel jsem dolů, bral jsem dva schody najednou. Popadl jsem z dispenzáře, co bylo zapotřebí, a otevřel jsem domovní dveře. Starý Boardman v košili mě chytil za rameno.
„Pojďte rychle, pane Herriote!“ Kulhal přede mnou k svému malému domku vzdálenému asi deset metrů hned za rohem.
Patch vypadal jako všichni ostatní. Tlustý kokršpaněl, kterého jsem tak často vídal kolébat se nahoře na dvorku za svým pánem, ležel v té hrůzné poloze na kuchyňské podlaze, ale zvracel, a to mi dalo naději. Vstříkl jsem mu intravenozní injekci, ale když jsem vytahoval jehlu, přestal dýchat. Paní Boardmanová v županu a trepkách si klekla k mrtvému psíkovi a napřáhla k nehybnému tělíčku rozechvěnou ruku.
„Patch…“ obrátila se a podívala se užaslýma očima na mě. „Je mrtvý!“
Položil jsem ruku na rameno staré paní a zamumlal jsem několik útěšlivých slov. Trpce jsem si pomyslil, že to začínám umět. Odcházel jsem a ještě jednou jsem se obrátil a podíval se na oba staroušky. Boardman teď klečel vedle své ženy a ještě za zavřenými dveřmi jsem slyšel jejich hlasy.“ „Patchi, ty náš Patchi.“
Skoro jsem se potácel po těch několika schodech do Skeldalu, a než jsem vešel, zastavil jsem se v prázdné ulici, dýchal jsem chladný vzduch a snažil se ztišit zmatek a vztek. Teď, když to zasáhlo Patche, dotklo se to vlastně i našeho domova. Toho psa jsem vídal. každý den. Všichni ti psi, kteří umřeli, byli moji staří přátelé - v městečku, jako bylo Darrowby, poznal člověk své pacienty osobně. Jak to celé skončí?
Tu noci jsem spal mizerně a v příštích několika dnech jsem byl přímo posedlý. Při každém zazvonění. telefonu jsem čekal další případ travičství a dával jsem dobrý pozor, aby můj vlastní pes Sam nevyběhl v městě z auta. Díky svému zaměstnání jsem ho mohl nechat proběhnout nahoře na vrcholcích skal, ale ani tam jsem ho nepouštěl daleko od sebe.
Čtvrtý den jsem se začínal trochu uklidňovat. Možná že ta hrůza už minula. Pozdě odpoledne jsem jel domů a míjel jsem řadu šedých domků na konci Houltonské cesty, když do jízdní dráhy vyběhla nějaká žena a mávala na mě.
„Pane Herriote,“ volala, když jsem přibrzdil. „Zrovna jsem běžela telefonovat, když jsem vás viděla.“
Zastavil jsem u chodníku. „Vy jste paní Cliffordová?“ „Ano. zrovna se vrátil Johnny a Fergus je nějaký divný. Upadl a leží na zemi.“
„Ne!“ Zamrazilo mne, jako by na mne sáhla ledová ruka. Chvíli jsem na ni hleděl a nedokázal jsem se pohnout. Pak jsem rozrazil dvířka vozu a spěchal jsem za Johnnyho maminkou do posledního domku. V malém pokojíčku jsem zůstal, jako by mě vrazil do země, a v hrůze jsem hleděl na podlahu. Pouhý pohled na to nádherné, ušlechtilé zvíře, bezmocně natažené na linoleu, byl znesvěcením. Ale strychnin nezná respekt.
„Panebože!“ vydechl jsem. „Johnny, zvracel?“
„Ano, maminka říkala, že se mu udělalo špatně a zvracel vzadu na zahradě, když jsme šli domů.“
Chlapec seděl vzpřímeně v křesle vedle svého psa. l teď měl v obličeji náznak úsměvu, ale vypadal úzkostně a bylo vidět, jak je poděšený, když známým gestem napřáhl ruku a nenašel věrnou hlavu tam, kde měla být.
Lahvička s barbiturátem se mi třásla v rozklepané ruce, když jsem natahoval stříkačku. Snažil jsem se odehnat myšlenku, že dělám to, co jsem dělal se všemi ostatními se všemi těmi mrtvými. Fergus u mých

nohou zoufale oddychoval a pak, když jsem se nad ním sklonil, se ztišil a přešel do strašlivé křeče, v níž se mně tak dobře známé mohutné nohy zmateně napínaly do prostoru a hlava se groteskně zvrátila. Tohle byla chvíle, kdy umírali, když se svaly maximálně stáhly. Barbiturát mu vtékal do žíly a já jsem čekal na známky uvolnění, ale žádné se nedostavovaly. Fergus byl alespoň dvakrát tak těžký než všechny ostatní oběti, které jsem ošetřoval, a píst došel až na konec jehly bez výsledku.
Rychle jsem natáhl další dávku a začal ji vstřikovat. Napětí ve mně rostlo, když jsem viděl, kolik mu podávám. Doporučená dávka byla jeden kubík na tři kilogramy váhy a větší množství mohlo zvíře zabít. Pozoroval jsem stupnici na baňce stříkačky a v ústech mi vyschlo, když dávka hluboce přešla přes dovolenou mez. Ale věděl jsem, že mu musím uvolnit křeč, a nepřestal jsem tisknout píst.
Učinil jsem to s vědomím, že když pes zemře, nebudu vědět, jestli ho zabil strychnin, nebo já.
Mohutný pes dostal víc než smrtelnou dávku, a teprve pak se do ztuhlého těla začal vracet klid, ale já jsem u něj zůstal sedět a bál jsem se na něj podívat, abych nespatřil, že jsem ho zabil. Dostavila se dlouhá a trýznivá chvíle, kdy ležel klidně a jako bez života, a pak se mu začal hrudník nepatrně zdvihat a zase dýchal. Ale pořád ještě jsem byl strachem bez sebe. Anestéze byla tak hluboká, že měl život na vlásku, ale věděl jsem, že jediná naděje je udržovat ho v tomto stavu. Poslal jsem paní Cliffordovou, aby zatelefonovala Siegfriedovi, že se tu nějakou dobu zdržím, a pak jsem si přitáhl židli a čekal jsem.
Hodiny míjely a já tam seděl s Johnnym a mezi námi ležel pes. Chlapec hovořil o tom, co se stalo, klidně a bez sebelítosti. Nedával najevo, že se jedná o víc než o jeho oblíbeného psa - prozrazovalo ho jenom gesto ruky, hledající hlavu, která tam nebyla.
Několikrát se zdálo, že Fergus dostane znovu křeč , a pokaždé jsem ho poslal zpátky do hlubokého bezvědomí, znovu jsem ho přistrčil až k té osudné mezi, přesvědčený, že to je jediná možnost.
Bylo už dlouho po půlnoci, když jsem ospale vyšel ven do tmy. Cítil jsem se úplně vyřízený. Pozorovat třepotající se jiskřičku života v tom přátelském, chytrém tvoru, který tu ležel nehybně a v bezvědomí, bylo strašlivé napětí, ale nechal jsem ho tam spát - stále ještě omámeného, avšak dýchajícího hluboce a pravidelně. Probudí se a začne znovu ten děs? Nevěděl jsem to a nemohl jsem už zůstat. Měl jsem také povinnost k dalším pacientům.
Úzkost mě probudila hned časně ráno. Převracel jsem se v posteli až do půl osmé a přesvědčoval jsem se, že tohle nesmí veterinář prožívat, že by to prostě nešlo. Ale můj strach byl silnější než hlas rozumu a před snídaní jsem vyklouzl ven.
Nervy jsem měl napjaté jako struny, když jsem klepal na dveře. Otevřela mi paní Cliffordová a chystal jsem se vyhrknout otázku, když zvnitřku pokoje vyběhl Fergus.
Pořád ještě byl trochu grogy z nehorázné dávky barbiturátu, ale byl uvolněný a spokojený, příznaky otravy zmizely, byl to zase starý Fergus. V návalu ohromné radosti jsem si klekl a vzal jsem do dlaní jeho velkou hlavu. Vesele mě opláchl jazykem a trochu jsme spolu zápasili.
Šel za mnou do obývacího pokoje, kde Johnny seděl u stolu a pil čaj. Pes zaujal své obvyklé postavení, posadil se vzpřímený a pyšný po boku svého pána.
„Napijete se s námi čaje pane Herriote?“ tázala se paní Cliffordová s připravenou konvicí v ruce.
„Děkuji, moc rád, paní Cliffordová,“ odpověděl jsem. Byl to ten nejlepší čaj, který jsem kdy pil, a když jsem ho srkal, pozoroval jsem usměvavý obličej slepého chlapce.
„Pane Herriote, jsem tak šťastný! Seděl jsem u něj celou noc a poslouchal jsem údery kostelních hodin. Bylo něco po čtvrté, když jsem věděl, že jsme vyhráli, protože jsem slyšel, jak se postavil a jak vrávorá kolem mne. Přestal jsem se trápit a jenom jsem poslouchal, jak ty jeho nohy ťapou po linoleu. Bylo to nádherné!“
Obrátil ke mně hlavu a já jsem se mu díval do blažené tváře.
„Bez Ferguse bych byl ztracený,“ pravil tiše. „Nevím, jak vám mám poděkovat.“ A když mimoděk položil dlaň na hlavu velkého psa, jenž byl jeho pýchou a radostí, věděl jsem, že samo to gesto bylo pro mne díkem.
A to byl konec strychninového travičství v Darrowby. Starší lidé o tom mluví dodnes, ale nikdo nikdy nepřišel na to, kdo byl travičem, a dodnes to zůstalo záhadou. Podle mého názoru se ten narušený člověk polekal důsledného pátrání policie a velkého zájmu tisku, zkrátka a dobře to přestalo, a pokud se od té doby nějaké případy vyskytly, byly to případy náhodné.

Pro mne to byla vzpomínka smutná, vzpomínka na prohru a zmarnění. Fergus byl jediný případ, který se uzdravil, a vůbec si nejsem jistý, proč se uzdravil. Možná že s tím mělo něco společného to, že jsem mu vstřikoval tak nebezpečné dávky barbiturátu, protože jsem si nevěděl rady, možná že nesnědl tolik jedu, jako ti ostatní. To se nikdy nedozvím.
Ale když jsem v průběhu let vídal toho velkého psa, jak se krásně a majestátně nese a neomylně vede svého pána po ulicích Darrowby, vždycky jsem měl stejný pocit.
Jestliže se měl zachránit jenom jeden, jsem rád, že to byl Fergus.

KAPITOLA OSMNÁCTÁ

Když mi ta stará paní podávala šálek čaje, píchla mě u srdce vzpomínka. Vypadala přesně jako paní Becková.
Jedna z místních církví uspořádala společenský večer pro potěchu nás, opuštěných vojáků, a když jsem se posadil a přijal jsem šálek čaje, nemohl jsem od té paní odtrhnout oči.
Paní Becková! Dodnes ji vidím, jak stojí u okna ordinace.
„Jéje, nikdy bych si byla nepomyslela, že nemáte vůbec žádný srdce, pane Herriote.“ Brada se jí třásla a vyčítavě na mě hleděla.
„paní Becková,“ řekl jsem, „ujišťuji vás, že srdce mám. Zkrátka jenom nemůžu provést náročnou operaci vaší i kočky za deset šilinků.“
„Ale já jsem si myslela, že pro chudáka vdovu, jako jsem já, byste to moh udělat.“
Zamyšleně jsem si ji prohlížel, malou, pevnou postavu, zdravou barvu tváří, úhlednou helmici šedých vlasů stažených do pevného drdolu. Byla tohle doopravdy chudá vdova? Důvody k pochybnostem byly nasnadě. Soused paní Beckové v Raytonu byl zatvrzele skeptický.
„Sou to samý pohádky, pane Herriot,“ říkával. „Dyť vona to zkouší na každýho, ale já vám něco povim - ta má setsakra dlouhou punčochu. A patří jí moc majetku v tomdle kraji.“ Zhluboka jsem se nadechl.
„Paní Becková, často snižujeme taxu za práci pro ty, kdo skutečně nemohou platit. Ale tohle je luxusní operace - jak tomu říkáme.“
Luxusní!“ Žena lapala po dechu. „Dyť sem vám vysvětlila, že Georgina má koťata v jednom kuse. Jedny za druhejma. Je v tom imrvére furt a mě to huntuje. Nemůžu spát strachy, kdy se zase vokotí.“ Otřela si oči kapesníkem.
„Všechno to chápu, je mi to líto a cítím s vámi. Ale nemohu vám odpovědět nic jiného, než že jediná pomoc je kočku vykastrovat, a takový zákrok stojí jednu libru.“
„Depak, takový peníze si nemůžu dovolit.“
Rozpřáhl jsem ruce. „Ale vždyť vy žádáte, abych operoval za poloviční cenu. To je směšné. Při operaci odstraňujeme dělohu a vaječníky a v hluboké narkóze. To se přece nedá pořídit za deset šilinků.“ „Vy ste strašně zlej!“ Obrátila se a dívala se z okna a ramena se jí začala třást. „Vůbec nejste soucitnej s chudákem vdovou.“
Trvalo to už alespoň deset minut a mně začalo svítat, že ta žena má silnější povahu než já. Mrkl jsem na hodinky - už jsem měl být na obchůzce a vypadalo dost nepravděpodobně, že tenhle spor vyhraju.
Vzdychl jsem. Možná že byla opravdu chudá vdova. „Dobrá, paní Becková, udělám to za deset šilinků, jenom tentokrát. Hodí se vám úterý odpoledne?“
Prudce se otočila od okna s tváří jako kouzlem roztátou v zářivém úsměvu. „Hodí se mi to výborně! A je to vod vás vopravdu moc hezký.“ Vyběhla kolem mě a já jsem ji následoval do chodby.
„A ještě něco,“ řekl jsem, když jsem jí otevíral dveře. „Od pondělka poledne už nedávejte Georgině nic žrát. Musí mít prázdný žaludek, až ji sem povezete.“
„Povezu?“ Byla vtělený úžas. „Ale já přeci nemám auto. Myslela jsem, že pro ni přijedete.“ , „Já? Ale do Raytonu je to deset kilometrů!“
„No, a zpátky ji taky musíte vodvézt. Já nemám žádnou možnost.“
„Přivézt, operovat, odvézt! To všechno za deset šilinků!“ Ještě se usmívala, ale v očích se objevoval znovu lesk ocele. „Ano, tak jste to slíbil - za deset šilinků“
„Ale…ale…“

„A už s tím zase začínáte.“ Úsměv povadl a naklonila hlavu k rameni. „Dyť já sem jenom chudá…“
„Dobrá, dobrá,“ přerušil jsem ji spěšně. „Zastavím se u vás v úterý.“
Nadešlo úterní dopoledne a já jsem proklínal svou změkčilost. Kdyby byl tu kočku někdo přivezl, odoperoval bych ji ve dvě hodiny a v půl třetí jsem mohl být na cestě za pacienty. Nevadilo mi pracovat půl hodiny s finanční ztrátou, ale jak dlouho bude tahle záležitost vlastně trvat? ř Cestou ven jsem nahlédl otevřenými dveřmi do obývacího pokoje. Tristan tam měl studovat, ale spal sladce a hluboce ve svém oblíbeném křesle. Stanul jsem v obdivu k jeho dokonalému a bezstarostnému uvolnění, jaké je vlastní náruživým spáčům. Výraz tváře byl čistý a nevinný jako obličejíček dítěte, Dally Mirror, rozevřený na stránce vtipů, mu padl na prsa a vyhaslá cigareta se kolébala v převislé ruce.
Lehce jsem jím zatřásl. „Nechceš jít se mnou, Trisi? Musím si dojet pro jednu kočičku.“
Pomalu se probíral, protahoval se a šklebil, ale jeho v jádru laskavé srdce se znovu projevilo.
„Samozřejmě, Jime, pravil s posledním zívnutím. „S radostí.“
Paní Becková bydlila zhruba uprostřed Raytonu, po levé f straně silnice. Na světlé, nalakované brance jsem si přečetl „U jasmínu“, a když jsme procházeli po zahradní cestičce otevřely se dveře a paní Becková na nás vesele mávala.
„Dobré odpoledne, pánové, pěkně vás oba vítám.“ Uvedla nás do obývacího pokoje zařízeného solidním, , pěkným nábytkem, na němž nebylo nic chudičkého. Ote, vřenými dvířky mahagonového příborníku jsem patřil na skleničky a láhve. Podařilo se mi rozpoznat skotskou, třešňovku a sherry - pak zabouchla dvířka kolenem.
Ukázal jsem na lepenkovou krabici volně ovázanou motouzem.“ „Prima, dala jste ji už do krabice, viďte?“ „Kdepak, pánbuzachraň, je na zahradě. Každičký vod půldne si tam vyběhne trochu pohrát“
„V zahradě, říkáte,“ opakoval jsem nervózně. „Tak ji prosím vás, zavolejte, spěchám.“
Prošli jsme kachlíčkovou kuchyní ven na zahradu. Většina těchhle domků měla vzadu překvapivě velké zahrady a zahrádka paní Beckové byla pěkně upravená. Hladký trávník lemovaný květinovými záhony a slunce přebleskovalo na větvích stromů obtížených ovocem
„Georgino,“ vrkala paní Becková. „Kdepak jsi, srdíčko moje?“
Nikde se žádná kočka neobjevila a paní se ke mně obrátila se škádlivým úsměvem. „Ta malá uličnice si z nás tropí dobrý den to ona, mrška, ráda.“
„Vážně?“ pravil jsem bez nadšení. „Ale byl bych rád, kdyby se nám ukázala, fakticky mám málo …
Vtom vyletěla z keře chryzantém ohromně tlustá kočka a přeběhla trávník do hustých rododendronů s Tristanem v závěsu. Mládenec se vnořil do zeleně a kočka se objevila na druhé straně a v úprku přeskočila trávník a hupsla na sukovitý, křivičnatý strom.
Tristan s očima zářícíma potěšením zdvihl z trávníku několik padavek. „Já tu mrchu rychle sundám, Jime,“ zašeptal a zamířil.
Popadl jsem ho za ruku. „Prokristapána, Trisi!“ zasyčel jsem, „to nesmíš. Hezky to zase polož.“
„Ale…tak dobře.“ Zahodil jablka a pustil se ke stromu. „Stejně si ji ale chytím.“
„Počkej momentík,“ zadržel jsem ho za šos kabátu, když mě míjel. „Chytnu ji sám. Ty zůstaň tady dole a zadrž ji, kdyby seskočila.“
Tristan se tvářil zklamaně, ale varoval jsem ho pohledem. Podle toho, jak byla ta kočka pohyblivá, jsem usoudil, že by jí stačilo jen trochu temperamentu mého kolegy, a mohli jsme ji hledat v sousedním hrabství. Začal jsem šplhat na strom.
Mám kočky rád. Měl jsem je vždycky rád, a protože jsem přesvědčený, že tohle zvířata v člověku vycítí, byl ‚jsem vždycky schopný zvládnout i ty nejobtížnější kočky. Nepřeháním, když řeknu, že jsem byl pyšný na svou kočičí techniku. Proto jsem ani tehdy nepředvídal žádné potíže.
Poněkud zadýchaně jsem vyšplhal až na horní větev a napřáhl ruku k dřepícímu zvířeti.“ „Či, či, či, či,“ čičal jsem svou neodolatelnou kočičí intonací. Georgina mě měřila chladným okem, ale nekomunikovala, nejevila o mne zájem, jenom trochu nahrbila hřbet. Naklonil jsem se ještě dál.“ „Či, či, či, či, či.“ Můj hlas tekl jako med a prst jsem měl až u její hlavy. Přejemňoučce ji pohladím a bude moje. Ještě nikdy mě to nezklamalo. Puf, puf!“ odplivla si Georgina a vyrazila bleskovým „ levým hákem a roztrhla mi krvavým šrámem hřbet ruky. Vztekle jsem zaklel pod vousy a ustoupil a olizoval si rám. Pode mnou se paní Becková zvonivě smála. „To je ale malá lumpačka! Pánbů jí to požehnej, je taková hravá.“ Odfrkl jsem

si a začal ‚jsem znovu postupovat po větvi. Tentokrát, pomyslel jsem si rozhořčeně, na ni půjdu s fintou. Tady bude namístě rychlý hmat. Jako kdyby četla myšlenky, vylezla ta malá potvora až na konec větve, která se sklonila pod její váhou, a kočka lehce seskočila na trávu. i.“Tristan se po ní vrhl jako blesk, padl na ni a chytil ji za zadní nohu. Georgina sebou mrskla a bez váhání se mu zakousla do palce. ale Tristan byl starý a zkušený bojovník. Vyrazil bolestný výkřik a rychle ji popadl za zátylek.
A za chvíli stál hrdé vzpřímený a vysoko do vzduchu zdvihal zmítající se a zápasící vzteklý chumáč chlupů. „V pořádku, Jime,“ volal šťastně. „Mám ji.“ „Výborně! Drž ji!“ Povzbuzoval jsem ho bez dechu a sjížděl jsem dolů po stromě tak rychle, jak jsem jen mohl. Což bylo příliš rychle, neboť zlověstný zvuk trhané látky mi oznámil, že se mina lokti saka vyrval trojúhelníkový kus tvídu. Nemohl jsem se však zdržovat malichernostmi. Vyběhli jsme s Tristanem do domu a já jsem otevřel lepenkovou čl,krabici. Tehdy ještě neexistovaly důmyslné košíky na kočky a zavřít Georginu do krabice byla namáhavá záležitost, protože Georgina sekala packami všude kolem sebe a trpce si naříkala a vztekle ječela. Dobrých deset minut jsme funěli a cpali kočku do krabice a omotával ji několika metry hrubě ho provazu. Pořád ještě jsem měl pocit, že to není docela pevné, ale odnesl jsem ji do vozu.
Už jsme se chystali odjet, když paní Becková zdvihla varovný prst. Já jsem si pečlivě prohlížel svou potrhanou ruku a Tristan si cucal palec a čekali jsme, co nám poví.
„Pane Herriot, doufám, že na ni budete laskavej,“ pravila paní Becková ustaraně. „Je to moc bázlivý zvířátko, abyste věděl.“
Neujeli jsme ještě ani půl kilometru, když se zezadu ozvalo hlučné zápolení.“
„Zpátky! Vlez tam zpátky. Zalezeš zpátky, ty mrcho!“ Otočil jsem se. Tristan měl potíže. Georgině se zřejmě znelíbilo jedoucí auto a mezerou v krabici vystrkovala znovu a znovu drápky pacek. Jednou si uvolnila vzteklou a plivající hlavu až po krk. Tristan to všechno dloubal zpátky, a to s velkou rozhodností a energií, ale podle stoupajícího zoufalství v jeho výkřicích jsem poznal, že bojuje ztracenou bitvu. Poslední výkřik jsem zaslechl š pocitem osudové nevyhnutelnosti.“
„je venku, Jime! Ta mrcha vylezla!“
Tak to tedy bylo prima. Každý, kdo řídil auto s hysterickou kočkou lítající po sedadlech, pochopí mou situaci. Krčil jsem se za volantem a ta chlupatá příšera kolem mne skákala, nebo se drápy věšela za střechu nad sklem, zatímco Tristan se po ní marně natahoval.
Ale krutý osud s námi ještě neskoncoval. Funění a nadávky a chrchlání mého kolegy vzadu na chvíli umlkly a místo nich se ozval zděšený jekot.
„Ta zatracená mrcha se pokadila, Jime! Kadí tu na všechno kolem!“ Kočka zřejmě použila všechny zbraně, které měla k dispozici, a Tristan mi to ani nemusel sdělovat. Můj nos mě informoval ještě dřív a já jsem horečnatě stahoval okénko. Ale právě tak rychle jsem ho zase vytáhl, když jsem si představil, jak z něj Georgina vyskočí a zmizí v neznámu. Na zbytek cesty nerad vzpomínám. Snažil jsem se dýchat ústy a Tristan vyfukoval jeden oblak kouřového dýmu za druhým, ale bylo to přesto příšerné. Těsně před .Darrowby jsem zastavil auto a zahájili jsme společný útok ‚na kočku.“ Za cenu několika dalších škrábanců, včetně jednoho mimořádně bolestného na mém nose, jsme ji zahnali do kouta a znovu uvěznili v krabici. Ještě na operačním stole použila Georgina několika speciálních triků. Uspávali jsme ji éterem a kyslíkem a ona byla mimořádně schopná zadržet dech, pokud měla masku na obličeji, a když jsme mysleli, že už spí, agresívně se hlásila k aktivnímu životu. Když konečně skutečně spala, byli jsme oba zbroceni potem. Samozřejmě že kromě toho všeho byla i operace komplikovaná. Ovarohysterectomie u kočky je poměrně jednoduchá záležitost a dnes to už nepokládáme za nic mimořádného, ale ve třicátých létech, a zejména na venkově to nebylo běžné, a v důsledku toho to také byl složitý zákrok. Já osobně jsem měl v této oblasti své vlastní záliby a averze. Například jsem raději operoval hubené kočky. Tlusté kočky daly víc práce. Georgina byla strašně tlustá. Když jsem jí otevřel podbřišek, vyvalilo se celé moře tuku a zaclonilo všechno ostatní. Strávil jsem dost dlouhou a nervy drásající dobu, kdy jsem vyjímal kleštičkami různé kusy střev nebo omentum, zachmuřeně jsem to prohlížel, a pak se mi konečně podařilo chytit a sevřít do kovových paciček růžový vaječník a vytáhnout úzký proužek dělohy. Pak už to byla rutinní záležitost, ale pořád ještě jsem se cítil hrozně vyčerpaný a byl jsem rád, když jsem došil poslední steh. Položil jsem spící kočku do krabice a kývl jsem na Tristana. „Pojď, dovezeme ji domů, dřív než přijde k sobě.“ Vykročil jsem do chodby, když jsem ucítil jeho ruku na své paži. „Jime,“ pravil vážně.

„Víš, že jsem tvůj kamarád."
„Ano, Trisi, samozřejmě."
„Udělal bych pro tebe cokoli, Jime." „Já to vím, Trisi."
Zhluboka se nadechl. „Kromě jediného." já s tou posranou kočkou zpátky nepojedu."
Tupě jsem přikývl. Skutečně jsem mu to nemohl zazlívat.
To je v pořádku," řekl jsem. „Tak já jedu."
- Než jsem vyrazil, postříkal jsem vnitřek vozu desodorantem s vůní borovic, ale moc rozdílu v tom nebylo. Každopádně jsem myslel pouze ne jediné - aby se Georgina neprobudila, dřív než dorazím do Raytonu, a tahle naděje splaskla, ještě než jsem přejel darrowbyské náměstí. Vlasy se mi zježily a naskočila mi husí kůže, když se z krabice na zadním sedadle ozvalo zlověstné zamručení. Znělo to jako vzdálený roj včel, ale já jsem věděl, co to znamená." kočka se probouzela.
Když jsem vyjel z města, stiskl jsem plyn až k podlaze. To jsem činil jen výjimečně, vzhledem k tomu, že když jsem donutil své vozidlo k větší rychlosti než padesát kilometrů za hodinu, protestoval motor i karosérie tak hlasitě a řehtavě, že jsem se vždycky bál, že se ten krám pode mnou rozsype. Ale v tuhle chvíli mi to bylo jedno. Se zaťatými zuby a vytřeštěnýma očima jsem se řítil vpřed a nevnímal jsem ani zeleň, ani kamenné zídky ubíhající kolem okna. Veškerá moje pozornost se soustředila dozadu, odkud se víc a víc blížilo bzučení včel a intonace byla stále zlostnější.
Když se proměnila ve vzteklé mňoukání s podtextem drásavých zvuků silných pacek trhajících lepenku, začal jsem se třást. Vburácel jsem do Raytonu a ohlédl jsem se. Georgina byla polovinou těla venku z krabice. Hmátnul jsem po ní a chytil ji za zátylek, a když jsem zastavil před brankou U jasmínu, zatáhl ‚jsem jednou rukou za brzdu a druhou jsem s položil kočku na klín.
Rozvalil jsem se v sedadle bezvládně jako pytel mouky a funěl jsem úlevou. Mé ztuhlé rysy se málem rozzářily úsměvem, když jsem zahlédl paní Beckovou kutálející se k nám po zahradní cestičce.
Vzala si ode mne Georginu a radostným výkřikem, ale zděšeně vyjekla, když spatřila oholené místo a dva stehy na kočičím břiše.
„Ale ty můj miláčku! Co ti to ti ošklivi pánové provedli?" Tiskla zvířátko k sobě a zuřivě na mě hleděla.
„Je to v pořádku, paní Becková, je to úplném pořádku," řekl jsem. „Večer jí můžete dát trochu mléka a zítra kousek tuhé potravy. Opravdu si nemusíte dělat starosti."
Našpulila pusu. „No dobře. A teď…" Úkosem se na mě podívala. „Vy byste asi chtěl, abych vám zaplatila?"
„No, hm…
„Tak tu počkejte. Dojdu si pro peníze." Obrátila se a zašla do domu. A já jsem tam zůstal stát, opřený o smradlavé auto, na rukou mě pálily škrábance, prohlížel jsem si roztrhaný loket a cítil jsem se fyzicky i psychicky zcela zneužitý. Za celé odpoledne jsem neudělal nic jiného, než že jsem vykastroval kočku.
Apaticky jsem pozoroval paní Beckovou, vracející se po cestičce. V ruce nesla peněženku. U branky se zastavila a podívala se na mne.
„Říkali jsme deset šilinků, viďte?" Ano, správně."
Přehrabovala se v peněžence, a to dost dlouho, a pak vytáhla desetišilinkovou bankovku a smutně se na ni zadívala.
„Georgino, Georgino, ty jsi ale drahá kočička," promluvila sama pro sebe.
Váhavě ‚jsem napřáhl ruku, ale ona odtáhla bankovku z mého dosahu. „Momentíček, docela bych byla zapomněla. Musíte jí přeci vytáhnout stehy?"
„Ano, za deset dnů."
Sevřela rty do pevné přímky. „No tak to teda mám na zaplacení plno času, až sem zase přijedete."
„Zase sem…? Ale přece nemůžete předpokládat…"
„Podle mejch zkušeností to přináší neštěstí, když člověk zaplatí dřív, než je práce hotová," pravila. „Dyť by se Georgině mohlo něco stát."
„Ale…Ale…
„Ne, už jsem se rozhodla," řekla. Uklidila peníze znovu do peněženky a zaklapla ji s rezolutní definitivností, a pak se obrátila zpátky k domovu. V polovici cesty se ohlédla a usmála.
Jo, tak to udělám. Zaplatím vám, až přijedete příště."

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ

Byli jsme připraveni na odchod ze Scarborough. A byla to ironie, že jsme odcházeli v době, kdy se na nás začínalo usmívat štěstí.
Stáli jsme na přehlídce před Grandem ráno v sedm hodin v májovém slunečním svitu, právě tak jako jsme tu stávali po celou yorkshirskou zimu, většinou ve tmě a často s ledovým deštěm bičujícím nám tváře. Ale teď mě zabolelo u srdce, když jsem hleděl přes hlavy kamarádů na nádherný, široký záliv ubíhající pod útesy, na lákavý a čistý písek, na široké, modré, vlnící se moře, odrážející sluneční paprsky.“ Nad tím vším vanula nádherná vůně moře, soli a mořské trávy a přivolávala vzpomínky na školní prázdniny a všechny šťastné a ve válce ztracené chvíle.
Po-zor!“ Halekání rotného Blacketta se přes nás převalilo, a my jsme stáli ztuhlí ve vyrovnaných řadách, každý muž v plné polní s. tornou vypodloženou lepenkou, aby měla ostré hrany, s krátce ostříhanými vlasy, ve vyleštěných botách a s knoflíky svítícími jako zlato. Aniž jsme si toho byli vědomi, vydrezíroval nás výcvikový letecký pluk do kadlubu perfektní, ukázněné jednotky, tak odlišné od roztřepaného, nedopečeného houfce, jakým jsme byli před šesti měsíci. Všichni jsme složili zkoušky a už jsme nebyli obyčejní vojíni, ale svobodníci, a moje gáže vystřelila do „.závratných výšin se,dmi šilinků a třípencí denně - namísto bývalých tří šilinků. Vpravo vbok!“ Další zaržání. „Pochodééém - chod!“ S pažemi vysoko se vyhupujícími jako jediný muž jsme přešli naposled kolem průčelí Grandu. Věnoval jsem té velké budově pohled na rozloučenou - stála tam jako důstojná viktoriánská dáma zbavená malicherných okras - a učinil jsem slib. Jednou se sem vrátím, po válce, a podívám se na Grandhotel, až bude zase v plné kráse. A také jsem to splnil. O mnoho let později jsme seděli s Helenou v hlubokých křeslech v hale, v níž na nás kdysi pokřikovala letištní policie. Číšníci neslyšně přecházeli po tlustých kobercích s .čajem a zákusky a orchestr hrál melodie z Rose Mary. l A večer jsme jedli v elegantní jídelně, jejíž okna se dívala dolů na moře. Tahle místnost bývala studená, otevřená terasa, z níž jsem se učil číst signály Aladis lampy přebleskující z majáku, ale teď jsme seděli v luxusním teple, jedli .jsme grilovanou rybu a pozorovali jsme světla přístavu a města, která se začala problikávat soumrakem. Ale to byla tehdy ještě daleká budoucnost a dusot našich kroků se rozléhal po cestě k nádraží a dlouhé, vyrovnané modré řady mizely z náměstí. Nevěděli jsme, kam deme, všechno bylo nejisté. Blackův Slovník veterináře mě dloubal do zad. Bylo to nepohodlné zavazadlo, ale připomínalo mi staré dobré časy a dávalo mi naději, že mi zase dobré časy nastanou.

KAPITOLA DVACÁTÁ

„Je to stejný na celým světě, všechno se nakonec svede na chudáka. Plezír mají jenom bohatý…
Byli jsme v dokončovacím kursu, žili jsme ve stanech uprostřed Shorpshiru, a tohle byla jedna z příležitostí, kdy jsme se všichni sešli - stovky osmahlých mužů v obrovském zástupu čekajícím na promluvu generála, který se na nás přijel podívat.
Než se ten velikán dostavil, obsadil podium lascivní seržant, který nám krátil čas neslušnými průpovídkami s doprovodem výmluvných gest. „Sou to ty bohatý, který maj všechno … namísto slova „potěšení“ zapumpoval prudce předloktím.
Zaujala mě reakce letce po mé pravici. Byl to hubený, růžolící, asi devatenáctiletý chlapec, a jak nadskakoval, padaly mu do obličeje slámově světlé vlasy. Opravdu to prožíval, hulákal neslušná slova a s maniackou rozkoší násobil seržantovu gestikulaci. Později jsem se dozvěděl, že to byl syn biskupa.
K našemu kursu se připojila letecká peruť z Oxfordské univerzity. Byla to skupina povznesených a veleslušných mladých mužů a vzhledem k tomu, že jsem s nimi strávil plné tři dny při loupání brambor, většinu z nich jsem dost dobře poznal. Loupání brambor je nedostižná metoda, jak se spřátelit s lidmi, a když jsme hodinu za hodinou plnili nesčetné kbelíky výsledky své práce, hroutily se společenské přehrady a na konci těch tří dnů jsme mezi sebou měli jen málo tajností. Biskupův syn nacházel cosi nesmírně zábavného až srandovního ve skutečnosti. že kvalifikovaný veterinář opustil svou praxi, aby podpořil vlast tím, že odstraní slupku tisíců brambor. A já na druhé straně jsem měl zadostiučinění v tom,

že jsem ho pozoroval. Byl to půvabný a příjemný chlapec, ale chytal se čehokoli, co sebeméně zavánělo lascivností. Říká se, že synové kněží trochu zdivočí, když je pustí z řetězu, ale já si myslím, že ještě $snáz podlehne světským svodům uprchlík z biskupského paláce. Znovu jsem se na něj podíval. Všichni kolem řvali, co jim hrdlo stačilo, ale jeho hlas, recitující dvouslabičná slova s mimořádnou chutí a dychtivostí, je všechny přehlušoval a mládenec napodoboval pohyby velícího četaře jako oddaný učedník.
Bylo to všechno jiné než v Darrowby. Moje začátky v letectvu, kde se opravdu na nějaké slovo nehledělo, mě donutily pochopit, a možná že poprvé, jaký druh společenství jsem opustil. Protože si často myslím, že jedna z nejméně permisivních společností v celé historii lidstva byla „zemědělská komunita rurálního Yorkshiru třicátých let. Mezi farmáři bylo nevyslovitelné cokoli, co mělo něco společného se sexem nebo jinými přirozenými funkcemi. Znesnadňovalo mi to práci, protože jestliže měly potíže zvířete sebemenší sexuální souvislost, odmítl majitel sdělit příznaky v případě kdy telefon zvedla Helena nebo naše sekretářka slečna Harbottlová. „Chtěl bych, aby se mi veterinář přijel kouknout na krávu," bylo všechno, co sdělili. Dnešní případ byl typický a podíval jsem se na pana Hoppse dost rozhořčeně. „Pročpak jste neřekl, že se vaše kráva neběhá? Máme na to teď novou injekci a já jsem si ji nevzal s sebou. Chápete přece, že nemohu vozit v autě celou lékárnu." Farmář si studoval nohy. „No víte, ten telefon zvedla ňáká paní a já sem jí nechtěl vykládat, že se Sněhurka neběhá." Kradmo na mě mrkl. „A nemůžete s tím vůbec nic udělat?" Vzdychl jsem. „Možná že ano. Přineste mi vědro horké vody a kousek mýdla." Když jsem si mydlil paži, cítil jsem zklamání. Tak rád bych byl vyzkoušel tu novou injekci prolanu. Ale na druhé straně byla rektální prohlídka také zajímavá. „Zdvihněte jí ocas, prosím vás," řekl jsem, a opatrně v, sem vsunoval ruku do konečníku.
Poslední dobou jsme toho dělali spoustu. Naše profese se najednou probudila k poznání, že neplodnost skotu nebyla neproniknutelnou záhadou. Častěji a častěji jsme krávy pečlivě vyšetřovali, a jak říkám, bylo to svým způsobem zajímavé.
Siegfried to vystihl jednou ráno s obvyklou a sobě vlastní přesností.
„Jamesi," řekl, „člověk se naučí víc v kravském zadku než ve velké encyklopedii."
A když jsem se teď prohmatával do zvířete, chápal jsem, co měl na mysli. Za rektální stěnou jsem uchopil čípek a mířil jsem podle pravého cípu. Všechno vypadalo normálně, právě tak dobré byly vejcovody, když jsem se k nim dostal. Za vteřinu jsem cítil mezi prsty vaječník jako vlašský ořech. Tohle byl ale vlašský ořech s výrazným zduřením a já jsem se usmál. Zduření bylo corpus luteum, žluté tělísko, které ovlivňuje vaječník a zabraňuje počátku nového normálního cyklu.
Jemně jsem zmáčkl zduřeninu a cítil jsem, že se odloučila od vaječníku a odplynula. To bylo báječné, přesně, co jsem potřeboval, a já jsem se šťastně podíval přes kravský zadek na farmáře.
„Myslím, že jsem to spravil, pane Hoppsi. Zítra nebo do dvou dnů by se to mělo objevit a můžete ji hned připustit" Vytáhl jsem paži špinavou skoro až k rameni a začal jsem se oplachovat teplou vodou. Tohle byla chvíle, kdy se mladí lidé se zrakem plným růžových vidin o půvabech veterinařiny obvykle rozhodli, že budou raději právníky nebo ošetřovatelkami. Přicházela ke mně spousta mládeže na praxi a podle mého názoru čím dřív se setkali s realitou tohoto zaměstnání, tím lépe pro ně.
Odjížděl jsem ze statku spokojený, že jsem něco dokázal, a s úlevou, že jemnocit pana Hoppse nezmarnil účel návštěvy.
Bylo to zvláštní, ale vrátil jsem se do ordinace a okamžitě jsem se znovu setkal s dalším příkladem stejné problematiky. Pan Pinkerton, majitel malého hospodářství, seděl v kanceláři vedle psacího stolu slečny Harbottlové. U nohou měl svou kolii. „Tak co pro vás mohu udělat, pane Pinkertone?" tázal jsem se, když jsem za sebou zavíral dveře. Farmář zaváhal. „De vo mýho psa - není v pořádku," „Jak to myslíte? Je nemocný?" Sklonil jsem se a pohladil jsem chlupatou hlavu. Pes radostně vyskočil a začal ocasem vyklepávat dunivý tamtam o hranu psacího stolu. , ."Depak, sám vo sobě je v pořádku." Pan Pinkerton byl docela jasně v rozpacích." „A co mu tedy je? Vypadá jako ztělesněné zdraví." „Jo, ale mám trochu starosti. Víte, je to … kradmo se podíval na slečnu Harbottlovou. „Je to jeho péro." „Cože jste říkal?" Po hubených tvářích pana Pinkertona se rozléval slabý ruměnec. Znovu koukal vyděšeně na slečnu Harbottlovou. „Je to jeho…péro. Má něco se svým pérem." Nepatrným gestem ukazováčku pokynul někam směrem k břichu zvířete. Podíval jsem se tam. „Promiňte, ale skutečně nic nevidím." , „Ale jo," farmářův obličej se svíral v agonii rozpaků se přiblížil se až docela ke mně. „Něco tam má," šeptal

hrubým šepotem. „Něco mu de z jeho…z jeho péra.“ Klekl jsem si a podíval jsem se zblízka a najednou mi to bylo všechno jasné. „Myslíte tohle?“ Ukázal jsem na malou krůpěj semene na konci přepážky. Němě přikývl a jeho tvář by se mohla stát modelem pro studii rozpaků. Zasmál jsem se. „Ale to vám nemusí působit žádné starosti. To není nic nenormálního. Můžete to nazvat přetlakem. Je to mladý pes, viďte?“
„Jo, je mu jenom vosumnáct měsíců.“
„To je ono. Je prostě plný síly a radosti. Spousta dobrého jídla a asi ne mnoho práce?“
„Jo, dostane dobře nažrat. Nic než to nejlepší. A máte pravdu, moc práce pro něj nemám.“
No tak vidíte.“ Podával jsem mu ruku. „Omezte mu potravu a dohlédněte, aby měl víc pohybu, a upraví se to samo.“
Pan Pinkerton na mě civěl. „Ale .copak mu s tím. jeho, s tím jeho…jeho…zase ten tryznivý pohled na naši sekretářku.
Ne, ne“ řekl jsem, „ujišťuji vás, že s jeho… s jeho pérem není nic v nepořádku. Žádný místní zánět“
Viděl jsem, že jsem ho ještě nepřesvědčil, a tak jsem hodil udičku. „Něco vám povím. Přece jenom vám dám mírné sedativum. Jsou to tablety a trochu mu pomohou.“
Šel jsem do dispensáře a odpočítal jsem tablety do krabičky. V kanceláři jsem mu je podal s úsměvem, ale jeho tvář vyzařovala pouze hluboké nesnáze.“ Očividně jsem mu, to nevysvětlil dost jasně, a když jsem ho vedl chodbou k domovním dveřím, vysvětloval jsem to celé znova, pokud možno prostými výrazy, které by měl pochopit.
Stáli jsme na prahu a ještě naposled jsem mu pro útěchu poklepal na rameno, a ačkoli jsem se tím žvaněním skoro udýchal, myslel jsem, že bude nejlépe, když mu tu celou přednášku ještě jednou na závěr shrnu.“ , Tak to bychom měli,“ pravil jsem s lehkým úsměvem
„Dávejte mu méně jídla, dbejte, aby měl hodně práce a aby hodně běhal, a každé ráno a večer dostane po jedné tabletě.“
Farmářovi poklesla brada, jako by se měl každou chvíli rozplakat, ale. pak se obrátil a pomalu se vlekl ze schodů na ulici. Učinil několik nerozhodných kroků, pak se prudce otočil a v jeho hlase zazněl nářek.“
„Ale pane Herriote…co bude s tím jeho pérem?“
A když se drobný pan Gilby svalil na kamennou podlahu ve svém chlévě, byla moje první myšlenka, jak je nespravedlivé, že se to ze všech lidí muselo přihodit právě jemu. Protože přirozený jemnocit a zdrženlivost tehdejší doby se do jeho osoby vtělily v té nejvyšší míře. Dokonce i jeho vzezření mělo v sobě cosi éterického. Osmačtyřicet kilo drobných kostiček, napjatá kůže bez podkladu tuku a mírná, nevinná tvář s výrazem téměř dětským, navzdory jeho padesáti letům. Nikdo nikdy neslyšel pana Gilbyho zaklít a nikdo nikdy od něj neslyšel neslušné slovo. Byl to jediný farmář, který užíval termínu chlévská mrva ,Kromě toho jakožto přísný metodista nepil a neholdoval světským radovánkám a nikdy se nezjistilo, že by vyřkl jedinou lež. Byl prostě tak dobrý, že bych vůči němu byl pojal hluboké podezření, kdyby to byl někdo jiný. Ale pana Gilbyho jsem poznal. Byl to hodný, křehoučký človíček, počestný jako panenské jitro. Do jeho rukou bych svěřil celý svůj život. A proto jsem byl tak smutný, když jsem viděl, jak tam leží. Přihodilo se to tak rychle. Jenom jsme vešli do chléva a on ukázal na černou krávu Angus Gross hned proti dveřím. Tahleta. Myslím, že trochu nastydla.“ Věděl, že jí budu „ chtít změřit teplotu, a chytil ji za ocas a potom překročil jednou nohou odpadní stružku, aby mohl proklouznout mezi krávou a její sousedkou. A tehdy se to stalo - když měl nohy rozkročené vůbec v té nejhorší pozici. Vlastně jsem nebyl ani překvapený, protože kráva mrskala vztekle ocasem, už když jsme vešli, a černé krávy já vždycky podezřívám. Vypadala na to, že se jí náš nečekaný vstup nelíbí, vyrazila pravou zadní nohou bleskovou rychlostí a zasáhla ho ostrým kopytem přímo do rozkroku. Měl na sobě pouze otřepané, oprané pracovní kalhoty, tudíž byl bez jakékoli ochrany. Jen jsem mrkl když ta noha dopadla s ošklivým žuchnutím, ale pan Gilby neprojevil vůbec žádnou emoci. Padl na zem jako podťatý, vypadal jako zkušební figurína, do které se právě strefila vojenská jednotka při manévrech, a zůstal nehybně ležet na dlažbě, dlaněmi svíraje rozkrok. Teprve po několika minutách začal tiše sténat.
Spěchal jsem mu na pomoc, ale připadalo mi nespravedlivé, že jsem se musel stát svědkem dezintegrace jeho skromné osobnosti. Ten přejemný farmář by byl určitě dal přednost smrti, než aby byl přistižen v tak neelegantní poloze, válel se na zemi a zoufale žmoulal nevyslovitelnou část těla. Klekl jsem si k němu a

pohladil jsem ho po rameni, zatímco on bojoval duševní zápas s bolestí.
Teprve za chvíli se mu ulevilo natolik, že se mohl posadit, a já ho objal a podepřel. Nazelenalá barva jeho obličeje zvlhla potem. A tehdy se mezi nás začaly vkrádat rozpaky, protože sice již vzdálil ruce z kompromitujícího místa, ale hluboce se styděl za nechutnou situaci.
Připadal jsem si bezradný a bezmocný. Něžný pan Gilby si nedokázal ulevit normálním zaklením na tu krávu a na život a nemohl jsem mu ani pomoci tím, že bychom se spolu zasmáli a prohodili pár šťavnatých slov. Tyhle věci se občas stávají i v dnešní době a obvykle inspirují k barvitému komentáři, včetně perspektiv budoucího sexuálního života. Vždycky to pomůže.
Ale tady v chlévě pana Gilbyho panovalo jen nepříjemné ticho. Po čase se mu začínala vracet barva do tváří a pomalu se pokoušet postavit. Několikrát se nadechl a nešťastně se na mě podíval. Určitě si myslel, že mi dluží vysvětlení, dokonce omluvu za to, že se choval tak trapně.
Minuty plynuly a napětí se stupňovalo. Rty pana Gilbyho se jednou nebo dvakrát zachvěly, jako by užuž chtěl promluvit, ale nenacházel slov. Konečně to, vypadalo, že se rozhodl. Odkašlal si, opatrně se rozhlédl a přiblížil rty k mému uchu. Celou situaci objasnil jedinou, chraptivě zašeptanou větou.“ „Rovnou do kuliček, pane Herriote.“ Již jednou jsem se zmínil o ostychu, který se vztahoval na všechny přirozené funkce a byl zdrojem četných nedorozumění.
Drobná potíž, s níž se setkávají všichni venkovští veterináři, je, že při dlouhých obchůzkách se vyskytne chvíle, kdy se jim chce čurat. Na úplném začátku svého pobytu v Yorkshiru jsem považoval za nejprostší věc na světě odskočit si v chlévě do kouta a ulevit si a naprosto jsem nechápal, že by to mohlo uvést do rozpaků kteréhokoli příslušníka mého pohlaví. Ale brzy jsem si všiml, jak farmáři přešlapují, dívají se na druhou stranu a projevují různé příznaky studu.
Moje pokusy zasmát se takové příhodě se nesetkaly s úspěchem. Bodré poznámky, které jsem trousil přes rameno, jako „ještě si vyždímám druhou ledvinu“ nebo „a tenhle postup přivodí okamžitou úlevu“, byly přijímány vážným přikývnutím a mumlavým „ano…ano…ano, máte pravdu.“ Někdy mi nezbylo, než se odplížit hned po příjezdu pod opuštěný přístřešek, ale často za mnou farmář vpadl, přistihl mne při činu a vyděšeně vycouval.
Sami farmáři zvyšovali mé potíže pohostinným zvykem nabízet mi při každé příležitosti velké hrnky čaje. Občas jsem se vyhnul hanobení hospodářských bddov a v případě nutnosti jsem se utíkal do volné krajiny. Ale i tam na mne číhalo nebezpečí, třebaže jsem vždycky volil opuštěný kus země, kde se vřesoviště rozkládalo až k dalekému obzoru. Pustina pravidelně v několika vteřinách ožila auty s ženami za volantem, které se ke mně řítily velikou rychlostí. Dodnes rudnu studem, když si vzpomenu, jak jednou zastavilo auto plné panen středního věku, a všechny se mě zdlouhavě vyptávaly na nejkratší cestu do Darrowby a kolem mých nohou se rozlévala zrádná černá louže.
Každé pravidlo má samozřejmě své výjimky, a vzpomínám si i na příhodu, kdy reakce byla zcela odlišná. Zkonzumoval jsem obvyklé množství čaje, a navíc mi laskavý farmář nabídl pár lahví černého piva, když jsem pod přístřeškem z Vlnitého plechu dokončil namáhavou kastraci mladých býčků. Potom jsem jel ke starému panu Ainsleyovi a byl jsem na prasknutí.
Nikde nebylo vidět živáčka. Po špičkách jsem utíkal do chléva, vplížil se do kouta a s nesmírnou úlevou jsem si posloužil. Byl jsem v půli, když se na kamenné podlaze za mnou ozvaly těžké kroky. Stál tam starý pán s nahrbenými rameny a s rukama v kapsách.
Panebože, už v tom zase lítám, ale teď nemohu přestat. S trapným úsměvem jsem se k němu otočil přes rameno.“ „Promiňte, pane Ainsley, že jsem takhle zneužil vašeho chléva,“ řekl jsem tonem, jak jsem doufal, lehkým a žertovným. „Ale neměl jsem jinou možnost. Když to na mě přijde, musím čurat. Možná že mám špatný močový měchýř, nebo něco podobného.“
Starý pán na mě hleděl několik chvil úplně lhostejně a pak několikrát pokývl hlavou.“
„Jo, to znám, to znám,“ pravil chmurně. „Vy ste jako já, pane Herriot. Kudy chodim, tudy močim.

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ

Moje myšlenky bloudily. Vzpomínal jsem na staré časy ve Skeldalu. Na dobu, kdy jsem ještě nesloužil v letectvu, na dobu, než jsem poznal Helenu…

Siegfried a já jsme snídali ve velké jídelně. Můj kolega vzhlédl od dopisu, který četl.“
„Jamesi, pamatuješ se na Stewieho Brannana?“
Usmál jsem se. „Jak bych na něj mohl zapomenout? Vždyť jsme si s ním užili tehdy na dostizích v Brawtonu.“ Do smrti si budu živě pamatovat Siegfriedova příjemného kamaráda. „Ano…ano, bylo to pěkné,“ přikývl Siegfried. „Dostal jsem od něj zrovna dopis. Má už šest mrňat, a ačkoli si nestěžuje, myslím, že v takové díře, jako je Hensfield, život není zrovna nejrůžovější. Zvlášť když si stěží vydělá na živobytí.“ Siegfried se zamyšleně tahal za lalůček ucha. „Víš, Jamesi, určitě by si potřeboval odpočinout. Jestlipak bys nebyl tak hodný a nezajel tam zastoupit ho na pár týdnů, aby mohl odvézt rodinku na prázdniny?“ „Ale samozřejmě. Velmi rád. Nebudeš tu mít příliš mnoho práce?“
Siegfried mávl rukou. „To mi jen prospěje. Kromě toho je teď poměrně klid. Ještě dnes mu odepíšu.“
Stewie se této příležitosti dychtivě chytl a za několik dnů jsem byl na cestě do Hensfieldu. Yorkshire je největší hrabství v Anglii a jsem přesvědčen, že je také nejrozmanitější. Nechtěl jsem věřit svým očím, když jsem hleděl na les továrních komínů, a to v necelých dvou hodinách od chvíle, kdy jsem opustil čisté travnaté kopce a a průzračný vzduch Darrowby.
Tohle byl průmyslový Západní Riding a já jsem míjel pekelně černé továrny, jaké jsem dosud viděl jen na fotografiích, a míjel jsem dlouhé, ošklivé a beztvaré domky, v nichž bydleli dělníci. Všechno bylo tmavé.“ domy, továrny, zdi, stromy, a dokonce i ty stráně kolem dokola byly pošpiněné a zaneřáděné kouřem, který se zvedal nad městem ze stovek říhajících dlouhých komínů.
Stewieho ordinace byla přímo v srdci toho všeho, šerý domek na podezdívce ze špinavého kamene. Zazvonil jsem a hleděl na nalakovanou tabulku.“ „Stewart Brannan, MRCVS, veterinář a odborník na psy“. Přemítal jsem, co by té druhé části titulu řekla naše fakulta, když vtom se otevřely dveře a přede mnou stál můj přítel a kolega.
Byly ho plné dveře. Pokud se v něčem vůbec změnil, byl tlustší než dřív, ale jinak byl úplně stejný. Vzhledem k tomu, že byl srpen, nečekal jsem, že by měl svůj námořnický převlečník, ale kromě toho detailu vypadal přesně tak, jak jsem ho pamatoval z Darrowby.“ široká, masitá, dobromyslná tvář, mastné černé vlasy padající do čela téměř neustále trochu zroseného potem.
Napřáhl ruku, popadl mě za loket a radostně mě vtáhl do chodby.
„Jime! To je báječné, že tě zase vidím!“ Položil mi paži kolem ramen a společně jsme prošli chodbou. „Jsi hrozně hodný, že mi takhle pomůžeš. Celá rodina je z toho bez sebe - všichni jsou ve městě a nakupují na prázdniny. Zajistili jsme si pobyt v Blackpoolu.“ Jeho stále přítomný úsměv se rozšířil.
Šli jsme do pokoje vzadu v domě a tam na hnědém linoleu stál jakýsi značně vratký kuchyňský stůl. V jednom koutě jsem spatřil výlevku, několik přihrádek s lahvičkami a bíle nalakovanou skříňku. Vzduch páchl karbolkou a kočičinou.
Tak tady vyšetřuji ta svoje zvířátka,“ pravil Stewie spokojeně. Podíval se na hodinky. „Je za pět minut půl šesté - v půl šesté začínám ordinovat. Zatím ti to tady ukážu.“
Netrvalo to dlouho, protože nebylo mnoho k vidění. Věděl jsem, že v Hensfieldu existuje ještě jedna, módnější veterinární ordinace a že Stewie si vydělává na živobytí péčí o čtvernohé přátele chudších obyvatel. Celé jeho zařízení dokládalo, že žije z ruky do úst. Všechno měl pouze po jednom - jednu jehlu na šití, jednu zahnutou jehlu, jedny nůžky, jednu stříkačku. Byla tam nevalná zásoba léků a podivuhodná směs lahviček a kelímků. Lahvičky měly zvláštní tvary - jakživ jsem takové v žádné lékárně neviděl.
Stewie jako by četl moje myšlenky. „Není to nic velkolepého, Jime. Nemám žádnou nóbl praxi a vydělávám málo, ale na živobytí nám to stačí a to je hlavní věc.“
Tuhle frázi jsem už slyšel. „Na živobytí nám to stačí“ tohle říkal, už když jsem se s ním poprvé setkal na těch dostizích v Brawtonu. Zřejmě to byla vůdčí hvězda jeho snažení.
Kout místnosti byl oddělený záclonou a můj kolega ji odtáhl.
„Tohle jé něco, co by se dalo nazvat čekárnou.“ Usmál se mému,překvapení.“ stálo tu půl tuctu dřevěných židlí, srovnaných kolem zdi. „Nevypadá to vznešeně, Jime, to víš, fronta na ulici na mě nestojí, ale jde to.“
Stewieho zákazníci se už začali scházet.“ dvě malé holčičky s černým psem, starý pán v kšiltovce s teriérem na vodítku, chlapec s králíkem v košíku. „Tak dobře,“ řekl můj statný kolega, „dáme se do toho.“ Navlékl si bílý plášť, odhrnul záclonu a pravil.“ „Kdo tu byl ? první Obě děvčátka položila psa na

stůl. Byl to dlouhosrstý podvrťák, třásl se strachem a koulel očima po bílém plášti.“ Neboj se, kamaráde,“ hučel, Stewie, „vždyť já ti neublížím.“ Hladil a laskal rozechvělou hlavu a pak se obrátil k děvčátkům.“ „Copak mu je?“ „Má nemocnou nohu, zchromnul,“ odpověděla jedna dívenka. Jako na dotvrzení těchto slov zdvihl pejsek přední nožičku a se zmučeným výrazem ji ukazoval. Stewie objal packu velkou dlaní a velice pozorně a pečlivě ji prohmatával. Okamžitě jsem si všiml, jak jemný je tenhle medvědí chlapák Není tam nic zlomeného,“ řekl. „Jenom si namohl ramenní kloub. Ať pár dní odpočívá a ráno a večer mu kloub , masírujte.“ Nalil z láhve, podobající se lahvi worchestru, jakousi bílou tekutinu do menší, podivně tvarované lahvičky a podal jim to. Jedno děvčátko napřáhlo ruku a rozevřelo prstíky, v nichž drželo šilink. „ „ Děkuju,“ řekl Stewie bez překvapení. „Na shledanou. Vyšetřil několik dalších případů a vlom, právě když znovu kráčel k zácloně čekárny, se ve dveřích na druhém konci objevili dva usmolení kluci. Nesli košík, v němž ležela hromada nejrůznějšího skleněného nádobí. Stewie se sklonil nad košíkem a zvedal skleničky od hořčice. ad naložené zeleniny, od kečupu. Každou z nich prohlížel okem znalce. Konečně dospěl k nějakému rozhodnutí. Tři pence,“ pravil.
„Šest pencí,“ odvětili kluci unisono. „Čtyři pence,“ zamručel Stewie. „Šest pencí, zapěl klučičí chór.
„Pět pencí,“ tvrdohlavě se bránil můj přítel.
Šest pencí!“ V tom výkřiku bylo slyšet ryk vítězství. Stewie si vzdychl.“ „Tak to vyložte.“ Předal jim minci a začal skládat lahvičky pod výlevku.
Oškrábu z nich nálepky a pořádně je vyvařím, rozumíš, Jime?“
„Ano, chápu.“
„Je to hrozně úsporné“
„Samozřejmě.“ Záhada podivně tvarovaných lékárenských lahviček se náhle vyřešila.
Bylo už půl sedmé, když záclonou prošel poslední zákazník. Celou tu dobu jsem pozoroval Stewieho, jak pečlivě každé zvíře prohlížel, nespěchal a ošetřoval je odborně a důkladně, bez ohledu na své omezené možnosti. Nepočítal si víc než šilink až dva šilinky a bylo jasné, proč taktak seškrabe na domácnost.
Jedné věci jsem si zvlášť všiml. Všichni ho tu měli rádi. Nevypadal nijak působivě, ale byl laskavý a účastný. Měl jsem pocit, že jsem se tu něčemu přiučil.
Poslední příchozí byla statná dáma, která se chovala dost škrobeně. Vyslovovala korektně a spisovně.
Minulý týden byl můj pes pokousán,“ oznámila, „a já se obávám, že se mu rána zanítila.“
„Ano, podíváme se,“ vážně přikývl Stewie. Jeho banánovité prsty vyšetřovaly poraněnou oblast na krku zvířete jemně a opatrně. „Máte pravdu, vypadá to ošklivě. Mohlo by se to podebrat, kdybychom si nedali pozor.“
Pečlivě a dlouho odstřihoval srst a čistil hlubokou ránu kysličníkem. Pak na to nasypal trošku dezinfekčního prášku, přiložil kousek vaty a připevnil ji obvazem. Vstříkl zvířeti antistafylokokovou injekci a nakonec podal dámě lahvičku od kečupu naplněnou roztokem akriflavinu.
Dlouhý vnitřní zápas se projevoval záškuby tváří a rozechvěním očních víček. Nakonec Stewie narovnal ramena.
„Tak to budou,“ pravil rozhodně, „tři šilinky a šest pencí.“
Na Stewieho to byla obrovská částka, ale pro jiného veterináře naprosté minimum, a nedokázal jsem si představit, že vůbec něco vydělá.
Když paní odešla, ozval se v domě hluk. Stewie se usmál úsměvem cheruba.
„To bude Meg s dětmi. Pojď se s nimi přivítat“
Vyšli jsme do chodby a do neuvěřitelného zmatku. Děti řvaly, vřeštěly a smály se, lopatky a kbelíčky chrastily, ode zdi ke zdi lítal míč a do toho všeho nepřetržitě plakalo mimino.
Stewie se vnořil do houfu a vytáhl drobnou ženičku. „Tohle,“ zašeptal pyšně, „je moje manželka.“ Hleděl na ni jako malý chlapec zbožňující filmovou hvězdu.
„Jsem rád, že vás poznávám,“ řekl jsem.
Meg Brannanová mi podala ruku a usmála se. Její krása existovala pouze v pohledu jejího manžela. V rysech obličeje byly zřetelné stopy půvabu poničeného těžkým životem. Dokázal jsem si představit její úděl matky, hospodyně, kuchařky, sekretářky a ošetřovatelky zvířat.
„Pane Herriote, je to od vás a od pana Farnona nesmírně laskavé, že nám takhle pomáháte. Hrozně se

těšíme na dovolenou.“ V očích měla trochu poraženeckého smutku, ale hleděla laskavě.
Pokrčil jsem rameny. „Těší mě, paní Brannanová, že jsem vám mohl být prospěšný. Určitě se mi tu bude líbit a doufám, že strávíte krásné prázdniny.“ Myslel jsem to upřímně - vypadala, že to potřebuje.
Byl jsem představen dětem, ale nedokázal jsem se v nich orientovat. Kromě mimina ječícího setrvale z plných plic tam, myslím, byli tři malí chlapci a dvě holčičky, ale přesně jsem to nevěděl - hrozně se hemžili. Zmlkli nakrátko pouze při večeři, když je Meg krmila dušeným skopovým s mrkví a s brambory. Bylo to výtečné a potom jsme dostali pudink s borůvkami.
Vzápětí ale vypukl znovu chaos, protože mládež se kvapně najedla a začala skotačit po místnosti. Zejména mě rušilo, když si oba větší chlapci v průběhu večeře házeli velikým novým míčem z jednoho konce stolu na druhý. Rodiče tomu neříkali nic - Meg pravděpodobně proto, že se už přestala snažit, a Stewie proto, že se nikdy nesnažil.
Otec se zmohl na napomenutí jen jedenkrát, a to když mi míč hvízdl kolem nosu a téměř mi vyrazil lžíci s pudinkem.
„No tak, no tak,“ zabrumlal nepřítomně a házená s míčem se přemístila do středu stolu, kde jsem nebyl v cestě. Nazítří ráno jsem doprovázel odjíždějící rodinku. Ste wie zaměnil zchátralý austin sedmičku za velikánský zrezivělý ford pětku. Posadil se za volant, usmíval se na mé a mával a štěstí z něj jenom zářilo. Meg vedle něho dokázala vynutit zmučený úsměv a kolem ostatních okének se rvala změť psů a dětí. Když se auto hnulo, s kočárkem, několika kufry a dětskou postýlkou nebezpečně se houpající na střeše, děti ječely, psi štěkali a mimino řvalo. Pak mi zmizeli z dohledu.
Vrátil jsem se do domu a obklopilo mě neobvyklé ticho a s tím zvláštním tichem se dostavil pocit rozpaků a nejistoty. Bylo mým úkolem starat se o tuhle praxi celé dva týdny a připomínka hubeně zásobené ordinace mě nijak zvlášť neuklidňovala. Prostě jsem neměl žádné nástroje, jimiž bych mohl ošetřit vážnější případ.
Útěcha ale byla nasnadě. Z toho, co jsem viděl, jsem mohl soudit, že se tady obvykle neděje mnoho dramatického. Stewie mi kdysi říkal, že si na živobytí vydělává kastrací kocourů, a domníval jsem se, že kromě toho se možná vyskytne pár špinavých uší a menších poranění. To bude asi všechno.
Dopolední ordinace potvrdila můj předpoklad. Několik prostých lidiček přivedlo psíky neurčitého původu se zanedbatelnými potížemi a já jsem spokojeně rozdával lahvičky od maggi a skleničky od marmelády obsahující Stewieho léky.
Jediná potíž byla s tím stolem, který spadl pokaždé, když jsem na něj zvedl nějaké zvíře. Z nepochopitelných důvodů to byl stůl se skládacíma nohama a ty kovové podpory se v rozhodujících chvílích zbortily a pacient sjel zprudka na zem. Časem jsem to ale zvládl a neustále jsem jedním kolenem podpíral kovové příčle.
Bylo půl jedenácté, když jsem naposled roztáhl záclonu a zjistil, že je čekárna prázdná a ve vzduchu se vznášel pouze zápach psů a koček. Zamykal jsem dveře a uvědomil jsem si, že nemám celkem nic na práci až do odpolední ordinace. V Darrowby bych spěchal na každodenní namáhavou objížďku po kraji, ale zde se veškerá praxe odbývala v domě.
Přemýšlel jsem, jak strávím čas po jediné návštěvě, kterou jsem měl v záznamu, když náhle zazvonil zvonek .“ d domovních dveří. Pak zazvonil znovu a ozvalo se bušení do dřevěných výplní. Proběhl jsem záclonou a zmáčkl kliku. Na prahu stál elegantně oblečený pár mladých lidí. Muž držel v náručí zlatého labradora a za nimi jsem viděl u chodníku velké krásné auto s obytným přívěsem.
„Vy jste veterinář?“ udýchaně se mě ptala dívka. Bylo jí kolem dvaceti, měla hnědé vlasy, byla velice krásná, ale s vypadala vyděšeně.
Přikývl jsem. „Ano, ano, jsem veterinář. Co se stalo?“ „Náš pes.“ Hlas mladého muže byl ochraptělý, obličej měl smrtelně bledý. „Srazilo ho auto.“
Podíval jsem se na nehybné, zlatavé tělo. „Je to zlé?“ Chvíli mlčeli a potom dívka zašeptala. „Podívejte se mu na zadní nohu.“
Přistoupil jsem k nim, a když jsem pohlédl do mužovy íy náruče, naskočila mi husí kůže. Noha visela jen na kousku kůže. Nebyla zlomená, ale uražená v kloubu a houpala se na nepatrném proužku svalu. V jasném svitu ranního slunce se leskly bílé konce obnažené kosti odpuzující bělobou. Připadalo mi to jako velmi dlouho, než jsem se vzpamatoval z prvního šoku, kdy jsem nedokázal nic než tupě civět na to zvíře.

A když jsem promluvil, nepoznával jsem svůj hlas. „Vezměte ho dovnitř," řekl jsem a vedl jsem je zpátky přes páchnoucí čekárnu a náhle jsem si uvědomil, jak jsem se mýlil, když jsem se domníval, že se tu nic nepřihodí.

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ

Zvedl jsem záclonu a mladý muž vklopýtal do ordinace a položil své břemeno na stůl.
Teď jsem to spatřil celé - typický obraz úrazu ze silnice. Špína potřísnila bohatou zlatou srst a zvíře bylo poraněné na několika místech. Ale ta hrůzná noha typická nebyla. Něco takového jsem ještě neviděl.
Odtrhl jsem oči od psa a podíval se na dívku. „Jak se to stalo?"
„Ve vteřině," z očí jí tekly slzy. „Vyjeli jsme si na prázdniny v obytném přívěsu. V Hensfieldu jsme vůbec nechtěli zůstat, l to jsme chápali - jenom jsme se zastavili, abychom si koupili noviny. Kim vyskočil z vozu a už to bylo."
Hleděl jsem na velkého psa, nehybně ležícího na stole. Natáhl jsem ruku a lehce jsem prsty pohladil krásné rysy hlavy.
„Chudáku malá," zašeptal jsem a krásné, přátelské oříškové oči se na mě otočily a ocas bouchl krátce do dřevaOdkud jste přijeli?" tázal jsem se.
„Ze Surrey," odpověděl mladý muž. Vypadal jako zámožný mladý podnikatel.
Mnul jsem si bradu. „Aha … Ve chvilce mi svitlo světýlko naděje. „Kdybych mu poskytl první pomoc, možná že byste se mohli vrátit k vašemu vlastnímu veterináři."
Podíval se na svou manželku a pak zase na mne. „A co by tam s ním dělali? Amputovali by mu nohu?"
Mlčel jsem. Kdyby se dostalo zvíře v tomto stavu do některé z těch vysoce kvalifikovaných ošetřoven na jihu Anglie, kde je spousta odborných pracovníků a dokonalé chirurgické vybavení, pravděpodobně by mu nohu skutečně amputovali. Byla to totiž jediná rozumná věc. Moje úvahy přerušila dívka. „Ale jestliže je vůbec možné zachránit mu nohu, musí se udělat něco hned, ne?" Prosebně mě pozorovala
„Ano," řekl jsem chraptivě. „Máte pravdu." Začal jsem psa prohlížet. Poranění kůže byla zanedbatelná. Byl v šoku, ale jeho sliznice byly dost růžové, takže se dalo usoudit, že nemá vnitřní krvácení. Kromě té strašlivé nohy neutrpěl vážnější zranění.
Díval jsem se na tu nohu, zděšený hladkým a lesklým povrchem kloubu. Bylo něco obscénního v jeho obnaženosti u živého tvora. Jako by to podkolení rozrazila hrubá ruka.
Horečnatě jsem začal pátrat po ordinaci, otevíral jsem skříňky a zásuvky a plechovky a krabice. Srdce mi poskočilo při každém novém nálezu." nad sklenicí catgutu v lihu, balíčkem obvazů, jodoformovým sprayem a - a to byl skutečný poklad - nad lahví barbiturátové anestéze.
Z,e všeho nejvíc jsem potřeboval antibiotika, ale ty bych byl hledal marně, protože tehdy ještě neexistovala. Ze srdce jsem doufal, že najdu alespoň nepatrné množství sulfanilamidu, byl jsem však zklamán, protože tak daleko Stewieho zásoby nesahaly. A když jsem přišel na krabici sádrových obvazů, na něco jsem si vzpomněl.
Koncem třicátých let byla ohniskem obecného zájmu španělská občanská válka. Chaos vzniklý v jejím důsledku se projevil také nedostatkem léků k ošetření těžce raněných. Často rány jen zasádrovali a nechali „aby se to dusilo ve vlastní šťávě", jak se krutě žertovalo. Někdy však byly výsledky překvapivě dobré.
Popadl jsem ty obvazy. Věděl jsem, co udělám. Pevně rozhodnut jsem vbodl jehlu do radiálky a pomalu vstřikoval anestézi. Kim zamrkal, ospale zívl a usnul. Rychle jsem rozložil svou skromnou výzbroj a začal jsem psa pokládat tak, aby ležel co nejvhodněji. Zapomněl jsem ale na stůl, a když jsem nadzdvihl zadek, celé se to skácelo a pes bezmocně klouzal na podlahu.
„Chyte ho!" při mém zoufalém výkřiku chytil muž nehybného tvora a já jsem znovu narovnal podstavec a dřevěnou desku.
„Prosím vás, podepřete to tadyhle kolenem," požádal jsem mládence, a pak jsem se obrátil k dívce. „A vy, prosím vás, udělejte totéž na druhém konci. Jakmile začnu pracovat, nesmí ten stůl spadnout
Poslechli mě bez jediného slova a bez jediné otázky, a když jsem se na ně díval, jak trpělivě podpírají stolní desku koleny, hluboce jsem se zastyděl. Co si asi myslí?

Potom jsem ale na hod,ně dlouhou dobu zapomněl docela na všechno. Nejdřív jsem uložil kloub tam, kam patřil, a zasunul jsem okraje tibiotarsální trochley do žlábku na spodním konci holenní kosti, tak, jak jsem to často praktikoval v anatomické laboratoři v koleji. A se zábleskem naděje jsem si všiml, že některé vazy jsou v pořádku, a co bylo ještě důležitější, že několik dobrých, nepoškozených cév prokrvovalo spodní konec nohy. Za celou dobu, kdy jsem čistil a dezinfikoval poranění, stříkal jodoform do každé trhlinky a potom začal šít, jsem nepromluvil ani slovo. Šití trvalo celou věčnost, stahoval jsem roztrhané šlachy, rozbité kloubní pouzdro a fascie. Bylo teplé dopoledne, a když začalo do oken ordinace pražit slunce, vytryskl mi na čele pot. Když jsem sešíval kůži, stékal mi už kolem nosu malý potůček potu a odkapával ze mě v čůrcích. Následoval další jodoform, potom sterilní mul a nakonec dva sádrové obvazy, které pevné ovinuly celou nohu.
Napřímil jsem se a podíval se na mladý pár. Stáli nehnutě ve své nepohodlné poloze a podpírali stůl a já jako bych je viděl vůbec poprvé.
F - Otřel jsem si čelo a zhluboka jsem se nadechl. „Tak to bychom měli. Podle mého názoru by bylo nejlepší to takhle nechat asi týden a potom, ať budete kde budete, musíte s tím zajít za veterinářem.“ Chvíli mlčeli a pak dívka zašeptala.“ „Byla bych mnohem radši, kdybyste se na to podíval sám.“ Její manžel souhlasně přikývl.
„Vážně?“ užasl jsem. Domníval jsem se, že už nebudou chtít spatřit ani mě, ani tuhle páchnoucí. místnost, ani sklápěcí stůl.
„Ano, samozřejmě,“ řekl muž. „Dal jste si s naším psem hroznou práci. Ať to dopadne jak chce, jsme vám hluboce vděčni, pane Brannane.“
„Ale já nejsem pan Brannan, ten je na dovolené. Zastupuji ho, jmenuji se Herriot“
Napřáhl ruku. „Tak vám tedy znovu děkuji, pane Herriote. Jsem Petr Gillard a tohle je moje manželka, Manorie.“
Potřásli jsme si rukama a Petr vzal psa do náruče a vyšel s ním. ven k autu. Několik následujících dnů jsem se nemohl zbavit myšlenek na Kimovu nohu. Občas jsem si připadal jako blázen, že jsem se pokoušel zachránit úd, který byl k psu připojen pouze proužkem kůže. Ještě nikdy jsem se s ničím ani trochu podobným nesetkal, a když jsem neměl nic na práci, vznášel se mi před očima hlezenní kloub se všemi možnostmi a nemožnostmi.
Těch chvil nicnedělání byla spousta, protože Stewieho praxe byla poklidná. Měl jsem každý den. tři hodiny ordinace a kromě toho nic .moc na práci a úplně odpadly nepříjemné a v Darrowby běžné telefonáty před snídaní.
Brannanovi zanechali dům i mě v péči paní Holroydové, starší paní neupraveného vzhledu, která se kolem mě šourala v pantoflích a v kytičkových pracovních šatech neustále potřísněných popelem padajícím v kaskádách z cigarety, setrvale přilepené ke rtům. Nerada vstávala, ale brzo si mě vycvičila, protože když jsem ji několikrát ráno nemohl najít, připravil jsem si snídani sám, a přitom zůstalo. Jinak se o mě však starala velmi náležitě. Byla to, čemu se zhruba mohlo říkat dobrá venkovská kuchařka, a pravidelně do mě cpala obrovské, chutné porce teplých jídel.“ Říkávala.“ „Tady to máte, mladej,“ a dozírala, dokud jsem se nepustil do jídla. Jediné, co mě rušilo, byl dlouhý, rozechvěný sloupek popela visící nad veškerou potravou z cigarety, která byla součástí její osobnosti.
Když jsem nebyl přítomenpřebírala paní Holroydová také telefonní vzkazy. Neměl jsem mnoho návštěv mimo ordinaci, ale na dvě se pamatuji.
Ta první byla, když jsem se, podíval na blok a četl.“ „Volal Pimzrov, máte jít za bekem.“ Vzkaz byl sepsán pečlivým rukopisem paní Holroydové.
„Pimzrov?“ ptal jsem se jí. „To byl nějaký Rus?“
„To nevim, chlapče, vo to se já nestarám.“ „Nepamatujete se, že by zněl cizokrajně? Chci říct špatně anglicky?“
„Depak chlapče, čistej yorkshire, jako mluvim já.“ „Nevadí, paní Holroydová, to není tak důležité. A jakou má adresu?“
Překvapeně se na mě podíval. „Jakpak to mám vědít? Nic nepoudal.“
„Ale…ale, paní Holroydová, jak k němu mám jít, když nevím, kde bydlí?“
„To je vaše věc, chlapče. Byl jsem vyveden z míry. „Ale musel vám to přece oznámt.“

„Tak teda, mladej pane, neřek mi nic jinýho, než Pimzrov. A že už prej budete vědět“ Vysunula bojovně bradu, cigareta se zatřásla a paní Holroydová si mě měřila kamenným zrakem. Možná že podobné šarvátky mívala i se Stewiem, ale nenechala mě v pochybnostech, že interview skončilo.
Celý den jsem se snažil nemyslet na to, že někde v sousedství je nemocný býček, kterému jsem neposkytl pomoc. Musil jsem jenom doufat, že to není nic vážného.
Telefon, který zazvonil v sedm hodin večer, udělal tečku za mou úzkostí.
„Vy ste veterinář?“ Hlas byl zlostný a úsečný. „Ano, u telefonu.“
„Tak já sem na vás čekal celej den. Kdy vlastně přídete k tomu mýmu bejkovi?“
Začala mi svítat naděje. Ale…ten přízvuk, ani stopy po něčem ruském…
„Je mi hrozně líto,“ blekotal jsem. „Obávám se, že došlo k malému nedorozumění. Zastupuji tu pana Brannana a nevyznám se v obvodě. Doufám, že váš býček na tom není příliš špatně.“
„Ne, ne, depak, jenom trochu kašle, ale chci, abyste se na něj kouk.“
„Zajisté, zajisté, hned tam jedu, pane…pane…“
„Pym je moje jméno a bydlim u pošty ve vesnici Roff.“
„Roff?“
„Jo, dva kilometry za Hensfieldem.“
Oddychl jsem si. „Výborně, pane Pyme, hned vyjíždím.“ „Děkuju vám.“ Hlas už zněl smířlivěji. „Budete si to pamatovat, že jo.“ Pym z Roff.“
Úplně mě to omráčilo. „Pym z Roff!“ Takové prosté vysvětlení.
Mnohé vzkazy paní Holroydové byly výstřední, ale obvykle jsem je časem dešifroval. Jeden bizarní zápis mě však koncem týdne položil na lopatky. Stálo tam prostě.“ , Hluboká cesta 12. Voprsklej Harry Syfilis.“
Zápolil jsem s tím velmi dlouho, než jsem nesměle oslovil paní Holroydovou.
Zadělávala těsto na pletánky a nevzhlédla, když jsem vstoupil do kuchyně.
„Milá paní Holroydová,“ nervózně jsem si mnul ruce,Viděl jsem, že jste zapsala, že mám zajít do Hluboké cesty číslo dvanáct.“
„Jo, chlapče, to máte.“
„Ano, ano…to je výborné, ale…tak trochu nerozumím té druhé půlce, Voprsklej Harry Syfilis.“
Střelila po mně bočním pohledem. „Tak se ta nemoc snad píše, ne? Jednou jsem si to přečetla u nás doma v lékařský knize,“ bránila se.
„Ano, samozřejmě, napsala jste to správné. Jenom. to Voprsklej a ten Harry, tomu nerozumím.“
Oči se jí nebezpečně zaleskly a vyfoukla na mě oblak kouře. „Tak to ten muskej povídal. Vopakoval to třikrát. Nemohla sem se splíct.“
Rozumím. O nějakém specifickém zvířeti nemluvil?“ „Ne, nemluvil. Řek jenom todle. Todle a nic víc.“
Šedivý váleček popele se zvrátil do misky s těstem a okamžitě byl vtělen do pletánků. „Dělám, co můžu, abyste věděl.“
„To já vím, paní Holroydová,“ řekl jsem spěšně. „Tak já skočím do té Hluboké cesty.“
A v Hluboké cestě se mi v několika vteřinách všechno objasnilo, když mi přišel farmář vstříc.
„Mám nemocnou prasnici, pane doktore. Je celá červeně skvrnitá. Soudím, že je to erysipelas.“
Jenomže to vyslovoval poněkud jako arysipelas, protože trochu přišišlával. A jmenoval se V. O. Prscley.
Skutečně jsem nemohl paní Holroydové zazlívat, že celek vyzněl jako.“ Voprsklej Harry Syfilis.
Takovéhle drobnosti mi zpestřovaly celý týden, ale byl jsem čím dál tím napjatější a nedočkavě jsem očekával návrat Kima. A když nadešel sedmý den, moje napětí se nezmenšilo, protože se v dopolední ordinaci Gillardovi neobjevili. A když se nedostavili ani odpoledne, došel jsem k závěru, že měli rozum a zajeli na jih do lépe vybaveného zařízení. Ale v půl šesté byli v ordinaci.
Věděl jsem to ještě dřív, než jsem roztáhl závěs. Všude se vznášel zápach zkázy, byla ho plná ordinace, a když jsem prošel záclonou, praštilo mě to do nosu.“ hnilobný zápach, ze kterého se zvedal žaludek.
Gangréna. To byl ten strach, který mě pronásledoval celý týden, a teď tedy nabyl konkrétní podoby.
V čekárně bylo asi půl tuctu dalších lidí, a všichni seděli co možná nejdál od mladého párku, který se na ně úzkostně usmíval. Kim se pokoušel vstát, když mě viděl, ale já jsem měl oči jenom pro bezvládnou a nepotřebnou zadní končetinu, z níž visel můj kdysi úhledný a tvrdý sádrový ob vaz.

Samosebou podle zákona schválnosti byli Gillardovi poslední a já jsem musel nejprve vyšetřit všechna ostatní zvířata. Prohlížel jsem je a předepisoval léky ztuhlý hanbou a smutkem. Co jsem to provedl tomu nádhernému psovi? Byl jsem blázen, když jsem se pokoušel o takový experiment. Gangréna v noze znamenala, že mu možná ani amputace nezachrání život. Pravděpodobně nastane smrt travou krve, a jak já mu ksakru můžu tady, v té mizerné ordinaci, pomoci?
Když na Gillardovy konečně přišla řada, přivedli Kima, který se mezi nimi belhal, a mě zabolelo srdce ještě víc, když jsem si všiml, jaké to bylo pěkné zvíře. Sklonil jsem se nad tou zlatou hlavou a přátelské oči se na chvíli zahleděly do mých a oháňka se zatřepotala.
„Tak tedy," oslovil jsem Petra Gillarda a podložil jsem ruce psovi pod hrudník. „Vy ho chyťte za zadek a zvedne! mě ho." Jakmile jsme těžkého psa položili na stůl, vratká konstrukce povolila, ale manželé byli už připraveni a okamžitě - jako dobře vycvičený tým - vrazili kolena pod desku a stůl vyrovnali."
Kim ležel na boku a já jsem se pustil do obvazu. Normálně to trvalo dost dlouho a musel jsem trpělivě pracovat. zvláštní pilkou na odstranění sádry, ale tohle byla jenom páchnoucí skořápka.
Ruce se mi třásly, když jsem podélně rozstřihoval obvaz a když jsem ho pak odkládal.
Obrnil jsem se proti pohledu na studený, mrtvý úd s nazelenalým masem, ale ačkoli tam byl hnis a serózní tekutina, obnažené maso bylo překvapivě zdravě růžové. Vzal jsem nohu do ruky a srdce se mi rozbušilo. Byla teplá, byla teplá celá až ke kolenu. Ani stopy po gangréně.
Slabostí se mi zatočila hlava a musel jsem se opřít o stůl. „Omlouvám se za ten hrozný zápach. Hnis a serózní tekutina se shromažďovala pod obvazem celý týden, ale není to tak zlé, jak jsem se bál." „Vy myslíte…vy myslíte, že mu tu nohu zachráníte?" Hlas Majorie Gillardové se třásl. „Nevím, vážně nevím. Ještě se toho může tolik stát. Ale řekl bych, že to je na dobré cestě." Pečlivě jsem to celé vyčistil lihem, postříkal jodoformem a přiložil čistý mul a další dva sádrové obvazy. „Teď už to bude, Kime, mnohem pohodlnější," řekl jsem a velký pes, když zaslechl své jméno, zabušil ocasem do dřevěné desky. Obrátil jsem se k jeho majitelům. „Musí být ještě týden v sádře, o chcete podnikat?" Zůstáváme tady kolem Hensfieldu," odpověděl Petr Gillard. „Našli jsme u řeky pěkné místo pro obytný přívěs, docela to tam ujde." ‚Tak tedy na shledanou příští sobotu." Hleděl jsem za , Kimem, jak vyhopsal z ordinace, zdvihal do výšky svůj nový bílý obvaz, a když jsem se potom vracel zpátky do domu, zaplavila mě teplá vlna úlevy. Ale vzadu v mozečku cinkal varovný hlásek. Máme před sebou dlouhou cestu…

KAPITOLA DVACÁTÁ TŘETÍ

Druhý týden proběhl bez mimořádných událostí. Obdržel jsem mírně neslušnou pohlednici od Stewieho a druhou s obrázkem blackpoolské věže od jeho manželky. Počasí bylo nádherné a užívali si překrásné prázdniny. Představoval jsem si, jak se radují a zotavují, ale na důkaz jsem musel počkat ještě několik týdnů - na fotografii pořízenou fotografem na pláži. Celá rodinka stála ve vodách moře, vesele se zubila do objektivu a kolem kotníku jim poskakovaly malé vlnky. Děti třímaly v rukou kbelíčky a lopatičky, mimino mávalo tlustýma nožičkama směrem k vodě, ale nejvíc mě fascinoval Stewie. Zpod čtyř cípů zauzlovaného kapesníku, který měl na hlavě, zářil spokojeným úsměvem a široké šle držely pytlovité flanelové kalhoty, dekorativně srolované do půli lýtek. Byl to prototyp britského taťky na prázdninách.
Poslední událostí mého pobytu v Hensfieldu byla návštěva místních dostihů chrtů. Stewie měl za úkol každý druhý pátek vyšetřit závodící psy.
Hensfieldský stadion nevypadal zvenčí zvlášť důvěryhodně. Postavili ho v kotlině mezi špinavými kopci a byl obklopen starými továrními budovami.
Byl chladný večer, když jsem přijížděl ke vchodu. Slyšel jsem vzdálenou hudbu megafonu. George Formby zpíval „Jsem malý čistič oken a k tomu hrál na své ukulele.
Existují různé druhy dostihů chrtů. Já ze své vlastní zkušenosti z dob, kdy jsem byl ještě student, jsem poznal dostihy chrtů, při nichž jsem doprovázel veterináře pracující pro Národní dostihový klub greyhoundů, ale tyhle dostihy byly bez licence, „na černo", a byly úplně jiné, než jaké jsem pamatoval. Dobře vím, že i neoficiální „černé" dostihy mohou být nanejvýš počestné, ale tady to vypadalo jaksi obskurně. Unaveně jsem si pomyslel, že jsou prostě jako všechno v péči Stewieho.
Ze všeho nejdřív jsem musel jít do kanceláře ředitele. Pan Coker byl muž s tvrdýma očima a v lesklém

proužkovaném obleku. Krátce na mě kývl a pak si mě odhadl pohledem.
„Vaše povinnosti zde jsou pouze formální," řekl a sešklebil rysy své tváře co úsměvu. „Nemusíte si s ničím dělat starosti."
Měl jsem dojem, že mě odhadl a že byl s tím, co na mně viděl, spokojený. Prohlížel si mě od hlavy k patě, moje zmačkané sako i kalhoty, a zřejmě vychutnával mé mládí a nezkušenost. Podržel si svůj úsměv a zmáčkl doutník. „Doufám, že tady strávíte příjemný večer."
„Děkuji," odvětil jsem a odešel.
Seznámil jsem se s rozhodčím, s časoměřičem a s dalšími oficiálními osobnostmi a pak jsem se vzdálil do dlouhého zaskleného baru, odkud bylo vidět na celou dostihovou dráhu. A najednou jsem měl pocit, že jsem v cizím prostředí. Rychle se to tu plnilo a obličeje kolem mne byly odlity z úplně jiného kadlubu, než byli moji přátelští venkované v Darrowby. Většinou se tu vyskytovali tlusťoši ve velbloudích pláštích s bronzovými blondýnami v závěsu. Podivné postavy s nejistýma očima studovaly plány dostihů a se zaujetím pozorovaly naskakující čísla na návěstní tabuli. Podíval jsem se na hodinky. Byl čas, abych prohlédl psy, kteří poběží první dostih. „Jsem malý čistič oken!" hulákal George Formby a já jsem se tlačil podél dostihové dráhy do boxů obehnaných drátěným pletivem. Po obvodě dostihové dráhy prováděli pět psů a já jsem stál uprostřed a minutu nebo dvě jsem je pozoroval. Pak jsem je zastavil a šel jsem od jednoho k druhému a podíval se jim do očí, prohlédl jsem jim tlamu, abych zjistil, jak sliní, a nakonec jsem jim prohmatal podbřišek.
Všichni vypadali vesele a fit, kromě čísla čtyři, které jako by mělo plný žaludek. Greyhound má v den dostihu dostat ráno jenom lehkou stravu a pak už nic, a já jsem oslovil muže, který to zvíře držel.
„Dostal tenhle pes v posledních dvou hodinách něco k žrádlu?" zeptal jsem se.
„Ne," odpověděl. „Od snídaně nic neměl."
Přejel jsem znovu prsty po podbřišku a znovu mi připadalo, že mě několik přihlížejících pozoruje s mimořádným zájmem. Neuvažoval jsem o tom, řekl jsem si, že se mi to jenom zdá, a postoupil jsem k dalšímu zvířeti.
Číslo čtyři bylo druhý favorit, ale od chvíle, kdy byl vpuštěn na dráhu, zůstával pozadu." Závod dokončil jako poslední a z šera na vzdáleném konci stadionu vypukla bouře řevu. Naslouchal jsem a podařilo se mi rozeznat několik poznámek, které se nesly nočním vzduchem.
„Koukej se vočima, ne zadkem, veterináři!" byla jedna z nich. A tady, v tom dlouhém, jasně ozářeném baru, jsem postřehl, jak do sebe lidé šťouchají a dívají se na mě. Dostal jsem vztek. Možná že si někteří ti gentlemani tam dole mysleli, že by na Stewieho nepřítomnosti mohli něco trhnout. Asi jsem se jim jevil jako neškodný ňouma. Moji příští návštěvu v boxech vítaly přátelské úsměvy. Zavládla tu šťastná a bodrá. soudržnost. Prohlížel jsem psy a všechno bylo v pořádku, dokud jsem nedošel k číslu pět a tentokrát jsem se nemohl zmýlit. Pod prsty se mi nadouval napjatý žaludek a zvíře tiše zasténalo, když jsem ho zmáčkl. „Tohohle psa musíte vyloučit ze závodu," řekl jsem. „Má plný žaludek." Majitel stál vedle chlapce obsluhujícího boxy. „To nemůže bejt!" vyjekl. „Nežral vůbec nic!" Napřímil jsem se a podíval jsem se mu do očí, ale jeho zrak se mi vyhnul. Pár triků jsem znal." nějaké kilo řízků před dostihem, plná miska chlebových kůrek s litrem mléka - kůrky za chvilku krásně nabobtnaly. „Chcete, abych ho donutil zvrátit, co má v sobě?" chystal jsem se odejít. „Mám ve voze trochu sody - v několika minutách to bude jasné." Muž zdvihl ruku. „Kdepak, kdepak, s mym psem nebudete provádět žádný hejble." Vztekle se na mě podíval a zamračeně se odšoural. Sotva jsem došel k baru, zaslechl jsem hlášení megafonu. „Prosíme veterináře, aby se dostavil do ředitelovy kanceláře." Pan Coker vzhlédl od psacího stolu a upřeně mě pozoroval oparem doutníkového kouře. „Vy jste vyloučil jednoho psa ze závodu!" „Ano, vyloučil. Lituji, ale měl plný žaludek…" „Ale sakra…!" Namířil na mě prst, ale potom. couvl a vynutil zmučený úsměv. „Ale, pane Herriote, musíme být přeci rozumní. Jsem přesvědčený, že rozumíte své práci, „ale nemyslíte, že i vy se můžete zmýlit Velkoryse mávl doutníkem. „Koneckonců, mýlit se může každý, tak byste mohl být tak laskav a nechat si to znovu projít hlavou." Jeho úsměv ztučněl.
„Velice lituji, pane Cokere, ale to je nemožné" Dlouhá pauza. „Je to tedy vaše poslední slovo?" „Ano, je."
Úsměv se ztratil a pan Coker na mě hleděl výhružně

„Koukněte se," pravil. „Zkazil jste tendle dostih, a to je vážná věc. Nechci, aby se to opakovalo, rozumíte?" Prudce zamáčkl doutník a stiskl zuby. „Takže doufám, že tu už nebudeme mít žádné nepříjemnosti."
„Také doufám, pane Cokere," pravil jsem a odešel. Připadalo mi, že další cesta do boxů trvala celou věčnost. Bylo už hodně tma a uvědomoval jsem si hučení v zástupu, výkřiky bookmakerů a George se svým ukulele si stále vedl svou na plné pecky.
Tentokrát to byl pes číslo dvě. Byl jsem nervózní, když jsem ho prohlížel a znovu zjistil nafouklé břicho.
„Tohohle vyřiďte," řekl jsem a kromě několika zachmuřených pohledů se se mnou nikdo nebavil.
Říkává se, že šuškanda se šíří velmi rychle, a sotva jsem se obrátil k odchodu, Georga vypnuli a megafon mě požádal, abych se hlásil v ředitelské kanceláři.
Pan, Coker neseděl za stolem. Přecházel rozčileně po místnosti, a když mě spatřil, vzal to ještě jednou na štorc a pak se teprve zastavil. Jeho výraz byl výrazem mstitele a bylo očividné, že se rozhodl pro tvrdý přístup.
„Na co ksakru myslíte, že si hrajete?" vyštěkl. „Chcete dnešní večer zruinovat?"
„Nechci," odpověděl jsem,Jenom jsem vyřadil dalšího psa, který nebyl schopný závodu. To je moje povinnost. Od toho jsem tady."
Zbrunátněl. „Podle mýho názoru nevíte, proč jste tady." Pan Brannan si odjede na prázdniny a nechá mě na milost a nemilost mladým chytrákům, jako jste vy, co se chtějí vytáhnout a kazí lidem radost. Jen počkejte, až ho uvidím"
„Pan Brannan by se zachoval přesně tak jako já. Každý veterinář by se tak zachoval."„
„Prdlajz! Jen mě tady nepoučujte - máte ještě mlíko na bradě." Pomalu ke mně přistupoval. „Ale já vám něco povím, už toho mám až po krk! Zapište si za uši a jednou provždy - nebudu tu trpět žádné pitomosti. Padejte!"
Srdce mi bušilo, když jsem šel prohlédnout psy před posledním dostihem. Když jsem prohlížel těch pět zvířat, hypnotizovalo mě pět majitelů i jejich pomocníci upřenými pohledy, jako bych byl cosi zvlášť odporného. Puls se mi začal zklidňovat, protože jsem nezjistil žádné plné žaludky, a s úlevou jsem se podíval ještě jednou na řadu psů. Už jsem odcházel, když mě zarazilo něco neobvyklého na jedničce. Vrátil jsem se k zvířeti, sklonil se nad ním a pokoušel se rozlousknout, co mi na něm vadí. A pak jsem na , to přišel - vypadal ospale. Měl skleslou hlavu a byl apatický.
Zdvihl jsem mu bradu a podíval se mu do očí. Zornice byly roztažené a občas se dostavil nystagmus, třes očí. Nemohly být absolutně žádné pochyby - dostal nějaké sedativum. Byl zdrogován.
Muži stojící kolem mne v boxech ztichli, když jsem se napřímil. Chvíli jsem hleděl drátěným plotem na jasně ozářený zelený ovál a studený večerní vzduch mi osvěžoval obličej. George stále ještě dřel megafon.
„Nepřijdeš k nám?" trylkoval. „Co dělat mám?"
Bylo mi jasné, co musím udělat já, a ťuknul jsem psa do hřbetu. „Tenhle nepoběží," řekl jsem.
Nečekal jsem na hlášení a byl jsem v půli schodů do ředitelovy kanceláře, když jsem zaslechl řičet nad stadionem výzvu. abych se dostavil.
Otevíral jsem dveře a tak trochu jsem předpokládal, že na mne pan Coker vletí a zmlátí mě, a překvapilo mě, když jsem ho našel sedícího za stolem s hlavou v dlaních. Dost dlouho jsem tam stál na koberci, než zdvihl ztrýzněnou tvář a podíval se na mě.
„Je to pravda?" zašeptal zoufale. „Už zase?"
Kývl jsem. „Obávám se, že ano."
Rty se mu chvěly, ale neříkal nic, prohlédl si mě krátce a nevěřícně a znovu položil hlavu do dlaní. Asi minutu nebo dvě jsem čekal, ale nehýbal se, a tak jsem pochopil, že audience skončila, a odebral jsem se pryč.
Na psech určených pro příští dostih jsem nenašel žádnou závadu, a když jsem odcházel z boxů, byl jsem mimořádně klidný a spokojený. Proto jsem nechápal, oč jde, když jsem znovu uslyšel ten megafon."
„Žádáme veterináře, aby se hlásil … , jenomže tentokrát jsem se měl dostavit do boxů a domníval jsem se, že se možná některý pes poranil. Však by to také byla úleva, pro změnu trochu doopravdy pracovat.
Když jsem tam však došel, neviděl jsem nikde žádné zvíře, jenom dva muži podpírali svého tlustého

kamaráda. „Co se tu děje?“ zeptal jsem se jednoho z nich.
„Ambrož spadl ze schodů a rozbil si koleno.“
Civěl jsem na něj. „Ale já jsem veterinář, a ne humánní lékař“
„Tady žádnej jinej doktor neni,“ zabručel ten člověk,Mysleli sme, že byste ho moh vošetřit.“
Tohle byl zkrátka legrační večer. „Položte ho na lavici,“ řekl jsem.
Vysoukal jsem nohavici a odhalil dost hnusné pupínkovaté koleno. Ambrož vyrazil dutý ston“ když jsem sáhl na malou odřeninu na čéšce.
„Nic to není, jenom jste si odrazil kousek kůže.“
Ambrož se na mě rozechvěně díval. „No jo, ale mohlo by se mi do toho něco dostat, né? Nepotřebuju žádnou t blbou votravu krve.“ „No dobrá, něco vám na to dám.“ Nahlédl jsem do Stewieho lékařského kufříku. Výběr byl značně omezený, ale vypátral jsem krapet jodu, nalil jsem ho na kousek mulu a otřel ránu.
Ambrož zavřeštěl. „Doprdele, to bolí! Co ste mi to proved!“ Trhl prudce nohou a praštil mě pořádně do lokte.
Tak mě tedy kopou i moji lidští pacienti. Usmál jsem se na něj, abych ho uklidnil. „Nebojte se, nebude to pálit dlouho. Zavážu vám to.“
Ovázal jsem koleno, spustil nohavici a poklepal tlusťochovi na rameno. „A je to hotové - máte koleno jako nové.“
Vstal z lavice, přikývl, bolestně se zašklebil a chystal se odejít. Pak ho zřejmě něco napadlo a vytáhl z kapsy hrst drobných. Hrabal se v nich ukazovákem, vybral minci a vtiskl mi ji do dlaně.
„Tady máte,“ řekl.
Podíval jsem se na minci. Byla to šestipence, mzda za jediný případ ošetření člověčího pacienta. Dlouho jsem na peníz tupě zíral, a když jsem konečně vzhlédl, napůl rozhodnut hodit honorář Ambrožovi na hlavu, odbelhal se už do zástupu a ztratil se mi z dohledu.
Vrátil jsem se do baru a apaticky jsem přes okraj sklenice pozoroval psy, procházející se po dostihové dráze, a vtom jsem ucítil na rameni dotek. Otočil jsem se a poznal toho člověka, kterého jsem postřehl hned zvečera. Patřil do skupiny tří mužů a tří žen. Muži byli tmaví, v padnoucích oblecích, s nádechem cizokrajnosti, ženy mluvily hlasitě a měly nevkusné, přeplácané šaty. Bylo v nich něco zvláštního a vzpomněl jsem si, že mě napadlo, že by se perfektně hodili za členy mafie.
Muž ke mně přiblížil obličej. Všiml jsem si černých pichlavých očí a falešného úsměvu.
Je trojka v pořádku?“ zašeptal. Nechápal jsem otázku. Zřejmě věděl, že jsem veterinář, a měli by mu být jasné, že pes, kterého jsem pustil do dostihu, je v pořádku.
„Ano,“ odpověděl jsem, „ano, je.“
Ten člověk dychtivě zakýval hlavou a zasvěceně na mě mrkl zpod přivřených víček. Pak šel za svými přáteli, krátce a důvěrně s nimi pohovořil a všichni se otočili a souhlasně na mě hleděli.
Byl jsem z toho paf, a pak mě napadlo, že se možná domnívali, že jim dávám tip. Dodneska nevím, o co šlo, ale bylo to asi tak, jak jsem předpokládal, protože se číslo tři neumístilo a jejich chování se dramaticky proměnilo a hleděli na mě zuřivě lesklýma černýma očima a vypadali ještě mafiánštěji než předtím.
Já jsem trávil zbytek večera klidně a bez potíží. Žádné psy jsem už neprohlížel, a to bylo dobře, protože za jeden večer už jsem si zjednal dostatečné množství nepřátel.
Skončil poslední závod a já jsem se rozhlédl po dlouhém baru. U většiny stolů seděli lidé a dopíjeli poslední skleničky na dobrou noc, ale našel jsem prázdný stůl a unaveně jsem padl do křesla. Stewie mě požádal, abych počkal ještě půl hodiny po dostihu a přesvědčil se, že všichni psi od,jeli v pořádku. Hodlal jsem svůj slib dodržet, ačkoli jsem ze všeho nejvíc toužil zmizet.
George to pořád ještě báječně válel v megafonu. „Chodím spát v půl deváté,“ trylkoval a mně bylo jasné, že činí dobře.
U výčepního pultu se shromáždila většina lidí, s nimiž jsem se pohádal.“ byl tam pan Coker a další pohlaváři a majitelé psů. Nastalo velké pošťuchování a šuškání a nepotřeboval jsem, aby mi vysvětlili, kdo je předmětem diskuse. Také mafiáni přikládali svá polínka do ohně vzteklými pohledy a já jsem doslova fyzicky cítil, jak na mě dotírají vlny nepřátelství.

Mé chmurné úvahy přerušil příchod bookmakera a jeho pomocníka. Bookmaker padl do křesla proti mně a hodil na stůl obrovský kožený pytel. V životě jsem neviděl tolik peněz. Prohlížel jsem si toho človíčka přes hromadu pětilibrovek a liber a desetišilinkových bankovek a poslouchal jsem rachot drobných mincí. Pak začali oba ty bankovky a mince třídit, rovnat a počítat a já jsem pořád civěl jako očarovaný. Když narovnali sloupky mincí asi do půl metru, všiml si bookmaker mého upřeného pohledu. Asi se domníval, že mu závidím nebo že jsem úplně na mizině, protože položil ukazovák na půlkorunu ležící stranou a odborně ji cvrnkl přes stůl ke mně.
„Skoč si na frťana, synku," pravil.
Už podruhé během jedné hodiny mi někdo nabídl peníze a vyrazilo mi to dech zrovna tak jako poprvé. Bookmaker mě chvíli lhostejně pozoroval a pak se zasmál. Měl příjemně ošklivý, dobromyslný obličej a byl mi instinktivně sympatický. Najednou jsem k němu pocítil vděčnost. Ne za ty peníze" ale protože se díval přátelsky. Byl jediný za celý večer.
Usmál jsem se na něj také. „Díky," řekl jsem, vzal jsem půlkorunu a šel k výčepnímu pultu.
Nazítří jsem se probudil s,vědomím, že nadešel můj poslední den v Hensfieldu. Stewie se měl vrátit v poledne.
Zvedl jsem známou záclonu - začínala ranní ordinace a pořád ještě mi bylo mizerně z toho ošklivého večera na stadióně.
Když jsem se však podíval do čekárny, okamžitě jsem se rozveselil. Mezi chaotickou změtí židlí sedělo jediné zvíře, ale tohle zvíře byl Kim, statný, zlatý a krásný, a seděl u nohou svých pánů, a když mě spatřil, vyskočil s mrskající se oháňkou a rozesmátou tlamou.
Prohlížel jsem psa a necítil jsem ani stopu zápachu, který mě předtím vyděsil, cítil jsem něco zcela jiného - sladkou, přesladkou vůni úspěchu. Protože pes na tu nemocnou nohu našlapoval. Sice ji ještě odlehčoval, ale normálně ji kladl, když kolem mě poskakoval.
Vmžiku jsem byl zpátky ve svém světě a pan Coker a příhody včerejšího večera se staly jenom zlým snem. Nemohl jsem se dočkat, až se do toho pustím, až to uvidím.
„Položte ho na stůl," zavolal jsem na ně, a pak jsem se rozesmál, protože oba Gillardovi automaticky podložili skládací nohy stolu kolenem. Byli vycvičení.
Musel jsem se držet, abych netančil radostí, když jsem sundal sádru. Trochu hnisu tam bylo, ale když jsem ho odstranil, našel jsem všude zdravou granulaci. Růžová nová tkáň obrůstala poraněný kloub, povrch byl hladký a po ošklivé ráně ani stopy.
„Znamená to, že už nehrozí žádné nebezpečí?" otázala se tiše Manorie Gillardová.
Usmál jsem se na ni. „Ano. Teď už nemusíme vůbec pochybovat." Podrbal jsem psa pod bradou a oháňka bušila do stolu v extatickém potěšení. „Kloub pravděpodobně zůstane nehybný, ale to nevadí, viďte?"
Přiložil jsem poslední Stewieho obvaz a sundali jsme Kima ze stolu.
„Tak jsme hotovi," řekl jsem. „Za čtrnáct dní ho odveďte ke svému veterináři. Myslím, že už nebude potřebovat žádný obvaz."
Gillardovi odjeli, vydali se na zpáteční cestu na jih a za několik hodin se vrátil Stewie s rodinou. Děti byly úžasně hnědé, a dokonce i mimino, setrvale řvoucí, bylo pěkně opálené. Meg se loupal nos, ale vypadala odpočinutě a krásně. Stewie .v rozhalené košili a s obličejem jako kus vařeného masa zřejmě přibral. Byl ještě tlustší.
„Ty prázdniny nám zachránily život, Jime." řekl. „Nevím, jak bych ti poděkoval, a prosím tě, vyřiď také Siegfriedovi že jsme mu moc vděčni." Potěšeně pozoroval rodinku hemžící se po domě, a pak se ke mně ještě jednou obrátil." „Bylo tady v ordinaci všechno v pořádku?"
„Ano, Stewie, bylo. Samozřejmě že někdy mi to šlo líp, a někdy hůř"
Zasmál se. „Tak už to chodí."
„Ano, chodí, ale teď je všechno prima."
A skutečně mi také všechno prima připadalo, když jsem odjížděl pryč z toho kouře. Pozoroval jsem prořídající domy a pak už, nebylo vidět žádné domy, ale otevřel se celý svět, čistý a prostorný, a znovu jsem spatřil zelené obrysy skal zdvihajících se nad Darrowby.
Myslím, že všichni máme sklon vzpomínat častěji na příjemné události, ale mně se můj úspěch připomenul

zcela konkrétně. O vánocích jsem dostal od Gillardových dopis a balíček snímků, na kterých byl krásný, velký zlatý pes, jak vyskakuje po míči, jak sedí u domu, jak pyšně aportuje klacek. Noha byla jen nepatrně ztuhlá, psali, a pes byl úplně zdravý
A když tedy vzpomínám na Hensfield, vzpomínám na Kima.

KAPITOLA DVACÁTÁ ČTVRTÁ

V Královském letectvu se hrozně řvalo. Poddůstojníci pořád hulákali na mě nebo na někoho jiného, a všichni měli působivě znělé hlasy. Ale žádný z nich by nedokázal trumfnout Lena Hampsona. Jel jsem na Lenovu farmu a na chvilku jsem zastavil vůz a opřel se o volant… Byl horký, klidný den pozdního léta a tohle byl jeden z líbezných koutů Dalesu, zastíněný kolem dokola skalami a chráněný před větrem, který se prohánělnahoře na vřesovišti a po tvrdé trávě mokřin. Tady stály majestátně rozkošatělé stromy - duby, jilmy a platany, a jejich větve se v bezvětří ani nepohnuly. Po celém zeleném prostoru jsem nepostřehl žádný pohyb a neslyšel jsem ani hlásek, kromě bzučení včel a vzdáleného bečení ovcí. Otevřeným oknem se táhla vůně léta, teplé trávy, jetele a sladkých květin, které jsem však neviděl. U mě v autě musela ta vůně zápolit se zápachem skotu. Za posledních několik hodin jsem naočkoval padesát kusů dobytka z pastvin a teď jsem tu seděl ve špinavých botách a propocené košili a ospale jsem se laskal nádherným klidem krajiny. Otevřel jsem dvířka a Sam vyskočil a vyběhl do blízkého lesa. Následoval jsem ho do chladného stínu, do vlhké vůně borového jehličí a spadaného listí. Odněkud z vysokých větví nad hlavou jsem slyšel nanejvýš. uklidňující zvuk kukání kukačky."
A pak, ačkoli farma byla až za dvěma pastvinami, jsem uslyšel hlas Lena Hampsona." Nesvolával domů dobytek, nebo něco podobného. Pouze konverzoval se svou rodinou, tak jako vždycky z plných plic. Dojel jsem k němu na farmu, otevřel mi branku a doprovodil mě na dvůr.
„Dobré jitro, pane Hampsone," řekljsem.
„Dobrejtro, pane Herriot," řval. „To máme krásnv ráno!" Hromový zvuk mé smetl o jeden schod níž, ale jeho tři synové se spokojeně usmáli. Nepochybně si už zvykli.
Zůstal jsem v bezpečné vzdálenosti. „Vzkázal jste, abych se přijel podívat na nějaké prase."
„Ne a na pěkný sádelný prase. Začalo hubnout. Nežralo už dva dny."
Zašli jsme do chlívců a svého pacienta jsem okamžitě poznal. Většina bílých vepřů začala pobíhat sem a tam, když spatřila cizího člověka, jenom jediné prase zůstalo stát tiše v koutě.
Nestává se často, aby prase stálo a nebránilo se, když mu měříte teplotu, ale tohle prase se ani nehnulo a já jsem nerušeně vsunul teploměr do rekta. Mělo jenom mírnou teplotu, ale nevypadalo dobře." nahrbená záda, nechtělo se hýbat, oči zapadlé a poděšené.
Podíval jsem se na statnou rudolící postavu Lena Hampsona, opírajícího se o zeď chlívce.
Začalo to najednou, nebo postupně?" tázal jsem se. „Úplně na jednou!" V malém prostoru ten ryk ohlušoval.
„Eště v pondělí W no bylo,jako křepelička a todle se s nim stalo v úterý."
Prohmatával jsem praseti břicho. Svalstvo bylo tuhé jako .prkno, a proto jsem nedokázal nahmatat jednotlivé orgány a celá oblast byla citlivá.
Tohle jsem už zažil," řekl jsem. „Má perforovaná střeva. Stane se jim to, když se perou nebo si hrají, zvlášť když jsou nažraná."
„A co s nim bude?"
„Potrava se dostala do podbřišku a vyvolala zánět pobřišnice. Už jsem otevřel prasata, která to měla, a našel jsem v nich hromadu srůstů - všechny orgány srostly dohromady… Obávám se, že naděje na uzdravení je malá"
Smekl čapku, poškrabal se na holé hlavě a zase na ni otrhanou pokrývku uložil. „To je hrozná smůla! Je to moc dobrý prase. Myslíte, že to je beznadějný?" Navzdory svému zklamání hulákal o sto šest.
„Ano, obávám se, že to je beznadějné. Obvykle přestanou žrát a hubnou. Nejlepší by bylo ho porazit"
„To se mi cle vůbec nelíbí! Dycky sem zvyklej to aspoň zkusit Copak nejni nic, co by se mohlo udělat? Naděje umírá poslední. dyť to víte."
Usmál jsem se. „To jistě, pane Hampsone, člověk musí doufat." „No tak to teda aspoň zkusme!"

„Jak chcete," pokrčil jsem rameny. „Necítí žádnou akutní bolest - jenom mu není dobře - takže se nic nestane když se ho pokusíme léčit. Nechám vám tu nějaké prášky." Vycházel jsem z chlívců a nemohl jsem nepostřehnout, v jak vynikající kondici jsou všechna ostatní zvířata.
„Na mou duši," řekl jsem, „ta vaše prasata jsou výstavní kousky. Lepší jsem nikde neviděl. Krmíte je asi výborně"
To byla chyba. Nadšení mu přidalo decibely.
„No ‚jo!" řval. „Dyž chce mít člověk pořádnej dobytek, tuk mu musí dát pořádně nažrat!"
Ještě se mi točila hlava, když jsem došel k autu a otevřel kufr. Podal jsem mu balíček věrného sulfonamidu. Tyhle prášky mi často prokázaly velkou službu, ale tady jsem od nich nic nečekal.
Bylo to zvláštní, že jsem od největšího křiklouna odjel na návštěvu k známému tichošlápkovi. Elijah Wentworth komunikoval sotto voce.
Pana Wentwortha jsem našel, jak postřikuje hadicí kravín. Otočil se a zvážil mě svým obvyklým pohledem. Byl vysoký a hubený, hovořil přesně a korektně a také se tak choval, a ačkoli to byl těžce pracující farmář, nevypadal na to. Dojem, kterým působil, byl podtržen jeho oblekem, který by se byl víc hodil do kanceláře, než na hrubou práci. Na hlavě mu seděl zánovní slaměný klobouk. Uměřeně ke mně kráčel. Mohl jsem si, prohlédnout jeho i jeho klobouk v detailním záběru, protože přišel až tak blízko, že se mě téměř dotýkal nosem.
Rychle se rozhlédl kolem dokola. „Pane Herriote," šeptal, „mám tu moc ošklivý případ." Vždycky hovořil, jako by každá věta byla navýsost tajná a významná.
„Ale to mě mrzí. A copak to je?"
„Pěkný velký býk, pane Herriote. Začal rychle hubnout" Přitiskl se ke mně ještě víc a šeptal mi do ucha."
„Mám podezření na tuberkulózu." Ustoupil se starostlivě staženou tváří.
„To nerad slyším," řekl jsem. „A kde ho máte?"
Farmář zahnul ukazováček a já ho následoval do prázdného boxu. Býk byl Hereford Cross a jistě mohl vážit kolem deseti metráků, ale teď byl hubený až vychrtlý. Chápal jsem obavy ‚pana Wentwortha, ale můj lékařský instinkt mi napovídal, že to tuberkulóza nebude.
„Kašle?" tázal jsem se"
„Ne, nekašle nikdy, ale je trochu dejchavičnej."
Prohlédl jsem zvíře pečlivě a našel jsem několik příznaků - otok pod horní čelistí, naběhlé břicho, bledé sliznice - a diagnóza byla jasná."
„Myslím, že má parazity v játrech, pane Wentworthe. Odeberu vzorek stolice a nechám ho vyšetřit, aby se zjistil výskyt vajíček, ale okamžitě mu dám lék."
„Parazity v játrech? A kde by je sebral?"
„Obvykle na vlhké pastvině. Kde běhal v poslední době?"
Farmář ukázal dveřmi. „Támhle. Ukážu vám to.
Šel jsem s ním kus cesty a potom přes několik branek na rozlehlé pole v úpatí skály. Tráva tu byla vlhká na dotek a tu a tam .bylo vidět trsy bažinatého porostu. Vysvětlení se nabízelo samo.
„To je místo jako stvořené pro parazity," řekl jsem. „Jak víte, ten parazit žije v játrech, ale v rámci svého životního cyklu má údobí, kdy je červík a může existovat jenom ve vlhku."
Několikrát přikývl pomalu a vážně a pak se začal rozhlížet a věděl jsem, že z něj něco vypadne. Znovu se přišoural až ke mně a pátravě se .rozhlédl po obzoru. Kolem dokola se rozkládala liduprázdná louka, ale zřejmě se pořád bál, že by ho někdo mohl zaslechnout.
Naklonil se ke mně líc k líci a vydechl mi do ucha." „Já vím, kdo za to může."
„Vážně? A kdo?"
Znovu se rychle přesvědčil, že se tu nikdo nevylíhl, a já jsem pocítil jeho horký dech. „Vrchnost."
„Jak to myslíte?"
„V ničem mi nevyhoví." Otočil se kolem své osy a pak na mě chvíli hleděl rozšířeným zrakem, než znovu zaujal své postavení u mého boltce. „Žádám je už dlouhá léta, aby to pole odvodnili, ale neudělali vůbec nic."
Couvl jsem. „V tom vám nemohu pomoci, pane Wentworthe, ale jsou věci, které můžeme podniknout. Červíky vyhubíte modrou skalicí - to vám vysvětlím později zatím musím připravit lék pro vašeho býka."

měl jsem s sebou ve voze hexachloretan a namíchal jsem ho do skleničky s vodou a podal býkovi. Ačkoli byl tak obrovský, nebránil se, když jsem mu přidržel spodní čelist a nalil jsem mu lék do hrdla.
„Je slabý, viďte?“ řekl jsem.
Farmář se na mě utrápeně podíval.“ „Ano, je hrozně slabý. Pochybuji, že se eště zvedne.“ . „Ale, pane Wentworthe, nevzdávejte se naděje. Skutečně vypadá hrozně, ale jestli je to onemocnění parazity, zlepší se, až mu podáte lék. Informujte mě, jak to pokračuje.“
Asi o měsíc později, v den, kdy se konal trh, jsem se procházel mezí hustě rozestavěnými stánky na náměstí. Před vchodem ke Droversům se tísnil obvyklý shluk farmářů, kteří se dohadovali s obchodníky dobytkem a obilím a přátelsky rozprávěli, zatímco se nad nimi rozléhalo vyvolávání prodavačů.
Mou pozornost upoutal a zcela mě okouzlil prodavač u stánku s cukrovím. Zvedal papírový kornout a házel do něj plné hrstě sladkých pochoutek a provolával non stop svůj řečnický doprovod.“
„Báječný peprmintový cukrlata! Dobroučká lékořicová pochoutka! A co takhle cukrkandl! A do toho pár kousků čokolády! Na likérový bonbonky taky nesmíme zapomenout! A k tomu prsknu kousek tureckýho medu! A už máme pytlík kulatej a plnej! Kdopak mi za něj dá deset pencí?“
Byl úžasný, v duchu jsem ho obdivoval. Jak to jenom dokáže takhle bez přestání řvát? Míjel jsem dveře Droversů, když mě pozdravil přátelský hlas.
„Hej! Pane Herriote!“ Nemohl to být nikdo jiný než Len Hampson. Vynořil se přede mnou červenolící, rozjařený. „„Jesipak si pamatujete na to prase, co ste u mě vošetřil?. Očividně měl v sobě pár piv, což bylo v den konání trhu zcela samozřejmé, a hulákal ještě víc než jindy.
Hustý zástup farmářů naščpicoval uši. Nic není tak zajímavého a poutavého jako choroby sousedova dobytka.
„Ale ovšem, pane Hampsone,“ odpověděl jsem Tak to teda vůbec k ničemu nebylo!“ řičel Len.
Viděl jsem, jak se tváře farmářů rozjasnily. Je to ještě zajímavější a poutavější, když se něco nepovede.
Skutečně? Ale to mě mrzí.“
„Nebylo to vůbec k ničemu! Eště sem nezažil, aby to s prasetem šlo tak rychle dolu.“
„Opravdu?“
„Jo. Maso na něm přímo tálo!“
To je ale velká škoda. Ale jistě. si vzpomenete, že jsem vlastně předpokládal…“
„Zhubnul až na kost a kůži.“ Jeho halas se vznášel nad tržištěm a hravě překonal výkřiky prodavačů. Dokonce i ten cukrář přerušil tok své výřečnosti a naslouchal se stejným zájmem jako všichni ostatní.“
Rozpačitě jsem se rozhlédl kolem sebe. „Ale, pane Hampsone, já jsem vás přece včas varoval…“
„Nakonec z něj zbyla jen kostra! Zkrátka sem to v životě neviděl.“ Chápal jsem, že si Len ani v nejmenším nestěžuje. Prostě mi to sděloval, oznamoval, ale stejně jsem si .přál, aby přestal. Děkuji vám za. informaci,“ pravil jsem. „Ale teď už spěchám … „Nevim, co ste mi to vlastně dal za prášky „
Odkašlal jsem si. „Tedy to byly … „Ale stály za prdlačku!“ „Chápu, ale jak říkám, musím běžet …
Minulej tejden sem zavolal Mallocka,aby ho porazil.“ „Jejda…“ . „Skončil jako fašírka pro psy chudák malej“ „Jistě…chudák…“ „No tak na shledanou, pane Herriot,“otočil se a odkráčel, zanechávaje za sebou rozechvělé ticho. S nepříjemným pocitem, že jsem středem pozornosti, jsem se chystal spěšně ztratit, když jsem na rameni ucítil jemný dotek ruky. Ohlédl jsem se a spatřil Elijaha Wentwortha. Pane Herriote,“ šeptal. „Kvůli tomu býku.“ Hleděl jsem na něj překvapený shodou okolností. Farmáři hleděli také, ale v očekávání. „Ano, pane Wentworthe?“ „Tak tedy, abych vám to pověděl.“ Přišel až ke mně a dýchal mi do ucha. „Byl to úplný zázrak. Začal se sbírat okamžitě, jakmile jste mu podal ten váš lék.“
Couvl jsem. „No to rád slyším. Ale prosím vás, mluvte hlasitěji, špatně vám rozumím.“ Pln naděje jsem se kolem sebe rozhlédl.
Zase přišel až ke mně a opřel si bradu o mé rameno. „Ano, nevím, co jste mu vlastně dal, ale bylo to vynikající. Nemohl jsem tomu ani věřit. Pokaždé, když jsem se na něj podíval, byl o něco lepší.“
„Ohromné! Ale prosím vás, mluvte hlasitěji,“ vybízel jsem ho dychtivě.
„Teď je tlustý, jen se leskne.“ Téměř neslyšný šepot se mi linul kolem tváří. „Určitě bude na trhu nejlepší“
Znovu jsem couvl,Ano…ano…co jste to povídal?“ „Jsem přesvědčený, že měl smrt na jazyku, pane Herriote, ale vy jste ho zachránil, protože se vyznáte,“ pokračoval, ale každé slovo bylo přetiché vydechnutí do mého obličeje.

Farmáři neslyšeli vůbec nic a jejich zájem vyprchal a začali znovu rozprávět. A pak, když už i ten cukrář začal znovu řvát a házet cukrlata do kornoutu, svěřil se mi pan Wentworth tiše a tajuplně.“
„Byl to ten nejbrilantnější a nejzázračnější léčebný postup, který jsem kdy viděl.“

KAPITOLA DVACÁTÁ PÁTÁ

Bývá neobvyklé připadat si senilní, když člověku ještě není třicet, ale mně se to stalo. Mezi mými přáteli v Královském letectvu bylo několik mužů stejně starých, jako jsem byl já, ale převážně jsem byl obklopen osmnácti a devatenáctiletými chlapci
Komise zřejmě považovala tento věk za optimální pro výcvik pilotů, navigátorů a střelců a často jsem bádal, jak jsme se sem my, starší páni, dokázali vetřít.
Tři mladíčci si ze mě tropili šoufky. V jejich očích mě úplně odrovnalo, že jsem byl nejenom ženatý, ale dokonce už otcem, a ze všeho nejsmutnější bylo, že já jsem se v jejich společnosti cítil starý. Chlapci měli báječné časy. Prohánělí místní děvčata, popíjeli, tančili a vedli společenský život jaký kypěl a kypí vždycky v dobách akutního nebezpečíA já jsem si často říkal, že kdyby se to bylo všechno stalo o několik let dřív, užíval bych si zrovna tak jako oni.
Ted to ale nebylo k ničemu. Převážná část mého jáství trčela pořád tam, v Darrowby. Ve dne se toho na mě valilo tolik, že jsem měl na co myslet, ale večer, když jsem měl volno, jsem toužil po prostém životě, který jsme vedli s Helenou.“ po téměř nekonečných karetních hrách, po tuhých bitvách s krabičkami, dokonce jsme házívali i kroužky na háčky pověšené na zdi. Dětské a dětinské radovánky po tvrdé každodenní práci, ale i dnes, když na ně po všech těch letech vzpomínám, si uvědomuji, že to byly nejhezčí chvíle mého života.
Když jsme si jednou večer šli lehnout, vzpomněla si Helena na Granvilla Benetta.
„Jime,“ zahuhlala ospale. „Dneska zase telefonoval pan Benett. A jeho manželka volala minulý týden. Neustále nás zvou na večeři.“
„Ano…ano … v tu chvíli se mi nechtělo konverzovat. Bývaly to tak pěkné okamžiky. Skomírající plameny tančily v přeblescích světla a stínu po stropě, v rádiu, které nám daroval Ewan Ross jako svatební dar a které stálo na našem nočním stolku, hrál orchestr Oskara Rabina Deep Purple, a já jsem zcela nečekaně zvítězil v krabičkách. Helena byla v této hře mistr nad mistry, cvrnkala do krabiček odborně palcem, rty sešpulené ve vrcholném soustředění. Měla za sebou dlouhá léta zkušeností, zatímco já jsem se teprve učil, a proto jsem málokdy vyhrál. Ale dneska jsem . vyhrál a bylo to prima.
Moje žena do mě dloubla kolenem. „Jime, já tě nechápu. Nikdy o tom nechceš hovořit. A přitom tvrdíš, že ho máš rád.“
„Mám ho moc rád, je to báječný chlap, jeden z nejlepších.“ Granvilla měl každý rád, ale současně se mnohý statný muž schovával, kam jen mohl, když ho zahlédl. Nerad bych byl Heleně vysvětloval, že pokaždé, když jsem se s ním setkal, jsem si popálil křidélka. Bylo mi jasné, že Granville jednal s nejlepším úmyslem, že to všechno pramenilo z jeho přirozené a mimořádné laskavosti. Ale to mi nebylo nic platné.
„. A říkal jsi, že jeho žena je také velmi milá“
„Zoe? Ale ano, je kouzelná.“ A také že byla, ale díky svému muži mě nikdy nespatřila jinak, než jako opilého otrapu. Naskočila mi husí kůže i pod přikrývkami. Zoe byla krásná, laskavá a inteligentní - přesně taková žena, před kterou se hanbíte klopýtat a říhal při každém pohybu. Cítil jsem, jak ve tmě rudnu studem.
„A proč tedy,“ pokračovala Helena s tvrdošíjností, která je vlastní i těm nejněžnějším ženám, „proč tedy nepřijmeme jejich pozvání? „Já bych se s nimi ráda seznámila a také mi je trapné, když pořád telefonují.“
Otočil jsem se na bok. „Oukej, slibuji ti, že k nim zajdeme.“
Ale nebýt malé bradavičky na Samově tlamě, myslím, že bychom se tam nedostali nikdy. Všiml jsem si té bradavičky - menší než hrášek - když jsem dával našemu beaglovi psí suchar. Byl to typický benigní nádor, a kdyby šlo o kteréhokoli cizího psa, píchl bych mu rychlé místní umrtvení a za minutu bych to odstranil. Ale protože to byl Sam, zbledl jsem a zatelefonoval Granvillovi.
Co se týkalo mých zvířat, byl jsem vždycky rozkvokaný jako kterákoli postarší dáma, a jsem

přesvědčený, že většina mých kolegů je v tomto směru stejná. Nervózně jsem naslouchal zvonění aparátu na druhém konci a pak se ozval Granvillův rezonující hlas.
„Benett u telefonu."
„Halo, Granville, tady je…"
„Jime!" Nepředstírané nadšení mi lichotilo. „Kdepak e schováváš, chlapče?"
Netušil, jak byl blízko pravdě. Pověděl jsem mu o Samovi.
„Nevypadá to na žádnou tragédii, starochu, ale milerád se na něj podívám. Něco ti povím. Tolikrát jsme se pokoušeli pozvat vás k nám na večeři - tak konečně přijďte a vezměte s sebou toho vašeho mrňouse."
„No, víš … Celý večer v Granvillových rukou, to vypadalo na špatný konec. „Nedělej hlouposti, Jime. Víš, v Newcastelu je báječná indická restaurace. Strašně rádi bychom vás tam, Zoe a já, pozvali. Vždyť už je na čase, abys nám představil svou manželku, ne?" „Ano, samozřejmě že ano, říkáš indická restaurace?" „Ano, chlapče, mají tam vynikající curry - mírné, střední nebo jako břitva. Cibule bhajis, jehně bhuna, úžasný chleba nan."
Přemýšlel jsem, jen se ze mě kouřilo. „Zní to jako pohádka Granville." Vypadalo to dost bezpečně. Nejzákeřnější byl na svém vlastním území a jedna cesta do Newcastlu trvala pětačtyřicet minut. Potom možná půldruhé hodiny v restauraci, většinu večera bych tedy byl celkem v bezpečí. Jenom ta chvilka u nich doma, než bychom odjeli, to by byla jediná starost.
Uměl číst myšlenky jako kouzelník." „A než bychom vyrazili, poseděli bychom chvilku v zahradě."
V zahradě? Bylo to zvláštní, teď v listopadu. „Ano, v zahradě, chlapče."
Inu možná, že se chce pochlubit nějakým pozdním druhem chryzantém. Nedovedl jsem si představit, jak bych mohl přijít k úhoně v listopadu na zahradě. „Tak dobře, Granville, třebas ve středu večer?"
„Báječné, báječné, báječné - nemohu se dočkat, až uvidím Helenu."
Středa byla z těch jasných mrazivých dnů pozdního podzimu, kdy odpoledne padne mlha. Kolem šesté se celý kraj potáhl hustou clonou, jakou jsem viděl v Yorkshiru jen zřídka.
Plazili jsme se v našem autíčku a s nosem na skle jsem pochybovačně sděloval Heleně." „Rány boží, Heleno, dneska večer se do Newcastlu nedostaneme. Vím sice, že Granville je řidič, ale není vidět ani na dva metry."
Posledních pětadvacet kilometrů k Bennetově rezidenci jsme ujeli téměř krokem a s pocitem úlevy jsem spatřil jasně ozářené dveře, které se vynořily z šedi.
V hale stál Granville, mohutný a imponující, jako vždycky. Ostýchavost a zdrženlivost nikdy nepatřila k jeho problémům - sevřel mou ženu v medvědím objetí.
„Heleno, miláčku," pravil a políbil ji láskyplně a odborně. Ustal, aby nabral dech, chvíli ji znalecky pozoroval, a pak ji políbil znovu.
Já jsem si zdvořile potřásl rukou se Zoe a obě děvčata se seznámila. Vypadala velmi pěkně, když tam vedle sebe stála. Krásná žena je dar z nebes, a bylo vzácné štěstí vidět dvě tak blízko sebe. Helena velmi tmavá a modrooká, Zoe s hnědými vlasy a zelenýma očima, ale obě příjemné a usměvavé.
Zoe na mě působila tak jako vždycky. Znovu se ve mlně dmul ten známý pocit." touha vypadat co nejlépe, ještě lépe než co nejlépe. Mrkl jsem do velkého zrcadla v hale. Oblek bez poskvrny, čistá košile, čerstvě oholený - byl jsem hluboce přesvědčený, že jsem ‚jako vystřižený obrázek úpravného mladého veterináře, novomanžela vysokých mravních principů a dokonalého chování. Vydechl jsem tichou modlitbu díků, že mě konečně spatřila úplně střízlivého a normálního. .Dnes vymýtím z její paměti všechny ty ohavné vzpomínky.
„Zoe, kočičko," vrkal Granville, „odveď Helenu do zahrady, a já se podívám na Jimova psa."
Trhl jsem sebou. Zahrada v téhle mlze. Zkrátka jsem tomu nerozuměl, ale příliš jsem se bál o Sama, než abych o tom hloubal. Otevřel jsem dvířka vozu a náš beagle vyběhl do domu.
Můj kolega ho potěšeně uvítal. „Jen pojď dál, ty můj panáčku." Pak zajódloval z plna hrdla." „Fébinko! Viktorko! Juhů! Pojďte se podívat na bratránka Sama!"
Obézní bulteriér se vkolébal do místnosti a jemu v patách přiběhl yorkshirteriér, který na všechny přítomné vycenil zuby v přátelském úsměvu.
Psi se tedy seznámili a vyměnili si pozdravy a potom zvedl Granville Sama do náruče.
„Tohle jsi myslel, Jime? Tohle tě trápilo?" Tupě jsem přikývl.

„Ale bože, kdybych se nadechl, tak tu pitomost odfouknu!“ Nevěřícně se na mě podíval a usmál se. „Jime, chlapče, proč jsi tak přecitlivělý na vlastního psa?“
„A proč ty voláš na Faebe Fébinko?“ bránil jsem. se útokem.
„No, víš,“ odkašlal si. „Dojdu si pro nádobíčko. Počkej chvilku.“
Zmizel a vrátil se se stříkačkou a s párem nůžek. Na umrtvení stačilo půl kubíku, potom papilom odstřihl, zasypal, ránu sušicím zásypem a postavil psa na zem. Operace trvala asi dvě minuty, ale i za tu krátkou chvíli bylo zřejmé, jak je mimořádně zručný.
„Tak to by bylo za deset liber, pane Herriote,“ zabručel a pak se zasmál. „Tak pojď, půjdem do zahrady. Sam se tu poveselí s mými psy.“
Vyvedl mě zadním vchodem a proklopýtali jsme mlhou podél skalky a keříků růží. Zrovna jsem si říkal, jak propánaboha mi chce v tomhle počasí cokoli ukázat.když jsme se ocitli u kamenného domku. Prudce otevřel dveře a ocitl jsem se v jasně osvětlené Aladinově jeskyni.
Zkrátka a dobře, byl to perfektně zařízený bar. Na druhém konci byl vyleštěný výčepní pult a na něm pípy piva a vzadu dlouhá řada lahví, jaké si vůbec kdo dokáže vymyslet. V krbu praskal oheň a lovecké rytiny, karikatury a jásavé barvy plakátů shlížely dolů se zdí. Bylo to dokonalé.
Granville hleděl na můj užaslý obličej a zasmál se. „Jak se ti to líbí, Jime? Napadlo mě že by nebylo špatné zařídit si na zahradě vlastní hospodu. Že tu je útulně?“
„Ano, opravdu útulně…kouzelně“
Můj kolega vklouzl za výčepní pult. „Tak co si dáš?“
Helena a Zoe pily sherry a já se rychle rozhodl zůstat při jediném a poměrně neškodném drinku.
„Džin s tonikem, Granville.“
Děvčata měla normální skleničku sherry, ale když velký Granville nastavil mou skleničku k velké džinové láhvi připevněné na zdi, připadalo mi, že dostal nekontrolovatelnou křeč do ruky. Sklenice byla uzavřena malou automatickou odměrkou, která se vysunuje hranou sklínky, čímž se získá jedna dávka.
Ale jak říkám, když přiložil Granville hrdlo láhve do mé skleničky, škubla se mu paže, jako by ji vůbec nemohl udržet. Bylo mi jasné, že výsledkem bude šest džinů místo jednoho a už jsem chtěl protestovat, když konečně přestal nalévat, kápl do džinu tonik, přidal led a kousek citronu.
Ohodnotil jsem porci pohledem. „Není toho trochu moc?“ „Ale vůbec ne, chlapče, je v tom skoro samý tonik. Tak na zdraví, jsem hrozně rád, že vás dva vidím.“„
A určitě rád byl. Oba manželé byli laskaví, srdeční lidé a veterináři jako my. Cítil jsem vřelou vděčnost za přátelství, které mi vždycky projevovali, a upíjel jsem džin, silný, až to dusilo. Znovu jsem si uvědomoval, že naše vzájemné vztahy patří k nejsvětlejším stránkám mého zaměstnání.
Granville napřáhl ruku. „Naleju ti další, chlapče.“ „Neměli bychom raději vyrazit? Je příšerná noc - popravdě řečeno, vůbec si nedovedu představit, jak se v téhle mlze dostaneme do Newcastlu.“
„Mluvíš nesmysly, starochu.“ Vzal mi skleničku, hmátl po láhvi s džinem a zase ho popadl ten třas předloktí. „Bez problému, Jime. Pořád rovně na sever - asi tak půl hodiny - znám to jako své vlastní boty.“
Stáli jsme všichni čtyři kolem krbu. Děvčata toho očividně měla spoustu na srdci a všechno si to musela vyříkat a Granville a já, jako všichni veterináři, jsme hovořili o práci. Je to báječné a neuvěřitelné, jak snadná je veterinární praxe v teplém pokoji a v dobré společnosti a s kapkou alkoholu v žaludku.
„A ještě jednu na cestu, Jime,“ pravil můj kolega. „Skutečně ne, Granville, už jsem měl dost,“ odpověděl jsem pevně. „Pojedeme.“
„Jime, Jime.“ Známý, ublížený pohled se mu vkradl do tváře. „Vždyť není žádný spěch. Podívej, ještě tuhle poslední, a já ti budu vyprávět o té báječné restauraci.“
A znovu se přiblížil k láhvi s džinem a tentokrát trval třas tak dlouho, že jsem přemítal, jestli někdy neprodělal malárii.
Se skleničkou v ruce se jal líčit.“ „Není to jenom to výborné curry, vůbec veškeré pokrmy jsou nevídané“ Položil si prsty a vyslal do prostoru vroucí polibek. „Příchutě a omáčky jsou neuvěřitelné. Všechno orientální koření l i mě.“
Vyprávěl a vyprávěl do šíře i do dálka já si přál, aby přestal, protože jsem dostával hlad. Měl jsem za sebou těžký den na farmách a jedl jsem málo se zřetelem na večerní hodokvas, a když teď můj kolega

mával rukou a barvitě popisoval směsice vzácných bylin, jimiž se ochucuje maso a ryby, to všechno předkládáno v doprovodu zvlášť upravené rýže, téměř jsem slintal.
Ulevilo se mi, když jsem zpracoval třetí drink a Granville se promáčkl kolem výčepního pultu a chystal se k odjezdu. Hotovili jsme se k odchodu, když se ve dveřích objevila další statná postava.
„Raymonde!“ volal potěšený Granville. „Jen pojď dál, chtěl jsem, abys poznal Jima Herriota. Jime, tohle je můj soused - rád si občas zazahradničí, viď Raymonde.“
Muž se srdečně zasmál. „Správně, chlapče, správně! Tohle je báječná zahrádka!“ Granville znal zřejmě spoustu mohutných, rudolících a srdečných mužů a tohle byl jeden z nich.
Můj přítel už byl zase za výčepním pultem. „Musíme se napít s Raymondem.“
Bylo mi jasné, že jsem se octí v pasti, když znovu přiložil mou skleničku k láhvi a znovu dostal ten třas, ale děvčatům to zřejmě nevadilo. Byla zaujata svou rozpravou a neuvědomovala si, že čas ubíhá, ani nevypadala, že jé trápí hlad.
Raymond zrovna odcházel, když se na nás přišel podívat další soused. Také nadšený zahrádkář, a vůbec mě nepřekvapilo,že je statný, rudolící a bodrý.
Museli jsme se napít s Tubbym a trochu vyplašeně jsem pozoroval štědrou míru ve své skleničce a skutečnost, že Granville musil načít další láhev. Jestliže ta první byla plná, vypil jsem ji skoro celou.
Nemohl jsem věřit, že jsme se skutečně nakonec ocitli v hale a navlékali si kabáty. Granville spokojeně předl.Vy dva si indickou restauraci zamilujete. A já jsem
Šťastný, že vás provedu tím hodokvasem.“
Mlha byla venku hustší než předtím. Můj kolega vycouval z garáže svým obrovským bentleyem a obřadně nás uvedl na sedadla. Helenu a Zoe posadil dozadu, obdivně nad nimi mlaskaje, pak mi pomohl na přední sedadlo, jako bych byl invalida, upravil mi kabát na kolenou, nařídil sedadlo do nejvýš pohodlné polohy, ukázal mi, jak se zapaluje elektrický zapalovač, a zeptal se mě, který program rádla chci poslouchat.
Konečně se usadil za volant i on sám, mohutný a rozvážný. Mlha za oknem se na vteřinu rozdělila, aby ukázala příkrý, téměř kolmý travnatý svah proti domu, a pak se znovu zavřela jako špinavá žlutá záclona a odřízla nás od . okolního světla.
„Granville,“ řekl jsem. „V tomhle se do Newcastlu nemůžeme dostat. Je to kolem padesáti kilometrů.
Ohlédl se na mě s něžným úsměvem. „Absolutně žádný problém, chlapče. Budeme tam za půl hodiny a pochutnáme si na jejich lahůdkách. Kuře Tandori, všechno koření Orientu, co víc si můžeš přát, starochu. Nestarej se ani v nejmenším - tuhle silnici přece znám. Absolutně vyloučeno, abych zabloudil.“
Nastartoval motor a sebejistě vyjel, ale naneštěstí nezvolil ortodoxní směr po silnici a namířil přímo do travnatého kopce. Vypadalo to, že si nevšímá, jak čumák limuzíny stoupá, ale když jsme dosáhli úhlu pětačtyřiceti stupňů, ozvala se ze zadního sedadla něžným hlasem Zoe.
„Granville, miláčku, jedeš do stráně.“
Můj kolega se trochu překvapeně rozhlédl. „Vůbec ne, lásko. Jestli se pamatuješ, tady ta cesta trochu stoupá.“ Setrvale držel nohu na plynu.
Já jsem neříkal nic, ale moje nohy se zvedaly a hlava se mi zakláněla. Nastal okamžik, kdy byl bentley skoro svislý, a domníval jsem se, že přepadneme, a pak jsem znovu zaslechl Zoe.“
„Granville, miláčku.“ Tentokrát měla v hlase trochu naléhavosti. „Opravdu jedeš do stráně.“
Vypadala to, že její manžel je teď ochotný nepatrně ustoupit. „Ano… ano, holubičko,“ zamumlal, jak jsme tam viseli a civěli do mlžného mraku. „Možná že jsem zajel kousek ke kraji.“
Uvolnil nohu z pedálu a vůz sletěl strašlivou rychlostí dozadu do tmy. Řinčivá rána nás všechny vyděsila.
Znovu Zoe.“ „Narazil jsi do zdi paní Tomsonové, miláčku.“
„Skutečně, hvězdičko? Momentík. Hned budeme na správné cestě.“
S neumenšeným elánem přidal plyn a vrhli jsme se vpřed. Ale jenom na dvě vteřiny. Z šedi před námi se ozval tupý úder a potom cinkání skla a kovu.
„Zlato, pípla Zoe. „To byla značka -. nejvyšší dovolená rychlost čtyřicet kilometrů.“
„Myslíš, můj anděli?“ Granville třel rukou okno. „Víš, Jime, viditelnost není příliš dobrá“ Na chvilku se odmlčel. „Možná že by to byl docela dobrý nápad, kdybychom odložili návštěvu na jindy.“
Zamanévroval limuzínou do garáže a vystoupili jsme. Odhadoval jsem, že jsme ujeli dobré tři metry z naší

cesty do Newcastlu.
Vrátili jsme se do zahradního baru a Granville byl brzy zase v rozletu. Moje předchozí úzkostnost zcela zmizela. Vznášel jsem se ve šťastném oparu a naprosto jsem se nebránil, když sebou můj kolega trhal a cukal a naléval další skleničky džinu.
Náhle zvedl dlaň. „Ale vždyť vy musíte umírat hladem. Co takhle nějaké klobásky?“
Klobásky?“ Zvolal jsem. „Báječný nápad!“ Bylo to sice dost daleko od všech koření Orientu, ale byl bych už souhlasil se vším.
„Má sladká Zoe,“ pravil. „A co kdybychom ohřáli velkou plechovku vuřtíků?“ Jeho manželka odešla do kuchyně a Helena se dotkla mé paže.
„Jime,“ pravila. „Vuřtíky?“
Věděl jsem, co měla na mysli.“ Mám dost dobré zažívací ústrojí, ale některé věci prostě nemohu jíst. Jediný kořeněný vuřt dokáže zastavit celý můj metabolismus, ale v tu chvíli mi to připadalo zcela nicotné.
„Neboj se, Heleno, „ šeptal jsem a objal jsem ji kolem ramen. „Však mi to neublíží.“
Zoe se vrátila s krmí a Granville byl ve svém živlu. Krájel šťavnaté vuřtíky po délce, plácal na ně hořčici a vkládal je do žemlí.
Kousl jsem do první a uvědomil jsem si, že jsem v životě nejedl nic tak výborného. Rozkošnicky jsem žvýkal a naprosto jsem nechápal své dřívější směšné předsudky.
„Mohu ti naservírovat další, starochu?“ Granville mi podával obloženou žemli.
Samozřejmě! Jsou absolutně báječné. Nejlepší, jaké jsem kdy měl v ústech!“ Rychle jsem to spolkl a sáhl po třetí žemli.
Domnívám se, že jsem jich v sobě měl pět, když mě můj přítel dloubl do žeber.
„Jime, chlapče,“ pravil a žvýkal svou žemli. „Chce to spláchnout kapkou piva, souhlasíš?“
Rozmáchl jsem se oběma pažemi. „No to se rozumí! Ten zatracenej džin s tím nejde dohromady!“
Granville natočil dva půllitry ležáku. Silné a chutné pivo stékalo chladivým proudem po mých podrážděných sliznicích a já jsem poznal, že na tohle jsem čekal celý život. Vypili jsme každý tři půllitry a dali jsme si ještě jednu nebo dvě žemle a já jsem plul na vlnách euforie.
Občasné úzkostné Heleniny ohledy mě netrápily ani v nejmenším. Naznačovala mi, že bychom už měli jít domů, ale na to jsem neměl ani pomyšlení. Užíval jsem si a svět byl skvělé místo a tahle malá soukromá hospůdka byla jeho nejhezčí koutek.
Granville položil nakousnutou žemli. „Zoe, anděli, bylo by prima navrch něco sladkého. Proč nepřineseš ty dortíky, které jsi včera upekla?“
Zoe se vytasila s mísou bohatě zdobených dortíků. Já osobně nemám sladký zoubek a normálně tuhle část jídla vynechávám, ale kousl jsem do uměleckého výtvoru Zoe s velkou chutí. Dortík byl krásně upravený a právě tak dobrý jako hezký a rozpoznal jsem v něm čokoládu, marcipán, karamel a leccos dalšího.
Když jsem se pouštěl do třetího, začalo se to všechno kazit. Veselé žvatlání mi odumřelo na rtech a řeč vedl jenom Granville, a. když jsem ho poslouchal, překvapilo mé, že se mu rozdvojil obličej a každá ta půlka plula na jinou stranu, a pak se to zase spojilo.
Už jsem si nepřipadal tak zdatný a zdravý. V mých žilách už neproudila bezmezná síla a radost, cítil jsem jenom velkou únavu a zvedal se mi žaludek.
Ztratil jsem pojem času. Konverzace mezi námi čtyřmi se sice stále ještě odvíjela, ale já si vůbec na nic nevzpomínám a poslední, co jsem si uvědomil, bylo, že večírek skončil. Granville pomáhal Heleně do kabátu a vůkol panovala atmosféra jarého loučení.
„Jsi připravený na cestu, Jime?“ tázal se mě můj přítel. Přikývl jsem a pomalu jsem se postavil, a když jsem se zapotácel, objal mě kolem. ramen a pomohl mi ke dveřím. Mlha venku se zvedla a nad vesnicí zářily jasné hvězdy, ale studený, čistý noční vzduch mi jaksi přitížil a já klopýtal temnotou jako ve snách.
Když jsem došel k autu, zmocnila se mě křeč a připomněla mi všechny vuřtíky, džin a to ostatní. Zasténal jsem a opřel jsem se o střechu auta.
„Možná že by bylo vhodnější, kdybys řídila ty, Helenko,“ pravil můj kolega. Chystal se otevřít dvířka, když jsem s hrozným pocitem bezmoci začal klouzat dolů po kapotě.
Granville mě popadl za ramena. „Asi by mu bylo lépe na zadním sedadle,“ vydechl a začal mě cpát na

sedadlo. „Zoe, holubičko, a ty, Helenko, má lásko, chyte ho každá za jednu nohu, prosím vás. Prima, a já to obejdu na druhou stranu a vtáhneme ho tam."
Přecválal na druhou stranu, otevřel dveře a chytil mě pod rameny.
„Kousek k tobě, Helenko, a teď zase na mě. U tebe zvednout, Zoe, kočičko. A couvnout. Výborně!"
Jeho úkol ho zřejmě těšil. Zněl jako odborný stěhovák nábytku a oparem svého polovědomí jsem roztrpčeně přemítal, kolik bezvládných postav asi takhle rovnal do auta po večírku ve své zahrádce.
Konečně mě tam šoupli a položili přes polovinu zadního sedadla. Obličej jsem měl přimáčklý k postrannímu okénku a zvenku musel být groteskní pohled na můj nos rozpláclý na stranu a na jedno skleněné oko nevidomě zírající do noci.
Soustředil jsem všechno úsilí a podařilo se mi zkoordinovat obě oči a spatřil jsem, jak mě Zoe vyděšeně pozoruje. Slabě zamávala na rozloučenou, ale já jsem ji dokázal odpovědět jen slabým cuknutím koutku rtů.
Granville potěšeně políbil Helenu a zabouchl dvířka vozu. Couvl a znovu se na mě podíval a rozpřáhl náruč. „Doufám, že tě zase brzy uvidím, Jime. Byl to překrásný večer!" Velký obličej mu zářil šťastným úsměvem, a když nám zmizel z dohledu, měl jsem pocit, že je navýsost spokojený.

KAPITOLA DVACÁTÁ ŠESTÁ

Teď, když jsem byl pryč z Darrowby a žil jsem úplně jiný život, dokázal jsem se podívat na svou minulou existenci z nadhledu a posoudit různé věci objektivně. Položil jsem si mnoho otázek. Například - proč bylo moje partnerství se Siegfriedem vždycky úspěšné?
A žasnu nad tím dokonce i teď, o pětatřiceti letech společné šťastné a veselé dřiny. Vím, že jsem ho měl instinktivně rád od první chvíle, kdy jsem ho spatřil na zahradě Skeldalu, tehdy to první odpoledne, ale myslím si, že spolu vycházíme ještě z dalších důvodů.
Možná proto, že jsme tak různí. Siegfriedova neúnavná energie ho neustále žene, aby něco měnil, zatímco mě každá změna děsí. Spousta lidí soudí, že Siegfried je brilantní, mně by ani moji nejlepší přátelé brilantnost nepřisoudili. Siegfried neustále probírá a přebírá všechny možné nápady a také neustále všemožné nápady dostává - nápady výborné, pochybné i velice zvláštní Mne naopak nenapadá nikdy nic - nebo velice zřídkakdy. On miluje lov, střílení a chytání ryb, já dávám přednost fotbalu, kriketu a tenisu. Mohl bych pokračovat dál a dál. Jsme dokonce i protichůdné fyzické typy - a přesto, jak jsem už řekl, spolu vycházíme.
To samozřejmě neznamená, že bychom se spolu nikdy nehádali. V průběhu let jsme si to rozdali několikrát, i když nikdy příliš vehementně.
Jednou, jak si vzpomínám, to bylo kvůli injekčním stříkačkám z uměle hmoty, určeným na kalcium. Bylo to něco nového, a proto se to Siegfriedovi líbilo, a z téhož důvodu jsem na ně já hleděl s hlubokým podezřením.
Moje pochybnosti byly posíleny nesnázemi, které jsem s nimi měl. Tyhle dávné potíže už dnes neexistují, ale na začátku to byly nástroje tak temperamentní, že jsem od jejich užívání upustil.
Můj kolega si mě kvůli tomu podal. Zahlédl, že oplachuji pod tekoucí vodou v ordinaci obyčejnou stříkačku.
„Prokristapána, Jamesi, snad ještě pořád nepracuješ s těmi starými krámy?"
„Ano, bohužel pracuji."
„Copak jsi nezkusil ty nové umělohmotné?"
Zkusil."
„No a?"
„Mně to s nimi nejde, Siegfriede."
„Že nejde - jak to prokristapána myslíš?"
Vypláchl jsem poslední kapkou skleněnou baňku, složil ji a uložil do pouzdra.
„Když jsem ji naposled užil na kalcium, vyprsklo to kolem dokola. A bylo to pak všechno lepkavé a špinavé. Na kabátě jsem měl velké bílé stříkance."
„Ale, Jamesi," nedůvěřivě se zasmál. „To je nesmysl! Jsou jednoduché jako dětská hračka. Já s nimi

nemám ty nejmenší potíže.“
„Věřím ti,“ řekl jsem. „Ale znáš mě, já jsem technický antitalent.“
„Propánakrále, k tomu nepotřebuješ žádné technické nadání. S tím se naučí zacházet každý blbec.“
„Já ne. Mám té novinky až po krk.“
Můj kolega mi položil ruku na rameno a zatvářil se svatě a trpělivě. „Jamesi, Jamesi, musíš vytrvat“ Zdvihl ukazováček. „Tady je ve hře něco víc.“
„A co?“
„Jsou aseptické. Jak můžeš vědět, že celá ta guma, co tam máš, je čistá?“
„Po každém použití to opláchnu, používám vyvařenou jehlu a…“
„Ale copak nechápeš, můj milý chlapče, že se pokoušíš dosáhnout něčeho, co je v tomhle plastikovém provedení hotové? Každá stříkačka je připravená k použití a je sterilní.“
„To já všechno vím, ale k čemu mi to je, když to do té krávy nedostanu?“
„Ale prdlajz, Jamesi!“ Siegfried se zatvářil vážně. „Vyžaduje to od tebe jenom trochu přizpůsobivosti a chtěl bych ti zdůraznit, že se chováš velice zpátečnicky, když jsi takhle paličatý. Říkám ti se vší vážností, že musíme jít s dobou, a pokaždé, když použiješ své staromódní nádobíčko, učinil jsi krok nazpět.“
Stáli ‚jsme proti sobě, zuřivě jsme si hleděli do očí, vášnivě rozporuplní - jako tak často - až se Siegfried náhle usmál. „Podívej, jedeš teď za pacientem, musíš se podívat na tu mléčnou horečku, co jsem ošetřoval u Johna Tillota. Pokud vím, tak se nemocná kráva ještě nepostavila.“
„Ne, nepostavila.“
„Byl bys tak laskavý a zkusil bys, mně kvůli, jedno to nové balení?“
Chvíli jsem přemýšlel. „Dobře Siegfriede, pustím se do toho ještě jednou.“
Když jsem dojel na farmu, našel jsem krávu pohodlně položenou na louce uprostřed rozkolébaného moře žlutých blatouchů.
„Několikrát se chtěla postavit,“ pravil farmář. „Ale nejde jí to.“
„Pravděpodobně potřebuje ještě jednu dávku.“ Šel jsem k svému vozu, kterým jsem se dokodrcal přes kameny a brázdy pole, a vytáhl jsem z kufru jedno umělohmotné balení.
Pan Tillot zdvihl obočí, když mě s tím viděl přicházet. „To je zase ta novinka?“
„Ano, pane Tillote, úplně nejnovější vynález. Všechno sterilní.“
„To mě vůbec nezajímá a taky se mi to nelíbí!“ , „A proč ne?“
Zkrátka ne.“ ‚Ale proč…?“
„Tak já vám to povím. Pan Farnon s tím pracoval dneska ráno. Krapet mu toho vlítlo do voka, krapet do ucha a vostatek na kalhoty. Myslim, že ta zatracená kráva nedostala vůbec nic!“
Pak si mě Siegfried zase podal při jiné příležitosti. Starý důchodce přivedl na vodítku malého podvraťáka - vlastně měl místo vodítka kousek provázku. Ukázal jsem na stůl v ordinaci.
„Položte ho tam, prosím,“ řekl jsem.
Starý pán se ohýbal těžce, sténal a oddychoval.
„Počkejte chvilku,“ poklepal jsem mu na rameno. „Zvednu ho sám.“ Položil jsem psíka na hladký povrch stolu. Děkuju vám, pane doktor. Stařec se narovnal a protřel si záda a nohu. „Mám vošklivou artritidu a zvedání mi zrovna moc nejde. Menuju se Balley a bydlím ve vobecních domech.“
„Dobře, pane Balley. Jaké máte potíže?“
„S tím kašlem. Porád kašle. A potom nakonec jako by se mu zved žaludek.“
„A jakpak je starý?“
„Minulej měsíc mu bylo deset“
„Ano … změřil jsem psovi teplotu a pečlivě poslouchal hrudník. Když jsem přejížděl stetoskopem po žebrech, vstoupil Siegfried a začal se přehrabovat ve skříni.
„Je to chronická bronchitida, pane Balley,“ řekl jsem. Trpí tím mnoho starých psů právě tak jako starých lidí.“ Zasmál se. „No jo, dyf ve mně to někdy taky pěkně hvízdá“
„No vidíte, a cítíte se při tom docela dobře, viďte.“ No jo.“
„A tomu vašemu pejskovi také nic zvláštního nechybí. Dám mu injekci a nějaké prášky a uleví se mu. Obávám se, že se toho kašle nikdy docela nezbaví. Přijďte s ním znovu, kdyby se to podstatně zhoršilo.“
Dychtivě kývl. „Ano, děkuju, pane doktor, moc vám děkuju.“

Siegfried lomozil ve skříňce a já jsem píchl psíkovi injekci a odpočítal jsem dvacet tablet, které jsme nedávno dostali.
Starý pán se zájmem přihlížel a potom vsunul tablety do kapsy.“ „A kolik pak jsem vám dlužnej, pane Herriot?“
Hleděl jsem na otrhanou kravatu pečlivě zavázanou pod otřepaným límečkem košile, na chatrnou věkovitost saka. Kalhoty měl na kolenou zašívané, ale na jedné straně růžově prosvítalo tělo.
„To je v pořádku, pane Balley. Jenom dohlédněte, jak to bude s psíkem pokračovat. Platit nebudete nic.“
„Ale…“
„Nestarejte se - vždyť v. podstatě o nic nejde. Dbejte , aby užíval tablety pravidelně.“
„Dohlídnu na to, pane doktor, a je to vod vás moc laskavý. Nečekal jsem
„Samozřejmě že jste nečekal, pane Balley, ale teď už jděte a přiveďte psíka znovu, kdyby se během několika dní jeho stav nezlepšil.“
Ještě nedozněl zvuk stařikových kroků, když se Siegfried vynořil ze skříně. Vyrazil proti mně kleštěmi na trhání koňských zubů. „Kruci, tyhle kleště jsem hledal celou věčnost. Jsem přesvědčený, že mi schválně schováváš moje věci, Jamesi.“
Usmál jsem se a neodpověděl jsem, a když jsem ukládal injekční stříkačku na stolek, promluvil můj kolega znovu. „Jamesi, nerad se o tom zmiňuji, ale neukvapuješ se ně kdy, když ošetřuješ bezplatně?“
Překvapeně jsem se na něj podíval. „Byl to starý člověk a důchodce. Myslím, že má dost hluboko do kapsy.“ „Možná že máš pravdu, ale skutečně se domnívám, že nemůžeš poskytovat ošetření zdarma.“
„Ale, Siegfriede, občas - v takovémhle případě … „Ne, Jamesi, ani občas. Zkrátka to není vhodné.“ •
„Ale vždyť ty to děláš také, a velmi často!“
„Já?“ Jeho oči se v úžasu široce rozevřely. „Já? Nikdy! Jsem si příliš dobře vědom tvrdých realit života, než abych se do něčeho takového pouštěl. Všechno strašlivě zdražilo. Například - nedával jsi mu zrovna ty nové tablety? Pomoz nám pánbůh, víš ty vůbec, že každá tableta stojí tři pence? Není to vhodné - nikdy nesmíš ošetřovat bezplatně.“
„Ale ksakru, vždyť ty to děláš pořád! Vybuchl jsem. „Zrovna minulý týden…“
Siegfried zdvihl ruku, aby mě přerušil. „Prosím tě, Jamesi. prosím tě. Ty máš příliš živou představivost a vymýšlíš si, v tom je ta tvoje potíž“
Asi jsem se na ně,j podíval hodně namíchnutě, protože napřáhl ruku a poklepal mi po rameni.
„Věř mi, chlapče, že tě chápu. Skutečně tě chápu. Jednal jsi v tom nejušlechtilejším úmyslu a také já jsem často byl v pokušení jednat stejně. Ale musíš být pevný. Doba je zlá a musíme být tvrdí, abychom přežili. takže si pro budoucnost pamatuj - nejsi Robin Hood, nemůžeme si to dovolit.“
Přikývl jsem a šel jsem po svém, trochu pobaveně, trochu naštvaně, ale brzy jsem na incident zapomněl a už bych na celou příhodu nikdy nepomyslil, kdyby byl pan Balley nepřišel za týden znovu.
Znovu byl jeho pes na stole v ordinaci a Siegfried mu píchal injekci, Nechtěl jsem rušit, a tak jsem se vrátil chodbou do kanceláře a posadil jsem se, abych zaznamenal do našeho deníku výkaz práce. Bylo letní odpoledne, otevřel jsem okno a mezerou mezi záclonami jsem viděl na schody před domem.
Psal jsem a vtom jsem slyšel, jak Siegfried kráčí se stařikem kolem mých dveří k východu. Zastavili se na schodech. Psík, stále ještě na vodítku z provazu, vypadal víceméně pořád stejně.
„Dobrá, pane Balley,“ pravil můj kolega. „Mohu vám říct jenom to, co vám pověděl pan Herriot. Obávám se, že váš pes bude kašlat už do smrti, ale kdyby kašlal víc nebo hůř, musíte ho k nám přivést.
„Dobře, jistě, pane doktor.“ Stařec vsunul ruku do kapsy. „A kolikpak vám budu dlužnej, prosím?“
„Kolik by to bylo, ach ano… kolik…“ Siegfried si odkašlal několikrát za sebou, ale zřejmě mu to nepomohlo, protože ze sebe nemohl dostat ani slovo. Pořád hleděl z podvrať áka na stařika a jeho chatrný oblek a zase zpátky. Pak lstivě mrkl do domu a promluvil chraptivým šepotem.
Nejste nám dlužný nic, pane Balley.“
Ale pane Farnone, nemůžu přece dovolit…“
„Ššš!“ Siegfried mával rozčileně rukama starci před obličejem. „Už ani slovo. Nechci o tom už slyšet“
Když pana Balleyho umlčel, vytáhl velký sáček.
„Máte tam asi sto tablet,“ pravil a neustále vrhal přes rameno ostražité pohledy. „Ten váš pes je bude

potřebovat, tak jsem vám dal pěknou zásobičku.“
Pochopil jsem, že si můj kolega všiml díry na kolenou kalhot, protože dost dlouhou chvíli hleděl dolů a pak sáhl do kapsy.
„Počkejte ještě minutku.“ Vytáhl hrst drobných mincí.
Několik jich upadlo a kutálelo se dolů ze schodů, když přehraboval nůžky, teploměry, kousky provázku a otevírače lahví. Konečně bylo jeho hledání úspěšné a podal staříkovi bankovku.
Tady máte libru,“ šeptal a zase nervózně ušišal starcův pokus o hlasitý odpor nebo díky.
Pan Balley pochopil, že nemá smysl se dohadovat a odporovat, a přijal peníze.
„Tak vám moc děkuju, pane Farnon. Vyvezu za to paničku na vejlet do Scarborough.“
„Jste chlapík, prima chlapík,“ huhlal provinile se rozhlížející Siegfried. „A teď už utíkejte.“
Stařík smekl uctivě a vážně čapku a šoural se na bolavých nohou dolů ulicí.
Hej, ještě moment,“ volal za ním můj kolega. „Co to s vámi je? Nějak špatně chodíte.“
„Ale to je ta moje artritida. Trvá mi to krapet dýl, než něco ujdu.“
„A to chcete jít pěšky až do obecních domů?“ Siegfried si nerozhodně mnul bradu. „To byste se prošel.“
Naposledy jukl do chodby a mávl rukou.
Podívejte se, támhle je můj vůz,“ zašeptal. „Skočte do“ vnitř a já vás tam hodím.“
Některé naše spory byly velmi ostré a krátké.
Seděl jsem v poledne u stolu a mnul si loket. Siegfried krájel se zájmem a nadšením skopovou kýtu a vzhlédl od své práce.
„Copak ti je, Jamesi, máš revma?“
„Ale, ráno mě. nabrala kráva rohem. Rovnou do brňavky.“
To máš smůlu. Chtěl jsi jí podržet hlavu?“ „Ale kdepak, dával jsem jí injekci.“
Můj kolega mi právě dával na talíř kus skopového a zastavil se s vidličkou ve vzduchu. „Injekci? Nahoře? U hlavy?“
„Ano, do krku.“
„Ty pícháš injekce do krku?“ „Ano, vždycky. Proč?“
„Protože, s prominutím, je to dost blbé místo. Já vždycky volím zadek.“ Skutečně?“ Nabral jsem si brambory. „A co máš proti krku?“ „Snad aby ses podíval sám na sebe, pokud hledáš důvody. Je to setsakra blízko rohům.“
„Oukej, ale zadek je setsakra blízko zadních nohou.“ „Ale, Jamesi, víš moc dobře, že kráva málokdy kopne, když jí dáváš injekci do zadku.“
„Možná, ale mně by stačilo jedno kopnutí.“ „A jedno nabrání na rohy ti nestačí?“
Neodpověděl jsem, Siegfried nám oběma nalil šťávu na talíře a začali jsme jíst. Ale sotva spolkl první sousto, zaútočil znovu.
„A co víc, do zadku se dobře píchá. Tvoje technika vyžaduje, aby ses nejdřív mezi kravami protlačil.“
„No a co má být?“
„Jednoduše a prostě jenom to, že ti krávy zmáčknou žebra a podupou nohy, to je všechno.“
No dobře.“ Nabral jsem z mísy zelené fazolky. „A tvoje technika skýtá výbornou příležitost, aby se ti kráva vykadila do obličeje.“
„Jamesi, to jsou pitomosti, ty se zkrátka vymlouváš!“ Zuřivě krájel skopové.
„Vůbec ne, pravil jsem. „Jsem přesvědčen o tomco říkám. A kromě toho jsi neuvedl žádné přesvědčivé důvody proti krku.“ Že ne? Taky jsem ještě nezačal. A mohl bych pokračovat do nekonečna. Například, krk je mnohem citlivější a všechno na něm víc bolí.“
„U kyčle je větší pravděpodobnost infekce,“ vypadl jsem k protiútoku.
Na krku je často málo svalstva,“ vyštěkl Siegfried. „Ne“ máš tam místečko, do kterého můžeš spolehlivě zabodnout jehlu.“
„Ale taky tam není ocas,“ zavrčel jsem
„Ocas? O čem to, sakra, mluvíš?“
„Mluvím, sakra, o ocasu! Je to v pořádku, když ti ho někdo drží, ale jinak se mrská a ohrožuje tě.“
Siegfried několikrát rychle zažvýkal a polkl. „Že se mrská? A co to má, prokristapána, společného š injekcí?“ „Hodně,“ odpověděl jsem. „Já nemám rád, když mě do ksichtu praští pokaděnej ocas, jestli ty

snad ano.“
Bylo ticho přerušované těžkým oddychováním, a pak promluvil můj kolega nebezpečně tichým hlasem.“ „Ještě něco o tom ocase?“
„Ano některá kráva ti ocasem vyrazí stříkačku z ruky. Tuhle mi jedna chytila tu velkou padesátikubíkovou a práskla s ní o zeď. Všude bylo sklo.“
Siegfried lehce zrudl a položil vidličku a nůž. „Jamesi, nerad s tebou mluvím tímto způsobem a užívám silných výrazů, ale jsem nucen ti sdělit, že to, co říkáš, jsou nepochybně hovadiny, blbosti a pitominy!“
Vztekle jsem se na něj podíval. „To jé tedy tvůj názor?“ To tedy skutečně je, Jamesi.“
„Dobrá.“
„Dobrá „
„Oukej.“ „Výborně.“
Oběd jsme dojedli v naprostém tichu.
V několika příštích dnech jsem se v myšlenkách vracel k naší konverzaci. Siegfried uměl hovořit přesvědčivě a neustále mi vrtalo v hlavě, že na jeho tvrzení by mohlo něco být.
Bylo to o týden později a já jsem stál s injekční stříkačkou v ruce a chystal jsem se protlačit mezi dvěma kravami. Zvířata samosebou pochopila můj úmysl, strčila zadky k sobě a zatarasila mi cestu. Ano, Siegfried měl v něčem pravdu. Proč bych se tam měl prodírat, když je druhý konec volný a nabízí se mi?
Došel jsem k rozhodnutí. „Podržte ocas, prosím,“ požádal jsem farmáře a vbodl jsem jehlu do zadku.
Kráva se ani nehnula a já jsem v klidu pracoval, a když jsem zase vytáhl jehlu, uvědomil jsem si, že se trochu stydím. Ten krásný polštářek sedacího svalu, snadný přístup ke zvířeti - můj kolega měl pravdu a já jsem paličatý pitomec. Poučil jsem se do budoucna.
Farmář se zasmál a překročil žlábek na močůvku. „Je to vopravdu legrační, jak to každej děláte jinak.“
„Co myslíte?“
„No pan Farnon tu byl včera, dával injekci támhletý krávě“
„Ano?“ Náhle mi svitlo. Že by snad Siegfried nebyl jediný přesvědčivý řečník…? „A co má být?“
„Jenom že má zase úplně jinej systém. Pích jí tu injekci do krku.“

KAPITOLA DVACÁTÁ SEDMÁ

Opřel jsem se o držadlo lopaty, setřásl pot, který mi začal stékat kolem nosu, a rozhlédl jsem se po stovkách mužů roztroušených v zaprášené zeleni. Stále ještě probíhal náš otužovací kurs. Alespoň nám vysvětlili, že se to tak jmenuje. Já osobně jsem měl podezření, že prostě nevěděli, co si mají počít s tolika adepty letectví, a že si někdo vymyslel způsob, jak se nás zbavit.
Zkrátka a dobře jsme stavěli rezervoár blízko kouzelného malého shropshirského městečka, u kterého vyrostla vesnice stanů, a my jsme v těch stanech bydleli. Nikdo nevěděl, jestli to, co jsme stavěli, byl doopravdy rezervoár, ale něco to bylo. Vybavili nás plátěnými obleky a motykami a lopatami a hodinu za hodinou jsme se otráveně dloubali ve skalnatém kopci.
Bylo sice horko, ale přesto jsem si myslel, že to není nejhorší. Vcelku bylo počasí báječné a celý den na čistém vzduchu byla lahoda. Podíval jsem se dolů ze stráně a po celé sladké krajině kolem, až ke svahům na modrém obzoru. Charakter krajiny byl pozvolnější než holé skály a vřesoviště, které jsem nechal v Yorkshiru, ale rozhled uklidňoval.
A střechy města, které probleskovaly za stromy, byl velkým příslibem. Během hodin, které jsme trávili pod palčivými slunečními paprsky s prachem tvrdnoucím nám kolem rtů, jsme vyprahli ke gargantuovské žízni, a tu jsme si hýčkali až do večera, protože pak jsme směli opustit tábor.
Tam, v chladivých hospůdkách a ve společnosti venkovanů, jsme žízeň hasili mnoha půllitry nádherně trpkého moštu. Myslím, že takový mošt bychom tam dnes už nenašli. Dneska se na jihu Anglie přje převážně mošt tovární výroby, ale za našich dob měli skoro v každé hospůdce vlastní lis, kterým lisovali šťávu z místních jablek.“
Spaní ve stanu mi vysloveně vadilo. Každé ráno, když mě probudily paprsky ranního slunce opírajícího se do tenkých stěn, se mi zdálo, že jsem znovu na kopcích nad zálivem Clyde, dávno předtím, než se na válku třebas jen pomyslelo. Vůně horkého stanového plátna, gumové podložky a pomačkané trávy,

mouchy bzučící v malém mráčku nahoře kolem opěrné tyče - to všechno přivolávalo vzpomínky. Ve vteřině jsem byl zpátky v Rosneathu, a když jsem otevřel oči, zpola jsem očekával, že spatřím Alexe Taylora a Edu Hutekisona, kamarády z mládí, jak vedle mne leží ve spacích pytlích.
My tři jsme od velikonoc až do října jezdili každou sobotu a neděli stanovat do Rosneathu a unikali ,jsme glasgowskému kouři a špíně. A když jsem tady, v Shropshiru, v té stanové vůni zavřel oči, zase jsem viděl malý jedlový lesík za stanem a travnatý svah a vzadu v dálce podlouhlé modré zrcadlo Garelochu, třpytící se pod vysokými horami Argyllu. Dnes je Rosneath a Gareloch znesvěcený a zbavený svého .tajuplného kouzla, ale pro mé dětství to byla pohádková země zázraku a krásy.
Zvláštní, že jsem si připomněl údobí svého chlapectví, protože Alex byl dnes na Středním východě, Eda v Barmě a já sice ve stanu, ale se spoustou úplně jiných mládenců. Jako kdyby se uplynulý čas vymazal a jako by Darrowby a Helena a mé veterinární zápolení nikdy neexistovalo. Přesto však bylo údobí v Darrowby z celého mého života nejdůležitější a já jsem žasl, jak mi ta válka všechno popletla.
Ale, jak jsem již řekl, v Shropshiru se mi líbilo. Jediná závada byl ten rezervoár, nebo co to bylo, co jsme vysekávali do skály. Nedokázal jsem se pro to nadchnout. A tak jsem jednou ráno při nástupu nastražil uši.
„Několik místních farmářů by potřebovalo pomoc při sklizni," oznamoval seržant. „Hlásí se někdo dobrovolné? Moje ruka vyletěla první a po několika minutách váhání následovaly další, ale žádný z mých přátel se dobrovolně nepřihlásil. Když se potom všechno uspořádalo, zjistil jsem, že mě přidělili k nějakému farmáři Edwardsovi ještě s třemi dalšími ale z jiné letky - pro mě byli cizinci.
Pan Edwards se nazítří dostavil a nacpal nás čtyři do typického velkého, staromódního farmářského auta. Seděl jsem s ním vepředu, ostatní tři vzadu Zeptal se nás jenom, jak se jmenujeme, nic víc, jako by si myslil, že naše civilní povolání se ho netýká. By•Jo mu asi pětatřicet, měl černé vlasy nad opáleným obličejem, v němž zářily bílé zuby a jasně modré oči.
Když jsme vystoupili na jeho dvorku, prohlédl si nás s dobromyslným úsměvem.
Tak jsme tady, chlapci," řekl. „Ukážu vám co budete dělat" Skoro jsem ho neposlouchal. Rozhlížel jsem se po scéně. která byla ještě před několika měsíci součástí mého života. Dlážděný dvorek, řada dveří vedoucí do chléva, do stodoly, do vepřína a několika prázdných kotců. Nějaký starý člověk vyhazoval hnůj z chléva a šťavnatá kravská vůně se nesla k našemu chřípí tak intenzivně, že kamarádi krčili nos. Já jsem to vdechoval jako parfém.
Farmář nás všechny zavedl na pole, kde vrčela sekačka a vazačka. a nechávaly za sebou řady obilních snopů, ležících ve zlatavých vlnách.
„Už jste někdy stavěli panáky?" tázal se. Jenom jsme němě zavrtěli hlavami.
„Nevadí, rychle se to naučíte, Jime, ty pojď se mnou," Rozestoupili jsme se po velkém poli, každý z mých kolegů s jedním starším mužem, a mě si vzal k ruce pan Edwards. Netrvalo dlouho, a pochopil jsem, že můj úděl je tvrdý.
Farmář popadl dva snopy - do každé ruky jeden sevřel je v podpaží, ušel pár kroků a postavil je tak, aby se o sebe navzájem opíraly. Já jsem udělal totéž, až jsme měli osm snopů - celého panáka."
Předvedl mi, jak se mají snopy umístit na zem, aby držely, a někdy do nich šťouchl kolenem a. narovnal .je.
Dělal jsem, co jsem mohl, ale moje snopy často spadly a já jsem musel běžet zpátky a stavět je znovu. Také jsem si trochu poplašeně všiml, že pan Edwards postupuje dvojnásobnou rychlostí než ostatní tři muži. Končili jsme řadu a oni byli aní ne v půli, a bolavé paže a záda mi signalizovaly, že taasta."a hodina pravdy.
Tak to šlo asi dvě hodiny." ohnout se, zvednout, ohnout se, zvednout a postoupit kupředu bez jediné chvíle oddychnutí. Nejsilnější poznatek, který jsem si odnesl z počátků mé venkovské praxe, byl, že zemědělství je nejtěžší způsob živobytí, a teď jsem to okoušel sám na sobě. Byl jsem zralý k tomu, abych sebou praštil na strniště, když na pole přišla paní Edwardsová se synem a dcerkou. Přinesli košíky s náležitostmi na desátku." chřupavý jablečný závin a džbány s jablečným moštem.
Farmář mě pobaveně pozoroval, když jsem vděčně padl na zem a začal pít jako vyčerpaný poutník v poušti. Mošt z domácího lisu byl vynikající a já zavřel oči a polykal. Teď by se hodilo položit se na slunce a zůstat ležet s několika litry božského nápoje na dosah, ale pan Edwards byl jiného názoru. Ještě jsem

žvýkal mohutný kus závinu a on zase popadl snopy.
„Tak, chlapče, musíme se do toho pustit, zabručel a byl jsem. znova v jednom kole.
Pracovali jsme vražednou rychlostí celý den kromě polední přestávky, kdy jsme se osvěžili chlebem, sýrem a dalším moštem. Vždycky jsem zůstal vděčný Královskému letectvu za to, čím přispělo k mé fyzické zdatnosti. Když jsem narukoval, nebylo pochyb o tom, že jsem pod laskavou Heleninou péčí trochu korodoval. Příliš mnoho dobrého jídla a půvaby křesla u krbu - tloustl jsem. Ale Královské letectvo to všechno změnilo a myslím, že jsem pak už nikdy nesklouzl na šikmou plochu obezity.
Po šesti měsících v Scarborough jsem byl přesvědčený, že nemám ani půl kilogramu navíc. Pochody, výcvik, běhání - dokázal jsem uběhnout deset kilometrů po břehu a po útesech bez jakýchkoli potíží. Když jsem přijel do Shropshiru, byl jsem skutečně ve formě. Ale ne v takové formě jako pan Edwards. Pan Edwards byl zosobněná energie. Prostřední postavy, ale s železnou houževnatostí, kterou jsem poznal u yorkshirských farmářů. Zdál se být neúnavný, skoro se ani nezpotil, dusal bočitýma nohama svěže podél řady panáků a sukovité hnědé paže se mu nadouvaly v rukávech vybledlé košile bez límečku.
Bylo by bývalo rozumné, kdybych mu byl rovnou pověděl, že takhle rychle nemohu, ale nějaký démon pýchy mě nutil, abych s ním držel krok. Jsem přesvědčený, že mi nechtěl dávat najevo, že mu nestačím, a že mě úmyslně neprohánněl. Jako všichni farmáři dychtil, aby udělal práci, kterou udělat měl. V poledne se na mě díval s trochou soucitu, když jsem tam stál s košilí nalepenou na zádech, s ústy otevřenými a s prudce se zdvihajícím hrudním košem.
„Jsi výborný, Jime, pravil, a zřejmě si teprve teď všiml, jak jsem vyřízený, a v rozpacích přešlápl.
„Rozumím, že vy chlapci z města nejste na takovou práci zvyklí, ale věř mi , není to otázka síly musíš jen vědět, jak za to popadnout“ Když jsme se večer vraceli do tábora, slyšel jsem vzadu v autě sténat své kamarády. Také oni trpěli, ale ne tolik jako já.
Za několik dní jsem začínal mít fortel, a ačkoli to pro mne pořád ještě byla dřina, nikdy jsem už nebyl na pokraji zhroucení jako tehdy poprvé.
Pan Edwards zaznamenal mé pokroky a přátelsky mě praštil do zad. „Co jsem ti povídal? Musíš jen vědět, jak za to popadnout.“
Nový očistec mě čekal, když jsme začali nakládat obilí na fůru. Házeli jsme snopy vidlemi na žebřiňák, přivázali jsme je provazem, a pak jsme házeli znovu výš a výš, až byla fůra vysoká, převysoká. S hrůzou jsem si uvědomil, že stavění panáků byla hračka. V této etapě se k nám připojila paní Edwardsová. Stála na fůře se svým manželem, odborně mu podávala snopy a on je náležitě uspořádal. Mým úkolem byla neodborná práce dole na zemi. Dřel jsem jako nikdy předtím, záda mi praskala a rukojeť vidlí mi rozdírala dlaně.
Prostě jsem nedokázal pracovat dost rychle a pan Edwards musel seskočit a pomoci mi.“ popadl vidle a mírným pohybem zápěstí naházel snopy na fůru.
Podíval se na mne zrovna tak jako před tím a vyřkl své povzbuzující úsloví.“ „Jde ti to o moc líp, Jime. Musíš jenom vědět, jak za to popadnout.“
Ale měl jsem i mnoho radostí. Ta největší byla, že jsem znovu žil mezi zemědělci. Paní Edwardsová, která byla velmi ostýchavá, se horlivě snažila prokázat nám velkou pohostinnost - nám čtyřem vyjeveným městským klukům daleko od domova - a každý večer nám prostírala na stůl výbornou večeři. Byla tmavá jako její manžel, s velkýma očima, které se usmívaly právě tak jako její ústa, s postavou štíhlou a pěkně tvarovanou. Určitě neměla mnoho příležitostí, aby ztloustla, protože pracovala v jednom kuse. Pokud nebyla venku a nepracovala na poli zrovna tak těžce jako muž, vařila a pekla, starala se o děti a poklízela rozlehlé hospodářství.
Večeře byly naším velkým potěšením - byly nezapomenutelné. Kouřící se paštika z králíka s čerstvými zelenými fazolemi a brambory ze zahrady. Borůvkové koláče nebo jablkový závin s velikou konvicí husté smetany, kterou jsme si nalévali podle libosti. Domácí chléb a domácí sýr.
My čtyři jsme tou změnou po letecké stravě okřáli. Tvrdilo se, že letectvo mělo nejlepší stravu ze všech vojenských složek, a jistě to byla pravda, ale časem to chutnalo všechno stejně.
Seděli jsme u selského stolu, hleděli jsme na paní Edwardsovou, která nám přinášela jídlo a obsluhovala nás, na jejího manžela, který jedl vážně a soustředěně, a na její dvě děti - desetiletou holčičku s tmavýma

očima, které byly příslibem matčina půvabu, a statného osmiletého chlapečka s opálenýma hnědýma nohama - a věděli jsme.“ tohle jsou dobří lidé.
Chytří národohospodáři, kteří tvrdí, že nepotřebujeme britské zemědělství a že se naše statky mají proměnit na národní parky, zřejmě ignorují dost jasný háček, že by nás nepřátelská země mohla do týdne vyhladovět. Ale podle mého názoru by mnohem větší tragédií bylo, že bychom ztratili lidi, jako byli Edwardsovi.
Bylo pozdě odpoledne a já si připadal jako ještě větší padavka než jindy, protože pan Edwards kolem sebe mrskal snopy, jako by to byly pápěrky, zatímco já se lopotil a sténal. Farmáře odvolali k telící se krávě, a když lehce zhupnul z fůry, poplácal mě po rameni, jak jsem se tam podepíral o vidle.
Nic si z toho nedělej, Jime,“ zasmál se. „Musíš se naučit jak za to popadnout.
O hodinu později jsme se šli najíst do kuchyně a paní Edwardsová nám vysvětlila.“ „Manžel je ještě pořád u té krávy. Asi má nějaké potíže.“
Zastavil jsem se ve dveřích a váhavě jsem se zeptal.“ „Měla byste něco proti tomu, kdybych se tam podíval?“ Usmála se.“ „Jen jděte, jestli vás to zajímá. Nechám vám jídlo na kamnech, aby nevystydlo.“
Přešel jsem dvorek a zamířil do chléva. Starý pomocník držel ocas velké červenky a bafal mírumilovně ze své faječky. Pan Edwards, obnažený po pás, měl ruku až po rameno v krávě. Ale byl to úplně jiný pan Edwards. Záda a hrudník se mu leskly a kolem nosu stékaly kapičky potu a odkapávaly na zem v setrvalém čůrku. Ústa měl otevřená a oddychoval únavou ze svého zápolení.
Obrátil ke mně skleněný zrak. Nejdřív to vypadalo, že mě ve svém soustředění vůbec nevidí, ale pak mu svitlo.
„Ahoj, Jime,“ zašeptal udýchaně, „já tady mám pěknou fušku.“
To je mi líto. Co se děje?“
Chystal se odpovědět, ale obličej se mu zkřivil. „Ta potvora! Vymáčkne mi z ruky poslední kapku života. Nebo mi ji poláme, než to dodělám.“ Chvilku odpočíval s hlavou svěšenou, a pak se na mě podíval. „To tele má špatnou polohu, Jime. Leze ven ocasem a já nemůžu otočit zadní nohu.“
To byla poloha, kterou jsem já měl rád, ale která vždycky farmáře odrovnala. Ani jsem se tomu nedivil, protože neměli příležitost přečíst si klasické dílo Franze Benesche Veterinary Obstetricks, v němž se vynikajícím způsobem vysvětluje postup. Zvlášť jedna fáze mi navždycky utkvěla v hlavě.“ „Nezbytnost simultánní aplikace antagonistických sil.“ Benesch zdůrazňuje, že k tomu, aby se napravily četné obrácené polohy, je nutné současně táhnout a odstrkovat, což jednou rukou ve vzpínající se krávě není možné.
Jako kdyby mi četl myšlenky, pan Edwards vybuchl.“ „Hrom do toho, zase vedle. Vždycky to odstrčím, a potom hmátnu po noze, ale ta stará potvora to na mě zase navalí. Už to opakuju víc než hodinu a jsem vyřízenej.“
Nikdy by mě nebylo napadlo, že takováhle slova uslyším z úst toho tvrdého chlapa, ale nebylo pochyb o tom, že trpěl. Kráva byla silné zvíře, zadek měla jako jídelní stůl a pokaždé, když lehce zatlačila, farmář odpadl. Těchhletěch červenek jsme v Yorkshiru mnoho neměli, ale pokud jsem se s nimi setkal, zjistil jsem, že byly vždycky umíněné a silné jako sloni. Představa, že s ní zápolil celou hodinu, byla úděsná.
Pan Edwards vytáhl ruku a chvíli stál a opíral se o chlupatý zadek. Zvíře bylo úplně klidné, lopota toho nicotného človíčka pro ně byla malicherná, ale farmář skýtal obraz bídy a utrpení. Promnul si umrtvené prsty a pak se na mě podíval.
Panebože!“ vzdychl. „Ta mi dává zabrat. Už tu ruku vůbec necítím.“
Nemusel mi nic vysvětlovat. Jak dobře a kolikrát jsem to zažli na vlastní kůži. Dokonce i Benesch uprostřed studeně vědeckých „repozic“, „retropulzí“, „malpozic“ a protichůdných tlaků se snižuje ke konstatování, že „pracovník musí vynaložit velkou sílu, protože postup je náročný“. Pan Edwards by s ním byl jistě souhlasil.
Farmář se zhluboka a roztřeseně nadechl a přistoupil k vědru s horkou vodou. Umyl si ruku a znovu se obrátil ke krávě a v očích měl něco, co se podobalo děsu.
„Pane Edwardsi,“ řekl jsem, „dovolte, abych vám pomohl.“ Obdařil mě pobledlým úsměvem. „Děkuji ti, Jime, ale nemůžeš dělat vůbec nic. Ty nohy se musejí otočit“
„To mám právě na mysli. Dokážu to.“ Cože?“

„Když mi trochu pomůžete. Máte po ruce kousek provázku?“
„Ale jo, jsou ho tady celé metry, chlapče, ale povídám ti, u že na tohle potřebuješ zkušenost. Nevíš vůbec nic vo…
Zmlkl, protože jsem si už svlékl košili přes hlavu. Byl příliš unavený na to, aby se se mnou hádal.
Pověsil jsem košili na hřebík na zdi, sklonil jsem se nad vědrem a namydlil jsem si paži a závan dezinfekce mi připomněl mé povolání tak, že mě to odrovnalo. Natáhl sem ruku a pan Edwards mi beze slova podal šňůru.
Namočil jsem ji ve vodě, pak jsem na jednom konci rychle zavázal smyčku a vsunul ruku do krávy. Ano, tady . byl ocásek, tak známý, visel mezi pánevními kostmi telete.
Tuhle polohu jsem vysloveně miloval, přejel jsem spokojeně rukou po srsti nohy, až jsem nahmatal drobné kopýtko, v minutě jsem nastrčil přesně smyčku a utáhl ji.
Podržte to,“ požádal jsem farmáře, „a rovnoměrně táhněte, až vám řeknu.“
Položil jsem ruku na podkolení a začal jsem ji odstrkovat směrem do dělohy.
„Teď táhněte,“ řekl jsem, „ale opatrně, necukejte s tím.“
Plnil mé příkazy jako ve snách a v několika vteřinách vyskočila nožička z vulvy.
Kruci! „ řekl pan Edwards.“
„A teď tu druhou,“ zabručel jsem a vyvlékl jsem smyčku. Zopakoval jsem celý postup a farmář s trochu vyvalenýma očima tahal za šňůru. Druhé malé kopýtko, žluté a vlhké, se připojilo téměř okamžitě k tomu prvnímu. „Doprčic práce!“ pravil pan Edwards.
„Správně,“ řekl jsem. „Popadněte tu nohu a tele bude venku.“ Každý jsme vzal jednu nohu a vzepřeli jsme se, ale práci za nás udělala kráva, mocně zatlačila a vhodila mi do náruče mokré a kroutící se telátko. Zapotácel jsem se a padl jsem s ním na slámu. „Překrásný býček, pane Edwardsi,“ řekl jsem. „Raději ho hned pořádně otřete.“
Farmář po mně střelil nevěřícím pohledem, potom sevřel kus sena a začal malé stvoření osušovat.
„Kdybyste ještě někdy narazil na tuhle obrácenou polohu,“ řekl jsem, „ukážu vám, jak to máte dělat. Musíte současně strkat i tlačit, a k tomu se právě hodí šňůra. Vy odstrkujete rukou podkolení a někdo jiný táhne tu nožičku a otáčí ji. Jistě jste si všiml, že jsem dal šňůru teleti mezi kopyto, a to je důležité. Protože pak se ta ostrá noha zvedá a nemůže poranit vaginální stěnu.“
Farmář němě přikývl a dál třel telátko. Když skončil, užasle se na mě podíval a několikrát neslyšně pohnul rty, než promluvil.
„Ale….Jak tohle…to…všechno vlastně víš?“ Vysvětlil jsem mu to.
Nastala dlouhá pomlka a pak vybuchl.“
„Ty jeden rošťáku! Ty jsi mi to schválně neřekl, viď?“ „Vy jste se mě na to neptal.“
Poškrabal se na hlavě. „Nechci se vás, chlapci, vyptávat, lidi to obyčejně nemají rádi … Zase zmlkl.
Osušili jsme si paže a mlčky jsme si oblékali košile. Než jsme odešli, podíval se na telátko, které se už snažilo postavit pod doteky mateřského jazyka.
„Je to pěkný, čilý zvířátko,“ řekl. „A možná že bysme ho byli ztratili, že jsme o něj mohli přijít. Jsem ti opravdu vděčnej.“ Položil mi paži kolem ramen. „Tak pojďte, pane doktore, a navečeříme se.“
V půli cesty přes dvorek se zastavil a prohlížel si mě. „To jsem ti ale musel připadat pořádně připitoměle, když jsem se v tý krávě hrabal hodinu a málem jsem z toho byl mrtvej, a ty si jen tak příjdeš a máš to za pár minut. Mně se slabostí klepou kolena jako malý holce.“
„To vůbec nevadí, pane Edwardsi,“ odvětil jsem. „Není to otázka síly, musíte jenom vědět, jak to popadnout.“ Přikývl, potom ztuhl a několik vteřin se na mě upřeně díval. Pak mu zasvítily ve snědém obličeji zuby v širokém úsměvu, který se proměnil v srdečný chechtot.
Když jsem otevřel kuchyňské dveře, musel se opřít o zeď a utřít si slzy smíchu.
Ty jeden vyčuránku!“ řekl. „Tak se ti povedlo ukázat ,mi, zač je toho loket“

KAPITOLA DVACÁTÁ OSMÁ

Konečně jsme byli na cestě do pilotní školy. Byla ve Windsoru a na mapě to nevypadalo jako žádná velká dálka, ale bylo to cestování příznačné pro válečnou dobu s nekonečnými zastávkami a změnami a s

věčným čekáním. Trvalo to celou noc a spali jsme na střídačku. Mně se podařilo na hodinu si zdřímnout v čekárně na stole, v kterési bezejmenné stanici, a navzdory tvrdému lůžku bez polštáře jsem sladce snil o Darrowby.
Ve snu jsem znovu drkotal po polní cestě k farmě Nether Lees. Vší silou jsem držel nadskakující volant a pod sebou jsem viděl obytný dům s omšelými červenými taškami prosvítajícími mezi stromy, a za domem stoupaly do stráně k vřesovišti hospodářské budovy.
Tam nahoře byl řídký porost zakrslých stromů rozesetých po příkrém srázu. Ještě výš byla jenom kleť a úplně nahoře v slunečních paprscích se táhlo hladké a ničím nerušené vřesoviště.
Jizva na širokém pruhu zelené pastviny vyznačovala, kde se před dávnou dobou lámal kámen, ze kterého se pak stavěla masívní hospodářská stavení, která vzdorovala nemilosrdnému počasí celé stovky let. Ty domy a ty nekonečné zídky tu přetrvají, až já dávno zmizím a nikdo si na mě ani nevzpomene.
Helena jela se mnou. Moc mě těšilo, když mě doprovázela na cestách za povinnostmi. Když jsme skončili ordinaci na farmě, vylezli jsme nahoru na skálu, dýchali vůni teplého kapradí, a jak jsme se blížili k vrcholu, cítili jsme šťastné vzrušení.
Pak jsme hleděli na rozlehlé vřesoviště a čistý yorkshirský vítr honil po obloze nad námi mraky. Drželi jsme se za ruce a putovali jsme vřesem a malými ostrůvky trávy okousané od ovcí tak, že vypadala jako sametový polštářek.
Nad pestrým gobelínem divočiny zaznělo osamocené zvolání kolihy a Helena zdvihla varovný prst a úžas v jejích očích prozářil tmavou záplavu rozevlátých vlasů.
Mírné dloubnutí do ramene mě vrátilo zpátky do bdělého stavu, do syčení páry a dusání bot. Stůl mě tlačil do boku a krk jsem měl ztuhlý z toho, jak jsem se opíral o tornu.
Už je tady vlak, Jime,“ volal nějaký kamarád a omluvně dodal.“ „Hrozně nerad jsem tě budil - usmíval jsi se ze sna.“
Po dvou hodinách jsme se zpocení, neoholení, nevyspalí a obložení výstrojí vpotáceli na windsorské letiště. Seděli jsme v dřevěné budově a jen napůl ucha jsme poslouchali desátníka, který přednášel úvodní směrnice. Pak jsem najednou začal vnímat, co povídá.
„A ještě něco,“ pravil. „Nesmíte zapomenout nosit své identifikační známky. Minulý týden se tu stala dvě neštěstí - pár chlapců shořelo k nepoznání a ani jeden z nich neměl identifikační známku. Vůbec jsme nevěděli, kdo to byl.“ Rozhodil ruce ve vyčítavém gestu. „Takové věci nám přidávají spoustu práce, a proto si pamatujte, co jsem vám řekl.“
V momentě jsme byli všichni vzhůru a napjatě jsme poslouchali. A pravděpodobně všichni mysleli na to, co já že doposavad jsme si jenom hráli na vojáky.
Podíval jsem se oknem na návětrný pytel třepotající se nad rozlehlou plochou, na roztroušená letadla, hasičský vůz, skupinku nízkých dřevěných baráků. Hrátky skončily. Teď to teprve začíná.

KAPITOLA DVACÁTÁ DEVÁTÁ

Tohle tedy byla úplně jiná uniforma. Gumovky a jezdecké kalhoty z dob mého venkovského veterinaření se ztrácely v nedohlednu, když jsem .na sebe navlékal pytlovitý letecký oblek a natahoval vysoké kožené boty a rukavice - nejdřív hedvábné a na ně veliké a neohrabané. Bylo to všechno nové a já jsem se dmul pýchou.
Potom následovala kožená helma a letecké brýle, a pak jsem si připnul padák. Provlékl jsem si řemínky přes ramena a mezi nohama, zaklapl uzávěr na prsou a konečně jsem se vyšoural na dlouhý pruh sluncem zalité trávy.
Čekal tam na mě poručík Woodham. Měl se stát mým instruktorem a zvážil mě pohledem, jako by se z této perspektivy příliš neradoval. Byl tmavovlasý a mladý a tak hezký, že se podobal všem obrázkům pilotů z bitvy o Anglii, a skutečně - jako ostatně všichni naši instruktoři byli účastníkem této naší dějinné krize. Sem je poslali na jakousi dovolenou po těch nepředstavitelných zážitcích, ale vyprávělo se, že považovali operace v nepřátelských liniích za piknik ve srovnání s výcvikem nováčků. Mocné Luftwaffe čelili bez mrknutí oka, ale my jsme jim naháněli hrůzu. Šli jsme přes trávník a viděl jsem, jak jeden z mých druhů přilétá a chystá se přistát. Malé dvousedadlové letadlo se bláznivě motalo a kroužilo na nebesích.

O chlup minulo několik stromů a z výše asi dvaceti metrů padlo jako kámen, nadskočilo zvysoka na podvozku, ještě dvakrát si to zopakovalo, a potom se kymácivě zastavilo. Hlava v helmě v zadním kokpitu sebou trhala a kývala, jako by důtklivě a ostře napomínala hlavu před sebou. Obličej poručíka Woodhama byl bez výrazu, ale já jsem věděl, co si myslel. Teď byla řada na něm.
Tiger Moth vypadal drobně a opuštěně na širokém pruhu zeleně. Vlezl jsem do něj a přikurtoval jsem se v kokpitu a můj instruktor si sedl za mě. Probíral se mnou instrukce, které jsem měl brzy znát nazpaměť jako básničku. Mechanik několikrát otočil vrtulí. Potom „Kontakt“, mechanik rozhoupal vrtuli, motor zařval, odtáhli klíny od přistávacích kol a my jsme se rozjeli, nadskakovali jsme přes trávu a pak jsme se náhle a zázračně zvedli a letěli jsme vysoko nad dřevěnými domky do letního nebe a pod námi se rozkládala vzorkovnice měkké, něžné jižní Anglie.
Zprudka mě zalila blaženost, nejenom z potěšení nad vzrušujícím zážitkem, ale také proto, že jsem na tuhle chvíli čekal tak dlouho. Dlouhé měsíce tvrdého výcviku a pochodování a výuky cílily k okamžiku, kdy se vznesu do vzduchu - a ten teď přišel.
Z interkomu se ozval hlas poručíka Woodhama.“ „Máte ji na povel. Chopte se řídicí páky a vyrovnávejte ji. Sledujte umělý horizont a udržujte ho rovně. Vidíte ten mrak před sebou? Zaměřte se na něj vrtulí!“
Sevřel jsem řídicí páku rukou v rukavici. Tohle bylo báječné. A snadné. Tvrdili mi, že létání je jednoduché, a měli pravdu. Byla to hračka. V letu jsem se podíval dolů na velikou tribunu ascotské dostihové dráhy hluboko pode mnou.
Začal jsem se šťastně usmívat, když mi do ucha zaduněl hlas.“ , „Uklidněte se, sakra! Na co si to ksakru hrajete?“
Nerozuměl jsem, co má na mysli. Cítil jsem se dokonale klidný a uvolněný a zdálo se mi, že si vedu výborně, ale v zrcátku jsem spatřil zuřivé oči mého instruktora jiskřící pod helmou.
„Ne, ne, ne. To není k ničemu! Uvolněte se, copak mě neslyšíte? Uvolněte se!“
„Rozkaz,“ zablekotal jsem a okamžitě jsem celý ztuhl. Nedokázal jsem si vysvětlit, co toho člověka žere, a když jsem s rostoucím zoufalstvím civěl na umělý horizont a potom na čumák letadla směřující k mraku, mátly mě zvuky, ozývající se z interkomu čím dál tím víc.
Co se mě týkaly, neměl jsem ani ten nejmenší problém, a přesto jsem slyšel jenom proklínání a hekání a jednou ten hlas přímo zavřeštěl.“ „Krucinál, nespěte mi tam!“
Přestal jsem se bavit a zaplavila mě hluboká mizérie. v A jako vždycky, když jsem se propadl do černé deprese, začal jsem myslet na Helenu a na šťastné doby, které jsem nechal za sebou. V otevřeném kokpitu mi do uší hřměl vítr a oživoval obraz, k němuž se upínala má duše. Tam taky fučel vítr, ale tehdy to bylo za okny našeho obývacího pokoje. Schylovalo se k listopadu a zlatý podzim se s brutální příkrostí proměnil v arktickou zimu. Celé dva týdny bičoval ledový déšť šedivá městečka a vesnice schoulené v údolí yorkshirského Dalesu, měnil pole v mělká jezera a statky v rozbahněné močály.
Kdekdo měl rýmu. Někdo tomu říkal chřipka, ale ať to bylo co to bylo, ničilo to veškeré obyvatelstvo. Půlka Darrowby byla v posteli a ta druhá půlka na sebe kýchala , a prskala.
Já sám jsem měl rýmu na krajíčku, dřepěl jsem u ohně u krbu, cucal jsem větrové bonbony a přivíral oči pokaždé, když jsem chtěl něco polknout. Bolelo mě v krku a zlověstně mě svědilo vzadu v nose. Déšť práskl dunivou kaskádu vody na sklo okna a já jsem se otřásl. Ordinaci jsem měl na starosti sám. Siegfried na několik dní odjel a prostě jsem nesměl dostat chřipku.
Všechno to záviselo na dnešku. Kdybych mohl dnes večer zůstat doma a potom se dobře vyspat, mohl bych se toho zbavit, ale když jsem se podíval na telefon na nočním stolku, připadal mi jako skrčená příšera hotovící se ke skoku.
Helena seděla na druhé straně krbu a pletla. Helena neměla rýmu - Helena neměla rýmu nikdy. A dokonce ani tehdy, na počátku našeho manželství, jsem se nemohl zbavit pocitu, že je to trochu nefér. Dnes, po pětatřiceti letech, je to totéž, a když smrkám a kýchám, stále mi připadá nespravedlivé, že zatvrzele odmítá spoluúčast.
Přitáhl jsem křeslo blíž k žáru ohně. V naší praxi bývala každý večer spousta práce, ale možná že budu mít štěstí.
Bylo osm hodin a zatím se nic neozvalo, a třeba bude osud milostivý a nevrhne mé do té neurvalé tmy, když jsem tak slaboučký.

Helena dopletla řadu a zvedla pletení. Byl to svetr pro mě a polovinu měla už hotovou.
„Líbí se ti to, Jime?“ zeptala se.
Usmál jsem se. Něco v jejím gestu vypadalo, jako by se ta otázka vztahovala na náš společný život. Otevřel jsem ústa, abych odpověděl, že to je prostě nádhera sama, když se rozdrnčel telefon tak náhle, že jsem se kousl do jazyka.
Rozechvěně jsem zvedl sluchátko a před očima mi pluly příšerné vize telících se krav. Hodina se svlečenou košilí mě skopne rovnou do chřipkové propasti.
„Tady je Sowden z Dlouhé pastvy,“ zakvákalo mluvítko. „Ano, pane Sowdene?“ sevřel jsem křečovitě telefon. Za chvíli budu znát svůj osud.
„Mám tady jedno vodrostlý tele. Vypadá špatně a nežere. Přijedete sem?“
Zhluboka jsem si oddechl. Tele, pravděpodobně se žaludečními potížemi. Mohlo to být mnohem horší.
„Ano, budu tam za dvacet minut,“ řekl jsem.
Ale•když jsem se obrátil zpátky do útulného tepla malého pokoje, s hořkostí jsem si uvědomil nespravedlnost života.
„Musím odjet, Heleno.“
A!e bože, to snad ne.“
„Ano, a přitom na mě jde chřipka,“ kňučel jsem. „A jen si poslechni, jak leje.“
„Ano, musíš se teple obléct, Jime.“
Obořil jsem se nani. „Ten statek je asi patnáct kilometrů od Darrowby, je to hnusná díra, horší by si člověk nevymyslel. Nikde kouska tepla.“ Sáhl jsem si na bolavý krk. „Tenhle výlet je přesně to, co mi schází - určitě mám teplotu.“ Nevím, jestli všichni veterináři vyčítají manželkám, když jsou nuceni vyjet na návštěvu, do které se jim nechce, ale bůh mi odpusť, já jsem to dělal celý život.
Místo aby mě Helena pěkně zostra nakopla, usmála se na mě.“ „Opravdu je mi to hrozně líto, Jime, ale možná, že to nebude trvat dlouho. Až se vrátíš, vezmeš si talíř horké polévky.“
Mrzutě jsem přikývl. Ano, měl jsem se alespoň na co těšit. Helena vařila ten den výbornou hovězí polévku, silnou, se spoustou masa, celeru, pórku a mrkve, tak silnou, že by dovedla mrtvého vzbudit k životu. Políbil jsem svou choť a vytratil se do noci.
Farma na Dlouhé pastvě byla v malé vesničce u Dowsettu. Mnohokrát jsem projížděl po té úzké silnici. Kroutila se vysoko do divokého kraje a za letních dnů měly opuštěné kopce půvab a zvláštní krásu - byly holé, bez porostu stromů, a vítr províval po jejich dlouhých travnatých lukách.
Dnes jsem ale otráveně a usilovně nakukoval skrz deštěm zalité okno auta a neviditelný černý masív jako by mě i. tiskl a svíral a v duchu jsem viděl promoklé zídky táhnoucí , se až tam, k vrcholům, kde fičel vítr po vřesovišti a ždímal vřes a kapradí a bičoval tmavé zrcadlo močálu a proměnil , ho v tekuté bahno.
Když jsem spatřil pana Sowdena, uvědomil jsem si, že , jsem vlastně zdravý člověk. Pan Sowden byl určitě už ně jakou dobu nemocný, ale právě tak, jako většina farmářů, plnil dál své těžké povinnosti, které neumožňují odpočinek. Pohlédl na mě uslzenýma očima, několikrát zakašlal .“ kašlem, který mu rval plíce z těla, a zavedl mě do hospodářské budovy. Když jsme vstupovali do prostorné stodoly, zdvihl petrolejku a v jejím chatrném světle jsem rozeznal různé zrezavělé zemědělské stroje a nářadí, hromadu brambor a hromadu řípy a v koutě provizorní chlívek, v němž stál můj pacient.
Nebylo to čtrnáct dní staré tele, jak jsem očekával, ale mladé, šestiměsíční zvíře, malý býček, nepříliš vzrostlý , nedochůdče, aby se tak řeklo. Hubené, s kulatým břichem, světle grošovaná srst z něj visela jako neupravená ofina. „Todle tele bylo dycky špatný,“ hvízdal pan Sowden mezi kašlem. „Nikdy se nemohlo spravit. Dneska vodpoledne přestalo trochu pršet, tak sem ho pustil na čerstvej vzduch, a teď se na něj koukněte.“
Vlezl jsem do ohrady, a když jsem sunul zvířeti teploměr do rekta, dobře jsem si ho prohlédl. Nebránilo se, když jsem ho mírně odsunu! na stranu, hlava mu visela dolů a zapadlýma očima apaticky hledělo na podlahu. Ze všeho nejhorší byly zvuky, které vydávalo. Nebylo to funě ní - spíš dlouhé, bolestné sténání, které se každých několik minut opakovalo.
„Docela určitě to vypadá na žaludek,“ řekl jsem. „Na kterém poli byl dnes odpoledne?“
Nechal jsem ho chodit pár hodin po ovocný zahradě.“ „Aha.“ Podíval jsem se na teploměr. Teplota byla pod normálem. „Asi se vám tam válelo nějaké ovoce.“

Pan Sowden se zase svíjel v křečích kašle a pak se opřel o prkna přepažení, aby nabral dech. „Jo, sou tam na trávě jablka a hrušky. Letos sme měli moc dobrou úrodu.“
Přiložil jsem stetoskop k bachoru a místo normálního bublání a šumění zdravého žaludku jsem slyšel jen mrtvé ticho. Prohmatal jsem bok a cítil jsem tuhou plnost. „Pane Sowdene, myslím si, že má plné břicho ovoce a úplně se mu zastavilo zažívání. Je ve velice špatném stavu.“
Farmář pokrčil rameny. „Jenom se trochu nafouklo a pořádná dávka voleje by ho měla prošťouchnout“
„Obávám se, že to takhle snadné nebude,“ řekl jsem. „Je to skutečně vážný stav.“
A co s tím teda budeme dělat?“ Utřel si nos a mrzutě se na mě díval.
Váhal jsem, Byla tam v té stodole strašná zima a cítil jsem, jak mě mrazí a jak mě bolí v krku čím dál tím víc. Myšlenka na Helenu, na náš pokoj a oheň v krbu byla nesnesitelně vábná. Ale takovouhle zástavu jsem už předtím viděl a pokoušel jsem se ji upravit projímadly a nebylo to k ničemu. Teplota zvířete klesala na kritikou úroveň a mělo zapadlý zrak - jestliže neudělám něco drastické ho, bude do rána po něm
„Zachránit ho může pouze jediná věc,“ řekl jsem, „a to je rumenotomie.“
Cože?“
„Operace. Musíme mu otevřít první žaludek a vyčistit všechno svinstvo, které tam je na závadu.
„Ste si tim jistej? Nemyslíte si, že by mu zrovna tak pomoh půllitr voleje? Bylo by to vo moc jednodušší.“
To by tedy skutečně bylo. Na okamžik na mě zazářilo jako drahokam z jeskyně křeslo u krbu a Helena, ale pak jsem se podíval na tele. Hubené a chlupaté vypadalo úplně nedůležitě a nesmírně zranitelně a bezmocně. Nejsnadnější věc na světě by byla nechat ho tady ve tmě naříkat až do rána.
„Jsem o tom přesvědčený, pane Sowdene. Je tak slabý, že myslím, že ho musím operovat pod místním umrtvením, takže budeme potřebovat pomoc.“
Farmář pomalu přikývl. „Tak dobře, skočím do vesnice pro Georga Hindleye.“ Znovu bolestně zakašlal. „Ale při všech svatejch, dneska bych se byl bez tohodle svízele dovopravdy vobešel. Jsem přesvědčenej. ře mám rumchitidu.“
Rumchitida „ byla v té době běžná choroba mezi farmáři a já jsem vůbec nepochyboval, že jí trpí i tenhle chudák, ale záchvěv sympatie. který jsem k němu pocítil, ochabl, jakmile odešel, protože si s sebou odnesl lampu a mě obestřela temnota.
Stodoly jsou různé. Některé jsou malé, útulné provoněné senem. Tahle byla přísterná. Znal jsem to tu i za letních odpolední, ale i tenkrát na mě padalo páchnoucí šero l otlučených zdí a ohnilých trámů jako lepkavá přikrývka a všechno teplo a lahodný vzduch se ztrácel v opavučinovaných zdech. Vždycky jsem si myslel, že lidé, kteří se hodlají pouštět do farmařiny s hlavou plnou ideálů, by se měli nejdřív podívat do téhle stodoly. Byla symbolem nepřívětivého nepohodlí, které je druhou stranou mince života zemědělců.
Teď jsem v tom lítat já a stál jsem tu a poslouchal vítr rachotící dveřmi, a průvan, který kolem mě hvízdal, a bezútěšné kapání z rozbitých prejzů na střeše, z nichž stékaly studené kapičky mně na hlavu a na krk.
Minuty ubíhaly a já začal poskakovat z nohy na nohu v marné snaze se zahřát.
Daleští farmáři nikdy nespěchají a já jsem nečekal, že by se pan Sowden vrátil příliš rychle, ale po patnácti minutách strávených v neproniknutelné tmě mě přepadaly trpké myšlenky. Kde ksakru je ten člověk? Možná že si s Georgem Hindleyem uvařili konev čaje nebo se posadili k partičce mariáše.
Kolena se mi třásla, když se znovu objevila petrolejka u vchodu a pan Sowden postrčil dovnitř svého souseda.
„Dobrý večer, Georgi,“ řekl jsem. „Jak se ti daří?“
„Tak, tak, pane Herriote,“ zafrkal nově příchozí. „Tadle blbá rýma, pšik pšik, mě trochu zmáhá.“ Mocně se vysmrkal do červeného kapesníku a upřel na mě nastydlé oči.
Rozhlédl jsem se. „Tak se do toho dáme. Potřebujeme operační stůl. Možná že byste mohli přinést pár otýpek sena?“
Oba muži vyšli ze stodoly a pak se zase vrátili a každý nesl v ruce pár otýpek. Když to narovnali na hromadu, mělo to správnou výšku, ale nebylo to příliš stabilní.
„Hodilo by se navrch nějaké prkno.“ Dýchal jsem si na zmrzlé prsty a dupal jsem nohama. „Nenapadá vás nic?“ Pan Sowden si mnul bradu. „Jo, přineseme dveře.“ Od šoural se na dvorek i s lampou a já se díval, jak zápolí s dveřmi od chléva, které se snažil vytáhnout z pantů. George šel za ním, aby mu

pomohl, a oba dva tahali a zvedali a já unaveně uvažoval, že operace na zvířatech mě nijak zvlášť nenamáhaly, ale příprava k těm operacím mě dozajista jednou zničí.
Konečně vklopýtali oba muži zpátky do stodoly, položili dveře na seno a operační sál byl připravený.
„Musíme ho tam položit," vzdychl jsem.
Zvedli jsme mládě, které nekladlo odpor, na improvizovaný stůl a obrátili jsme ho na pravý bok. Pan Sowden mu držel hlavu a George si vzal na starost ocas a celý zadek. Já jsem rychle rozložil své nástroje, svlékl kabát a sako a vyhrnul si rukávy košile. „Kruci, nemáme tu horkou vodu. Dojděte pro ni, pane Sowdene."
Držel jsem zvířeti hlavu a znovu jsem nekonečně dlouho čekal, když farmář odešel do domu. Tentokrát to bylo horší, protože jsem odložil své teplé oblečení a zima mě přímo svírala. představoval jsem si kuchyň, v níž pan Sowden pomalu nabíral vodu z kamnovce do vědra, a pak. jsem v duchu sledoval neuspěchanou cestu zpátky.
Když se tedy konečně pan Sowden objevil, nasypal jsem do vědra dezinfekci a horečnatě jsem si vydrhl paže. Pak jsem zvířeti vyholil srst na levém boku a natáhl do injekční stříkačky místní umrtvení. Ale když jsem to napíchal, moje naděje zase klesla.
„Vždyť já ksakru skoro nic nevidím Bezmocně jsem pozoroval petrolejku balancující na kusu řípy. „To světlo je na nesprávném místě."
Pan Sowden beze slova opustil své stanoviště a začal přivazovat na trám kus provazu. Pak to přehodil ještě za jeden trám a zavěsil lampu nad tele. Bylo to o mnoho lepší, ale trvalo to dlouho, a když skončil, vzdal jsem se vší naděje, že bych se mohl zbavit chřipky. Byl jsem zmrzlý skrz naskrz a cítil jsem, jak mě začíná pálit na prsou. Brzy budu ve stejném stavu jako moji pomocníci. „Rumchitida" číhala za rohem.
Konečně jsem se tedy do toho mohl pustit a rekordní rychlostí jsem nařízl kůži, svalstvo, pobřišnici a stěnu bachoru. Ponořil jsem paži hluboko do otevřeného orgánu a do změti obsahu žaludku a všechny mé starosti v blesku pominuly. Na dně bachoru byly ve vrstvách naskládány jablka a hrušky, některé nakousané, ale většina vcelku a nedotčená. Skot přijímá většinu potravy ve velkých hltech a přežvykuje ji později v klidu, ale žádné zvíře na světě by nedokázalo strávit takovou hromadu.
Spokojeně jsem vzhlédl. „Přesně jak jsem se domníval. Je plný ovoce."
„Pšík, odpověděl pan Sowden. Pak následoval kašel v několika záchvatech, ten poslední byl strašlivý, a popadl ho ve špičkách bot a vybuchl ústy do mého obličeje. Neuvědomil jsem si, jak ‚jsem zranitelný s farmářem opírajícím se nad krkem telete a hlavou několik centimetrů od mé hlavy. „Echm, echm, echm, opakoval a na mě se snesla další přepršká virem obtěžkané vlhkosti. Pan Sowden zřejmě o kapénkové infekci buď nebyl informován. nebo mu byla lhostejná, ale vzhledem k tomu, že jsem mé obě ruce ve svém pacientovi. nemohl jsem s nijak bránit instinktivně jsem mírně odvrátil obličej na druhou stranu.
Pšík!" kýchl George. Bylo to kýchnutí, a nikoli kašel. ale vystřelilo to stejně smrtelnou sprchu na mou tvář. Nebylo úniku. Octl jsem se v beznadějné pasti.
Ale jak říkám, má morálka byla povzbuzena. Dychtivě jsem nabíral hrstě nepatřičného ovoce a na několik minut byla podlaha stodoly poseta malináči a alexandrami.
„Je toho tady, že bychom to mohli začít prodávat, zasmál jsem se.
Echm, echm, echm!" odvětil pan Sowden. „Psík, dodal George, aby nezůstal pozadu.
Když jsem vyhodil do tmy poslední jablko a poslední hrušku, znovu jsem se vydrhl a začal jsem šít. To je nejdelší a nejúnavnější část rumnotomie. Opadlo vzrušení z diagnózy a úspěšného zákroku a nadešel čas na kus řeči, pár vtipů cokoli, co zkrátí dlouhou chvíli.
Ale tady, v kruhu žlutého světla, větrem vířícím mi kolem nohou a foukajícím z okolního šera a s občasnou ledovou krůpějí stékající mí po zádech, jsem byl mimořádně indisponován k žvatlání a moji společníci, zahloubaní do své zbídačenosti, také neměli rozvernou náladu.
Byl jsem v půli šití, když mě zašimralo vzadu v nose, a musil jsem přestat a vzpřímit se.
„Hepšík, utřel jsem si nos do předloktí.
„Už mu to začalo, zabručel George s chmurným zadostiučiněním.
„No jo, už se mu to spustilo, souhlasil pan Sowden a viditelně se rozveselil.
Mě osobně to moc netrápilo. Už před hodnou chvílí jsem došel k poznání, že jsem to prošvihl. Bylo by mě dorazilo samo to dlouhé prochladnutí v krátkých rukávech i bez soustavného virového bombardování

z obou stran. Vzdal jsem se svému osudu, a kromě toho ve chvíli, kdy jsem vbodl poslední steh a pomohl teleti ze stolu, pocítil jsem vzrušující pocit hlubokého uspokojení. Ustalo to strašlivé sténání a zvířátko se kolem sebe rozhlíželo, jako kdyby to tu dávno nevidělo. leště nebylo veselé. ale véděl jsem, že už nemá bolesti a že bude žít.
„Dobře mu podestelte, pane Sowdene," napomenul jsem farmáře a začal jsem oplachovat nástroje ve vědru. „A obložit ho několika pytli, aby mu bylo teplo. Za čtrnáct dní se tu zastavím a vyndám mu stehy.
Těch čtrnáct dní bylo dlouhých. Moje nastuzení - jak jsem správně předpokládal - vyzrálo v příšernou chřipku a ta na mě padla spolu s nevyhnutelnou „rumchitidou" a kašlem, kterým jsem mohl soupeřit s panem Sowdenem.
Pan Sowden nepřekypoval nikdy veselím, ale myslel jsem si, že při mé příští návštěvě, až budu vyndávat stehy, bude vypadat spokojeněji. Protože tele bylo veselé a živé a musel jsem ho honit po ohradě, abych ho chytl.
V prsou mě sice pálilo, ale úspěch mi dodával pocitu lehkosti, jako by mi narostla křídla.
„Vypadá výborně," pravil jsem bodře. „Vyroste z něj dobrý býk."
Farmář pokrčil smutně rameny." „To asi jo, ale nemuseli sme todle všecko dělat."
„Že ne…" „Ne. Mluvil sem s pár lidma vo tom všem a povídali, že to nebylo zrovna nic chytrýho, takhle ho votevírat. Že se mu mělo dát půllitru voleje, tak jak sem vám povídal." „Ale pane Sowdene. ujišťuji vás…"
„A teďkonc abych platil velikej oučet," zabořil ruce hluhuko do kapes.
„Věřte mi, že to za to stálo."
„Ale depak, ale depak." Obrátil se k odchodu, pak se ještě podíval přes rameno. „Bylo by bejvalo lepčí, dybyste sem vůbec nechodil."
Obletěl jsem s poručíkem Woodhamem tři okruhy a při tom třetím byl dost zticha. Zřejmě mi to šlo a mohl jsem se oddávat potěšení z nového zážitku. Létání bylo nádherné.
Z interkomu se ozval hlas." „Nechám vás tentokrát přistát samotného. Vysvětlil jsem vám, jak se to dělá. Máte ji na povel."
„Rozkaz," odpověděl jsem. Pravda pravdoucí byla, že mi znovu a znovu vysvětloval, jak se přistává, a byl jsem si jistý, že nebudu mít nejmenší potíže. Ztráceli jsme výšku a začínaly být vidět vrcholky stromů a potom se k nám blížila tráva letištní plochy. Nastával okamžik pravdy. Opatrně jsem přitahoval řídicí páku a pak, když jsem myslel, že nastal vhodný okamžik, jsem ji přitiskl až na břicho. Možná že příliš brzo, protože jsme několikrát poskočili zapomněl jsem vyrovnat směrovku - a tajtrlíkovali jsme ze strany na stranu přes palouk, než jsme konečně zastavili.
Když motor ztichl, zhluboka jsem se nadechl. Bylo to moje první přistání a nebylo zlé. Vlastně jsem byl čím dál tím lepší a narůstalo ve mně přesvědčení, že jsem na instruktora určitě zapůsobil. Vylezli jsme, a když jsme ušli několik kroků mlčky, poručík Woodham se zastavil a obrátil se ke mně."
„Jak se jmenujete?" tázal se.
Aha, tady byl důkaz. Je mu jasné, že jsem uspěl. Zaujal jsem ho.
„Herriot, sire," odvětil jsem čile. Na několik okamžiků mi hleděl přímo do očí." „Tak tedy, Herriote," zabručel, „to bylo setsakra příšerné."
Obrátil se a odešel. A já se díval na své nohy ve vysokých kožených botách. Ano, uniforma byla jiná, ale vlastně se zas tak mnoho nezměnilo.

KAPITOLA TŘICÁTÁ

Lidi jsou různí, viď, kamaráde?" Kolega letec se na mě usmíval přes stůl v dřevěném domku, kde jsme byli ubytováni. Zrovna jsme naslouchali monologu našeho třetího kolegy, který odešel poté, co nám sdělil, jaká má předsevzetí po absolvování výcviku. Zanechal v nás dojem, že hodlá vyhrát válku jednoruč, a že to je pro něj prkotina. V Královském letectvu byli docela určitě různí lidé a vítězové papírových válek se v tom houfu rozmanitých povah, žijících v pospolitosti, vyskytovali často a běžně. Existují také různé povahy zvířat. Mnoho lidí se domnívá, že moji pacienti na hospodářstvích jsou všichni stejní, ale krávy, prasata, ovce a koně dokážou být náladoví, lhostejní, zákeřní, učenliví, zlomyslní i

láskyplní. Bylo jednou jedno prase, a to se jmenovalo Gertruda, ale než se k němu dostanu, musím začít s panem Bargem. Mladým mužům z farmaceutických společností, kteří objíždějí a navštěvují veterinářské ordinace, se dneska říká docela obyčejně cesťáci, ale nikdy by nikoho ani ve snu nenapadlo vztáhnout takovýto výraz na pana Bargeho. Pan Barge byl doslova a do písmene reprezentantem společnosti „Cargill a synové - výroba jemných chemických přípravků, založená roku 1850, a byl tak starý, že klidně mohl stát u kolébky této firmy. Jednoho zimního rána, kdy mrzlo až praštělo, jsem otevřel domovní dveře Skeldalu a spatřil na schodech pana Bargeho. Pozdvihl svůj černý plstěný klobouk několik centimetrů nad řídké proužky stříbrných vlasů a rysy jeho růžové tváře roztály v laskavém úsměvu. Vždycky se mnou jednal jako se svým nejmilejším synem a mně to z prestižních důvodů lichotilo. Byl jsem na to hrdý.
„Pane Herriote," pravil tiše a lehce se uklonil důstojnou úklonou, která se hodila k tmavému žaketu, proužkovaným kalhotům a lesklé kožené aktovce.
„Pojďte dál, prosím, pane Bargi," pravil jsem a uvedl ho do domu.
Vždycky chodíval před polednem a zdržel se na oběd. Můj mladý šéf, Siegfried Farnon, člověk, který nepropadal snadno přehnanému respektu, se k němu vždycky choval uctivě a návštěva pana Bargeho se trochu podobala státnické návštěvě.
Moderní cesťák vletí do domu, krátce zažvatlá o hladině antibiotik v krvi a o steroidech, švihne pár slov o obrovské slevě, hodí na stůl několik prospektů a chvátá pryč. Mně je těchto mládenců svým způsobem dost líto, protože až na pár výjimek prodávají všichni totéž.
Naproti tomu pan Barge, tak jako ostatní jeho vrstevníci, s sebou nosil tlustý katalog exotických léků, a každý lék byl specialitou určité firmy.
Siegfried přitáhl křeslo do čela jídelního stolu. „Pojďte a posaďte se, pane Bargi."
Jste velice laskav." Starý pán lehce pokývl a zaujal své místo.
Jako obvykle jsme se během jídla ani nezmínili o obchodech a teprve při kávě upustil pan Barge nedbale na stůl brožuru, jako by tato část návštěvy byla skrz naskrz nedůležitá a nepodstatná.
Siegfried a já jsme obraceli stránky a vychutnávali vůni dobrodružství a kouzelnictví, kterou dnes z naši profese odnesl vítr vědy. Občas vyslovil můj šéf přání."
„Možná že bychom si měli ob‚jednat pár tuctů elektuaria, pane Bargi."
„Děkuji pěkně." Starý pán rozevřel kožený notes a stříbrnou tužtičkou si to zapsal.
„A tenčí se nám zásoba užívání proti horečce, viď, Jamesi?" podíval se na mě Siegfried.
„Ano, potřebovali bychom větší zásilku."
„Velice mě těší," vydechl pan Barge a také si to zapsal. Můj zaměstnavatel se probíral katalogem a vrčel požadavky. Láhev salnitru a další láhev formalínu, kastrační svorky, trojí druh bromidů, stokholmský dehet - nic z toho se už dnes nepoužívá - a pan Barge pokaždé odpovídal vážně „Děkuji vám" nebo „Mnohokrát děkuji" a psal stříbrnou tužtičkou.
Konečně se Siegfried pohodlně usadil v křesle. „Tak, pane Bargi, to bychom měli - pokud jste nám vy nepřinesl něco nového."
„Náhodou, můj drahý pane Farnone, jsem vám opravdu něco přinesl." Oči v růžové tváři zajiskřily.
„Mohu vám nabídnout náš poslední výrobek, ‚Soothitt - je to podivuhodné sedativum."
Vmžiku jsme oba, Siegfried a já, seděli v pozoru. Každý zvěrolékař se upřímně zajímá o sedativa. Všechno, co naše pacienty uklidní, je pro nás požehnání. Pan Barge nadšeně líčil výjimečné . vlastnosti Soothittu a my z něho mámili další informace.
„A co macešské prasnice?" tázal jsem se. „Víte - ty, co trýzní svoje mláďata. K tomu se to pravděpodobně nehodí, viďte?"
„Můj milý, mladý pane," pan Barge mi věnoval něco jako soustrastný pohled, jakým by mohl kárat biskup pomýleného kněze, „Soothitt je specificky vhodný právě v takovýchto případech. Jediná injekce, a máte po problému."
„To je ohromné," řekl jsem. „A působí to také proti nevolnosti psů, kteří nesnášejí jízdu v autě?"
Rysy ve vznešené tváři starého pána zasvítily tichým triumfem. „Další klasická indikace, pane Herriote. Pro tyto účely se Soothitt vyrábí v tabletkách."
„Výborně „ Siegfried dopil svůj šálek do dna a vstal.
„Nejlepší bude, když nám pošlete pěknou zásobičku. A teď promiňte, ale musíme vyjet na odpolední

objížďku, pane Bargi. Moc vám děkujeme za návštěvu.“
Všichni jsme si potřásli rukama, pan Barge ještě na schodech nadzdvihl plstěný klobouk a další státnicky vznešená návštěva byla u konce.
Do týdne došly nové zásoby od firmy Cargill a synové. Léky se vždycky posílaly v bednách od čaje, a když jsem odtrhl dřevěné víko, se zájmem jsem si prohlédl krásně zabalené skleničky a tablety Soothittu.
A mimořádnou shodou okolností jsem byl okamžitě požádán o lék, jehož vlastnosti měl nový výrobek.“ navštívil mě jeden z ředitelů městské banky, pan Ronald Beresford.
„Pane Herriote,“ pravil, „jistě víte, že jsem tu pracoval několik let, ale teď mi bylo nabídnuto vedoucí místo ve větší pobočce na jihu a zítra odjíždím do Portsmouthu.“ Ze své obří výšky na mě shlížel bezúsměvným pohledem, který pro něj byl charakteristický.
„Portsmouth! Panebože, to je ale dálka.“
„Ano, je, asi pět set kilometrů. A mám problém.“ „Ještě ke všemu?“
„Obávám se, že ano. Nedávno jsem si koupil šestiměsíčního kokršpaněla a je to krásné malé zvířátko, až na to, že se chová prapodivně v autě.“
„A jak?“
Zaváhal.“ „Ehm, teď je v autě venku. Jestli máte minutku času, mohl bych vám to předvést.“
„Samozřejmě,“ řekl jsem. „Půjdu s vámi“
Paní Beresfordová seděla vedle řidiče, byla tak tlustá, jak byl její manžel hubený, ale stejně rezervovaná. Chladně na mě kývla, ale půvabné zvířátko na jejím klíně mě nadšeně vítalo.
Pohladil jsem mu dlouhé hedvábné uši. „Pěkný malý chlapeček.“
Pan Beresford se na mě úkosem podíval. „Ano, jmenuje se Koko a je skutečně milý. Máme s ním trápení, jenom když nastartuji auto.“
Posadil jsem se dozadu, pan Beresford nastartoval a vyrazil. Okamžitě jsem pochopil, co měl na mysli. Kokršpaněl ztuhl a zdvihl hlavu, takže mířil nosem ke střeše. Tlamu rozevřel do kornoutu a vyrazil vysoké vytí.
„Hú, hú, hú, hú, hú,“ naříkal Koko.
Mě to skutečně poplašilo, protože jsem nikdy nic takového neslyšel. Nevím, jestli to bylo tím, že to bylo perfektně vyvážené, stejnoměrné vytí, pronikavá, řezavá tónina, nbo tím, že to vůbec nepřestávalo, ale měl jsem pocit, jako by mi řezali mozek pilou, a po dvou minutách jízdy se mi dělaly kruhy před očima a točila se mi hlava. Podstatně se mi ulevilo, když jsme zastavili před ordinací.
Pan Beresford vypnul motor a jako by vypnul také ten hluk, protože zvířátko se okamžitě zklidnilo a začalo mi olizovat ruku.
Ano,“ řekl jsem. „Je to problém, to je jasné.“ Nervózně se tahal za vázanku.
„A čím déle jedeme, tím hlasitěji vyje. Dovolte, abych vás svezl dál a…“
„Ne, ne, ne, ne, spěšně jsem ho přerušil. „To nebude nutné. Dovedu si to představit. Ale jak jste se zmínil, nemáte Koko dlouho. Je to jen odrostlé štěně. Jsem přesvědčený, že si velmi brzo na automobil zvykne.“
Pravděpodobně si zvykne.“ Pan Beresford mluvil s neskrývanou nadějí v hlase. „Ale já myslím na zítřek. Musím jet až do Portsmouthu a povezu svou manželku a tohohle psa a už jsem vyzkoušel všechny tablety proti nevolnosti při jízdě.“
Celý den v tomhle neslýchaném řevu byl nemyslitelný, ale v tu chvíli se mi před očima zjevil obraz pana Bargeho. Narostla mu křídla a plul mi před zrakem jako postarší anděl strážce. Jaké neuvěřitelné štěstí!
„Docela náhodou,“ pravil jsem a sebevědomě jsem se usmál, „jsme dostali něco úplně nového a došlo to zrovna dnes. Pojďte a já vám posloužím.“
„Díkybohu,“ pan Beresford si prohlížel krabici tablet.Mám mu tedy dát jednu tabletu půl hodiny předtím, než vyjedeme a to je všechno?“
Ano, přesně tak,“ odpověděl jsem vesele. „Několik tablet jsem vám přidal, abyste měl na příští cestu.“
„Jsem vám velmi zavázán, vaší zásluhou mi spadl ohromný kámen ze srdce.“ Vyšel ven k autu a já jsem přihlížel, jak nastartoval. Okamžitě, jako na znamení se vzadu zdvihla malá hnědá hlavička s kulatou tlamičkou.
„hú, hú, hú, hú, jódloval Koko a jeho pán po mně střelil zoufalým pohledem. chvíli ,jsem ještě zůstal stát

na schodech a nevěřícně poslouchal. Mnoho lidí v Darrowby nemělo pana Beresforda nijak zvlášť, v lásce. asi proto, že byl studený jako psí čumák, ale mně připadal jako docela slušný člověk a teď jsem s ním hluboce cítil. Dávno potom, když auto zmizelo za rohem Trengatské ulice, jsem stále ještě slyšel Koko.“ „Hú, hú, hú, hú.“
Kolem sedmé večer mě zavolal Will Hollin.
„Gertruda se začala prasit!“ pravil rozčileně. „A začíná se pouštět do mladejch.“
To byla špatná zpráva. Prasnice po porodu občas útočily na svá mláďata a skutečně by je zabily, kdybychom jim je neodebrali z dosahu. A to ovšem znamenalo, že selátka nedostanou mateřské mléko. Vždycky to byl složitý problém, ale v tomto případě obzvlášť, protože Gertruda byla chovná prasnice s rodokmenem - drahé zvíře, které Will Elollin koupil, aby si zlepšil krevní linii svého chovu prasat.
Kolik jich měla?“ zeptal jsem se.
Štyry a šla zatim po každym.“ Hlas byl úzkostlivý.
A vtom, jsem si vzpomněl na Soothitt a znovu jsem žehnal příchodu pana Bargeho.
Usmál ,jsem se do telefonu. „Dostali jsme nový výrobek, který můžeme aplikovat, pane Holline. Došlo nám to dneska. Ihned k vám jedu.“
Proběhl jsem dispenzáře, otevřel krabici s ampulkami a rychle jsem očima přelétl přiložený lístek. Ano, tady to bylo. „Deset kubíků intramuskulárně a během dvaceti minut přijme prasnice selátka.“
Hollinova farma nebyla daleko, a když jsem se řítil temnotou, jasně jsem rozpoznal na událostech dnešního dne dotek prstu osudu. Soothitt přišel ráno a hned potom jsem měl dva naléhavé požadavky, které odpovídaly jeho léčebným účinkům. Bylo mi úplně jasné, že pan Barge mí byl seslán - snad jako živý důkaz, že v našem životě je všechno předurčeno. Když jsem o tom uvažoval, ježily se mi chlupy vzadu na krku.
Nemohl jsem se dočkat, až dám prasnici injekci, a dychtivě .jsem přelezl přepážku do chlívce. Gertrudě se nelíbilo. že jsem jí píchl injekci do kýty, a ohnala se po mně se vzteklým zaštěkáním. Ale dokázal jsem do ní vrazit deset kubíků, než jsem utekl.
„A teďka tedy musíme čekat dvacet minut?“ farmář c opřel o pažení a úzkostlivě hleděl na prase. Will Hollin byl těžce pracující majitel malé usedlosti, bylo mu kolem padesáti a věděl jsem, že tenhle vrh pro ně,j znamení mnoho. Chtěl jsem odpovědět a uklidnit ho, když Gertruda vyhodila další růžové, kroutící se selátko. Farmář se naklonil a jemně přisunul malé stvoření k vemeni, protože prasnice ležela na boku. ale jakmile se tlamička dotkla cecíku, obrovská prasnice byla bleskem na nohou a cenila žluté zuby a vrčela.
Farmář odebral rychle selátko a uložil je k ostatním do velké lepenkové krabice. „Tak vidíte, jak to vypadá, pane Herriot.“ To tedy vidím. Kolik jich tam už máte?“
„Mám jich tu šest a sou to moc krásný prasátka.“ Nahlédl jsem do krabice. Všechna mláďátka měla klasická dlouhá tělíčka. „Ano. A vypadá to, že jich v sobě má ještě dost.“
Farmář přikývl a čekali jsme.
Dvacet minut nám připadalo jako velmi dlouhá doba, ale konečně jsem zdvihl pár selátek a přešplhal do chlívce.
Chystal jsem se položit je k prasnici, když jedno zakvičelo. Gertruda přiletěla se vzteklým řvaním a otevřenou hubou a já jsem uskočil do bezpečí tak čile, že mě to překvapilo.
„Moc vospale nevypadá,“ pravil pan Hollin.
„Ne, ne, nevypadá, viďte? Možná že bychom měli ještě chvíli počkat.“
Dali jsme jí ještě deset minut a zkusili jsme to znova se stejným výsledkem. Vpíchl jsem jí znovu deset kubíků Soofhittu, a pak, o hodinu později, třetí dávku. V devět hodin vyklopila Gertruda patnáct krásných selátek a šestkrát vyhnala mě a svou rodinu z chlívce. Jestli se vůbec nějak změnila, byla čilejší a vzteklejší než na začátku.
„A už se vočistila, pravil pan Hollin zachmuřeně. „Tak, že to vypadá, že je hotová“ Smutně se díval do krabice. „A já tady mám patnáct prasátek, který musim vopatřit bez mateřskýho mlíka. Taky bych moh vo ten celej vrh přijít“
Ale depak,“ z otevřených dveří se ozval hlas.“ „Nepřídeš vo ně.“
Otočil jsem se. Byl to děda Hollin. Čtverácké vrásky obličeje se usmívaly jako obvykle. Vpochodoval do chlívce a holí dloubnul Gertrudu do žeber.

Odpověděla vyceněnými zuby a vzteklým pohledem a úsměv starého pána se ještě rozšířil. „Já tu starou potvoru brzo zkrotím," řekl.
„Že ji zkrotíte?" rozpačitě jsem přešlápl. „A jak byste ji zkrotil?" „Vona zkrátka potřebuje jenom uklidnit, abyste věděl."
Zhluboka jsem se nadýchl. „Ano, pane Holline, přesně o to jsem se snažil já."
„Ale vy, mladej pane, ste neměl ten správnej způsob."
Změřil jsem si ho přimhouřenýma očima. Starý Všudybyl a Všechnozná se svými radami v každé nesnadné situaci je postava, kterou znají všichni veterináři a kterou musejí snášet, ale v případě dědy Hollina mě to nezlobilo tak jako obvykle. Měl jsem ho rád." Byl to dobrý člověk, patriarcha slušné a příjemné rodiny. Will byl nejstarší z jeho synů a v okrese měl už také několik vnuků - farmářů.
Kromě toho mi bylo jasné, že jsem to dost mizerně prošvihl. Nebyl jsem v pozici, abych se mohl nafukovat.
„Dal jsem jí injekci, kterou jsme dostali teď v těchto dnech," zamumlal jsem.
Zavrtěl hlavou. „Vona nechce žádný injekce, vona chce pivo."
Prosím?" „Pivo, mladej muži. Kapku dobrýho piva." Obrátil se na svého syna. „Máš tu nějakej čistej kbelík, Wille?"
„Jo, v přípravně mlíka je jeden úplně novej."
„Dobrá, skočím s ním do hospody. Hnedka budu zpátky." Děda se otočil jako na obrtlíku a energicky odpochodoval do noci. Muselo mu být kolem osmdesáti, ale zezadu vypadal jako pětadvacetiletý - vzpřímený, ramenatý, statný.
Will Hollin a já jsme si neměli vcelku co říct. Byl hluboce zklamaný a já jsem umíral hanbou. Byla to úleva, když se vrátil děda se smaltovaným kbelíkem až po okraj naplněným hnědou tekutinou.
„Panečku," pochechtával se. „Měli byste je vidět, jak se tvářili tam v hospodě ‚U žebřiňáku'. Řek bych, že jakživo neslyšeli, že by si někdo poručil dvanáct litrů piva."
Zíral jsem na něj s otevřenými ústy. „Vy jste přinesl dvanáct litrů piva?"
„Taky že jo, mladej pane. A Gertruda bude potřebovat celý todle množství." Znovu se obrátil na svého syna. „Nepila teďka, viď, Wille?"
„Ne, chtěl jsem jí dát napít vody, dyž se voprasila, ale eště sem to neudělal."
Děda naklonil kbelík. „Tak to má jistě pěknou žízeň." Nahnul se přes pažení a namířil tmavou kaskádu do prázdného koryta.
Gertruda se mrzutě přikolébala z druhé strany chlívce a očichala podivnou tekutinu. Po chvíli váhání do toho ponořila rypák, přemýšlivě ochutnala a během několika minut se v stavení rozléhalo horlivé mlaskání.
„Kruci, tý to chutná!" vykřikl Will.
„Aby ne," rozšafně pravil děda. „Je to nejlepší ležák Johna Smitha!"
Obrovské prasnici trvalo překvapivě krátce, než zkonzumovala celých dvanáct litrů, a když to dorazila, vylízala každičký koutek koryta a teprve potom se obrátila k odchodu. Nevypadala na to, že se chce vrátit na podestlanou slámu, ale začala bloumat kolem chlívce. Občas se zastavila u koryta, aby zjistila, zda tam skutečně už není žádné pivo, a občas vzhlédla nahoru na tři obličeje nakloněné nad dřevěným pažením.
Jednou jsem jí při této příležitosti hleděl z očí do očí a nevěřícně jsem zjistil, že malá a předtím žlučovitě vzteklá očička se proměnila a hleděla mírně a dobromyslně. Popravdě řečeno s trochou fantazie bych mohl tvrdit, že se ta prasnice usmívá.
Čas ubíhal a její chůze byla čím dál tím nejistější. Několikrát také klopýtla a téměř upadla a nakonec sebou praštila na slámu, přičemž zcela nepochybně škytla a převalila se na bok. Děda jí chvíli s nehnutým obličejem pozoroval, tichounce si pískal a pak se znovu naklonil a znovu dloubl do masité kýty, ale jediná odpověď, které se mu od nehybného zvířete dostalo, bylo měkké, potěšené zachrochtání. Gertruda byla tuhá.
Starý pán ukázal na lepenkovou krabicí. „Teďka k ní položte ty malinký."
Will vstoupil do chlívce s plnou náručí vrtících se selátek, a potom s druhou náručí, a právě tak jako žádným nově narozeným mláďatům jim nikdo nemusel radit, co si mají počít. Patnáct hladových tlamiček

se přisálo k cecíkům a se smíšenými pocity jsem pozoroval scénu, kterou jsem doufal přivodit moderní veterinářskou metodou dlouhou růžovou řadu, plnící si malinká bříška životodárnou tekutinou.
Inu, v tom případě jsem padl na ústa a osmdesátiletý farmář mi vytřel zrak kbelíkem dobrého piva. Valně jsem si nepřipadal.
Tiše jsem zavřel krabici s ampulemi Soothittu a dával jsem se na nenápadný ústup k vozu, kdy,ž na mě zavolal Will Hollin.
„Pojďte na hrneček kafe, eště než vodjedete. pane Herriot.“ Jeho hlas byl přátelský a nic nenaznačovalo, že jsem celý večer nebyl k ničemu.
Zamířil jsem do kuchyně, a když jsem přistoupil ke stolu, dloubl mě Will do žeber.
„Hej, koukněte se na todle.“ Zdvihl vědro, na jehož dně šplouchalo ještě dost dobrého piva. „Máme tu něco lepšího než kafe - stačí nám to na pár skleniček. Přinesu dva půllitry.“
Přehraboval se v příborníku, když vstoupil děda. Starý pán si pověsil klobouk na skobu ve zdi a zamnul rukama. „Vyndej eště jednu sklenici, Wille,“ pravil. „Víš, že sem to Gertrudě nalejval já, a nechal sem tam dost pro tři vosoby.“
Nazítří ráno bych byl možná mohl poraženecky přemítat o neutěšené zkušenosti, ale ještě před snídaní mě zavolali ke krávě s vyhřezlou dělohou a proti depresívnímu škarohlídství neposlouží nic tak účinně jako těžká práce.
Bylo osm hodin, když jsem se vracel zpátky do Darrowby. Zajel jsem na tržiště k benzínové pumpě, která se právě otevírala. Stál jsem tam s příjemně prázdnou a tupou hlavou a přihlížel jsem, jak mi Bob Cooper pumpuje benzín do nádrže, když jsem z dálky zaslechl zvuk.“
„Hú, hú, hú, hú.“
Rozechvěně jsem se rozhlédl po náměstí. Nebylo tam vidět žádné další vozidlo, ale příšerné skučení se neomylně blížilo, až zpoza rohu zahnulo auto pana Beresforda a zamířilo ke mně.
Skrčil jsem se za pumpu, ale marně. Byl jsem zahlédnut a auto přehupsalo po kamenitém dláždění a se zakvílením brzd zastavilo vedle mne.
„Hú, hú, hú, hú“ Zblízka to byl nesnesitelný kravál. Vykoukl jsem za pumpou a rovnou do vytřeštěných očí ředitele banky, který stočil okénko vozu. Vypnul motor a Koko přestal výt a přátelsky na mě zavrtěl ocasem.
Na rozdíl od svého pána, který vůbec přátelsky nevypadal.
„Dobré jitro, pane Herriote,“ pravil a tvářil se přísně a zachmuřeně.
„Dobré jitro,“ odvětil jsem chraptivým hlasem, pak jsem se propracoval k úsměvu a sklonil se do okénka. „Vám také přeji dobré jitro, paní Beresfordová.“
Dáma mě zametla pohledem a chystala se promluvit, když mě oslovil její manžel.
„Dal jsem našemu psovi dnes ráno jednu tu vaši báječnou tabletu.“ Trochu se mu třásla brada.
„Ale, skutečně…?“
„Ano, dal, ale vzhledem k tomu, že to nepůsobilo, dal jsem mu ještě jednu.“ Odmlčel se. „Jelikož výsledek byl podobný, zkusil jsem to s třetí a se čtvrtou.“
Polkl jsem. „Skutečně…?“
„Skutečně.“ Studeně na mě pohlédl. „Takže jsem nucen dojít k závěru, že ty tablety nejsou k ničemu.“
„Tedy, ehm, jistě to vypadá…“
Zdvihl ruku. „Nemohu poslouchat žádné výmluvy a vysvětlení. Promarnil jsem už dost času a mám před sebou pět set kilometrů.“
Upřímně lituji… začal jsem, ale pan Beresford už zavíral okénko. Nastartoval motor a Koko okamžitě zkameněl ve své miniaturní vlčí pozici s čumákem vzhůru, pysky v kornoutku. Díval jsem se za autem, jak odjíždí z náměstí a mizí z dohledu směrem k jihu. Ještě hodně dlouho po jejich odjezdu jsem neustále slyšel.“ „Hú, hú, hú, hú.“
Náhle mi bylo slabo a musel jsem se opřít o pumpu. V duchu jsem byl u pana Beresforda. Jak jsem říkal, byl jsem přesvědčený, že to je slušný člověk. Vlastně jsem ho měl docela rád, ale přesto jsem byl ze srdce vděčný, že ho pravděpodobně už nikdy nespatřím.
Audience s panem Bargeni se obvykle konala jednou za tři měsíce a asi uprostřed června jsem ho zase viděl v čele našeho jídelního stolu. Stříbrná hlava se třpytila v letním slunci, když srkal kávu a pronášel

tiše své zdvořilosti. Po jídle si otřel pečlivě rty ubrouskem a beze spěchu položil brožurku na ubrus. Siegfried po ní sáhl a vyslovil nevyhnutelnou otázku.“ , Něco nového, pane Bargi?“
„Můj drahý pane doktore,“ úsměv starého pána jaksi dokázal sdělit, že pošetilosti mládí jsou pro něj sice nepochopitelné, ale že ho těší. „Firma Cargill a synové mě k vám nikdy neposílá bez přehršle pěkných novch výrobků, z nichž mnohé jsou specifické a všechny účinné. Mohu vám nabídnout mnoho vynikajících prostředku.“
Zřejmě jsem vydal nějaký neartikulovaný zvuk, protože se ke mně obrátil a tázavě mě pozoroval.“ „Říkal jste něco, pane Herriote?“
Několikrát jsem polkl a pak jsem otevřel ústa, ale zalévaly mě vlny jeho laskavosti a proti jeho důstojnosti a v jeho přítomnosti jsem byl bezmocný.
„Ne, ne, vlastně ne, pane Bargi,“ odvětil jsem. Věděl jsem, že mu nikdy nedokážu povědět o Soothittu.

KAPITOLA TŘICÁTÁ PRVNÍ

Teď když jsme stáli tváří v tvář realitě života v pilotní škole, byla pouta pojící mě k mým kolegům letcům pevnější. Měli jsme společný cíl, a měli jsme společná trápení.
Tenhle pocit kamarádství se hodně podobal vztahu, který jsem měl k Siegfriedovi a k jeho studujícímu bratrovi Tristanovi tenkrát v Darrowby. Tehdy jsem však nebyl pod tlakem nutnosti učit se létat, nýbrž pod tlakem každodenní problematiky veterinární praxe. V naší existenci se vyskytovaly náhlé a nečekaně vzrušující a děsivé chvíle.
Tristan se však nikdy nenechal zdeptat. Jednou večer jsme spolu seděli ve velkém skeldalském pokoji, když vtom zařinčel telefon.
Natáhl se z křesla a zvedl sluchátko.
„Halo, plosím, plosím, kdo to být?“ tázal se
Chvíli pozorně poslouchal a potom zavrtěl hlavou. „Depak, depak, litovat, ale pán Farnon nebýt doma. Ano, ano, vyřídila, až přijít. Pá, pá.“
Zvědavé jsem ho pozoroval z druhé strany krbu, když pokládal sluchátko.
Tenhle cizokrajný přízvuk byla pouze jedna ozdobná faseta v jeho setrvalém a cílevědomém rozhodnutí vyzískat zábavu z každé situace. Neprovozoval to pořád, jen když na něj padla správná nálada, ale nebylo neobvyklé, že se farmáři zmiňovali, že telefon zvedl „nějakej cizej muskej“.
Tristan se pohodlně uvelebil za svým Dally Mirrorem a šátral po cigaretě, když znovu zadrnčel telefon. Znovu po něm hmátl.
„Ano, ano, topry fečer, jaksemáte. Copak vy chtít?“
Z druhého konce jsem zaslechl hluboké brumlání a Tristan se náhle prudce napřímil ve svém křesle. Dally Mirror a cigarety sletěly na zem.
„Ano, pane Mounte,“ pravil úslužně. „Ne, pane Mounte.
Ano, zajisté, pane Mounte, vyřídím váš vzkaz okamžitě. Velice vám děkuji, sbohem.“
Spadl zpátky do křesla a zhluboka si odfoukl.“ „To byl pan Mount“
„To jsem uhodl. A zřejmě ti setřel úsměv z rtů, Trisi.“ Ano…ano.…trochu mě zaskočil.“ Zvedl své cigarety a zamyšleně si jednu zapaloval.
Taky bych řekl,“ pravil jsem. „Proč vlastně telefonoval?. „Ale, potřebuje, aby se zítra ráno někdo podíval na jeho kočárového koně. Má něco se zadní nohou.“
Poznamenal jsem to do bloku a znovu jsem se obrátil k mladému muži. „Nevím, jak vůbec nacházíš nějaký čas při svém hektickém milostném životě, ale jestli se nemýlím, zrovna teď chodíš za dcerou tohohle chlápka.“ Tristan vyjmul cigaretu z úst a studoval její žhavý konec. „Ano, skutečně jsem si několikrát vyšel s Deborou Mountovou. Proč tě to zajímá?“ „Jen tak. Její otec mi připadá trochu přísný. Řekl bych, že z něj jde strach.“ Měl jsem před očima pana Mounta, jak jsem ho viděl při své poslední návštěvě. Byl mohutný, skoro dvoumetrový. Nad rameny, které se podobaly skále tyčící se nad jeho farmou, se zvedal ošlehaný masív hlavy s pevně řezanou bradou, tvářemi a čelem. Měl největší ruce. které jsem vůbec kdy viděl - alespoň třikrát takové, než byly moje ruce. „Já vlastně nevím,“ řekl Tristan. „Myslím, že není zlý.“ „Souhlasím s tebou, nic proti němu nemám.“ Pan Mount byl hluboce nábožensky

založený a šla o něm pověst, že je přísný, ale spravedlivý. „Jenomže bych asi nebyl dvakrát rád, kdyby za mnou přišel a zeptal se mě, zda si náhodou nezahrávám s city jeho dcer.“ Tristan polkl a na okamžik mu v očích zableskla úzkost. „Ale to je směšné. Vztah mezi mnou a Deborou je zcela přátelský „ „To slyším opravdu rád,“ řekl jsem. „Její otec nad ní prý drží ochrannou ruku a strašlivě nerad bych tuto ruku ucítil na svém hrdle.“ Tristan mé zmrazil pohledem. „Občas se projevuješ , ‚jako sadistický mizera, Jime. Jenom kvůli tomu, že mě těší dámská společnost, a navíc zřídka kdy … „Ale zapomeň na to, Trisi, vždyť já žertuji. Nedělej si starosti. Až zítra potkám starého Mounta, nezmíním se ani slůvkem, že Debora patří k tvému harému. Slibuji ti to.“ Uhnul jsem letícímu polštáři a prošel jsem do dispenzáře, abych připravil léky na následující den. Nazítří ráno, když jsem spatřil pana Mounta, jak vychází z obytného stavení, jsem si však uvědomil, že mé vtipkování mělo nádech černého humoru. Na okamžik zaplnila jeho obrovitá postava celé veřeje, pak kráčel pevným, rozvážným krokem přes dlážděný dvůr a tyčil se nade mnou, zastíraje mi sluneční svit, a jeho postava rozlévala dlouhý a široký stín kolem dokola.
„Ten váš mládenec, Tristan,“ pravil bez úvodu. „Mluvil do toho telefonu nějak divné - včera večer. Co to je za člověka?“
Podíval jsem se na tu velikou hlavu vzpřímenou nade mnou, na neuhýbající pohled šedivých očí provrtávající můj zrak zpod ježatého obočí. „Tristan?“ odpověděl jsem poněkud nejistě. „Ale, to je výborný chlapec. Doslova správný kluk.“
Hmm.“ Gigant na mě nepřestával hledět a banánu podobný prst si pochybovačně zamnul bradu. „Pije?“
Pan Mount byl vyhlášený svým prudérním odporem k alkoholu a považoval jsem za nemoudré odpovědět, že Tristan je populární a vážená postava ve většině místních pohostinství.
„Ehm, ehm,“ pravil jsem, „skoro vůbec ne - nanejvýš umírněně.“
V té chvíli vyšla z domu Debora a kráčela přes dvorek. Měla kytičkovanou bavlněnou sukni. Bylo jí asi devatenáct, lesklé zlaté vlasy jí padaly pod ramena a zářila z ní zdravá krása venkovské dívky. Když šla kolem mě, blýskla po mně úsměvem a já jsem zahlédl bílé zuby a něžné hnědé oči a hned mi bylo lépe u srdce. Bylo to, ještě než jsem poznal Helenu, a upřímně jsem se zajímal o každou hezkou dívku - jako každý svobodný mládenec. Odešla a já jsem zjistil, že stále ještě hledím do míst kudy prošly její úhledně tvarované nohy.
A vtom jsem si přímo hmatatelně uvědomil, jak se na mě upírá pohled jejího otce. Obrátil jsem se a spatřil jsem v jeho obličeji nový výraz - přísný nesouhlas, který mnou otřásl a jednou provždy mě přesvědčil, že Debora je fešanda, že je pěkná jako obrázek, ale - kdepak - nikdy. Tristan byl mnohem odvážnější než já.
Pan Mount se prudce odvrátil.“ „Kůň je ve stáji.“
Tehdy ve třicátých letech vytlačil traktor spoustu tažných koní ze zemědělství, ale většina farmářů si jich pár nechala, buď že byli zvykli pracovat s koňmi a že to byla součást jejich života, nebo možná pro čistou a hrdou krásu zvířat, jako bylo to, které přede mnou stálo.
• Byl to báječný, vysoký hřebec, nádherný obraz síly svalů. Když promluvil jeho pán, obrátil k nám velkou hlavu s bílou lysinou s výrazem oddanosti a poslušnosti.
Farmář ho plácl po zadku. „Tohle je náš Bobby a je to chlapík, jsem na něj hrdý. Nejdřív jsem si u něj všiml zvláštního zápachu kolem zadní nohy, tak jsem se na to podíval. Nikdy jsem nic takového neviděl.“
Sklonil jsem se a uchopil jsem do ruky dlouhý porost chlupů na spěnce. Bobby se nebránil, nekladl odpor, když jsem zvedl velikánskou nohu a položil jsem ji na koleno. Zabrala mi téměř celý klín, ale nebyly to ty rozměry, které mě překvapily. Pán Mount říkal, že nikdy nic takového neviděl, a já také ne. Spodek nohy byla jediná rozervaná, zaneřáděná masa se zapáchajícím výpotkem vytékajícím zpod rohoviny kopyta, ale to, co mě skutečně vyvedlo z míry, byly výrůstky vyčnívající z každé rýhy. Vypadalo to jako přízračné muchomůrky, - dlouhé papily s rohovitými čepičkami vyrůstající z nemocného, zaníceného povrchu. Četl jsem o tom v knihách. Jmenovalo se to ergoty, ale nikdy jsem si nepředstavoval, že by se mohly vyskytovat v takovém množství. Hlavou se mi honily nejrozmanitější myšlenky, když jsem přešel na druhou stranu a zvedl jsem druhou nohu. Bylo to totéž. Právě tak zlé. Teprve před několika měsíci jsem získal kvalifikaci veterináře a neustále jsem se snažil nabýt důvěry darrowbyských farmářů. Tohle jsem nemohl vůbec potřebovat.
„Co je to?“ tázal se pan Mount a já jsem znovu cítil, jak mě provrtává upřeným pohledem. Napřímil jsem

se a promnul jsem si ruce. „Jsou to bradavčité výrůstky, ale velmi těžký případ.“ Ovládal jsem podrobně teorii, teorií jsem přímo pukal, ale uvést ji do praxe, a u tohohle zvířete, byla trochu jiná polívčička.
„Jak to budete léčit?“ Pan Mount měl nepříjemný zvyk jít přímo k jádru věci.
„Všechna ta volná rohovina a ty výrůstky se musí odřezat a potom se povrch poleptá,“ odpověděl jsem, a když jsem to vyslovil, znělo to jednoduše.
„Samo od sebe se to tedy nespraví?“
„Ne, kdyby se to nechalo, rozpadlo by se celé chodidlo a patka by se obnažila. Výpotek by pronikl pod stěnou kopyta a způsobil by jeho vyzutí.“
Farmář přikývl. „Takže by nemohl chodit. A to .by byl konec Bobbyho.“
Obávám se, že ano.“
Tak dobře.“ Pan Mount napřímil hlavu v rozhodném gestu. „Kdy se do toho pustíte?“
To byla ošklivá otázka, protože v té chvíli jsem byl zcela soustředěn nikoli na problém, kdy to udělám, nýbrž jak to udělám.
„Tak tedy, dejme tomu,“ pravil jsem zastřeným hlasem „bylo by to … Farmář mě přerušil. „Tenhle týden máme plné ruce práce se senem a vy budete určitě potřebovat, aby vám někdo pomohl. Co takhle příští týden v pondělí?“
Zaplavila mě vlna úlevy. Díkybohu, že neřekl zítra. Teď jsem získal čas na přemýšlení. Velmi dobře, pane Mounte. To se mi hodí. V neděli ho nekrmte, protože ho budu muset uspat.“
Odjížděl jsem ze statku sklíčený zlou předtuchou. Co, když to nádherné zvíře svou nezkušeností zničím? Bradavčité výrůstky na noze byly vždycky nepříjemné a nebylo to nic mimořádného v oněch dobách tažných koní, ale tohle mimořádné bylo. Nepochybně moji vrstevníci vídali, často nohy, které vypadaly jako nohy Bobbyho, ale pro, moderního mladého veterináře to musí znít jako stránka ze staré čarodějnické příručky. Jak bylo mým zvykem v případech, které mě trápily a se kterými jsem si nevěděl příliš rady, začal jsem to podrobně, celé v duchu probírat. Řídil jsem vůz a uvažoval o různých , postupech. Podaří se mi toho obrovského koně uspat chloroformovým náhubkem ? Nebo budu muset požádat pomocníky pana Mountyho, aby koně svázali a položili? To by ale bylo něco podobného, jako kdyby se pokoušeli položit katedrálu svatého Pavla. A jak dlouho mi bude trvat, na to všechno odřežu - všechny ty příšerné výrůstky?
Za deset minut jsem měl úplně zpocené dlaně a byl jsem v pokušení to celé přehrát na Siegfrieda. Ale bránilo mi v tom vědomí, že jsem se musel prosadit nejenom u farmářů, ale také u svého nového šéfa. Určitě by si nemyslel mnoho o asistentovi, který by nezvládl takový případ samostatně.
A tak jsem učinil to, co jsem činíval, když jsem měl starosti, zajel jsem ke kraji silnice, vystoupil jsem z vozu a pustil jsem se po polní cestě přes vřesoviště. Cesta se stáčela pod skalnatým převisem, odkud bylo vidět na farmu pana Mounta, a když už byla silnice daleko za mnou praštil jsem sebou do trávy a hleděl jsem na sluncem zalité údolí stovky metrů hluboko pode mnou.
Téměř všude člověk mohl něco slyšet - výkřik ptáka, hluk automobilu v dálce, ale tady bylo ticho téměř absolutní, jen na vrcholu kopce vzdychal vítr čechrající kapradí.
Farma ležela v laskavějším místě téhle tvrdé krajiny, rozprostíraly se tu pole a louky, na nichž se klidně pásl dobytek, a v dlouhých, úhledných brázdách tu leželo seno.
Byla to scéna plná míru, na hřebenech nacházel člověk skutečnou čistotu a krásu. Vysoké vřesoviště se tiše a mírumilovně táhlo do nedozírné dálky, vydychovalo vůni vřesu a trávy a černé, rašelinné země. Omamná vůně sena stoupala do teplého letního vzduchu a jako vždycky jsem cítil, jak mé starosti mizí. I teď po o všech těch letech, se pokládám za šťastného, že mohu tak často tam, na vysočině, najít jistotu a klid duše.
Když jsem se zvedl k odchodu, byl jsem naplněn usmířeným rozhodnutím. Nějak se toho úkolu zhostím. Určitě to dokážu, aniž bych musel obtěžovat Siegfrieda.
V každém případě měl Siegfried v hlavě jiné věci, když jsem se s ním setkal v poledne u stolu.
„Ráno jsem se zastavil v Hartingtonu v ordinaci Granvilla Bennetta,“ pravil a nabral si nové brambory které ráno přinesli ze zahrady. „A musím říct, že na mě udělala dojem jeho čekárna. Všechny ty časopisy. Vím, že nemáme tolik návštěv, abychom se o ně museli starat, ale přesto se tu často sejde hodně farmářů.“ Nalil si šťávu na talíř. „Tristane, pověřím tě úkolem. Zaběhni ke Garlowovům a objednej

pár pořádných časopisů. Ať nám je posílají každý týden.“
Oukej,“ odpověděl jeho studentský bratr. „Udělám to dneska odpoledne.“
„Výborně,“ Siegfried šťastně žvýkal. „Musíme být progresívní všude, kde můžeme. Vezmi si ještě brambory, Jamesi, jsou skutečně výborné
Tristan rovnou vstoupil do akce a do dvou dnů se objevily na stole a na přihrádkách v čekárně zajímavé časopisy. Ilustrovaný Londýnský zpravodaj, Zemědělský týdeník, Chovatelství, Punch. Ale jako obvykle musel Tristan situaci trochu vyšperkovat.
„Podívej se na tohle, Jime,“ zašeptal jednou odpoledne a vedl mě do dveří. „Vymyslel jsem si takovou neškodnou hru.“ „A jakou, prosím tě?“ nechápavě jsem se rozhlížel. Tristan neodpověděl, ale ukázal na jednu přihrádku…“ Tam mezi nevinnými časopisy byl německý nudistický časopis s překvapující titulní stranou, na níž byla obnažená dívka v přímém čelním záběru. Dokonce i v současné permisivní době by tenhle obrázek vyvolal přinejmenším podiv, ale ve třicátých letech v rurálním Yorkshiru se to rovnalo výbuchu bomby.
„Kde jsi to, ksakru, sehnal?“ Bez dechu jsem listoval a časopisem. Uvnitř to bylo stejné jako zvenku. „A co to má znamenat?“
Tristan potlačil zachechtání. „Dal mi to kamarád z koleje. Je to strašná legrace, když se sem vplížíš po špičkách… a najdeš tu nějakého solidního občana, který si v tom užívá, protože si myslí, že se nikdo nedívá. Zažil jsem tu zajímavé pády. Zatím nejlepší byl městský radní, jeden soudce a jeden laický kněz.“
Zavrtěl jsem hlavou. „Řekl bych, že si zahráváš. Co když na to přijde Siegfried?“
„Žádné strachy,“ pravil. „Ten sem skoro nechodí a vždycky strašně pospíchal.“
Pokrčil jsem rameny. Tristan měl dar bystré inteligence, kterou jsem mu záviděl, ale valnou část svého nadání vyplýtval. Kromě toho jsem v té chvíli neměl čas na jeho nesmysly. Zoufale jsem se trápil něčím úplně jiným.
V duchu jsem nesčetnými metodami a způsoby povalil koně na zem a tisíckrát jsem mu v noci i ve dne operoval nohy. Za dne, kdy jsem pojížděl v autě po kraji, to nebylo tak zlé, ale operace, které jsem provozoval v úzkostném polospánku, byly skutečně bizarní. A celou tu dobu jsem měl pocit, že někde je chyba, že na obrázku, na němž jsem se viděl, jak odřezávám ty odporné výrůstky, je něco osudově nesprávného. Nakonec jsem pohřbil svou pýchu.
„Siegfriede“ řekl jsem jednou odpoledne, když bylo v ordinaci má,Jo lidí. „Mám komplikovaný případ koně.“ Oči mého šéfa se zatřpytily a ústa pod malým, pískově žlutým knírkem se rozevřela v úsměvu. Slovo „kůň“ na něj vždycky takhle působilo.
„Skutečně, Jamesi? Pověz mi o tom.“ Pověděl jsem. „Ano, ano … bručel. Možná že bychom tam měli zajít společně.“
Mountova usedlost byla vylidněná, když jsme tam došli. Všichni byli na poli, sklízelo se seno a pracovali jako diví, dokud svítilo slunce.
„Kde je?“ tázal se Siegfried.
„Tady,“ zavedl jsem ho do stáje
Můj šéf zvedl zadní nohu a tiše zapískl. Potom přešel k druhé noze a také si ji prohlédl. Téměř celou minutu hleděl na obscénní květákovité výrůstky, prorážející popraskanou a páchnoucí rohovinu. Když se vzpřímil, podíval se na mne bez výrazu.
Trvalo to několik vteřin, než promluvil. „A ty jsi sem chtěl v pondělí zaskočit, svalit toho chlapíka na trávu a dát se do toho?
„Ano,“ odpověděl jsem.“ „Myslel jsem si to tak.“
Po tváři mého zaměstnavatele se rozlli podivný úsměv. Bylo v něm trochu údivu, útrpnosti, pobavení a špetka obdivu. Konečně se zasmál a zavrtěl hlavou.
„Ach, ty nevinnosti mládí,“ zamumlal.
„Jak to myslíš?“ Koneckonců jsem byl pouze o šest let mladší než Siegfried.
Přišel ke mně a poklepal mi po rameni. „Nevysmívám se ti, Jamesi. Tohle je nejhorší případ bradavic, který jsem kdy viděl, a že už jsem jich pár viděl.“
„Myslíš, že bych to nezvládl najednou?“
„Přesně to si myslím. Tady je práce na šest týdnů, Jamesi.“

„Na šest týdnů?“
„Ano, na šest týdnů a pro tři muže. Budeme muset koně odvést do jednoho z volných boxů na Skeldalu a pustíme se do něj. My dva a kovář. A potom se mu ty nohy musí dávat každý den do tlakového obvazu.“
„Takhle složité to tedy je!“
„Ano, ano.“ Siegfried se rozehříval. „Použijeme nejsilnější leptadlo - kyselinu dusičnou - a nakonec ho budeme muset okovat zvláštními podkovami s kovovou destičkou, aby se zmenšil tlak na spodek nohy.“ Zmlkl, pravděpodobně proto, že jsem vypadal užasle a nechápavě, jako v Jiříkově vidění, a pak pokračoval mírnějším tonem.“
„Věř mi, Jamesi, je to všechno nutné, Druhá možnost je zastřelit tohle krásné zvíře, protože déle by to už nevydrželo.“
Podíval jsem se na Bobbyho, na jeho bílou lysinu, znovu k nám obrácenou. Představa kulky, která by vnikla do té vznešené hlavy, byla nesnesitelná.
„Dobře, jak myslíš, Siegfriede“ zašeptal jsem, právě když postava pana Mounta vyplnila vstup do stáje.
„Dobré odpoledne, pane Mounte,“ pravil můj šéf. „Doufám, že budete mít dobrou sklizeň sena.“
„Děkuju vám, pane Farnone. Jde nám to dobře. Máme štěstí na počasí.“ Mohutný muž se zvědavě díval ze Siegfrieda na mě a Siegfried rychle pokračoval.“
„Pan Herriot mě požádal, abych sem s ním zašel podívat se na vašeho koně. Uvažoval o tom případu a došel k závěru, že by bylo lepší hospitalizovat ho na několik týdnů u nás. Musím přiznat, že s ním souhlasím. Je to velmi těžký případ a takovým způsobem by se zvýšila pravděpodobnost trvalého uzdravení.“
Bůh ti žehnej, jsi pašák, Siegfriede, pomyslil jsem si. Předpokládal jsem, že z téhle schůzky vyjdu jako trouba číslo jedna, ale najednou bylo všechno v pořádku. Blahopřál jsem si, nikoli poprvé, že mám šéfa, který je vždycky při mně. p Pan Mount si sundal klobouk a přejel předloktím po poceném čele. „No dobře, když si to oba dva myslete, tak to tak radši uděláme. Chci pro Bobbyho to nejlepší. Je to můj kamarád.“
„Ano, je to krásný kůň, pane Mounte.“ Siegfried přistoupil k velkému zvířeti, poplácal a pohladil ho, a potom jsme šli zpátky k vozu a můj šéf se živě a srdečně bavil s farmářem. Já jsem s tímhle velikým a přísným mužem komunikoval vždycky jen s obtížemi, ale v přítomnosti mého kolegy byl mile hovorný. Dokonce se dvakrát skoro usmál.
Bobbyho přivedli na dvůr Skeldalu hned druhý den, a když jsem viděl, jak těžká a namáhavá byla celá akce, pochopil jsem, že by bylo skutečně nemožné, aby to zvládl jediný člověk a při jedné příležitosti. Povolali ‚jsme ke spolupráci Pata Jennera. Dostavil se v plné zbroji a všichni dohromady jsme, společnými silami odstranili výrůstky a nemocnou tkáň a nechali jsme tam jenom zdravou rohovinu. Siegfried použil kyselinu, aby to vyleptal, a potom zabalil chodidlo obinadlem, přidržovaným kovovou destičkou, kterou Pat vyrobil tak, aby seděla pod podkovou. Tlak byl nezbytný pro vyléčení.
Za týden jsem dokázal zvládnout každodenní obvaz sám. Tehdy jsem začal oceňovat význam špalků, jejichž tvrdé dřevo bylo zapuštěno do dlažby na dvorku. Všechno bylo mnohem snazší, když jsem mohl Bobbyho odvést ke špalku, zvednout nohu a položit ji do té pozice, kterou jsem potřeboval.
Někdy za mnou zašel Pat Jenner, aby překontroloval podkovy, a zrovna jsme byli oba v plné práci na dvorku, když jsem zaslechl známý rachot mého malého austinka na zadní příjezdové cestě. Velká dvojitá vrata byla otevřená, a když auto vjelo do dvora a míjelo nás, zdvihl jsem hlavu. Také Pat vzhlédl a oči mu vylézaly z důlků.
„Doprdelepráce!“ vykřikl a já jsem mu to nemohl mít za zlé, protože auto jelo bez řidiče. Totiž vypadalo, jako by jelo bez řidiče, protože za volantem nikdo neseděl.
Auto bez řidiče je jistě zajímavá podívaná a Pat civěl hodnou chvíli s otevřenými ústy.“ Zrovna když jsem se mu to chystal vysvětlit, vyskočil z podlahy vozu Tristan s pronikavým zaječením.
„Hola, hola!“ zavřeštěl.
Pat upustil kladivo a couvl. „Pánbu s námi!“ vydechl.
Mě představení nevzrušilo, protože jsem je znal. Kdykoli jsem byl na dvorku a někdo zatelefonoval, že mě potřebuje, přijel pro mne Tristan mým autem a stávalo se to tak často, že ho to nevyhnutelně znudilo

a snažil se vymyslet méně běžné metody.
Po krátkém zácviku zvládl techniku jízdy bez řidiče. Skrčil se na zem s jednou nohou na plynu a s jednou rukou na volantu, a když to provedl poprvé, vyděsil mě k smrtí. Ale teď jsem si už zvykl a zůstal jsem klidný.
Za několik dní jsem byl svědkem dalšího Tristanova žertíku. Když jsem zahnul za roh chodby ve Skeldalu, spatřil jsem ho, jak číhá u pootevřených dveří čekárny.
„Myslím. že se mi zase někdo chytil," šeptal. „Počkáme si, jak to dopadne. Tiše strčil do dveří a po špičkách vstoupil.
Nahlédl jsem škvírou a viděl jsem, že opravdu zaskóroval.
Stál tam zády k nám obrácený muž a s velikým zájmem studoval nudistický časopis. Když pomalu obracel stránky, prozrazoval zaujetí tím, jak přisunoval obrázky - ke světlu francouzského okna a nakláněl hlavu, aby si obrázek prohlédl ze všech stran. Vypadal, že by tu spokojeně strávil celý den, ale když zaslechl Tristanovo výtečně načasované zakašlání, upustil časopis jako žhavou bramboru, rychle popadl Zemědělský týdeník a prudce se otočil.
A tehdy padl Tristan i se svým vítězstvím na ústa. Byl to pan Mount.
Obrovský farmář na něj chvíli zahlížel a pak se chraptivě ozvalo zaťatými zuby.
Tak to jste vy?" Rychle se podíval z mladíka na trapný časopis a zase zpátky a oči ve vrásčité tváři se nebezpečně přimhouřily.
„Ano…ano … ano, pane Mounte," odpověděl Tristan rozechvělým hlasem. „A jakpak se vám daří, pane Mounte. Mně se daří dobře." „ „To mě těší, to mě těší, to mě skutečně těší." Tristan „ couvl o několik kroků. „A jak se daří Deboře?"
Oči pod křovinatým, rozježeným obočím se do něj zabodly ještě zlověstněji. „Taky dobře."
Nastalo ticho, které se jevilo jako setrvalé, a já cítil hluboký soucit se svým mladým přítelem. Nebyla to veselá rozprávka.
Konečně se mu podařilo vynutit ubožácký úsměv. „Ach ták, ano…a co pro vás mohu udělat, pane Mounte?" Přišel jsem se kouknout na svýho koně"
„Ano, samozřejmě, zajisté. Myslím, že pan Herriot je tady venku na chodbě"
Vedl jsem statného muže dlouhou zahradou na dvorek. Setkání s Tristanem zřejmě nebylo uspokojivé a nikterak nezlepšilo jeho názor na nadějného mládence. Tvářil se vztekle, ještě když jsem otevíral box. Potom ale jeho výraz zněžněl, když spatřil, jak spokojeně se Bobby cpe se nem. Vstoupil dovnitř a pohladil oblouk krku. „Tak jakpak mu je?"
„Výborně." Zvedl jsem Bobbymu zadní nohu a ukázal jsem kovovou destičku. „Jestli se chcete podívat sundám tu destičku."
„Ne ne, nechci vám překážet v práci. Stačí mi, že vím, že je v pořádku."
Ošetřovali ‚jsme koně ještě několik týdnů, až byl konečně Siegfried spokojený. Poslední zbytky choroby zmizely. Tehdy zatelefonoval panu Mountovi, aby nazítří ráno přišel.
Je to vždycky pěkné. když je člověk podílníkem na vítězství - třebas sebemenším - a já jsem nakukoval přes rameno svého šéfa, když."zvedl Bobbymu nohu a ukázal hotovou práci majiteli koně. Nekrotická změť na chodidle byla odstraněna a namísto ní jsme hleděli na čistý, hladký povrch beze stopy jakékoli vlhkosti.
Pan Mount nebyl povahou žádný nadšenec, ale bylo zřejmé, že na něj naše práce udělala dojem. Několikrát rychle pokývl hlavou. „Řeknu vám, teď je Bobby zase chlapík. Opravdu před vámi smekám."
Siegfried postavil nohu na zem a s potěšeným úsměvem se napřímil. Na dvorku zavládla atmosféra pohody a přátelství. A pak jsem zaslechl na zadní příjezdové cestě svoje auto.
Srdce mi sevřela zlá předtucha. Ach ne, Tristane, tentokrát ne proboha tě prosím. Ty nevíš…naskočila mi husí kůže, když jsem vyčkával, ale když auto vjelo do vrat, pochopil jsem, že je všechno ztraceno. Nemělo řidiče. S hrozným vědomím nevyhnutelné katastrofy jsem hleděl, jak zastavilo pár kroků od Siegfrieda a pana Mounta, kteří na něj nevěřícně zírali.
Několik vteřin se nedělo nic, pak bez varování vyletěl do okénka Tristan jako katapultovaný čertík z krabičky . „Jipí!" zavřeštěl, ale jeho jarý úsměv ztuhl, když shledal, že se ocitl tváří v tvář svému bratru a panu Mountovi. Siegfriedův zoufalý výraz jsem znal, ale farmářův výraz byl mnohem hrozivější. Oči ve

zkamenělé tváři se zúžily v pouhé štěrbiny, brada se vysunula a křovisko obočí se divoce zježilo. Bylo zcela jasné, že co se Tristana týkalo, došel ke konečnému rozhodnutí. Cítil jsem, že mládenec si vytrpěl své, a o celé příhod jsem se týden nebo čtrnáct dní vůbec nezmiňoval, ale když jsme zase je,dnou seděli ve velkém pokoji Skeldalu, prohodil Tristan jen tak mimochodem, že s Deborou už nechodí.
„Asi jí to otec zakázal," řekl.
Účastně jsem pokrčil rameny, ale mlčel jsem. Koneckonců to byl už od začátku románek předurčený ke špatnému konci.

KAPITOLA TŘICÁTÁ DRUHÁ

Říkali tomu okruhy a hopsavé přistání. Znamenalo to .odstartovat, kroužit nad letištěm a přistát, to celé znovu a znovu. Když to trvalo hodinu a poručík Woodham užíval svého hlasu svobodně a naplno, měl jsem toho dost a bylo pro mě pravé požehnání, když jsme konečně vylézali ven z letadla.
Můj instruktor odcházel od letadla a jeden z jeho kolegů se k němu připojil. „Jak ti to jde s tímhle chlápkem, Woody?" otázal se s úsměvem.
Poručík Woodham nezvolnil krok ani neotočil hlavu. Dobrý bože!" řekl a znělo to jako zasténání. To bylo všechno. Věděl jsem, že tahle slova nebyla míněna pro moje uši, ale zasáhlo mě to do slabin.
Nálada se mi zlepšila, teprve když jsem vstoupil na ubytovnu a uvítaly mě veselé hlasy mých kolegů.
„Ahoj, Jime!" „Tak jak ti to jde, Jime?" Ta slova byla jako balzám.
Rozhlédl jsem se po mládencích natažených na postelích, všichni si četli nebo kouřili, a já jsem si uvědomoval, že potřebuji je i jejich přátelství.
Se zvířaty je to totéž. Potřebují přátele. Už jste někdy pozorovali dvě zvířata někde venku? Mohou to být zvířata úplně různého druhu - poník a ovce, ale drží při sobě. Tohle přátelství mezi zvířaty mě vždycky fascinovalo a do smrti budu považovat dva psy Jacka Sanderse za dokonalý vzor vzájemné oddanosti. Jeden se jmenoval Jingo, a když jsem mu napíchal místní umrtvení podél tržné rány od ostnatého drátu, silný a statný bílý bulteriér jen zakňučel, Pak, když jsem tiskl píst, rozhodl se, že se odevzdá osudu, a hleděl nehnutě před sebe.
Mezitím jeho nepostradatelný přítel corgi Skipper něžně okusoval Jingovu zadní nohu. Bylo to zvláštní, vidět je oba na operačním stole, ale znal jsem jejich přátelství a na nic jsem se neptal, když je jejich pán posadil na stůl společně.
Infiltroval jsem oblast kolem rány a začal jsem šít. Jingo se uklidnil, sotva zjistil, že vůbec nic necítí.
„Možná že tě tohle naučí, aby ses v budoucnu vyhýbal ostnatým drátům, Jingu," řekl jsem.
Jack Sanders se zasmál. „O tom pochybuji, pane Herriote. Myslel jsem, že na břehu nikdo není, když jsem ho tam dnes ráno vedl, ale Jingo vyčenichal na druhé straně plotu psa a proletěl pletivem jako rána z děla. Naštěstí to byl grayhound a Jingo ho nechytil."
„Ty jsi normální ďábel, Jingu." Pohladil jsem svého pacienta a velká, románsky zkosená tlama se ke mně obrátila, chechtajíc se od ucha k uchu, a na druhém konci potěšeně poťukával ocas.
„Je to zvláštní, viďte?" řekl jeho pán. „Pořád by se rval, ale lidé, a zvlášť děti s ním mohou dělat, co je napadne. Je to nejdobromyslnější pes na světě"
Došil jsem a hodil jsem jehlu do misky na stolku. „Musíte mít na paměti, že bulteriér je svým původem anglický zápasnický pes a Jingo je pouze poslušen svých vrozených instinktů „ „Ale to já úplně chápu. Prostě si budu muset pečlivě prohlédnout okolí pokaždé, než ho pustím z vodítka. Před ním není žádný pes bezpečný" „Jenom tenhle, Jacku." Zasmál jsem se a ukázal na malého corgiho, kterého už omrzela kamarádova noha a teď mu žvýkal ucho. „Ano, to je úplný zázrak. Myslím si, že by klidně mohl Jingovi ukousnout celé ucho, a Jingo by mu nic neudělal." Skutečně to bylo úžasné. Corgimu už bylo jedenáct a jeho věk se projevoval tuhými pohyby a zhoršeným zrakem. Bulteriérovi byly jenom tři a byl na vrcholu sil a schopností. Podsaditá čtverhranná hromádka svalů a kostí s hrudníkem jako sud bylo to zvíře, že kterého šel strach. Ale když okusování ucha bylo trochu prudší, neudělal nic jiného, než že se otočil a láskyplně obejmul packami Skipperovu hlavu a malý pejsek ucho pustil. Tyhle packy by dokázaly být nemilosrdné a pevné jako ocelová past, ale malou hlavičku držely v něžném objetí. Za deset dní přivedl jejich pán oba psy do ordinace k odstranění stehů. Zvedl zvířata na stůl, ale vypadal utrápeně. „Jingo není

v pořádku, pane Herriote," řekl. „Několik dní už nežere a vypadá mizerně. Nemůže to být tím, že se do rány dostala nějaká nečistota?" „Ano, samozřejmě, to by mohlo být." Úzkostlivě jsem si prohlédl ránu na boku, kde jsem minule šil, ale prsty nahmataly dlouhou jizvu. „Není tu sebemenší známka infekce. Žádný otok, žádná bolest. Krásně se to zahojilo." Ustoupil jsem a prohlížel jsem si bulteriéra. Byl podivně skleslý, ocas dole, oči hleděly bez zájmu. Ani okusování jeho přítele, který mu žmoulal packu, nezmírnilo jeho apatii. Skipperovi se ale nelíbilo, že ho Jingo takhle ignoruje. ‚Přeložil své podnikání dopředu a pustil se do ucha svého velkého kamaráda. Když si ani toho Jingo nevšiml, zakousl se o trochu víc, dokonce stáhl masívní hlavu k jedné straně, ale co se Jinga týkalo, jako by Skipper neexistoval.
„Hej, kamaráde, to by stačilo," řekl jsem. „Jingo není dnes v náladě na žádné tvrdé zacházení." Položil jsem ho opatrně na podlahu a pejsek se rozhořčeně motal kolem nohou stolu. Důkladně jsem bulteriéra prohlédl a jediný příznak byla zvýšená teplota. „Má devětatřicet, Jacku. Je těžce nemocný, to je úplně jasné."
„Ale co mu je?"
„Takhle vysoká horečka znamená, že má nějakou akutní infekci. Je to ovšem obtížné přesně stanovit" Natáhl jsem ruku a pohladil jsem širokou lebku, přejel jsem prsty přes bílou tlamu a usilovně jsem přemýšlel.
Pes zavrtěl ocasem a přátelské oči se stočily na mě a pak na pána. A právě ten pohyb očí upoutal celou mou pozornost. Rychle jsem zdvihl horní víčko. Spojivka vypadala normálně růžová, ale na hladké bílé skléře jsem rozpoznal slabý nádech žluti.
„Má žloutenku," řekl jsem. „Nevšiml jste si jeho moči?" Jack Sanders přikývl. „Když o tom teď hovoříte, tak ano. Díval jsem se, jak zvedal nožičku v zahradě a čural trochu tmavě."
„To jsou žlučová barviva," mírně jsem stiskl podbřišek a velký pes sebou trochu trhl. „Ano, je tam citlivý" „Žloutenka?" Jeho pán na mě hleděl přes stůl. „Kde by to dostal?"
Mnul jsem si bradu. „Vždycky když vidím takového psa, uvažuji především o dvou věcech - o otravě fosforem a o leptospiroze. Vzhledem k té vysoké teplotě bych soudil, že to bude leptospiroza."
„To by chytil od jiného psa?"
„Možná, ale s větší pravděpodobností od krys. Přijde do styku s nějakými krysami?"
„Ano, občas. Ve staré slepičárně dole u cesty je jich plno a Jingo je tam někdy honí." Tak to bude ono."
Pokrčil jsem rameny. „Myslím, že už nemusíme pátrat po příčině."
Pomalu přikývl. „Alespoň když víme, co mu je. Teď ho můžete léčit."
Chvíli jsem se na něj díval mlčky. Takhle to vůbec nebylo. Nechtěl jsem ho zarmoutit, ale na druhé straně to byl velmi inteligentní a citlivý čtyřicátník, učitel v místní škole. r Domníval jsem se, že mu musím povědět pravdu.
„Jacku," řekl jsem. „Tohle je strašlivá nemoc na léčení. Jestli něco opravdu nenávidím, tak to je žloutenka u psa." „Považujete to za tak vážné?"
„Obávám se, že ano. Úmrtnost je hodně vysoká"
Když jsem viděl jeho náhle zděšené oči, cítil jsem s ním ale bylo nutné ho okamžitě varovat, než abych riskoval později šok. Věděl jsem, že Jingo bude v několika dnech mrtvý. J,ještě dnes, o třicet let později, jsem nešťastný, když zjistím žluté zbarvení v psích očích. Penicilin a ostatní antibiotika mají sice určitý vliv na mikroorganismus vyvolávající leptospirozu, ale je to choroba stále ještě velmi často smrtelná.
„Ano, chápu … snažil se srovnat si myšlenky. „Ale jistě můžete udělat alespoň něco?"
„Ano, ano, samozřejmě," odpověděl jsem okamžitě. „Dám mu velkou dávku antileptospirálního séra a nějaký lék, který mu budete podávat s potravou. Naprosto beznadějné to není." Vpíchl jsem sérum s vědomím, že v této etapě nemá velký vliv, ale nic jiného jsem nemohl poskytnout. Skipperovi jsem dal také jednu dávku a v tomto případě jsem byl o něco spokojenější, protože jsem věděl, že ho to ochrání před infekcí.
„A ještě něco, Jacku," dodal jsem. „Tahle choroba se přenáší i na lidi, tak prosím zachovávejte přísná hygienická opatření."
Přikývl a zvedl bulteriéra a položil ho zase na zem. Velký pes tak jako většina mých pacientů se snažil rychle utéci od nepříjemností bílého pláště a z antiseptické atmosféry ordinace. Běžel ven na chodbu a jeho pán se,ke mně dychtivě naklonil.

„Podívejte se na něj! Nevypadá tak zle, viďte?“ Neodpověděl jsem. Celým srdcem jsem doufal, že bude v pořádku. Vzpouzel jsem se přesvědčení, že tohle pěkné zvíře je odsouzené k zániku. V každém případě to brzy poznám.
Dozvěděl jsem se to hned druhý den. Jack Sanders mi volal před devátou hodinou ráno.
„Jingovi je špatně,“ rozechvělý hlas prozrazoval víc než konverzační ton jeho slov.
Ach bože.“ Zaplavil mě smutek, který jsem tolikrát po“ znal. „Co dělá?“
„Bojím se že vůbec nic. Vůbec nic nejí…jenom leží… jako bez života. A každou chvíli zvrací.“
Probíhalo to, jak jsem předpokládal, ale přesto se mi chtělo kopnout do stolu. „Hned k vám jedu.“
Dneska mě nevítalo žádné mávání Jinova ocasu. Ležet před krbem a nehnutě se díval do ohně. Žlutá barva v jeho očích se změnila v sytě oranžovou a teplota byla stále vysoká. Znovu jsem mu dal injekci, ale pes jako by necítil bodnutí jehly. Než jsem odešel, přejel jsem rukou hladké bílé tělo a Skipper jako obvykle dorážel na svého kamaráda, ale Jingovy myšlenky byly jinde, utápěl se ve svém utrpení.
Chodil jsem k němu denně a čtvrtý den jsem ho našel nataženého na boku téměř v komatozním stavu. Spojivka, skléra a sliznice v ústech byly sytě čokoládové.
„Trpí?“ ptal se mě Jack Sanders.
Chvíli jsem váhal. „Nemyslím, že má bolesti. Je mu špatně, chce se mu zvracet, ale to je asi všechno.“
Chtěl bych se ještě pokusit o jeho záchranu,“ řekl. „Nechci ho nechat utratit, ačkoli si myslíte, že to je beznadějné. Myslíte si to…viďte?“
Mávl jsem rukou a mlčel jsem. Pozoroval jsem Skippera, který vypadal úplně vyvedený z míry. Přestal svého kamaráda pokoušet osvědčenou taktikou dloubání a okusování a rozpačitě ho očichával. Jenom jednou velmi něžně zatahal za lhostejné ucho.
Opakoval jsem znovu to, co jsem dělal už předtím, ale s pocitem naprosté bezmoci, a odcházel jsem s nepříjemným tušením, že už neuvidím Jinga živého.
A ačkoli jsem to čekal, znamenal telefon Jacka Sanderse nazítří ráno smutný začátek dne.
„Jingo umřel dneska v noci, pane Herriote. Myslel jsem, že vám to radši povím. Protože jste říkal, že se tu dneska ráno zastavíte.“ Snažil se být věcný.
„Je mi to moc líto, Jacku,“ řekl jsem. „Sice jsem to čekal…“
„Ano, já vím. A děkuji vám za všechno, co jste udělal.“ Když byli lidé v takových chvílích laskaví, bylo to ještě horší. Sandersovi. neměli děti a svoje zvířata milovali. Věděl jsem, jak mu je.
Stál jsem tam se sluchátkem v ruce. „Ale, Jacku, máte ještě Skippera.“ Znělo to trochu hluše, ale přece jenom pomáhalo, když člověku zůstal alespoň jeden pes, třebas dost starý.
Ano,“ odpověděl. „Jsme moc rádi a vděční, že máme Skippera.“
Pokračoval jsem ve své práci. Moji pacienti občas umírali, a když to skončilo, byla to téměř úleva, zvlášť když jsem věděl, že v Jingově případě byl konec nevyhnutelný.
Ale tenhle případ skončený nebyl. Za necelý týden se v telefonu znovu ozval Jack Sanders.
„Jde o Skippera,“ řekl. „Vypadá to s ním stejně jako s Jingem.“ Studená ruka mi zmáčkla žaludek.
„Ale…ale…to nemůže být pravda! Dal jsem mu ochrannou injekci.“
„Nerozumím tomu, ale chodí jako bez života a skoro nežere. Vysloveně chátrá. A rychle.“
Vyběhl jsem z domu a skočil do auta. Když jsem jel na okraj města, kde bydleli Sandersovi, tlouklo mi srdce a zděšeně a zmateně jsem uvažoval. Jak by se byl mohl nakazit? Nedůvěřoval jsem tomu séru jako léčebnému prostředku, ale pokládal jsem je za bezpečný ochranný prostředek. A dokonce jsem Skipperovi dal dvě dávky, abych se pojistil. Samo pomyšlení, že by ti lidé ztratili oba psy, bylo dost zlé, ale vůbec jsem nemohl snést myšlenku, že ta druhá ztráta by mohla být moje chyba.
Malý corgi se nešťastně vlekl po koberci a šoural se ke mně a já ho zdvihal na kuchyňský stůl. Ve své hrůze jsem se mu vrhl na oči, ale ve skléře nebyla ani stopa po žloutence a nic nebylo vidět ani na sliznici úst. Teplota byla úplně normální a mně se ulevilo.
Leptospirozu nemá, „ řekl jsem.“ Paní Sandersová sepjala ruce. „Bohudíky alespoň za to. Byli jsme přesvědčeni, že je to totéž. Vypadá příšerně“ Velmi pečlivě jsem malé zvířátko prohlédl, a když jsem skončil, vsunul jsem stetoskop do kapsy. „Nemohu .si pomoct, ale nenašel jsem žádnou podstatnou závadu. Trochu se mu ozývá srdíčko, ale to jste už věděli. Koneckonců je starý“
„Nemyslíte, že se trápí kvůli Jingovi?“ zeptal se mě Jack Sanders.

„Ano, myslím, že se trápí. Byli velcí přátelé. Musí mu být smutno."
Ale překoná to, viďte?"
„Samozřejmě to překoná. Nechám vám tu mírný uklidňující prostředek. Jsou to tablety a docela určitě pomohou."
O několik dní později jsem se setkal s Jackem na tržišti. „Jak se daří Skipperovi?" zeptal jsem se.
Zhluboka nabral dech. „Je to pořád stejné. Možná o něco horší. Potíž je v tom, že prakticky nic nežere hrozně zhubl."
Nenapadlo mě, jak bych mu mohl pomoci, ale druhý den jsem měl cestu kolem Sandersových a zastavil jsem se u nich.
Lekl jsem se, když jsem malého psíka uviděl. Navzdory svému věku býval veselý a pohyblivý, a když byl Jingo na živu, byl pánem bez debaty Skipper. Ale teď vypadal úplně vyřízený. Hleděl na mě smutnýma očima, když jsem vešel, potom se ztuhle vyškrabal do svého košíčku a stočil se tam, jako by si přál nevidět na svět.
Znovu jsem ho Prohlédl. Šelest srdce byl o něco výraznější, ale nic jiného jsem nezjistil kromě toho, že vypadat staře a sešle a vyřízeně.
„Víte, že už si nejsem tak jistý, jestli se mu jenom stýská," řekl jsem. „Možná že se najednou ozval jeho věk. Koneckonců mu na jaře bude dvanáct, viďte?"
Paní Sandersová přikývla. „Ano, bude. A vy si tedy myslíte…že by to mohl být konec?"
„Možné to je." Věděl jsem, co jí probíhá hlavou. Před několika týdny tu běhali a váleli se a hráli si po domě dva zdraví psi, a teď by tu brzy neměl být žádný.
„Ale copak mu nemůžete vůbec pomoct?"
„Mohu mu předepsat digitalis na srdce. A možná že byste mi mohli přinést vzorek moče. Podíval bych se, jak mu pracují ledviny."
Vyšetřil jsem moč. Bylo v ní trochu albuminu, ale o nic víc než u každého starého psa. Nefritidu jsem vyloučil. Dny míjely a já vyzkoušel všechno možné." vitamíny, železo, organofosfáty, ale malé zvířátko pořád chátralo. Asi měsíc po Jingově smrti mě znovu zavolali do domu. Skipper ležel v košíčku, a když jsem na něj promluvil, zdvihl hlavu. Tlamičku měl vychrtlou a zastřené oči mě pozorovaly a nepoznaly mě.
„Pojď sem, chlapče," povzbuzoval jsem ho. „Podívám se, jak z toho košíčku vylezeš."
Jack Sanders zavrtěl hlavou. „Kdepak, pane Herriote. On už z košíčku vůbec nevylézá, a když ho zvedneme, nemá skoro ani sílu udržet se na nohou. A ještě něco…v noci se tady v kuchyni počurává. To nikdy nedělal."
Bylo mi, jako bych slyšel zvonit smutný umíráček. Všechno, co říkal, ukazovalo na psa v posledním údobí senility. Snažil jsem se volit správná slova.
„Moc mě to mrzí, Jacku, ale všechno, co říkáte, ukazuje, že ten staroch došel na konec své cesty. Jsem přesvědčený, že sám stesk by tohle všechno nedokázal vyvolat."
Chvíli mlčel. Hleděl na svou ženu a potom dolů, na ztracené malé zvířátko. „Samozřejmě že tohle všechno jsme měli také na mysli. Ale pořád jsme doufali, že se vzchopí a začne zase žrát. Co - co navrhujete?"
Nedokázal jsem se přimět k tomu, abych vyřkl osudná slova. „Připadá mi, že nemůžeme jenom stát a dívat se, jak trpí. Vypadá jako kostřička a myslím, že pro něj život není zvlášť příjemný ani veselý"
„Rozumím," řekl. „Rozumím a souhlasím. Celé dny tu takhle leží - vůbec nic ho nezajímá" Zmlkl a podíval se zase na svou manželku. „Já vám něco povím, pane Herriote. Rozmyslíme si to do zítřka. Vy si ale opravdu myslíte, že není žádná naděje?"
„Ano, Jacku, myslím. Staří psi často takhle končí. Skipper se zkrátka položil - obávám se, že je s ním konec." Zhluboka se nadechl. „Dobře, když se vám neozvu do osmi hodin do rána, přijďte sem, prosím vás, a utraťte ho." Pramálo jsem doufal, že by Sanders zatelefonoval, a také nezatelefonoval. Tehdy na začátku našeho manželství pracovala Helena jako sekretářka v jednom místním mlýně. Často jsme začínali den tak, že jsme spolu sbíhali po schodech z naší mansardy, nejdřív jsem ji doprovodil z domovních dveří a teprve potom jsem se připravil na své návštěvy u pacientů.
Tehdy ráno mě jako obvykle políbila, než vyšla ven na ulici, ale potom se na mě pátravě podívala.
„Dneska jsi při snídani, Jime, vůbec nemluvil, stalo se něco?"

„Nic, nic, vůbec nic. Jenom pracovní problémy," řekl jsem. Ale když se na mě stále upřeně dívala, pověděl jsem jí rychle o Sandersových.
Dotkla se mé paže. „Je to hrozná smůla, Jime, ale nesmíš dovolit, aby tě deprimovaly sebesmutnější případy. Nepřežil bys to."
„Ano, to vím. Jsem bábovka, v tom je ta potíž. Někdy si myslím, že jsem se neměl stát veterinářem."
To se tedy mýlíš," pravila. „Nedokázala bych si tě představit jako něco jiného. Uděláš to, co budeš muset, a uděláš to správně." Znovu mě políbila, obrátila se a seběhla ze schodů. Než jsem se dostal k Sandersovým, bylo kolem desáté hodiny. Otevřel jsem kufr auta a vytáhl jsem stříkačku a koncentrát anestéze, který by starého psa uspal v klidu a bez bolesti. První, co jsem spatřil, když jsem vstoupil do kuchyně, bylo tlusťoučké, malé, bílé štěně, které capkalo po podlaze. Užasle jsem na ně hleděl. „A co je tohle…?" Paní Sandersová se na mě utrápeně usmála. „Jack a já jsme se včera dohodli. Nesnesli jsme představu, že bychom neměli vůbec žádného psa, a tak jsme zajeli k paní Palmerové, která nám prodala Jinga, a zjistili jsme, že má štěňata, která jsou na prodej. Vypadalo to jako prst osudu. Pojmenovali jsme ho také Jingo." „To byl ale výborný nápad" Zdvihl jsem štěně, které se mi kroutilo v ruce, funělo a snažilo se mi olíznout obličej. Tohle, napadlo mě, mi ulehčí nepříjemný úkol. „Myslím, že jste byli velmi rozumní" Nenápadně jsem vzal z kapsy lahvičku uspávacího prostředku a šel jsem ke košíku v rohu. Skipper tu byl pořád ještě schoulený do nehybného klubíčka jako včera, a napadla mě uklidňující myšlenka, že ho vlastně jenom posunu po cestě, na kterou se už sám vydal. Propíchl jsem gumovou zátku na lahvičce jehlou a chystal jsem se natáhnout barbiturát, když jsem si všiml, že Skipper zdvihl hlavu. S bradou položenou na kraji košíku jako by pozoroval štěně. Unavené oči sledovaly malého tvora, který capkal k misce mléka a začal horlivě mlaskat. V zaujatém výrazu Skippera bylo něco, co jsem tam už dlouho neviděl. Stál jsem úplně tiše, když se corgi několikrát pokusil vstát, a potom se skutečně postavil. Skoro vypadl z košíku a klopýtal na nejistých nohou přes podlahu kuchyně. U štěněte se zastavil, potácel se jako vychrtlá karikatura dřívějšího psa, a když jsem ho nevěřícně pozoroval, natáhl se a chytil do tlamy malé bílé ucho.
Stoicismus není charakteristická vlastnost štěňat a Jingo Druhý vřeštivě vypískl, když Skipper stiskl zuby. Skipper ale pokračoval v uchváceném soustředění a žvýkal ucho. Zasunul jsem lahvičku a stříkačku zpátky do kapsy. „Přineste mu něco k jídlu," požádal jsem tiše.
Paní Sandersová utíkala do spíže a vrátila se s talířkem a několika kousky masa. Skipper ještě chvíli žužlal ucho, potom .beze spěchu očichal štěně od čumáku po ocas a obrátil se k talířku. Neměl ani sílu žrát, ale přece jenom zdvihl kousek masa a pomalu pohyboval sanicemi.
„Proboha!" zvolal Jack Sanders. „Tohle je první věc, kterou po mnoha dnech vzal do tlamičky!"
Jeho manželka mi stiskla ruku. „Co se stalo, pane Herriote? Přivezli jsme to štěně jenom proto, že jsme si nedovedli představit dům bez psa."
„Vidíte, a vypadá to, že budete mít už zase dva psy." Zamířil jsem ke dveřím a. usmál se na manžele, fascinovaně pozorující, jak corgi polyká a znovu se cílevědomě pouští do dalšího kusu masa. „Na shledanou. Tak já jdu."
Asi za osm měsíců přišel Jack Sanders do ordinace a položil na stůl Jinga Druhého. Rostl z něj pěkný pes se širokým hrudníkem a statnýma nohama. Jeho dobromyslný výraz a roztančený ocas mi silně připomněly jeho předchůdce.
„Má na tlapkách nějaký exém," pravil Jack a pak se sklonil a zvedl Skippera.
A v té chvíli jsem neměl oči pro svého pacienta. Všechnu pozornost jsem věnoval corgimu, kulaťoučkému a s jasnýma očima,okusujícímu zadní nohy Jinga s nezmenšeným temperamentem a chutí…
„Jenom se na to podívejte!" šeptal jsem. „Jakoby někdo otočil hodiny nazpět"
Jack Sanders se zasmál. „Ano, viďte. Jsou to náramní kamarádi - zrovna tak, jako předtím."
„Pojď sem, pejsku." Chytl jsem malého corgiho a vyšetřil jsem ho. Když jsem skončil, ještě chvíli jsem ho držel, ale snažil se vykroutit mi z ruky a vrátit se k svému příteli. Víte, že si myslím, že si tady pobude ještě mnoho let?"
„Vážně?" Jack Sanders se na mě díval s uličnickým zábleskem v očích. „Ale já se náhodou pamatuji, že jste říkal - a není to tak dávno - že jeho dny jsou sečteny, že s ním je konec.

Zdvihl jsem, ruku. „Já vím, já vím, ale někdy je to báječné, když se člověk zmýlí."

KAPITOLA TŘICÁTÁ TŘETÍ

„Ten mladej Herriot je pěknej blbec."
Takové prohlášení nezvedne nikomu sebevědomí a dobré pivo v mých ústech se vmžiku proměnilo v ocet. Odpočíval jsem při půllitru a seděl jsem sám v koutě U koruny a kotvy. Zastavil jsem se tu na zpáteční cestě z večerní návštěvy u případu koliky a ta slova se zvučně nesla nad hospodským halasem. Tahle stará příhoda se mi vybavila pravděpodobně v důsledku toho, že můj letecký instruktor Woodham mě považoval - jak jsem byl přesvědčen - za osobu s velmi nízkou inteligencí.
Trochu jsem se naklonil, abych viděl do jasně ozářeného sálu. Řečník byl Seth Pilling, příležitostný pomocný dělník a známá darrowbyská figura. Tvrdil o sobě, že je dělník, ale popravdě řečeno se nikdy nijak zvlášť prací nesužoval a jeho hřmotná postava a červený masitý obličej byly běžným zjevem u okénka, kde přijímal podporu v nezaměstnanosti.
„Jo, je úplně blbej. Psum vůbec nerozumí." Rudolící chlápek do sebe jedním douškem zvrhl půl sklenice.
„S krávama to docela umí," vložil se do toho jiný hlas. „Možný to je, ale já tady nemluvim vo posranejch starejch krávach," odsekl Seth nerudně, „já tady mluvim vo psech. Na léčení psů potřebuje bejt doktor zkušenej a šikovnej."
Promluvil třetí muž. „Ale dyť je na to študovanej, ne?" „Jo, to já vim, že je, ale študovaný veteináři sou taky různý a tendleten nejni k ničemu… Já bych vám toho vo něm moh vyprávět."
Říká se, že kdo za dveřmi poslouchá, sám o sobě slýchá, a věděl jsem, že jediné rozumné by bylo okamžitě odtud odejít a neposlouchat, jak mě ten člověk hanobí v hospodě plné lidí. Ale samozřejmě jsem neodešel. Zůstal jsem tam morbidně fascinován a naslouchal jsem každým nervem a každým pórem.
A co bys třeba moh vyprávět, Sethe?" Společnost to zaujalo stejně jako mě.
„No třeba," odpověděl, „že ke mně mockrát lidi přinesli psy, který von docela zbabral."
Ty víš vo psech docela všecko, že jo, Sethe?" Pravděpodobně to bylo jenom hluboké přání, které ve mně vyvolalo představu, že jsem v poslední poznámce zaslechl nádech ironie, ale i kdyby tam ironie skutečně byla, na pana Pillinga byla krátká. Jeho rozpláclý, hloupý obličej se zkrabatil do domýšlivého úsměvu.
„Teda nejni toho moc, co bych vo psech nevěděl. Mezi psama sem byl celej život a taky sem vo nich učenej." Nalil do sebe další množství piva. „Mám plnej barák knih a čtu si v nich. Vo psejch nemocech a vo léčení těch nemocí vim všechno."
Ozval se další z mužů ve výčepu. „A už si taky s těma psama něco neuměl,Sethe? Už se ti taky něco nepovedlo?"
Nastalo krátké ticho. „Nebudu řikat, že nikdá," pravil rozšafně. „Stává se málokdy, že by se mi něco nepovedlo, ale dyž si nevim rady, stejně nikdá nejdu za Herriotem." Zavrtěl hlavou. „Depak, depak, to si zajedu do Brawtonu a poradim se s Dennaby Broomem." Je to muj velkej kámoš. Upíjel jsem ze sklenice ve svém tichém zákoutí. Dennaby Broome byl jeden z mnoha felčarů, kteří v těch dobách jen kvetli a bujeli. Začal ve stavebnictví jako fasádník, abychom byli přesní - a záhadným způsobem a bez jakéhokoli, byť i formálního výcviku sestoupil na pole vědy veterinární, kde si teď vydělával na pohodlné živobytí. Neměl jsem mu to za zlé - všichni musíme žít. Do cesty se mi pletl jen zřídkakdy, protože Brawton byl z větší části mimo naši praxi, ale moji tamní kolegové o něm trousili nelaskavá slova. Můj soukromý názor byl, že mnoho z jeho úspěchů patřilo především jeho jménu. Domníval jsem se, že sama slova Dennaby Broome měla říz. „Jo, to je můj způsob," pokračoval Seth. „Sme s Dennabym velký kámoši a často se radíme vo psech. Dokonce sem k němu jednou vodved svýho vlastního psa - je pěknej, co?" Postavil jsem se na špičky a podíval jsem se do výčepu. Zrovna jsem měl ve svém zorném poli Sethova keeshounda sedícího mu u noh ou. Pěkné stvoření s krásnou bohatou srstí. Seth se naklonil a pohladil liščí hlavu. „Je to moc cenný zvíře. To bych rozhodně nemoh svěřit chlapovi, jako je Herriot.",
„A co je to vlastně s tim Herriotem?" zeptal se někdo. „No, to vám můžu povědít" Seth si poklepal na hlavu. „Má to tadydle vylízaný." Víc už jsem nechtěl slyšet. Položil jsem sklenici a vykradl jsem se do

noci. Po tomto zážitku jsem si začal Setha Pillinga víc všímat. Často byl k vidění, kterak se prochází po městě, protože navzdory šíři a hloubce svých vědomostí byl velmi často bez práce. Nebyl odborník pouze na psy - U koruny a kotvy rozdával své moudrosti o politice, zahradnictví, chovu ptactva, zemědělství, o stavu národního hospodářství, kriketu, rybářství a o spoustě dalšího. Existovalo jen málo témat, která by jeho břitký intelekt nezaznamenal, takže bylo překvapující, že zaměstnavatelé dokázali postrádat jeho služby již po krátké době.
Obvykle s sebou na procházky bral svého psa a to pěkné zvíře se mi začínalo jevit jako symbol mých neúspěchů. Instinktivně jsem se mu vyhýbal, ale jednou ráno jsem na něj přímo narazil.
Stál jsem pod malou stříškou na tržišti, kde čekala skupinka lidí na autobus do Brawtonu. Mezi nimi i Seth Pilling a jeho keeshound, a když jsem ho cestou na poštu míjel ze vzdálenosti několika kroků, mimoděk jsem se zastavil a zahleděl se na něj. Ten pes byl k nepoznání.
Načechraný, popelavě šedý porost, který jsem tak dobře znal, prořídl a ztratil lesk. Hustý límec, charakteristický pro jeho plemeno, se úplně ztratil.
Vy se koukáte na mýho psa? Pan Pilling přitáhl vodítko a přimáčkl k sobě zvíře, jako by ho chtěl ochránit, abych ho neznečistil dotykem své ruky.
„Ano, promiňte, ale nemohl jsem si ho nevšimnout. Má nějakou kožní chorobu?“
Seth se na mě podíval svrchu. „Jo, tak trochu. Zrovna ho vedu do Brawtonu, aby se na něj kouk Dennaby Broome.“ „Zajisté.“
„Myslel jsem si, že ho musim vodvíst k někomu, kdo vo psech něco ví.“ Ušklíbl se a rozhlédl se po lidech pod stříškou, kteří se zájmem naslouchali. „Je to drahej pes.“ „Určitě ano,“ řekl jsem.
Zvýšil hlas. „Sice sem ho vošetřoval trochu sám.“ To mi ani nemusel říkat. Ten silný odér dézinfekce se nesl vůkol a psova srst byla slepená čímsi olejovitým. „Ale možná že to je lepší, když se přesvědčim. Máme štěstí, že tu je takovej člověk jako Lennaby Broome a že se k němu můžeme vobrátit.“
Souhlasím.“
Znovu se rozhlédl po posluchačích. „Kór s takovymdle drahym psem. Člověk k němu nemůže pustit ňákýho Toma, Dicka nebo Harryho, aby ho zbabral.“
„Doufám, že ho dáte do pořádku,“ řekl jsem.
„Jenom se nebojte, taky že dám.“ Setha tahle mezihra náramně bavila a zasmál se. „Vo to nemusíte VY mít žádnou starost
Tato rozprávka nepřilila radosti do mého dne, ale byla dalším důvodem k tomu, abych pozoroval pana Pillinga. Následující dva týdny jsem sledoval jeho cesty s hlubokým zájmem vzhledem k tomu, že jeho pes ztrácel srst podivuhodně rychle. A nejenom to, změnilo se i chování psa. Už si nevykračoval lehce a vznosně, ale táhl nohy za sebou, jako by byl na pokraji smrti.
Po čtrnácti dnech jsem se zděšením spatřil Setha na vodítku s něčím, co se podobalo oholenému smetáku. To bylo všechno, co zbylo z nádherného keeshounda, ale když.“ jsem k nim zamířil, jeho pán mě zahlédl a utekl na druhou stranu a táhl nešťastné zvíře za sebou.
Mohl jsem si ho ale prohlédnout o několik dní později. Byl v čekárně ve Skeldalu a tentokrát doprovázela psíka jeho paní, a nikoli jeho pán.
Paní Pillingová seděla vzpřímeně, a když jsem ji pozval do ordinace, vyskočila rovnýma nohama, přepochodovala kolem mne a rychle dusala chodbou.
Byla malá, ale široká v bocích a podsaditá, chodila rázně a při každém kroku výbojně kývala hlavou a měla energicky předsunutou bradu. Nikdy se neusmívala.
Vyprávělo se, že Seth Pilling je mimo dům velký mluvka, ale nikoli pod svou vlastní střechou - bojí se prý nehorázně své manželky. A když ke mně paní Pillingová obrátila přísná ústa a ohnivý zrak, bylo mi jasné, že povést pravděpodobně nelže.
Sklonila se, podsunula silné paže pod keeshounda a zvedla ho na stůl.
„Jenom se podívejte na toho mýho chudáka, pane Herriote!“ vyštěkla.
Podíval jsem se. „Dobré nebe!“ Zalapal jsem po dechu. Malé zvíře bylo téměř úplně holé. Kůži mělo suchou, šupinkovitou, loupající se a scvrklou a hlava mu visela, jako by byl zdrogován.
„Divíte se, že jo?“ štěkala dál. „A aby ne. Je v hroznym stavu, co?“
„Obávám se, že je. Vůbec bych ho nepoznal.“

„Žádnej by ho nepoznal. Toho psa mám jako voko v hlavě a jenom se na něj podívejte!“ Zmlkla a několikrát zafrkala. „A já dobře vim, kdo za to může, vy ne?“
„Inu…“
Vy taky. Je to ten muj starej.“ Znovu zmlkla, zabodla do mě zrak a prudce oddychovala. „Co si myslíte vo mym starym, pane Herriot?“
Skutečně ho neznám příliš dobře. Já…“ „Ale já ho znám a je to hňup. Je to velkej hňup. Všemu rozumí a nerozumí ničemu. Tak dlouho si zahrával s timdlé psem, až ho úplně zničil.“
Neříkal jsem nic. Studoval jsem keeshounda. Bylo to poprvé, kdy jsem si ho mohl prohlédnout zblízka, a byl jsem přesvědčený, že znám příčinu jeho potíží.
Paní Pillingová vysunula bradu ještě bojovněji a pokračovala.
„Nejdřív říkal můj starej, že to je exém. Je to exém?“
„Ne.“ „Potom říkal, že to je prašivina. Je to prašivina?“ Ne.“
„Víte, co to je?“ Ano.“
„No a povíte mi to, prosím vás?“ „
„Je to myxedém.“ „Myx…“
„Počkejte chvíli,“ řekl jsem. „Chci si být naprosto jistý“
Sáhl jsem po svém stetoskopu a přiložil jsem ho psovi k hrudníku. A badykardie se ozvala, tak jak jsem předpokládal, pomalé, pomalé údery srdce v důsledku hypothyroidismu. „Ano, je to tak. Nemám ani ty nejmenší pochyby.“
„A jak že jste to pojmenoval?“
„Myxedém. Je to nedostatečná činnost štítné žlázy - to je žláza v jeho krku, která nefunguje pořádně“
„A vod toho mu padaj chlupy?“
„Ano. A také to vyvolává typickou šupinovitost a vrásčitost kůže.“
„Jo. A skoro porád spí. Co s tím?“
„To je další klasický příznak. Psi v tomto stavu jsou velmi letargičtí - ztrácejí energii.“
Naklonila se a dotkla se psovy kůže, holé a mastné, tam, kde kdysi byl nádherný hustý porost, jímž se pes pyšnil. „A můžete to vyléčit?“
„Ano.“
„Pane Herriote, prosim vás, nemyslim tim nic špatnýho, ale nemůžete se mejlit? Ste si úplně jistej, že to je ta myxi - nebo jak se to jmenuje?“
„Samozřejmě jsem si jistý. Je to úplně jasný případ.“ „Možná že pro vás je jasnej.“ Zrudla a jako by skřípala zuby. „Ale neni vůbec jasnej tomu mýmu chytrýmu starýmu. Ten hňup, ten velkej hňup. Dyž si vzpomenu, co všecko s tim psem prováděl, tak bych ho nejrači zabila.“
„Jistě, ale udělal to, co považoval za nejlepší pro toho psa, paní Pillingová“
„Je mi úplně jedno, co si myslel, ale tendle pes, chudák, kvůli tomu zkoušel. Je to zkrátka hňup. Jen počkejte, až ho dostanu do rukou.“
Dal jsem jí zásobu tablet. „To je výtažek štítné žlázy a budete mu dávat jednu tabletu večer a jednu ráno.“ Také jsem jí předal lahvičku jodidu draselného, který mi v těchto případech pomáhal.
Pochybovačně se na mě podívala… „Ale dy mu přece musim něčim tu kůži natírat“
„Ne,“ odpověděl jsem. „Natírání kůži naprosto neprospívá.“
„Vy si teda myslíte,“ znovu zrudla do tmavě purpurova a znovu začala chroptět. „Vy mi cheete tvrdit, že všechny ty flaštičky s těma smradama, co na něj muj starej nalejval, byly k ničemu? Že jsme jenom ztráceli čas?“
Obávám se, že ano.“
„Já ho zabiju,“ vybuchla. „Bylo to mazlavý, lepkavý svinstvo. A ten fešák z Brawtonu poslal ňáký hnusný mazání - bylo to žlutý a smrdělo to po celym baráku. Zničilo mi to koberce a pěkný potahy na křesla.“
Síra, rybí tuk a černá mast, myslel jsem si. Nádherné staromódní léky, přísady, ale v tomto případě naprosto neúčinné a docela určitě těžko snesitelné. Paní Pillingová postavila keeshounda na zem a šla chodbou se skloněnou hlavou a nahrbenými statnými rameny. Slyšel jsem, jak si sama pro sebe povídá.“
„Panebože, jenom počkej, až přídu domu. Já si to s nim vyřídim. Setsakra si to s nim vyřídim.
Průběh choroby mého pacienta mě samozřejmě zajímal, a když jsem ho v následujících dvou týdnech

nikde nezahlédl, mohl jsem dojít jedině k závěru, že se mi Seth Pilling vyhýbá. Jednou jsem byl skutečně přesvědčený, že vidím jeho i psa mizet v ulici, ale nebyl jsem si jistý.
Když jsem je konečně oba potkal, bylo to náhodou. Zahýbal jsem vozem na tržiště a vyjel jsem přímo proti nějakému člověku a psu, kteří odcházeli od stánků.
Podíval jsem se oknem a zatajil jsem dech. l za tak krátkou dobu se kůže zvířete pokryla zdravou novou srstí a pes si vykračoval tak trochu jako dřív, jako by se mu vracela jeho stará vitalita.
Jeho pán se prudce obrátil a já jsem zpomalil. Mrskl po mně pohledem štvance, přitáhl vodítko a odcupital. Dokázal jsem si představit chaos v jeho hlavě a zápole ní citů. Nepochybně si přál, aby se jeho pes uzdravil, ale nikoli tímto způsobem. A ukázalo se, že karta nepadla v jeho prospěch, protože,zvíře se vylepšilo neuvěřitelně rychle. Zažil jsem několik mimořádně úspěšných případů myxedému, ale žádný nebyl tak dramatický, jako u tohoto keeshounda.
O utrpení pana Pillinga jsem se dovídal různými cestami. Například jsem slyšel, že změnil restauraci a že teď chodívá po večerech k Červenému medvědu. V tak malém místě, jako bylo Darrowby, se všechno rychle roznese a oprávněně jsem se domníval, že si farmáři od Koruny a kotvy z experta zaslouženě vystřelí. Hlavní mučednictví však probíhalo doma. Asi po šesti týdnech ode dne, kdy jsem dokončil léčebnou kúru, přivedla paní Pillingová psa do ordinace. Právě tak jako poprvé ho lehce zvedla na stůl a podívala se na mě s tváří vážnou a neúsměvnou. „Pane Herriote," pravila. „Já sem vám přišla poděkovat a myslela sem si, že byste se možná na toho psa rád kouk." „Skutečně velmi rád, paní Pillingová. Je to od vás milé, že jste přišla." Překvapeně jsem se díval na hustou srst , lesklou, novou a načechranou, na jiskřící oči a na bystrý výraz. „Podle mého názoru je už docela v pořádku - jako před onemocněním." Přikývla. „Já si to taky myslim a sem vám vděčná za to, co ste udělal." Doprovodil jsem ji k domovním dveřím, a když vyváděla psa na ulici, znovu ke mně obrátila přísný, drobný obličej. Její vážný pohled se set kal s mým a zatvářila se velice výhružně. „A eště něco," pravila. „Tomu mýmu starýmu nikdá nevodpustim, co s tim psem vyváděl. Ale já sem mu to tedy vyřikala. A eště vyřikám. Do smrti mu s tim nedám pokoj." Zamířila dolů ulicí a po boku jí vesele vykračoval malý zdravý pes. Moje srdce přetékalo příjemnými pocity. Člověk se vždycky rád podívá na případ, který je vysloveně úspěšný, ale tentokrát jsem získal pěkných pár bodů navíc Pan Pilling budé mít doma peklo. A hodně dlouho.

KAPITOLA TŘICÁTÁ ČTVRTÁ

„Dneska," pravil poručík Woodham, „si zkusíme pár nových postupů. Zkusíme si vývrtku, skluz po křídle a jak vyrovnat ztrátu rychlosti." Hovořil mírným hlasem, a než si nasadil helmu, obrátil ke mně osmahlý, příjemný obličej a usmál se. Šel jsem trávou a uvažoval jsem, jaký to je milý chlápek. Mohli bychom se spřátelit.
Ale takovýhle byl, dokud jsme kráčeli po zemi. Ve vzduchu se úplně změnil.
Nechápal jsem to. Létání mi nedělalo žádné potíže, a když jsme klesali a točili se po letní obloze, připadaly mi jeho instrukce jasné a snadné. Ale tak jako vždycky to netrvalo dlouho a šťastná pohoda se zachmuřila.
„Copak jsem vám neřekl, abyste vykopnul směrovku a provedl skluz?" hulákal z interkomu.
„Rozkaz, bylo všechno, co jsem odpověděl, namísto mnohem případnějšího." „A co si myslíš, že zrovna dělám, ty starej otrapo!", což bych byl mohl pronést v civilním životě.
Očí za brýlemi se na mě kulily ze zrcátka. „Tak proč to ksakru neděláte?" Jeho hlas se zvýšil do divokého ječení. „Promiňte, pane."
„Vemte si ji na povel. Zkusíme to znovu. A prokristpána myslete hlavou!"
Zhruba totéž se odehrálo s vývrtkou a se ztrátou rychlosti. Podle mého názoru mi to šlo hladce a chvílemi mi připadalo, že se instruktor pominul.
Zuřivé výkřiky mi řičely v uších. „Vykopněte opačnou směrovku a srovnejte řídicí páku. Vyrovnejte mašinu. Copak mě neslyšíte? Panebože!"
Samozřejmě se mě postupně zmocňovala panika a začal jsem se lámat. Jednu chvíli jsem před sebou viděl nádraží, jak krouží v bláznivých obloucích, a pak už nebylo nic, jen prázdná nebesa, a za několik vteřin mi letěly vstříc pole a stromy. Všechno se úžasně změnilo, kromě vzteklých očí v zrcátku a

zoufalého ječení.
„Vyrovnejte ji, vy jeden trumbero! Dávejte pozor na ten mrak! Sledujte umělý horizont! Copak nevíte, na co máte výškoměr? Řekl jsem vám, abyste ji držel na tisíci stopách, ale to je jako by člověk hrách na stěnu házel."
Zmocnila se mě tupá únava, hlava mi brněla a nevnímal jsem smysl slov a každá věta jako by si protiřečila s následující. Zoufale jsem se snažil utřídit záplavu rad, ale všechno se mi jaksi vymykalo z ruky.
Tohle jsem už jednou zažil. Takové hlavybrnění a chaos v mozku. A pak mě to napadlo. Jako bych byl znovu u Birtwhistlů.
Potíž s Birtwhistlovými byla v tom, že mluvili všichni najednou. Pan Birtwhistle vždycky hovořil o svém dobytku, paní Birtwhistlová se soustředila na rodinné záležitosti a Len, jejich statný, osmnáctiletý syn, nekonverzoval o ničem jiném než o fotbalu.
Prohlídl jsem Nellli, velkou bílou krávu, která stála na svém místě v šedivém, kamenném chlévě, proti vchodu. již týden byla chromá a mně se nějak nelíbila. Zvedni jí nohu, prosím tě, Lene," řekl jsem. Bylo to báječné, mít na pomoc svalnatého obra, který krávě zvedl zadní nohu, takže odpadla dřina s tím, že jsem musel sám přehodit lano přes trám a pomocí lana krávu zdvihnout.
Noha spočívala v jeho velkých rukou a já jsem viděl, že jsem se strachoval právem. Prostor mezi prsty byl čistý, ale kloub mezi články prstů byl výrazně oteklý. Vzhlédl jsem." „Vidíte to, pane Birtwhistle? Infekce se šíří vzhůru."
„Jo, jo … Farmář zatlačil prstem ha zanícenou oblast a Nellie sebou cukla. „De jí to nahoru po noze a po celý tý straně. Myslel sem si, že to nic neni, jenom trochu hniloby, a dával sem na to …
„Panebože," skočil mu do řeči Len. „Ty kluci to teda v sobotu natřeli. Johny Nudd střelil pár gólů a …
„… roztok leptadla mezi prsty." Pan Birtwhistle jako by svého syna nevnímal, ale tak to bylo vždycky.
„Dělal sem to pravidelně večer a ráno. A povim vám, jak je to nejlehčí. To vemete slepičí brko a …
„… vůbec by mě nepřekvapilo, kdyby v sobotu zaskóroval eště lepčí," pokračoval Len nezastrašeně.
„Von je teda vohromnej pašák, dyž …
„… namočíte ho do roztoku a strčíte jí to mezi prsty. Funguje to jako…"
„…se mu pumlíč dostane na správnou nohu. Von je vobejde …
Zdvihl jsem ruku. „Okamžik, prosím. Musíte si uvědomit, že tahle kráva nemá hnilobu. Má hnisavý zánět kloubu, tady v tom malém kloubu hned u korunky. Nechci přehánět, ale má hnis uvnitř kloubní dutiny, a to je moc ošklivé."
Pan Birtwhistle pomalu přikývl. „Myslíte jako, že to je podebraný? No možná že by bylo nejlepší to propíchnout. Dyž se to jednou vypustí …
„… a je rychlej jako střela," pokračoval Len. „A povídám vám, Johnnie by moh hrát jednou za Darlington jako střední útočník a potom …
Vždycky považuji za zdvořilé hledět do očí člověku, který k vám hovoří, ale když hovoří dva najednou, je to obtížné, zvlášť když je jeden hluboce skloněný a druhý se za vámi tyčí.
„Děkuji ti Lene," řekl jsem. „Můžeš už tu nohu pustit" Napřímil jsem se a namířil jsem pohled někam mezi ně. „Potíž je v tom, že do toho nemůžete jenom prostě píchnout nožem, aby se to uvolnilo. Hladký povrch kloubu je často úplně narušený a pak je to velice bolestivé."
Nellie by se mnou byla jistě souhlasila. Zasáhlo jí to vnější prst a stála s nohou ukročenou stranou, protože se snažila soustředit váhu na zdravou vnitřní polovinu nohy.
Farmář mi položil nevyhnutelnou otázku." „A co tedy budeme dělat?"
Měl jsem nepříjemné tušení, že nebude vůbec záležet na tom, co uděláme. ale musel jsem se pokusit.
„Budeme aplikovat sulfanylamid v prášku a také vám dám mast. Třikrát denně nohu namažete."
„Mast?" Farmář se rozveselil. „No to sem přece dělal. Já sem…" „Dyby Darlington postavil Johnnie Nudda, myslim si … „Počkej, Lene," řekl jsem. „Jakou mast jste užíval, pane Birtwhistle?" „„Kravince," odpověděl farmář sebevědomě. „Nemůže bejt nic lepčího, než dobrej kravinec. Zaručeně vytáhne hnis. Mockrát sem ho dával na … „… budu si muset vobčas zajet do Darlingtonu, namísto abych se koukal na Kestrel," přerušil nás Len. „Musim se kouknout, jak to Johnniemu de s těma profesionálama, protože…" Vynutil jsem úsměv. Já osobně mám fotbal rád, a bylo zajisté dojemné, že Len ignoroval

obrovské panorama ligových družstev a soustředil se na vesnický tým, který hrál před dvaceti diváky. „Ano, ano, Lene, úplně chápu, jak ti je.“ Pak jsem se obrátil k jeho otci.“ „Měl jsem na mysli jinou mast, pane Birtwhistle.“ Farmářův obličej se prodloužil a koutky úst mu poklesly. „Já osobně sem nenašel nic, co by bylo lepšího než kravinec, a sem mezi dobytkem celej život“ Zaťal jsem zuby. Tenhle zemitý lék se těšil mezi daleskými farmáři třicátých let velké vážnosti a k největšímu vzteku bylo, že často přinášel úspěch. Bylo nepochybné, že pytel kravského trusu, který se přiložil na zanícenou oblast, ji mimořádně zahřál a uklidnil. V těch dobách jsem to musel pochopit a musel jsem se vyrovnat s mnoha starodávnými léčebnými postupy a držet jazyk za zuby, ale kravince jsem doposud nikdy nepředepsal a nehodlal jsem to učinit ani v tomto případě. „Možná že ano,“ řekl jsem pevně. „Ale já doporučuji kaolin. Zastavte se pro něj u mě v ordinaci. Zahřejete plechovku v rendlíku s horkou vodou a potom nohu namažete. Udrží teplo několik hodin. Pan Birtwhistle neprojevoval velké nadšení, a tak jsem to zkusil znovu. „Nebo můžete použít otruby. Támhle jich máte pytel.“
Trochu se rozveselil. „No jo, máte pravdu.“
„Tak ‚jí na to přikládejte třikrát denně horké otruby a dávejte jí prášky a za pár dní se na ni znovu podívám.“ Věděl jsem, že mě farmář poslechne, protože to byl svědomitý chovatel, ale takovéhle případy jsem už zažil a nebyl jsem příliš optimistický. Dobrou krávu nezdolá nic tak rychle jako bolavá noha. Velká, tlustá zvířata se při hnisavé artritidě v několika dnech proměnila v kostry. Mohl jsem jenom doufat.
„Tak dobře, pane Herriot,“ řekl pan Birtwhistle. „A teď zajděte k nám. Manželka už pro vás připravila krapet čaje.“
Zřídkakdy nepřijmu pozvání, ale když jsem vstoupil do kuchyně, tušil jsem, že si něco užiju.
„Víte, pane Herriote,“ pravila farmářova manželka a s úsměvem mi podávala šálek horkého čaje, „že jsem včera na trhu mluvila s vaší hospodyní, a ta povídala …
Tak vy si teda myslíte, že jí ty vaše prášky uzdravěj?“ podíval se na mě její muž vážně. „To bych byl moc rád, protože Nellie je moc dobrá na mlíko. Jak se pamatuju, při poslední laktaci sem vod ní měl…“
Kestrel bude hrát proti Dibhamu vo Hultonskej pohár,“ vpadl do toho Len. „To bude zápas, to vám povidám. Minule…“
Paní Birtwhistlová pokračovala bez nadechnutí.“ „jak ste ! se hezky zabydleli tam nahoře ve Skeldalu. Musí to tam bejt příjemný a ten krásnej vejhled …
„pět galonů, hned když se votelila, a držela se na…“ „… jim to nandali, ale my …“
Rovnou přes celý Darrowby. Ale pro mě by to nebylo, já sem na to moc tlustá. Povídala sem vaší hospodyni, že na takový bydlení musí bejt člověk mladej a hubenej. Celý ty vysokánský schody a …
Pořádně jsem se napil čaje. Poskytlo mi to příležitost , soustředit pozornost na jedinou věc, zatímco kolem mě bez ustání probublávala konverzace. Vždycky mě strašně unavilo, když jsem poslouchal všechny tři Birtwhistlovy a v jejich plném rozletu, a kromě toho bylo vyloučeno dívat se zároveň na všechny tři a reagovat vhodně na jejich naprosto rozdílné poznámky. Co mě nejvíc udivovalo, bylo, že se žádný z nich nikdy nenamíchl, když mu ostatní skákali do řeči. Nikdo nikdy neřekl.“ „Promineš, ale teď mluvím já“ nebo „Nepřerušuj mě“ nebo „Prokristapána buď zticha“. Žili spolu v dokonalém souladu, hovořili všichni, najednou a nikdo se ani v nejmenším nestaral o to, co říká teti druhý. Když jsem následující týden znovu ošetřoval nemocnou krávu, byla na tom hůř. Pan Birtwhistle plnil poslušně mé příkazy, ale Nellie se sotva dobelhala domů z pastvy. Byl tam Len a zdvihl jí nohu a já jsem zachmuřeně prohlížel zvětšený otok. Táhl se kolem korunky od paty k meziprstní mezeře a při sebelehčím doteku prstem kráva bolestí ucukla a trhla nohou. Moc jsem toho nenamluvil, protože jsem věděl, jaký zákrok Nelinku čeká, a také jsem věděl, že se panu Birtwhistlovi nebude moc líbit, až mu to povím. Koncem týdne jsem ho navštívil znovu a stačil jediný pohled na farmářův obličej a věděl jsem, že všechno probíhá tak, jak jsem se obával. Tentokrát byl sám a mlčky mě zavedl do chléva. Nellie se vůbec neodvažovala dotknout se zanícenou nohou kamenité podlahy, stála jenom na třech. A ještě horší bylo, že strašlivě vyhubla. Pěkné zvíře se ve dvou týdnech proměnilo v uzlíček kostí a kůže. „Pochybuju, že se z toho dostane,“ zabručel pan Birtwhistle. Zadní noha krávy se zvedá obtížně, ale dneska jsem nepotřeboval pomoc, protože Nelly to už nezajímalo. Vyšetřil jsem oteklý prst. Teď už byl obrovský - velká ošklivá boule s pramínkem hnisu stékajícím po stěně. „Všim sem si, že to prasklo,“ farmář ukázal prstem na

trhlinu, „ale neulevilo se jí“ „Také bych nepředpokládal, že by se jí ulevilo,“ pravil jsem. „Tvrdím že ta potíž je uvnitř kloubu.“
„No jo, holt se to stává,“ odpověděl. „Asi bych měl zatelefonovat pro Mallocka. Nemá už skoro žádný mlíko, chudák jedna stará, dyť na ní už nic nezůstalo.“
Vždycky jsem musel počkat, až padne odstrašující jméno pohodného a jeho pistole, než jsem mohl vyslovit to, co jsem teď hodlal navrhnout. Už od začátku to byl případ pro chirurgický zákrok, ale kdybych to byl navrhl rovnou, byla by to bývala ztráta času. Amputace prstu u skotu vždycky plnila farmáře hrůzou a také teď jsem věděl, že budu pana Birtwhistla přesvědčovat jen s velkými obtížemi.
„Nemusíte ji zabíjet,“ pravil jsem. „Je ještě jiná možnost léčby.“
„Eště nějakej způsob? Dyť už sme udělali, co sme mohli.“ Sklonil jsem se a znovu jsem zvedl nohu.
„Podívejte se na tohle.“ Sáhl jsem na vnitřní půlku kopyta a zahýbal jsem s ním. „Tahle strana je dokonale zdravá. Vůbec nic jí nechybí. Klidně snese Nelllinu váhu.“
„To jo, ale co s tou hroznou bolestí?“ „Mohl bych to odstranit“
Myslíte…odříznout?“ , Ano.“
Prudce zavrtěl hlavou. „Ne, ne, kdepak. To já vůbec nechci. Už si toho vytrpěla dost. To rači vopravdu pošlete pro Jeffa Mallocka, a je to.“
A už to bylo tady. Farmáři nejsou žádné citlivé fialinky, ale tenhle úkon jim zkrátka nešel pod vousy.
„Ale, pane Birtwhistle,“ řekl jsem, „cožpak to nechápete - okamžitě v ji to přestalo bolet. Tlak by zmizel a váha by se přenesla na druhou stranu nohy.“
„Řek sem ne, pane Herriot, a trvám na tom, že ne. Udělal ste, co ste moh, a já vám děkuju, ale nohu jí řezat nenechám, a basta.“ Otočil se a odcházel.
Bezmocně jsem za ním hleděl. Jedna z věcí, které nenávidím, je přemlouvat někoho k operaci na jeho zvířeti, a to z prostého důvodu, že kdyby se nepodařila, nesu odpovědnost já. Byl jsem si však téměř jistý, že zhruba hodinu trvající chirurgický zákrok by zvíře postavil na nohy a Nelinka by byla zase úplně fit.Nemohl jsem to tak nechat. Vyběhl jsem z chléva. Farmář už byl v půli cesty přes dvorek a mířil k telefonu. Udýchaně jsem ho dohonil, právě když došel ke dveřím. „Pane Birtwhistle, prosím vás, vyslechněte mě. Nehovořil jsem přece o tom, že by se jí měla uříznout noha. Jenom jeden prst“ „No to je půlka nohy, né?“ Upřeně hleděl na své boty. „To je podle mýho názoru hodně“ „Ale nebude vůbec nic cítit,“ žadonil jsem. „Uspím ji. A jsem si téměř jistý, že to bude úspěšná operace.“ „Pane Herriot, mně se to zkrátka nelíbí. Mně se nelíbí, když si to představim. A i dyby se to povedlo, nelíbilo by se mi, že by mi tadý chodila zmrzačená kráva.“ „Ale vůbec ne. Utvořil by se tam zrohovatělý pahýl a vsadil bych se, že byste si toho vůbec nevšiml.“ Konečně se na mě zadíval a zdálo se mi, že měkne. „Pane Birtwhistle,“ pokračoval jsem v útoku. „Do měsíce by z Nelinky mohla být zase pěkná tlustá kráva a dojila by víc než pětadvacet litrů denně.“ Mluvil jsem pošetile a nedoporučoval bych takovýhle. způsob přemlouvání žádnému veterináři, ale byl jsem jako pomatený. Nesnesl jsem pomyšlení, že tu krávu rozseká pohodný na žrádlo pro psy, když jsem byl přesvědčený, že ji mohu uzdravit. A ještě něco. Už jsem se těšil, možná že dětinsky, jak zbavím to zvíře bolesti a jak se jako zázrakem uzdraví. V oblasti operací skotu neexistuje mnoho zásahů tohoto druhu, ale amputace prstu k nim patří. Něco z mého nadšení se zřejmě přeneslo.“ na farmáře, protože mě chvíli upřeně pozoroval a potom pokrčil rameny. „A kdy byste se do toho chtěl pustit?“ otázal se Zítra.“ „„Tak jo. Budete potřebovat někoho k ruce?“ „Ne. Jenom vás a Lena. Přijdu v deset hodin.“
Nazítří ráno jsem rozkládal svoje nádobíčko na malé louce u domu a slunce mě hřálo do zad. Bylo to typické prostředí, v jakém se konávaly operace velkých zvířat.“ krásná zelená prostora, budovy ze šedého kamene a poklidný masív skal zvedajících se k bílým oblakům.
Trvalo jim dlouho, než Nelinku vyvedli, ačkoli to byl jenom kousek cesty, a když se ke mně ten kravský kostlivec belhal a ve vzduchu se kývala noha, na kterou kráva nemohla došlápnout, připadala mi má statečná včerejší slova pošetilá a hluchá.
V pořádku,“ řekl jsem, „zůstaňte stát, tohle místo mi vyhovuje.“ Na trávě, blízko mě, ležel můj podnos s pilkou, chloroformem, obvazy, vatou a jódem.“ Měl jsem s sebou také dlouhý provaz, pomocí kterého jsme zvířata pokládali, ale připadalo mi, že ho Nelinka nebude potřebovat.
Měl jsem pravdu. Připevnil jsem jí ohlávku s náhubkem, nalil jsem chloroform na houbu a velká bílá

kráva se téměř vděčně položila do chladivé zelené trávy.
„Kestrel si to ve středu večer rozdal," zachechtal se spokojeně Len. „Johnnie Nudd neskóroval, ale Len Bottomley…"
„Doufám, že děláme správnou věc," zamumlal pan Birtwhistle. „Podle toho, jak už skoro nemohla ani chodit, bych řek, že to je ztráta času … „…střelil pár nádherných gólů." Lenův obličej se při té vzpomínce rozsvítil. „Kestrel má kliku, že má takový maníky…" „Podrž tu nemocnou nohu, Lene!" křikl jsem na něj a přizpůsobil jsem se jejich zvyklostem. „Podepři ji na tom špalku a drž ji, by se nehýbala. A vy, pane Birtwhistle, ji popadněte za hlavu. Pochybuji, že by se hnula, ale kdyby ano, museli bychom přidat chloroform."
Krávy se dobře uspávají chloroformem, ale vždycky se snažíme nenechat je dlouho ležet, aby se jim nevracela potrava. Proto jsem pospíchal.
Rychle jsem nohu obvázal a pevně utáhl, aby se odkrvila spodní část, a potom jsem hmátl za sebe na podnos pro pilku. Knihy jsou plné velemoudrých metod o amputaci prstu, se spoustou řečí o kulatých řezech, o tom, že se má odhrnout kůže, aby se obnažila oblast kloubu, a podobně. Ale já jsem s dokonalým úspěchem odsekl stovky prstů několika rychlými řezy pilkou hned pod korunkou. Zhluboka jsem se nadechl. „Drž pevně, Lene." A pustil jsem se do práce. Několik minut nebylo slyšet nic než rytmické skřípání kovu na kosti a potom ležel bolavý prst na trávě a zbyl po něm jen plochý pahýl, z něhož stříkala krev z několika kapilár. Pomocí zahnutých kleští jsem rychle vykloubil zbytky patní kosti od druhého článku prstu a zvedl jsem ho. Podívejte se!" volal jsem. „Je skoro celý zničený" Ukázal jsem na nekrotickou tkáň z kloubu a kolem kloubu. „A vidíte všechno to svinstvo? Není divu, že měla bolesti"
Rychle jsem ránu ošetřil, posypal jsem ji jodoformem, pří ložil tlustý kus vaty a připravil obvaz. Když jsem trhal z bílé role papír, uvědomil jsem si, že jsem ve svém soustředění byl vlastně dost nezdvořilý. Vůbec jsem neodpověděl na Lenovu poznámku o jeho milovaném fotbalovém týmu. Možná že bych měl v příštích minutách ukázat přívětivější tvář. „ Poslyš, Lene," řekl jsem. „Když hovoříš o Kestrelu, pamatuješ se, jak je Willerton porazil pět nula? Jak se to stalo?" Mladý muž mi odpověděl tím způsobem, že na mě bez varování padl a prudce mě praštil do čela. Úder té velké vlasaté hlavy byl stejné intenzity, jako kdyby mě nabral býček, a položil mě dozadu na trávu. Nejdřív mi v lebce vybuchl ohňostroj, a když jsem ztrácel vědomí, poslední, co jsem zaregistroval, bylo překvapení a úžas. Já sám jsem fotbal miloval, ale nikdy by mě nebylo napadlo, že Len je Kestrelu tak oddaný, že by ho to dovedlo až k fyzickému násilí. Vždycky se mi zdálo, že to je velice mírný a neškodný chlapec. Myslím, že jsem omdlel jenom na několik vteřin, ale možná, že bych na té chladivé trávě zůstal ležet mnohem déle, kdyby mě kdesi v hlavě neupomínalo podvědomí, že jsem uprostřed chirurgické procedury. Zamrkal jsem a posadil jsem se.
Nelinka ještě pořád mírumilovně odpočívala na zeleném pozadí kopců. Pan Birtwhistle s rukama na jejím krku mě úzkostlivě pozoroval a Len ležel v bezvědomí obličejem dolů přes tělo krávy.
„Ublížil vám, pane Herriot?" „Ne, ne…moc ne. Co se stalo?"
„Měl jsem vám to povědít. Nemůže vidět krev. Ten jeden velkej trouba." Farmář změřil zoufalým pohledem bezvládného syna. „Ale nikdy sem eště nezažil, aby upad takhle rychle. Vlítnout rovnou do vás."
Skulil jsem nemohoucí tělo mládence stranou a začal jsem znovu. Ovazoval jsem ránu pomalu a opatrně, abych předešel pooperačnímu krvácení. Nakonec jsem přiložil několik vrstev pevného zinkového obvazu a pak jsem oslovil farmáře.
„Už jí můžete sundat ten náhubek, pane Birtwhistle. Jsme hotovi."
Začínal jsem oplachovat nástroje ve vědru vody, když se Len posadil téměř tak prudce, jako se prve položil. Byl smrtelně bledý, ale hleděl na mě se svým obvyklým přátelským úsměvem.
„Co ste to povídal vo Kestrelu, pane Herriot?" „Nic, Lene," odpověděl jsem spěšně. „Vůbec nic."
Po třech dnech jsem tam jel znovu a odstranil jsem původní obvaz, ztvrdlý krví a hnisem. Znovu jsem zasypal pahýl a přiložil čistý polštářek vaty. „Teď se jí určitě hodně uleví." Nelly skutečně vypadala veseleji. Trochu se stavěla na nemocnou nohu - dost opatrně - jako by nevěřila, že jí z života zmizela ta hrozná věc.
Když jsem odcházel, držel jsem sám sobě palec. Jediná věc, která mohla operaci pokazit, byla případná

infekce, která by se rozšířila i na druhou polovinu nohy. Nevyhnutelný důsledek by bylo okamžité utracení zvířete a strašlivé zklamání. Ale Nelince se to nepřihodilo. Když jsem sundal druhý obvaz, byla rána skoro zdravá, a pak jsem ji spatřil znovu až za pět týdnů po operaci. Očkoval jsem vepře u pana Birtwhistla, a když jsem skončil, zeptal jsem se jenom mimochodem.“ A jak se daří Nelince?“ „Pojte se na ni kouknout,“ odvětil farmář. „Je zrovna támhle na poli, hned za silnicí.“ Šli jsme spolu po louce až k bílé krávě, která tam stála mezi svými kolegyněmi se skloněnou hlavou a horlivě se pásla. A zřejmě toho už spásla dost od chvíle, kdy jsem ji viděl naposled, protože byla zase tlustá. „Pojď sem, malá!“ Farmář ji láskyplně dloubl palcem do zadku a kráva popošla o několik krků, a pak se znovu pustila do trávy.“ Po kulhání nebyla ani nejmenší stopa. „No to je úžasné,“ řekl jsem. „A dojí dobře?“ „No jo, už je zase na pětadvaceti litrech.“ Vytáhl z kapsy plechovku od tabáku, odklopil víčko a vytáhl starodávné hodinky. „Je deset hodin, mladej muži. Len už šel domů na čaj. Dáte si s námi taky hrneček?“ - Statečně jsem se napřímil v ramenou a šel jsem za ním do domu a hned zase začala palba. „ V neděli se stalo něco moc legračního,“ zachechtal se Len Walter Gimmett střelil Kestrelu dvě penalty. A víte, co udělali kluci? Voni … No, jestli to nebylo smutný, s tim starym panem Brentem?“ Paní Birtwhistlová naklonila hlavu na stranu a lítostivě se na mě podívala. „V sobotu sme ho pohřbili a … „Víte, pane Herriot, skočil jí do řeči její manžel. „lá sem si myslel, že mě taháte za fusekli, když ste mi vykládal, že bude Nellie zase dojit pětadvacet litrů. Nikdá … „… s nim praštili do pankejtu. Ten už Kestrelu žádnou penaltu nestřelí. Měl byste vidět …

„… dneska by byl bejval slavil devadesátý narozeniny, chudák stará. Ve vesnici ho měli moc rádi a kostel byl plnej při bohoslužbách. Farář povídal …

„… bych nic takovýho byl nečekal. Jenom sem si myslel, že by mohla trochu přibrat a že bysme ji potom mohli porazit na maso. Sem vám vopravdu vděčnej…“

Seděl jsem s prsty křečovitě sevřenými kolem hrnečku a vtom jsem se náhodou zahlédl v popraskaném zrcadle nad kuchyňskou výlevkou. Bylo to dost otřesné, protože jsem civěl před sebe skelným zrakem s rysy křečovitě staženými - málem jsem sám sebe nepoznal. Usmíval jsem se jako idiot, čímž jsem reagoval na Lenovu humornou historku o pankejtu, současně jsem se tvářil lítostivě nad odchodem pana Brenta a přísahám, že také trochu spokojeně nad úspěšným výsledkem operace. A ježto jsem se navíc pokoušel patřit najednou do tří stran, mohl jsem si udělit pochvalu za vynikající výkon.

Ale jak jsem se již zmínil, šlo mi to na nervy a brzy jsem se odporoučel. Oba muži se horlivě zabývali jablkovým závinem paní Birtwhistlové a konverzace se nerušeně odvíjela. Zavřel jsem dveře a kolem mne se rozhostil náhlý klid a mír. Ten pocit klidu ve mně zůstal, ještě když jsem nastoupil do auta a vyjel z dvorku na úzkou venkovní silnici. A zůstal ještě, když jsem zastavil asi po sto metrech vůz a stočil jsem okénko, abych se znovu podíval na svou pacientku.

Nelinka teď ležela. Nakrmila se a pohodlně odpočívala a přežvykovala. Pro venkovského veterináře není nic víc uklidňujícího, než tohle pomalé přežvykování. Znamená spokojenost a zdraví. Hleděla na mě přes kamennou zídku a mírné oči v bílé hlavě zdůrazňovaly pohodu scenérie i ticho po babylonu hlasů v obytné budově.

Nelinka neuměla mluvit, ale ty klidně se pohybující sanice mi sdělily všechno, co jsem chtěl vědět.

KAPITOLA TŘICÁTÁ PÁTÁ

Máloco mě chytne za srdce tak, jako pes žebráček. Tenhle byl přivázaný k pouliční svítilně před jedním obchodem ve Windsoru. Oči měl upřené na vchod a silou vůle nutil svého pána, aby už vyšel. Občas si sedl a prosil.

Měli jsme volné odpoledne - nelítalo se. Což nám všem poskytlo možnost odpočinout si a nepochybně to uklidnilo napjaté nervy našich instruktorů, ale když jsem spatřil toho psa, spadly ze mě stresy Královského letectva a byl jsem zpátky v Darrowby.

Toho malého psíka jsme si všimli jednou, když jsme se se Siegfriedem procházeli po náměstí v den trhu. Když byl v ordinaci klid, často jsme si spolu vyšli na náměstí a dali řeč s farmáři shromážděnými kolem vchodu k Doversům. Někdy jsme zinkasovali dosud nevyrovnané účty, někdy jsme domluvili práci na příští týden - a když nebylo to, ani ono, osvěžili jsme se na čerstvém vzduchu.“

Psíka jsme si všimli proto, že seděl a prosil před stánkem se sušenkami.
„Podívej se na toho pejska," řekl Siegfried. „Kde se tu vzal?"
Ještě když Siegfried hovořil, hodil majitel stánku psovi sušenku, a ten ji dychtivě spořádal, ale když muž obešel stánek a napřáhl ruku, zvířátko uteklo.
Zastavil se však před jiným stánkem, kde se prodávala vejce, sýr, máslo, koláče a cukroví. Nezaváhal a znovu se posadil jako malý prosebníček, vzpřímená záda, packy před sebou a hlava vyčkávavě číhající.
Dloubl jsem do Siegfrieda. „Pustil se do toho znovu." Můj kolega přikývl. „Ano, je to zajímavý a roztomilý pejsek, viď? Na jaký druh bys ho tipoval?"
Podvraťák. Vypadá trochu jako malý hnědý ovčácký pes, ale je v tom ještě něco přimícháno - možná teriér." Netrvalo dlouho a žvýkal housku a tentokrát jsme k němu zamířili. Když jsme se k němu přiblížili, přátelsky jsem na něj promluvil.
„Ahoj, kluku." řekl jsem a dřepl jsem si na bobek asi tak metr od něj. „Pojď k nám, a se na tebe podíváme."
Obrátil se ke mně a na chvíli na mě hleděly z mimořádně přitažlivé, půvabné tlamičky dvě vlídné hnědé oči. Huňatý ocas mi zamával místo odpovědi, ale když jsem se k němu pomalinku šoural, beze spěchu se vmísil do zástupu lidí na trhu a ztratili jsme ho z dohledu. Nechtěl jsem se o tomto našem setkání nijak zvlášť šířit, protože jsem nikdy nedokázal rozšifrovat Siegfriedův vztah k malým zvířatům. Siegfried byl vášnivě zaujat péčí o koně a často si tropil šoufky z toho, že já ochotně spěchám k nemocným psům a kočkám.
Tehdy byl Siegfried vysloveně odpůrcem chovu domácích zvířat jen pro potěšení. Na toto téma hovořil velice horlivě a výmluvně - tvrdil, že to je hloupý nesmysl navzdory skutečnosti, že s ním v jeho vlastním voze jezdilo pět různých psů. Dnes, po pětatřiceti letech, je právě tak zaujatým zastáncem domácích zvířat, ačkoli s sebou vozí už jenom jednoho psa. Takže, jak říkám, bylo nesnadné odhadnout v této oblasti jeho reakce a zdržel jsem se, abych za tím malým pejskem šel.
Stál jsem tam a přišel ke mně mladý policista.
„Pozoruju ho celé dopoledne, jak tu žebrá u stánků" , řekl. „Ale taky se mi nepodařilo přiblížit se k němu, jako vám."
„Ano, je to zvláštní. Je přátelský, ale bojí se. Rád bych věděl, komu patří."
„Bude to asi nějaký tulák, pane Herriote. Mám psy rád a fandím si, že všechny místní znám. Tenhle je cizí" Přikývl jsem. „Vsadil bych se, že máte pravdu. Takže se mu vlastně mohlo stát cokoli. Mohl mu někdo ubližovat a on třeba utekl, nebo ho mohl někdo vyhodit z aut. „ „Ano," odpověděl. „Máme tady okolo pár roztomilých lidiček. Nikdy nepochopím, jak někdo může opustit bezmocného tvora a nechat ho, aby se postaral sám o sebe. Já jsem se tohohle pejska několikrát pokoušel chytit, ale nepovedlo se mi to."
Pes mi vězel v hlavě celý zbytek dne, a ještě když jsem večer ležel v postelí, nedokázal jsem zahnat nepříjemnou představu malého hnědého stvoření bloudícího v neznámém světě, pejska, který,seděl a žadonil o pomoc jediným způsobem, který znal.
Tehdy jsem ještě nebyl ženatý a v pátek večer jsme se se Siegfriedem oblékali do večerních úborů a připravovali se na lovecký ples v East Hirdsley. Bylo to asi patnáct kilometrů od Darrowby.
Oblékali jsme se s námahou a utrpením, protože tehdy byla doba škrobených košil a tvrdých vysokých límečků a ze Siegfriedova pokoje, kde zápolil se svými manžetami, se ozývala šťavnatá květomluva.
Já jsem na tom byl ještě hůř, protože jsem ze svého obleku vyrostl, a když se mi podařilo zapnout škrtící límec, musil jsem se vmáčknout do saka, které mě krutě tlačilo v průramcích. Zrovna se mi podařilo dovršit kompletní oblečení a pokoušel jsem se opatrně několikrát nadechnout a vydechnout, když zazvonil telefon.
Byl to ten mladý policista, který se mnou hovořil začátkem týdne.
„Máme tady toho pejska, pane Herriote. Víte - toho, co žebral na trhu."
„Vážně? Někomu se podařilo ho chytit?"
Nastala pomlka. „Ne, to ne. Jeden z našich lidí ho našel ležet na silnici za městem a přinesl ho. Měl úraz." ťekl jsem o tom Siegfriedovi. Podíval se na hodinky. „Takhle je to vždycky, viď, Jamesi? Zrovna když jsme připraveni k odchodu. Teď je devět hodin a měli bychom vyrazit" Chvíli uvažoval. „Tak tam sjeď a

podívej se na to a já tady na tebe počkám. Vypadalo by lépe, kdybychom na ples přišli společně.“
Když jsem jel na policejní stanici, zplna srdce jsem doufal, že mě nečeká příliš náročná práce. Lovecký ples byl pro mého šéfa důležitý, protože se tam sejd bratrstvo milovníků koní z celého okresu a Siegfried se bude báječně bavit, bude rozprávět a pít se spoustou spřízněných duší a stráví výtečný večer, i když skoro netančí. Kromě toho, jak tvrdil, prospívá našemu obchodu, když se se zákazníky stýká společensky.
Ohrada pro psy byla dole na dvorku za policejní stanicí. Policista mě tam zavedl a otevřel jedny dveře. Malý pejsek ležel velmi tiše a klidně ve svitu jediné elektrické žárovky, a když jsem se sklonil a pohladil hnědou srst, krátce pohnul ocasem na svém slaměném pelíšku.
„Ještě pořád dokáže vrtět ocasem,“ řekl jsem.
Policista přikývl. „Ano, je to určitě moc hodné zvířátko.“ Snažil jsem se ho vyšetřit, aniž bych s ním příliš hýbal a aniž bych se ho příliš dotýkal. Nechtěl jsem mu ublížit a zatím se nedal určit rozsah jeho poranění. Na první pohled bylo zřejmé, že má víc drobných poranění, jedna zadní noha byla zkroucená v neomylné poloze zlomeniny a na tlamě měl krev. Ta mohla pocházet od poranění zubů a já jsem mu opatrně zdvihl hlavu, abych se mu podíval na tlamu. Ležel na pravém boku a když jsem mu otočil hlavu, jako by mě praštil palicí.
Jeho pravé oko bylo dislokováno z očnice a vystupovalo jako ohavný výrůstek, velká lesklá koule s víčky zapadlými za bílou sklérou.
Připadalo mi, že tam dřepím hrozně dlouho, ztuhlý ošklivou nepatřičností pohledu, a jak se minuty táhly, díval jsem se db malé psovy tváře a on se díval na mě tím jedním mírným okem. Hleděl důvěřivě a na druhé straně civěla bezvýrazně ta groteskní koule.
Hlas policisty přerušil moje úvahy. „Zřídili ho zle, viďte?“
„Ano, ano, zřejmě ho srazilo nějaké auto - možná, podle těch zranění, že ho kus táhlo.“
„A co si o tom myslíte, pane Herriote?“
Věděl jsem, jak to mínil. Rozumný postup by byl sprovodit tohle nikým nechtěné stvoření ze světa. Pes byl těžce raněný a nikomu nepatřil. Rychlá smrtelná dávka uspávacího prostředku, jeho trápení by skončilo a já bych jel na ples.
Ale policista nic takového neřekl. Možná že právě tak jako já se díval do laskavé hloubky toho jednoho důvěřivého oka.
Rychle jsem se napřímil. „Mohu si zatelefonovat?“
Na druhém konci drátu se ozval Siegfriedův hlas chraptivý netrpělivostí. „Kruci, Jamesi, už je půl desáté. Jestli se na tu veselici máme dostat, musíme vyjet hned, nebo se vůbec nemusíme namáhat. Toulavý pes a těžce zraněný. Nezní to jako velký problém.“
„Já vím, Siegfriede. Lituji, že tě zdržuji, ale nedokážu se rozhodnout. Přál bych si, aby ses tu zastavil a řekl mi, co si o tom myslíš.“
Bylo ticho a pak se ozval dlouhý vzdech. „Dobře, Jamesi. Za pět minut jsem u tebe.“ Když vstoupil na policejní stanici, způsobil tam mírný rozruch. Siegfried dokázal vypadat vznešeně i ve svých pracovních šatech, ale když sem vplul vykoupaný a oholený, s velbloudím kabátem přehozeným přes zářivě bílou košili s černou vázankou, bylo v něm něco vévodského.
Dostalo se mu uctivých pohledů od mužů sedících v místnosti, a potom předstoupil můj mladý policista. „Pojďte tudy, pane,“ řekl a vraceli jsme se znovu do ohrady.“
Siegfried byl zticha, když si přidřepl vedle psa a hleděl na něj stejně jako já, aniž by se ho dotkl. Potom opatrně zdvihl hlavu a úděsné oko se zalesklo.
„Panebože! „ řekl tiše a při zvuku jeho hlasu se dlouhý chlupatý ocas na podlaze pohnul.
Několik vteřin stál Siegfried nehybně a mlčky a upřeně se díval do psího obličeje a vlídná oháňka chrastila ve slámě.
Potom se napřímil. „Odvezeme ho,“ zabručel.
V ordinaci jsme malé zvířátko uspali, a když leželo v bezvědomí na stole, mohli jsme ho důkladně vyšetřit. Po několika minutách si Siegfried nacpal stetoskop do kapsy bílého pláště a oběma rukama se opřel o stůl.
„Luxace oční koule, zlomená stehenní kost, několik hlubokých poranění, polámané tlapy. Je tady práce

do půlnoci, Jamesi“
Mlčel jsem.
Můj šéf rozvázal uzel černé vázanky a rozepl knoflíček u krku. Sloupl ze sebe tvrdý límec a pověsil ho přes držadlo operační lampy.
„Panebože, to se mi ulevilo,“ zabručel a začal rozkládat operační materiál.
Podíval jsem se na něj přes stůl.“ „A co bude s loveckým plesem?“
„K čertu s loveckým plesem.“ řekl Siegfried, „dáme se do práce.“
Začali jsme a pracovali jsme hodně dlouho. Pověsil jsem svůj tvrdý límeček vedle límečku kolegy a pustili jsme se do poraněného oka. Vím, že jsme oba cítili totéž - nejdřív jsme se chtěli zbavit té hrůzy, než se pokusíme spravit všechno ostatní.
Navlhčil jsem oční kouli, rozevřel jsem víčka a Siegfried opatrně uložil oko zpátky do očnicové dutiny. Odfoukl jsem si, když to celé zmizelo a byla vidět jenom duhovka.
Siegfried se spokojeně usmál. „Už to zasé vypadá jako oko, vid.“„ Pohlédl do hlubin oftalmoskopem. „Nevidím tam žádné větší poškození, mohlo by být zase jako nové. Ale sešijeme víčka, abychom oko na několik dní chránili.
Rozbité konce zlomené holenní kostí byly ošklivě dislokovány a museli jsme se hodně namáhat, abychom je správně složili, než jsme je dali do sádry. Ale konečně jsme byli hotovi a začali jsme sešívat četné řezné rány a poranění.
Pracovali jsme každý zvlášť a v ordinaci bylo dlouho ticho. Nebylo slyšet nic než cvakání nůžek, když jsme odstřihovali hnědou srst kolem ran. Já jsem věděl, a Siegfried také věděl, že téměř určitě pracujeme zadarmo, ale co nás hnětlo nejvíc, bylo, že po vší té námaze ho možná budeme muset přece jenom utratit. Byl pod dozorem policie, a kdyby o něj nikdo nepožádal do deseti dnů, znamenalo to euthanasii. Ale jestliže se jeho poslední majitel doopravdy zajímal o jeho osud, Proč se nesnažil spojit se s policií už dřív…Když jsme skončili a oplachovali nástroje, bylo po půlnoci. Siegfried hodil poslední jehlu na podnos a podíval se na spící zvíře. „Myslím, že se probouzí,“ řekl. „Pojď, přeneseme ho ke krbu, a než se vzpamatuje, můžeme se napít.“ Přenesli jsme psa na přikrývce do obývacího pokoje a položili jsme ho na koberec před jasně hořící uhlíky. Můj kolega se natáhl nad krbovou římsu a vzal ze zasklené skříňky láhev whisky a dvě sklenice.“ A s drinky v ruce, bez límečků, stále ještě v košilích s naškrobenými náprsenkami a v kalhotách od večerních obleků, které nám připomínaly ztracený ples, jsme se pohodlně usadili do křesel po obou stranách krbu a mezi námi tiše ležel náš pacient. Teď už na něj byl veselejší pohled. Jedno oko měl zavřené ochrannými stehy a zadní nohu nataženou v bílé sádře, ale byl upravený, čistý a ošetřený. Vypadal, jako by někomu patřil, ale přesto jsme o tom silně pochybovali. Byla téměř jedna hodina ráno a hladina v lahvi se povážlivě snížila, když se střapatá hnědá hlava začala hýbat. Siegfried se naklonil a dotkl se jednoho ucha a okamžitě se ozvalo zaťukání ocasu do koberce a růžový jazyk mu líně olízl prsty. „To je strašně milý pes,“ zašeptal, ale jeho hlas zněl, jako by myslel na něco úplně jiného. Věděl jsem, co ho trápí.
Za dva dny jsem vytáhl stehy z víček a potěšilo mě, že jsem pod víčky našel normální oko.
Mladý policista byl rád stejně jako já. „Jenom se na to podívejte!“ vykřikl. „Člověk by vůbec nepoznal, že se mu něco stalo.“
„Ano, nádherně se to uzdravilo. A zmizel i otok a zánět“ Chvíli jsem váhal. „Ptal se po něm někdo?“
Zavrtěl hlavou. „Ještě tu nic nemáme. Ale zbývá ještě osm dní a my se tu o něj moc dobře staráme.“
Několikrát jsem zašel na policejní stanici a pejsek mě vždycky vítal s upřímnou radostí. Jeho strach zmizel, stál na své zasádrované noze, opíral se mi o kolena a mrskal oháňkou.
Ale dny plynuly a moje úzkost narůstala a desátý den jsem se přímo děsil, když jsem zamířil do policejní ohrady. Doposavad jsem od nikoho nic neslyšel. Můj úřední postup byl nevyhnutelný. Když měl člověk utratit starého nebo beznadějného psa, považoval to často za skutek milosrdenství, ale když to byl mladý zdravý pes, bylo to strašné. Nenáviděl jsem to, ale byla to jedna ze zlých povinností, které veterinář musí plnit.
Mladý policista stál ve dveřích.
„Ještě stále žádné zprávy?“ otázal .jsem se a on zavrtěl hlavou.
Přešel jsem kolem něj do ohrady a chlupaté malé stvoření se o mě opřelo předními nohama jako

vždycky a smálo se mi do tváře s tlamičkou dokořán a se zářícíma očima.
Rychle jsem se odvrátil. Musím to udělat hned, nebo to neudělám nikdy.
„Pane Herriote," policista se dotkl mé paže. „Já si myslím, že bych si ho vzal."
„Vy?" Hleděl jsem na něj.
„Ano, já. Dostáváme sem spoustu zaběhlých psů, a ačkoli je mi jich líto, nemůžu si je všechny vzít domů, viďte." „Ne, to nemůžete," řekl jsem. „Já mám stejný problém." Pomalu přikývl. „Ale tenhle je trochu jiný a připadá mi, že přišel zrovna v pravou chvíli. Mám dvě malé dcerky a dlouho už mě trápily, že chtějí psa. Tenhle tvoreček vypadá, že by se nám mohl přesně hodit." Zalila mě teplá vlna úlevy. „Souhlasím z celého srdce. Tenhle pejsek je vysloveně dobrá duše. Vsadil bych se, že bude ohromný k dětem."
„Dobře. Ujednáno. Myslel jsem, že se s vámi nejdřív poradím." Šťastně se usmál. Hleděl jsem na něj, jako kdybych ho viděl poprvé. „Jak se jmenujete?" „Phelps," odpověděl. „P. C. Phelps." Byl to úhledný mladý chlapík, s čistou pletí, s veselýma modrýma očima, a vypadal solidně a spolehlivě. Musel jsem se vší mocí ovládnout, abych ho nechytil za ruku a nepraštil ho vesele do zad. Ale podařilo se mi zachovat profesionální vzezření. „To je výborné." Sklonil jsem se a pohladil jsem malého psíka. „Nezapomeňte ho za deset dní přivést do ordinace, abych mu odstranil stehy. Asi za měsíc mu sundáme sádru.
Stehy mu bral Siegfried a já jsem našeho pacienta spatřil až za čtyři týdny.
P. C. Phelps s sebou měl své dcerky, čtyřletou a šestiletou, a psa.
„Říkal jste, že."tak nějak v tyhle dny byste mu měl sundat sádru," řekl a já jsem přikývl.
Podíval se na děti. „Tak sem pojďte, vy dvě, a zvedněte ho na stůl."
Obě malé holčičky snaživě vzaly do náruče svého nového mazlíčka, a když ho zvedaly, psí ocas sebou zuřivě mlátil a široká tlama potěšeně funěla.
„Vypadá to, že jste měl dobrý nápad," řekl jsem.
Usmál se. „To je slabý výraz. Ten pes je k dětem báječný.
Nemohu vám ani vylíčit, jakou z něj máme radost. Patří k nám, jako by se u nás narodil."
Vzal jsem svou malou pilku a začal jsem odstraňovat sádru.
„Zřejmě je to dobré pro obě strany. Každý pes touží po bezpečném domově."
Nemůže být bezpečnější. Přejel si dlaní po hnědém plášti a zasmál se. Pak oslovil malého psíka. „Tak to dopadá, když žebráš na trhu u stánků, chlapče. Teď jsi v rukou zákona."

KAPITOLA TŘICÁTÁ ŠESTÁ

Když jsem vstoupil do Královského letectva, bál jsem se, ale."tajil jsem to. Celý život jsem trpěl závratí a dodnes mi stačí, abych se podíval ze sebemenší výšky, a propadnu hrozné nevolnosti a panice. Jak mi asi bude, až začnu létat?
Jak se ukázalo, nebylo mi nic. Mohl jsem se dívat dolů z otevřeného kokpitu do tisícimetrového prostoru bez jediného zachvění. Strachoval jsem se zbytečně.
Také ve své veterinární praxi jsem měl svoje děsy a největší hrůzu mi hned na počátku mé kariéry nahánělo ministerstvo zemědělství.
Zní to podivně, ale je to pravda. Děsila mě úřední stránka věci - všechny ty formuláře. Co se týče praktické práce pro ministerstvo, ve vší skromnosti jsem cítil, že v tom ohledu jsem na úrovni. Často jsem se v myšlenkách vracel k tuberkulinaci, která byla mým úkolem - vystříhal jsem krávě malý prostor na určitém místě na krku, potom jsem vbodl jehlu do tlusté kůže a napíchl desetinu kubíku tuberkulínu. Bylo to na farmě pana Hilla a já jsem pozoroval, jak mi pod jehlou naskakuje správný vnitrokožní „hrášek". Tak to mělo být, a když to takhle vyskočilo, člověk věděl, že odvádí svou práci." zjišťuje výskyt tuberkulózy. „Tadle byla číslo šedesát pět," ohlásil farmář, a pak se mu na tváři objevil trochu uražený výraz, protože jsem zkontroloval číslo vyražené v uchu. „Mařítečas, pane Herriote. Mám tady celej seznam, všechno ve správným pořádku. Napsal jsem to extra pro vás, abyste si to moh odnýst „
Měl jsem své pochybnosti. Všichni farmáři byli přesvědčeni, že záznamy o jejich skotu jsou bezvadné, ale už jsem na to doplatil. Zřejmě jsem měl nadání dopustit se každé, každičké administrativní chyby a nepotřeboval jsem, aby mi v tom pomáhali farmáři. Bylo to ale velké pokušení. Hleděl jsem na dlouhý seznam čísel v jeho upracovaných rukou. Kdybych přijal nabídku, ušetřil bych spoustu času. Bylo tady

ješ.“ víc než padesát zvířat k tuberkulinaci a do oběda jsem musel stihnout další dvě stáda. Podíval jsem se na hodinky. Kruci! Zaostával jsem v rozvrhu hodin a rozklepala mě známá úzkost.“ „Dobře, pane Hille, vezmu si to a velice vám děkuji.“ Nacpal jsem papír do kapsy a šel jsem chlévem a odstřihoval jsem srst a napichoval jsem kůži jako o závod. Za týden na mě z otevřené knihy záznamů vyskočila ta příšerná dvě slova. „Tel. min.“ Tajemně znějící šifra napsaná rukopisem slečny Harbottlové měla sílu zmrazit mi krev v žilách. Znamenala, že jsem měl zatelefonovat na ministerstvo zemědělství, a kdykoli napsala sekretářka tahle slova do knihy, byl jsem zase v průšvihu. Chvějící se rukou jsem sáhl po sluchátku. Jako vždycky se ozvala Kitty Pattisonová a v jejím hlase jsem vytušil stopu soucitu.“ Byla to půvabná dívka, vedoucí kanceláře, a znala všechny moje prohřešky. Dokonce když se jednalo o něco malicherného, sama mě někdy upozornila, ale když jsem šlápl hodně vedle, vzal si mě na paškál sám šéf, oblastní inspektor Charles Harcourt.
„Pane Herriote,“ pravila Kitty jakoby nic. Věděl jsem, že se mnou sympatizuje, ale nemohla s tím nic dělat. „Pan Harcourt by si s vámi rád promluvil.“
A bylo to. Tahle příšerná věta mi vždycky rozbušila srdce.
Děkuji vám,“ odpověděl jsem chraptivě a celou věčnost jsem čekal, když přepojovala telefon.
Herriote! „ Znělý hlas mě zdvihl ze židle, takže jsem nadskočil.“
Polkl jsem. „Dobré jitro, pane Harcourte. jak se daří?“ „Hned vám povím, jak se mi daří. Jsem setsakra naštvaný!“ Živě jsem si představil tu hezkou, ruměnou, cholerickou tvář, jak rudne ještě víc a jak z ní planou zelené oči. „Abych vám pravdu řek, jsem vzteky bez sebe!“
„Já…“
„Žádné já vám nepomůže. Jako vám to nepomohlo, když jste testoval u Franklandů tu krávu, co pošla už před dvěma roky. To bylo moc šikovné . - nevím, jak jste to dokázal. Dnes jsem si prohlížel vaši tuberkulinaci u Hillů z Vysoké vyhlídky a tam jste testoval mezi jinými dvě krávy, číslo 74 a 103. Ale podle našich záznamů prodal Hill obě dvě před půl rokem v Brawtonu na aukci, takže jste zvládl další zázrak.“
„Hrozně lituji…“
„Prosím vás, ničeho nelitujte, jste vynikající! Jak jen to děláte! Mám u sebe všechny záznamy - tloušťku kůže, prostě všechno - vidím, že jste zjistil, že jsou obě zvířata s tenkou kůží, ačkoli byly v té době od vás vzdáleny dvacet kilometrů. Geniální!“
Tedy a…“ „Dobře, Herriote, nechám už ,té komedie. Povídám vám ještě jednou, a to naposledy, a doufám, že posloucháte.“ Odmlčel se a já jsem téměř viděl, jak se jeho statná ramena napřímila, když zařval do telefonu. „Dívejte se vždycky do těch pitomých uší!“
Začal jsem rychle blekotat. „Ano, budu, pane Harcourte, ujišťuji vás, že ode dneška …
„Dobrá, dobrá, ale ještě mám něco jiného.“ Něco jiného?“ „Ano, ještě jsem neskončil.“ Jeho hlas zněl teď velmi unaveně. „Mohl bych vás poprosit, abyste si vzpomněl na tu krávu, kterou jste odeslal na základě tuberkulózního příkazu od Wilsona do Low Parks „ Zaryl jsem si nehty do dlaní. Začalo to houstnout. „Ano, pamatuji se.“ „A teď, můj milý Herriote, jestlipak si také vzpomínáte na naši malou konverzaci, kterou jsme vedli o formulářích?“ Charles se snažil být trpělivý, protože to byl slušný člověk, ale stálo ho to mnoho. „Cožpak se všechno, o čem jsme hovořili, od vás odráželo jako hrách od stěny?“
„Ale, ne, samozřejmě že ne.“ „A proč tedy jste mi neposlal formulář o přejímce k utracení?“ Formulář o přejímce. Copak já jsem…?“ „ . „Ne, neposlal jste mi to,“ řekl. „A skutečně to nechápu. !Prošel jsem to s vámi minule krok za krokem, víte tehdy, když jste zapomněl přiložit kopli o hodnocení.“ „Panebože, to mě opravdu moc mrzí.“ Z druhého konce se ozval hluboký vzdech. „A není na tom vůbec nič Od mlčel se. „Já vám povím, co uděláme. Probereme spolu celý postup znovu, chcete?“ „Ano, samozřejmě.“
„Velmi dobře,“ pravil „Když zjistíte infikované zvíře, především vyplníte formulář B. 205 DT, A, to je oznámení, kterým žádáte zachycení a izolaci zvířete. Další,“ - zaslechl jsem klepnutí prstu o dlaň, jak odpočítával postup, „další je formulář B. 207 DT, C, zpráva o tom, že se má zvíře utratit. Potom formulář B. 208 DT, D, potvrzení 0 ohledání. Potom B. 196 DT, hlášení veterinárního inspektora. Potom B. 209 DT, souhlas s odhadní cenou, a v případech, kdy majitel nesouhlasí, nastoupí formulář B. 213 DT, to je jmenování úředního odhadce. Potom tu máme B. 212 DT, zpráva majiteli, kdy a kde bude zvíře utraceno, a následuje formulář B. 227 DT, přejímací potvrzení pro zvíře na porážku, a nakonec B.

230 DT, hlášení o žádosti o dezinfekci. Ksakru, to je jednoduché, může to pochopit každé dítě. Naprosto jednoduché“
„Ano, ano, zajisté, absolutně“ Pro mne to jednoduché nebylo, ale o tom jsem ani nedutl. Charles se uklidnil a nechtěl jsem ho popudit.
„Moc vám děkuji, pane Harcourte,“ řekl jsem. „Dám si pozor, aby se to neopakovalo.“ Položil jsem sluchátko s pocitem, že to všechno mohlo dopadnout mnohem hůř, ale přesto mi nervy hrály a ještě nějakou chvíli jsem se nemohl uklidnit. Potíž byla v tom, že práce pro ministerstvo byla pro nás prakticky zoufale důležitá. Upřímně řečeno, v té svízelné době to byl jediný pravidelný příjem.
Všechny ty problémy kolem tuberkulózních příkazů. Když zjistil veterinář krávu s otevřenou tuberkulózou, bylo jeho povinností dohlédnout, aby se zvíře okamžitě utratilo, protože mléko by mohlo ohrožovat veřejnost. To zní snadno, ale naneštěstí zákon trval na tom, aby utracení každého nešťastného stvoření doprovázela taková záplava tristních formulářů, že se dala přirovnat k přepršce konfet.
Nejen že těch formulářů bylo tak mnoho, ale musely se rozesílat úžasnému počtu lidí. Někdy mi připadalo, že v Anglii existovalo jen málo jedinců, kteří formulář neobdrželi. Kromě Charlese Harcourta byl příjemcem formulářů farmář, jehož se celá záležitost týkala, policie, vedoucí kanceláře na ministerstvu, pohodný a zástupci správních úřadů. Téměř pokaždé se mi podařilo na někoho zapomenout. Zdávaly se mi hrůzné sny, v nichž jsem stál uprostřed tržiště, rozhazoval jsem kolem sebe na kolemjdoucí formuláře a hystericky jsem se smál.
Když na to dnes vzpomínám, mohu stěží uvěřit, že za všechen ten nápor na nervový systém se platila jedna guinea plus deset šilinků a šest pencí za post mortem.
Pouhé dva dny po své rozpravě s obvodním inspektorem jsem musel nařídit utracení další krávy na základě tuberkulózního příkazu. Když došlo na to, abych vyplnil formuláře, seděl jsem u stolu v ordinaci v hluboké depresi a znovu jsem všechny formuláře probíral, rozkládal jsem je vedle sebe a po jednom jsem je skládal do různých obálek. Tentokrát se nesmím dopustit chyby. Na poštu jsem je odnesl sám, a když jsem je házel do schránky, odříkal jsem tichou modlitbičku. Charles je dostane nazítří ráno a brzy se dozvím, jestli jsem to znovu prošvihl. Když minuly dva dny bez maléru, nabyl jsem pocitu bezpečí, ale třetí dopoledne jsem se zastavil v ordinaci a přečetl si vzkaz psaný ohnivým písmem.“ „TEL. MIN.!“
Hlas Kitty Pattisonové zněl nervózně. Ani se nenamáhala vypadat klidně. „Ach ano, pane Herriot,“ drmolila. „Pan Harcourt mě požádal, abych vám zatelefonovala. Hned vás přepojím.“ Srdce se mi téměř zastavilo, když jsem čekal na to známé zaržání, ale ozval se tichý hlas a vyděsil mě ještě víc. „Dobré ráno, Herriote.“ Charles byl úsečný a neosobní. „Chtěl bych si s vámi promluvit o té poslední krávě, na kterou jste vydal tuberkulózní příkaz.“ „Ano, prosím,“ zakrákal jsem. „Ale ne po telefonu. Chci s vámi hovořit zde, v kanceláři.“ „V v v… kanceláři?“ „Ano, a okamžitě, jestli můžete.“ Položil jsem telefon a šel jsem k autu a kolena mi, podklesávala. Charles Harcourt se tentokrát doopravdy zlobil. V jeho hlase zněl potlačovaný vztek a to, že jsem měl jít za ním do kanceláře - to se praktikovalo jen při vážných přestupcích. Za dvacet minut se moje kroky rozléhaly po chodbě budovy ministerstva. Pochodoval jsem ztuha, jako odsouzenec, a míjel jsem okna, za nimiž jsem viděl pilné písařky, a pak jsem na posledních dveřích četl nápis „obvodní inspektor“. Zhluboka a přerývaně jsem se nadechl a potom jsem zaklepal.“
„Vstupte.“ Hlas byl stále klidný a ovládal se.
Charles bez úsměvu zdvihl hlavu od psacího stolu. Pohybem ruky mě vyzval, abych se posadil, a upřel na mě chladný pohled.
„Herriote, pravil chladně. „Tentokrát jste doopravdy na koberci.“
Charles býval majorem v armádě, která bojovala se vzbouřenci v Punjabi, a v této chvíli vypadal velice jako důstojník indické armády. Byl vzhledný, čistě oholený a rudolící, s pevnými lícními kostmi nad energickou bradou. Díval jsem se mu do nebezpečně se lesknoucích očí a napadlo mě, že jenom blázen by si mohl zahrávat s někým, jako je on - a měl jsem ošklivý pocit, že jsem si zahrával.
S vyschlými ústy jsem vyčkával.
„Víte, Herriote,“ hovořil dál. „Po našem posledním telefonickém rozhovoru o tuberkulózních formulářích jsem se domníval, že byste mi mohl dopřát chvíli klidu.“
„Klidu…?“
„Ano, ano, bylo to ode mne pošetilé, vím to, ale když jsem s vámi tehdy probral celý postup, skutečně

jsem si myslel, že mě poslouchate.“
„Ale ano, já jsem vás opravdu poslouchal.“
„Vy jste mě poslouchal? No to je výborné.“ Nemilosrdně se na mě usmál.
Pak tedy bylo zřejmě ještě pošetilejší, když jsem očekával, že se budete mými směrnicemi řídit. Ve své nevinnosti jsem myslel, že máte zájem o to, co vám vykládám.“
„Pane Harcourte, věřte mi, skutečně mám velký zájem, já…“
„TAK PROČ,“ zařval bez varování a praštil velkou rukou do stolu ranou pod níž se roztančily pera a kalamáře. TAK PROČ, KRUCIFIX, V TOM POŘAD DĚLATE
BORDEL? Potlačil jsem silné nutkání vlézt pod stůl nebo utéct. „Že dělám…nerozumím vám.“
„Vy mi nerozumíte?“ Pořád mlátil do stolu. „Tak já vám to vysvětlím. Jeden z mých veterinárních inspektorů byl na té farmě a zjistil, že jste neodevzdal žádost o dezinfekci!“
„Je to možné?“ „ Ano je to setsakra možné! Neodevzdal jste žádost o dezinfekci farmáři, ale poslal jste ji mně. Možná že si přejete, abych tam zajel a vydezinfikoval to? Chtěl byste, abych si tam odskočil a zapracoval si s hadicí - jestli vám to pomůže, tak se seberu a pojedu tam!“ „Ale ne, ne, ne, kdepak, to ne.“ Zřejmě mu nestačil ten kravál, který dělal, protože se do toho pustil oběma rukama a ukrutnou silou třískal oběma najednou do dřeva a zuřivě se na mě díval. „Herriote!“ řval. „Chci od vás slyšet jednu věc - stojíte o tuhle pitomou práci, nebo ne? Řekněte slovo, a předám to jinému praktikovi a možná že budeme potom oba schopni v klidu dožít“ „Prosím vás, pane Harcourte, moje čestné slovo, že já - my, my o tu práci velice stojíme.“ A říkal jsem to upřímně a z celého srdce. Velikán se opřel ve svém křesle a nějakou chvíli mě mlčky pozoroval. Potom se podíval na náramkové hodinky. „Je dvanáct a deset minut,“ zabručel. „Před obědem , máme ještě chvíli času na jedno pivo u Černého lva.“ Ve výčepu se dlouze napil ze sklenice, opatrně ji položil na stůl před sebou, a pak se ke mně obrátil poněkud unaveně, vyčerpaně. „Víte, Herriote, moc bych si přál, abyste s tím přestal. Mě to ničí „ Věřil jsem mu. Jeho tváře ztratily sytou barvu a trochu. se mu třásla ruka, když znovu zvedal sklenici.“ „Upřímně mě to mrzí, pane Harcourte, a nedovedu si představit, jak se to mohlo stát. Opravdu jsem se snažil, abych to tentokrát udělal správně, a v budoucnu vás už skutečně nebudu trápit“ Několikrát přikývl a potom mě pleskl do ramene. „Dobře, dobře - tak si dáme ještě jednu.“ Přešel k výčepnímu pultu, vrátil se s nápoji a potom vylovil z kapsy balíček v hnědém papíru.
„Malý svatební dárek, Herriote. Slyšel jsem, že se budete brzy ženit - tohle je od manželky a ode mne s přáním všeho nejlepšího.“
Nevěděl jsem, co mám říct. Neobratně jsem to rozbalil a ukázal se malý čtverhranný barometr.
Propadal jsem se hanbou, když jsem huhlal slova díků. Tenhle člověk zastupoval v našem obvodě ministerstvo a já jsem byl nejnižší a nejposlednější z jeho podřízených. A nejenom to, byl jsem právem přesvědčený, že jsem mu způsobil víc nepříjemností než všichni ostatní dohromady - byl jsem jako veš v jeho kožiše. Neexistoval jediný rozumný důvod, proč by mi měl darovat barometr.
Tato poslední zkušenost prohloubila můj děs z vyplňování formulářů do té míry, že jsem doufal, že nenarazím tak hned na další tuberkulózní zvíře, ale osud mě pověřil několikadenní klinickou kontrolou, a s pocitem nevyhnutelnosti jsem hleděl na ayrshirku pana Moverleye.
Při obchůzce mě zastavil její tichý kašel a podíval jsem se na ni pečlivě. Když jsem ji prohlížel, klesalo mi srdce. Tady byla další. Kůže těsně napnutá na kostře, mírně zrychlené dýchání a hluboký, tlumený kašel. Dnes naštěstí takovéhle krávy nevidíte, ale v té době byly až příliš běžné.
Přešel jsem kolem ní a podíval se na zeď před ní. Na hrubých kamenech byly zřetelně viditelné výmluvné skvrny sputa a já jsem rychle nabral vzorek a natřel ho na sklíčko!
V ordinaci jsem nabarvil vzorek Ziehl-Nielsonovou metodou a strčil jsem sklíčko pod mikroskop. Červená seskupení tuberkulózních bacilů ležela mezi roztroušenými buňkami, drobná, duhová a smrtící. Vlastně jsem ani tenhle smutný důkaz nepotřeboval, ale byl zde.
Pana Moverleye nerozveselilo, když jsem mu ráno sdělil, že se zvíře musí utratit.
Dyf to nejni nic než krapet nastuzení,“ hučel. Farmáři nebyli nikdy rádi, když tak nicotný úředníček, jako jsem byl já, zatratil některou z jejich dojnic. „Ale asi mi není nic platný, abych se s váma hádal.“
„Ujišuji vás, pane Moverley, že o tom nemůže být pochyb. Zkoumal jsem ten vzorek včera večer a …
„No co se dá dělat.“ Farmář netrpělivě mávl rukou. „Dyž zatracerlá vláda řekne, že musim krávu zabít,

tak ji musim zabít. Ale dostanu náký vodškodný, ne?“
„Ano, dostanete.“ Kolik? Rychle jsem přemýšlel. Směrnice stanovily, že se zvíře má ocenit tak, jako by se prodávalo na trhu ve stavu, v jakém bylo. Minimum bylo pět liber, a bylo jasné, že tahle vychrtlá kráva spadala do této kategorie.
Úřední cena je pět liber,“ řekl jsem. Prdlačku!“ odvětil pan Moverley.
„Jestliže nesouhlasíte, můžeme jmenovat odhadce.“ , Ale jo, jenom se do toho dejte.“ Byl očividně zhnusen a považoval jsem za nevhodné, abych mu sdělil, že dostane jen část těch pěti liber a že to závisí na ohledání. „Dobrá,“ řekl jsem. „Zavolám Jeffu Mallockovi, aby si pro ni co nejdříve přijel.“
To, že jsem upadl v nemilost u pana Moverleye, mě netrápilo tak, jako nezbytnost zabývat se úděsnými formuláři. Jen při. pouhém pomyšlení, jak budu odesílat další nadějnou hromádku Charlesi Harcourtovi, na mně vyrazil pot.
Pak na mě jako bleskem sestoupila inspirace. To se mi často nestává, ale tahle byla brilantní. Já formuláře neodešlu, dokud mi je nezkontroluje Kitty Pattisonová.
Nemohl jsem se dočkat, až se do toho plánu pustím. Téměř nadšeně jsem rozložil papíry do dlouhé řady, podepsal jsem je přisunul je k obálkám připraveným na různá místa určení. A pak jsem zatelefonoval na ministerstvo.
Kitty byla trpělivá a laskavá. Určitě chápala, že konám svou práci svědomitě, ale že jsem úřednický hňup, a cítila se mnou.
Když jsem skončil s výčtem podle seznamu, blahopřála mi. „Výborně, pane Herriote, tentokrát to máte všechno správně! Nepotřebujete už nic než podpis pohodného a zprávu o posmrtném ohledání a máte to v suchu.“
„Díky bohu a vám, Kitty,“ řekl jsem. „Zachránila jste mě.“
Což byla doslova pravda. Zmocnil se mě nádherný pocit úlevy. Vědomí, že tentokrát mi Charles nic nevrátí, bylo jako sluneční paprsek v temném mraku. Bylo mi do zpěvu, když jsem vjel do Mallockova dvorku a domluvil s ním, aby přijel pro krávu.
„Připrav mi ji na zítra, Jeffe, abych ji prohlédl,“ řekl jsem a odešel jsem po svém s lehkým srdcem.
Nechápal jsem, proč na mě pan Moverley nazítří mával, abych zastavil, když jsem míjel vrata jeho farmy. Přijel jsem k němu a viděl, že je mimořádně rozrušený.
„Hej!“ křičel. „Zrovna jsem se vrátil z trhu a manželka mi povídala, že tu byl Mallock!“
Usmál jsem se. „To je v pořádku, pane Moverley. Pamatujete si přece, že jsem vám říkal, že ho sem pošlu pro tu vaši krávu.“
„Ale jo, to všechno vim!“ Odmlčel se a zuřivě se na mě zadíval. „Ale von vodvez jinou!“ „Jinou…jinou, cože…?“ „Vodvez jinou krávu, tak to je! Vodvez nejlepší krávu z mýho stáda. Čistokrevnou ayrshirku - minulej tejden sem ji koupil v Dumfries a přivezli mi ,i dneska ráno.“
Projela mnou mrazivá vlna hrůzy. Řekl jsem pohodnému, aby odvezl ayrshirku, která bude stát zvlášť na dvorku v prázdném boxu. To nové zvíře, které přivezli, bylo samozřejmě také v boxu. S děsivou jasností jsem viděl Jeffa a jeho pomocníka, jak ji vedou po dřevěném můstku na vůz.
„Abyste věděl, to je vaše vina!“ farmář proti mně vztyčil varovný ukazovák.Jestli mi zabije dobrou krávu, budete za to vodpovědnej!“
Nemusel mi to říkat. Musel bych se za to odpovídat mnoha lidem včetně Charlese Harcourta.
Okamžitě zatelefonujte pohodnému!“ vydechl jsem
Farmář zamával rukama. „Pokoušel jsem se vo to, ale nikdo to tam nebere. Povídám vám, že ji zastřelí dřív, než se k němu dostaneme. Víte, kolik jsem za tu krávu zaplatil?.
„To teď není důležité. Kudy jel?“
„Manželka povídala, že jel směrem na Grampton - asi před desíti minutama.“
Nastartoval jsem vůz. „Možná že má odvézt ještě nějaká zvířata - pojedu za ním.“
Se zaťatými zuby a s očima vylézajícíma z důlků jsem se řítil po gramptonské silnici. Nehoráznost téhle katastrofy byla téměř víc, než jsem dokázal vnímat. Nesprávný formulář byl dost zlý, ale nesprávná kráva byla nepředstavitelná. Ale stalo se to. Charles mě tentokrát ukřižuje. Byl to dobrý chlap, ale nebude mít na vybranou, protože vedení ministerstva se o tomhle nesmrtelném průšvihu dozví a budou výt po krvi.
Horečně, ale marně jsem pátral u vchodu do každé farmy v Gramptonu, jímž jsem prolétl jako střela, a

když jsem před sebou spatřil otevřenou krajinu, bylo mé napětí téměř nesnesitelné. Říkal jsem si, že je to celé beznadějné, a v tom jsem v dálce nad řadou stromů zahlédl známý vršek Mallockova nákladního auta.
Bylo to vysoké vozidlo s dřevěnými bočnicemi a nemohl jsem si je splést. Chtělo se mi zavýsknout radostí, ale odolal jsem, přitlačil jsem nohu na plynu až na podlahu a vyrazil s fanatismem lovce. Bylo to ale hodně daleko, a když jsem ujel asi dva kilometry, uvědomil jsem si, že jsem vůz ztratil.
Po všech těch letech vzpomínám na mnohé, ale VELKÝ HON ZA KRAVOU se mi vryl do duše hlouběji než mnoho ostatního. Nezřízený děs, který jsem cítil, mám dodneš v živé paměti. Občas jsem zahlédl vůz vé spleti cest a cestiček, ale než jsem přejel po krajině, zmizela moje kořist za kopcem nebo zapadla do některé z mnoha kotlin. Předpokládal jsem, že až projede vesnicí, zahne k Darrowby, ale nestalo se to a to mě mátlo. Určitě jede ještě za nějakou povinností.
Připadalo mi, že už to trvá celou věčnost, a neměl jsem z toho vůbec žádnou radost. Celou tu dobu jsem se propadal do mrazivé úzkosti a střídání naděje a zoufalství mě vyčerpávalo. Byl jsem úplně vyřízený, když jsem konečně na rovné cestě před sebou spatřil rozhoupané vysoké nákladní auto.
Měl jsem ho! Donutil jsem své malé autíčko, aby ze sebe vydalo poslední síly, a dojel jsem na úroveň nákladního vozu a znovu a znovu jsem houkal, až zastavil. Bez dechu jsem zabrzdil před ním a rozběhl jsem se, abych to celé vysvětlil. Když jsem se však podíval do řidičovy kabiny, rozdychtěný úsměv mi zmizel z tváře. Vůbec to nebyl Jeff Mallock. Pronásledoval jsem nesprávného muže. Měl přesně stejný typ nákladního vozu jako Mallock, objížděl rozsáhlý yorkshirský kraj nasbíral nejrůznější zbytky pošlých zvířat, takové, které nechtěl ani pohodný. Bylo to podivné zaměstnání a byl to podivný člověk. Zvláštní, pronikavé oči nevlídně svítily zpod potrhané vojenské špičaté čapky.
„Vo co de, mistře?“ vytáhl cigaretu z úst a družně si uplivl na cestu.
Měl jsem sevřené hrdlo. „Promiňte. Myslel jsem, že jste Jeff Mallock.“
Výraz jeho očí se nezměnil, ale koutek úst se krátce zdvihl. „Jestli hledáte Jeffa, tak ten je už teďka zpátky u sebe doma.“ Znovu si uplivl a vrátil cigaretu do úst.
Tupě jsem přikývl. Samozřejmě že Jeff teď bude doma - už dávno. Pronásledoval jsem nesprávné nákladní auto téměř hodinu a ta kráva už bude mrtvá a bude viset na hácích. Pohodný pracoval rychle a zdatně, a když dovezl zvířata domů, nemařil čas.
„No, já teďka jedu domu,“ řekl ten podivný chlapík. „Tak nashledanou, mistře.“ Mrkl na mne, nastartoval motor a velký vůz odrachotil.
Vlekl jsem se zpátky do svého vozu. Už jsem nepospíchal. A kupodivu teď, kdy bylo všechno ztraceno, se mi vrátil klid. Odjížděl jsem a byl jsem úplně vyrovnaný a s chladnou věcností jsem rozvažoval o své budoucnosti. Docela určitě mě vyhodí ze služeb ministerstva a jen tak mimoděk jsem uvažoval, jestli je pro takovou příležitost stanovený zvláštní postup, jako například obřadné odtržení odznaku nebo něco na ten způsob.
Snažil jsem se nepřipustit si myšlenku, že by se o tenhle poslední příběh mohl zajímat ještě někdo jiný než ministerstvo. Co třba univerzita? Mohli by mě zbavit titulu za něco podobného? Možná, a v čirém poklidu mysli jsem si pohrával s případnými alternativami nového zaměstnání. Často jsem si myslel, že musí být legrace vést antikvariát, a teď jsem o tom začal vážně uvažovat. Došel jsem k názoru, že by se do Darrowby antikvariát vlastně velmi dobře hodil. Prožíval jsem příjemně představu, jak sedím pod řadami zaprášených svazků a občas některý svazek vezmu z poličky, jen tak, když se mi zachce, nebo se jenom dívám na ulici oknem svého bezpečného malého světa, v němž neexistují formuláře, telefony, ani vzkazy TEL. MIN.
V Darrowby jsem beze spěchu zabočil do dvorku k pohodnému. Nechal jsem vůz venku před smutným nízkým stavením, z jehož komína stoupal černý dým. Roztáhl jsem zasouvací dveře a spatřil Jeffa, jak odpočívá na hromadě kravských kůží a v prstech potřísněných krví drží skrojek jablka. A ano, tam za ním visely dvě velké půle hovězího a na podlaze plíce, střeva a ostatní - smutné zbytky čistokrevné ayrshirky pana Moverleye.
„Ahoj, Jeffe,“ řekl jsem.
„Dobrej den, pane Herriot“ Usmál se na mě svým úsměvem cheruba, v němž se odrážela nezkaženost jeho bytosti. „Jenom sem si trochu zakous. Toudle dobou dycky něco pojim.“ Zabořil zuby do sekané a

labužnicky žvýkal.
„Ano, vidím.“ Lítostivě jsem prohlížel visící mrtvolu. Jenom potrava pro psy, a dokonce ani toho ne mnoho. Ayrshirky nebyly nikdy tlusté. Přemýšlel jsem, jak mu to celé vyjevím, když znovu promluvil.
„Mrzí mě, že ste mě tentokrát zaskočil, pane Herriot, ale nestih sem to,“ řekl a sáhl po zamaštěném hrnku s čajem. Co jste nestihl?“
„No, dycky se snažím mít už to zvíře připravený, ale vy jste přišel moc brzo.“
Civěl jsem na něj. „Ale…vždyť je tu všechno.“ Mávl jsem kolem sebe.
„Depak, to nejni vona.“
Chcete říct…že tohle není Moverleyova kráva?“
„Nejni.“ Dlouze se napil z hrnečku a hřbetem ruky si otřel ústa. „Nejdřív sem musel udělat tudle. Moverleyova kráva je pořád eště vzadu na voze.“
„Živá?“
S mírným překvapením se na mě podíval. „Samo sebou. Eště sem se jí nedotk. Taky je to pěkná kráva na porážku.“ Úlevou jsem málem omdlel. „Není na porážku, Jeffe.
Odvezl jste nesprávnou krávu.“
Nesprávnou krávu?“ Nic ho nikdy nepřekvapilo, ale zřejmě toužil po dalších informacích. Vyprávěl jsem mu celý příběh.
Když jsem skončil, začala se mu mírně třást ramena a v růžové tváři jiskřily krásné jasné oči.
No to je teda sranda,“ znovu se tiše rozesmál. V jeho veselí nebylo nic nevhodného a nic z toho, co jsem mu vyprávěl, ho ani v nejmenším nevyrušilo z pohody. Skutečnost, že jel nadarmo, nebo že by se ten farmář mohl zlobit, pro něj vůbec nic neznamenala.
A když jsem se díval na Jeffa Mallocka, napadlo mě znovu, jako už kolikrát, že klidu a míru duše zřejmě neprospívá nic tak jako život strávený mezi mrtvolami nemocných zvířat a smrtelnými bakteriemi. ,
‚Zajedete zpátky a vyměníte ty krávy?“ zeptal jsem se. „Jo, za ňákou tu minutku. Dyť nehoří. Nikdy nemám rád, dyž musim pospíchat na jídlo.“ Spokojeně řihl. „A copak vy, pane Herriot? Vy byste moh potřebovat něco na posilnění“
Vytasil druhý hrnek a odlomil štědrý kus sekané a podal mi ji.
„Ne…ne…ne…děkuji vám…Jeffe. Je to od vás milé, ale teď zrovna nemám na jídlo ani pomyšlení.“
Pokrčil rameny a usmál se. Natáhl ruku po dýmce, kterou předtím odložil na ovčí lebku. Odmrskl pár vláken nějaké tkáně z náustku, zapálil si a šťastně se uvelebil na kůžích.
„Tak se teda uvidíme později,“ pravil. „Zastavte se tu večer a všecko budete mít přichystaný“ Zavřel oči a znovu se mu roztřásla ramena. „Tentokrát snad abych vzal rači tu správnou.“
Musí to být víc než dvacet let od doby, kdy jsem vydal tuberkulózní příkaz na nějakou krávu, protože dnes se klinické případy vyskytují zřídkakdy. „TEL. MIN.“ už mi nezmrazuje krev v žilách a strašlivé formuláře, které mě děsily do hloubi duše, leží bez užitku a žloutnou na dně zásuvky.
Všechny tyhle věci mi zmizely ze života. Zmizel i Charles Harcourt, ale myslím na něj každý den, když se dívám na ten malý barometr, který stále ještě visí na mé zdi.

KAPITOLA TŘICÁTÁ SEDMÁ

Pane Herriote!“ vítala mě paní Ridgová potěšeně. „Někdo nám v noci ukradl auto.“ Rozzářeně se na mě usmívala.
Ležel jsem na posteli v ubytovně ve Winkfieldu a poslouchal jsem, jak někdo v rozhlase napomíná občany, aby v době války nejezdili soukromými vozy, když v tom mi na mysli vytanula neobvyklá radost paní Ridgové a znovu se mi připomněly dny mé veterinařiny.
Zůstal jsem tehdy stát mezi domovními dveřmi. „Paní Ridgová, to vás hrozně lituji. A jak…?“
„Ano, ano, nemohu se dočkat, abych vám to pověděla!“ hlas se jí třásl rozrušením a radostí. „Zřejmě tady byli včera večer nějací vagabundi a já jsem tak hloupá, že nechávám vůz odemknutý“
„Ano, ano…smůla.“
„Ano, je, ale pojďte dovnitř,“ chichotala se. „Promiňte, že jsem vás nechala stát na chodbě, ale jsem celá bez sebe.“

Prošel jsem kolem ní do haly. „Pochopitelně, pochopitelně. Musel to být pro vás otřes, šok.“
„Otřes? Ale vy nechápete, jak to myslím. Je to báječné“ Prosím?“
„Ano, samozřejmě!“ sepjala ruce a podívala se na strop. „Víte, co se stalo?“
„Ano,“ řekl jsem. „Teď jste mi to pověděla.“
„Ale kdepak, zdaleka jsem vám to ještě nepověděla.“ Že ne?“
„Ne, ale sedněte si, prosím. Jistě vás to bude všechno zajímat.“
Abych to mohl vysvětlit, musím se vrátit o deset dní zpátky k onomu odpoledni, kdy paní Ridgová uslzeně vyběhla do schodů Skeldalu.
„Můj pes měl úraz,“ vydechla.
Podíval jsem se za ni. „Kde je?“
„Ve voze. Nevěděla jsem, jestli s ním mohu hýbat“ Přešel jsem chodník a otevřel jsem dveře. Její teriér, Joshua, ležel velice tiše na přikrývce na zadním sedadle. Co se stalo?“ zeptal jsem se.
„Položila si ruku na oci. „Bylo to strašné. Víte, že si často hrával na poli proti našemu domu. Asi před půl hodinou začal honit králíka a vběhl pod kola traktoru.“
Podíval jsem se z její tváře na nehybné zvíře a zase zpátky. „A kola ho přejela?“
Přikývla a po tvářích jí tekly slzy.
Uchopil jsem ji za paži. „Paní Ridgová, tohle je důležité.“ Jste si úplně jistá, že mu kolo přejelo přes tělo?
„Ano, jsem, úplně jistá. Viděla jsem, jak se to stalo. Nemohla jsem uvěřit, že by mohl být živý, když jsem pro něj běžela.“ Zhluboka se nadechla. „Asi nemůže žít, viďte?“
Nechtěl jsem ji deprimovat, ale nevypadalo pravděpodobně, že by malý pes mohl přežít, kdyby ho zmáčkl takový těžký kolos. Nevyhnutelné by bylo značné vnitřní poranění, samozřejmě kromě polámaných kostí. Smutně jsem se díval na nehybně ležící drobné, pískově žluté zvířátko, které jsem tolikrát pozoroval, jak běhá a skáče po pastvinách.
„Podíváme se na něj,“ řekl jsem.
Vlezl jsem do vozu a posadil se na sedadlo vedle něj. Nanejvýš opatrně jsem prsty přejel údy a každou chvíli jsem čekal, že ucítím krepitaci, která je příznakem zlomeniny. Pomalu jsem vsunul ruku pod něj a centimetr po centimetru jsem ho nadlehčoval. Joshua zareagoval pouze jednou, a to když jsem nadzdvihl pánevní pletenec.
Vůbec nejlepší znamení byla růžová barva sliznice v oku a v tlamě. Obrátil jsem se k paní Ridgové s větší nadějí.
„Jako zázrakem to nevypadá, že by měl vnitřní krvácení, a žádný úd nemá zlomený. Jsem si dost jistý, že má zlomenou pánev, ale to není tak zlé.“
Přejela prsty přes čmouhy na své tváři a rozšířenýma očima se na mě podívala. „Skutečně si myslíte, že má šanci?“
„Nechci vám zbytečně dávat naději, ale v tuhle chvíli nevidím příznaky těžkého poranění.“
„Ale to snad nemůže být pravda.“
Pokrčil jsem rameny. „Souhlasím s vámi, ale jestliže se z toho dostal, mohlo by to být jedině tím, že ležel na měkké zemi, která se poddala, když ho kolo přitisklo. Zrentgenujeme ho, abychom se přesvědčili.“
Tehdy jsme neměli žádný rentgen, jako ani většina velkých veterinárních ordinací, ale v případě potřeby nám vypomohla místní nemocnice. Odvezl jsem tam Joshuu a snímek potvrdil mou diagnózu - má zlomenou pánev.
„Nemohu pro něj mnoho udělat,“ řekl jsem jeho paní. „Tenhle druh poranění se obvykle zahojí sám. Nějakou dobu bude mít potíže se zadníma nohama - nepostaví se, a pár týdnů bude mít oslabený zadek, ale když bude v klidu, časem se to zhojí.“
„Ale to je báječné“ Pozorovala, jak ukládám psíka zpátky na sedadlo auta. „Takže nezbývá nic než čekat?“
„Ano, doufám, že se uzdraví.“
Mé obavy, že by Joshua měl vnitřní poranění, definitivně zmizely, když jsem ho spatřil za dva dny. Jeho sliznice byly sytě růžové a všechny funkce normální.
Paní Ridgová ale měla pořád starosti. „Je to takový ubožáček,“ naříkala. „Jenom se na něj podívejte, je jako bez života.“

„Chápejte, že musí být zhmožděný aže ho musí všechno bolet. A také se jistě hrozně polekal. Musíte být trpělivá.“ Když jsem hovořil, pejsek se postavil, přešel potácivě několik kroků po koberci a zase upadl. Nejevil zájem o mne ani o své okolí.
Než jsem odešel, dal jsem paní Ridgové salicylové tablety. „Tohle mu pomůže,“ řekl jsem. „Kdyby se jeho stav nezlepšil, zavolejte mě.“
Zavolala mě - během osmačtyřiceti hodin.“ „Přála bych si, abyste přišel a znovu Joshuu prohlédl. Vůbec se mi nelíbí.“
Pejsek byl stejný jako předtím. Hleděl jsem na něj, jak utrápeně leží na přikrývce, hlavu v packách a dívá se do krbu. „Pojď sem, Joshuo, starý kamaráde,“ řekl jsem. „Určitě ti už je líp.“ Sklonil jsem se a mnul jsem prsty drsnou srst, ale ani moje slova, ani hlazení nevyvolalo žádnou reakci. Jako bych tam vůbec nebyl. Paní Ridgová se ke mně smutně obrátila. „Takovýhle je pořád. A vy víte,jaký byl normálně.“ „Ano, vždycky byl jako ohnivá koule.“ Znovu jsem si připomněl, jak mi skákal kolem nohou a jak se na mě rozdychtěně díval. „Je to zvláštní „ ,“A ještě něco,“ pokračovala. „Nevydá ze sebe ani hlásek. Víte, to mě trápí víc než všechno ostatní, protože byl vždycky takový dobrý hlídací pes. Slyšeli jsme, jak štěká, když ráno přišla první pošta, štěkal na mlékaře, na popeláře, na každého. Nebyl to nějaký uječený pes, ale pověděl nám, když se tu někdo objevil.“ Ano…“ to jsem si také pamatoval. Ten halas, který se „ ozval vždycky, když jsem stiskl zvonek A teď tu je jen tohle přísterné ticho. Lidé přicházejí, odcházejí, ale on ani nezvedne hlavu. Kdyby jen zaštěkal. Jenom jednou. Určitě by to znamenalo, že se uzdravuje.“ Asi ano,“ odpověděl jsem. „ „Myslíte, že mu chybí ještě něco jiného?“ tázala se. Chvíli jsem přemýšlel. „Ne, jsem přesvědčený, že ne. Rozhodně ne fyzicky. Strašlivě se vyděsil a uzavřel se do sebe. Časem ho to přejde.“ Když jsem odcházel, měl jsem pocit, že se snažím, přemluvit sebe právě tak jako paní Ridgovou. A když mi v průběhu následujících dnů neustále telefonovala špatné zprávy, začínal jsem pochybovat. Asi týden po té nehodě mě znovu požádala, abych se u ní zastavil. Joshuův stav se nezměnil. Byl apatický, měl stažený ocas, smutné oči - a pořád mlčel. Jeho paní byla zřejmě velmi úzkostná a skleslá. „Pane Herriote,“ pravila, „co budeme dělat? Nemohu spát, pořád na něj myslím.“
Vytáhl jsem stetoskop a teploměr a znovu jsem psíka vyšetřil. Důkladně jsem ho pak prohmatal od hlavy až k ocasu. Když jsem skončil, dřepl jsem si na koberec a podíval jsem se na paní Ridgovou.
„Nemohu najít vůbec nic, co by bylo v nepořádku. Musíte být trpělivá“
„Ale to už jste říkal a já cítím, že takhle to už nemohu vydržet“
„A ještě pořád neštěká?“
Zavrtěla hlavou. „Ne, a na to pořád čekám. Žere málo, trochu chodí, ale nevydá ani hlásek. Přestala bych se bát, kdybych ho uslyšela zaštěkat, jenom jednou - jinak budu mít pořád hrozný strach, že umře…“
Doufal jsem, že moje příští návštěva bude veselejší, a teď se mi sice ulevilo, když jsem viděl, jakou výtečnou náladu má paní Ridgová, ale byl jsem překvapený. Posadil jsem se do pohodlného křesla v hale.
„Doufám, že auto brzy dostanete zpátky,“ řekl jsem. Mávnutím to odbyla jako nepodstatné. „Určitě se někde objeví, jsem si jistá.“
„Stejně je to pro vás nepříjemné.“ „Nepříjemné? Ani trochu. jsem tak šťastná!“
„Šťastná? Že jste ztratila auto?“ . „Ale ne, kvůli tomu ne. Kvůli Joshuovi.“
„Kvůli Joshuovi?“
Ano.“ Posadila se do křesla a naklonila se ke mně
„Víte, co udělal, když ti lidé odváželi auto?“ „Ne, povězte mi to.“
„Štěkal, pane Herriote! Joshua štěkal!“

KAPITOLA TŘICÁTÁ OSMÁ

Jídlo ve winkfieldské pilotní škole bylo velmi dobré, a tvrdilo se dokonce, že si letci, kteří bydleli docela blízko a mohli dojíždět domů na návštěvu, nebrali volno na celý den, aby nezmeškali nějakou kulinární specialitu. Nezní ta asi příliš věrohodně, ale často si myslím, že jen málo lidí ve válčící Británii se mělo tak

jako ta hrstka mládenců v dřevěných chatičkách na zelené ploše před Windsorem.
Ne snad, že bychom měli nějakého francouzského kuchaře. Vařili dva zarostlí starší muži - civilisté v kšiltovkách. Kouřili lulku a plnili své úkoly mlčky a neúnavně.
Kolovaly pověsti, že to byli bývalí armádní kuchaři z první světové války, ale a to bylo co to bylo, byli to umělci. Prosté dušené maso a sekaná nabývala v jejich rukou nového významu a nových hodnot, a bylo možné opěvat i lahodnou chuť jejich brambor.
Proto bylo překvapující, když při obědě můj soused zleva odhodil lžíci, odstrčil talíř a zasténal. Jedli jsme u dřevěných stolů, seděli jsme v řadách na dlouhých lavicích a já seděl těsno vedle toho mládence.
„Co se stalo?“ tázal jsem se. „Ty ovocné knedlíky jsou báječné.“
„Ale nejde o jídlo,“ na několik minut si položil obličej do dlaní a pak se na mě podíval zmučenýma očima. „Lítal jsem dneska ráno s Routledgem, nacvičovali jsme vývrtky a obraty a zpřevracel ve mně všechny vnitřnosti - točili jsme se v jednom kuse - vůbec jsme nepřestali.“
Moje vlastní krmě náhle ztratila veškerou vábnost. Chápal jsem, co měl na mysli. Tohle mi poručík Woodham provedl také. Soused na mě vrhl ještě jeden zoufalý pohled a potom tupě civěl před sebe.
„Vím jedno, Jime, a to docela přesně. Ze mě nikdy žádnej pilot ksakru nebude.“
Při jeho slovech mi naskočila husí kůže. Prones! hlasitě přesvědčení, které pomalu narůstalo ve mně. Připadalo mi, že se vůbec nelepším - ať jsem udělal co jsem udělal, bylo to špatně a já jsem ztrácel odvahu. Právě tak jako všichni ostatní jsem doufal, že se stanu pilotem, ale po každém nácviku s poručíkem Woodhamem byla představa, že bych měl někdy řídit letadlo úplně sám, čím dál tím směšnější. A ve dvě hodiny jsem s ním měl další výcvik.
Když jsme se setkali, byl mírný a šarmantní jako vždycky - dokud jsme se nevznesli na oblohu a nezačal znovu řvát.
„Uvolněte se. Prokristapána, uvolněte se!“ nebo.“ „Sledujte svou výšku! Kam si doprčic myslíte, že letíte!“ nebo.“ „Copak jsem vás neučil, že máte srovnat knipl? Jste ksakru hluchý!“ A nakonec, když jsme po prvním obletu s drcnutím zastavili na trávě.“ „To bylo úplně svinské přistání! Odstartovat znova!“
Při druhém obletu byl podivně mlčenlivý. Ačkoli bych měl cítit úlevu, působil na mě ten nezvyklý mír jaksi zlověstně. Nemohlo to znamenat nic jiného, než to jediné konečně mě odepsal jako ztracený případ.
Když jsme přistáli, nařídil mi, abych vypnul motor. Pak vylezl ze zadního kokpitu. Chystal jsem se rozepnout kurty a následovat ho, když vtom mávl, abych zůstal na svém sedadle.
„Zůstaňte, kde jste,“ pravil. „Můžete odstartovat“ Třeštil jsem na něj oči za brýlemi. „Cože…?“ „Řekl jsem vám, abyste s ní odletěl.
„Myslíte, abych já sám? Abych letěl sám?“ „Ano, samozřejmě. Až přistanete a odrolujete ji, přijďte za mnou do operační místnosti.“ Obrátil se a odkráčel po zelené ploše. Ani se neohlédl.
Za několik minut přišel mechanik k místu, na němž jsem rozechvěně dřepěl. Odplivl si na trávník a změřil si mě s hlubokým znechucením Koukni, brácho,“ pravil. „Todle je moc dobrá mašina, ta, co v ní sedíš.“
Souhlasně jsem přikývl.
„A já bych moc nerad, abys ji rozmlátil, rozumíš?“
Ještě jednou na mě vrhl zhnusený pohled a potom šel k vrtuli.
Ačkoli jsem byl ztuhlý děsem, nezapomněl jsem na dril, který do mne byl vtloukán. Nikdy jsem si nemyslel, že bych to všechno mohl vážně uplatnit.
Teď jsem automaticky přezkoušel směrovky, křidélka a výškové kormidlo. Přívod benzínu zapnut, zapalování vypnuto, plyn stažen. Pak zapnout a trošku přidat plyn. Kontakt,“ křikl jsem.
Mechanik zhoupl vrtulí a motor zařval. Teď plynovou páku na otevřeno a Tiger Moth se rozdrncal po trávě. Když jsem nabral rychlost, povolil jsem knipl, zdvihl ocas a když jsem pak zase přitahoval zpátky, drncání ustalo a hladce jsem se zvedl a pode mnou rychle ubíhala ubikace, v níž byla naše jídelna, na konci letiště, až se úplně ztratila z dohledu.
Zmocnilo se mě opojení a pocit vítězství. Uskutečnilo se nemožné. Byl jsem tady nahoře, úplně sám, a letěl jsem, konečně jsem letěl. Byl jsem tak přesvědčený o svém neúspěchu, že mě úplně překonal pocit úlevy. Překonal a omámil, takže jsem dlouhou dobu letěl a letěl a připitoměle se usmíval.
Když jsem se konečně vzpamatoval, blaženě jsem se naklonil a podíval se dolů. Bude načase, abych obrátil, ale jak jsem hleděl dolů, zmocnila se mě mrazivá realita. Nepoznával jsem v tom velikánském

zamlženém vzorku pod sebou vůbec nic. A všechno bylo mnohem menší než obvykle. S vyschlými ústy jsem se podíval na výškoměr. Nabral jsem hodně přes dva tisíce stop.
A najednou mě napadlo, že to hulákání poručíka Woodhama nebylo bezvýznamné. Že to, co říkal, mělo smysl, že mi dobře radil, a že jakmile jsem se dostal nahoru já sám, zanedbal jsem úplně všechno. Nezaměřil jsem se na mrak. Nesledoval jsem umělý horizont a nesledoval jsem ani výškoměr. A ztratil jsem se.
Byl to strašlivý pocit, tahle naprostá izolace, když jsem zoufale pátral ve velikánské kostičkované šachovnici kra jiny po jakémkoli známém předmětu. Co si má člověk počít v takovémhle případě? Kroužit nad jižní Anglií, dokud nenajdu nějaké pole dost velké na přistání, a potom se vrátit jakýmkoli způsobem do Wingfieldu? Ale to budu vypadat jako naprostý blbec a také se mi dostane skvělé příležitosti, abych rozmlátil milovaný stroj našeho mechanika a možná i sebe.
Vypadalo to, že se tak nebo onak vyznamenám. Mnoha chlapcům se přihodily legrační věci - dostali mořskou nemoc a pozvraceli se v kokpitu, jeden prolétl živým plotem, další při svém prvním samostatné,m letu kroužil znovu a znovu nad letištěm - celkem sedmkrát - a snažil se najít odvahu k přistání, zatímco jeho instruktor potil na zemi krev a proklínal ho. Ale nikdo se doopravdy neztratil tak jako já. Nikdo nevlétl do nebeské modři a nevrátil se pěšky bez letadla.
Vize mé bezprostřední budoucnosti nabývala příšerných rozměrů a tvarů a srdce mi mlátilo v prsou, když jsem daleko vzadu, na levé straně, zahlédl drahé a známé obrysy velké tribuny dostihové dráhy v Ascotu. Téměř jsem plakal radostí a zamířil jsem k ní a v několika minutách jsem kroužil nad její střechou.
A tamhle dole se ke mně nepříjemnou rychlostí blížil pás stromů, které lemovaly letiště, a potom větrný pytel nad zelenou prostorou. Ale byl jsem pořád ještě příliš vysoko - nedokážu včas ubrat rychlost, abych zamířil na přistávací plochu. Budu to muset obletět ještě jednou.
Sevřelo se mi srdce, když jsem si představil tu ostudu. Všichni se budou dívat a budou mít ohromnou jundu při pohledu na Herriota, který minul o hezkých pár set metrů letiště a znovu odfrčel do mraků. Ale o čem to tady přemýšlím? Existoval přece způsob jak rychle ztratit výšku, a chvála bohu a vám, poručíku Woodhame, věděl jsem, jak se to dělá
Vykopnout směrovku a srovnat knipl. Stokrát mi opakoval, jak provést skluz, a tak jsem se do toho teď razantně pustil a mašina se stočila jako krab dolů ke stromům.
A hrome, vyšlo to! Zelené křoví se mi vrhlo v ústrety a ve vteřině jsem se skoro ometal o větve. Vyrovnal jsem stroj v padesáti stopách, postupně jsem přitahoval řídicí páku a těsně nad zemí jsem ji přirazil na břicho. Podvozek se dotkl země téměř bez zachvění a já jsem vyrovnával směrovku, abych udržel mašinu rovně, dokud se nezastavila. Pak jsem popojel, vylezl z kokpitu a šel do operační místnosti.
Poručík Woodham seděl u stolu se šálkem v ruce, a když jsem vstoupil, zdvihl hlavu. Už svlékl kombinézu a měl na sobě sako betldresu s odznakem křídel, o nichž jsme všichni snili, a se stužkou DFC.
„Vítám vás, Herriote, zrovna mi přinesli kávu. Nevezmete si se mnou?“
„Děkuji, pane, rád.“
Posadil jsem se a poručík ke mně přisunul šálek. „Díval jsem se, jak jste přistával.“ Pravil. „Pěkně, velmi pěkně.“ Děkuji, pane.“
„A ten skluz!“ Jeden koutek úst se mu otočil vzhůru
„Opravdu velmi dobré, výborné!“
Sáhl po kávové konvici a pokračoval. „Byl jste vynikající, Herriote. A letěl jste sám pouze po devíti instruktážích.“ Skutečně vynikající. Ale já jsem o vás nikdy ani v tom nejmenším nepochyboval.“
Zdvihl konvici k mému šálku. „Vezmete si černou, nebo bílou kávu?“

KAPITOLA TŘICÁTÁ DEVÁTÁ

Z naší padesátičlenné letky jsem letěl bez instruktora v pořadí třetí a byl jsem náramně pyšný, protože většina mých kolegů nebylá starších než osmnáct nebo devatenáct let. Ne snad, že by něco říkali, ale často jsem měl dojem, že podle jejich názoru postarší džentlmen, jemuž minula dvacítka a který má manželku a dítě, nemá právo, aby byl tady , cvičil se na pilota. Nejroztomilejším způsobem si mysleli, že

jsem na to starý.
Samozřejmě měli v něčem pravdu. Stýskalo se mi po domově pravděpodobně víc než jim. Když nám seržant na každodenním nástupu rozdával dopisy, obvykle jsem si svoje dopisy schoval, a teprve když jsem byl na několik minut sám, přečetl jsem si, jak rychle roste malý Jimmy, kolik váží, jak projevuje mimořádnou inteligenci, téměř genialitu, kterou v něm Helena rozpoznala.
Přicházel jsem o jeho nejútlejší dětství, a byl jsem z toho smutný. A hluboce toho lituji dodnes, protože je to v životě pouze jedinkrát a rychle a nenávratně to mine. Stále ještě chovám svazeček dopisů, které mi psala jeho pyšná matka, abych byl účastníkem každičké fascinující etapy, každičkého krůčku, a když ty dopisy teď čtu, připadá mi, jako bych se svou rodinou celou tu dobu byl a všechno prožíval s nimi.
Tehdy mě ty dopisy téměř bolestně táhly zpátky k teplu a pohodlí domova, ale musím přiznat, že občas nebyl ani v Darrowby pohodlný život.
Nejhorší samozřejmě bylo, když mě v zimě a časně ráno zavolali k nějakému případu. Docela běžně jsem s ospalýma očima vcházel do chlévů ráno v šest hodin, abych pomáhal při telení. Jenom na farmě pana Blackburna to bylo jiné. Lišilo se to v nejednom ohledu.
Za prvé mě obvykle vítal farmář s úzkostlivým výrazem v tváři a hned mi sděloval, jak to s teletem vypadá a kdy začaly stahy, ale tady jsem si připadal jako nevítaný cizinec. Za druhé jsem si přivykl na pohled na několik krav přivázaných v chlévě s kamennou podlahou, s dřevěným pažením a s petrolejkou, a teď jsem zíral na dlouhou betonovou chodbu ozářenou elektrickým světlem a ze stání oddělených kovovými trubkami vykukovaly zadky nekonečných zástupů krav. Za třetí tu místo jitřního klidu a míru chřestila vědra, rytmicky pulsovala strojní dojička a řval amplion rádla. Také tu horečně běhali muži v bílých pláštích a v bílých čepicích, ale žádný z nich si mě ani v nejmenším nevšímal.
Byla to jedna z našich nových velkých mlékařských farem. Místo osamocené postavy sedící na dojačce s hlavou opřenou o kravský bok a tahající za struky s tichým syk-syk-syk neosobní zmatek a spěch.
Stál jsem hned za dveřmi a venku na dvorku poletoval z černé oblohy ledový sníh. Opustil jsem pohodlnou postel a teploučkou manželku, abych sem přišel, a zdálo se mi, že by mi měl alespoň někdo říct dobré jitro. Vtom jsem postřehl, že kolem mě utíká farmář s vědrem. Běžel právě tak rychle jako kterýkoli z jeho zaměstnanců.
Hej, pane Blackburne!“ vykřikl jsem. „Telefonoval jste mi - telí se vám tady nějaká kráva?“
Zastavil se a chvíli na mě nechápavě hleděl. „Jo, jo, jo, jo, je támhle napravo dole.“ Ukázal na světle červenou krávu, asi v půli chléva. Snadno jsem ji rozpoznal - byla jediná, která ležela.
„Jak dlouho už to trvá?“ otázal jsem se, ale když jsem se otočil, pan Blackburn zmizel. Utíkal jsem za ním, zahnal jsem ho do přípravny mléka a opakoval jsem svou otázku.
Měla se otelit už včera večer. Něco bude v nepořádku.“ Začal nalévat mléko z vědra do chladničky.
„Sáhl jste do ní?“
„Ile, neměl jsem čas.“ Obrátil ke mně utrápené oči. „Dneska ráno jsme se trochu opozdili s dojením. Nesmíme zdržovat přepravce mléka.“
Věděl jsem, co myslel. Řidiči, kteří sváželi mléko do velikých mlékárenských podniků, byli tvrdá cháska. Normálně to byli určitě. laskaví manželé a otcové, ale když měli čekat, byl jenom i chvilinku, praskali vzteky. Nezazlíval jsem jim to, protože museli objet velký kus kraje a museli dorazit na mnoho farem, ale viděl jsem je, když zuřili, a stálo to za to.
„Vyšetřím ji,“ řekl jsem. „Mohu, prosím, dostat horkou vodu, mýdlo a ručník?“
Pan Blackburn trhl hlavou do kouta přípravny. „Vemte si to. Je tady všechno. Já musím běžet“ A znovu rychle odkráčel. Očividně se bál víc mlékárenského řidiče než mne.
Natočil jsem vodu do vědra, našel jsem kousek mýdla a hodil jsem si ručník přes rameno. Když jsem přistoupil ke své pacientce, marně jsem hledal, jak se jmenuje. Tehdy mívaly krávy nad svým stáním cedulky se jmény, ale zde nebyly žádné Marigoldy, Červenky nebo Sněhurky, pouhopouhá čísla.
Než jsem si svlékl sako, podíval jsem se zběžně do ucha, kde na krémově bílém povrchu čitelně vyvstávala vytetovaná čísla. Tahle kráva měla číslo osmdesát sedm. Další potíže vznikly, když jsem si svlékl košili. V tomto moderním chlévě nevyčnívaly ze zdi žádné hřebíky, které by sloužily jako věšáky. Musel jsem si sbalit šaty do uzlíku a odnést ,je do přípravny mléka. V přípravně jsem také našel pytel, který jsem si přivázal provazem do pasu.

A setrvale všemi ignorován jsem se vrátil, namydlil jsem si paži vsunul ji do krávy. Musil jsem se hodně natáhnout, abych dosáhl na tele, což bylo podivné vzhledem k tomu, že se mělo narodit už včera večer. Nejdříve jsem se dotkl vrcholku hlavy malého stvořeníčka. Tlamičku mělo zabořenou dolů, namísto aby ji natahovalo ven do světa, a nohy byly skrčené pod tělem.
Ještě něčeho jsem si všiml. Vsunutí paže nevyprovokovalo stahy krávy a také se nesnažila se postavit. Se Sedmaosmdesátkou nebylo něco v pořádku.
Ležel jsem rozpláclý na betonu, paži až po rameno v krávě. Zdvihl jsem hlavu a hleděl na chlupatá záda se světlou červenou a bílou srstí. Když můj pohled dosáhl až ke krku, věděl jsem, že už nemusím po ničem dalším pátrat. Laterální uzlina byla velmi patrná. Sedmaosmdesátka ležící na hrudníku hleděla unaveně a bez zájmu na zeď před sebou, ale tahle zvláštní malá výduť na jejím krku mi i vysvětlila všechno.
Vstal jsem, opláchl jsem si paži, usušil se a hledal jsem pana Blackburna. Našel jsem ho skloněného u tlusté hnědé krávy - stahoval jí z vemene elektrickou dojičku. Zaklepal jsem mu na rameno.
„Má mléčnou horečku," řekl jsem.
„Aha," odvětil a pak popadl vědro, protáhl se kolem mne a zamířil na druhou stranu chléva.
Držel jsem s ním krok. „Proto se nemohly dostavit stahy. Děloha ztratila schopnost reagovat. Neotelí se, dokud nedostane kalcium."
„Aha." Ještě pořád se na mě vůbec nepodíval. „A dáte jí tedy kalcium?"
„Ano," zavolal jsem na jeho vzdalující se záda.
Ve venkovní tmě stále ještě kroužil sníh a já jsem si pohrával s myšlenkou, že se obléknu. Ale stejně bych se musel zase svlékat, a tak jsem se rozhodl, že tím rychle proběhnu. Otevřel jsem kufr vozu a připadalo mi jako celá věčnost, než jsem vylovil lahvičku a stříkačku, zatímco se mi na nahých zádech hustě usazovaly vločky sněhu.
Vrátil jsem se do chléva a rozhlížel jsem se po nějakém přebytečném člověku, který by mi mohl pomoci, ale všude vládla horečná činnost. Nezbývalo, než abych bez jakékoli pomoci převalil krávu na bok a napíchl kalcium do břišní žíly. Všechno záleželo na tom, jak byla komatozní.
A byla zřejmě hodně komatozní, protože když jsem zapřel nohy o konstrukci kovových trubek a oběma rukama jsem jí zatlačil do plecí, převalila se bez odporu. Abych ji udržel, položil jsem se nahoru na ni, zapíchl jsem jehlu a vstříkl kalcium do žíly.
Háček byl v tom, že moje poloha ležmo byla přímo pod sousední krávou na pravé straně, a to bylo tak trochu dovádivé zvíře, kterému se nelíbily moje gumovky míhající se u jeho zadní nohy. Vyjádřila svůj nesouhlas tím, že mi několikrát stoupla na kotník, což hodně bolelo, a párkrát mě pěkně kopla do stehna, ale já jsem se neodvážil pohnout, protože kalcium krásně vtékalo.
Konečně byla lahvička prázdná. Posunul jsem koleny svou pacientku znovu na hrudník a vstříkl jsem další lahvičku hořčíku a fosforu podkožně. Když jsem skončil a otřel zbytek tekutiny, vypadala Sedmaosmdesátka rozhodně veseleji.
Beze spěchu jsem všechno očistil a odklízel jsem své nástroje, a pak jsem si namydlil paže, také jenom pomalu, protože jsem věděl, že každá minuta vrací mé pacientce sílu.
Okamžitá reakce na intravenozní kalcium mi vždycky poskytovala radost a potěšení, a když jsem teď do krávy znova vsunul ruku, byl to pozoruhodný rozdíl. Uterus, který byl předtím volný, reagoval na dotyk, a když se dostavil dlouhý stah, obrátila kráva hlavu, podívala se na mě, otevřela hubu a tlumeně zabučela. Nebyl to zvuk bolesti, spíš jako by říkala." „Tak jsem se do toho znovu pustila."
„V pořádku, děvenko," odpověděl jsem. „Budu tady s tebou, dokud to nevyřídíme."
Jindy bych si byl dal pozor, aby někdo nezaslechl, jak konverzuji s krávou, ale tady, v rachotu veder a v non stop řevu rádla se to nemohlo přihodit.
Věděl jsem, že budu muset tele otočit do správné polohy a že to bude trvat dlouho, ale měl jsem zvláštní pocit identifikace s tou krávou, protože jsme v tomhle prostředí byli oba bezvýznamní a nedůležití. Když jsem tam ležel s obličejem na betonu, který mi připadal čím dál tím tvrdší a přes mou rozpláclou postavu klopýtali dojiči, cítil jsem se velice opuštěně. Lítal .jsem v tom jenom já a Sedmaosmdesátka.
Další věc, kterou jsem postrádal, byl pocit výjimečnosti. Za mnoho svízelných případů telení mě odměňoval pocit zadostiučinění pramenící z atmosféry, v níž se odehrávalo malé drama." ustaraný farmář,

pozorní pomocníci, nebezpečí, že by hospodář mohl ztratit tele, nebo dokonce i matku - byla to úchvatná ‚scenérie, v níž byl nepochybně veterinář hlavní postavou. Někdy hrál možná i zloducha, ale v každém případě byl jednička. A teď jsem tady ležel, lopotící se nula, které si vlastně nikdo nevšímal. Byla to předzvěst budoucí doby.

Ale přesto…práce zůstávala. Pozvedl jsem spodní čelist telete, a když kráva zatlačila, protáhl jsem ji přes okraj pánve. Pak jsem hmátl po malých nožičkách, a když ke mně další mocný stah malé stvoření přistrčil, narovnal jsem je. Teď už bylo tele docela určitě na cestě. . Neuspěchával jsem to - jen jsem tam ležel a nechal jsem krávu, aby si s tím poradila. Nejhorší moment byl, když jeden z pracovníků přišel nasadit dojičku na temperamentní zvíře po mé pravici. Chtěl se k ní protlačit a ona se otočila, zvedla ocas a ohodila mě kaskádou kravince. Muž ji strčil zpátky na její stání, nasadil dojičku a potom zvedl hadici, která ležela připravená na podlaze v chlévě. Za okamžik jsem ucítil ledovou vodu, stékající mi z ramen na boky, a potom dotek nějakého hadru, kterým se mě ten účinlivý chlapík snažil očistit. Děkuji vám," vydechl jsem. A byl jsem doopravdy vděčný. Byla to jediná pozornost za celé ráno. Do půl hodiny se objevily nohy ve vulvě a následovala mokrá hubička, nadechující nozdrami, a to bylo potěšitelné. Tele mělo velké nohy, bude to býček, a jeho vstup do světa by ještě v poslední chvíli mohl dát zabrat. Zvedl .jsem se do sedu a do každé ruky jsem uchopil klouzající kopýtka. A opíraje se dozadu, nohy vzepřené v kanálku na hnůj, jsem znovu oslovil Sedmaošmdesátku." „Tak dělej, holka. Párkrát dobře zabereš a budeme hotovi." Odpověděla mohutným stahem podbřišku a tele se ke mně prudce přiblížilo, když jsem tahal, a zahlédl jsem široké čelo a pár trochu překvapených očí. Na okamžik jsem myslil, že proklouznou i uši, ale potom kráva povolila a hlava zase zmizela. Žadonil jsem." „Ještě jednou, děvenko!" a tentokrát se zdálo, že se rozhodla, že už se nebude flákat a že to dorazí. Stáhla se dlouhým stahem, který vyrazil hlavu a ramena, a když jsem ji pomáhal ze všech sil, propadl jsem na okamžik panice, tak jako vždycky - že by se zadek mohl vzpříčit v pánvi. Ale tenhle zadek tam nezůstal a nádherně mi vyklouzl do klína. Trochu udýchaně jsem vstal a roztáhl teleti zadní nohy. Skutečně - byl tam malý šourek - narodil se pěkný býček. Vytáhl jsem z jeslí trochu sena a osušil, jsem ho a v několika minutách se posadil, kýchal a kašlal a se zájmem se rozhlížel.

Nebyl jediný, kdo se zajímal, co je nového. Jeho matka trhala řetězem a fascinovaně hleděla na novorozeně a potom ohlušujícně zabučela. Znovu jsem uchopil přední nohy a odtáhl jsem tele dopředu, kde ho kráva po krátké prohlídce začala olizovat od hlavy až k ocasu. A potom, když jsem se okouzleně na oba díval, se náhle postavila na nohy, aby dosáhla na méně přístupná místečka malého stvoření. Usmál jsem se. A bylo to. Překonala svou mléčnou horečku a měla pěkné, živé tele. Sedmaosmdesátka byla šťastná, spokojená a v pořádku.

Přišel pan Blackburn a postavil se vedle mě a já jsem si uvědomil, že hluk v chlévě utichl. Dojení skončilo.

Farmář smekl bílý klobouk a otřel si pot z čela. „Prokristapána, to byl fofr. Dneska ráno je nás tu míň a byl sem přesvědčenej, že promeškáme vodvoz. Ten šofér je jako ďas - nečeká ani minutu, a musel jsem ho dohánět na traktoru i s bandama."

Domluvil a z krmelce seskočila s kdákáním slepice. Pan Blackburn se natáhl a zdvihl ze sena teplé a čerstvě snesené vajíčko.

Chvíli se na něj díval a pak se ke mně otočil. „Už jste snídal?"

„Ne, samozřejmě že ne."

„Tak řekněte paničce, ať vám to hodí na pánev," pravil a podával mi vejce.

„Pěkně vám děkuji, pane Blackburne, to si pochutnám." Přikývl a zůstal tam stát a hleděl na krávu a na tele.

Chovatelství skotu na mléko je dřina a těžce vydělaný chlebíček a tenhle každodenní chvat před rozedněním patřil k jeho denním povinnostem. Ale věděl jsem, že je se mnou spokojený, protože se na mě najednou obrátil a hleděl mi do očí a ošlehané rysy rozpraskly v potěšený úsměv. Znenadání mě přátelsky bouchl do prsou. „Dobrej starej Jim!" řekl a odkráčel. Já se oblékl, nastoupil do vozu a položil vajíčko velice pečlivě na sedadlo. Potom jsem se opatrně uvelebil i já, protože sprcha z hadice mi nalila pár litrů špinavé vody do kalhot a do nohavic a poloha vsedě byla značně nepříjemná. Když jsem odjížděl, tma řídla a měnila se v šedý počátek nového dne. Kolem mne se z pološera zvedal bílý masív

skal - mohutný, hladký a nevýslovně studený. Podíval jsem se na vejce, mírně se kolébající na sedadle, a usmál jsem se. Měl jsem ještě před očima náhlý úsměv pana Blackburna, ještě jsem cítil herdu na prsou. Byl jsem spokojený - dostalo se mi zadostiučinění. Systémy a metody se možná mění, ale krávy a telata a yorkshirští farmáři jsou pořád stejní.

KAPITOLA ČTYŘICATÁ

Za svou mzdu sedm šilinků a tři pence denně, z čehož mi ještě strhávali na manželku a dítě, jsem nemohl propadnout hýřivému životu, i kdybych chtěl, ale jednou večer ve Windsoru jsem se rozhodl, že si dopřeji luxusu sklenice piva, a když jsem rozrazil dveře do restaurace, první, co jsem uviděl, byl muž sedící v koutě výčepu s malým psíkem pod židlí.
Takové drobnosti mě vmžiku dokázaly přenést zpátky, do mého starého života - k Droversům v Darrowby a zase jsem slyšel George Wilxe.“
„Řek bych, že tohle je nejlepší hospodskej teriér, který ho sem kdy viděl.“ Sklonil se od výčepního pultu a pohladil střapatou hlavu Thea, který vykukoval zpod vysoké židličky svého pána.
Okamžitě mě napadlo, že „hospodský teriér“ nebyl špatný název. Theo byl malý a převážně bílý, ačkoli měl na bocích tu a tam podivné černé proužky a čenich měl zarostlý a chlupatý, což mu bezesporu slušelo, ale vyvolávalo to silné pochybnosti o jeho původu.
Nedávno jsem pocítil něhu k jednomu svému skotskému kolegovi, který, když ho nějaká dáma nutila, aby odhadl rodokmen a krevní linii jejího psa, nakonec pravil.“ „Madam, myslím, že nejvýstižnější definice by zněla, malej hnědej pejsek.“„
Podle stejného návodu bychom mohli bezpečně popsat Thea jak,o „malýho bílýho pejska“, ale v Yorkshiru byl vítanější název „hospodský teriér“.
Jeho pán, Paul Cotterell, shlédl ze své vysoké stoličky. Copak to o tobě říká, kamaráde?“ zabručel tiše a při zvuku jeho hlasu vyskočilo zvířátko radostně a dychtivě ze svého úkrytu.
Theo trávil valnou část svého života mezi čtyřmi kovovými nohami židličky, stejně jako jeho pán na židličce nad ním. A často se mi zdálo, že oba maří čas.
Také já jsem bral svého psa, Sama, do restaurací, kde dřepěl vedle mé židle, ale zatímco u mne to bylo náhodné - možná jednou nebo dvakrát do týdne - u Paula Cotterella -to byl neměnný rituál. Každý večer od osmi ho bylo možno nalézt na konci výčepního pultu u Doversů, s půllitrovou sklenicí piva a s malou zakroucenou faječkou v ústech.
U mladého člověka jeho věku - byl svobodný mládenec hodně přes třicet - a u člověka vzdělaného a inteligentního se to jevilo jako sterilní existence.
Obrátil se ke mně, když jsem se přiblížil k pultu.“ „Ahoj, Jime, zvu vás na půllitránek.“
To je od vás laskavé, Paule,“ odpověděl jsem. „Rád se napiju.“
Výborně.“ Obrátil se k barmance s úsměvnou dvorností. „ „Mohl bych tě obtěžovat, Moyro?“ Popíjeli jsme pivo a rozprávěli jsme o hudebním festivalu v Browtonu a pak o hudbě vůbec. Jako o všem, o čem jsem s ním kdy hovořil, věděl i o hudbě mnoho. „Takže vy nemáte rád Bacha?“ tázal se líně. „Ne, vlastně nemám. Něco ano, ale vcelku dávám přednost větším emocím. Elgar, Beethoven, Mozart. Dokonce i Čajkovský - vy vzdělanci nad ním asi ohrnujete nos.“ . Pokrčil rameny, bafl ze své faječky a hleděl na mě s poloúsměvem a pozvednutým jedním obočím. Často takhle hledíval, a já měl vždycky pocit, že by měl nosit monokl.“ Ale nerozhovořil se s nadšením o Bachovi, ačkoli se zdálo, že je to jeho oblíbený skladatel. Neprojevoval nikdy nadšení nad ničím, a když jsem pěl chvalozpěvy na Elgarův houslový koncert, naslouchal s tím zvláštním, pobaveným pohledem. Paul Cotterell pocházel z jihu Anglie, ale místní občané mu to už dávno odpustili, protože byl příjemný, zábavný a vždycky ochotný objednat pro každého sklenici piva. „Mne okouzlovaly jeho typicky anglické vlastnosti.“ byl klidný a přirozený. Nikdy se nevzrušil, byl vždycky zdvořilý a naprosto se ovládal. „Když už jste tady, Jime,“ pravil, „nepodíval byste se, prosím vás, Theovi na nohu?“ „Samozřejmě.“ To je jedno z úskalí veterinářova života - ať jde kam chce, s jakýmkoli společenským záměrem všude se pokládá za samozřejmé, že ho nic tak nepotěší, jako poskytnout radu nebo zamyslet se nad sdělenými chorobnými příznaky. „Zvedněte ho.“ „Tak pojď sem, chlapče.“ Paul pleskl na koleno a malý psík vyskočil a sedl si s očima zářícíma,potěšením. A já jsem

si pomyslil, tak jako vždycky, že by Theo měl hrát ve filmu. Byl to dokonalý filmový pes, s tou svou zvláštní střapatou hlavou a rozesmátou tlamičkou. Na celém světě platili lidé peníze, aby se mohli podívat na takové psy, jako byl tenhle.
„Hodný Theo," řekl jsem a vzal jsem si ho z kolena jeho pána. „Jaké má potíže?"
Paul ukázal náustkem dýmky na přední pravou nohu. Tahleta noha. V poslední době na ni občas trochu kulhal."
„Tak se na to podíváme." Otočil jsem zvířátko na záda a potom jsem se zasmál. „Má tam jenom zlomený dráp. Kousek z něj visí. Asi se zachytl o kámen. Podržte mi ho na chvíli." Zalovil jsem v kapse po nůžkách, které jsem s sebou vždycky nosil. Rychlé střihnutí a bylo to.
„A to je všechno?" zeptal se Paul. „Ano, všechno."
Výsměšně zdvihl jedno obočí a podíval se na Thea. „Tak kvůli tomuhle jsi tak vyváděl? Ty jsi starý truhlík." Luskl prsty. „Jdi zpátky na své místo."
Psík poslušně skočil na koberec a zmizel ve své svatyni pod židličkou. A v tu chvíli jsem v záblesku své geniální intuice Paula prokoukl - rozpoznal jsem, v čem tkví kouzlo, které jsem tak často obdivoval a záviděl mu. Na ničem nelpěl. Měl svého psa rád, samozřejmě, bral ho všude s sebou, chodil s ním na pravidelné vycházky k řece, ale nebyla v něm ta úzkost, téměř zoufalý zájem, který jsem vídal v očích svých zákazníků, když jsem s nimi jednal o sebenepatrnějších psích bolístkách. Ti lpěli na svých zvířatech příliš - tak jako já.
A samozřejmě že pravdu měl Paul. Měl snazší a pohodlnější život. Když člověk na něčem nebo na někom lpí, je zranitelný, ale Paul mohl kroužit životem a nic se ho nedotklo. Tahle přitažlivá ledabylost, ty nonšalantní dobré způsoby, ta nevzrušivost - všechno to mělo kořeny ve skutečnosti, že ho nic příliš hluboce nezaujalo.
A když jsem takhle bleskově zdiagnostikoval jeho povahu, pocítil jsem k němu závist. Já jsem byl tak často štván svými emocemi - musí to být báječné, být jako Paul. A čím víc jsem o něm přemýšlel, tím víc jsem si uvědomoval, jak to všechno sedí. Nikdy na nikom nelpěl tak, aby se oženil. Dokonce i Bach se svou matematicky strukturovanou hudbou zapadal do toho vzorce.
„Myslím, že velká operace si zaslouží ještě půllitr, Jime," usmál se svým šikmým úsměvem. „Jestli ovšem nemáte vyšší taxu?" ‚Zasmál jsem se. Vždycky ho budu mít rád. Všichni jsme různí a musíme jednat podle své přirozenosti. .Ale když jsem upíjel druhý půllitr, zase jsem si zauvažoval o jeho bezstarostném životě. Byl zaměstnán na nějakém ústředním úřadě v Brawtonu, nevázala ho žádná domácí povinnost a každý večer seděl na stejné židli a pil pivo a pod židlí měl svého psíka. Sebemenší starost ho netrápila. Paul byl součástí darrowbyské scenérie, součástí toho, co jsem měl rád, a protože jsem vždycky nenáviděl změnu, bylo v určitém smyslu úlevné a uklidňující vědět, že ať se děje co se děje, vstoupíte-li večer k Droversům, najdete v koutě Paula Cotterella a zezdola bude vykukovat Theův ‚střapatý čumáček. Tohle jsem cítil tehdy večer, když jsem se tam zastavil těsně před zavírací dobou. „Myslíte, že by Theo mohl mít červy?" Otázka byla typicky ledabylá. Tázal se tak, jak bylo pro něj příznačné, klidně a nevzrušeně. „Nevím, Paule.-Proč se ptáte?" Zabafal z faječky. „Ale jenom mě napadlo, že Theo v poslední době trochu zhubl. Pojď sem, Theo!" Psík, sedící nahoře na pánově koleni, vypadal čile jako vždycky, a když jsem po něm sáhl a zvedl ho, olízl mi ruku. Ale jeho žebra skutečně dost vystupovala.
„Ano, ano," řekl jsem. „Možná že ubral na váze. Všiml jste si, že by z něj vycházeli červi?" „Ne, nevšiml." „Ani malé kousky - ani drobné jakoby úlomky kolem zadku jste nepostřehl?" „Ne, Jime." Zavrtěl hlavou a usmál se. „Ale zas tak zblízka jsem se nekoukal, kamaráde." „Oukej," řekl jsem. „Pro všechny případy ho odčervíme. Zítra večer přinesu nějaké tablety. Budete zde?"
Obočí se zdvihlo. „Myslím, že to je nanejvýš pravděpodobné."
Theo dostal své odčervovací tablety a pak uplynulo několik týdnů, kdy jsem měl příliš mnoho práce než abych si odskočil k Droversům. Když jsem se tam konečně dostal, byla sobota .večer a ples Atletického klubu jel na plné obrátky. Ze sálu bylo slyšet rytmický beat, malý výčep byl přeplněný a hráči karet se tísnili namačkáni v koutě, za zástupem smokingů a nahých zad.
Probojovával jsem se v tom kraválu k výčepnímu pultu a uvažoval jsem, že to tu je k nepoznání. Ale jeden rys se nezměnil - Paul Cotterell na své židličce na konci pultu.
Protlačil jsem se až k němu a všiml jsem si, že má své staré tvídové sako. „Vy netančíte, Paule?"

Přivřel zpola oči, pomalu zavrtěl hlavou a usmál se na mne přes svou faječku. „Nic pro mne, kamaráde," zahučel. Příliš velká dřina."
Podíval jsem se dolů a zjistil jsem, že ještě něco se nezměnilo. Theo tu byl také a chránil si čumáček před vřavou. Objednal jsem dvě piva a snažili jsme se hovořit, ale bylo nesnadné řvát v tom babylónu. Mezi nás se natahovaly ruce k pultu, zarudlé tváře se skláněly k našim tvářím a hulákaly na pozdrav. Většinu času jsme se jenom rozhlíželi.
Pak se ke mně Paul naklonil a řekl mi do ucha." „Dal jsem Theovi ty tablety, ale pořád hubne."
„Vážně?" hulákal jsem na něj. „To je neobvyklé." „Ano…nemohl byste se na něj podívat?"
Přikývl jsem a on luskl prsty a vmžiku mu ten malý psík seděl na koleně. Sáhl jsem po něm a posadil jsem si ho na svá kolena a okamžitě jsem poznal, že je mnohem lehčí.
„Máte pravdu," řekl jsem. „Zhubl." Balancoval jsem psa na klíně, stáhl jsem mu víčko a viděl jsem, že je spojivka bledá.
Znovu jsem křikl." „Je anemický." Prohmatal jsem mu hlavu a za ohybem čelisti jsem zjistil, že lymfatické žlázy za hrtanem jsou silně zvětšené. To bylo zvláštní. Že by měl nějaký druh krční infekce nebo infekci v tlamě? Bezmocně jsem se rozhlížel a upřímně jsem si přál, aby se se mnou Paul o svém psu neradil zásadně v hospodě. Chtěl jsem zvíře vyšetřit, ale nemohl jsem ho dost dobře položit na výčepní pult mezi sklenice. Snažil jsem se ho lépe uchopit, abych se mu mohl podívat do krku. Ruka mi sklouzla za jeho přední nohu a srdce se mi prudce rozbušilo, když jsem nahmatal axilární uzliny. Také ty byly silně zvětšené. Vjel jsem prsty zpátky do slabin a tam vyvstávala tříselná uzlina jako vejce. Preskapulární byla stejná, a když jsem zoufale hmatal dál, uvědomil jsem si, že každá povrchní lymfatická uzlina je několikanásobně zvětšená. Hodgkinova nemoc. Na několik vteřin jsem zapomněl na křik a smích a vzdálený halas hudby. Pak jsem se podíval na Paula, který na mě klidně hleděl a bafal ze své faječky. Jak mu to mohu říct tady, v tomhle prostředí? Zeptal by se mě, co to je Hodgkinova nemoc, a já bych mu musel vysvětlit, že to je rakovina lymfatického systému a že jeho pes docela určitě zemře. Hlavou se mi honily myšlenky a já hladil střapatou hlavu a Theův komický vousatý obličej se ke mně obrátil. Kolem nás se tlačili, hučeli lidé, ruce se natahovaly a přenášely mi pod nosem giny a whisky a piva a nějaký tlusťoch mě objal kolem krku. Naklonil jsem se k Paulovi. „Paule," řekl jsem. „Ano, Jime?" „Mohl byste…mohl byste přinést Thea do ordinace zítra ráno? Zítra, v neděli, v deset hodin." Obočí se na okamžik zvedlo a potom Paul přikývl. „Dobře, Jime." Nenamáhal jsem se dopít pivo. Začal jsem se tlačit ke dveřím, a když jsem byl uprostřed zástupu, ohlédl jsem se. Ocásek malého psíka zrovna mizel pod židlí. Nazítří jsem měl jeden z těch dnů, kdy jsem se probouzel časně a kolem šesté jsem se převaloval v posteli a nakonec jsem jenom ležel a civěl do stropu.
Ještě když jsem položil nohy na zem, když jsem vstal a přinesl Heleně šálek čaje, bylo to čekání nesnesitelné, a potom nastala ta chvíle, které jsem se děsil - stál jsem tváří v tvář Paulovi u stolu v ordinaci a mezi námi ležel Theo.
Řekl jsem mu to rovnou. Nedokázal jsem si vymyslet žádný milosrdný způsob, jakto obejít.
Jeho výraz se nezměnil, ale vzal faječku z úst a zadíval se na mne, potom na psa, a znovu na mne.
„Tak to tedy je," pravil konečně. „Tak takhle to je."
Mlčel jsem a on pomalu přejel dlaní zvířátku po zádech. „A jste si úplně jistý, Jime?"
„Absolutně. Je mi to strašně líto." „Neexistuje žádný způsob léčení?"
„Jsou různé prostředky zmírňující potíže, Paule, ale nezažil jsem, aby skutečně pomohly. Konečný výsledek je vždycky stejný"
„Ano." Pomalu přikývl. „Ale nevypadá tak špatně. Co by se stalo, kdybychom neudělali vůbec nic?"
Odmlčel jsem se. „Když se zvětší vnitřní uzliny, nastanou různé potíže. Ascites - vodnatelnost břišní, která se vyvine v břišní dutině. Vlastně už teď vidíte, že má trochu naběhlé bříško."
„Ano…skutečně si to uvědomuji, teď, když jste se o tom zmínil. Ještě něco?" „Až se zvětší uzliny v hrudníku, začne funět"
„Toho jsem si už všiml. l po krátké procházce je udýchaný."
„A celou tu dobu bude hubnout a ztrácet inteligenci." Paul se nějakou chvíli díval dolů na své nohy a potom se obrátil ke mně. „Takže když to shrneme, dojdeme k závěru, že na tom bude do konce svého života dost mizerně" Polkl. „A jak dlouho to bude trvat?"

„Několik týdnů. Je to různé. Možná i tři měsíce."
„Víte, Jime," prohrábl si rukou vlasy. „To nesmím dopustit. Jsem za něj odpovědný. Musíte mu dát injekci, dokud ještě nezačal trpět. Souhlasíte?"
„Ano, Paule, je to to nejlaskavější, co můžete udělat" „Pustíte se do toho okamžitě - hned jak vyjdu ze dveří ?" „Ano," odpověděl jsem. „A slibuji vám, že nebude vědět vůbec nic." Jeho obličej měl podivně ztuhlý výraz. Vložil si faječku do úst, ale ta vyhasla, a tak ji strčil do kapsy. Potom se sklonil a pohladil psíka po hlavě. Chlupatý čumáček s legrační čupřinou kolem čeníšku se k němu obrátil a několik vteřin si hleděli do očí. Potom zahučel." „Sbohem, kamaráde," a rychle vyšel z místnosti. Dodržel jsem svůj slib.
„Jsi hodný, hodný starý Theo," šeptal jsem a hladil jsem mu hlavu a uši znovu a znovu a malé zvířátko tiše zhaslo. Nenáviděl jsem tyhle chvilky, tak jako všichni veterináři, ačkoli to byl úkon úplně bezbolestný, ale vždycky jsem čerpal útěchu z vědomí, že poslední, co si bezmocní tvorové uvědomují, je zvuk přátelského hlasu a dotek laskavé ruky. Asi jsem sentimentální. Na rozdíl od Paula. Paul jednal prakticky a naprosto racionálně. Byl schopný správně rozhodnout a správně se zachovat, protože nebyl obětí svých citů. Později při nedělním obědě, který mi nechutnal tak jako obvykle, jsem Heleně vyprávěl o Theovi. Musel jsem jí něco říct, protože vyrobila na našem plynovém vařiči, což byl náš jediný prostředek k vaření, delikátní roštěnou, a já jsem nevzdal patřičný hold jejímu umění. Seděl jsem na lavici a díval se na ni dolů. Byl jsem na řadě pro naše bidýlko. „Víš, Heleno," řekl jsem, „byla to pro mě vzorná lekce. Myslím způsob, jakým Paul jednal. Kdybych já byl na jeho místě, byl bych se kroutil a byl bych smlouval - pokoušel bych se odvrátit něco, co je neodvratné." Chvíli přemýšlela. „O to by se pokoušela spousta lidí."
„Ano, ale on ne." Položil jsem vidličku a nůž a civěl jsem do zdi. „On se choval zrale a dospěle. Paul je určitě jedna z těch osobností, o kterých člověk čte. Vyrovnaný a naprosto uměřený
„Dělej, Jime, a dojez ten oběd. Chápu, že to bylo smutné, ale musil jsi to udělat a nesmíš se kritizovat. Paul je Paul a ty jsi ty."
Znovu jsem se pustil do masa, ale nedokázal jsem zahnat zahanbující pocit své nezralosti. Potom, když jsem se ohlédl, jsem spatřil, jak se na mě moje žena usmívá.
A najednou jsem byl zase klidný. Alespoň jí zřejmě nevadilo, že já jsem já.
To bylo v neděli a v úterý ráno jsem předával nějaké léky panu Sangsterovi, který choval dole za nádražím několik dojnic.
Vťukejte to na vemeno večer a ráno po dojení," radil jsem mu. „Myslím, že zjistíte, asi za týden nebo za čtrnáct dní, že se kůže na vemeni přestane loupat."
„Děkuju vám." Podal mi půlkorunu a já jsem ji ukládal do zásuvky psacího stolu, když znovu promluvil.
„Je to smutný s tim Paulem Cotterellem, že jo?" „Jak to myslíte?"
„Myslel jsem, že už to víte," řekl. „Je mrtvej."
„Mrtvý?" Hloupě jsem na něj hleděl. „Jak…kdy…?"
„Našli ho dneska ráno. Zabil se."
Opřel jsem se oběma rukama o stůl. „Chcete říct…sebevražda?"
„No jo, to řikali. Sněd moc prášků. Mluví se vo tom po celym městě."
Zjistil jsem, že sedím nad naším deníkem a nevidomýma očima hledím na seznam návštěv a farmářův hlas jako by ke mně přicházel z velké dálky.
„Je to moc smutný. Vopravdu moc. Byl hrozně příjemnej. Myslim, že ho měl každej rád."
Později tentýž den jsem míjel Paulův byt a ve dveřích jsem zahlédl jeho bytnou, paní Claytonovou. Zajel jsem k chodníku a vystoupil jsem z vozu. „Paní Claytonová," řekl jsem. „Vůbec tomu nemohu uvěřit" „Já taky ne, pane Herriot, je to strašné." Byla bledá a měla červené oči. „Bydlel u mě šest let. Víte, měla jsem ho ráda jako vlastního syna." „Ale proč, pro všechno na světě…?" „Protože přišel vo toho svýho psa. Nedokázal se s tim vyrovnat" Zaplavila mě obrovská vlna neštěstí a smutku a paní Claytonová položila ruku na mou paži. „Nedívejte se takhle, pane Herriot. Nebyla to vaše chyba. Paul mi to všechno vyprávěl, a Thea nemohl nikdo zachránit." Umíraji na to lidi, co teprve psi." Tupě jsem přikývl a ona pokračovala. „Ale já vám něco povim ve vší důvěrnosti, pane Herriot. Paul nedokázal snášet věci jako třeba vy nebo já. Byl už prostě takovej - víte, trpěl na depresi." „Na depresi! Paul … ?" „Ano, ano, byl už dlouho pod lékařským dohledem a musel pravidelně brát prášky. Dycinky se tvářil kurážně, ale už léta

míval potíže s nervama.“ „Nervové potíže…ani ve snu by mě bylo nenapadlo…“ „To by nenapadlo nikoho, ale bylo to tak. Jak sem si domyslela, musel mít nešťastný dětství. Možná že proto měl tak rád toho svýho pejska. Visel na něm až moc.“ Ano…ano…“ „ Vytáhla kapesník, rozložila ho a vysmrkala se. „Jak povidám, měl, chudák, těžkej život, ale byl statečnej.“ Zdálo se, že už není co dodávat. Vyjel jsem z města a klidné zelené kopce skýtaly tichý kontrast k chaosu, který může naplnit lidskou duši. Tak to byl tedy Herriot coby znalec charakteru. Víc jsem se mýlit nemohl, ale Paul bojoval svou tajnou válku s odvahou, s níž oklamal každého.
Vzpomínal jsem si na tu vzornou lekci, kterou, jak jsem se domníval, mi dal, ale ve skutečnosti to byla lekce úplně jiná, a lekce, kterou jsem nikdy nezapomněl.“ že existují nesčetní lidé jako Paul, zdaleka nejsou takoví, jak vypadají.

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ PRVNÍ

Otřes ze smrti Paula Cotterella ve mně zůstal velmi dlouho a popravdě řečeno vím, že jsem ho nikdy úplně nepřekonal, protože i dnes, kdy se společnost ve výčepu u Droversů změnila, a já jsem jeden z mála, jejichž staré tváře se tu objevují ještě po pětatřiceti letech - i dnes se mi zdává, že vidím tu osamocenou postavu na židličce v koutě, a pod ní vykukující chlupatý čumáček. Byla to zkušenost, kterou jsem si nepřál zažít znovu, a přesto jsem jako z udělání narazil na něco podobného téměř okamžitě potom. Nemohlo to být déle než týden po Paulově pohřbu a Andrew Vine přinesl do ordinace svého foxteriéra. Položil jsem psíka na stůl a pečlivě jsem mu vyšetřil obě oči. „Obávám se, že se to horší,“ řekl jsem. A ten člověk se najednou a beze slova zhroutil na stůl a položil si obličej do dlaní. Vzal jsem ho za rameno. „Co je vám, Andrew? Co se proboha děje?“ Zpočátku neodpovídal, ale seděl dál, groteskně zkroucený vedle svého psa, a tělo se mu roztřáslo trhanými vzlyky. Když nakonec promluvil, hučel do dlaní a jeho hlas byl chraptivý a zoufalý. „Já to nesnesu. Jestli Digger oslepne, tak se zabiju.“ Zděšeně a nevěřícně jsem se díval na skloněnou hlavu. Přece nebylo možné, aby se to opakovalo. Ne tak brzo po
Paulovi. A přesto tu byly společné rysy. Andrew byl také třicátník a starý mládenec a teriér byl jeho stálý společník. Bydlel v podnájmu a zřejmě neměl žádné starosti ani odpovědnost, ale byl to ostýchavý, nesebevědomý muž, vypadal křehce, byl vysoký a shrbený. Poprvé se se mnou radil kvůli Diggerovi před několika měsíci. „Měl by se jmenovat Hraboš, protože rád hrabe na zahradě velké díry a začal s tím už jako štěně,“ říkal a trochu se usmíval a ostýchavě na mě hleděl velkýma tmavýma očima. Zasmál jsem se. „Doufám, že jste ho ke mně nepřivedl, abych ho z toho vyléčil, protože o tom jsem v knihách nic nečetl.“ „Ne, ne, je to něco jiného - jeho oči. A s těmi měl potíže také už jako štěně“ Opravdu? Tak mi o tom něco povězte!“ „Když jsem ho dostal, měl takové zanícené, uslzené oči, ale chovatel tvrdil, že se mu do nich dostalo něco dráždivého a že se brzy vyčistí. A skutečně se vyčistily. Ale nikdy nebyl úplně v pořádku. Pořád jako by ho trochu bolely.“ „Jak to myslíte?“ „Tře si hlavu o koberec a v hodně prudkém světle mrká.“ Přitáhl jsem si psíkovu tlamu a upřeně jsem se mu zadíval na víčka očí. Když Andrew hovořil, usilovně jsem přemýšlel a byl jsem přesvědčený, že zjistím buď entropium (inverzi víček), nebo distichlasi (další řadu řas, které dřou oční kouli), ale nezjistil jsem to, ani ono. Povrch rohovky také vypadal normálně, kromě možná hrubší struktury čoček, a duhovka nebyla tak snadno viditelná jako obvykle. Přešel jsem ke skříni, kde jsem měl uložený oftalmoskop. „Jak je starý?“ Bude mu rok.“ Takže tím trpí asi deset měsíců?“ „ „Ano, tak nějak. Ale mění se to. Většinu času vypadá normálně, ale pak přijdou dny, kdy chodí a leží v košíku s přivřenýma očima a vidíte, že je něco v nepořádku. Neřekl bych, že ho to vysloveně bolí. Spíš obtěžuje.“
Přikývl jsem a doufal, že vypadám moudře, ale nic z toho, co jsem vyslechl, neznělo povědomě. Zapjal jsem světélko na oftalmoskopu a nahlédl do hlubin nejzázračnějšího a nejjemnějšího ze všech orgánů, díval jsem se čočkou do brilantní výšivky sítnice s její papilou optického nervu a s pletencem cév. Nemohl jsem najít vůbec nic.
Pořád ještě hrabe díry?“ otázal jsem se. Když jsem si nevěděl rady, často jsem se chytal stébel a teď jsem přemýšlel, jestli by pes netrpěl alergií na hlínu. Andrew zavrtěl hlavou. „Ne, teď už jen velmi zřídka, ale stejně se ty dny, kdy je mu špatně, neshodují se dny, kdy hrabal.“

Že ne?“ mnul jsem si bradu. Tenhle člověk přede mnou měl ve vymýšlení a přemýšlení zřejmě náskok a zmocnil se mě nepříjemný pocit, že jsem vedle. Lidé mi neustále přinášeli psy se „špatnejma vočima“, ale pokaždé to bylo něco konkrétního a zjišťoval jsem příčinu.“ „A nazval byste tohle jeho špatným dnem?“
„Ano, ráno jsem si to myslel, ale teď vypadá líp. Stejně ale hodně mrká, nezdá se vám?“
„Ano…možná že máte pravdu.“ Digger skutečně jako by nechtěl úplně otevřít oči, jako by je přivíral před sluncem zářícím okny do ordinace. A občas je na vteřinu nebo na dvě zavřel úplně. Nebylo mu dobře, to se nedalo popřít. Ale kruci, nenabízel se žádný typický příznak.
Nesdělil jsem majiteli psa, že nemám ani ponětí, co zvířeti chybí. Takové poznámky nevyvolávají důvěru. Místo toho jsem se utekl k,profesionální činorodosti.
„Dám vám nějaký roztok,“ řekl jsem energicky. „Kapejte mu třikrát denně několik kapek do očí a informujte mě, jak se mu daří. Je možné, že měl v očích nějakou zastaralou infekci.“
Obdařil jsem ho dvouprocentním roztokem kyseliny borité a pohladil jsem Diggerovu hlavu. „Doufám, že ti tohle pomůže, chlapče,“ řekl jsem a pahýl ocasu mi odpověděl zavrtěním. Bylo to inteligentně vypadající zvířátko, půvabné a dobrosrdečné, pěkný exemplář hladkosrstého teriéra s dlouhou hlavou a krkem, špičatým čumákem a krásně rovnými údy. Seskočil ze stolu a vzrušeně tančil kolem pánových nohou. Zasmál jsem se. „Těší se, že už půjde, jako většina mých pacientů“ Sklonil jsem se a žertem jsem ho pleskl přes zadek. „Na mou duši vypadá ohromně zdravě.“ „Také že je zdravý, zasmál se Andrew pyšně. „Často si říkám, že až na ty oči je jako dokonale pracující mašinka. Měl byste ho vidět na procházce. Běhá jako ještěrka.“ „To vám věřím. Informujte mě průběžně, ano?“ Doprovodil jsem je ze dveří a vrátil jsem se ke své práci, blaženě nevědomý, že jsem právě vletěl do jednoho z nanejvýš frustrujících a traumatizujících případů své kariéry. Po té první návštěvě jsem věnoval Diggerovi a jeho pánovi zvláštní pozornost. Andrew, citlivý a příjemný mládenec, byt zástupcem podniku na zemědělské chemikálie a právě tak jako já trávil většinu svého času pojížděním po darrowbyském okrese. Jeho pes byl vždycky s ním a mě těšilo pozorovat, s jakým zájmem se to malé zvířátko dívá oknem auta, s packami na palubní desce nebo na paži svého pána, který takto obtížen přehazoval rychlosti. A teď, když jsem se o psíka zajímal osobně i profesionálně, jsem si všiml zřejmého potěšení, s nímž psík vnímal každý detail svého okolí. Nic z jeho denních projížděk mu neuniklo. Silnice, kterou viděl před sebou, domy a lidé, stromy a pole ubíhající za okénky - to byl jeho svět. Potkal jsem ho jednou, když jsem si vyšel se Samem, aby se proběhl na vysokém vřesovišti korunujícím větrné hůrky skal. Bylo to v květnu, vzduch byl měkký a křehký a týden horkého slunce vysušil zelené cestičky ve vřesu. Zahlédl jsem Diggera, jak letěl jako bílý proužek přes sametovou trávu, a když postřehl Sama, utíkal k němu, chvilku si s ním hrál a pak se jako střela vrátil k Andrewovi, stojícímu na malé plošince mezi hrubým hnědým porostem.
Hlodašové keře tu zářily ve své žluté slávě a psík běhal znovu a znovu kolem této přirozené arény a cvičil se v rychlosti a vystavoval na odiv své zdraví.
Tomuhle tedy říkám radost ze života,“ řekl jsem. Andrew se ostýchavě usmál. „Ano, je to krásné zvíře,“ zahučel.
„A co jeho oči?“ tázal jsem se.
Pokrčil rameny. „Někdy jsou v pořádku, někdy nejsou v pořádku. Je t vlastně pořád stejné. Ale musím říct, že se mu uleví, když mu do nich kápnu.“
„Ale stále ještě má dny, kdy vypadá nešťastně?“
„Ano, musím přiznat, že ano. Někdy ho to zlobí moc.“ Znovu se mě zmocnila frustrace. „Pojďme k mému vozu,“ řekl jsem. „Mohl bych se na něj podívat rovnou.“ Zdvihl jsem Diggera na kapotu a prohlížel jsem ho. Na očních víčcích nebylo naprosto nic mimořádného - uvažoval jsem totiž, jestli jsem minule něco nepřehlédl - ale když přejel přes oční kouli jasný sluneční paprsek, všiml jsem si na rohovce velice slabého zakalení. Byla tam slabá keratitis, před tím neviditelná. Ale proč…proč…?
„Raději mu předepíši silnější roztok.“ Zahrabal jsem v kufru. „Mám ho dokonce s sebou. Tentokrát zkusíme dusičnan stříbrný“
Andrew ho přivedl za týden. Zakalení rohovky zmizelo, pravděpodobně ho odstranil dusičnan stříbrný, ale původní potíže se nezměnily. Pořád tam bylo něco v nepořádku. Něco, co jsem nedokázal diagnostikovat.

A tehdy mě to začalo skutečně trápit. Týdny míjely a já jsem ty oči bombardoval vším, co jsem našel v knihách.“ kysličníkem rtuťnatým, chinosolem, síranem zinečnatým, ichtyolem a spoustou dalších věcí, které dnes už dějiny pohřbily.
Neměl jsem žádné z dokonalých moderních antibiotik a steroidů, ale kdybych býval měl, bylo by to bývalo stejné. Dneska to vím.
Skutečná hrůza začala, když jsem si všiml, že první buňky duhovky začaly vnikat do rohovky. Zvláštní hnědé skvrnky se seskupovaly na okraji rohovky a vysunovaly tmavá vlákna do hladké membrány, která byla Diggerovým oknem do světa. Takovéhle buňky jsem už viděl. Když se objevily, tak obvykle už natrvalo. A byly měňavé. Celý následující měsíc jsem s nimi bojoval svými léky, ale postupovaly a šířily se pomalu, ale nevyhnutelně, a zakalovaly a zužovaly Diggerův obzor. Andrew si jich také všiml, a když vedl psíka do ordinace, úzkostlivě svíral a rozevíral dlaně. „Víte, pane Herriote, vidí čím dál tím méně. To já poznám. Pořád ještě se dívá z okna auta, ale vždycky štěkal na všechno možné, co neměl rád - například na jiné psy - a teď je prostě vůbec nevnímá. Vždyť on ztrácí zrak.“ Chtělo se mi zaječet nebo kopnout do stolu, ale vzhledem k tomu, že by to bylo nepomohlo, jsem se na něj jenom podíval. „Je to to hnědé tam uvnitř, vidˇte?“ řekl. „Co,to je?“ „Nazývá se to pigmentární keratitis, Andrew. Někdy s to stává, když rohovka - přední část oční koule - trpěla dlouho zánětem. Velmi obtížně se to léčí. Udělám, co budu moci.“ Ale to nestačilo. Ten pomalý, plíživý příliv byl nemilosrdný, a jak pigmentové buňky houstly a houstly, výsledná vrstva byla téměř černá a spustila nepropustnou záclonu mezi Diggera a všechny ty věci, které vždycky tak dychtivě pozoroval. A celou tu dobu mě užírala starost, zoufalá bezmoc, protože jsem znal nevyhnutelný konec. Když jsem prohlížel ty oči po pěti měsících léčení, po pěti měsících od chvíle, kdy jsem je viděl poprvé, Andrew se zhroutil. Z původní struktury rohovky teď už nebylo vidět skoro nic, jenom měňavá hnědá čerň, která nechala miniaturní štěrbinky pro vteřinové vidění. Slepota nebyla daleko. Pohladil jsem mužovo rameno. „Pojďte sem, Andrew.
Pojďte sem a posaďte se.“ Přitáhl jsem mu jediné dřevěné křeslo v ordinaci.
Přiklopýtal přes místnost a padl na židli. Dlouhou chvíli tam seděl s hlavou v dlaních, a potom ke mně zdvihl uslzený obličej. Zoufalý a nešťastný.
„Nedokážu snést tu představu,“ říkal trhaně. „Takový přátelský a milý pes jako Digger - má rád každého. Co komu udělal, že si tohle zasloužil?“
„Nic, Andrew. Je to jenom jedna z těch smutných věcí, které nás potkávají. Je mi to hrozně líto.“
Vrtěl hlavou. „Ale, panebože, pro něj to je o tolik horší. Viděl jste ho ve voze - tolik se o všechno zajímal. Když ztratí zrak, nebude pro něj mít život smysl. A já nechci žít bez něj.“
„Takhle nesmíte mluvit, Andrew,“ řekl jsem. „Zacházíte příliš daleko.“ Zaváhal jsem. „Prosím, neurážte se, ale měl byste zajít k lékaři.“ „Ale vždyť chodím k lékaři pořád,“ odpověděl poslušně. Zrovna teď jsem úplně napráškovaný. Trpím prý depresí“ To slovo mi zaznělo jako žalostné zvonění umíráčku.
A protože to bylo tak brzy po Paulovi, zmocnila se mě panická hrůza.
„Jak dlouho vám to trvá?“
Už mnoho týdnů. A zřejmě se to horší.“ Už jste to někdy měl?“
„Ne, nikdy.“ Mnul si ruce a hleděl na podlahu. „Lékař říká, že když budu užívat prášky, překonám to, ale já už nemohu. Jsem na konci“
„Ale lékař má pravdu, Andrew. Musíte vytrvat a bude vám zase dobře.“
„Nevěřím tomu,“ zamumlal. „Každý den trvá celý rok. Nikdy nemám z ničeho radost. Když se ráno probudím, děsím se, že se zase musím dívat na svět
Nenapadlo mě, co bych řekl nebo jak bych mu pomohl
„Mám vám přinést sklenici vody?“ Ne…děkuji.“
„Obrátil ke mně smrtelně bledý obličej a tmavé oči byly strašlivě prázdné. „Jaký to má všechno smysl? Vím, že budu nešťastný do konce života.“ Nejsem žádný psychiatr, ale věděl jsem, že nemohu vykládat někomu, kdo je v takové situaci jako Andrew, že se z toho musí dostat. Osvítila mě náhlá intuice.
„Dobře,“ řekl jsem.“ „Můžete být nešťastný do konce svého života, ale především se musíte starat o tohohle psa.“ „Starat se o něj? A co mohu dělat? Slepne. Nikdo pro něj nemůže udělat vůbec nic.“
„Mýlíte se, Andrew. Teď je na vás, abyste pro něj začal něco dělat. Bez vaší pomoci bude ztracený.“ „ Bez mé pomoci?“ „Například ty vaše procházky - musíte ho zvykat na stejnou cestu a na stejné cestičky,

tak, aby mohl běhat po známém prostředí beze strachu. Vyhýbejte se děrám a stržím.“ Obličej se mu znovu sevřel. „Ano, ale vždyť už z těch procházek nebude mít radost.“ Bude,“ řekl jsem. „Překvapí vás, jakou radost bude mít“ „Ale jak…“„Třebas na tom pěkném palouku za vaším domem, kde se probíhá. Musíte být pořád ve střehu, aby se tam nepovalovaly věci, do kterých by mohl narazit. A kapky do očí - říkáte, že se mu po nich vždycky uleví. Kdo mu je bude kapat, když ne vy?“ „Ale, pane Herriote - vždyť jste viděl, jak se vždycky dívá z okna, když je se mnou … Bude se pořád dívat „ „ ‚l když nebude vidět?“ , Ano.“ Položil jsem mu ruku na paži. „Musíte pochopit, „ Andrew, že když zvíře ztratí zrak, neuvědomuje si, co se mu stalo. Vím, že to je příšerná věc, ale pes netrpí duševní úzkostí tak jako člověk.“ Vstal a dlouze a zhluboka se nadechl. „Ale já mám úzkost. Tak dlouho jsem se děsil, že se tohle stane. Nemohl jsem spát, pořád jsem na to myslel. Připadá mi to kruté a nespravedlivé, že to potká bezbranné zvíře - stvoření, které nikdy nikomu neublížilo.“ Znovu začal svírat ruce a chodit po místnosti. „Vy se jenom mučíte!“ řekl jsem příkře. „To je součástí vašich potíží. Zneužíváte Diggera, abyste se trestal, místo abyste učinil něco užitečného.“
„Ano, ale co mohu udělat, abych mu skutečně pomohl? Všechno to, o čem jste mluvil - to mu nemůže vrátit šťastný život.“.
„Ale může. Digger může být šťastný ještě dlouhá léta, jestliže se budete opravdu snažit. Záleží to na vás.“ Jako ve snách se sklonil a vzal psa do náruče a šoural se s ním chodbou k domovním dveřím. Když sestupoval po schodech na ulici, zavolal jsem na něj.
„Zůstaňte ve spojení se svým lékařem, Andrew. Jezte pěkně pravidelně prášky a pamatujte si,“ zvýšil jsem hlas tak, že jsem křičel, „pamatujte si, že musíte pro toho psa něco udělat!“
Po příhodě s Paulem jsem byl napjatý jako struna, ale tentokrát mě nedostihly žádné tragické zprávy. Místo toho jsem pravidelně a často vídal Andrew Vinea, někdy ve městě s Diggerem na vodítku, občas v autě, s malou bílou hlavou zarámovanou oknem, a nejčastěji na polích u řeky, kde zřejmě postupoval podle mé rady a chodil znovu a znovu po stejné prostorné cestě.
A tam u řeky jsem ho jednoho dne zastavil. „Tak jak vám to jde, Andrew?“
Pohlédl na mě bez úsměvu. „Orientuje se docela dobře. Dávám na něj pozor. Vždycky se vyhýbám támhle té louce, je tam spousta křoví a děr.“
„Vidíte, tak nějak jsem si to představoval. A jak se daří vám osobně?“
„Chcete to vědět doopravdy?“ „Samozřejmě.“
Pokusil se o úsměv. „Tohle je jeden z mých dobrých dnů. Jsem jenom nervózní a strašlivě nešťastný. Když mám špatné dny, jsem k smrti vyděšený a zoufalý“ „To je mi líto, Andrew.“ Pokrčil rameny. „Myslím, že se neutápím v sebelítosti. Ptal jste se mě, proto jsem odpověděl. Kromě toho mám ‚svůj systém. Každé ráno se na sebe podívám do zrcadla a řeknu si.“ ‚Oukej, Vine, zase začíná další hnusný den, ale ty musíš jít Jo práce a musíš se postarat o svého psa.“ „Tak to je dobré, v pořádku, Andrew. A všechno to přejde. Časem tohle všechno přestane a vy budete zase zdravy.“ „To tvrdí můj lékař“ Podíval se po mně koutkem oka Ale zatím … Pohlédl na svého psa. „Poběž, Diggere.“ , Obrátil se a rychle odcházel s psíkem, který běžel za ním, a něo v držení jeho ramen a hlavy mi připadalo jako příslib naděje. Vypadal jako obraz cílevědomého rozhodnutí. Moje naděje se splnily. Andrew i Digger vyhráli. Věděl jsem to několik měsíců, ale ten poslední obrázek, který si pamatuji, je moje setkání s nimi oběma po dvou letech. Bylo to na ploché mýtině nad Darrowby tam, kde jsem poprvé spatřil Diggera, jak vesele skáče v křovisku. Ani teď nebyl nijak skleslý a ustrašený, volně běhal přes hladký zelený trávník, očichával rostliny, občas zvedl nožičku u zídky, která se táhla podél skály. Andrew se zasmál, když mě spatřil. Přibral na váze a vypadal jako úplně jiný člověk. „Na téhle trase zná Digger každý centimetr,“ pravil. „Myslím, že to je jeho nejoblíbenější místo - vidíte, že se dobře baví.“ Přikývl jsem. „Určitě vypadá jako šťastný malý pes.“ . Ano, je opravdu šťastný. Daří se mu dobře a upřímně , vám povím, že často zapomenu, že nevidí.“ Odmlčel se. „Tenkrát v ordinaci jste mě1 pravdu. Předpovídal jste přesně tohle.“ , No to je výborné, Andrew,“ řekl jsem. „A vy jste také , spokojený, nebo ne?“ „Jsem, pane Herriote. Díkybohu jsem.“ Po tváři mu pře- šel stín. „Když pomyslím na to, jak mi tehdy bylo, nedokážu uvěřit svému štěstí. Jako bych byl v tmavém údolí a kousek po kousku šplhal ven do slunečního světla.“
„Však to pozoruji. Jste úplně vyměněný člověk.“
Usmál se. „Ano, jsem na tom líp, než jsem byl, mnohem líp. Ta strašlivá zkušenost mi prospěla.

Vzpomínáte si, že jste říkal, že se trýzním? Uvědomil jsem si, že jsem trávil sebetrýzněním celé dny. Popadl jsem každou nespravedlnost, cokoli se mi v životě nepovedlo, a otloukal jsem si o to hlavu.“
„Tohle mi nemusíte vyprávět, Andrew,“ řekl jsem tiše.
„V tomhle jsem býval vždycky mistr.“
„Ano, myslím, že spousta lidí je tákových. Ale já jsem se na to stal odborníkem a podívejte se, kam mě to dostalo. Hrozně mi pomohlo, že jsem měl Diggera a musel jsem se o něj starat.“ Obličej se mu rozzářil a ukázal na trávu. „Jenom se na to podívejte!“
Pejsek zkoumal starý plot, několik zrezavělých tyček, které byly pravděpodobně součástí staré ovčí ohrady, a když jsme ho pozorovali, bez potíží mezi nimi proskočil na druhou stranu.
„Výborně!“ řekl jsem potěšeně. „Člověk by řekl, že mu vůbec nic nechybí.“
Andrew se ke mně obrátil. „Pane Herriote, vždycky, když si něčeho takového všimnu, ptám se sám sebe.“ Copak by mohl slepý pes něco takového dokázat? Myslíte si…myslíte, že není možné, aby trošku viděl?“
Zaváhal jsem. „Možná že tou pigmentací trochu vidí, ale nemůže to být mnoho - možná záblesk světla a stínu, skutečně nevím. Ale stejně, zorientoval se tak báječně ve známém prostředí, že je to bezvýznamné“
„Ano…ano,“ zamyšlené se usmál. „Ale my už musíme jít. Poběž, Diggere!“
Luskl prsty a vydal se po cestě, která se prodírala jako zelený prst vřesem a mířila čistá a nepřerušovaná až nahoru k slunečnímu obzoru. Jeho pes hopsal před ním a rozběhl se, a ne že by jenom utíkal, letěl jako šipka.
Nijak jsem se netajil skutečností, že jsem vlastně nikdy neobjevil příčinu Diggerovy slepoty, ale ve světle moderních objevů v oblasti oční chirurgie se domnívám, že to byl stav nazvaný keratitis sicca. Tehdy se to prostě neznalo, a i kdybych to byl věděl, stejně bych s tím nebyl mohl nic udělat. Ten výraz znamená „suchá rohovka“ a ta se objeví, když pes nemá dost slz. V současné době se to léčí umělými slzami nebo složitou operací, při níž se do očí přenesou vývody slinných žláz. Ale i teď, navzdory všemu pokroku, jsem se setkal s případy, kdy nakonec stejně ta děsivá pigmentace překonala veškeré snahy. Když si na ten příběh vzpomínám, cítím především vděčnost. Všechno možné může pomoci lidem zvládnout depresi. Většinou to bývá jejich rodina, - vědomí, že na nich závisí manželka a děti - někdy to je úkol, který musí splnit, ale v případě Andrew Vinea to byl pes.“ Často myslím na to tmavé údolí, které se kolem něj tehdy svíralo, a jsem přesvědčený, že z něj vyšel na konci Diggerova vodítka.

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ DRUHÁ

Teď, když jsem poprvé letěl sólo, začal jsem oceňovat kvality svého instruktora. Poručík Woodham byl nepochybně vynikající učitel.
Byla válka a nezbýval čas na nějaké roztomilosti. Musel dostat do vzduchu pár mladých zelenáčů, a to rychle, a se mnou to dokázal.
Také jsem si myslíval, že jsem dobrý pedagog, když jsem měl na starosti chlapce, kteří přijeli do Darrowby na praxi. Vzpomínal jsem, jak trpělivě jsem se usmíval na jednoho ze svých žáků. „Ve venkovské praxi se s něčím takovým nesetkáš,
Davide , „ vysvětloval jsem jednomu z chlapců, kteří se mnou občas jezdili po návštěvách. Bylo mu patnáct a chtěl se stát veterinářem. Ale v té chvíli vypadal trochu udiveně.“
Nemohl jsem mu to mít za zlé. Byla to jeho první návštěva a předpokládal, že se mnou stráví den v těžké dřině, jakou se vyznačuje ošetřování velkých zvířat v yorkshirském Dalesu, a teď se tu vyskytla tahle dáma s pudlem a s Emelínou. Dáma postupovala chodbou do ordinace a její cesta byla přerušována pisklavými zvuky vydávanými malou mačkací gumovou panenkou. Při každém písknutí pdstoupila Lucinka o několik váhavých kroků, až jí to poslední zmáčknutí přilákalo na stůl. Tam stála, třásla se a utrápeně se rozhlížela.
„Bez Emelíny ji nikam nedostanu,“ vysvětlovala mi dáma.
„Bez Emelíny?“
„To je tahle panenka.“ Zdvihla gumovou hračku. „Od té doby, co nám začlo to trápení, si ji Lucy zamilovala.“ „Rozumím. A jaké trápení, prosím?“

„Trvá to už teď čtrnáct dní. Je neklidná a divná a skoro nežere."
Sáhl jsem za sebe na stoleček pro teploměr. „Tak se tedy na ni podíváme. Když pes nežere, musí být něco v nepořádku."
Teplota byla normální. Důkladně jsem vyšetřil hrudník stetoskopem, ale nenašel jsem žádné neobvyklé zvuky. Ozvy srdce byly pravidelné. Opatrné prohmatání podbřišku neodhalilo žádnou nepřístojnost.
Dáma hladila Lucince kudrlinky a zvířátko na ni hledělo smutnýma, melancholickýma očima. „Začínám se o ni bát. Nechce chodit ani na procházku. Bez Emelíny ,li nedostaneme na krok z domu."
„Cože?"
„Ano, nehne se, dokud Emelína nezakvičí, a potom jdou obě společně. Ale i tak se táhne jako starý, pes a jsou jí teprve tři roky. Přece víte, jak je normálně plná života."
Přikývl jsem. Věděl jsem to. Tenhle malý pudlík byl energie sama. Vídal jsem feničku běhat po lukách u řeky, honila se za balónkem a skákala do obrovské výšky. Určitě musí mít nějaké obtíže, ale zatím jsem si vůbec nevěděl rady. Upřímně jsem si přál, aby ta paní pořád nežvatlala o Emelíně a o pískání. Kradmo jsem se podíval na Davida. Držel jsem k němu přednášku, vysvětloval jsem, jak je naše povolání nanejvýš vědecké, a jak musí vynikat ve fyzice, chemii a biologii, aby obstál při zkouškách do veterinární školy, a kvíkání gumové panenky se do toho jaksi nehodilo. Možná že bych měl vést konverzaci spíš po klinické linii. „A jaké jsou další příznaky?" tázal jsem se. „Kašel, zácpa, průjem? Kňučí někdy bolestí?"
Dáma. zavrtěla hlavou. „Kdepak, nic takového. Jenom bloumá sem a tam a kouká se po nás s takovým smutným výrazem a hledá Emelínu." Panebože, už v tom zase lítáme. Odkašlal jsem si. „Nikdy nezvrací? Zvlášť po jídle?" „Nikdy. Když se trochu nažere, běží hned pro Emelínu a odnese si ji do košíček."
Skutečně? Nezdá se mi, že by to souviselo. Jste si jistá, „ že není občas ochromlá?" Připadalo mi, že mě paní vůbec neposlouchá. „A když si odnes Emelínu na pelíšek, točí se kolem dokola a škrabe pokrývku, jako by pro tu hračku stlala." Zaskřípal jsem zuby. Cožpak nikdy nepřestane? Ale pak mi svitlo.
Počkejte minutku," pravil jsem. „Říkáte, že stele?" ‚Ano, hrozně dlouho hrabe a potom Emelínu uloží."
„Ach tak." Následující otázka to rozhodne. „Kdy se naposled hárala?" Pani si v zamyšlení poklepala ukazováčkem na tvář. „Počkejte, bylo to vprostřed května - tedy před devíti týdny" A bylo po záhadě.
„Položte ji, prosím," řekl jsem.
Lucy ležela natažená na zádech a její oči cituplně patřily na strop. Přejel jsem prsty po mléčných žlázách. Byly tvrdé a nateklé. Opatrně jsem zmáčkl jednu bradavku a objevila se krůpěj mléka.
„Má falešnou březost," řekl jsem.
„Copak to proboha je?" Paní na mě hleděla dokulata rozevřenýma očima.
„U fenek je to docela obvyklé. Napadne je, že budou mít štěňata, a ke konci gestačního období se do toho pustí. Stlaní pelíšku pro štěňata je typické, ale některé fenky mají naplněné mléčné žlázy. Chovají se úplně zvláštně."
„Panebože, to jsou mi věci!" rozesmála se paní. „Lucinko, ty pitomečku, takhle nás trápit pro nic za nič Podívala se na mě přes stůl. „A jak dlouho se bude takhle chovat?"
Otočil jsem kohoutkem na teplou vodu a začal jsem si oplachovat ruce. „Ne dlouho. Dám vám pro ni nějaké tablety. Když se do týdne nezlepší, přijďte si pro další. Ale nemusíte se bát - i kdyby jí to trvalo o něco déle, nakonec bude zase jako dřív."
Přešel jsem do dispensáře, narovnal jsem tablety do krabice a podal jsem jí je. Paní mi poděkovala a pak se obrátila k feničce, která seděla na kachlíkové podlaze a zasněně civěla před sebe.
„Poběž, Lucinko," řekla, ale pudlinka si jí ani nevšimla. „Lucy! Cožpak neslyšíš? Půjdem!" Energicky odkráčela chodbou, ale pudlinka jenom naklonila hlavu na stranu, jako by naslouchala nějaké vnitřní hudbě. Za minutku se její paní znovu objevila a vyčerpaně ji pozorovala. „Ale ty jsi opravdu ošklivá. Asi nám nezbyde nic jiného." Otevřela kabelku a vytáhla gumovou hračku.
„Kvík, kvík," zakvičela Emelína a pudlinka zdvihla hlavu v láskyplném obdivu. „Kvík, kvík, kvík, kvík."
Zvuk se vzdaloval chodbou a Lucy následovala jako v transu, až konečně zmizela za rohem.
S omluvným úsměvem jsem se obrátil na Davida. „V pořádku," řekl jsem, „vyrazíme. Chápu, že chceš vidět praxi na farmě a ujišťuji tě, že se velmi podstatně liší od toho, co jsi viděl tady." Když jsme už seděli v autě, pokračoval jsem. „Chápej mě, prosím, správně. Nepodceňuji práci s malými zvířaty. Naopak, musím přiznat, že to je oblast, která vyžaduje •maximální odbornost, a osobně si myslím, že

chirurgie malých zvířat je nesmírně náročná. Nesmíš to posuzovat podle Emelíny. Ale máme ještě jednu návštěvu u psa, než vyjedeme ven.“ „Co to bude?“ zeptal se chlapec. „Telefonoval pan Rington, že jeho dalmatinská fena úplně změnila chování. Je prý dokonce tak divná, že ji vůbec nechtěl přivést do ordinace.“ „A co soudíte, že by to mohlo být?“ Chvíli jsem přemýšlel. „Zdá se mi to trochu hloupé, ale první, co mě napadlo, je vzteklina. Je to příšerné onemocnění, ale díkybohu jsme ji u nás přísnými směrnicemi o karanténě úplně zlikvidovali. Na fakultě nám o ní vykládali tak důkladně, přímo nám to vtloukali do hlavy, že ji mám setrvale v podvědomí, i když nepředpokládám, že bych se s ní někdy setkal. Tenhle pří pad ovšem může být cokoli. Jenom doufám, že nebude zuřit, protože potom bychom museli uvažovat o povinném utracení, a to nenávidím.“ První slova pana Ringtona mě nijak nepovzbudila. „Tessa je v poslední době opravdu zlá, pane Herriote. Začala vrčet a řeknu vám, že bych jí nevěřil, když přijde někdo neznámý. Dneska ráno popadla listonoše za kotník. Bylo to hrozně nepříjemné.“ Srdce mi spadlo ještě níž. „Dokonce někoho kousla? Vždyť je to taková měkkota - vůbec bych tomu nevěřil. Vždycky jsem s ní mohl dělat, co jsem chtěl.“ „Já vím, já vím,“ bručel pan Rington. „A k dětem je také báječná. Nemohu to pochopit. Ale pojďte a podívejte se na ni.“ Dalmatinka seděla v koutě haly, a když jsme vstoupili, mrzutě vzhlédla. Byla to moje oblíbená pacientka a důvěřivě jsem se k ní přiblížil.
Ahoj , Tesso, „ řekl jsem a napřáhl jsem ruku. Tohle zvíře mě obvykle vítalo rozmávaným ocasem a vyplazeným jazykem, ale dneska ztuhla do dokonalé nehybnosti a pysky se jí stáhly ze zubů. Nebylo to žádné obyčejné zavrčení, spíš jako by horní pysk držel na napjatém drátku a šlo to trochu na nervy.“
„No copak je s tebou, děvenko?“ ptal jsem se a lesklé řezáky se znovu nezvučně vycenily. A když jsem se na ni nechápavě díval, zjistil jsem, že lesklé oči mne upřeně propalují neskrývanou nenávistí. Tessa byla k nepoznání.
„Pane Herriote,“ její majitel mě ustrašeně pozoroval.
Myslím, že byste k ní neměl chodit blíž.“
Ustoupil jsem o krok. „Ano, mám chuť s vámi souhlasit. Nemyslím, že by spolupracovala, kdybych se ji pokusil prohlédnout. Ale to nevadí, povězte mi o ní něco.“
„Vlastně nemám, co bych ještě povídal,“ řekl pan Rington bezmocně. „le zkrátka úplně jiná - takováhle.“
„Má chuť k jídlu?“ . „Ano, má. Sežere všechno, co vidí.“
„Žádné neobvyklé příznaky?“
„Žádné, kromě toho změněného chování. My z rodiny k ní můžeme, ale kohokoli neznámého, kdo by se k ní přiblížil, by určitě pokousala.“
Prohrábl jsem si vlasy. „Nějaká změna v rodinném prostředí? Nenarodilo se tu nějaké dítě? Nemáte jinou pomocnici v domácnosti? Nechodí sem lidé, kteří sem dřív nechodili?“
Ne, nic takového. K žádné změně nedošlo.“
Ptám se vás proto. že se takhle někdy chovají zvířata, když žárlí nebo když se jim něco nelíbí.
„Bohužel.“ Pan Rington pokrčil rameny. „U nás je všechno při starém. Jenom dneska ráno přemýšlela moje manželka, jestli se na nás Tessa nezlobí za to, že jsme ji tři týdny zavírali v domě, protože se hárala. Ale to už je dávno - asi dva měsíce.“ Prudce jsem se k němu otočil.“ „Dva měsíce?“ ‚Ano, tak nějak. Prokrista pána, snad to není zase totéž!“ Kývl jsem na majitele. Prosím vás, zvedl byste ji, aby stála na zadních nohou?“ , ‚Takhle?“ Objal paží hrudník dalmatinky a zvedl ji, tak- , že stála vzpřímeně s podbřiškem obráceným ke mně. A jako bych to byl tušil. Ani v nejmenším mě nepřekvapilo, když jsem spatřil dvě řady nateklých cecíků. Nebylo to nutné, ale já jsem se naklonil, stiskl bradavku a vystřelil pramének mléka. „Je plná mléka,“ řekl jsem Mléka?“ , „Má totiž…falešnou březost. Tohle je jeden z méně běžných vedlejších příznaků. Dám vám nějaké tablety a brzo to zase bude stará, hodná Tessa.“
Vrátili jsme se do auta a mne znovu napadlo, co si ten student asi myslí. Jistě se diví, kde zůstala chemie, fyzika a biologie. „Mrzí mě to, Davide,“ řekl jsem. „Vykládal jsem ti o rozmanitostech veterinářova života a první dva případy, které vidíš, jsou úplně stejné. Ale teď si zajedeme na farmy, a jak jsem už říkal, tam bude všechno jiné. Totiž, tyhle dva případy byly v podstatě psychologická záležitost. Ve venkovní praxi se s tím nesetkáš. Ta je sice trochu tvrdší, ale pravdivá a zemitá.“ Vjeli jsme do dvora hospodářství. Farmář právě nesl přes kamenitý dvorek pytel s krmením. Vystoupil jsem z vozu společně s Davidem.
„Vy tady máte nemocného vepře, pane Fishere?“ „Jo, jednu velkou prasnici. Je támdle.“ Vedl nás do chlíva a ukázal na obrovské bílé prase, ležící na boku .Takhle špatná je už pár dnů,“ pravil. „Skoro vůbec

nežere, jenom se přehrabuje v žrádle, A takhle se tu pořád válí. Myslim, že už nemá sílu, aby se postavila.“„ Už když hovořil, vsunul jsem teploměr do rekta zvířete, a pak jsem ho vylovil a zjistil, že má devětatřicet, tedy naprosto normální teplotu. Poslouchal jsem hrudník a prohmatal břicho s rostoucími rozpaky. Nic nebylo v nepořádku. Podíval jsem se do koryta, které stálo vedle. Bylo až po okraj plné čerstvé potravy a vody a úplně netknuté, přestože prasata zbožňují žrádlo.
Dloubl jsem do ní pěstí.“ „Dělej, holka, vstávej.“ A pak jsem ji ještě pořádně poplácal po zadku. Zdravé zvíře by okamžitě vyskočilo na nohy, ale prasnice se ani nehnula.
Musel jsem se držet, abych si nevjel rukama do vlasů. Bylo to strašně divné. „Byla už někdy nemocná, pane Fishere?“
„Depak, nikdy jí nebylo vůbec nic a dycky to byla živá a veselá svině. Vůbec se v tom nevyznám.“
Nevyznal jsem se v tom ani já.- Byl jsem na tom stejně. „Z čeho jsem úplně vedle,“ řekl jsem, „je, že nevypadá vůbec nemocně. Netřese se, není úzkostná, jenom tu leží, jako by se o nic na světě nezajímala. Ale také jako by ji vůbec nic netrápilo.“
„Jo, máte pravdu, pane Herriot. Je ouplně šťastná, ale nechce se hejbat a nechce žrát. Je to pěkná šlamastyka, co?“
Šlamastyka to tedy byla. Dřepl jsem si na paty a pozoroval jsem tu velikou prasnici. Natáhla se dopředu a čumákem se mírně dotýkala slámy podestlané pod hlavou. Tohle nemocná prasata nedělají. Bylo to gesto spokojenosti. A to tiché mručení vycházející z hloubi jejího hrudníku. Bylo to naprosto spokojené mručení a připadalo mi povědomé, jakoby…Něco mi zvonilo v hlavě, ale pořád se to ještě neklubalo na světlo boží. Nebo jak se prasnice pohodlně položila na bok a rozvalovala široký podbřišek, přímo vyzývavě.
Slýchal jsem to a vídal jsem to mnohokrát předtím - ty šťastné zvuky, ty opatrné pohyby, a pak jsem si vzpomněl. Samozřejmě! Vypadala jako prasnice s vrhem selat, jenomže tu nebyl žádný vrh.
Zaplavila mě vlna nevěřícnosti. Proboha ne! Přece se to nemůže opakovat potřetí. V chlévě byla tma a neviděl jsem pořádně na mléčné žlázy.
Obrátil jsem se k farmáři. „Prosím vás, pootevřte dveře.“
A když do místnosti vniklo slunce, všechno bylo jasné. Sáhnout na dlouhé, nateklé vemeno a vystříknout mléko na zeď bylo pouze věcí rutiny. Unaveně jsem se napřímil a chystal se vyslovit své, teď už banální dobrozdání, když to místo mě učinil David. Falešná březost?“ pravil. Tupě jsem přikývl. Co to povídáte?“ tázal se pan Fisher. „ Ale ta vaše prasnice si vzala do hlavy, že je březí,“ řekl jsem. „A nejenom to, myslí, že už porodila selata, a teď krmí imaginární mláďátka. Vidíte to sám, ne?“ Farmář tiše a dlouze zapískl. „Jo… jo… jo…máte pravdu. Zrovna todle .dělá. A je při tom celá šťastná.“ Smekl čapku, podrbal se na temeni hlavy a zase si čapku nasadil. „Člověk se furt učí něco novýho, že jo.“ Pro Davida to samozřejmě nic nového nebylo. Stará vesta, tak říkajíc, a nechtěl jsem ho nudit dlouhými oracemi. „Nemusíte si dělat starosti, pane Fishere,“ spěšně jsem řekl. „Zastavte se v ordinaci já vám dám něco, co jí přimícháte do potravy.“ Brzy bude zase normální“ Když jsem odcházel, prasnice si šťastně vzdychla v hlubokém uspokojení a nanejvýš opatrně změnila polohu, aby nepomačkala svou íluzorní rodinku. Ohlédl jsem se na ni a téměř jsem viděl dlouhou řadu selátek, dychtivě sajících. Potřásl jsem hlavou, abych tu představu rozehnal, a šel jsem ven do vozu. Otevíral jsem dvířka, když za mnou vyběhla farmářova manželka. „Zrovna telefonovali od vás z ordinace, pane Herriote. Máte zajít k panu Rogersovi na Východní farmu. Telí se tam kráva.“ Takováhle náhlá záležitost uprostřed naplánované objížďky byla obvykle nevítaná, ale dneska se mi ulevilo, .dyž jsem se to dozvěděl. Slíbil jsem chlapci kus pořádné praxe v zemědělství a začínal jsem být v rozpacích. „Tak vidíš, Davide,“ řekl jsem s lehkým pousmáním, když jsme odjížděli. „Určitě si teď myslíš, že všichni moji pacienti jsou neurotičtí. Konečně ale uvid,š kus poctivé veterinařiny - na telení krávy neplatí žádné vymyšlenosti. Tam přijde na řadu tvrdá práce. Často to dá pořádně zabrat, když se člověk musí vzepřít proti stahům krávy, protože si musíš uvědomit, že veterináře volají pouze k obtížným případům nesprávné polohy.“
Situace na Východní farmě zřejmě podtrhla význam mých slov. Nadskakovali jsme na stráni po úzké vozovce, která rozhodně nebyla určena pro motorová vozidla, a já jsem jen mrkal, když výfuk škrabal o vyčuhující kameny.
Farma seděla skoro na kraji útesu na vrcholu kopce, jako ptačí hnízdo, a za ní se až k nebesům táhla

chudá políčka, urvaná bažinám. Zvětralé kamenné zdivo a rozbité tašky na střeše dosvědčovaly dlouhověkost rozložité šedé budovy. Ukázal jsem na několik čísel špatně viditelných na masívním kamenném portálu nad domovními dveřmi. „Říká ti něco tohle datum, Davide?“
„Šestnáct set šedesát šest, velký požár Londýna,“ odpověděl.
„Výborně. Je to zvláštní pomyšlení, že tohle místo postavili ve stejném roce, kdy Londýn shořel.“
Objevil se pan Rogers, který přinesl kouřící vědro s vodou a ručník.“ „Je venku na poli, pane Herriote, ale je to klidná kráva a snadno ji chytíme.“
„Dobrá.“ Vyšli jsme společně z branky. To byla maličkost, která mě obvykle dráždila - když farmář neměl krávu připravenou uvnitř v chlévě. Teď jsem znovu cítil, že jestliže se chtěl David stát veterinářem, měl by vědět, že spousta naší práce se dělala venku, často v zimě a dešti.
Dokonce i dnes za červencového dopoledne, mi kolem hrudníku vál chladný vánek, když ‚jsem si stáhl košili. Na daleské vysočině nebylo nikdy příliš teplo, ale měl jsem to tu rád - byl to můj domov.
Kráva stála trpělivě, když ji farmář chytil za řetěz, vědro s vodou se uhnízdilo mezi trsy tvrdé trávy, ostrou zeleň louky přerušovalo jenom několik větrem sehnutých starých stromů a mně se zdálo, že ten chlapec mě konečně vidí ve správném prostředí. Namydlil jsem si paže až k ramenům. „Podrž jí ocas, prosím tě, Davide. Teď musím především zjistit, o jaký problém se jedná“ Vsunul jsem ruku do krávy a napadlo mě, že by nebylo vůbec špatné, kdyby to byl hodně obtížný případ telení. Kdyby, ten chlapec viděl, jak se potím, získal by pravdivý obraz o životě veterináře, který ho čeká,raková práce někdy trvá hodinu, nebo i déle,“ řekl jsemAle dostane se ti zadostiučinění, že přivedeš na svět nového tvora. Když potom vidíš, jak se na zemi kroutí novorozené telátko, je to vůbec to největší vzrušení v celé naší práci.“ hmátl jsem dovnitř a hlavou mi probíhaly všechny možnosti.“ Zadní poloha? Otočená hlava? Kozelec? Ale když jsem hmatal otevřeným čípkem v děloze, žasl jsem čím dál tím víc. Nebylo tam vůbec nic. Vytáhl jsem ruku a na chvíli jsem se opřel o chlupatý zadek. Události dne nabývaly snového charakteru. Potom jsem se podíval na farmáře. „V téhle krávě není žádné tele, pane Rogersi. Je prázdná. Uř se otelila.“ Farmář se rozhlížel, pátravě hleděl na dlouhou plochu trávy. „A kde ksakru by to měla? Tahle kráva včera večer vyváděla a myslel sem, že se bude telit, ale ráno sem nic nenašel.“ Jeho pozornost byla upoutaná výkřikem. „Hej. Willy! Poslouhej, Willy!“ Byl to Bob Sellers ze sousední farmy. Opíral se o kamennou zídku vzdálenou asi dvacet metrů. „Co se děje, Bobe?“ „Napadlo mě, že bych ti to měl povědít. Viděl sem tu tvou krávu dneska ráno, jak skovává tele.“ „Skovává…? Vo čem to mluvíš?“ .“Cože?“ „Nedělám si šoufky ani tě netahám za fusekli, Willy.
Skovala ho do rygolu na vodu a pokaždý, když to tele chtělo vylízt, ho tam strčila zpátky.“
„Ale…depak, depak, tomu nevěřim. Vo něčem takovym sem jakživ neslyšel. Vy jo, pane Herriot?“
Zavrtěl jsem hlavou, ale celá ta záležitost se zřejmě hodila do fantazie, která poznamenala mou celodenní práci. Bob Sellers začal přelézat zídku. „No dobře, dyž tomu nevěříš, tak ti to ukážu.“
Vedl nás až dozadu na pastviny k suchému korytu, táhnoucímu se podél zdi. „Tadydle je!“ pravil triumfálně.
A skutečně tam bylo. Malinké červenobílé telátko, napůl zakryté převisem trávy a křovin. Bylo pohodlně stočené na travnatém lůžku, hlava mu ležela na předních nohou.
Když ten tvoreček spatřil matku, postavil se na nejisté nohy a vratce šplhal z rokle, ale jakmile se dostal na úroveň pastviny, velká kráva, kterou teď farmář nedržel, sklonila hlavu a něžně ho strčila zpátky dolů. Bob zamával rukou. „Tady to máte, skovává ho, no né?“ Pan Rogers neříkal nic a já jen pokrčil rameny, ale telátku se podařilo ještě dvakrát vylézt z díry a dvakrát ho tam jeho matka pevně strčila zpátky hlavou.
„No, člověku to trvá, než něčemu takovýmudle může věřit,“ zabručel farmář napůl jen sám k sobě. „Tadle kráva už měla před tímdle teletem pět telat a dycky sme jí je rovnou vodvedli. Možná že si chce todleto udržet pro sebe? Nevim, nevim … Tiše bručel, až posléze zmlkl.
Když jsme později drkotali po kamenité cestě, David se ke mně obrátil. „Myslíte si, že ta kráva skutečně tele schovávala, aby jí ho nevzali?“
Bezmocně jsem hleděl sklem okna. „Obecně by musel každý odpovědět, že to není možné, ale viděl jsi, co se stalo. Jsem jako pan Rogers, zkrátka nevím.“ Zmlkl jsem, protože auto vjelo do hluboké koleje a my jsme nadskočili. „Ale v našem povolání člověk vidí zajímavé a zvláštní věci.“ Chlapec zamyšleně

přikývl. „Ano, skutečně se mi zdá, že váš život je zvláštní“

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ TŘETÍ

„Měl byste chuť zahrát si vrhcáby se smrtí?“ Nadporučík Cramond se na mě podíval, rošťácký obličej se lišácky usmíval. Seděl jsem u stolu, oblečený v kombinéze, a čekal jsem, až mě zavolají ke klasifikační zkoušce, a teď jsem se rychle postavil. „Myslíte letět s vámi, pane?“ „Ano, přesně tak.“ „Ale já teď čekám na…“ „To já všechno vím.“ Nedbale mávl rukou. „Ale není žádný spěch. Máte čas na nějakou legraci“ „Jak myslíte, pane,“ řekl jsem a následoval jsem ho ven. Nikdo přesně neznal postavení poručíka Cramonda v pilotní škole. Nebyl to náš normální instruktor - byl mnohem starší - ale jeho kolegové důstojníci s ním očividně jednali s respektem. Občas oslovil některého nic netušícího pilota ve výcviku svou oblíbenou frází.“ „Máte chuť zahrát si vrhcáby se smrtí?“ a potom vždycky následoval rozverný let, oslňující akrobacie, která vypadala ze země nádherně, ale ve vzduchu mohla člověkem pořádně otřást. Vídal jsem žáky, kteří po těchhle výletech celí zezelenalí vyklopýtali z letadla, a nik do nevěděl, jaký má Cramond vlastně důvod k tomu, že to dělá. Nebylo však pochyb o tom, že je brilantní letec. Vyprávělo se, že létal se slavným vzdušným cirkusem Alana Cobhama, ale v Královském letectvu kolovalo tolik pověstí - jako třeba ta o bromu v čaji - že jsem nikdy s jistotou nevěděl, co byla pravda. Nicméně jsem tedy nastoupil do letadla s pocitem příjemné předtuchy. Ať by se dělo co by se dělo, špatně mi nebude, protože jsem byl požehnán žaludkem, kterému žádný pohyb nevadil. Na můj zažívací systém má zhoubný vliv nervozita, ale jinak jsem imunní. Plavil jsem se ve vichřici devátého stupně na malých člunech, na kterých se vozil dobytek, kdy i otrlá posádka sténala, ale suchozemská krysa Herriot si neustále pochutnával na svých čtyřech denních pokrmech. Totéž platilo o vzduchu.
Brzy jsem měl důvod k tomu, abych byl vděčný za tohle svoje požehnání, protože nadporučík Cramond pohazoval malým letadélkem ve vzduchu přímo pobuřujícím způsobem, vyšplhal vzhůru a padl zase dolů jako podzimní list a opakoval vývrtky a přemety. Většinou jsem se dobře bavil, protože Cramond byl příjemný člověk a jeho oči v zrcátku byly veselé a přátelské
Svůj repertoár doprovázel komentářem.“
„Tak tohle je slavný Cramondův lék na kocovinu,“ ohlásil, načež zahájil mohutný manévr, sestávající ze spousty úkonů převážně při letu na zádech. Pro nováčka mého druhu byl zvláštní zážitek viset v řemenech a dívat se dolů na oblačnou oblohu a nahoru na budovy zemědělských usedlostí.
To byl jediný okamžik, kdy mi nebylo příliš veselo, protože plátěné popruhy byly připevněny ke straně kokpitu rozedřenými dráty, které drnčely a skřípaly, když jsem v nich visel, což mé značně znervózňovalo. K zemi bylo daleko a já jsem pro jistotu žmoulal v ruce přezku padáku.
Dumal jsem, jak asi dlouho zůstaneme v téhle poloze, když v tom Cramond letadlo přetočil a předvedl pozvolný let střemhlav. Řítili jsme se dolů a mířili jsme po nose do poklidně zemědělské krajiny, a když jsem dospěl k názoru, že se docela určitě zabořím do země, vyrovnal to a plachtili jsme nad dlouhým polem s kolečky podvozku mez zlatavými klasy.
„Pěkné, viďte?“ zabručel nadporučík Cramond.
A skutečně to pěkné bylo. Tenkrát se obilí nepostřikovalo a vůně divokých květin, rostoucích mezi klasy, se táhla do otevřeného kokpitu. Omamná vůně mě v okamžiku přenesla zpátky k pikniku s Helenou.
K tomu pikniku vedla dlouhá a roztodivná cesta. Všechno to začalo, když jsem nachytal Helenu ve spižírně, kde kradla ovesné vločky. Stála s balíčkem v ruce.“ nabírala vločky po lžících a cpala je do úst. Když mě uviděla, provinile sebou škubla. „Už zase!“ vykřikl jsem a vytrhl jsem jí balíček z prstů. „Je skoro prázdný! Kolik jich spořádáš za týden? Rozpačitě se na mě podívala a zavrtěla hlavou. Nevím.“
„Ale Heleno - syrové ovesné vločky! Takhle je přece nemáš jíst. A také ne najednou celý balíček. Vždyť ti bude špatně.“ „Zatím mi je dobře.“ Kroutila lžící a viděl jsem, že má ještě chuť. „Ale proč si je tedy neuvaříš a ne,jíš normální kaši, ta by ti jenom prospěla.“ Našpulila pusu. „Nechci obyčejnou kaši.“
Unaveně jsem se na ni podíval a nechal jsem ji. Neměl jsem zkušenosti s těhotnými ženami, ale slýchal jsem o jejich zvláštních choutkách a nepochybně bylo třeba je respektovat. S Helenou to začalo s pomeranči - pomeranče ráno, v poledne a večer - a já byt rád, protože jsem si myslel, že jí všechny ty vitamíny mohou prospět. Ale netrvalo dlouho a nechala pomeranče a pustila se do ovesných vloček a já

začal mít starosti. Zbytečně. Během týdne nebo čtrnácti dnů ztratily ovesné vločky svůj půvab a Helena se dala do pudinku. Do vařeného pudinku, což byla potrava dobrá a výživná, se spoustou mléka, a ačkoli toho Helena spořádala hektolitry namísto nějaké půllitrové misky,byl jsem přesvědčen, že jí to musí dělat dobře. Pudink nám vydržel dost dlouho. Ať jsem dělal co jsem dělal v našem obývacím pokoji, Helena se krčila nad svou miskou pudinku a živila se - lžíci za lžící - bez valné námahy a hleděla na mě do sebe obrácenýma očima. Když jsem pracoval na zahradě, stačilo, abych se ohlédl na to malé okénko pod střechou, a viděl jsem její uchvácenou tvářičku, jak se na mě tamodtud dívá, a lžíci stoupající a klesající do misky s pudinkem.
Taková výživná hmota, uvažoval jsem, může jen posílit mou manželku i mé prvorozené, ale než jsem se otočil, přikvačily ty trampoty se zápachem.
Bylo to absolutně nečekané. Oba dva jsme se smířili se skutečností, že naše jídelní uspořádání je poněkud primitivní. Holá prkna, dřevěná lavice u zdi a plynový vařič bylo všechno, co jsme měli. Ale bylo to také všechno, co jsme chtěli, takže pro mne byl šok, když si Helena začala stěžovat.
Stalo se to u oběda a Helena se rozhlédla a podezíravě zavětřila. „Tady něco divně smrdí," pravila.
„Divně smrdí? Co tím myslíš?" Vůbec jsem to nechápal, protože jediná věc, která mé na mé novomanželce zlobila, byla, že trávila příliš mnoho času drhnutím a leštěním našich prostorů. Prostě tam nic smrdět nemohlo.
Začalo se to ale den za dnem opakovat. Když byl čas k obědu, a my jsme šplhali po dlouhém schodišti k naší kuchyni, svraštila Helena nos, jakmile za sebou zavřela dveře. Koncem týdne dospěly události do krize.
„Jime," pravila zarmouceně." „Já tady nemohu jíst. Ne , s tímhle smradem."
To byl problém. Oběd byl naše hlavní jídlo a Helena skoro nesnídala. Také se podstatně zmenšila utěšlivá potřeba pudinku. Kdyby to takhle pokračovalo, trpěla by podvýživou. A tehdy jsem dostal jeden ze svých zřídka se vyskytujících nápadů.
„Pojďme na oběd," řekl jsem. Kam?" m
„K Šeříku. Říkají, že se tam jí velmi dobře."
Nejistě přikývla. „Dobře, můžeme to zkusit. Tady prostě nemohu jíst"
Několik týdnů jsem byl přesvědčený, že jsme problém vyřešili. Jídlo u Šeříku bylo výborné a nekladlo mimořádné nároky na naše omezené finanční zdroje. Dostala se tu polévka, maso, brambory a dva druhy zelenin, jablkový závin se šlehačkou, káva a sušenky, to celé za šest pencí. Heleně se to líbilo a já jsem triumfoval. U Šeříku bylo plno jenom v den, kdy se konal trh a sedávaly tu zástupy farmářů a jejich manželek, a právě v takový den dopadla ta rána. Popíjel jsem svou kávu a konverzoval jsem se dvěma statnými paními od vedlejšího stolu, když do mě má žena dloubla. „Jime," zašeptala a já jsem měl zlé tušení, když jsem v její tváři postřehl ten známý pohled štvance. „Tady to divně smrdí." Tupě jsem na ni hleděl. „Jak smrdí - stejně jako u nás doma?" „Ne." Zničeně vrtěla hlavou. „Ale divně." „Ale, Heleno, to se ti jenom zdá." Zdvihl jsem hlavu a několikrát jsem ostentativně začenichal. „Vůbec nic necítí m." Ale to už Helena odcházela a já jsem s pocitem ztráty pochopil, že to je konec Šeříku. V následujících několika dnech jsme to zkusili v restauraci u Dickonů. Byla to restaurace mnohem menší a jídlo „tu bylo nesporně nudné, ale Helena vypadala spokojeně, a tak jsem byl vděčný. Koneckonců, říkal jsem si, když jsem žvýkal tuhý kus masa, dítě bude mít ona, a bylo jenom správné, abych jí vyhověl a potěšil ji. Zrovna jsem si myslel, že by to mohlo být mnohem horší, když se naklonila přes stůl. Copak to necítíš?" otázala se s očima široce rozevřenýma. Zalilo mě zoufalství. „Co mám cítit?" , Ten divný smrad. jistě ho musíš…"
Prosebně na mě , hleděla. „Ne, necítím," řekl jsem. „Ale nevadí, zítra to zkusíme někde jinde." V Darrowby nebylo mnoho restaurací, a zbývala tedy jen jediná. Byla známá jednoduše a prostě jako „u paní Ackerleyové" a sestávala z jedné malé místnosti v domě té paní, v malé postranní ulici. Kuchyň byla upřímně řečeno podprůměrná a sama paní Ackerleyová jí pravděpodobně příliš nedůvěřovala, protože ke každé své nabídce dodávala „Nebo radši né?"
„Chtěli byste játra - nebo radši né? Zracená vejce, nebo radši né?" S moučníkem to bylo totéž." „Co takhle švestkový nákyp - nebo radši né?"
Všechno bylo špatně upravené, nedovařené, nedopečené a mě fascinovalo, že přesto měla paní Ackerleyová svou věrnou klientelu." starého pána, který pracoval v obchodě s botami, neprovdanou

slečnu středního věku, která učila ve škole, a bledého mládence, který vypadal, že má poruchu zažívání a v němž jsem poznal bankovního úředníka. Přicházeli sem každý den a já jsem si uvědomil, že se seznamuji s doposavad mně zcela neznámou vrstvou darrowbyské společnosti.
Helena se zřejmě dobře bavila. „Pojďme k Neboračiné," říkávala a já jsem doufal, že to je dobré znamení. Nemohl jsem však zdusit skryté přesvědčení, že paní Ackerleyová nevydrží.
Postrkoval jsem po talíři zvlášť unaveně vypadající kousek kapusty, když jsem zaslechl prudké vdechnutí. Moje žena seděla vzpřímeně a. čichala, čenichala jako lovecký pes na stopě.
„Jime" mumlala naléhavě, „tady je…"
Zdvihl jsem ruku. „Oukej, oukej, nemusíš už nic říkat. Půjdem."
Naše situace byla kritická. Došly nám restaurace, ale nemohli jsme žít bez jídla. Byla to Helena, kdo našel odpověď.
„Je překrásné počasí, řekla a její ruka vklouzla do mé Co kdybychom si zítra. udělali piknik?" jedna z výhod života v Darrowby je, že člověk nemusí jet příliš daleko, aby za sebou nechal město. Nazítří jsme se posadili na travnatém břehu, a když jsme otevřeli balíčky s obloženými chleby, svítilo na nás slunce a zahřívalo šedé kameny zídky za našimi zády a oslňovalo nás paprsky odrážejícími se z řeky dole pod námi. Za zídkou se rozkládalo široké, zlaté obilné pole a něžný vánek rozšeptal zralé klasy a přinášel k nám sladkou vůni tisíce zrajících květin a travin.
Helena nakrájela rajské jablíčko, posolila si ho a vdechla dlouze a spokojeně.
„Hezky to tu voní." pravila.

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ ČTVRTÁ

Lékař odložil desky s mou anamnézou a přátelsky se na mě usmál přes stůl. „Lituji, Herriote, ale budete muset jít na operaci." Jeho slova, ačkoli vyřčená laskavě, jako by mě udeřila do tváře. Po pilotní škole jsme byli umístěni v Heaton Parku v Manchestru a do dvou dnů jsem se dozvěděl, že jsem dosáhl kvalifikace pilota. Konečně to vypadalo, že všechno půjde hladce. Na operaci…Jste si jistý?" „ „ Obávám se, že absolutně," pravil a vypadal jako člověk, který rozumí svému řemeslu. Byl to podplukovník, v civilním životě zcela určitě odborník, a poslali mě k němu po jedné pravidelné prohlídce. „Tahle stará jizva, o které se zmiňují ve vašich papírech „ pokračoval, „jistě znamená, že už jste jednou operován byl, viďte?" ‚Ano, před několika lety." „Tak se tedy obávám, že se to znovu otevřelo a že se na to musíme podívat." Připadalo mi, že mi došla celá zásoba slov, a zmohl jsem se na slovo jediné." „Kdy?" „Okamžitě. V každém případě během několika dnů." Hleděl jsem na něj. „Ale moje letka jede koncem tohoto týdne za moře."
„To je tedy škoda." Rozpřáhl ruce a znovu se usmál. „Ale budou se muset obejít bez vás. Vy budete v nemocnici."
Měl jsem náhle pocit ztráty, jako by něco končilo, a smutně jsem odcházel z ordinace. Bolestně jsem si uvědomoval, že těch padesát mužů, se kterými jsem si propotil cestu ke všem novým zkušenostem, že těch padesát mužů se stalo mými přáteli. Naše první stanoviště v Londýně, v St. Johns Wood, tvrdý výcvik v Scarborough, v leteckém výcvikovém pluku, závěrečný kurs ve Shropshiru a konečné výcvikové instrukce ve Winfieldu. Stmelilo nás to dohromady a já na sebe nemyslel jako na jednotlivce, ale jako na součást skupiny. Nedokázal jsem si představit, že zůstanu úplně sám.
Ostatním kamarádům to bylo také líto, moji zvlášť dobří přátelé vypadali zarmouceně, téměř jako nejbližší pozůstalí, ale měli tolik práce, že se mi nemohli mnoho věnovat. Postrkovali je sem tam, dostalo se jim posledních ponaučení a nové výstroje a celá letka byla v ukrutném spěchu - kromě mě. Já seděl na posteli na ubikaci a kolem mne bouřilo vzrušení.
Domníval jsem se, že můj odchod nikdo nezpozoruje, ale když jsem dostal papíry a připravil se, našel jsem ve svém polním pytli obálku plnou těch vzácných kuponů, na které jsme v těch dnech fasovali cigarety. Vypadalo to, že se na dárku podílel téměř každý, a tohle poslední gesto mi stisklo hrdlo, když jsem se vydal na svou osamocenou pouť z tábora. Nemocnice byla v Creden Hilt, blízko Herefordu, a myslím si, že útěchou vojenského života je, že se člověk nemůže nikdy cítit příliš dlouho opuštěný. Postele v dlouhém sále byly obsazeny lidmi, jako jsem byl já - odtrženými od kamarádů a toužícími po

přátelství.
V těch několika málo dnech před mou operací jsme se vzájemně dost dobře poznali. Mládenec na posteli po mé levici trávil čas psaním poezie pro svou dívku a trval na tom, že mi ji předčítal, verš za veršem. Chlapec napravo byl zřejmě přemýšlivý typ. Všichni mu říkali „Sammy“, ale on odpovídal jen zabručením. Když zjistil, že jsem veterinář, vyhrabal se z přikrývek a zakýval na mě. „Ty kluci, co mi říkaj Sammy, mě štvou,“ zabručel zralou birminghamštinou. „Páč já se Sammy nemenuju, menuju se Desmond.“ ‚Fakt? A proč ti říkají Sammy? , Naklonil se ještě blíž. „Vo tom právě s tebou chci mluvit. Ty jsi veterinář - tak tomu budeš rozumět. je to kvůli tomu, krz co sem vlastně tady.“ , A proč jsi tady? Co ti chybí?“ , Rozhlédl se a potom důvěrně a tajuplně zašeptal. „Mám velkou kouli.“ Cože?“ „Velkou kouli. ledna moje koule je jako dělo. To se hned tak nevidí.“
„Chápu, ale pořád ještě tomu nerozumím…“ „No, je to takhle,“ pravil. „Všichni kluci ze sálu mi furt říkaj, že mi ji doktor uřízne a že budu jako Sammy Hůl“. Chápavě jsem přikývl. Připomněl jsem si znovu dny .svých univerzitních studií. Tehdy existoval popěvek populární na sedánkách a večírcích. „Jmenuju se Sammy Hůl, mám jen jednu kouli, nejsem bejk, jsem vůl…“ „Nesmysl, jenom si z tebe střílejí,“ řekl jsem, „zvětšené , varle může znamenat spoustu věcí. Vzpomeneš si, jak to nazval lékař?“ Zamračil se. „Bylo to legrační méno. Něco jako viry nebo vary, ňák tak.“ , Myslíš varikokéle?“ To je vono!“ Napřáhl ruku.“ „To je to slovo!“ , Tak se tedy přestaň trápit,“ řekl jsem. „Je to docela „ malá, jednoduchá operace. Úplně nicotná.“ ‚Ty si jako myslíš, že mi tu kouli neuříznou?“ , „Rozhodně ne. jenom odstraní několik přebytečných krevních cév,to je všechno. Bez problémů.“ Padl zpátky na polštář a v extázi hleděl na strop. „Děkuju kamaráde,“ vydechl. „Ohromně jsi mi pomoh. Budou mi to dělat zejtra a já sem se strašně bál.“
Celý ten den byl jako vyměněný, smál se a žertoval, a když druhý den ráno přišla sestra, aby mu píchla náladovku, obrátil se ke mně s poslední prosbou v očích.
„Nevalil si mě, viď, kamaráde? Neuříznou mi …“
Zdvihl jsem ruku. „Ujišťuji tě, Sammy - ehm, ehm, Desmonde, že si nemusíš dělat starosti. Dávám ti své čestné SLOVO.
Do tváře se mu znovu vkradl cherubínský úsměv a zůstal tam až do té doby, kdy přijela „krvavá Máry“, vozítko z operačního sálu, tlačené lapiduchem.
Krvavá Máry měla vždycky ráno spoustu práce a bylo zvykem sborově zahalekat pozdrav, když někoho z nás odváželi. Většina obětí odpověděla ospalým mávnutím, než se za nimi zavřely létací dveře, ale když jsem viděl, jak vesele se Desmond směje a jak mi zvednutými palci dává znamení. že je všechno v pořádku, připadal jsem si na konto dobry skutek.
Nazítří. ráno byla řada na mně. Dali mi injekci kolem osmé hodiny, a když se objevil vozík, byl jsem příjemně malátný. Svlékli mi pyžamo a vpravili mě do jakési noční košile s tkaničkami u krku a na nohy mi natáhli tlusté vlněné ponožky. Když mě lapiduch odvážel, zahalekalo osazenstvo sálu sborově na povzbuzení a já jsem dokázal obřadně mávnout rukou.
Byla to neveselá cesta bíle okachlíčkovanými chodbami, až konečně vjel vozík do místnosti k anesteziologovi. Dveře na druhém konci se rozevřely a přiblížil se ke mně lékař s připravenou injekční stříkačkou. Zamrazilo mě, když jsem zahlédl vzadu operační sál se světly padajícími na dlouhý stůl a kolem stojící chirurgy v maskách.
Lékař mi vyhrnul rukáv a otřel paži chirurgickým lihem. Došel jsem k názoru, že jsem už viděl dost, a zavřel jsem oči, ale výkřik, který se ozval nade mnou, mě donutil znovu je otevřít.
„Panebože, to je Jim Herriot.“„
Vzhlédl jsem na muže s injekční stříkačkou. Byl to Teddy Mcoueen. Chodili jsme spolu do školy a od té doby jsem ho neviděl. Vyschlo mi v krku po té injekci, ale měl jsem pocit, že bych měl něco říct. „Ahoj, Teddy,“ zaskřehotal jsem. „„…Oči se mu rozšířily. „Co tady kčertu děláš?“ ‚Co tak kčertu asi myslíš?“ Rozhněvaně jsem zachroptěl. „Jsem tu na operaci.“ „To vím - jsem tu anesteziolog - ale pamatuji se, že jsi mi ve škole říkal, že budeš veterinářem.“ „Taky to je pravda. Jsem veterinář“ ‚Že jsi?“ Jeho tvář byl úžas sám. „Ale co dělá kruci veterinář v Královském letectvu To byla dobrá otázka. „Nic kór moc, Teddy,“ odvětil jsem. Začal se smát. Zřejmě ho ta celá situace zaujala. „Pakt, Jíme, nemůžu se z toho vzpamatovat!“ Naklonil se přese mě a nekontrolovatelně se rozchechtal. „Představ si, že jsme se tady

potkali po všech těch letech. To je přece absolutní gól! Prohýbal se smíchy a začal si stírat slzy z očí. Ležel jsem na Krvavé Máry v noční košilce a vlněných ponožkách a zas tak ohromně legrační mi to nepřipadalo a můj otupělý mozek pátral po nějaké vhodné replice, když z operačního sálu zaštěkal hlas.“ „Copak vás zdržuje, Meoueene, nemůžeme čekat do zítřka.“ Teddy se přestal smát. „Promiň, Jime, kamaráde,“ řekl, „ale žádají si tě tam uvnitř“ Zasunul mi jehlu do žíly a poslední, co jsem si uvědomoval, když jsem usínal, byl jeho pobavený úsměv. V Creden Hill jsem strávil tři týdny a ke konci posledního týdne směli ti z nás, kdo se už úplně uzdravili, navštívit blízké město Hereford. Byl to trapas, protože jsme všichni měli nemocniční uniformu - modrou s bílou košilí a červenou vázankou a z respektuplných pohledů, jakými se na „„nás lidé dívali. bylo zřejmé, že se domnívají, ž jsme byli raněni v boji.
Když ke mně přišel veterán první světové války a otázal se.“ „Kde jsi to dostal, kamaráde?“, přestal jsem tam chodit vůbec.
Z vojenské nemocnice jsem odcházel s pocitem vděčnosti - zvlášť vůči těžce pracujícím a veselým ošetřovatelkám. Mnohokrát nás ostře setřely za to, že jsme žvanili ještě po zhasnutí, že jsme kouřili pod přikrývkou, že jsme měli v nepořádku postele, ale já jsem hluboce obdivoval jejich oddanost povolání. Ležíval jsem tam a uvažoval jsem, jaký povahový rys může dívku přimět, aby přijala za svůj těžký život ošetřovatelky. Zájem o dobro lidí? Pečovatelský instinkt? Ať to bylo co to bylo, jsem přesvědčený, že se s tím člověk rodí.
Je to vlastnost, která je specifikem určité osobnosti. U zvířat mohla jít příkladem ovčácká fena Judy. Patřila Eriku Abbotovi a poprvé jsem se s ní setkal, když jsem léčil dřevěný jazyk Erikova býčka. Byl to mladý býček a farmář přiznal, že ho zanedbal, protože býček byl vyhublý na kost.
„Ksakru!“ bručel Erik. „Běhal támdle s tim houfem až vzadu na pastvinách a já sem ho musel přehlídnout.“ Vůbec sem nevěděl, že je v takovýmdle stavu.“
Když napadne jazyk aktinomykoza, má se to léčit hned od začátku, jakmile se objeví první příznaky slinění a otoku pod čelistí. Jinak jazyk tvrdne a tvrdne, až nakonec vyčnívá z tlamy a je nepoddajný jako dřévo - odtud také starodávné jméno téhle choroby.
To kostnaté stvoření dospělo až do „dřevěného“ stavu, takže vypadalo nejenom dojemně, ale také trochu komicky, jako kdyby se mi neslušně pošklebovalo. Ale s takovýmhle jazykem nemohl býček žrát a doslova hladověl k smrti. Ležel klidně, jako kdyby ho to nezajímalo.
„Zbývá nám jedna věc, Eriku,“-řekl jsem. „Intravenozní injekce nebude problém. Nemá sílu, aby kladl odpor.“
„Novým způsobem léčení v té době byl jodid sodný do žíly - moderní a efektivní. Před tím natírali farmáři jazyk jodovou tinkturou, což byl postup velmi namáhavý, který někdy pomohl, a někdy ne. Jodid sodný bylo kouzelné zlepšení a v několika dnech se projevil výsledek. Vsunul jsem jehlu do jugulárky a natáhl čirou tekutinu z lahvičky. Obvykle jsem používal dva drachmy jodidu v osmi uncích destilované vody a vtékalo to do žíly poměrně rychle. Lahvička byla už skoro prázdná, když jsem si všiml Judy.
Uvědomoval jsem si, že celou tu dobu sedí vedle mě velký pes, ale když jsem dotahoval injekci do konce, černý nos se přiblížil tak blízko, že se téměř dotýkal jehly. Potom přejížděl podél gumové tuby až ke skleničce a znovu nazpět a čenichal s úžasným soustředěním. Když jsem odložil jehlu, začal nos pečlivě prohlížet oblast, kam jsem injekci napíchl. Pak se objevil jazyk a začal metodicky olizovat býčkův krk. Dřepl jsem si na bobek a pozoroval jsem. Tohle bylo něco víc, než zvědavost - všechno v psově chování vyjadřovalo zájem a účast. „Poslyšte, Eriku,“ řekl jsem, „mám dojem, že tenhle pes mě jen tak nepozoruje. Dává pozor, jakou práci odvedu.“ Farmář se zasmál. „Máte pravdu. Naše Judy je zvláštní fena - něco na způsob chůvy. Jakmile je někdo v nepořádku, vezme si to na starost. Nedokázali bychom jí v tom zabránit.“ Při zvuku svého jména zvedla Judy rychle hlavu. Bylo to pěkné zvíře. Neměla obvyklou barvu - hnědošedé pruhy se mísily s normální černou a bílou barvou ovčácké kolie. Možná že tam někde bylo něco kříženého, ale výsledek byl velmi půvabný a přitažlivost feničky zvyšovaly jasné oči a usměvavé přátelství. Natáhl jsem ruku a poškrabal ji vzadu za ušima a Judy zavrtěla ocasem - a nejen ocasem, ale celým zadkem. „Řekl bych, že má dobrou povahu.“ „Jo, to jo, moc dobrou,“ řekl farmář. „Ale nejenom to.
Zní to hloupě. ale já si myslím, že Judy cítí odpovědnost ke všem zvířatům na farmě.“
Přikývl jsem.Věřím vám. Ale pojďte, převalíme býčka na hrudník.“.

Klekli jsme si do slámy a převalili jsme býka, až ležel na hrudní kosti. Tam jsme. ho zapřeli po obou stranách otýpkami slámy a přikryli jsme ho koňskou houní.
V téhle pozici nevypadal tak smrtelné jako předtím, ale vyhublá hlava s tím nepotřebným, vyčouhlým jazykem se mu kymácela na plecích a sliny stékaly nekontrolovatelně na slámu. Pochyboval jsem, že ho uvidím ,ještě živého.
Ale Judy zřejmě nesdílela můj pesimismus. Důkladně očichala houni a otýpky, pak přešla dopředu, povzbudivě olízla chlupaté čelo,-načež se pohodlně uvelebila před býčkem, podobná noční sestře dohlížející na pacienta.
„Myslíte, že tady zůstane?“ Přivřel jsem dvířka a naposled jsem se podíval dovnitř.
„Ano, nic ji odtud nedostane, dokud nebude býček mrtvý, nebo dokud se neuzdraví, odpověděl Erik. „Je ve svém živlu.“
„Inu, člověk nikdy neví, možná že to, jak tam sedí, vrátí býčkovi zájem o život. Určitě potřebuje pomoc. Musíte ho držet při životě mlékem nebo nálevem, dokud nezačne působit injekce. Kdyby začal sám pít, pomohlo by mu to, jinak to do něj budete muset nalít z lahve. Ale opatrně abyste ho neudusili“
Takovýhle případ byl zajímavější než běžná rutina, ačkoli tehdy měly všechny léčebné případy své kouzlo dobrodružství. Tentokrát jsem sáhl k terapii, která byla ověřená a účinná, což se tehdy nestávalo příliš často. Proto jsem dychtil vrátit se na farmu a zjistit, jestli jsem dokázal býčka zachránit od jisté smrti. Ale věděl jsem, že musím,poskytnout tomu léku šanci - výsledek nebude zřejmý dřív než za pět dnů.
Když jsem kráčel přes dvorek do boxu, věřil jsem, že už je rozhodnuto. Buďto bude býček mrtvý, nebo na cestě k úplnému uzdravení. Zvuk mých kroků na kamenité dlažbě nezůstal nezpozorován. Nad nízkými vrátky se objevila hlava Judy s postavenýma ušima. Zaradoval jsem se. jestliže koná ošetřovatelka svou povinnost, musí být pacient živý. A ještě větší jistotu jsem cítil, když velký pes na chvíli zmizel a potom lehce přeskočil vrátka, přiběhl ke mně a radostně vrtěl celým zadkem. Jako by mi fena sdělovala, že je všechno v pořádku. Býček sice ještě ležel, ale otočil se, aby se na mě podíval, a já si všiml, že mu z huby visí hrst sena. Jazyk už zmizel za pysky. „Tak jsme to vyhráli, viďte?“ Erik Abbot přišel ze dvorku. Docela určitě.“ řekl jsem. „Jazyk je mnohem měkčí a vidím, že se zvíře pokouší žrát seno.“ „Jo, ještě se mu to nedaří, ale cucá mlíko a nálev jako hodnej kluk. Jednou nebo dvakrát se taky postavil, ale nohy mu eště nesloužej.“ Vytáhl jsem další lahvičku jodidu sodného a opakoval jsem injekci a Judin nos se znovu téměř dotýkal jehly, kterou uchváceně očichávala. Oči střežily místo vpichu a úporně a soustředěně vdechovala odér, takž musela občas prudce a hlasitě vydechnout a kýchnout, než se znovu pustila do své inspekce. Skončil jsem a fena zaujala své místo u hlavy býčka. Chystal jsem se k odchodu, když jsem si všiml prudkých záškubů psích boků zabořených ve slámě. Zarazil jsem se, ale pak jsem pochopil, že Judy selí a mrská ocasem. „Judy je velice spokojená s vývojem událostí,“ řekl jsem.
Farmář přikývl. „Ano, je. Ráda se stará. Jestlipak byste věřil, že každé nově narozené tele pořádně olíže, hned jakmile přijde na svět, a zrovna tak to je s koťaty naší kočky.“ „Něco na způsob porodní babičky, co?“
„Jo, něco podobnýho. A ještě jedna zajímavá vlastnost, kterou má - žije se zvířaty v hospodářských budovách. Má pěknou teplou boudičku, ale nikdy se nenamáhá, aby v ní spala - každý večer spí se zvířaty na slámě.“
Býčka jsem znovu navštívil za týden a tentokrát běhal po svém stání jako závodní kůň, když jsem k němu vešel. Konečně jsem ho zahnal do kouta a chytil za čenich, byl jsem sice udýchaný, ale šťastný. Vsunul jsem mu do tlamy prsty.“ jazyk byl ohebný a skoro normální.
„Ještě jednu injekci, Eriku,“ řekl jsem. „Dřevěný jazyk je potvora a rád se vrací, když se pořádně nevyčistí.“ Začal jsem rozvíjet gumovou trubičku. „Mimochodem, nevidím tu nikde Judy.“
„Asi si myslí, že už je to zvíře zdravé, a kromě toho má na programu dneska ráno něco jiného. Vidíte ji támhle?“ Vyhlédl jsem dveřmi. Judy kráčela vznešeně a důležitě přes dvůr. Měla něco v tlamě. Něco žlutého a chlupatého. Vyklonil jsem se ještě. „Copak to nese?“
„Kuře. Máme jich teďka celý hejno. Je jim teprve měsíc, a tu naši starou čubu zřejmě napadlo, že by se jim dařilo líp ve stáji. Ustlala jim tam a pořád si tam s nimi lehá. Těm mňatům se to ale nelíbí“
Pozoroval jsem Judy, jak mizí ve stáji. A za chvilku zase vyběhla, utíkala za houfem malinkých kuřátek, která se vesele batolila mezi kamenitým dlážděním, a opatrně jedno sebrala. Soustředěně a důležitě s ním

kráčela znovu do stáje, ale když tam vstoupila, to první kuře se objevilo ve dveřích a capkalo, aby se znovu připojilo ke svým kamarádům. Muselo jí to jít na nervy, ale já věděl, že vytrvá, protože zkrátka už byla taková.
Judy - pes ošetřovatelka - plnila své povinnosti.

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ PÁTÁ

Dny, které jsem strávil ve vojenské nemocnici, mě donutily přemýšlet. Jako veterinář chirurg jsem si zvykl být na druhém konci nože a také jsem tomu dával-přednost. l Pokud jsem se pamatoval, byl jsem úplně šťastný a spokojený tehdy ráno, před několika lety, když jsem namířil nůž nad oteklé ucho. Tristan, s jedním loktem znaveně opřeným o stůl, přidržoval na čumáku spícího psa anesteziologickou masku, když do místnosti vstoupil Siegfried. Krátce se podíval na pacienta. „Ach ano, to je ten hematom, o kterém jsi mi říkal, Jamesi.“ Potom se podíval přes stůl na svého bratra. „Panebože, ty vypadáš! V kolik jsi vlastně na dnešek přišel domů?“ Tristan zdvihl pobledlou tvář. Jeho oči byly krvavé štěrbiny mezi nateklými víčky. „Ale ani nevím. Trochu později, řekl bych.“ Trochu později! Já jsem se vrátil od porodu prasnice „ ve čtyři hodiny a ty jsi ještě nebyl doma. A kde jsi kčertu vlastně byl?“ „Na plese hostinských. Docela se jim to vyvedlo, to musím přiznat „ ,“To bych řek!“ odfrkl Siegfried. „Ty nesmíš propást vůbec nic, viď? Večeři pořádanou klubem šipkařů, výlet se zvoníky, ples chovatelů holubů, a teď zase ples hostinských. Jakmile se někde něco šustne, hned o tom víš.“ Když se Tristan octl pod palbou, vždycky si uchoval svou důstojnost a také nyní se do ní zahalil jako do obnošeného pláště. „Upřímně řečeno,“ pravil, „mám mezi hostinskými mnoho přátel.“ Jeho bratr zrudl. „To rád věřím. Řekl bych, že jsi jejich výborný zákazník - jeden z nejlepších, jaké kdy měli.“ Tristan neodpověděl, ale začal pečlivě kontrolovat přívod kyslíku do láhve s éterem.
„A ještě něco,“ pokračoval Siegfried. „Neustále tě vídám, jak se poflakuješ s tuctem nejrůznějších ženštin. A měl bys studovat na zkoušku.“
„To je přehnané“ Mládenec na něj vrhl dotčený pohled. „Připouštím, že mě čas od času potěší dámská společnost - právě tak jako tebe.“
Tristan byl stoupencem názoru, ž nejlepší obranou je útok. A tahle rána seděla, protože Siegfrieda ve Skeldalu obléhal setrvalý zástup půvabných dívek.
Ale starší bratr byl odražen pouze dočasně. „O mě se nestarej!“ zařval. „Já už jsem svoje zkoušky složil. Teď hovořím o tobě! Neviděl jsem tě,náhodou onehdy večer s tou novou barmankou od Droversů? Uskočil jsi rychle do vchodu, ale jsem si setsakra jistý, že jsi to byl ty.“
Tristan si odkašlal. „Dost možná, že jsem to byl já. V poslední době jsem se s Lydií spřátelil - je to velice milá dívka.“
„Netvrdím, že není. Ale povídám ti, že chci, abys seděl večer doma u knih, namísto abys flámoval a prohánět ženské. Je ti to jasné?“
Zcela.“ Mladý muž kývl elegantně hlavou a otočil kličkou anesteziologického přístroje.
Jeho bratr na něj několik chvil žlučovitě hleděl a zhluboka oddychoval. Tyhle šarvátky mu vždycky daly zabrat. Potom se rychle obrátil a odešel.
Tristanova póza se zhroutila ve chvíli, kdy se zavřely dveře.
Dej pozor na minutku na tu anestézii, Jime,“ zaskřehotal. Přeběhl k umyvadlu v koutě, natočil do odměrky studenou vodu a jedním douškem ji vypil. Potom se pod kohoutkem namočil kus vaty a přiložil si ji na čelo.
„Zrovna teď! Opravdu nejsem disponován na to, aby na mě vztekle řval.“ Sáhl po velké lahvi aspirinů, několik jich polkl a zapil dalším gargantuovským douškem. „V pořádku, Jime,“ zamumlal, když se vrátil ke stolu a znovu se chopil masky. „Můžeme pokračovat.“
Sklonil jsem se nad spícím psem. Byl to skotský teriér, jmenoval se Hamish, a jeho majitelka, slečna Westermanová, ho k nám přinesla před dvěma dny. Byla to učitelka v důchodu a mě vždycky napadlo, že svou třídu docela jistě udržela v disciplíně bez velkých potíží. Studené, bledé oči hleděly přímo do mých očí - byla totiž tak velká jako já, a energická brada nad svalnatými rameny doplňovala energický zjev Pane Herriote,“ pravila hlasitě a rázně. „Prosím, podívejte se na Hamishe. Skutečně doufám, že to

není nic vážného, ale silně mu oteklo ucho a bolí ho to. V tom místě se - ehm - rakovina nevyskytuje, viďte?“ Na okamžik její jistý pohled změkl. Je to velice nepravděpodobné,“ zdvihl jsem bradu malého zvířátka a prohlédl jsem si levé ucho, které mu viselo podle tlamy. Celá jeho hlavička byla jakoby šišatá - zřejmě stažená bolestí. Opatrně jsem zdvihl ucho a dotkl jsem se citlivého otoku ukazováčkem. Hamish se po mně ohlédl a zakňučel. „Ano, já vím, kamaráde. Bolí to, viď?“ Když jsem se obrátil zpátky k slečně Westermanové, téměř jsem narazil do krátce ostříhané kovově šedé hlavy, která se skláněla nad malým psíkem. „Má hematom v uchu,“ pravil jsem. A co to proboha je?“ „Dojde k tomu, když praskne malá cévka mezi kůží a chrupavkou a krev vyteče a způsobí akutní dilataci.“ Pohladila černý chlupatý kožíšek. „A proč se to stane?“ „Obyčejně z vřídku. Nepotřásal v poslední době hlavou?“ „Teď, když to říkáte, si uvědomuji, že ano. Jako kdyby měl něco v uchu a snažil se toho zbavit.“ ‚A při tom praskne cévka. Dokonce vidím stopu po vřídku, ačkoli to u tohohle druhu psů nebývá obvyklé“ Přikývla. „A jak to můžete vyléčit?“ Obávám se, že pouze operací.“ „Panebože!“ Položila si ruku na ústa. „To se mi vůbec nelíbí“

„Nemusíte mít žádné starosti,“ řekl jsem. „Není to nic jiného, než že se odstraní krev a ucho se zašije. Kdybychom to neudělali hodně brzy, bolelo by ho to a skončil by se setrvale oteklým uchem a to určitě nechcete, protože to je fešáček.“ Myslel jsem to upřímně. Hamish byl pěkný pejsek s elegantní postavičkou. Skotský teriér je půvabné zvíře a často lituji, že jich dnes zbylo tak málo.

Po chvíli váhání slečna Westermanová souhlasila a dohodli jsme se na termínu za dva dny. Když ho přinesla na operaci, položila mi ho do náruče, znovu a znovu mu hladila hlavu a potom se dívala z Tristana na mne a zase na Tristana a zase na mne.

„Postaráte se o něj, viďte,“ řekla a vysunula bojovně bradu a bledě modré oči se do nás zabodly. Chvíli jsem si připadal jako školáček přistižený při rošťárně, a myslím, že můj kolega cítil totéž, protože si oddechl, když ta dáma odešla.

„Hrome, Jime, to je holka jako brousek,“ zabručel. „Nechtěl bych se s ní utkat“

Přikývl jsem. „Ano, a svého psa miluje z plného srdce. Musíme si na něm dát záležet.“ Po Siegfriedově odchodu jsem zdvihl ucho, které teď bylo jako meloun, a nařízl jsem kůži uvnitř. Když vytryskla krev, která tam byla nahromaděná, chytli jsem ji do misky a potom jsem z rány vymačkal několik velkých sraženin.

„Není divu, že to zvířátko mělo bolesti,“ zašeptal jsem.

Bude se cítit o mnoho lépe, až se probudí“ Dutinu mezi kůží a chrupavkou jsem naplnil sulfanilamidem a pak jsem začal obě vrstvy sešívat, přičemž jsem užíval řady svorek. Muselo se to udělat takhle, protože jinak by se to za několik dní znovu naplnilo. Když jsem na začátku operoval hematom v uchu, vložil jsem po operaci do ucha mul a obvázal jsem ucho i hlavu.“ Majitelé psů , .často vyrobili něco na způsob kloboučku, aby ochránili obvaz, ale normální pes to obyčejně stáhl velmi brzy. Svorky byly mnohem výhodnější a lépe ránu svíraly, čímž se zmenšila možnost znetvoření. Kolem poledne se Hamish vzpamatoval z anestézie a ačkoli byl stále ještě trochu omámený, bylo zřejmé, že se mu ulevilo, když to obrovské ucho splasklo. Slečna Westermanová odjela na celý den z města a měla si ho vyzvednout večer. Pejsek, stočený ve svém košíčku, čekal s klidem filozofa. Při svačině se Siegfried podíval přes stůl na svého bratra. „Pojedu na pár hodin do Brawtonu, Tristane,“ řekl. „Přeji si, abys zůstal doma a předal psa slečně Westermanové, až se vrátí. Nevím, kdy to bude.“ Nabral si lžičku džemu. „Můžeš opatrovat psa a přitom trochu studovat. Je nejvyšší čas, abys strávil večer doma.“ Tristan přikývl. „Dobře, zařídím se podle toho.“ Ale viděl jsem, že není zrovna nadšený. Když Siegfried odejel, promnul si Tristan bradu a přemýšlivě hleděl francouzským oknem do stmívající se zahrady. „Tohle je vysloveně trapas, Jime.“ Proč?“ „ „Lydie nemá dnes službu, má volno, a já jsem jí slíbil, že se sejdeme.“ Tiše zapískal pár taktů. „Připadá mi, že to je škoda zmařit příležitost, zrovna když se to začíná slibně vyvíjet. Mám silný pocit, že se té holčině zamlouvámUpřímně řečeno, skoro mi žere z ruky.“ Překvapeně jsem se na něj podíval. „Panebože, myslel jsem, že po včerejšku budeš potřebovat trochu klidu a míru a že si půjdeš brzy lehnout!“ „Ale kdepak,“ pravil. „Jen se třesu, abych zase vyrazil.“ A skutečně vypadal svěže a čerstvě, oči mu zářily a do tváří se vrátil ruměnec.- „Koukni, Jime,“ pokračoval. „Ty bys tady asi nezůstal u toho psa, viď?“ Pokrčil jsem rameny. „Lituji, Trisi, musím se vrátit znovu ke krávě Tedda Binnse - až nahoru do Dalesu. Budu pryč asi tak dvě hodiny.“

Chvíli byl zticha a potom zdvihl ukazováček.“Myslím, e mám řešení. Už vím, jak to udělám. Úplně jednoduché, fakt, a perfektní. Přivedu Lydii sem.“
„Cože? Do domu?“
„Ano, přímo do téhle místnosti. Mohu položit Hamishe v košíčku ke krbu a já , s Lydií máme k dispozici gauč. Báječné! Co může být hezčího za studeného zimního večera. A taky to vyjde levně.“
„Ale Trisi! Co ta Siegfriedova přednáška dnes ráno? Co když se vrátí domů dřív a chytne vás tady?“
Tristan si zapálil woodbinku a vyfoukl bohatýrský obláček kouře.
„To nepřichází v úvahu. Ty se staráš o takové malichernosti, Jime. Z Brawtonu se vrací vždycky pozdě. Bez problémů.“
„Dělej, jak myslíš,“ řekl jsem. „Ale podle mého názoru si koleduješ o nepříjemnosti. A mimochodem, neměl by ses podívat na bakteriologii? Zkoušky se ti blíží.“
Tristan se cherubínsky usmál do oblaků kouře. „Však já si to včas pročtu.“
Neodporoval jsem mu. Já musel všechno studovat alespoň šestkrát, než jsem si to konečně zapamatoval, ale jeho mozku bude nepochybně stačit rychlé přečtení. Odešel jsem za svými povinnostmi.
Vrátil jsem se kolem osmé hodiny, a když jsem otevíral domovní dveře, byly mé myšlenky na míle vzdáleny od Tristana. Kráva Tedda Binnse nereagovala na mé léčení a já začal pochybovat, jestli jsem na správné cestě. Kdykoli jsem pochyboval, vyhledal jsem si problém v knihách, které byly na přihrádce v obývacím pokoji. Pospíchal jsem chodbou a prudce jsem otevřel dveře.
Okamžik jsem tam stál udivený a snažil jsem se zorientovat. Gauč byl přitažený k jasnému ohni krbu, vzduch byl zahuštěný dýmem z cigaret a vůní parfému, ale nikde jsem nikoho neviděl
Nejnápadnější byla dlouhá záclona na francouzském okně. Pomalu klesala, jako by tudy před vteřinou proletěl nějaký předmět. Přeběhl jsem po koberci a zahleděl jsem se do tmavé zahrady. Odněkud z šera jsem zaslechl tlumený zvuk, tupý úder a tichý výkřik a pak roztodivný šustot a zavřeštění. Chvíli jsem tam stál a naslouchal, pak si můj zrak zvykl na tmu a já jsem přešel po dlouhé cestičce pod vysokou cihlovou zdí a na dvorek. Vrata na dvorek byla otevřená právě tak jako vrata dozadu na cestu, ale nikde ani živáčka. Pomalu jsem se vracel do teplého světelného půlkruhu starého vysokého domu. Zrovna jsem se chystal zavřít francouzské okno, když jsem zaslechl, jak se něco opatrně pohybuje, a pak následoval naléhavý šepot. To jsi ty, Jime?“ „ „Trisi! Kde ses tady kčertu vzal?“ Mladík přeběhl po špičkách kolem mě do místnosti a ustrašeně se rozhlížel. „Tak to jsi byl ty, a ne Siegfried?“ „Ano, právě jsem se vrátil.“ Praštil sebou na gauč a přikryl si dlaněmi čelo. „Zatracerná práce. Před několika minutami jsem tady ležel s Lydií v náručí. Klidný a šťastný. Všechno bylo báječné. Pak jsem ‚slyšel, jak se otevírají přední dveře.“ „ Ale vždyť jsi věděl, že se vrátím.“ „Ano, a byl bych na tebe zavolal, ale z nějakého důvodu mě napadlo.“ ‚Kristepane, to je Siegfried. Zdálo se mi totiž , že poznávám jeho krok na chodbě“ A co se stalo potom?“ „ Prohraboval si vlasy. „Zpanikařil jsem. Šeptal jsem zrovna láskyplná slovíčka Lydii do ouška a pak jsem ji ve vteřině“ popadl, srazil z gauče a vyhodil francouzským oknem. „Slyšel jsem nějakou ránu…“ „Ano, to bylo, když Lydie spadla do skalky.“ „A potom nějaké vřeštění…“ Vzdychl a zavřel oči. „To byla Lydie v růžích. Chudák holka, nevyzná se tady.“
„Sakra, Trisi, pravil jsem, „to je mi opravdu líto. Neměl jsem sem takhle vtrhnout. Byl jsem myšlenkami někde jinde.“
Unaveně se zdvihl a položil mi ruku na rameno. „Není to tvoje chyba, Jime, není to tvoje chyba. Skutečně jsi mě upozornil, že se vrátíš“ Hmátl po cigaretách. „Nevím, jak se té holčině podívám do očí.“ Vyhodil jsem ji ven na cestu a poručil jsem jí, aby letěla domů tak rychle, jak může. Musí si myslet, že jsem cvok.“ Dutě zasténal
Snažil jsem se hovořit vesele. „Však ty ji zase nějak obalamutíš. A později se tomu oba zasmějete.“
Ale Tristan mě neposlouchal. jeho oči rozšířené hrůzou hleděly mimo mne. Pomalu zdvihl třesoucí se prst a ukázal ke krbu. Ústa se mu několikrát nezvučně otevřela, než ze sebe vypravil.“
„Prokristapána, Jime, je pryč!“
Chvíli jsem myslel, že ho ten šok připravil o rozum. „Že je pryč…? Co je pryč?“
„Ten debilní pes! Byl tady, když jsem vyletěl ven. Přímo támhle!“
Podíval jsem se na prázdný košík a srdce mi stiskla studená ruka. „Proboha, ne! Asi vyběhl otevřeným oknem. To jsme tedy v průšvihu.“

Utíkali jsme do zahrady a hledali jsme, ale marně. Vrátili jsme se pro baterky a hledali jsme znovu, prolézali jsme dvorek i zadní cestu, křičeli jsme psíkovo jméno a naše naděje se zmenšovala.
Po deseti minutách jsme se odvlekli zpátky do jasně osvětlené místnosti a tupě jsme na sebe hleděli. Tristan byl první, kdo pronesl nahlas to, co jsme si oba mysleli.“ „Co řekneme slečně Westermanové, až se tu zastaví?“
Zavrtěl jsem hlavou. Myšlenky prchaly před představou, že bychom měli tu paní informovat o tom, že jsme jí ztratili psa.
A právě v tu chvíli zazvonil v chodbě zvonek a Tristan málem vyletěl do vzduchu.
„Panebože!“ zakvílel. „To bude ona. Jdi a promluv s ní, Jime. Řekni jí, že jsem to zavinil já, řekni jí, co chceš, ale já nemám odvahu přijít jí na oči.“ Napřímil jsem ramena, přepochodoval dlouhou kachlíčkovanou chodbou a otevřel jsem dveře. Nebyla to slečna Westermanová, byla to urostlá platinová blondýna a hleděla na mě značně vztekle. „ Kde je Tristan?“ zarachotila hlasem, který mi pověděl, že budu mít dnes večer co dělat s víc než jednou lítou ženou. „Oh, on je…ehm…pryč … „ Vím, že je tady!“ Když se kolem mě protáhla, všiml jsem si, že má na tváři čmouhu hlíny a pateticky rozcuchané vlasy. Kráčel jsem za ní do pokoje, kde se postavila před mého kamaráda. „Podívej se na ty moje zatracený punčochy!“ vybuchla. „Jsou vtahu!“ Tristan nervózně mrkl na pěkně formované nohy. „Moc mě to mrzí, Lydie. Koupím ti jiné. Fakt, miláčku, koupím.“„ „ To bych taky prosila, ty hajzle!“ odvětila. „A toho miláčka si nech - v životě mě nikdo tak neurazil. Na co si myslíš, že si se mnou hraješ?“
„Je to všechno jen nedorozumění. Dovol, abych ti to vysvětlil…“ Tristan k ní ‚pokročil se statečným pokusem o svůdnický úsměv, ale ona couvla. „Dej si pohov,“ pravila ledově. „Na jedem večer jsem si tě užila víc než dost „ Vyplula a Tristan si opřel hlavu o krbovou římsu. „Konec jednoho roztomilého přátelství, Jime.“ Ale pak se vzchopil. „Musíme najít toho psa, pojď.“„ Vyrazil jsem jedním směrem a on se vydal na druhou stranu. Byla neproniknutelně tmavá, bezměsíčná noc a my jsme hledali černého psa.“ Myslím, že jsme oba věděli, že to je beznadějné, ale museli jsme se o to pokusit. V tak malém místě, jako Darrowby, se člověk dostane ‚brzy ven z města na neosvětlenou silnici, a když jsem klopýtal a marně hleděl do neviditelných prostor, bylo mi čím dal tím zřejmější, jak nesmyslná je naše činnost. Občas jsem se dostal do Tristanova akčního pole a slyšel jsem jeho zoufalé výkřiky nad prázdnou krajinou.“ Haamlishi! Haamlishíí…!“
Za půl hodiny jsme se setkali u Skeldalu. Tristan se na mé podíval, a když jsem zavrtěl hlavou, celý se scvrkl. Hrudník se mu zdvíhal, protože byl téměř bez dechu. Zřejmě celou tu dobu utíkal, zatímco já jsem jen tak chodil, a bylo to úplně pochopitelné. Byli jsme oba v nepříjemné situaci, ale konečná zdrcující rána nevyhnutelně padne na jeho hlavu.
„Tak bychom snad zase měli jít a pustit se do hledání „ zachroptěl, a ještě když mluvil, zazvonil znovu zvonek u domovních dveří.
Tvář se mu rychle odkrvila a pevně sevřel mou ruku. „Tentokrát to je určitě slečna Westermanová. Všemohoucí bože, ona jde dovnitř!“
V chodbě zněly rychlé kroky a otevřely se dveře obývacího pokoje. Ale nebyla to slečna Westermanová, byla to zase Lydie. Dorazila až ke gauči, hmátla pod něj a vytáhla kabelku. Neřekla vůbec nic, ale než odešla, zdrtila Tristana pohledem.
„Bože, to je noc!“ zasténal a položil si ruku na čelo. „Já už toho snad víc ani nevydržím.“
V průběhu následující hadiny jsme se nesčíslněkrát vydali znovu na pátračku, ale Hamishe jsme nenašli a zdálo se, že ho vůbec nikdo neviděl. Vrátil jsem se do domu a spatřil jsem Tristana zhrouceného v křesle. Ústa měl otevřená a jevil stopy smrtelného vyčerpání. Zavrtěl jsem hlavou a on také zavrtěl hlavou, a pak jsem zaslechl telefon.
Zvedl jsem sluchátko, chvíli jsem poslouchal a pak jsem se obrátil k mladíkovi. „Musím jet, Trisi. Starý poník pana Drewa dostal koliku.“
Vztáhl ke mně ruku z hlubin svého křesla. „Přece mě neopustíš, Jime?“
„Lituji, ale musím. Ale nebudu tam dlouho. Je to odtud jenom asi dva kilometry.“
„Ale co když přijde slečna Westermanová?“
Pokrčil jsem rameny. „Budeš se jí muset omluvit. Hamish se určitě objeví - možná ráno.“

„Když to říkáš, zní to ohromně jednoduše … přeje! si rukou kolem límce. „A ještě něco - co Siegfried? Co když přijde a bude se ptát po psu? Co mu řeknu?“
„S tím bych si starosti nedělal,“ odpověděl jsem lehce.
„Prostě mu řekni, že jsi měl plné ruce práce na gauči s barmankou od Droversu, a že jsi se nemohl zdržovat malichernostmi. Určitě to pochopí.“
Můj, pokus o vtípek nevyzněl. Mladý muž mě změřil chladným zrakem a rozechvělou rukou si zapálil cigaretu. „Prokoukl jsem t, Jime. Máš v sobě sklony k sadismu.“
Poníkovi pana Drewa byla už lépe, když jsem se tam dostal, ale pro jistotu jsem mu píchl mírnou uklidňující injekci a pak jsem se obrátil k odchodu. Na zpáteční cestě jsem dostal nápad a zajel jsem na kraj města k řadě moderních vilek, kde bydlela slečna Westermanová. Zaparkoval jsem auto a šel jsem po cestičce k domu číslo deset.“
A tam na verandě seděl Hamish, pohodlně stočeny do klubíčka na rohožce, a když jsem se nad ním naklonil, zvedl hlavu a hleděl na mě s mírným překvapením.
„Pojď sem, chlapče,“ řekl jsem. „Máš víc rozumu než my.
Jak to, že nás tohle nenapadlo?“
Uložil jsem ho na sedadlo vedle sebe, a když jsme se rozjeli, opřel si packy o dvířka a se zájmem hleděl na cestu ozářenou reflektory auta. Byl to skutečně flegmatický pejsek.
Před Skeldalem jsem ho vzal pod paží a chystal jsem se stisknout kliku domovních dveří, když jsem se zarazil. Tristan měl k dobru dlouhou řadu bodů za rošťárny, které mi prováděl - falešné telefonáty, ducha v mé ložnici a spoustu dalších - a pravda byla, že ačkoli jsme byli kamarádi, nepropásl nikdy příležitost, aby si ze mé vystřelil. Kdyby se to obrátilo, a on byl na mém místě, byl by nemilosrdný. Položil jsem prst na zvonek a několikrát jsem ho dlouze stiskl.
Delší dobu se uvnitř nic nehýbalo ani neozývalo, a já jsem si představoval jeho rozechvělou, zdrcenou postavu nabírající odvahu k tomu, aby se vydal do jisté zkázy. Potom se rozsvítilo na chodbě, a když jsem v očekávání hledí skrze sklo, objevil se vzadu za ohybem chodby nos a potom váhavě zoufalé oko. Postupně centimetr po centimetru se vynořil celý obličej, a když Tristan rozpoznal šklebící se obrysy mé tváře, vyrazil vzteklý řev a rozběhl se chodbou se zdviženou pěstí.
Opravdu si myslím, že by byl v tom rozčilení na mě zaútočil, ale pohled na Hamishe okamžitě všechno změnil. Popadl chlupaté stvořeníčko a začal se s ním mazlit.
„Hodný malý pejsek, moc hodný pejsek,“ vrkal a utíkal s ním do pokoje. „Ty jsi ale nádherné stvoření,“ promlouval láskyplně ke košíku a Hamish se rozhlédl pohledem „Hele, už jsme zase tady“, položil hlavu na okraj košíku a okamžitě usnul.
Tristan padl bezvládně do křesla a zíral na mne nevidomýma očima.“
Panebože, jsme zachráněni, Jime,“ šeptal, „ale dnešním večerem jsem ztratil svůj chlapecký úsměv. Uběhl jsem tisíce pitomých kilometrů a hulákal jsem tak, že jsem skoro ztratil hlas. Řeknu ti, že mě to málem zabilo.“
Já jsem také cítil ohromnou úlevu a uvědomoval jsem si, že jsme byli na okraji katastrofy - protože za deset minut se dostavila slečna Westermanová.
Ty můj miláčku,“ zvolala, když na ni Hamish vyskočil s tlamičkou dokořán a se zuřivě rozmávaným ocáskem. „Celý den jsem o tebe měla starost“
Pozorně si prohlédla ucho s řadou svorek. „Vypadá opravdu mnohem líp bez toho příšerného otoku - odvedli jste pěknou a úhlednou práci. Děkuji vám, pane Herriote, a děkuji i vám, mladý muži.“
Tristan, který se namáhavě postavil na nejisté nohy, sklonil lehce hlavu. a potom jsem doprovodil dámu ke dveřím. „ Přiveďte ho za šest týdnů, vytáhneme stehy,“ volal jsem za ní, když odcházela, a pak jsem utíkal zpátky do pokoje. „Siegfried zrovna zastavil před domem! Radši se tvař, že pracuješ“
Tristan vyrazil ke knihovně, popadl bakteriologii Galgera a Davise a poznámkový sešit a zapadl do křesla. Když vstoupil do místnosti jeho bratr, byl zcela zahloubán do studia.
Siegfried přistoupil ke krbu a ohříval si ruce. Vypadal růžově a roztomile.
„Právě jsem hovořil se slečnou Westermanovou,“ řekl, „byla upřímně potěšená. Pracovali jste dobře, oba dva.“
„Děkuji,“ odvětil jsem, ale Tristan byl příliš zaměstnán na to, aby promluvil, horlivě otáčel stránky a

znovu a znovu zapisoval poznámky do sešitu.
Siegfried přešel za mladíkovo křeslo a nahlédl do otevřeného svazku knihy. „Ach ano, clostidnum septique," zamumlal a chápavě se usmál. „To je dobrá otázka ke studiu. Obvykle se na to při zkouškách ptají" Krátce položil ruku na bratrovo rameno. „Těší mě, že tě vidím při práci. V poslední době jsi trochu vyváděl a je to na tobě vidět. Večer strávený studiem ti určitě prospěje."
Zívl, protáhl se a zamířil ke dveřím. „Jdu do postele. Jsem nějaký ospalý" Zastavil se s rukou na klice. „Víš, Tristane, docela ti závidím - není nad. poklidný večer u domácího krbu."

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ ŠESTÁ

Když mě propustili z nemocnice, čekal jsem, že mě okamžitě pošlou do zámoří, a uvažoval jsem, jestli ještě dostihnu svou starou letku a své kamarády.
S překvapením jsem však zjistil, že musím na čtrnáctidenní rekonvalescenci, a teprve poté se mnou budou podniknuty další kroky. Středisko pro rekonvalescenty bylo v Puddelstonu, poblíž Leominsteru - a byl to krásný dům s rozsáhlou a nádhernou zahradou. Řídila ho velice milá starší vrchní sestra, s níž jsme my, šťastní letci, hrávali poklidné hry kroketu, nebo jsme se procházeli ve stinných lesích. Člověk snadno zapomněl, že je válka. Dva týdny této rekonvalescence jako by mi do žil vlily nový život. Byl jsem přesvědčený, že nebude dlouho trvat a budu zase plnit své úkoly.
Potom následovala cesta z Puddelstonu do Manchestru a do Heaton Parku, a tentokrát mi připadalo zvláštní představit si, že v té spoustě ubikací a mezi tísnícími se tisíci mužů v modrém neexistuje živáček, který by mě znal.
Samozřejmě, kromě podplukovníka, který mě poslal do nemocnice. Po příjezdu si mě zavolal a šel přímo k věci. „Herriote," řekl. „Obávám se, že už nemůžete létat"
„Ale…jsem už po operaci…a je mi mnohem líp."
„To vím, ale už nikdy nemůžete být klasifikován jako stoprocentně fit. Úředně jste byl uznán jako méně schopný a jistě pochopíte, že piloti musí být schopní na sto procent.
To ano…samozřejmě…" Podíval se do spisů, které držel v ruce. „Vidím, že jste veterinář. Mmm - to je tedy problém. Obvyklý postup je ten, že když letec není schopen služby ve vzduchu, nastoupí k leteckým technickým silám, ale vaše povolání je zahrnuto do výjimek. Vy můžete sloužit pouze jako člen letecké posádky. Ano…ano…musíme se na to podívat"
Všechno to bylo velmi neosobní a úřední. Těch pár slov z úst muže jeho kalibru nepřipouštělo žádné dohadování a jedním mávnutím smetlo představy, které jsem měl o své budoucnosti v Královském letectvu.
Byl jsem si téměř jist, že dny mého létání jsou sečteny a že mě propustí ze služby, a když jsem odcházel z podplukovníkovy kanceláře a pomalu se ubíral ke své ubikaci na druhé straně parku, přemítal jsem o svém příspěvku k válečnému úsilí.
Nevystřelil jsem jedinou kulku na nepřítele. Oloupal jsem hory brambor, umyl jsem nespočetné hromady nádobí, skládal jsem koks, vynášel hnůj od prasat, odpochodoval jsem dlouhé kilometry, byl jsem cvičen nekonečně dlouho, vlastně nepřetržitě - a nakonec jsem se jako zázrakem naučil létat - a teď to bylo všechno k ničemu. Míjel jsem velkou jídelnu a z amplionů řičel pochod letců.
Ty známé zvuky mi připomněly tolik zážitků, tolik přátel, že jsem si najednou připadal strašlivě opuštěný. Potřeboval jsem někoho, s kým bych mohl hovořit. Byl to pro mne nový pocit a tady, v tom mimořádném prostředí, jsem si začal uvědomovat, jak rád jsem rozprávěl s farmáři při svých návštěvách u nemocných zvířat.
To je jedna z nejhezčích stránek venkovské praxe, ale člověk musí zůstat soustředěný na práci, nebo si koleduje o malér. Tenkrát u pana Dugglebyho jsem se málem ocitl v maléru nejmalérovatějším. Pan Duggleby byl malý hospodář - v chatrných přístřešcích za darrowbyským nádražím choval jen několik prasnic a vepře na maso. Kromě toho byl kriketový fanatik, podrobně ovládal dějiny kriketu a dokázal o něm hovořit celé hodiny. Nikdy ho to neomrzelo.
Já jsem byl ochotný posluchač, protože mě kriket vždycky fascinoval, ačkoli jsem vyrostl ve Skotsku, kde se málo hraje. Když jsem procházel mezi mladými selátky, jenom část mé pozornosti byla

soustředěna na zvířata, duchem jsem byl na velkém zeleném oválu v Headingley spolu s yorkshirskými hrdiny.
„Panečku, měl ste. vidět v sobotu Lena Huttona," promlouval s posvátnou úctou. „Sto osumdesát a vůbec nikomu nedal šanci. Byl na něj nádhernej pohled." Předvedl zdařilou imitaci úderu velkého muže.
„Ano, dovedu si to představit," přikývl jsem a usmál jsem se. „Říkal jste, že ta prasátka ochrnula, pane Duggle"
„Jo, všim sem si, že dneska ráno sem tam ňáký poskakovalo se zdvihnutou nohou. A abyste věděl, Maurice Ley land byl skoro zrovna tak dobrej. Ne tak prvotřídní, jako Len, to víte, ale kruci, umí jim to nandat" „Ano, Maurice hraje jako lev," pravil jsem. Sehnul jsem se, chytil jsem prasátko za ocas a vrazil jsem mu teploměr do rekta. „Pamatujete se na něj a na Eddy Payntera v tom zápase proti Austrálii?" Zasněně se usmál. „Esli si to pamatuju? Panečku, to je něco co nemůžu nikdy zapomenout. To byl den." Vytáhl jsem teploměr. „Tenhle malý chlapík má čtyřicítku. Musí to být nějaká infekce - možná tak trochu zánět kloubů." Prohmatával jsem drobné růžové údy. „Ale je to zvláštní, klouby nemá oteklé" „Podle mýho názoru to Bill Bowes Somerseu nandá, až se do toho dneska pustěj. Tadle sestava mu de na ruku." „Ano, je prvotřídní střelec, v tom se mu nikdo nevyrovná," řekl jsem. „Hrozně rád se dívám na dobrého a rychlého střelce. Vy jste je asi viděl ."šechny - Larwooda, Voce, G. O. Allena a ty ostatní?"
„Jo, viděl. Vo těch bych moh vyprávět celej den." Chytil jsem další ochromlé sele a prohlížel je. „Je to opravdu po divné, pane Duggleby. Skoro polovina selat H v tomhle chlívci jako by ochrnula, ale nemohu na nich nic najít" „Jo, jo, to se stává, jak ste to povídal - zánět kloubů. Na to jim můžete píchnout injekci, ne? A já vám mezitím budu vypravovat, jaký to bylo, když jsem se koukal, jak Wilfred Rhodes dal za vodpoledne vosum branek." Natáhl jsem jehlu. „Máte pravdu, pro jistotu jim napíchám injekce. Máte tady značkovací tužku?" Farmář přikývl a zdvihl jedno malé sele, které okamžitě vyrazilo protestující zaječení. „Starýmu Wilfredovi se nř kdo nikdy nevyrovnal," křičel do toho kraválu. „Bylo půl třetí a branka zmokla, protože byla zrovna přeháňka, když mu skipper nahodil míč" Usmál jsem se a zdvihl jsem jehlu. Čas plynul tak příjemně - poslouchal bych tyhle vzpomínky do nekonečna. Úplně blažený jsem se chystal zabořit jehlu do růžové kýty, když mi jedno prasátko začlo ožužlávat podpatek gumovky. Podíval jsem se na malé tvorečky, kteří mě obklopovali v kruhu a pozorovali mě, poplašeni ječením svého kamaráda.
V duchu jsem byl stále ještě u Wilfreda Rhodese, když jsem si všiml něčeho, co vypadalo jako malý bílý puchýřek na jednom zdvihnutém rypáčku. A támhleto mělo také puchýřek a támhleto…Doposavad jsem na ně zpříma neviděl, protože přede mnou utíkala, ale v hlavě se mně náhle rozezvučel varovný zvonek. Shýbl jsem se a popadl jedno prase, a když jsem zmáčkl napuchlý rypáček, zamrazilo mě a ty tam byly úsměvné představy kriketu a slunce a zelené trávy. Nebyl to puchýřek, byl to vodnatý puchýř, který při zmáčknutí snadno praskl. Cítil jsem, jak se mi třesou ruce, když jsem selátko obrátil a začal jsem mu prohlížet malá kopýtka. Tady byly další puchýřky, plošší a roztroušenější, ale byli to poslové stejně hrůzné zprávy.
S vyschlým hrdlem jsem zvedl dvě další selata. Zjistil jsem totéž. Když jsem se obracel k farmáři, byl jsem sklíčený trýznivým soucitem a cítil jsem se skoro provinile. Stále ještě se dychtivě usmíval, těšil se, jak bude pokračovat ve svém vyprávění, a já mu teď sdělím nejhorší zprávu, jakou veterinář může chovateli sdělit.
„Pane Duggleby," řekl jsem. „Obávám se, že musím telefonovat na ministerstvo zemědělství."
„Na ministerstvo? A proč?"
Abych jim oznámil, že rám podezření na slintavku a kulhavku."
„Slintavku a kulhavku? To není možné." „Ano, je mi to strašně líto."
„Jste si tím jistý?"
„Já si tím nemohu být jistý, pane Duggleby. Jistotu zjedná teprve zmocněnec ministerstva - musím jim okamžitě telefonovat
Vypadalo nepravděpodobně, že bych tu našel telefon, ale uspěl jsem, protože pan Duggleby provozoval dopravu uhlím, rozvážel uhlí po jedné straně řeky. Rychle mě spojili s ministerstvem a mluvil jsem s Nevillem Craggsem, jedním ze starších úředníků.
Zasténal. „Zní to strašlivě pravděpodobně, Jime. Zůstaň tam, dokud nepřijedu."

V kuchyni se na mě zadíval tázavě pan Duggleby. „A co teď?“
„Budete to tu muset se mnou chvíli vydržet,“ řekl jsem. „N,esmím odjet, dokud nebude vynesený rozsudek.“
Chvíli byl zticha. „A co se stane, když to bude to, co myslíte, že to je?“
„Obávám se, že vaše selata budou muset jít na porážku.“ „Všechny?“
„Ano, na to je zákon. Ale dostanete náhradu.“
Poškrabal se na hlavě. „Ale vždyť se můžou uzdravit. Proč je musíte všechny pozabíjet?“
„Máte docela pravdu.“ Pokrčil jsem rameny. „Mnoho zvířat se uzdraví, ale slintavka a kulhavka je prudce nakažlivá. Zatímco bychom je léčili, mohlo by se to rozšířit na sousední hospodářství, a potom po celé zemi.“
„To jo, ale koukněte se, jak to příde draho. Dyť takový porážky musej stát tisíce liber.“
„Souhlasím, ale stálo by to mnohem víc, kdybychom to nechali. Kromě zvířat, která pojdou, musíte uvažovat o ztrátě mléka a o váhovém úbytku krav, prasat a ovcí. Byly by to každoročně celé miliony. Máme štěstí, že Británie je ostrov.“
„Myslim, že máte pravdu.“ Sáhl po své faječce. „A jste si jistý, že zrovna todle chytly moje prasátka?“
Ano.“
„Co se dá dělat,“ zamumlal. „Tak už to na světě chodí“ Tahle stará yorkshirská slova! Slýchal jsem je tak často za okolností, za nichž by většina lidí z měst, včetně mě , mlátila hlavou o zeď. Malá usedlost pana Dougglebyho se stane tichým pohřebištěm, ale on jenom žmoulá svoji faječku a řekne.“ „Tak už to na světě chodí.“
Ministerstvu netrvalo rozhodnutí dlouho. Zdrojem infekce bylo téměř určitě maso, které pan Duggleby pořádně nepovařil v kotli. Nemoc byla úředně potvrzena a byla vyhlášena karanténa v obvodě dvaceti kilometrů. Já jsem dezinfikoval sebe a svůj vůz a jel jsem domů. Svlékl jsem se, šaty jsem odnesl na další důkladnou dezinfekci a položil jsem se do horké antiseptické koupele.
Ležel jsem v páře a uvažoval jsem, co se mohlo stát. Kdybych byl nepřišel na to, že jde o slintavku a kulhavku, byl bych pokračoval šťastně a vesele v pochůzkách a šířil bych zkázu. Sice jsem si vždycky opláchl boty, než jsem odejel z hospodářství, ale co ta selátka, žužlající okraj mého dlouhého pláště, co ta jehla, a dokonce můj teploměr. Moje příští návštěva měla být u Terence Balleyho, který měl čistokrevné stádo mléčných shorthornek - dvě stě dokonalých krav, chov vypěstovaný několika generacemi. Jezdili je k němu nakupovat zájemci z celého světa a já jsem mohl být příčinou jejich záhuby. A pak tady byl sám pan Duggleby. Představoval jsem si ho, jak drkotá se svým nákladním vozem na uhlí po různých usedlostech.“ Ten by byl také přispěl svým dílem k šíření. choroby. A vsadil bych se, že by byl tenhle týden odvezl pár vepřů na aukci a rozeslat smrtelnou chorobu po celém Yorkshiru a ještě dál. Snadno jsem si mohl představit, jak by vypuklo onemocnění ve velkém rozsahu - škoda národního významu a za miliony.
Kdybych se byl už nepotil, byl bych se začal potit teď, při pouhém pomyšlení na tu katastrofu. Byl bych se připojil k těm nešťastným praktikům, kteří nerozpoznali slintavku a kulhavku.
Některé z nich jsem znal a srdce mi pro ně krvácelo. Mohlo se to přihodit tak snadno. Byli to velice zaměstnaní lidé, kteří se pokoušeli vyšetřit kopající a zápasící zvířata v tmavých budovách, a v duchu třebas probírali seznam dalších návštěv, které je čekají. A, všechna ta další rizika - absolutní neočekávanost, moment úplného překvapení, atypický případ, faktory, které rozptylují veterinářovu pozornost. Moji pozornost rozptýlil kriket a málem přivodil
Později, když jsem se úplně převlékl a vyměnil jsem všechny nástroje, pokračoval jsem ve své objížďce. Stál jsem potom v dlouhém kravíně Terence Balleyho a znovu jsem si uvědomil své štěstí. Dlouhé řady krásných zvířat přepečlivě vyhřebelcovaných a upravených, pevná vysoká vemena, jemné hlavy, ušlechtilé nohy zabořené do slámy skýtaly obraz naprosté dokonalosti a byly nenahraditelné.
Když se jednou v obvodě úředně potvrdí slintavka a kulhavka, nastane údobí napjatého čekání. Farmáři, veterináři a především ministerští úředníci jsou na větvi, lámou si hlavu, jestli došlo k rozsevu choroby ještě před stanovením diagnózy, a sbírají sílu přijmout telefonní zprávu, která by zvěstovala, že došlo k rozšíření, jakého se obávali a které by poničilo jejich životy. Pro obyvatele měst je slintavka a kulhavka něco velmi vzdáleného, o čem čtou v novinách. Pro venkovany to znamená, že se mírumilovné farmy a

pole změní v márnice a pohřebiště. Znamená to finanční zkázu a veliké neštěstí My v Darrowby jsme čekali také. A když míjely dny a nedostávali jsme žádné zprávy o ochromlých nebo slinících zvířatech, zdálo se nám, že Dugglebyho epizoda byla - jak jsme doufali - izolovaný případ, vyvolaný několika kousky dovezeného masa. Na každé farmě jsem se téměř koupal v dezinfekci, štědře jsem si poléval boty i ochranný oblek silným roztokem lyzolu, od bot páchlo celé auto, a když jsem zastavil a zašel do obchodu, na poštu nebo do banky, ohrnoval kdekdo nos. Po dvou týdnech jsem se začal cítit v jakémsi bezpečí, ale když mě zavolali na tu slavnou Balleyho farmu, sevřelo se mi srdce zlou předtuchou. U telefonu byl Terence Balley osobně. „Přišel byste se kouknout na jednu mou krávu, pane Herriote? Má puchýřky na jednom struku.

Puchýřky!“ Srdce se mi málem utrhlo. „Sliní, je ochromlá?“

„Ne, ne, jenom ty ošklivé puchýřky. Jako by byly vodnatý.“

Položil jsem sluchátko a nemohl jsem ani vydechnout. Jeden ošklivý puchýřek by stačil. U skotu to někdy takhle začínalo. Vyletěl jsem ven k autu a cestou se mi v hlavě zmítaly myšlenky jako ptáci v kleci. Na Balleyho farmu jsem tehdy jel přímo od Dugglebyů. Že bych to tam byl zanesl? Ale převlékl jsem se, vykoupal, vzal jsem si jiný teploměr a jiné nástroje. Co víc jsem mohl udělat? Co kola mého vozu? Ta jsem ale také dezinfikoval - rozhodně mi to nemohl nikdo klást za vinu, ale…ale…

Čekala na mě paní Balleyová.

„Všimla jsem si té krávy, když jsem ji ráno dojila, pane Herriote.“

U Balleyů se pořád ještě dojilo ručně a podle tradic těžce se lopotící rodiny si paní Balleyová ráno i večer spolu se svým manželem odpracovala svůj díl.

„Hned jak jsem vzala cecíky do ruky, všimla jsem si, že té krávě není dobře,“ pokračovala. „Potom jsem viděla, že tam má spoustu malých puchýřků a jeden velký. Podařilo se mi ji podojit a většina puchýřků popraskala, ale ten velký tam zůstal.“

Sklonil jsem se a úzkostlivě jsem prohlédl vemeno. Bylo to, jak říkala - spousta malých popraskaných bradaviček a jeden velký puchýř, nedotčený a vodnatý. Bylo to strašlivě podobné předchozímu případu a já jsem mlčky krávu obešel, chytl ji, za čenich a otočil jí hlavu. Otevřel jsem jí hubu a zoufale prohlížel pysky, tváře a zuby. Myslím si, že bych byl omdlel, kdybych tam byl něco našel, ale všechno bylo čisté a normální.

Zdvihl jsem jí po sobě obě přední nohy a vydrhl kopyta mýdlem a vodou - nikde nic. Ovázal jsem provaz kolem zadní nohy, přehodil jsem ho přes trám a s pomocí jednoho muže jsem ji vytáhl nahoru. Pak nastalo další drhnutí a bedlivá, ale bezvýsledná prohlídka a totéž se opakovalo s druhou zadní nohou. Skončil jsem úplně zpocený, ale na nic jsem nepřišel.

Změřil jsem teplotu a zjistil jsem, že je lehce zvýšená, a pak jsem prošel kravínem.

„Máte potíže ještě s některými kravami?“ tázal jsem se. Paní Balleyová zavrtěla hlavou. „Ne, jenom s touhle.“ Byla to pohledná žena kolem třicítky, se zarudlou drsnou pletí člověka, který se pohybuje neustále na vzduchu. „Co myslíte, že by to mohlo být?“

Neodvážil jsem se jí to povědět. Měl jsem tady krávu s pupínky na strucích přímo uprostřed obvodu, který byl v karanténě pro slintavku a kulhavku. Prostě jsem nemohl riskovat. Musel jsem zavolat na ministerstvo.

Ale ani teď ‚jsem nedokázal vyslovit ta hrozná slova. Podařilo se mi jenom říct.“ „Mohu si zatelefonovat?“ Podívala se na mě překvapeně, ale rychle se usmála.“

„Ano, samozřejmě, pojďte do domu.“

Když jsme procházeli kravínem, znovu jsem hleděl na ty krásné krávy a za ně do ohrady, kde byly mladé jalovice a malinká telátka. A ve všech kolovala ta balleyovská krev zrozená a zdokonalená dlouhými generacemi pečlivého chovu a výběru. Tenhle zabiják však nerespektoval vůbec nic, a kdyby byl můj strach opodstatněný, stačila by přepršk a výstřelů a během jedné nebo dvou hodin by tu zbylo mrchoviště.

Zašli jsme do kuchyně a paní Balleyová ukázala na dveře na druhém konci místnosti.

„Telefon je tamhle v předním pokoji,“ řekla.

Skopl jsem gumovky a capal po podlaze v punčochách, a téměř jsem upadl přes Gilese, buclatého nejmladšího ročního potomka Balleyových, který se mi přibatolil do cesty. Sklonil jsem se k němu, abych

ho odsunul, a on zvedl hlavu a podíval se na mě usměvavým obličejíčkem.
Jeho matka se zasmál. „Jenom se na něj podívejte. Je jako čert, a přitom ho tolik bolí ručička po očkování proti neštovicím."
„Chudinka," řekl jsem roztržitě, pohladil jsem mu hlavu a otevíral jsem dveře soustředěný na nepříjemnou rozpravu, která mě čekala. Ušel jsem pár kroků po koberci, když jsem se prudce zastavil.
Obrátil jsem se a znovu jsem nahlédl do kuchyně. „Říkala jste, že byl očkovaný proti neštovicím?"
„Ano, očkovali jsme všechny děti, když byly v jeho věku, ale žádné nereagovalo tak prudce. Musela jsem mu každý den měnit obvaz."
„Měnlla jste mu obvaz…a dojila jste tu krávu?" „Ano, přesně tak."
Kolem mne se náhle rozjasnilo a můj usoužený a zachmuřený obzor rozbřeskl slunečním paprskem. Vrátil . jsem se do kuchyně a zavřel za sebou dveře.
Paní Balleyová mě chvíli mlčky pozorovala a pak váhavě promluvila." „Vy nebudete telefonovat?"
„Ne…ne…" odpověděl jsem. „Rozhodl jsem se, že nebudu."
„Chápu." Zdvihla obočí a tvářila se rozpačitě, jako by si nevěděla rady. Potom se usmála a ukázala na konvici. „A nevzal byste si šálek čaje?"
„Ano, děkuji, to by bylo báječné" Šťastně jsem padl na jednu z tvrdých dřevěných židlí.
Paní Balleyová postavila kotlík s vodou na kamna a obrátila se ke mně. „Ale vy jste mi ještě neodpověděl, co té krávě je."
„Ano, samozřejmě, promiňte." Hovořil jsem ledabyle, jako bych na to byl opravdu jenom zapomněl. „Má kravské neštovice. A vy jste ji nainfikovala."
„Já že jsem ji…? Jak to myslíte?"
„Vakcína, která se užívá pro děti, se vyrábí z viru kravských neštovic. A vy jste to na rukou přenesla z dítěte na krávu." Usmál jsem se a vychutnával jsem svůj velký okamžik.
Pootevřela ústa, ale potom se začala smát. „Panebože, to tedy nevím, co tomu řekne můj manžel. Nikdy jsem nic takového neslyšela." Zdůraznila svá slova ukazováčkem výstražně se třepotajícím před mýma očima. „A jsem vždycky tak opatrná. Trochu mě ale trápila ta chlapcova ručička."
„Nic si z toho nedělejte, není to nic vážného," řekl jsem. „Mám v autě nějaké přípravky, které to rychle vyléčí." Srkal jsem čaj a pozoroval jsem Gilesovu činorodost.
V krátké chvíli vyrobil v kuchyni .zmatek a právě se zabýval tím, že horlivě házel do kouta obsah příborníku. Byl skloněný, zadničku vystrčenou, a s vášnivým zaujetím vyhazoval pánve, pokličky a hrnce, až byl příborník úplně prázdný. Potom se rozhlédl po nějaké další práci, spatřil mě a na rozkročených nožičkách se ke mně přibatolil.
Zřejmě ho fascinovaly moje nohy v punčochách, a když jsem zakroutil prsty u nohou, popadl je do malých tlustých ručiček. Konečně se mu podařilo pevně chytit můj palec a zdvihl hlavu a zaculil se na mě širokým úsměvem, v němž zasvítily všechny jeho čtyři malé zoubky.
Usmíval jsem se na něj také s upřímnou láskyplností a s velkou úlevou. Nejen že jsem mu byl vděčný - skutečně jsem ho měl rád. A mám rád Gilese dodnes. Je to jeden z mých zákazníků, dovedný hospodář s vlastní rodinou s hlubokou znalostí chovu čistokrevných krav a se stále stejným širokým úsměvem - ačkoli teď má víc zubů.
Nikdy se nedozvěděl, že mi jeho očkování proti neštovicím málem přivodilo infarkt.

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ SEDMÁ

Hleděl jsem kolem sebe na hromady vysokých bot, hory košil a na řadu prázdných políček. Byl jsem zaměstnán ve skladu v Heaton Parku, jako živoucí důkaz, že jsem se stal pro Královské letectvo problémem.
Obrovská válečná mašinérie v té době už běžela dost hladce a produkovala piloty, navigátory a střelce v setrvalém toku, a když nedosáhli patřičné kvalifikace, přidělovala jim různé práce. Odtikávalo to jako dobře namazaný stroj, pokud se rytmus ničím nenarušil. A já jsem se stal zrnkem písku mezi kolečky, a z různých interview, které jsem podstoupil, jsem poznal, že působím úřadům určité rozpaky. Nedomnívám se, že pan Churchill kvůli mně nespal, ale vzhledem k tomu, že jsem nesměl létat a nemohl jsem se stát

členem pomocných sborů na zemi, byl jsem očividně na obtíž. Zřejmě se ještě nikdy nikdo nesetkal s veterinářem diskvalifikovaným coby pilot.
Samozřejmě mě nakonec. pošlou zpátky domů k mé praxi, ale chápal jsem, že to bude Královskému letectvu chvíli trvat, než mě vyvrhne do civilu. Zřejmě jsem musel projít vrčitým postupem, i když zčásti nesmyslným.
Jedno z mých četných interview se konalo se třemi důstojníky. Byli velmi milí, seděli za stolem, přátelsky se usmívali a mysleli to se mnou dobře. Měli za úkol zjistit, co bych mohl dělat v pozemních sborech. Myslím si, že to byli možná psychologové, kladli mi všechny možné otázky, přitakávali tni a neustále se laskavě usmívali.
„No tak, Herriote," řekl ten uprostřed. „Provedeme s vámi několik testů. Bude to trvat dva dny, začneme zítra, a až skončíme, budeme o vás něco vědět" Zasmál se. „Není to nic, co by vás muselo trápit. Naopak by vás to mohlo pobavit"
A skutečně mě to pobavilo. Plnil jsem dlouhé archy papíru svými odpověďmi, kreslil jsem diagramy, vkládal jsem podivně tvarované kousky dřeva do dírek. Byla to psina
Pak jsem musel počkat další dva dny, než mě zase zavolali před tribunál. Ti tři byli ještě šarmantnější, pokud to vůbec bylo možné, a vycítil jsem v nich potlačované vzrušení. Široce se usmívali, když ten uprostřed promluvil.
„Herriote, skutečně jsme o vás něco zjistili," pravil. „ Vážně?" „Ano, skutečně. Zjistili jsme, že máte mimořádné technické schopnosti."
Zíral jsem na něj u vytržení. To tedy byl gól, protože jestli kdy existoval technický idiot, pak to byl James Herriot. Upřímně nenávidím motory, kolečka, písty, válce, koule. Nedokážu spravit vůbec nic, a když se mi automechanik pokouší něco vysvětlit, prostě mi to nedojde. Tohle jsem pravil těm důstojníkům a jejich tři úsměvy poněkud ztvrdly. „Ale vždyť přece," řekl ten po levici, „při své odborné praxi řídíte auto." „Ano, řídím. Řídím ho už léta, ale stále nevím, čím to je, že to jede, a když se porouchá, musím volat o pomoc." „Chápeme, chápeme." Úsměvy byly teď úplně uzounké a tři hlavy se shlukly do šeptané porady l Konečně se ten uprostřed naklonil přes stůl. „Já vám něco povím, Herriote. Jak by se vám líbilo dělat meteorologa?"l „Moc," odpověděl jsem. Sympatizoval jsem s nimi, protože to byli zjevně laskaví lidé, ale od té doby jsem nikdy nedůvěřoval psychotechnickým testům.
Samozřejmě, že nikdy neexistovala ani nejmenší možnost, že bych se stal meteorologem, což byla pravděpodobná příčina toho, že jsem se dostal do skladu. Byla to jedna z bizarních etap mého života, naštěstí krátká, ale živě mi zůstala v paměti. Řekli mi, že se mám hlásit u desátníka Weekese ve skladu, a já jsem si razil cestu změtí cest v Heaton Parku zalidněném osobami, mně zcela neznámými. Desátník Weekes byl tlustý a rychle po mně přejel pohledem.! Tak vy ste Herriot, co? Můžete tady bejt celkem užitečnej. Nic moc tady na práci není. Nemáme tu žádnej hlavní sklad, jenom prádlo a vopravy bot"- Ještě když mluvil, vstoupil mladý světlovlasý muž. Starší svobodník Morgan, desátníku," řekl. „Přišel jsem si pro boty. Dal jsem si je podrazit" Weekes trhl hlavou a já poprvé spatřil horu bot. „Sou támdle. Máte na nich cedulku."
Mládenec vypadal překvapeně, ale obešel přepážku a začal se hrabat ve stovkách stejných černých předmětů. Trvalo mu skoro hodinu, než našel svůj pár, a za celou tu dobu desátník dýmal ze svých cigaret s absolutním nedostatkem jakéhokoli zájmu. Když se boty konečně objevily na světle božím, beze slova odškrtl jméno z dlouhého seznamu.
Tak todle budete dělat," řekl mi. „Nic na tom nejni." Nepřeháněl. V tom skladu byl sladký život. Hned první den jsem pochopil, jakou blaženou existenci si Weekes pro sebe vydobyl. Práce ve skladu je práce počestná, ale ne tak, jak to dělal on. Nesčetná oddělení, přihrádky a výklenky kolem stěn velkého domku byly označeny písmeny a čísly a nepochybně do nich měly být ukládány košile a boty tak, aby se snadno a rychle našly. Ale to by znamenalo práci, která desátníkovi jasně nevoněla.
Přivezené opravené boty byly naházeny doprostřed místnosti na podlahu. Balíčky z prádelny, obsahující převážně košile, se skládaly na hromadu, kde tvořily modrý sloup sahající téměř ke střeše.
Po třech dnech jsem to už nemohl vydržet.
„Podívejte se", řekl jsem, „kdybych měl něco na práci, líp by mi to utíkalo. Vadilo by vám, kdybych ty krámy nastrkal do přihrádek? Měli bychom to snazší při výdeji když si pro to chlapci přijdou."

Weekes pokračoval v četbě časopisu - byl náruživý. čtenář - a nejdřív jsem myslel, že mě neslyšel. Potom si jazykem postrčil cigaretu do koutku úst a podíval se na mě oblakem kouře.
„Ty si zkrátka, kamaráde, zapiš za uši," pravil chraptivým hlasem, „že dyž budu potřebovat, abys něco udělal, tak ti to řeknu. Šéfem sem tady já a já tu dávám rozkazy, jasný?" A pokračoval ve studiu časopisu.
Uchýlil jsem se znovu do svého křesla. Očividně jsem urazil svého dozorčího a budu muset nechat věcem volný průběh.
Dozorčí ale nebyl odpovídající titul pro Weekese, protože následující den mi ještě jednou vštípil, že postup musí zůstat nezměněn a pak zmizel a já v tom lítal sám. Vídal jsem ho jen po ránu a na pár minut. Neměl jsem nic na práci, než sedět tam za dřevěnou přepážkou, odškrtávat přírůstky a odsuny bot a košil, a měl jsem pocit, že jsem jenom jeden z mnoha, kteří jeho přičiněním trpí.
Bylo mi nesmírně trapné hledět na chlapce, kteří se prodloubávali ke svým svrškům, a narůstalo ve mně silné přesvědčení, že se Britové vyznačují nekonečnou trpělivostí. Vzhledem k tomu, že jsem tam pracoval, domnívali se, že jsem odpovědný za celý tenhle systém, ale navzdory skutečnosti, že jsem nebyl žádná šarže, nikdo mě fyzicky nenapadl. Většihou huhlali a brumlali, když hledali, a jeden starý chlapík přišel až k přepážce a řekl." „Měl bys uklízet boty tam, kam patřej, a nesedět tu na prdeli, ty líná mrcho! Ale nepraštil mě do nosu a já se tomu upřímně divil. Nicméně však vědomí, že spousta slušných mládenců sdílela jeho názor, bylo nepříjemné a já jsem zjistil, že jsem si navykl setrvale se úlisně usmívat.
Jedinkrát jsem o chlup unikl lynčování, a to když se jednou odpoledne objevil celý dav vojáků. Dostali nečekané propustku a stovky mužů se hemžily po asfaltu a po trávě před skladem. Chtěli prádlo - a rychle, protože museli chytit vlaky.
Na okamžik jsem propadl panice. Přesto jsem jé nemohl prostě pustit dovnitř, aby se porvali o košile. Pak jsem dostal nápad. Zvedl jsem náruč plochých balíčků ze stolu a vykřikl jsem jméno napsané na lístku." Walters!" a odněkud ze záplavy hlav se ozval dychtivý hlas." „Zde!"
Zaměřil jsem hlas, podržel balíček mezi palcem a ukazováčkem a bekhendem jsem ho hodil do zástupu.
„Rellly!"
„Zde! „
„McDonald!" „ Zde!" „Gibson!"
„Zde!"
Začínalo mi to jít moc pěkně, vrhal jsem modré obdélníky jistou rukou jejich majitelům, ale byla to pomalá metoda distribuce. Také docházelo občas k pohromám, když se provázek ve vzduchu přetrhl a na zvednuté obličeje zástupu se snesla sprška košil. Někdy se uvolnily i košile z obalu a spadly na zem. Netrvalo dlouho a tón hlasů se změnil od dychtivosti k vzteku. Mé střely mířily a dopadaly, ale ke mně se vracely přepršky nadávek. Ty pacholku, já kvůli tobě zmeškal vlak!" , Mizernej všiváku, potřeboval bys zavřít!" „ Většina byla ještě šťavnatější a bohužel nereprodukovatelná, ale zvlášť živě se pamatuji na jednoho chlapce, který sbíral prádlo ze zaprášené země a pak se ke mně rychle blížil." Přisunul obličej až do vzdálenosti několika centimetrů od mého. Navzdory vzteku, který mu různil rysy, jsem viděl, že má mírnou a laskavou tvář. . Vypadal jako dobře vychovaný chlapec, který nikdy nenadává a nekleje, ale když se mi díval do očí, rty se mu chvěly a tváře cukaly. „Takhle," koktal, takhle může pracovat jen…jen hajzl!" - ‚Vyplivl to na mne a odkráčel. Naprosto jsem s ním souhlasil, ale házel jsem dál balíčky zatvrzele a urputně a vzadu v malém mozečku na mě dotíral hlásek, dotazující se, jak se vůbec James Herriot - řádný člen Královské fakulty veterinárního lékařství a př lot, který absolvoval výcvik - dostal do téhle situace. Po půl hodině se zástup nijak podstatně neumenšil a já jsem vycítil stoupající neklid ve změti vyčkávajících tváří. A najednou se to množství unisono pohnulo a hustý dav mužů se ke mně vzedmul jako příliv. Couvl jsem a v náručí jsem svíral balík košil a byl jsem přesvědčený, že teď na mě vlítnou a nařežou mi - ale bál jsem se zbytečně. Nechtěli nic jiného než urychlit rozdávání prádla a asi tucet chlapců vběhlo ke mně za přepážku a následovalo můj příklad.
Zatímco ‚před chvílí poletoval nad hlavou jediný balík, teď se obloha zatáhla mrakem létajících předmětů. Srážky ve vzduchu byly nevyhnutelné a časté. Límečky jen pršely, kapesníky se lehounce snášely, podvlékačky ladně klesaly na podlahu, ale po nesnesitelně dlouhé chvíli chaosu si poslední letec posbíral rozházené prádlo, sjel mě zhnuseným pohledem a odešel.

Zůstal jsem sám se smutným vědomím, že má prestiž klesla pod bod mrazu, a s ještě smutnějším přesvědčením, že Královské letectvo stále ještě neví, co si se mnou počne.

KAPITOLA ČTYŘICÁTÁ OSMÁ

Občas jsem si mohl oddychnout z toho pekla, a to když jsem dostal opušťák a mohl jsem si zajet do města Manchesteru. A zřejmé v důsledku toho, že jsem byl novopečený otec, jsem nakukoval do všech kočárků, které jsem potkal. Většinu kočárků vezly ženy, ale občas jsem zaznamenal i pánskou obsluhu. Ve městě není pohled na muže vezoucího kočárek nic mimořádného, a!e na opuštěné cestě vřesovištěm se po něčem takovém člověk právem ohlédne. Zvlášť když v kočárku leží velký pes.
A přesně to jsem spatřil na kopcích nad Darrowby jednou dopoledne a přibrzdil jsem, když jsem dvojici míjel. Tuhle zvláštní kombinaci jsem zaznamenal v posledních několika týdnech už při několika příležitostech a bylo mi jasné, že muž se psem se do našeho obvodu teď někdy přistěhoval.
Když auto dojelo až k němu, muž se obrátil, usmál se a zdvihl ruku na pozdrav. Byl to úsměv výjimečně laskavý a zazářil v jeho osmahlé tváři. Asi tak čtyřicetileté, usoudil jsem. Muž měl opálený i krk a obnošená, proužková košile bez vázanky i bez límečku se otevírala na nahé hrudi navzdory chladnému dni.“ Vzbudil můj zájem a uvažoval jsem, kdo to je. Jeho oblečení - obnošené semišové golfové sako, manšestrové kalhoty a pevné boty, mi mnoho nepovědělo. Někdo by ho mohl považovat za obyčejného čundráka, ale byla v něm energie a pracovní elán, který se k čundráctví nehodil. Stočil jsem okénko vozu a břitký vítr yorkshirského března se mi zakousl do tváří. „Dneska to štípe,“ řekl jsem. Muž se zřejmě podivil. „Nojo,“ odvětil po chvíli. „Asi máte pravdu.“ Podíval jsem se na kočárek, starý a zrezlý, a na velké zvíře, vzpřímeně dřepící uvnitř. Byl to lovecký pes - křížený s greyhoundem a hleděl na mě nepohnutě a důstojně. „Pěkný pes,“ řekl jsem „Jo, to je Jake.“ Muž se znovu usmát a zablýskl pěkným zdravým, pravidelným chrupem. „Je prímovej.“ Zamával jsem a odejel. Ve zpětném zrcátku jsem viděl, jak si ten zdatný človíček vykračuje se vzpřímenou hlavou a rovnými rameny a žíhaný pes čněl z kočárku jako socha.
Nemusel jsem dlouho čekat, abych znovu potkal tu zvláštní dvojici. Prohlížel jsem na jedné usedlosti zuby tažnému koni, když jsem na stráni za stájí zahlédl postavu klečící u zídky. A vedle ní kočárek a velkého psa, trpělivě sedícího na trávě. „Prosím vás, podívejte se, tamhle,“ ukázal jsem na kopec. „Kdo to je?“ Farmář se zasmál. „To je Roddy Travers. Copak vy ho neznáte?“ „Ne, neznám. Tuhle jsem s ním prohodil slovíčko na silnici, víc nic … „Jo, jo, na silnici.“ Přikývl vědoucně. „Tam člověk Roddyho dycinky potká, to je jeho…“
„Ale co to je zač? Odkud pochází, kde bydlí?“
„Je vodněkud z Yorkshiru, ale nevim dovopravdy vodkuď, a myslim, že to neví nikdo…Ale jedno vám povim - má zlatý ruce …
„Ano,“ řekl jsem a hleděl jsem, jak zkušeně pokládá ploché kameny, opravoval totiž průrvu v zídce. „Málokdo dokáže třebas to, co teď dělá.“
„Máte pravdu. Stavění zídek je práce, která potřebuje fortel, a dneska se tím nikdo nezabejvá, ale Roddy je na to moc šikovnej. Von umí všechno. Umí vostříhat živej plot, vykopat příkop, postarat se vo dobytek, jemu de všechno.“
Zdvihl jsem pilník a začal jsem koni pilovat ostré hrany vlčích zubů. A jak dlouho tu zůstane?“
„Až dodělá tu zídku, vodejde. Já bych ho tu na ňákou dobu potřeboval, ale von nezůstane nikdá dlouho na jednom místě.“
„Ale cožpak nemá domov?“
„Depak, depak.“ Farmář se znovu zasmál. „Roddy nemá vůbec nic. Všecičko, co na tom světě má, vozí v tom svým kočárku.“
V následujících týdnech začalo studené jaro jihnout, sluneční paprsky vylákaly na travnaté svahy jasné skvrny petrklíčů a já jsem vídal Roddyho dost často. Někdy na silnici, někdy jak pilně házel lopatou v příkopech kolem polí. Jake byl vždycky s ním. Buď vedle něj poskakoval, nebo pozoroval, jak pán pracuje. Ale znovu jsme se setkali, teprve když jsem očkoval ovce pana Pawsona proti neštovicím. Měl jsem jich naočkovat tři sta a pouštěli mi je v houfcích do malé ohrady, kde je Roddy chytal a

přidržoval.“ A viděl jsem, že i na tohle je odborník. Divoké ovce z vysočiny kolem něj lítaly jako střely, ale on je bez velké námahy popadal za rouno, někdy přímo ve vzduchu, a zvedl přední nohu, aby obnažil čistou kůži za kolenem, která byla přímo stvořena pro veterinářovu jehlu.
Venku na větrné stráni seděl velký pes, vzpřímený ve své charakteristické póze, a s mírným zájmem hleděl na místní psíky, ochomýtající se kolem ohrady, ale vůbec se nám nepletl do práce. „Dobře jste si ho vycvičil,“ řekl jsem. Roddy se usmál. „Ano, Jaka byste nikdy nepřistih, že by běhal a zlobil. Ví, že musí sedět, dokud neskončím, a poslušně sedí.“ „A zřejmě je docela spokojený - podle toho, jak se tváří.“ Znovu jsem se zadíval na psa. Vypadal jako spokojenost sama. „Má určitě báječný život, když s vámi takhle cestuje.“ „To bych řek,“ připojil se k našemu rozhovoru pan Pawson, který vpustil do ohrady nový houf ovcí. „Nemá na světě žádnou starost, rovinka jako jeho pán.“ Roddy neříkal nic, ale když ovce vběhly dovnitř, narovnal se a zhluboka se nadechl. Pracoval těžce a po skráni mu stékal čůrek potu, ale když se rozhlížel po prostoru vřesoviště a na skály nad ním, zdálo se mi, že v jeho tváři čtu čistou blaženost. Za malou chvíli promluvil. „Asi to je pravda. Nemáme moc starostí, Jake a já.“ Pan Pawson se rošťácky zasmál. „Panebože, Roddy, to je pravda pravdoucí. Nemáš ani manželku, ani děti, ani životní pojistku, ani přetažený konto v bance - vždyť ty si musíš žít jako v bavlnce.“ . „Asi jo,“ řekl Roddy. „Ale taky nemám žádný peníze.“ Farmář se na něj zkoumavě podíval. „To je fakt - tak s tím něco dělej. Copak by sis nepřipadal víc zabezpečenej, kdybys měl ňáký peníze stranou?“ „Depak, depak. Na silnici bych si to s sebou nebral, a když si člověk vydělá na živobytí, tak mu to stačí.“ V těch slovech nebylo nic originálního, ale zapamatoval jsem si je na celý život, protože je vyslovil s naprostou jistotou a přesvědčením. Dokončil jsem očkování a ovce zase vyběhly vesele ven na pastviny. Obrátil jsem se k Roddymu. „Moc vám děkuju. Když mám pomocníka, který mi ovce chytá, tak jako vy, jde to mnohem rychleji.“ Vytáhl jsem balíček cigaret. Zapálíte si?“ , „„Ne, děkuju, pane Herriote, nekouřím.“ Vážně?“
„Ne - a taky nepiju.“ Znovu se na mě usmál svým laskavým, něžným úsměvem, a znovu jsem měl ten pocit fyzické a duševní čistoty. Nekouří, nepije, neustále se pohybuje na vzduchu. v otevřeném kraji, nemá žádný majetek, žádné ambice - to všechno se odráželo v jasném pohledu, v zářivé pleti a v pevné, svalnaté postavě. Nebyl příliš velký, ale vypadal nezničitelně.
„Poběž, Jaku, je čas k obědu,“ zavolal a velikánský lovecký pes kolem něj radostně skákal. Šel jsem k němu a promluvil jsem na něj a on mi v odpověď vrtěl celým tělem, obracel ke mně pěknou hlavu a přátelsky mě pozoroval.
Pohladil jsem dlouhou špičatou tlamu a podrbal jsem ho za ušima. „Je to krásné zvíře, Roddy, jak jsi říkal - nádherný kus psa.“
Šel jsem k domu, abych si opláchl ruce, a než jsem vstoupil dovnitř, ohlédl jsem se po těch dvou. Seděli pod ochranou zídky a Roddy rozkládal termosku a balíček jídla, zatímco Jake dychtivě přihlížel. Slunce na ně svítilo a nad zídkou svištěl vítr. Vypadali nanejvýš spokojeně a mírumilovně. Víte, Roddy je svobodnej člověk,“ vysvětlovala mi farmářova manželka, když jsem stál u kuchyňské výlevky. „S radostí bych ho pozvala na oběd, ale on je radši venku se svým psem.“
Přikývl jsem. „Kde přespává, když takhle obchází farmy?“
„Kdekoli,“ odpověděla, na seníku, na sýpce, nebo někdy jen tak venku, ale když je u nás, spí nahoře v pokoji. A vím s určitostí, že každý farmář by ho nechal přespat v domě, protože je vždycky úzkostlivě čistý“
„To je zajímavé,“ stáhl jsem ručník z věšáku za dveřmi. „Je to skutečně originální osobnost, viďte.“ Zamyšleně se usmála. „To docela určitě je. Roddy a jeho pes!“
Vzala z kamen voňavou mísu horké vařené šunky a postavila ji na stůl. „Ale něco vám povím. Ten člověk je dobrý. Roddyho Traverse má každý rád - je to hodný člověk.“
Roddy zůstal v darrowbyském obvodě celé léto a zvykl jsem si vídat ho na farmách nebo se s ním a s jeho kočárkem setkávat na polních vozovkách. Když pršelo, nosil chatrný gabardénový převlečník, ale jinak chodil vždycky v golfovém saku a manšestrácích. Byl bych se bezpečně vsadil, že v životě nevkročil na golfové hřiště, takže to byla další záhada, která ho obklopovala…Potkal jsem ho jednou časně ráno začátkem října na pěšině nahoře na kopci. V noci mrzlo jen praštělo, trsy trávy na pastvině byly sevřeny neslitovným ledovým pařátem a každičké stéblo se proměnilo v bodák zapouzdřený do bílé jinovatky.

Byl jsem zachumlaný až po oči a tloukl jsem rukama v rukavicích o kolena, aby se mi prokrvily, ale když jsem dojel k Roddymu a stočil okno auta, prvhí, co jsem spatřil, byla rozhalená hruď pod rozepnutou košilí bez límečku. „Brejtro, pane Herriote," pravil. „To jsem rád, že vás vidím." Odmlčel se a usmál se svým poklidným úsměvem. „Mám tady práci kolem týhle cesty. Zabere mi pár tejdnů a pak se zase postěhuju o kousek dál." Znal jsem ho už natolik dobře, že jsem se neptal, kam zamíří. Místo toho jsem se podíval na Jaka, který očichával traviny. „Pozoruji, že dnes ráno jde Jake po svých." Roddy se zasmál. „Někdy se radši projde, někdy se radši veze - jak má zrovna chuť." „V pořádku, Roddy," řekl jsem. „Určitě se zase setkáme. Přeju vám všechno dobré." Zamával mi a s elánem vykročil po zledovatělé cestičce a mně bylo líto, že se mi z života ztrácí cosi vzácného a cenného. Ale mýlil jsem se.
Tentýž den, večer kolem osmé, zazvonil zvonek u domovních dveří. Šel jsem otevřít a na schodech jsem spatřil Roddyho. Za ním, stěží viditelný v mrazivé temnotě, se rýsoval všudypřítomný kočárek.
„Pane Herriote, prosím vás, koukněte se na toho mýho psa," žádal mě.
„Proč, copak se stalo?"
„Ani pořádně nevím. Má takový ňáký…záchvaty…jako že ztrácí vědomí."
„Že ztrácí vědomí? To se Jakovi vůbec nepodobá. A kdepak ho máte?"
Ukázal za sebe. „V kočárku. Pod dekou."
„Dobře." Otevřel jsem dveře dokořán. ."Přineste ho dovnitř"
Roddy pohotově zakormidloval rezavé staré vozítko nahoru po schodech a tlačil je, drnčící a skřípající, chodbou do ordinace. Tam, pod jasným, zářivým světlem odepjal popruhy, odhrnul přikrývku, a odkryl Jaka, nataženého v korbě.
Hlavu měl podloženou povědomým garbadénovým pláštěm a kolem něj byly rozloženy pozemské statky jeho pána." provázkem ovázané rezervní košile a ponožky, balíček čaje, termoska, nůž a lžíce a starý vojenský batoh.
Velký pes ke mně vzhlédl vyděšenýma očima, a když jsem ho pohladil, cítil jsem, že se mu chvěje celé tělo. „Nechte ho tam chvilku klidně ležet, Roddy," řekl jsem.
„A povězte mi přesně, co jste pozoroval."
Promnul si ruce a prsty se mu třásly." „Začalo to teprve dneska odpoledne. Byl čilej jako koroptvička, běhal po trávě a pak dostal takovej jakoby záchvat." „Co tím myslíte?"
„Zvláštně se zarazil a padnul na stranu. Chvíli tak ležel a popadal dech a slinil. Řeknu vám, že jsem myslel, že nadešla jeho poslední hodinka." Děsuplná reminiscence mu rozšířila oči a koutek úst se zacukal.
„Jak dlouho to trvalo?"
„Chvíli, a pak zase znova chvíli. Málem jsem se zbláznil. Ale mezi tím byl úplně normální. Úplně normální, pane Herriote!"
Zlověstně to připomínalo začátek epilepsie. „Kolik mu je?" tázal jsem se. „V únoru mu bylo pět." Na epilepsii byl už trochu starý. Sáhl jsem po stetoskopu a poslouchal jsem srdce. Poslouchal jsem pozorně, ale slyšel jsem jen zrychlené údery srdce poděšeného zvířete. Vůbec nic mimořádného…Ani teploměr neukázal zvýšenou teplotu. „Položíme ho na stůl, Roddy. Popadněte ho aa zadek." Jak jsme ho zvedali a pokládali na hladký povrch stolu, velikánský pés byl v našich rukou bezvládný, ale když tam pak několik minut ležel, bázlivě se rozhlédl a pak se pomalu a opatrně posadil. Hleděli jsme na něj a on se natáhl a olízl pánovu tvář a zavrtěl oháňkou. „Koukněte se na to!" vykřikl Roddy. „Už je zase v pořádku. Člověk by řek, že ho jakživo nic nebolelo." A skutečně Jake rychle znovu nabýval sebedůvěru. Několikrát se přemýšlivě zadíval na podlahu, a potom seskočil, přeběhl k svému pánovi a položil mu packy na prsa. Pozoroval jsem psa, jak tam stál a zuřivě mrskal ocasem. „Každopádně ,je to úleva. Před chvílí se mi vůbec nelíbil, ale ať ho už trápilo cokoli, zřejmě se to upravilo. Já mu…" Spokojený tok mé řeči byl přerušen. S hrůzou jsem civěl na velké zvíře. Jeho přední packy zase ležely na zemi a tlama zápasila s dechem. Horečnatě lapal po dechu, dávil se,- pak se zapotácel, narazil do kola vozíčku a padl na bok. Co to k čertu…Rychle, zvedněte ho zase!" Popadl jsem zvíře v pase a položili jsme ho znovu na stůl. Nevěřícně jsem hleděl na velké tělo. Už nebojoval s dechem - nedýchal vůbec, byl v bezvědomí. Vsunul jsem mu prsty mezi kyčle a hmatal jsem puls. Ještě pořád byl hmatný, rychlý a slabý, ale přesto pes nedýchal. Mohl zemřít každou chvíli a já jsem tam stál bezmocně a veškeré moje odborné vědomosti a

praxe nebyly k ničemu. Konečně ze mě opadl první panický zmatek a já jsem hřbetem ruky udeřil psa do žeber.
Jaku!“ vykřikl jsem. „Jaku, co je s tebou?“
A jakoby v odpověď na mé zavolání pes okamžitě zhluboka a hvízdavě nadechl, oči sebou trhly a vrátilo se do nich vědomí a začal se rozhlížet kolem sebe. Ale stále byl k smrti vyděšený a nehýbal se, ani když jsem mu lehce pohladil hlavu.
Bylo dlouhé ticho, zvíře se pomalu přestávalo bát, potom se posadilo na stole a klidně se na nás dívalo.
„Tak to vidíte,“ řekl Roddy tiše. „Zase to samý. Vůbec tomu nerozumím a to jsem si myslel, že vo psech něco vím.“ Neodpověděl jsem. Nerozuměl jsem tomu také a přitom jsem tu zastupoval veterinární vědu.“
Konečně jsem promluvil.“ „Roddy, to nebyl záchvat. Ten pes se dusí. Něco mu brání nadechnout, něco brání průtoku vzduchu do plic.“
Vzal jsem z kapsy baterku. „Podívám se mu do krku.“ Roztáhl jsem Jakovy sanice, ukazováčkem jsem mu zmáčkl jazyk a posvítil jsem mu do krku. Byl to dobrácký pes, který se nebránil, když jsem krk vyšetřoval, ale ačkoli jsem do hrtanu dobře viděl, nemohl jsem najít žádnou závadu. Zoufale jsem doufal, že spatřím kousek kosti, který se někam zabodl, ale horečnatě jsem hmatal po růžovém jazyku, pozoroval zdravé mandle a bílé stoličky - všechno bez úspěchu. Hrdlo bylo dokonale čisté.
Naklonil jsem mu hlavu o kousek dál, když jsem cítil, jak ztuhl, a zaslechl jsem Roddyho výkřik.“ „Už zase!“
A byl. S hrůzou jsem se díval, jak mi chlupaté tělo vyklouzlo z rukou a znovu leželo bezvládně na stole. A zase se tlama namáhavě do široka otevřela a kolem pysků bublala pěna. Jako před tím se dýchání zastavilo a hrudník byl nehybný. Vteřiny odtikávaly a já jsem udeřil do hrudníku, ale tentokráte to nepomohlo. Stáhl jsem spodní víčko z oční koule -- spojivka byla fialová - mnoho života nezbývalo. Celá tragédie na mě dopadla ve své hrůze. Tohle nebyl jenom pes, to byla celá Roddyho rodina, a já jsem tu stál a díval se, jak umírá.
A právě v té chvíli jsem zaslechl slabý zvuk. Dušený kašel, kterým se psovy pysky ani nepohnuly. „ Doprčic!“ vykřikl jsem. „Vždyť on se doopravdy dusí. Něco tam musí vězet.“ Znovu jsem ho chytil za hlavu a strčil jsem mu baterku do tlamy a navždycky, do smrti budu vděčný, že právě v tu vteřinu pes znovu zakašlal, čímž se otevřely průduchy hrtanu a konečně jsem zahlédl příčinu všech potíží. Tam, za pokleslou záklopkou jsem na jediný prchavý okamžik spatřil kulatý předmět, malý jako hrášek. „Myslím, že to je kamínek,“ vydechl jsem. „Přímo uvnitř hrtanu.“ „Jako v jeho Adamově jablku?“ „Ano, přesně, a funguje jako kulatá ucpávka, každou chvíli mu uzavírá dýchací trubici“ Zatřásl jsem psovi hlavou. „Vidíte, na okamžik jsem s ním pohnul, nabývá vědomí.“ Jake znovu ožil a dýchal pravidelně. Roddy mu přejel rukou po hlavě, po zádech a po mohutných svalech zadních nohou. „Ale…ale…za chvíli se mu to stane znovu, viďte?“ Přikývl jsem. „Bojím se, že ano.“ A pak to tam třebas zůstane, nepohneme s tím, a to bude jeho konec.“ Roddy zesinal. „Ano, přesně takhle to vypadá, Roddy, a proto musím ten kamínek dostat ven.“ Ale jak…?“ „ Musím nařiznout hrtan. Hned teď, okamžitě - je to jediná možná záchrana.“
„Dobře.“ Polkl. „Dáme se do toho. Kdyby se Jake znova složil, asi bych to už nesnes.“ Naprosto jsem ho chápal. l mně se začínala třást kolena a nabýval jsem přesvědčení, že kdyby teď Jake ztratil vědomí, zkolaboval bych s ním. Uchopil jsem nůžky a odstřihl jsem chlupy z povrchu hrtanu. Neodvažoval jsem se použít anestéze. Napíchal jsem kolem místní umrtvení a potom jsem oblast dezinfikoval. Naštěstí jsem měl ve sterilizátoru k dispozici sterilní sadu přístrojů. Zdvihl jsem podnos s nástroji a položil jsem ho na stolek vedle sebe.
Přidržte mu pevně hlavu,“ požádal jsem Roddyho přiškrceným hlasem a stiskl jsem skalpel.
Prořízl jsem kůži, povázku a tenké vrstvy svalů na spodní straně krku, až se obnažil povrch hrtanu. Tohle bylo něco, co jsem na živém psu dosud nikdy nezkoušel, ale zoufalství nepřipustilo žádné zaváhání a trvalo mi jen několik vteřin, než jsem nařízl tenkou membránu a podíval se dovnitř.
Byl tam. Byl to opravdu kamínek, šedivý a lesklý a mrňavý, ale dost velký na to, aby zabil.
Musel jsem ho rychle a opatrně vylovit a nesměl jsem ho zasunout do průdušnice. Zaklonil jsem se a prohrábl jsem nástroje, abych našel kleštičky s širokými rameny, a potom jsem je namířil nad ránu. Ruce velkého chirurga by se docela určitě takhle nechvěly a velcí lékaři dozajista nefuní tak, jako jsem funěl já. Ale zatnul jsem zuby, vsunul kleštičky do rány a moje ruka jako by kouzlem zpevněla, když jsem sevřel

kamínek.
Také jsem přestal funět. Přestal jsem totiž i dýchat, když jsem ten malý předmět pomalu a něžně protahoval ranou, a pak jsem ho pustil na stůl. Kamínek tiše zachřestil.
„Tímhle to bylo?“ zeptal se Roddy, téměř šeptem.
„Ano, tim.“ Hmátl jsem po jehle a po hedvábí. „Teď už je všechno v pořádku.“
Šití trvalo jen několik minut, a když jsem skončil, měl Jake jasné oči a byl čilý, packy netrpělivě přešlapovaly, užuž někam vyrazit. Jakoby věděl, že jeho trápení skončilo.
Roddy mi ho přived! za deset dní, abych odstranil stehy. Bylo to onoho rána, kdy odcházel z darrowbyského obvodu. Vytáhl ‚jsem pár smyček hedvábí z pěkné, čisté rány, doprovodil jsem ho k domovním dveřím a Jake se nám motal kolem nohou.
Na chodníku před domem stál staromódní kočárek ve své vznosné a zrezivělé důstojnosti. Roddy odtáhl přikrývku.
„Hop , chlapče, „ zabručel a pes lehce skočil na své místo. Roddy uchopil oběma rukama držadlo a paprsky podzimního slunce, které náhle proťaly mraky, ozářily obraz, který se stal důvěrně známou náležitostí našich všedních dnů. Golfové sako, rozhalená košile a osmahlá hruď, pěkné zvíře, sedící vzpřímeně a rozhlížející se s přirozenou ladností a půvabem.“ „Tak na shledanou, Roddy,“ řekl jsem. „Určitě se tady u nás někdy objevíte.“
Otočil se a znovu jsem zahlédl ten úsměv. „Jo, myslím si, že se sem vrátím.“
Opřel se do kočárku a vyrazili - svérázné vozidlo vrzalo a Jaké se v něm pohupoval, když kráčeli dolů ulicí. Vzpomněl jsem si na to, co jsem spatřil v kočárku pod přikrývkou tehdy večer v ordinaci. Tornu, ve které je asi břitva, ručník, mýdlo a pár dalších maličkostí. Balíček čaje a termoska. A ještě něco - malý psí obojek. Že by býval patřil Jakovi, když byl ještě štěně, nebo to byla památka na jiné milované zvíře? Raddy měl k dobru další malé tajemství…a další podivnost se vysvětlila.“ ten farmář měl pravdu - všechno, co Roddy na světě vlastnil, bylo v tom kočárku.
A připadalo mi, že nic jiného si nepřál, protože když zahnul za roh a zmizel mi z očí, slyšel jsem, že si píská.“

KAPITOLA ČTYŘICET DEVĚT

Poslali mě do Eastchurch na ostrově Sheppey a já jsem věděl, že to je moje poslední zastávka.
Prohlížel jsem si neuspořádaný zástup mužů a uvědomil jsem si, že už se mnoha nástupů nezúčastním. A sevřelo se mi srdce, protože v naší výcvikové letce ve Scarborough by tohle za nástup vůbec nepovažovali. Měl jsem v dobré paměti modré řady před Grandhotelem, vyřízené jako strážní garda - jeden každý muž stál nehnutě a neotáčel se nalevo ani napravo. Vysoké boty se leskly, knoflíky zářily .jako zlato, nikde se nehnul ani vlásek a rotný vedl důstojníka na ranní přehlídku.
Tehdy jsem hořekoval zrovna tak hlasitě jako všichni ostatní nad přísnou kázní, nad drhnutím a leštěním „do zblbnutí“, nad pochodováním a výcvikem, ale teď, když to všechno zmizelo, připadalo mi to dobré a užitečné a stýskalo se mi po tom.
Tady se houfec letců mezi sebou bavil, chlapci stáli pohodlně a občas si bafli z cigarety, zatímco desátník, který stál vpředu, vyvolával jména podle seznamu a přiděloval nám denní zaměstnání.
Dnes ráno mu to trvalo mimořádně dlouho, prohlížel si listy a pracně vpisoval tužkou poznámky.
Starý Ir po mé pravici byl čím dál tím neklidnější a nakonec podrážděně vykřikl.“
„Prokristapána, desátníku, puste nás už z tohodle pitomýho nástupu. Ty moje zatracený nohy mě zničej!“
Seržant ani nezvedl hlavu. „Zavři zobák, Brady,“ odvětil. Z nástupu pudeš, až ti řeknu já, a ani o minutu dřív.“
„Takhle to chodilo v Eastchurch, v posledním filtru Královského letectva, kde se prosívaly trosky vojáků zneschopněných z nejrůznějších důvodů. Byl to rozsáhlý tábor, přeplněný přerozmanitou směsí letců, a ti měli jedinou věc společnou.“ všichni čekali, někteří na změnu kvalifikace, ale většina na propuštění z aktivní služby.
Vládla tu atmosféra rezignace, smiřovali jsme se se skutečnosti, že jsme tu dočasně odloženi. Dodržovala se jakási symbolická kázeň, ale byla to kázeň dobrácká a povolná. A jak jsem již řekl, všichni jsme tu

jenom čekali…čekali…Malý Ned Finch ve vzdáleném cípu yorkshirské vysočiny také vždycky čekával. Vzpomínal jsem, jak na něj jeho šéf vždycky ječel.“
„Prokristapána, hni sebou. Vždy ty jsi hotový budižkničemu.“ Pak Daggett popadl skákající tele a hleděl na Neda rozhořčeně a zoufale.
Ned snášel pohled lhostejně a lhostejně ho opětoval. V jeho obličeji nebylo zřejmé žádné citové pohnutí, ale ve světle modrých očích jsem četl to, co tam vždycky tkvělo - vyčkávání, očekávání, že se něco stane, ačkoli už v mnoho nedoufal.
Váhavě a nesměle se pokusil tele chytit, ale vytrhlo se mu a odhodilo ho. Potom položil ruce kolem krku jiného telete, neohrabaného, malého, tříměsíčního, které ho s sebou pár metrů táhlo, a potom ho položilo na záda na slámu.
Hrom do toho, pane Herriot! Vemte si tohodle,“ vyštěkl pan Daggett a nastavil chlupatý krk jiného telete. „Tak se mi zdá, že je budu muset pochytat všechny sám.“
Očkoval jsem u něj telata. Chytali jsme je po dvaceti píchal jsem jim vakcínu proti zápalu plic a Ned trpěl. Vždycky mě napadlo, že se svou drobnou postavou a kostnatými, hubenými, drobnými údy se vůbec nehodí k tak těžké práci. Ale byl zemědělský dělník, pracoval celý život a dnes mu už bylo přes šedesát, byl prošedivělý, proplešatělý a trochu nahrbený, ale stále ještě bojoval.
Pan Daggett se natáhl, a když kolem něj běželo malé, střapaté zvíře, popadl ho jednou rukou za hlavu a druhou za ucho. Malý tvoreček zřejmě pochopil, že nemá cenu zápasit, a pokojně stál, když jsem do něj vbodl jehlu. Na druhém konci se Ned opřel teleti o zadek a marně ho strkal ke zdi. Moc nám nepomáhal a jeho šéf ho pohledem vraždil. Dodělali jsme tu dvacítku bez valné pomoci Neda, a když jsme odcházeli z ohrady ven na dvorek, pan Daggett si otřel čelo. Byl syrový listopadový den, ale pan Daggett se potil a na chvíli opřel svou hubenou, vysokou postavu o zeď, protože se do něj opřel vichr foukající z holých bažinatých kopců.
Kristapána, ten chlap nejni k ničemu,“ zabručel. „Já nevím, jak dlouho to s ním ještě vydržím.“ Chvíli si takhle pro sebe bručel a pak zase zavolal nahlas.“ „Hej, Nede!“
Chlapík, který se vlekl bez cíle po dlážděném dvorku, otočil špičatý obličej a pohlédl na něj pokornýma, ale zvláštním způsobem vyčkávajícíma očima.
„Vodnes ty pytle s obilím do stodoly!“ nařídil mu šéf. Ned beze slova přistoupil k bryčce a s námahou si naložil na ramena pytel zrní. Když se lopotil vzhůru po kamenných schodech ke stodole, podlamovaly se mu drobounké nohy a pod váhou pytle se celý pohýbal.
Pan Daggett zavrtěl hlavou a obrátil se ke mně. Jeho dlouhý, vychrtlý obličej hleděl melancholicky, tak jako vždycky.
„Jestlipak víte, co je vlastně s tím Nedem v nepořádku?“ zašeptal důvěrně.
„Jak to myslíte?“ „No, jestli víte, proč von nedokáže chytat telata?“
Podle mého názoru nebyl Ned ani dost velký, ani dost silný, a od přírody byl nešikovný, ale potřásl jsem hlavou. „Nevím,“ řekl jsem. „Proč to neumí?“
„Já vám to povím,“ pan Daggett se opatrně rozhlédl po dvorku, pak si přiložil dlaň k ústům a šeptal. „Von je strašnej prostopášník.“
„Prostopášný…co…a kde…?“
Pan Daggett se naklonil ještě blíž. „Každej večer jezdí do Bristonu.“ ‚Do Bristonu…?“ Pohleděl jsem z téhle samoty směrem k vesnici na druhé straně Dalu. Byla to jediná osada v širém kraji - pár starodávných domů, tiše a tmavě se rýsujících proti zeleným stráním kopců. Pamatoval jsem si, že tam večer v oknech svítívaly petrolejové lampy, ale v žádném případě se to nejevilo jako bujarý třpyt. „Já vám nerozumím.“ „No, von chodí do hospody.“ „Aha, do hospody.“ Pan Daggett kýval pomalu a zlověstně hlavou, ale já jsem pořád ještě nic nechápal. Hostinec u Hultonů sestával z čtverhranné kuchyně, kde člověk dostal sklenici piva a pár starších obyvatel tam po večerech , hrálo domino. Takhle jsem si studnici hříchu rozhodně nepředstavoval. „A on se tam opíjí?“ tázal jsem se. „Depak, depak,“ farmář vrtěl hlavou. „V tom to nejni. De vo ten čas, vo ty hodiny.“ „Vrací se hodně pozdě?“ .“.To bych teda řek, že vrací!“ Oči v zapadlých důlcích se „ rozšířily. „Někdy se vrací až v půl desátý nebo v deset!“ Fakt?
„Pravda pravdoucí, jako že tu stojim. A eště něco. Den na to vůbec nedokáže pomalu ani vstát z postele.

Já už mám půlku šichty za celej den hotovou, než von vůbec začne.“ Odmlčel se a podíval se přes dvorek. „Můžete mi věřit nebo ne, ale někdy se pak pustí ráno do práce taky až v sedm hodin.“ , Panebože!“ , Unaveně pokrčil rameny. „Teďka tedy víte, jak to je. Jestli chcete, pojďte dovnitř a umejte si ruce.“ V obrovské kamenné kuchyni jsem se sklonil nad hnědou výlevkou. Tahle farma byla stará čtyři sta let a různí nájemníci ji mnoho nepozměnili od oněch dnů Jindřicha Osmého. Sukovité trámy, hrubě omítnuté, nabílené stěny a tvrdé dřevěné židle. Ale pro pana Daggetta ani jeho manželku nebylo pohodlí nikdy důležité. Paní Daggettová teď nabírala hrncem do vědra horkou vodu z primitivního kamnovce. Klapala po dlaždicích ve svých dřevácích, vlasy měla stažené z ošlehané tváře dozadu do pevného drdůlku, kolem pasu si přivázala hrubou zástěru z pytloviny. Neměla děti, ale její život byl neustále činorodý - pracovala uvnitř i venku, pracovala neustále.

Na jednom konci místnosti vedly skrze otvor ve stropě dřevěné schody nahoru na půdičku, kde spával Ned. Tohle byl prostor, v němž drobný mužík žil téměř padesát let celou tu dobu, kdy vyšel ze školy a jako chlapec začal pracovat u otce pana baggetta. A nikdy se nedostal dál než do Darrowby, nikdy nedělal nic, kromě své každodenní rutiny, kromě svých každodenních a každý den stejných povinností. Neměl manželku, neměl přátele a trmácel se životem, donekonečna dojil krávy, krmil dobytek a vyvážel hnůj a čekal, jak jsem se domníval, se ztrácející se nadějí, že se stane jednou něco úplně mimořádného. S rukou na dvířkách vozu jsem se otočil zpátky k farmě, hleděl jsem na prohnuté a omšelé tašky střechy, na kamenný portál nad domovními dveřmi. Byl to typický obraz strastiplného života chudých zemědělců. Malý Ned nebyl k ničemu jako skoták a zahořklost jeho šéfa byla pochopitelná. Pan Daggett nebyl zlý ani nespravedlivý. On i jeho manželka ztvrdli a vyschli nemilosrdným, lopotným živobytím v tomhle opuštěném koutě vysokých Penin.

Tady nebyl prostor pro změkčilost. Kamenné zídky, chudá tráva a křivičnaté stromy. Úzká vozovka potřísněná kravinci. Ze všeho zbylo jen to nejpodstatnější a já jsem považoval za zázrak, že většina Dalesanů nebyli zahořklí lidé jako Daggettovi, že byli veselí a plní humoru.

Když jsem odjížděl, překonala mě však mimořádná krása toho místa. Klesající stráně jako by zázrakem ožily, když se jich dotkl sluneční paprsek, který protnul mraky a zaplavil holé stráně teplým zlatem. Najednou jsem si , uvědomil, jak něžné je odstínění zeleni, vnímal jsem rozzářený bronz mrtvého kapradí, které stékalo z vysokých vrcholů hor - celý ten tichý majestát světa, do něhož mne přiváděla má práce.

Moje další návštěva nebyla daleko odtud, něco málo přes kilometr, a tady panovala atmosféra podstatně odliš- .na. Slečna Tremaynová, bohatá dáma z jižní Anglie, tu zakoupila zchátralou šlechtickou usedlost a vynaložila mnoho tisíc liber na to, aby ji přestavěla na luxusní domov. Když mi pod nohama zaskřípal písek, podíval jsem se nahoru na veliká okna zalitá do olova, na hladké, čerstvě vyspárované kameny zdiva. Dveře mi otevřela Elsinka. Byla to hospodyně a současně i kuchařka slečny Tremaynové a měl jsem ji moc rád. Bylo jí kolem padesáti, byla malá, asi metr padesát, a kulatá jako balónek. Zpod úzké černé sukně vykukovaly dole krátké kulaté nožičky. „Dobré rána, Elsinko,“ řekl jsem a ona se zvonivě rozesmála. A tohle se mi u ní vždycky líbilo ještě víc než její pozoruhodný zjev. Řehtala se všemu, co jsem pronesl, a řehtala se dokonce i tomu, co řekla ona sama. „Jen pojďte dál, pane Herriote, ha - ha - ha,“ řekla. „Dneska to tam štípe, he - he, ale myslím, že si odpoledne vyjdu, ho - ho - ho.“ Možná že by někdo mohl takové veselí pokládat za nadbytečné, opravdu se s ní Člověk někdy špatně domluvil, ale celkový dojem byl povzbuzující. Vedla mne do obývacího pokoje a její paní namáhavě vstala z křesla. Slečna Tremaynová byla už starší a napůl invalidní v důsledku artritidy, ale nesla svůj úděl statečně a bez nářku. To je pan Herriot,“ řekla. „Jsem moc ráda, že jste přišel.“ Naklonila hlavu na stranu a zářivě se na mne usmála jako bych byl jedním z jejích nejpříjemnějších zážitků poslední doby. Také ona byla bytost šťastná a veselá a vzhledem k tomu, že byla majitelkou tří psů, dvou koček a postaršího oslíka, poznal jsem ji za posledních šest měsíců jejího pobytu v Dalu velmi dobře.

Přišel jsem, abych ošetřil oslíkova přerostlá kopýtka. Na pravém zápěstí jsem měl zavěšené nůžky a kovářský nůž.

„Ale odložte si támhle ty ošklivé nástroje,“ řekla. „Elsinka nám přinese čaj - určitě máte čas na to, abyste s námi šálek vypil.“

Ochotně jsem padl do pestře potaženého křesla, rozhlížel jsem se po příjemné místnosti, a už se znovu objevila Elsinka. Kutálela se po koberci, jako by jela na kolečkových bruslích. Položila podnos na stůl

vedle mne.
„Tady máte čaj," řekla a zhroutila se v křečích srdečného smíchu, takže se musela opřít o opěradlo mého křesla. Měla krk zcela neviditelný a smích jí roztřásal celé malé, buclaté tělo.
Když se vzpamatovala, odkutálela se zpátky do kuchyně a slyšel jsem, jak tam rachotí kastroly a pánvemi. Byla výborná kuchařka a úžasně šikovná ve všem, do čeho se pustila.
Strávil jsem se slečnou Tremaynovou deset minut u čaje a pak -jsem se vydal ven a ošetřil oslíka. Když jsem byl hotový, obešel jsem zadní část domu, a jak jsem míjel kuchyň, zahlédl jsem Elsinku u otevřeného okna.
„Děkuji za čaj, Elsinko," řekl jsem.
Ženička se chytla výlevky, aby se udržela v rovnováze. „Na, ha, to je v pořádku. To je, he - he, úplně v pořádku, ha, ha, ho - ho."
Zamyšleně jsem nasedl do auta, a když jsem odjížděl, trápila mne představa, že bych jednou mohl říct něco opravdu vtipného a Elsinka by z toho mohla mít smrt.
K panu Daggettovi mě zavolali zanedlouho po téhle příhodě, abych se podíval na krávu, která se nechtěla postavit. Farmář se bál, aby nebyla ochrnutá.
Přijel jsem na farmu kolem čtvrté hodiny odpoledne, slabounce mrholilo a bylo šero. Prohlédl jsem krávu a došel jsem k názoru, že se vklínila pod rozbité prkno pažení.
„Myslím, že jenom trucuje, pane Daggette," řekl jsem „Několikrát se pokusila vstát a teď se rozhodla, že už to zkoušet nebude. Krávy to někdy dělávají." , Možná že máte pravdu," odvětil farmář. „Tadle kráva , byla vždycky pitomá" „A je také hodně veliká. Než se hne, dá jí to práci." Vzal jsem provaz, který visel na zdi, a ovázal jsem jí ho kolem zadních nohou. „Já ji budu strkat z druhé strany a vy s Nedem jí odsuňte nohy." „Máme ji tahat?" Pan Daggett se kysele podíval na drobného mužíčka. „Dyť ten by nedokázal stáhnout ani škraloup z rejžovýho pudinku." Ned neříkal nic, tupě civěl do neznáma, ruce mu bezvládně visely podle těla. Vypadal, jako by ho to vůbec nezajímalo, jako by tam s námi vůbec nebyl. V duchu prodléval určitě někde úplně jinde a jeho myšlenky se odrážely v jeho očích - v očích prázdných, lhostejných, ale jako vždycky - vyčkávajících. Šel jsem na druhou stranu pažení a dloubal jsem krávě do nohou, zatímco muži táhli. Tedy alespoň pan Daggett tahal s ústy otevřenými, námahou funěl, zatímco Ned se lehce opíral o provaz. Veliké zvíře se otáčelo centimetr za centimetrem, až leželo skoro uprostřed stání, ale když jsem se chystal zavolat, aby přestali, provaz se přetrhl a pan Daggett padl pozpátku na tvrdou dlažbu. Ned samozřejmě neupadl, protože se příliš nesnažil, a jeho zaměstnavatel, rozpláclý na zemi, na něj vztekle a zuřivě hleděl. „Ty pacholku, ty si mě to nechal dělat všechno samotnýho. Vůbec nevím, proč se s tebou trápím, seš setsakra k ničemu." A v tu chvíli kráva, tak jak jsem předpokládal, vstala a farmář mával rukama na drobného mužíka. „Tak sebou kruci hoď, vem slámu a masíruj jí nohy. Určitě je má mrtvý „ Ned stočil pomalu špetku slámy a zlehka zamasíroval. Pan Daggett neohrabaně vstal, ohmatal si záda a pak šel ke krávě, aby se přesvědčil, že nemá stažený řetěz kolem krku. Vracel se zpátky, když se najednou velké zvíře otočilo a solidně mu duplo na špičku nohy. Kdyby byl býval obutý do těžkých bot, nemuselo to být tak zlé, ale měl na sobě jen staré, popraskané gumovky, které ho vůbec nechránily.
„Au, au, au!" ječel pan Daggett a pěstmi mlátil do chlupatého zadku. „Hni se, ty stará mrcho!" Pokoušel se ji zvednout, šťouchal do ní a kroutil se, ale metrákový kus stál bez hnutí.
Farmář byl osvobozen, teprve když kráva sklouzla z gumovky, a z vlastní zkušenosti jsem věděl, že takové sklouznutí je vůbec ze všeho nejhorší.
Pan Daggett poskakoval po jedné noze, poraněnou končetinu držel v rukou. „Doprdele," naříkal. „Doprdele, doprdele."
A v té chvíli jsem náhodou zavadil pohledem o Neda a užasl jsem, když jsem spatřil, že apatický drobný obličej se náhle svraštil v širokém úsměvu mrzké zlomyslnosti. Vůbec jsem se nedokázal upamatovat, že bych ho někdy předtím viděl usmát se a můj úžas se mi zřejmě zračil v obličeji, protože se pan Daggett náhle otočil, aby se na něj podíval. A jako by dotykem kouzelného proutku sklouzla smutná maska zpátky na své místo a mužík pokračoval v masírování krávy. Pan Daggett se odbelhal k autu, a když jsem nastartoval, zatahal mě za ruku.
Koukněte…!" zašeptal. Ned s dojačkou v ruce pobíhal po chlévě s nezvyklou energii.

Jeho zaměstnavatel se hořce usmál. „To je jedinej čas, kdy vopravdu pospíchá. Nemůže se dočkat, aby už byl v hospodě."
„Ale vždyť říkáte, že se nikdy neopije. Tak mu to nemůže škodit"
Zapadlé oči se na mne upřely. „Tomu teda nevěřte. Moc špatně to s ním dopadne, jestli to porád takhle povede." Ale nějaká sklenice piva…"
„. Kdyby jenom to." Opatrně se ohlédl. „jsou v tom ženský!"
Nevěřícně jsem se zasmál. „Ale jděte, pane Daggette, jaké ženské?" „V tý hospodě," zašeptal. „Ty Bradleyovy ženský." „Dcery hospodského? Tomu tedy vůbec nevěřím … „Věřte si nebo nevěřte, má je v pácu. Já to vim, byl jsem v tý hospodě .jenom jednou, ale viděl jsem to na vlastní voči." Nenapadlo mě, co bych na to řekl, neměl jsem však také žádnou příležitost ke komentáři, protože se pan Daggett obrátil a odkráčel do domu. Zůstal jsem sám v chladné tmě a hleděl jsem na obrysy staré farmy tyčící se nade mnou. V soumraku listopadového dne bičoval déšť hrubé kameny a vítr chytal tenounká vřeténka kouře z komína a házel je v rozcupovaných klubíčkách na světle šedou modř západní oblohy. Nad tím vším visela skála jako černá, beztvará hmota - depresívní a výhružná. Kuchyňským oknem jsem viděl petrolejovou lampu vrhající šeré světlo na holý stůl, smutný krb s malinkým plamínkem ohně. Ve stínu na druhém konci stoupaly schody do Nedova přístřešku a já jsem si představil jeho malou postavu, jak šplhá nahoru, aby se převlékl a prchl do Bristonu. Na druhé straně údolí se táhla jediná ulice obce jako přetrhaná šedá nit, ale lampy v oknech chalup slabě zářily. Tohle tedy byl jas Nedova nočního života, ale já jsem hápal jeho pocity. Po farmě, kde žil, mu Briston musel připadat jako Monte Carlo. Tahle představa se mi vryla do mysli tak živě, že večer po dalších dvou návštěvách jsem se rozhodl, že si na zpáteční cestě pár kilometrů zajedu. Přejel jsem přes Dale a kolem půl deváté jsem vjížděl do Bristonu. Hostinec n Hultonu jsem hledal obtížně, protože vchod nebyl osvětlen, nikdo s nesnažil o žádnou reklamu, ale já jsem vytrval, protože jsem si umínil vypátrat, co by to za zkazkami pana Daggetta o frivolitách drobounkého chasníka. Konečně jsem to našel. Obyčéjné dveře obyčejného domu, jenom nad nimi viselo omšelé dřevěné hospodské znamení. Uvnitř byla v plném proudu hra v domino a několik farmářů tiše rozprávělo. Slečny Bradleyovy, ošklivé, ale přívětivé čtyřicátnice, seděly u krbu - a skutečně, seděl tam také Ned a měl před sebou malé pivo.
Posadil jsem se vedle něj. „Dobrý večer, Nede."
Ale to je náhoda, pane Herriote," zabručel roztržitě a pohlédl na mě svýma zvlášníma očima, plnýma očekávání.
Jedna slečna Bradleyová odložila pletení a přišla ke mně.
„Jedno světlé, prosím," řekl jsem. „Napijete se se mnou, Nede?"
„Depak, děkuju vám, pane Herriot, todle mi ouplně stačí. Mám už druhý a nejsem žádnej velkej piják."
Slečna Bradleyová se zasmála. „Ano, Ned nepije nikdy víc než dvě skleničky za večer, ale pochutná si na nich, viďte, Nede?"
„Jo, jo, to si teda pochutnám." Podíval se na ni a ona se na něj laskavě usmála a teprve potom mi šla pro pivo.
Ned upil ze své sklenice. „Já sem chodím hlavně kvůli společnosti, pane Herriote."
„Ano, ovšem," řekl jsem. Rozuměl jsem, jak to myslel. Pravděpodobně tu seděl většinou sám, ale kolem něj bylo teplo a pohodlí a přátelství. Velké poleno vyprsklo jazýčky plamenů a do komína vletěla hrst jisker. Svítilo se tu elektrikou a zářily tu barevné viněty nápisů na lahvích. Všechno bylo úplně jiné než na farmě.
Ned toho mnoho nenamluvil. Upíjel ze své sklenice asi hodinu, rozhlížel se po dominových kostkách, které cinkaly po stole, a já jsem si objednal ještě sklenici piva. Slečny Bradleyovy pletly a vařily čaj ve velké konvici nad krbem, obsluhovaly zákazníky, a když míjely Neda, pohladily ho občas přátelsky po tváři.
Konečně dopil poslední kapku piva a chystal se k odchodu. Bylo tři čtvrtě na deset a ještě musel jet na kole až na druhou stranu Dalu. Ned proflámoval další noc.
Bylo to jednou v úterý kolem oběda. brzy na jaře. V úterý vařívala Helena vždycky dušené ledvinky a já jsem na ně myslel celé dopoledne v průběhu návštěv na farmách. Možná že to inspirovala lavina jehňat. Nastala totiž doba bahnění a já jsem trávil většinu času v krátkých rukávech na větru a měl jsem čím dál

tím větší hlad. Helena mi naložila na talíř svůj božský výtvor. „Dneska ráno jsem potkala na trhu slečnu Tremaynovou, Jime.“ Ano?“ Téměř jsem slintal, když moje manželka přestala servírovat ledvinky a nakrojila několik brambor a polila jejich kouřící tvářičky čerstvým domácím máslem. „Ano, vzkazuje ti, abys k ní odpoledne zašel a vzal s sebou nějaké kapky do uší pro Wilberforce. Jestli ovšem budeš mít čas.“ „Ale ano, na ni čas mít budu,“ pravil jsem. Wilberforce byl starý kocour slečny Tremaynové a ošetřit ho byla přesně práce, jakou jsem si mohl dopřát po dopolední hřbet lámající dřině. Nesl jsem k ústům rozkošnicky vonnou vidličku pokrmu, když Helena znovu promluvila. „A sdělila mi zajímavou novinku.“ „Fakt?“ Začínal jsem žvýkat a mé myšlenky byly soustředěny na požitek této chvíle. „O té malé paničce, co pro ni pracuje - o Elsince. Znáš ji ?“ Přikývl jsem a nabral jsem si znovu plná ústa. „Samosebou, samosebou.“ „Je to úplně nečekané, myslím, ale Elsinka se bude vdávat.“ Málem jsem se udusil ledvinkou. „Cože?“ „Je to pravda a možná že znáš i ženicha.“ „ Prosím tě! A kdo to je?“ ‚Pracuje na sousední farmě. Jmenuje se Ned Finch.“ Tentokrát jsem se zakuckal tak, že jsem přestal dýchat. Helena mě musela mlátit do zad a já kuckal a kuckal. Konečně mi vystřelil nosem kus brambory a já dokázal vyrazit krákavé „Ned Finch?“
„Alespoň tak to říkala.“
Dojedl jsem oběd jako ve snu, ale nakonec jsem byl nucen uvěřit mimořádné zprávě. Helena a slečna Tremaynová byly dvě rozumné osoby - nemohl v tom být žádný omyl. přesto…Ještě když jsem dojel ke starému domu, nemohl jsem překonat pocit pohádkové snovosti.
Elsinka otevřela dveře jako obvykle. Chvilku jsem se na ni díval.
„Copak jsem se to dozvěděl, Elsinko?“
Začala se chichotat a smích zvolna roztřásl celou její kulatou postavu. Položil jsem jí ruku na ramena. „Je to pravda?“
Chichot se rozvinul do burácivého chechotu, a kdyby se byla nedržela kliky, určitě by byla přepadla.
„Jo, je to doopravdy tak,“ vydechla mezi smíchem. „Konečně jsem si našla mužskýho a budu se vdávat!“
Bezvládně se opřela o dveře. „Ale to rád slyším, Elsinko. A doufám, že budete hodně šťastná.“
Neměla sílu, aby promluvila, jenom přikývla a ležela na dveřích. Potom mě odvedla do pokoje. „Děte dovnitř,“ kuckala. „Přinesu vám čaj.“
Slečna Tremaynová vstala, aby mne přivítala, a oči jí zářily. „Pane Herriote, slyšel jste to?“
„Ano, ale jak…“ Všechno to začalo, když jsem poprosila pana Daggetta o nějaká čerstvá vejce. Poslal mi vejce po Nedovi, který přijel na kole, a bylo to jako osud.“
„To zní jako pohádka.“
„Ano, byla jsem u toho, všechno jsem to viděla. Ned vešel támhle těmi dveřmi i s košíkem, Elsinka sklízela tady ze stolu, a pane Herriote,“ - sepjala ruce pod bradou, usmála se u vytržení a zakoulela očima k nebi, „pane Herriote, byla to láska na první pohled!“
„Ano…skutečně. To je báječné!“
„A od té chvíle sem Ned chodil, je tu každý večer a sedí s Elsinkou v kuchyni. Není to romantické“
„To tedy určitě je. A kdy se rozhodli, že se vezmou?“ „Do měsíce ji požádal o ruku a jsem hrozně ráda, protože Ned je moc milý, nezdá se vám?“ „Ano, ‚je,“ řekl jsem. „Je to slušný a příjemný člověk.“ Elsinka se k nám proculila a prochichotala s čajem a potom si přikryla dlaní ústa a zmatené prchala a slečna Tremaynová začala nalévat čaj a já se pohodlně položil do křesla a zdvihl jsem na klín Wilberforce. Velký kocour předl, když jsem mu kapal do ucha kapičky. Měl chronický zánět zvukovodu, nic příliš zlého, ale občas ho to začalo bolet a potřeboval ošetřit. A protože slečna Tremaynová mu nerada kapala do ucha, vždycky mě požádala, abych kocoura obsloužil. Obrátil jsem kocourovi ucho a opatrně jsem vmasíroval olejovitou tekutinu hodně hluboko dovnitř. Wilberforce tiše zamručel potěšením a otíral si tvář o mou ruku. Miloval péči o citlivou oblast ucha, kam nedosáhl, a když jsem byl hotov, stočil se mi na koleně. Pohodlně jsem se usadil a upil jsem čaj. V takové chvíli, kdy mě záda a ramena bolela únavou a ruce mi zrudly a oprýskaly nesčetným oplachováním ve studené vodě venku na kopcích, mi povinnost v tomto domě připadala jako nejlepší stránka veterinární praxe. Slečna Tremaynová pokračovala.“ „Po svatbě tu uspořádám malou hostinu a pak se sem šťastní novomanželé nastěhují.“ Sem do domu?“ - „Samozřejmě. V tomhle velkém starém domě je spousta místa a já jsem pro ně zařídila na východní straně dva pokoje. Určitě se jim tam bude líbit. Jsem z toho všeho tak rozrušená!“ Dolila mi čaj do šálku.

„Než odejdete, musí vám Elsinka ukázat, kde budou bydlet“ Před odchodem mě tedy odvedla boubelatá Elsinka na druhý konec domu. „Tohle, he-he-he, řekla, „„je, kde budeme sedat večer, a tohle, ha-ha-ha, ho-ho-ho, propánakrále - je naše ložnice.“
Chvilku klopýtala po místnosti, potom si otřela oči a obrátila se na mne, co si o tom myslím.
Je to doslova báječné, Elsinko,“ řekl jsem.
Byly tu .zářivě barevné koberce, křesla s květinovými potahy a krásná mahagonová postel. Ani v nejmenším se to nepodobalo Nedově půdičce.
Hleděl jsem na Elsinku a uvědomoval jsem si, co všechno Ned vidí ve své nevěstě. Smích, teplo, životnost, elán a - vůbec jsem o tom nepochyboval - krásu a přepych.
Během tehdejší sezóny jehňat jsem obešel snad všechny farmy a samozřejmě že jsem se také ocitl u pana Daggetta. Přivedl jsem mu na svět pěkná jehněčí dvojčata, ale ani to ho valně nerozveselilo. Zvedl z trávy ručník a podal mi ho.
„Tak co jsem vám povídal vo Nedovi. Spustil se s ženskou. Zrovna, -jak jsem říkal.“ Nesouhlasně si odfrkl. „Všechny ty jeho flámy. dyť sem věděl, že se nakonec dostane do maléru.“
Vracel jsem se sluncem zalitými poli k farmě, a když jsem míjel dveře chléva, vyšel Ned s trakařem.
Dobré ráno, Nede,“ řekl jsem.
Podíval se na mě.“ ‚lak se vám daří, pane Herriote? Něco se na něm změnilo a trvalo mi chvíli, než jsem poznal, co to bylo.“ jeho oči ztratily ten pohled plný vyčkávání - dlouhého, dlouhého vyčkávání - a koneckonců to bylo naprosto přirozené.
Nedovi konečně nadešla jeho chvíle.

KAPITOLA PADESATÁ

Ačkoli se Eastchurch hemžil zástupy mužů, cítil jsem se izolovaný a opuštěný. Proto jsem si asi vzpomněl na starého Pottse z dob mé veterinařiny. Takhle muselo být asi jemu. „Jak se vám daří, pane Herriot?“ Byla to obyčejná slova, ale dychtivost, takřka zoufalství v hlase starého pána způsobily, že zněla naléhavě a významně. Potkával jsem ho téměř každý den. V mém životě bylo nesnadné stanovit jakoukoli pravidelnost, ale vždycky jsem rád chodíval před obědem k řece a můj beagle Sam tyhle procházky také miloval. A tak jsme se setkali s panem Pottsem a s Nipem - Nip byl jeho starý ovčácký pes. Měli stejný zvyk jako my. Dům pana Pottse stál hned za pastvinami táhnoucími se podél řeky a pan Potts trávil většinu času procházkami se svým psem. Mnoho vysloužilých farmářů si drželo kousek půdy a nějaká zvířata, aby se měli čím zaměstnávat a aby si usnadnili přechod ze života plného dřiny k celodennímu klidu a pohodlí, a pan Potts si koupil malý domek s cípkem zahrádky a bylo na něm vidět, jak se mu čas vleče.
Možná že byl ke klidnému životnímu stylu donucen svým chatrným zdravím. Stál proti mně, opíral se o hůl a promodralé tváře se mu při dýchání zvedaly a klesaly. lestli jsem kdy rozpoznal nemocné srdce, bylo to v jeho případě. „Daří se mi výborně, pane Pottsi,“ odpověděl jsem. „A jak se daří vám?“ „Tak, tak, chlapče, brzo se udejchám.“ Několikrát zakašlal a potom mi položil tu nezbytnou otázku.“ A copak jste celý dopoledne dělal?“ Jeho oči se rozšířily a zpozorněly. Skutečné to chtěl vědět. Chvíli jsem přemýšlel. „Tak počkejte, počkejte, vždycky jsem se snažil odpovídat mu podrobně, protože jsem věděl, že to je pro něj důležité a že ho to vrací k životnímu stylu, který tolik postrádá. „Měl jsem několik případů čištění, byl jsem u zchromlého býčka, ošetřoval jsem dvě krávy s mastitidou a potom jednu mléčnou horečku.“
Při každém slově dychtivě přikývl. „Saprlote!“ vykřikl. „To je mrcha, ta mlíčná horečka. Když jsem eště byl kluk, scípaly na to dobrý krávy jako mouchy.“ A dycinky to potrefilo dobrý dojnice po třetím nebo čtvrtým teleti. Nemohly se postavit na nohy a my jim dávali všechno možný ale umíraly. Všecky pošly.“
„Ano,“ řekl jsem, „tehdy to musela být určitě kruté.“
Ale potom,“ potěšeně se usmál a zavrtal mi ukazováček. do hrudi. „Potom jsme začali nafukovat cecíky pumpičkou na kola a víte, že ty krávy hned vyskočily a vodešly? Bylo to jako zázrak.“
Oči se mu při té vzpomínce zaleskly.
„Já vím, pane Pottsi, několik jsem jich nafoukl sám, jenomže jsem neměl pumpičku na kolo - měl jsem na

to zvláštní přístroj.“
Ta černá krabice s lesklými válci a s filtrem je teď v mém osobním muzeu a tam se také nejlépe hodí. Pomohla mi z mnoha těžkých situací, ale v duchu mě vždycky sžíral děs, že přístrojem přenesu tuberkulózu. Slyšel jsem o takových případech, a proto jsem byl rád, když se objevilo injekční kalcium.
Rozprávěli jsme a Sam s Nipem si hráli na trávě vedle nás. Hleděl jsem, jak beagle poskakuje a běhá kolem starého psa a Nip po něm chňapal ztuhlými packami a potěšeně mával oháňkou. Bylo vidět, jak ho tyhle procházky těší - právě tak jako jeho pána - a na chvíli z něj opadly roky a válel se po zádech a Sam ho opatrně kousal do prsou.
Doprovodil jsem vysloužilého farmáře až k malému dřevěnému mostu - potom jsem se musel vrátit domů. Díval jsem se za těmi dvěma - pánem a psem - jak se pomalu belhali po úzkém dřevěném můstku na druhou stranu řeky. Mě a Sama naléhavě volala práce, ale na ně nečekalo nic - neměli co dělat. Pana Pottse sem vídal také jindy. Bloudíval bez cíle mezi stánky, když se konaly trhy, nebo postával na okraji skupiny farmářů, kteří se shromáždili před hostincem u Droversů a domlouvali se s obchodníky dobytkem nebo s obchodníky s krmivem pro skot nebo sjednávali obchody sami mezi sebou. Setkával jsem se s ním na aukcích, kde se opíral o hůl, poslouchal kulometné palby z úst vyvolavačů a pozoroval, jak se kupovala a prodávala zvířata. A vždycky jsem cítil tu jeho marnost, protože neměl žádný dobytek ve stájích, žádné ovce v dlouhé řadě ohrad. Byl mimo, byl starý a vyřízený. Potkal jsem ho den před tím, než zemřel. Na obvyklém místě, kde jsem stál na kraji řeky a hleděl, jak se z pěny lemující ostrov zdvihl racek a líně odletěl kamsi nad pole. Starý pán přišel až ke mně a zastavil se a oba psi se pustili do přátelského zápolení. „Tak mi pěkně povězte, pane Herriote,“ odmlčel se a sklonil hlavu k holi, kterou téměř půl století zapichoval do trávy na své farmě, „copak jste dneska celej den dělal?“ Je možné, že jeho tváře byly o odstín namodralejší, a když vydechoval, hvízdal mu dech mezi rty, ale nevzpomínám si, že by vypadal hůř než obvykle. „Hned vám to povím, pane Pottsi,“ řekl jsem. „Jsem trochu unavený. Ráno jsem měl jedno ohřebení a byl to případ jako hrom - trvalo mi to víc než dvě hodiny a bolí mě celé tělo.“ , Hřebení? Hříbátko mělo zřejmě špatnou polohu, ne?“ , „Ano, příčnou, a musel jsem ho s velkou námahou otočit „ „Jo panečku, to dá člověku zabrat“ Usmál se při vzpomínce. „Jestlipak si ještě vzpomenete na tu clydesdalanku, co jste hřebil na mojí farmě? Musela to bejt jedna z prvních prací po tom, co jste přišel do Darrowby.“ ‚Samosebou, že se pamatuji,“ odpověděl jsem a skutečně jsem se pamatoval na ten případ i na to, jak laskavý byl tehdy tenhle starý pán. Když viděl, jaký jsem mladý zelenáč a jak málo sebejistý, vynaložil svým tichým způsobem všechny síly, aby mě uklidnil a dodal mi důvěru. „Ano,“ pokračoval jsem, „bylo to pozdě večer v neděli a dalo nám to skutečně zabrat. Byli jsme na to sami dva, ale dokázali jsme to, viďte?“
Napřímil ramena a na okamžik hleděly jeho oči mimo mě na něco, co jsem já nemohl vidět.“ „Jo, máte pravdu, vodvedli jsme tenkrát pěknej kousek práce. To jsem za to ještě uměl vzít“
„To jste tedy uměl. O tom se nedá vůbec pochybovat“
S námahou se nadechl a znovu vydechl svým zvláštním našpulením rtů. Potom se ke mně obrátil s mimořádnou důstojností.
„Byly to dobrý dny tenkrát, pane Herriote, viďte. že byly?“
„Ano, byly, pane Pottsi, skutečně to byly dobré dny.“
„Jo, jo,“ pomalu kýval hlavou. „Já jsem si užil moc svejch dobrejch dnů. Těžkejch a dobrejch dnů.“
Podíval se na svého psa. „A můj starej Nip se vo ně dělil se mnou. Viď, kamaráde!“
Jeho slova mě jako kouzlem přenesla k mému prvnímu setkání s panem Pottsem. Seděl tehdy na dojačce a dojil jednu ze svých několika krav. Hlava v bavlněné kšiltovce se opírala o chlupatý bok, a jak tahal za struky, přinesl mu starý Nip kámen na špičku boty. Farmář se sehnul, dvěma prsty zvedl kámen a vyhodil ho otevřenými dveřmi na dvůr. Nip za kamenem potěšeně vyběhl a během několika vteřin se vrátil, znovu položil kámen na botu a s radostnou nadějí a s vyplazeným jazykem vyčkával.
Nebyl zklamán.“ pán automaticky kámen znovu hodil a když jsem je oba pozoroval, pochopil jsem, že to je zřejmě jejich každodenní zábava. Přímo hmatatelně jsem cítil jeho velkou trpělivost a lásku ke zvířeti.
„Tak, pane Hemiote, my už zase půjdem, pravil pan Potts a prudce mě přenesl do současnosti,Poběž, Nipe.“
Mávl holí a já za ním hleděl, dokud nakloněná větev smuteční vrby nezakryla muže í psa.

To bylo naposled, co jsem ho viděl. Druhý den zabručel majitel benzínové pumpy, kde jsem tankoval, jen tak mimochodem.“ „Tak, starej pan Potts už to má za sebou.“
A bylo to. Nic vzrušujícího a na pohřeb přišla jenom hrstka jeho starých kamarádů.
Pro mne v tom byl kus smutku. Další známá tvář zmizela a budu ho postrádat, jako něco, co patřilo k ruchu mého života. Věděl jsem, že ho naše každodenní konverzace těšila, a smutně jsem si říkal, že v ničem jiném jsem mu nemohl pomoci.
Asi za čtrnáct dní jsem otevíral dvířka vozu, abych vypustil Sama na louku na břehu řeky, a podíval jsem se na hodinky. Bylo půl jedné - měli jsme spoustu času na procházku před obědem a dlouhá zelená louka byla prázdná. Potom jsem si všiml v dálce vlevo nějakého psa. Byl to Nip, a když jsem ho pozoroval, vstal, ušel několik nerozhodných kroků po trávě a potom se zase vrátil a posadil se u branky vzadu u zahrádky.
Namísto abychom šli naší obvyklou cestou, vzali jsme to zadem za domy a došli jsme ke starému psovi. Rozhlížel se kolem sebe bezradně a bez cíle, ale když jsme došli až k němu, ožil a znovu a znovu očichával Sama a vrtěl ocasem. Na druhé straně branky paní Pottsová, s námahou sehnutá, plela záhony.
„Jak se vám daří, paní Pottsová?“
Bolestně se narovnala. „Ale je to docela dobrý, děkuju vám, pane Herriote.“ Přišla k brance a opřela se o ni. „Vidím, že se tu koukáte na mýho starýho psa. Nevěřil byste, jak mu schází pán.“
Mlčel -jsem a ona pokračovala.“ „Sice žere, to by bylo v pořádku, a já mu dávám hodně dobrýho žrádla, ale co mu dát nemůžu, to jsou ty jeho procházky.“ Sáhla si na záda. „Trápí mě revmatismus, pane Herriote, a mam co dělat, abych udržela v pořádku dům a zahrádku.“
To dobře chápu,“ řekl jsem, „a on by asi sám nikam nešel.“
Kdepak, sám nechce. Támhle je pěšina, po který chodil každej den.“ Ukázala na serpentýnu ušlapané cestičky v trávě. „Ale uběhne jenom pár metrů“
„To víte, psi mají rádi společnost, právě tak, jako my lidé“ Sklonil jsem se a přejel jsem rukou Nipovu hlavu a uši. „Jestlipak bys šel s námi, Nipe?“
Vyšli jsme na pěšinku a Nip se k nám bez váhání připojil a běžel vedle Sama s rozhoupanou oháňkou.
„Koukněte se na to!“ volala stará paní. „To mám vopravdu radost
Šli jsme po naší obvyklé cestě kolem řeky, v níž pod sukovými větvemi smutečních vrb proudila tmavá a tichá voda. Potom jsme přešli přes most a před námi se rozkládala mělčina plná oblázků a hučela a vyprávěla si mezi kamením. Byl tu klid a mír, nebylo slyšet nic než věčné šplouchání vody a zpěv ptáků a občas se rozdělily větve stromů a zahlédli jsme zelené stráně skal.
Pozoroval jsem oba psy, jak si kolem mne hráli a poskakovali, a docela přirozeně jsem došel k závěru.“ tohle budeme podnikat pravidelně. A od toho dne jsem změnil svou trasu a nejdřív jsem se zastavil pro Nipa. Nip byl zase šťastný a Sam byl nadšen a pro mne v tom byl zvláštní pocit zadostiučinění, že jsem panu Pottsovi přece jen ještě prokázal službu.

KAPITOLA PADESÁTÁ PRVNÍ

V Eastchurch jsem měl spoustu času na přemýšlení a jako všichni vojáci jsem myslel na domov. Jenomže můj domov teď neexistoval.
Když jsem odešel z Darrowby, Helena odjela k svému otci a bydlela u něj a naše pokojíčky v podkroví jsou prázdné a zaprášené. Ale v mém srdci existovaly jasně a přesně v každé podrobnosti. Viděl jsem v duchu břečťanem lemované okno, shlížející na změť střech táhnoucích se až k zeleným kopcům, viděl jsem pár kousků nábytku, postel a noční stolek a starou skříň, která se zavírala pouze pomocí staré ponožky přiskřípnuté mezi dveře. A kupodivu, byla to právě ta představa vykukující špičky vlněné ponožky, která mě dojala nejvíc. - A ačkoli to všechno dávno minulo, slyšel jsem hrát rádio, slyšel jsem hlas manželky, sedící vedle mne u krbu, a slyšel jsem Tristana, který toho zimního večera volal z chodby dole nahoru do schodů.“ „Jime, Jime!“ Vyšel jsem ven a naklonil se nad zábradlí. „Co se děje, Trisi?“
„Nerad tě ruším, Jime, ale mohl bys přijít na minutku dolů?“ V jeho zvednutém obličeji byl úzkostlivý pohled.“ Seběhl jsem po dvou schodech najednou, a když jsem se udýchaný ocitl v přízemí, mával na mne Tristan z ordinace vzadu v domě. U stolu tam stála mladá dívka, ruku měla položenou na svinuté,

potřísněné přikrývce. „Je to kočka," řekl Tristan. Odkryl přikrývku a já jsem viděl velkého, pruhovaného kocoura. Přesně řečeno, byl by býval velký, kdyby měl na kostech nějaké maso, ale pod kožíškem se zřetelně rýsovala žebra a pánev, a když jsem přejel rukou po nehybném těle, cítil jsem jenom tenkou kůži. Tristan si odkašlal. „Ale to není všechno, Jime." Zvědavě jsem se podíval na svého přítele. Kupodivu z něj výjimečně vyprchalo všechno veselí. Pozoroval jsem, jak jemně zdvihl zadní nohy kocoura a překulil ho, abychom viděli podbřišek. Na břiše byla rána, z níž groteskně na přikrývku vyhřezla střeva. Ještě jsem byl v šoku a civěl jsem na tu hrůzu, když děvčátko promluvilo.
„Viděla jsem tu kočku, jak seděla ve tmě u dvorku vedle Brownů. Připadala mi hrozně hubená a taková divně klidná a chtěla jsem ji pohladit. A pak jsem si všimla, že je poraněná, a šla jsem domů pro deku a přinesla jsem ji sem."
„To bylo od tebe ohromně laskavé," řekl jsem. „A vůbec tě nenapadá, komu by ten kocour mohl patřit?" Dívenka zavrtěla hlavou. „Kdepak, nenapadá, řekla bych, že to je toulavej kocour."
„Vypadá to tak," odtrhl jsem oči od té strašlivé rány. „Ty jsi Manorie Simpsonová, viď?"
„Ano."
„Znám dobře tvého tatínka. Jé to náš listonoš."
„Ano." Pousmála se, ale potom se jí zachvěly rty. „Asi vám ho tady radši nechám. Budete ho muset utratit, viďte? Nedá se s tím asi nic dělat, že ne?"
Pokrčil jsem rameny a zavrtěl jsem hlavou. Oči děvčátka se zaplnily slzami, natáhla ruku a dotkla se vyhublého zvířete a potom se obrátila a rychle vyšla ze dveří.
„Ještě jednou děkuji, Manorie," zavolal jsem na její vzdalující se záda. „Netrap se - postaráme se o něj."
V tichu, které následovalo, jsme s Tristanem hleděli na zubožené zvíře. Ve světle operační lampy to bylo všechno dobře patrné. Vyhřezly mu téměř všechny vnitřnosti a hromada střev byla pokryta špínou a blátem.
„Jak se mu to mohlo stát, co myslíš?" promluvil konečně Tristan. „Že by ho byl někdo přejel?"
„Možná," odpověděl jsem. „Může to být cokoli. Mohl ho napadnout nějaký velký pes nebo ho mohl někdo kopnout nebo udeřit." U koček bylo všechno možné, protože spousta lidí se k nim chovala krutě a považovala to za zábavné.
Tristan přikývl. „Ať už se mu stalo co se stalo, musel být úplně vyhladovělý. Je to hotová kostra. Vsadil bych se, že se zaběhl pár kilometrů od domova."
„Ach bože," vzdychl jsem. „Zbývá nám jediné. Střeva jsou na několika místech perforovaná. Je to beznadějné." Tristan neříkal nic, ale tiše si pískal a znovu a znovu hladil špičkou ukazováčku chlupatý kožíšek. A bylo. neuvěřitelné, že se odněkud z kostnaté hrudi ozvalo jemné předení. Přítel se na mne podíval rozšířenýma očima. „Pánové, slyšíš to?" „Ano…to je tedy skutečně úžasné v tom jeho stavu. Musí to být hrozně laskavý kocour." Tristan se skláněl nad kocourem a neustále ho hladil. Tušil jsem, jak mu je, protože ačkoli se choval k našim pacientům s veselou bravurou, neoklamal mě v jednom - měl slabost pro kočky. A dnes, kdy nám oběma táhne šestý křížek, často mi u piva vypráví o kočce, kterou má mnoho let. Jejich vztah je příznačný - nemilosrdně se škádlí a hrozně se milují. Nemá to cenu, Trisi," řekl jsem tiše. „Musíme ho utratit. Sáhl jsem po injekční stříkačce, ale něco ve mně se vzpíralo proti tomu,abych vbodl jehlu do tak zuboženého těla. Přetáhl jsem kočce přes hlavu přikrývku. „Nalij na kus látky trochu éteru," řekl jsem. „Za chvilku usne." Tristan beze slova odšrouboval zátku z láhve s éterem a naklonil ji nad hlavu kocoura. A potom jsme to znovu zaslechli z té beztvaré hromádky přikrývek." hluboký zvuk předoucí kočky, zvuk, který se zesiloval, až nám duněl v uších jako vzdálené hučení motocyklu. Tristan zkameněl. V ruce svíral láhev, oči měl upřené na kopec látky, z něhož bylo slyšet teplý, přátelský zvuk. Konečně se na mne podíval a polkl." „Nemám do toho moc chuti, Jime. Nemůžeme se o něco pokusit?" „Myslíš dát to zpátky?" , Ano, „Ale vždyť ta střeva jsou poraněná - místy jsou jako řešeto." Mohli bychom je zašít? „ Zdvihl jsem přikrývku a znovu se na to podíval." „Fakt, Trisi, vůbec bych nevěděl, kde bychom začali. A je to všechno strašně špinavé."
Pořád mlčel, ale upřeně na mě hleděl. Nepotřeboval jsem velké přemlouvání. Ani já jsem nijak zvlášť netoužil nalít éter na to přátelské bručení.
„Tak pojď," řekl jsem. „Dáme se do toho."
Na hlavě kocoura bublal kyslík v masce a my jsme vypláchli celou ránu teplým fyziologickým roztokem.

Vyplachovali jsme to znovu a znovu, ale nedokázali jsme odstranit všechny stopy zaschlé špíny. A potom jsme se pustili do zoufale pomalého zašívání mnoha otvorů na drobounkých střevech, a já jsem byl vděčný za Tristanovy prstíky, které dokázaly zacházet lépe s malými kulatými jehlami než moje prsty. Trvalo nám to dvě hodiny a spotřebovali jsme spoustu metrů hedvábí a potom jsme poprášili spravovanou oblast břicha sulfonamidem a zasunuli celou tu hmotu do podbřišku. Když jsem zašil vrstvy svalstva a kůže, vypadalo všechno velice upraveně, ale ve mně zbyl ošklivý pocit jako bych zametl smetí pod koberec. To obrovské zranění a znečištění - zánět pobřišnice byl nevyhnutelný.
„Můžeme říct, že přežil operaci, a to je všechno, co jsme zatím dokázali, Trisi," řekl jsem, když jsme začali oplachovat nástroje. „Musíme mu dávat sulfapyridin a držet pale." Tehdy ještě nebyla antibiotika, ale náš nový lék znamenal velký pokrok.
Dveře se otevřely a vstoupila Helena. „Jsi tady už tak dlouho, Jime." Přistoupila ke stolu a podívala se na spícího kocoura. „To je ale chudinka vyhublá. Vždyť je to samá kost.
„To jsi ho měla vidět, když ho sem přinesli" Tristan vypnul sterilizátor a zašrouboval záklopku u anesteziologického přístroje. „Teď už vypadá mnohem líp."
Helena chvíli hladila malé zvířátko. „Je těžce poraněný?"
„Obávám se, že ano, Heleno," řekl jsem. „Udělali jsme pro něj, co jsme mohli, ale doopravdy si myslím, že nemá mnoho naděje."
„To je ale škoda. A je to takový pěkný kocourek. Má všechny nohy bílé a vůbec je zajímavě zbarvený." Prstem sledovala slabě nazlátlé a měděné pruhy mezi šedou a černou. Tristan se zasmál. „Ano, také si myslím, že některý jeho předek byl zrzavý" Helena se také zasmála, ale roztržitě, a postřehl jsem, že je zamyšlená. Vyběhla do skladiště a vrátila se s prázdnou krabice Ano…ano … řekla uvážlivě. „Mohu mu ustlat tady , do té krabice a bude spát s námi nahoře, Jime. Ano?" , „Ano, musí být přece v teple." „
„Samozřejmě. Později v šeru našeho pokoje jsem se díval na milou scénku. Sam ležel ve svém košíčku na jedné straně krbu, v němž přebleskovaly paprsky plamenů, a kocour na polštářku a pod přikrývkou v krabici na druhé straně krbu. Když jsem už usínal, hřálo mne vědomí, že můj pacient má všechno pohodlí, a přemýšlel jsem, jestli bude ještě ráno žít. V půl osmé jsem zjistil, že žije, protože moje žena byla už vzhůru a povídala si s ním. V pyžamu jsem přešel ke kocourovi a podíval se na něj. Podrbal jsem ho pod bradou a kocour otevřel tlamičku a chraptivě zamňoukal. Ale nepokoušel se pohnout. „Heleno," řekl jsem. „Tenhle malý tvoreček je uvnitř skrz naskrz zašívaný. Celý týden nesmí dostat nic jiného než tekutou stravu, a i tak to pravděpodobně nepřežije. jestli zůstane tady nahoře, budeš mu muset nesčíslněkrát denně podávat po lžičkách mléko." , No dobrá, dobrá," zase hleděla tak zamyšleně. V následujících několika dnech mu nepodávala jenom mléko. Vařila mu hovězí polévku, silnou drůbeží polévku a nejrůzněji vymyšlenou stravu pro miminka, kterou mu v pravidelných intervalech nalévala do krku. Jednou při obědě jsem našel Helenu klečící u krabice. „Budeme mu říkat Oskar," pravila.
„Chceš tím říct, že si ho necháme?" Ano."
„Mám kočky rád, ale měli jsme v našich stísněných podmínkách už psa a předpokládal jsem, že by mohly vzniknout potíže. Ale přesto jsem se rozhodl, že to nechám být.
Proč Oskar?"
„Nevím, napadlo mne to." Helena nakapala na červený jazýček pár kapek šávy z masa a pozorovala, jak kocour polyká.
Jedna z věcí, které u žen miluji, je jejich záhadná nezbadatelnost, a proto jsem o celé záležitosti nediskutoval. Ale těšilo mne, že se věci vyvíjely tak, jak se vyvíjely. Podával jsem kocourovi každých šest hodin sulfapyridin a večer a ráno jsem mu měřil teplotu a pořád jsem čekal, že najednou zaznamenám vysokou horečku, že se dostaví zvracení a že mu ztuhne podbřišek zánětem. Ale k ničemu takovému nedošlo.
Oskarovi zřejmě jeho zvířecí instinkt poradil, aby se hýbal co možná nejméně, protože ležel den za dnem v naprostém klidu, jenom se na nás díval - a předl. Jeho předení se stalo součástí našeho života, a když konečně vstal z pelíšku, zvolna se prošel po naší kuchyni a pustil se do Samova oběda, sestávajícího z masa a psích sušenek, byl to pro nás okamžik vítězství. A já jsem ten okamžik nezkazil pochybnostmi, jestli by už měl jíst tuhou stravu. Oskar to určitě věděl lépe.
Byla to radost sama pozorovat, jak se od té chvíle chlupatá vychrtlá postavička kulatí a zaobluje a jak sílí

a Oskar jedl a jedl a kosti se mu potahovaly masem a opravdová krása jeho kožíšku se odrážela v lesklých vlnách zrzavé a černé a hnědé srsti. Měli jsme velmi hezkého kocoura.
Od té doby, co se Oskar uzdravil, stal se Tristan naším pravidelným návštěvníkem.
Pravděpodobně byl právem přesvědčený, že má větší zásluhu než já, že to byl především on, kdo zachránil Oskarovi život, a hrával si s ním rád a dlouho. Nejmilejší hra byla, že vysunul zpod stolu nohu a ucukl, když po ní kocour skočil. Oskara to dráždění oprávněně zlobilo, ale projevil se jako charakter - jednou večer si na Tristana počíhal a moc pěkně se mu zakousl do kotníku. Pak ho už Tristan nezlobil. Z mého hlediska byl Oskar přínosem do naší domácnosti. Sam z něj měl velkou radost a ti dva uzavřeli pevné přátelství, Helena ho zbožňovala a já si každý večer myslel, že hezká kočka umývající se před krbem dodává našemu pokoji pocit poklidu a spokojenosti. Oskar už byl řádným členem naší rodiny několik týdnů, když jsem se vrátil z jedné pozdní návštěvy a našel Helenu čekající na mě se zrůzněnou tváří. „Co se děje?“ tázal jsem se. „Oskar - ztratil se.“ „Že se ztratil? lak to?“ „Jime, myslím, že utekl.“ Civěl jsem na ni. „To by Oskar nikdy neudělal. Často chodí večer do zahrady. Víš určitě, že tam není?“ „Úplně určitě. Prohledala jsem všechno, dvorek i zahradu. Dokonce jsem prošla i městečko. Jenom si vzpomeň,“ brada se jí třásla, „vždyť už odněkud utekl i předtím.“ Podíval jsem se na hodinky. „Deset hodin. Ano, je to zvláštní. Touhle dobou by už neměl být venku.“ Ještě jsem hovořil, když zazvonil zvonek u domovních dveří. Cválal jsem dolů po schodech, a když jsem zahýbal chodbou, spatřil jsem za skleněnými dveřmi paní Heslingtonovou, manželku faráře. Prudce jsem otevřel dveře. Držela v náručí Oskara. „Myslím, že to je váš kocour, pane Herriote,“ řekla. „Ano, je, paní Heslingtonová. Kdepak jste ho našla?“ Usmála se. „Víte, bylo to dost zvláštní. Měli jsme na faře schůzku Spolku pro ochranu ženy a všimli jsme si, že s námi v místnosti sedí tenhle kocour.“ „Jenom tam Seděl…?“ „Ano, jako kdyby poslouchal, co si povídáme, a zřejmě ho to bavilo. Opravdu to bylo zvláštní. Když schůze skončila, myslela jsem, že bych vám ho měla přinést.“
„Jsem vám velmi vděčný, paní Heslingtonová.“ Popadl jsem Oskara a sevřel ho pod paží. „Moje manželka je rozrušená, myslela, že se ztratil.“ Byla to malá záhada. Proč z ničeho nic takhle odešel? Ale vzhledem k tomu, že se v následujícím týdnu jeho chování v ničem nezměnilo, přestali jsme na to myslet. Potom jednou večer přinesl nějaký člověk psa a požádal mne, abych ho očkoval proti vzteklině, a nechal otevřené dveře. Když jsem se vrátil nahoru do našeho bytu, zjistil jsem, že Oskar zase zmizel. Tentokrát jsme s Helenou propátrali celé tržiště a postranní aleje, a když jsme se po zbytečném úsilí v půl desáté vrátili domů, nedoufali jsme, že ho ještě uvidíme. Blížila se jedenáctá a chystali jsme se do postele, když zazvonil zvonek u domovních dveří.
Zase to byl Oskar a tentokrát spočíval la kulaťoučkém břichu Jacka Newboulda. Jack se opíral o veřeje a čerstvý noční vzduch vanoucí z tmavé ulice byl bohatě nasycen pivními výpary. Jack pracoval jako zahradník v jednom velkém domě. Široce a Láskyplně se na mne usmál a tiše špitl: „Přines sem vám kočku, pane Herriot.“
„Panebože, děkuj vám, Jacku,“ řekl jsem a opatrně jsem sundal Oskara z jeho břicha. „Kde jste ho kčertu našel?“
Von vlastně našel mne, abych vám pravdu řek.“
„Jak to myslíte?“
Jack přivřel oči a chvilku si odpočinul, aby mohl zřetelně artikulovat.“ „Víte, pane Herriote, dneska je velkej večer. Máme závody v házení šipkama. „U psa“ se sešlo pár kluků, teda, vlastně, sešla se tam hromada kluků, velikánská hromada.“
„A náš kocour tam byl také?“
„Nojo, von tam byl taky. Seděl s klukama. Byl tam celej večír s náma.“
„A to tam jenom seděl?“
„To se ví,“ Jack se při té vzpomínce spokojeně zachechtal. „A panečku, jak se bavil! Dal jsem mu napít ze svý sklenice a jednou nebo dvakrát sem užuž myslel, že to také vyzkouší a hodí si šipku. To je, panečku, ňákej fajnovej kocour.“ Zase se zachechtal. Nesl jsem Oskara nahoru v hlubokém zamyšlení. Co se to děje? Tyhle Oskarovi dezerce Helenu vždycky rozrušily a měl jsem pocit, že časem by šly na nervy také mně. A nemuseli jsme čekat dlouho na příští příležitost. O tři dny později se zase ztratil. Tentokráte jsme se s Helenou už neobtěžovali hledáním - jenom jsme čekali. Vrátil se dříve než obvykle.

Zvonek jsem zaslechl v devět hodin. Za sklem stála stará slečna Simsonová. Oskara vůbec nedržela - rozvaloval se na rohožce a čekal, až ho pustíme dovnitř. Slečna Simsonová se zájmem přihlížela, jak kocour kráčel dovnitř a zamířil k schodům. „To jsem moc ráda, že je doma, v bezpečí. Věděla jsem, že je to váš kocour, celý večer jsem pozorovala, jak se chová“ „A kde byl?“ „Ale ve Svazu žen. Přišel brzy potom, když jsme začaly, a zůstal až do konce.“ Skutečně? A co jste měli na programu, slečno Simsonová?“ „Na začátku nějaké klubovní záležitosti, potom měl krátkou přednášku pan Walters ze společnosti pro rozvod vody a přitom promítal filmy a končilo to soutěží v pečení koláče.“
Ano…ano…ano… a co přitom dělal Oskar?“ „ Zasmála se. „Vmísil se do společnosti, líbily se mu promítané obrázky a moc ho zajímaly koláče.“ „A vy jste ho sem nepřinesla?“ „Ne, šel sám. Jak víte, chodím domů kolem vašeho domu, a tak jsem ‚jenom zazvonila, abyste věděli, že se vrátil.“ „Jsem vám velmi zavázán, slečno Simpsonová. Měli jsme trochu starost.“
Rekordní rychlostí jsem vyběhl po schodech. Helena seděla s kocourem na klíně, a když jsem vletěl do dveří, podívala se na mne.
„Já už vím, jak to je s Oskarem,“ řekl jsem. Cože víš?“
„Vím, proč chodí na tyhle noční výlety. Neutíká nám, chodí do společnosti.“
„Do společnosti?“
„Ano,“ řekl jsem. „Copak to nechápeš? Miluje lidi, má rád nové prostředí, zvláště miluje skupiny lidí a zajímá ho, co lidé dělají. Je to prostě společenský kocour.“
Helena se podívala na půvabný kožíšek stočený na jejím klíně. „Samozřejmě…to je ono…potřebuje společenský život
„Je to prostě kocour - seladon.“
Zasmáli jsme se tomu a Oskar se posadil a se zřejmým potěšením se na nás podíval a přidal k našemu smíchu spokojené předení. Heleně i mně se upřímně ulevilo. Od té doby, co se Oskar pouštěl na své výlety, nás sužoval strach, že o něj přijdeme, a teď jsme cítili, že v tom není nic nebezpečného.
A od toho večera jsme ho měli ještě raději. Bylo to skutečně nesmírně příjemné pozorovat, jak se vyvíjí jeho rozmilý kočičí charakter. Úzkostlivě dodržoval své společenské návštěvy a zúčastňoval se veškerého dění ve městě. Stal se známou postavičkou při sezení hráčů karet, navštěvoval bary, školní koncerty a shromáždění mládeže. Většinou byl všude vítaným hostem, ale dvakrát ho vyhodili ze schůze městské rady, kterou zřejmě nijak zvlášť neblažilo, že by jejich rozhodování mohlo být pro kočku.
Nejprve jsem se strachoval kvůli tomu, že chodil přes ulici, ale jednou nebo dvakrát jsem ho pozoroval a viděl jsem, že se nejprve rozhlédne na obě strany a potom šikovně přeběhne. Měl zřejmě výborný smysl pro orientaci v dopravním ruchu, a proto jsem soudil, že jeho tehdejší zranění nebylo po úrazu autem.
Oba s Helenou jsme pokládali za štěstí, že k nám Oskar přišel. Stal se laskavou a láskyplnou součástí našeho rodinného života. Byl přínosem k naší spokojenosti. Takže když ta rána dopadla. vůbec jsme ji nečekali. Končil jsem večer v ordinaci. Vyhlédl jsem za dveře a spatřil jsem tam nějakého muže s dvěma malými chlapci. „Další, prosím.“ Muž vstal. Neměl s sebou žádné zvíře. Byl středního věku, s hrubou, ošlehanou tváří zemědělského dělníka. V rukou nervózně žmoulal bavlněnou čepici. „Pan Herriot?“ zeptal se. „Ano, co si přejete?“ Polkl a podíval se mi zpříma do očí. „Myslím, že máte mého kocoura.“ Cože?“
„ „Já jsem před nějakou dobou ztratil mýho kocoura.“ Odkašlal si. „My jsme bydlívali v Milsdonu, ale dostal jsem práci jako oráč u pana Horna ve Wederly. A když jsme se přestěhovali do Wederly, tak se nám ten kocour ztratil. Myslím si, že se pokoušel dojít zpátky do toho našeho předešlého domova.
„Wederly? Ale to je na druhé straně Brawtonu - je to asi padesát kilometrů.“ „Jo, to já vim, ale kočky jsou legrační zvířata.“ „Ale proč si myslíte, že ten kocour je u mě?“ Zase žmoulal svou čepici. „Já mám tady v Darrowby bratrance a vod něj sem slyšel vo tom kocourovi, co chodí na schůze. Proto jsem sem musel přijít Hledal jsem ho všude.“ „Povězte mi,“ řekl jsem, „ten kocour, co jste ho ztratil, jak vypadal?“
„Šedivej a černej a trochu jako zrzavej. Vopravdovskej fešák. A porád chodil na schůze.“ Studená ruka mi sevřela srdce. „Tak se mnou pojďte k nám nahoru a vezměte chlapce s sebou.“ Helena přikládala uhlí do krbu v našem pokoji. „Heleno, řekl jsem, „tohle je pan - promiňte, ale nevím, jak se jmenujete.“
„Gibbons, Sep Gibbons. Říkávali mi „Sedmerák“, protože jsem byl sedmej v rodině, a vypadá to, že je to dědičný, protože já už jich mám taky šest. Todle jsou dva naši nejmladší.“ Oba chlapci, zřejmě dvojčata kolem osmi let, se na nás vážně podívali.

Přál jsem si, aby mi tak nebušilo srdce. „Pan Gibbons se domnívá, že Oskar je jeho kocour. Před časem ztratil kocoura. Moje žena položila lopatku. „Aha…aha…aha … Chvilku stála velice tiše a potom se slabě usmála. „Sedněte si, prosím. Oskar je v kuchyni, hned ho přinesu."
Vyšla a pak se znovu objevila s kocourem v náruči. Ještě nebyla ani v místnosti, když se oba chlapci ozvali.
„Tygr," volali. „Tygr."
Tvář muže jako by se zevnitř rozsvítila. Rychle přešel místnost a hrubou, upracovanou rukou pohladil kocoura. „Ty můj kluku," řekl a ohlédl se po mně s rozzářeným úsměvem. „Je to von, pane Herriot, je to von a vypadá vohromně." „Vy mu říkáte Tygr?" zeptal jsem se.
„No jo," odpověděl šťastně. „Kvůli těm zrzavejm pruhům. Pomenovaly ho tak děti. Byly úplně zničený, když jsme o něj přišli."
Oba malí chlapci se váleli po podlaze a Oskar se válel s nimi, pleskal je laškovně packami a radostně předl.
Sep Gibbons se znovu posadil. „Takhle to u nás dycky chodilo. Hrávali si s ním celý hodiny. A na mou víru, hrozně se nám po něm stejskalo. Měli jsme ho ukrutně rádi."
Díval jsem se na otlučený štítek na jeho kšiltovce, na počestnou, slušnou, prostou yorkshirskou tvář, právě takovou, jako všechny ty tváře, které jsem se naučil mít rád a respektovat. Farmářští dělníci vydělávali tehdy třicet šilinků týdně a to se obráželo v jeho obnošené vestě, v popraskaných, lesklých botách a v doma ušitých šatech chlapců.
Ale všichni tři byli čistí a upravení, muž měl tváře jako červený melounek, dětem se vymydlená kolena jen blyštěla a vlasy měly pečlivě učesané na pěšinku. Určitě to byli slušní a příjemní lidé. Nevěděl jsem, co mám říct. Helena to řekla za mne. „Tak, pane Gibbonsi," její hlas zněl mimořádně hlasitě. „Vezměte si svého kocourka." Muž zaváhal. „Myslíte to vážně, paní Herriotová? „Ano, ano, myslím to vážně. Byl to váš kocour." „To jo, ale mezi lidma se říká, že ten, kdo kočku najde, má stejný právo, jako ten, kterýmu patřila. Nepřišel jsem si pro něj, abyste mi ho vrátili nebo něco podobnýho." „Vím, že ne, pane Gibbonsi, ale patřil vám několik let a hledali jste ho s velkou námahou. V žádném případě bychom vám ho nemohli vzít." Rychle přikývl. „No to je od vás opravdu hezký" Na chvíli se odmlčel, tvář měl vážnou, potom se naklonil a zvedal Oskara. „Budeme teda muset jít, abysme chytili autobus ve vosum." Helena se naklonila, sevřela kocourovu hlavu v dlaních a dlouze se na něj zadívala. Potom pohladila hlavičky obou chlapců. „Budete se o něj dobře starat?" „Ano, paní Herriotová, děkujeme, budeme se o něj starat"
Malé úsměvné tvářičky se k ní zvedly. „Doprovodím vás dolů ze schodů, pane Gibbonsi, řekl jsem.
Když jsme sestupovali, pohladil jsem chlupatou hlavičku ležící na rameni pana Gibbonse a naposledy jsem zaslechl to hlasité předení. U domovních dveří jsme si podali ruce a rodina odešla dolů ulicí. Než zašli za roh, zastavili se a zamávali a já také zamával muži, oběma dětem a kočičí hlavě, hledící na mě přes jeho rameno. Tehdy jsem míval ve zvyku vyběhnout po schodech ob dva nebo tři schody, ale teď jsem se táhl jako stařec, trochu udýchaný, se sevřeným hrdlem a s pálícíma očima. Proklínal jsem se, že jsem sentimentální blázen, ale když jsem došel k našim dveřím, pocítil jsem útěchu. Helena to přece přijala pozoruhodně dobře. Ošetřovala kocoura, když byl tak poničený, hluboce si ho zamilovala a domníval jsem se, že takováhle nepředpokládaná pohroma ji hrozně rozruší. Ale ne, byla klidná a rozumná. U žen člověk nikdy neví, ale byl jsem rád.
Bylo na mně, abych se choval také statečně. Zatvářil jsem se klidně, naaranžoval jsem na rty veselý úsměv a vpochodoval jsem do pokoje.
Helena si přitáhla křeslo ke stolu a ležela tváří na holém dřevě. Jednu ruku měla pod hlavou, druhou nataženou na stole a celé tělo se jí třáslo zoufalým pláčem.
Takhle jsem ji ještě nikdy neviděl a zděsil jsem se. Snažil jsem se najít slova, která by ji potěšila, ale proud jejích slz nemohlo zastavit nic.
Připadal jsem si bezmocný a nešikovný a dokázal jsem jenom sedět a hladit jí hlavu. Možná že by se mi bylo podařilo i něco říct, kdyby mi nebylo bývalo tak mizerně. Čas všechno zahojí. Koneckonců, říkali jsme si, to bylo lepší, než kdyby Oskara potkalo neštěstí nebo kdyby se zase ztratil - dostal se do slušné rodiny, která se o něj bude starat. Vlastně se vrátil domů.
A samozřejmě jsme měli našeho milovaného Sama, ačkoli nám na začátku příliš nepomáhal, protože

pořád očichával postel, na které Oskar ležíval, a potom padl na koberec a ztěžka vzdychal.
A ještě něco. Měl jsem v hlavě takovou malou myšlenku, nápad, kterým Helenu překvapím, až nadejde vhodná chvíle. Bylo to asi za měsíc po tom neutěšeném večeru, měli jsme volné odpoledne a vycházeli jsme z brawtonského biografu. Podíval jsem se na hodinky.
„Je teprve osm hodin," řekl jsem. „Co kdybychom se zajeli podívat na Oskara?"
Helena na mne překvapeně pohlédla. Myslíš - abychom zajeli do Wederly?"
„Ano, vždyť to je jenom osm kilometrů"
Oči se jí rozzářily. „To by bylo báječné. Ale myslíš, že jim to bude vhod?"
„Gibbonsům? Ano, jsem přesvědčen, že jim to nebude vadit. Pojď, pojedeme." Wederly byla veliká obec a Gibbonsova chalupa byla až na druhém konci, pár metrů za metodistickou kaplí. Otevřel jsem zahradní branku a vešli jsme po cestičce. Zaklepali jsme a otevřela nám zaměstnaně vypadající drobná paní. Utírala si ruce do pruhovaného ručníku. „Paní Gibbonsová?" tázal jsem se. „Ano, to jsem já" „A já jsem James Herriot - a tohle je moje manželka." Nechápavě na nás hleděla. Naše jméno jí jasně vůbec nic neříkalo. „Měli jsme u sebe nějakou dobu vašeho kocoura," vysvětlil jsem. Okamžitě se usmála a rozmáchla se ručníkem. „A jo, teď už si vzpomínám. Sep mi o vás vypravoval. Pojďte dál, pojďte dál!"
Veliká obývací kuchyň byla obrazným svědectvím, jak vypadá život se šesti dětmi za třicet šilinků týdně. Otlučený nábytek, na tyči nad kamny se sušila hromada chatrného spravovaného prádla, staré, očouzené kuchyňské nádobí, neuspořádaný zmatek a chaos. Sep se zvedl ze svého místa u kamen, odložil noviny, sundal brýle s kovovými obroučkami a potřásl nám rukama. Helenu usadil do polorozpadlého křesla.
„Sem vopravdu rád, že vás zase vidím. Často jsem vo vás vyprávěl svý manželce." Jeho manželka pověsila ručník. „Já jsem taky ráda, že vás poznávám. Hned postavím na čaj." Zasmála se a odtáhla. do kouta vědro se špinavou vodou. „Zrovna jsem se pustila do praní svetrů, co v nich hrajou fotbal. Kluci mi je navečer přinesli, jako bych neměla dost práce." Když nalévala vodu do konvice, nenápadně jsem se rozhlédl a všiml jsem si, že Helena se rozhlíží také. Ale pátrali jsme marně. Po kocourovi ani stopa. Přece nemohl znova utéct? S narůstajícím pocitem zklamání jsem si uvědomil, že by výsledek mého plánu mohl dopadnout zkázonosně.
Teprve když, se naléval čaj, odvážil jsem se naznačit, o co nám jde. „Jak," tázal jsem se trochu ustrašeně, „jak se daří Tygrovi?"
„Tomu se daří moc dobře," odpověděla okamžitě drobná paní. Pohlédla na hodiny nad krbovou římsou. „Měl by se vrátit každou chvíli, a pak ho uvidíte na vlastní voči"
Ještě hovořila, když Sep zdvihl ukazováček. „Myslím, že už ho slyším."
Šel ke dveřím, otevřel je a Oskar vkráčel v plné kráse a důstojnosti. Vrhl pohled na Helenu a okamžitě jí skočil na klín. S radostným výkřikem položila šálek čaje a hladila krásnou srst a kočka jí pod rukou hrbila hřbet a po místnosti bylo slyšet důvěrně známé předení.
„Poznal mě," šeptala Helena. „Poznal mě."
„To víte, že jo," přikývl Sep a usmál se. „Byli jste na něj hodný. Nikdy vám to nezapomene a my také ne, viď, maminko?"
„Samosebou, paní Herriotová," přitakala jeho manželka a mazala zázvorky máslem. „Bylo to od vás moc laskavý, co jste pro něj udělali, a vopravdu doufáme, že se na nás přídete podívat dycky, když se vám to bude hodit."
„Děkujeme za pozvání," řekl jsem, „moc rádi se zastavíme - jsme v Brawtonu často."
Šel jsem k Oskarovi a podrbal jsem ho pod bradou a potom jsem se znovu obrátil k paní Gibbonsové.
„Paní Gibbonsová, je už po deváté hodině, kdepak byl takhle pozdě?"
Zastavila se s nožem v ruce a zamyšleně hleděla do neznáma.
Počkejme," řekla, „dneska máme čtvrtek, že jo? Jo, jo, ve čtvrtek chodí na jógu."

KAPITOLA PADESÁTÁ DRUHÁ

Když jsem za sebou přibouchl dveře kupé a vmáčkl se na sedadlo mezi obézní Waafku a spícího desátníka, věděl jsem, že jsem uzavřel jednu kapitolu. Byl jsem asi úplně typický voják, propuštěný do civilu. Odebrali mi modrou uniformu a nacpali mě do „demobilizačního" obleku, což byl ohavný ústroj z

tuhého hnědého serže s tmavě červeným proužkem, ve kterém jsem vypadal jako staromódní gangster, ale dovolili mi ponechat si leteckou košili i vázanku a moje oblíbené vyleštěné boty, s nimiž jsem to táhl tak dlouho.“ Ta trocha mého majetečku včetně veterinárního slovníku ležela nade mnou v malém lepenkovém kufříku, tolik oblíbeném mezi nižšími šaržemi v armádě. Nic jiného jsem neměl, ale byl bych docela snesl plášť, protože ve vlaku byla zima a z Eastchurch do Darrowby se jelo dost dlouho. Trvalo celou věčnost, než jsme se dokodrcali do Londýna a tam jsem čekal na vlak směrem na sever. Vyjeli jsme kolem půlnoci a sedm hodin jsem seděl a mrzl ve tmě, nohy jsem měl ztuhlé a drkotal jsem zuby. Poslední kus cesty jsem jel autobusem a bylo to totéž rachotící malé vozidlo, které mě před mnoha lety dovezlo do mého prvního zaměstnání. Stejný byl i řidič. a čas, který mezitím uplynul, jako by zmizel, když se ze soumračné modravé dálky začala zvedat úbočí skal a viděl jsem známé domky farem, zídky plazící se po travou zarostlých kopcích a lem stromů podél řeky. V poledne jsme přirachotili na tržiště a na druhém konci jsem nad jedním obchodem četl nápis „Darrowbyská družstevní společnost“. Slunce bylo vysoko a rozsvěcovalo a hřálo jasné prejzy střech na pozadí oblých zelených kopců. Vystoupil jsem a autobus pokračoval v cestě a nechal mě tam stát i s mým kufříkem.

Bylo to stejné jako tehdy. Ten sladký vzduch, to ticho a dlážděné náměstí - teď opuštěné a liduprázdné - kromě několika stařečků sedících před radnicí. Jeden z nich se na mne podíval. „Ale to je přece pan Herriot,“ řekl klidně, jako kdyby mě viděl naposled včera.

Přede mnou se stáčela naše ulice a zmizela za rohem, za obchodem s potravinami. Větší kus té tiché ulice, na jejímž konci stál kostel, byl mimo můj obzor a bylo to už dávno, kdy jsem tu byl naposled, ale i se zavřenýma očima jsem viděl náš dům a břečťan, pnoucí se po starém zdivu k malým pokojíkům nahoře v podkroví.

Tady mě čeká nový začátek. Tady zjistím, kolik jsem zapomněl, jestli zase dokážu léčit zvířata. Ale ještě tam nepůjdu, teď ještě ne…

Mnoho se toho událo od prvního dne, kdy jsem přijel do Darrowby hledat zaměstnání, ale najednou jsem si uvědomil, že se moje situace příliš nezměnila. Všecko, co jsem měl, byl starý kufřík a oblek, který jsem měl na sobě - tak to bylo tehdy a tak to je i dnes. Kromě jedné velké a nádherné věci. Měl jsem Helenu a Jimmiho.

V tom byl ten rozdíl. Neměl jsem peníze, dokonce ani, ne svůj vlastní dům, ale každá střecha, pod níž žila moje manželka a můj syn, byla i moje střecha, patřila ke mně a byla úplně jediná, nejjedinější. A je tam s nimi také Sam a čeká na mě. Byli venku za městem, pořádný kus cesty, víc než slušná procházka, ale já se podíval na špičky svých bot, vykukujících z tmavě červeně proužkovaných kalhot.“ Královské letectvo mě nenaučilo pouze létat, naučilo mě -e také pochodovat a pár kilometrů mě nemohlo rozházet. Znovu jsem popadl svůj lepenkový kufřík a vyrazil jsem z náměstí, levá pravá, levá pravá.

Vracel jsem se domů.

Přeložila Eva Marxová
(c) James Herriot, 1976, 1977 Translation (c) Eva Marxová, 1986
ISBN 80-205-0186-X